

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

REGISTER

OP DE TIENDE JAARGANG

(1955-1956)

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

REGISTER

(N.B. De nummers van de bladzijden, betrekking hebbende op de gepubliceerde uitspraken van de Afdeling Rechtspraak, zijn *gecursiveerd*).

Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen:	Bladzijde:
Mutaties in samenstelling:	49
Afdeling Effectenregistratie:	
Bekendmakingen i.v.m. art. 63, lid 2 E 100:	34, 98
Bekendmakingen Min. v. Fin. van effecten, bedoeld in art. 64, lid 2 E 100 (gedeeltelijke —):	
36e en 37e:	34
38e en 39e:	44
40e en 41e:	54
42e:	64
43e:	82
44e:	107
Rectificatie diverse bekendmakingen idem:	98
Bekendmakingen i.v.m. art. 41a E 100 (29ste uitvoeringsbeschikking E 100, Hoofdst. IV):	84
Uitspraken op grond v. d. bep. van Hoofdstuk IV E 100:	84
Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer:	84
Rechtsherstelverzoeken m.b.t. effecten (termijn indiening voor niet geregistreeerde):	76
Afdeling Onroerende Goederen:	
Beslissingen ex art. 113c (nieuw) E 100:	4, 13, 17, 24, 35, 45, 55, 64, 69, 87
Afdeling Rechtspraak:	
Uitspraken 55/478 t/m 55/484:	1201 t/m 1212
„ 55/485 t/m 55/489:	1213 t/m 1224
„ 55/490 t/m 55/495:	1225 t/m 1236
„ 55/496 t/m 55/500:	1237 t/m 1248
„ 55/501 t/m 55/504:	1249 t/m 1260
„ 55/505 t/m 55/509:	1261 t/m 1272
„ 56/510 t/m 56/513:	1273 t/m 1284
„ 56/514 t/m 56/518:	1285 t/m 1296
„ 56/519 t/m 56/525:	1297 t/m 1308
„ 56/526 t/m 56/528:	1309 t/m 1320
„ 56/529 t/m 56/533:	1321 t/m 1332
„ 56/534 t/m 56/540:	1333 t/m 1344

	Bladzijde:
Beheersinstituut, Nederl.:	
Opheffing Bureau Amsterdam:	13
Bondsrepubliek Duitsland (Buitenlandse Restitutie en Geallieerde Kapitaalbelangen in de —):	67
Levensverzekeringpolissen (verlenging termijn indiening requesten ex art. 21, lid 1 E 100):	59
Lijsten van percelen in West-, Midden- en Oost-Java en Sumatra, waarvan eigenaren onbekend:	29
Oostenrijk (Ned. belangen in —):	11
Rechtsherstel effecten (vaststelling termijn indiening requesten ex art. 21, lid 1, juncto art. 41a E 100):	76
Rechtsherstel levensverzekeringpolissen (verlenging termijn indiening requesten ex art. 21, lid 1 E 100):	59
Samenstelling van de Raad:	
Benoeming ,ontslag, overlijden van:	
leden en plv. leden Afd. Beheer enz.:	49
leden en plv. leden Afd. Rechtspraak:	21, 60
subst.-griffiers en wnd.-griffiers Afd. Rechtspraak:	39, 49
Secretaris van de Raad:	29, 60
Termijn indiening rechtsherstel-verzoeken:	59
Uitspraken: Zie onder:	
Afdeling Effectenregistratie	
Afdeling Rechtspraak	
Voorzitter Raad	
Vóórorlogse spaartegoeden in de Bondsrepubliek Duitsland en West-Berlijn:	12
V.V.R.A.:	
Definitieve erkenning vorderingen:	13, 54, 82, 86
Voorlopige erkenning vorderingen:	34, 82, 97
Voorzitter Raad:	
Uitspraken ex art. 11, lid 4 E 133:	
Belanghebbenden:	1, 92
Duits woordmerk (internationaal ingeschreven):	1
Bevoegdheid Voorzitter:	21, 105
Overschrijding beroepstermijn:	21, 61, 52, 80, 102
Verkoop grenslanderijen (belang juiste verhoudingen landbouwsector):	30
Idem (algemeen belang):	50
Nietigverklaring verkoop grenslanderijen:	39
Beroep niet mogelijk bij „algemeen schrijven”:	77
Ned.-Oostenrijkse overeenkomst van 28 juli 1951 (belanghebbende ex—):	92

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

JULI 1955

NUMMER

1

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
ORACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUYSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14,—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”
SCHEEPMAKERSSTR. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	1
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	4
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/478 t/m 55/484.	pag. 1201 t/m 1212

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 151. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, 3 Mei 1955 (i.z. Jagenberg—Werke Aktiengesellschaft te Düsseldorf).

Duitse A. G., te wier name vóór 10 Mei 1940 een internationaal woordmerk was ingeschreven, is na 12 November 1951 belanghebbende bij de verkoop van dat merk door het N.B.I.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelezen, ... enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante op de gronden, aangegeven in haar — alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen — appel-request en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, heeft verzocht te vernietigen de door de Stichting geëffectueerde verkoop van het merk „Perga” aan partij Inverpak en, opnieuw rechtdoende, te verstaan, dat alsnog tegen betaling van f 30,— of een nader door Ons vast te stellen bedrag het merk „Perga”, internationaal ingeschreven onder No. 83980 en nationaal onder No. 115.216, aan appellante dient te worden teruggegeven;

Overwegende, dat de Stichting en partij Inverpak ieder voor zich schriftelijk — te weten bij hunne in de prolegomena genoemde, hier eveneens geheel geïnsereerd te achten, conclusies van antwoord — als mondeling ter terechtzitting tegen deze vordering van appellante verweer hebben gevoerd en beiden hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellante in haar vordering, althans tot ontzegging daarvan;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken: dat ten name van appellante het woordmerk „Perga” op 15 November 1929/6 Juni 1930 in Duitsland is ingeschreven onder No. 419.524, vervolgens onder No. 83.980 op 20 September 1933 internationaal is ingeschreven voor „emballages en papier imperméables à l'eau et à la graisse” en tenslotte in Nederland is ingeschreven onder No. 85.980 op 12 October 1933, zijnde deze laatste inschrijving nationaal vernieuwd onder No. 115.216 ten name van de Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken, een en ander blijkens het door appellante aan Ons overgelegd, door het Bureau voor de Industriële Eigendom

te 's-Gravenhage uitgegeven, afschrift d.d. 13 October 1954 uit het register van een overeenkomstig art. 8 der Merkenwet ingeschreven fabrieks- of handelsmerk, verstrekt ingevolge art. 17, lid 2 der Merkenwet;

dat bij de publicatie van het Nederlandse Beheersinstituut van 9 November 1951, opgenomen in de Nederlandse Staatscourant van 12 November 1951 bekend is gemaakt:

„dat zij, die rechtstreeks belang hebben bij enig merkrecht hier te lande, hetwelk afkomstig is van een Duitse onderdaan en volgens het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat is overgegaan, tot de Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken, Willem Witsenplein 6, te 's-Gravenhage, schriftelijk het verzoek kunnen richten, dit merkrecht aan hen over te dragen. In het algemeen zullen onder deze belanghebbenden in de eerste plaats worden verstaan de natuurlijke en rechtspersonen, die thans houder zijn van een inschrijving voor een overeenkomstig merk in een Duits merkenregister

„De Stichting is bevoegd, zonder dat overigens enige aanspraak op inwilliging van het verzoek kan worden geldend gemaakt, dit verzoek in te willigen, wanneer aan de bepaalde voorwaarden is voldaan, onder andere, dat de eventuele overdracht van het merkrecht niet in strijd komt met door Nederland internationaal aanvaarde verplichtingen.

„Voorts zal de overdracht slechts plaats vinden tegen betaling door belanghebbenden van een zekere vergoeding tot dekking van de tot het beheer der op de Staat overgegangene merken gemaakte kosten en overigens onder de door de Stichting te maken bedingen.

„De verzoekschriften moeten uiterlijk op 1 April 1952 bij de Stichting zijn ingediend. Na dien datum binnengekomen verzoekschriften worden niet meer in behandeling genomen.”;

dat de in de bovengeciteerde publicatie genoemde termijn van indiening der verzoekschriften vervolgens is verlengd tot 1 Juli 1952, zodat appellante — die op 3 April 1952 aan de Stichting heeft verzocht, het litigieuze merk aan haar over te dragen — dit verzoek tempore utili heeft ingediend en derhalve het door partij Inverpak bij haar conclusie van antwoord voorgedragen niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op een te late indiening van appellante's verzoekschrift bij de Stichting, feitelijk ongegrond is, gelijk dan ook reeds ter terechtzitting zijdens partij Inverpak geredelijk is toegegeven;

dat het Nederlandse Beheersinstituut — hieronder verder te noemen: „het N.B.I.” —, voor hetwelk in diens opdracht ten deze heeft gehandeld de Stichting, bij onderhandse acte d.d. 22 October 1954 voor f 3500,— heeft verkocht aan partij Inverpak de rechten op het merk „Perga”, ingeschreven voor „waterdicht en vetvrij papieren verpakkingsmateriaal” onder No. 115.216 nationaal bij het Bureau voor de Industriële Eigendom, welke rechten krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat zijn overgegaan;

dat bij deze koopacte o.m. in aanmerking is genomen:

„dat Inverpak rechtsopvolgster is van de Hollandse Kleefmachiniefabriek N.V. te Rotterdam;

„dat deze fabriek krachtens overeenkomst d.d. 27 Mei 1942 licentierechten heeft verkregen van Jagenberg Werke A.G. te Düsseldorf op bepaalde octrooien, voor welke voortbrengselen het merk in kwestie werd gebruikt;

„dat partij Beheersinstituut genoemde overeenkomst onder andere voor wat het gebruik van het onderhavige merk betreft, heeft bestendig;

„dat dit merk bij het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat der Nederlanden in eigendom is overgaan;

„dat de verschuldigde licentierechten tot 1954 voldaan zijn”;

Overwegende, dat appellante blijkens haar appelrequest „als belanghebbende bij dit merk zich tegen deze overdracht aan de N.V. Inverpak verzet” en zich tot Ons heeft gewend, „teneinde de vernietiging van deze verkoop te verkrijgen”;

Overwegende, dat nu in de eerste plaats behoort te worden onderzocht, of appellante is „belanghebbende” in de zin van art. 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (K.B. E 133) bij de thans door haar beroepen transactie;

dat appellante ter motivering van haar belang stelt: dat de N.V. Hollandsche

Kleefmachinefabriek te Rotterdam (waarvan de N.V. Inverpak te Rotterdam de rechtsoptvolgster is) „destijds eigendom was” van appellante; — dat laatstgenoemde fabriek „vóór de oorlog . . . een licentie van Jagenberg” kreeg; — dat het merk „Perga”, wanneer het gebruikt wordt voor de waren van partij Inverpak, verwarring doet ontstaan met de waren, die door appellante worden gefabriceerd en in de handel gebracht; — dat immers „Perga” een wereldmerk is voor waterdicht en vetvrij papieren verpakkingsmateriaal en dit verpakkingsmateriaal van aanmerkelijk modernere samenstelling is dan het verpakkingsmateriaal, hetwelk Inverpak fabriceert en dat door haar onder de naam „Perga” in de handel wordt gebracht; — dat dientengevolge gevaar voor verwarring te duchten is; — dat voorts appellante met de firma Cats-Neparofa te Rotterdam een overeenkomst heeft gesloten om in de toekomst een papieren melkverpakking te fabriceren en in de handel te brengen volgens het procédé van appellante en zij daarvoor aan de firma Cats-Neparofa het monopolie voor Nederland heeft gegeven;

Overwegende hieromtrent:

dat tot het vermogen van appellante, hetwelk ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom is overgegaan op de Nederlandse Staat, behoorden de rechten op het merk „Perga” ingeschreven op 20 September 1933 voor „waterdicht en vetvrij papieren verpakkingsmateriaal”;

dat tengevolge van de eigendomsovergang van deze rechten op de Staat, appellante ophield belanghebbende te zijn bij vervreemdingshandelingen van het N.B.I. q.q. de Staat met betrekking tot dit merk, waartoe de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan het N.B.I. de bevoegdheid verleenden;

dat hierin echter verandering is gekomen door de hierboven geciteerde publicatie van het N.B.I. in de Nederlandse Staatscourant van 12 November 1951, waarin — met voorbehoud overigens van volledige vrijheid van beslissing — werd bekend gemaakt, dat voor overdracht van een merkrecht in de eerste plaats in aanmerking zouden komen degenen, die thans houder zijn van een inschrijving voor een overeenkomstig merk in een Duits merkenregister;

dat tengevolge van deze principiële bereidverklaring tot overdracht van op de Staat in eigendom overgegangene, van Duitse onderdanen afkomstige merk-rechten in de eerste plaats aan de hierboven vermelde in meergenoemde publicatie als „rechtstreekse belanghebbenden” gequalificeerde personen, appellante — die aan dit criterium voldoet — wederom als belanghebbende moet worden aangemerkt bij vervreemdingshandelingen van het N.B.I. met betrekking tot het merk „Perga” en Wij appellante dan ook ontvankelijk zullen moeten verklaren in haar beroep tegen de litigieuse verkoop;

Overwegende ten gronde:

dat Wij appellante niet kunnen volgen in haar betoog, dat „de Stichting . . . volgens de regelen zoals gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 12 November 1951 het merk aan verzoeker had behoren terug te geven”;

dat immers in de eerste plaats bij deze publicatie uitdrukkelijk is gestipuleerd, dat door iemand, die tot de Stichting een verzoek richt om een volgens het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat overgegaan merkrecht aan hem over te dragen, géén „aanspraak op inwilliging van het verzoek kan worden geldend gemaakt”;

dat Wij voorts van oordeel zijn, dat de Stichting terecht appellante's verzoek niet heeft ingewilligd en het litigieuse merk heeft verkocht aan partij Inverpak;

dat immers — gelijk door de Stichting is gesteld en zijdens appellante niet is weersproken — reeds vóór de indiening op 3 April 1952 door appellante van haar verzoek tot teruggave, door de Stichting over het merk „Perga” was beschikt door de verlening van een uitsluitend gebruiksrecht op dit merk aan Inverpak op 5 Augustus 1949, zijnde deze vergunning een voortzetting van een licentie-overeenkomst betreffende geotroierde werkwijzen ter vervaardiging van Perga-bekers, gesloten op 7 Augustus 1947 tussen de Stichting

enerzijds en de Hollandse Kleefmachinefabriek N.V. te Rotterdam (de rechtsvoorgangster van Inverpak) anderzijds;

dat de Stichting hiermede en met de litigieuze overdracht van het merk Perga aan Inverpak een bestaande toestand heeft gehandhaafd, hebbende immers — gelijk tussen partijen rechtens vaststaat — appellante vóór de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Hollandse Kleefmachinefabriek het recht gegeven om Perga-bekers in Nederland te verhandelen, zodat voor de door appellante gevreesde verwarring bij het (Nederlandse) publiek geen sprake kan zijn;

dat overigens ook nog om een andere reden geen sprake zal kunnen zijn van de door appellante gevreesde verwarring, welke zou kunnen ontstaan „met de waren die door verzoekster worden gefabriceerd en in de handel gebracht” en wel, omdat laatstgenoemde waren sinds de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen **binnen** het Koninkrijk niet meer door appellante mogen worden verkocht onder het — eerst op de Staat in eigendom overgegaan en sinds de litigieuze verkoop aan partij Inverpak toebehorend — merk „Perga”, terwijl **buiten** de rechtssfeer van het Koninkrijk appellante — te wier name dit merk nog steeds internationaal is ingeschreven — het zelf in de hand heeft om aldaar een eventueel misbruik door partij Inverpak of door anderen van genoemd „wereldmerk” tegen te gaan;

dat het voorts aan appellante uiteraard volkomen vrijstaat om aan een derde — gelijk de firma Cats-Neparofa — het monopolie voor Nederland te geven voor de fabricatie en de verkoop van een papieren melkverpakking, vervaardigd volgens het procédé van appellante, maar bij de uitoefening van dit monopolie uiteraard geen inbreuk zal mogen worden gemaakt op het uitsluitend gebruiksrecht binnen het Nederlandse rechtsgebied van partij Inverpak op het woordmerk „Perga”;

dat Wij op bovenstaande gronden appellante's beroep zullen moeten afwijzen;

Overwegende tenslotte, dat Wij appellante als de in het ongelijk gestelde partij zullen moeten veroordelen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Verklaren appellante ontvankelijk in haar beroep;

Wijzen dit beroep af;

Veroordelen enz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 227. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil C 13810/17062 tussen:

1. a. Esthella van Gelder, zonder beroep, wonende te Amsterdam, Sarphatikade 8, niet-hertrouwde weduwe van Simon Louis Wolf;
- b. Helena Wolf, zonder beroep, wonende te Amsterdam, Apollolaan 77, meerderjarig, ongehuwd en nimmer gehuwd geweest;
- c. Saartje Wolf, zonder beroep, op huwelijksvoorwaarden gehuwd met Samuel Biedermann, fabrikant, beiden wonende te Amsterdam, Rooseveltlaan 155;
- d. Rijntje Wolf, zonder beroep, wonende te Amsterdam, Maasstraat 26 I, uit de echt gescheiden van Evert Smits, met wie zij in eerste echt buiten gemeenschap van goederen is gehuwd geweest; thans in tweede echt, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met Israël Isaac de Winter, veehandelaar, wonende te Amsterdam;

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/478

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
28 Juni 1955 (Mrs Prof. Houwing,
Verveen en van Rijn van Alkemade).

Het huwelijk van verzoekster is in 1942 door echtscheiding ontbonden, uitsluitend i.v.m. de oorlogsomstandigheden en de verzetswerkzaamheden van verzoeksters echtgenoot, die in Januari 1945 in Polen is overleden.

Verzoekster verzoekt in vermogensrechtelijk en/of erfrechtelijk opzicht gelijk te worden gesteld met de weduwe.

Het verzoek is pas op 10 December 1954 ingediend i.v.m. de Wet van 30 Juni 1954 Stbl. 313, waarbij art. 14 van de Wet H 313, betreffende het Buitengewoon Pensioen 1940-1945 is aangevuld.

De Wet van 30 Juni 1954 Stbl. 313 is op 1 September 1954 in werking getreden ingevolge Besluit van 19 Augustus 1954 Stbl. 437, uitgegeven 12 October 1954.

Verzoek toegewezen met toepassing van art. 21 lid 3 K.B. E 100.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 21 lid 3, 23).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 10 December 1954 ter Griffie ingekomen request met bijlagen dd. 8 December 1954 van Johannette Catherine Wiegel, wonende te Amsterdam, te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van Mr A. H. van Namen, advocaat en procureur aldaar;

Overwegende, dat requestrante de navolgende feiten, kort samengevat, heeft gesteld:

dat requestrante op 8 October 1925 te Amsterdam is gehuwd met Abraham Witmond, uit welk huwelijk één zoon is geboren; dat dit huwelijk bij vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam d.d. 30 Maart 1942, ingeschreven aldaar op 7 April 1942, is ontbonden; dat deze echtscheiding uitsluitend is tot stand gekomen onder invloed van de door de Duitse bezetter van Nederland genomen anti-joodse

maatregelen; dat haar echtgenoot Jood was en bovendien reeds sinds 1941 werkzaam was in het verzet en partijen de gevolgen van een eventuele arrestatie van de ene echtgenoot met betrekking tot de andere zoveel mogelijk wensten te voorkomen; dat na de echtscheiding partijen bij elkaar zijn blijven wonen en hun huwelijksleven normaal hebben voortgezet, hoewel Witmond opzettelijk bij de Burgerlijke Stand een ander adres had opgegeven; dat haar echtgenoot, die werkzaam was bij Pierson & Co te Amsterdam door de directie in 1941 pro forma is ontslagen, maar daarna zijn volle salaris uitbetaald kreeg; dat hij in verband met zijn illegale werkzaamheden op 31 Juli 1944 door de S.D. is gearresteerd en later naar Polen is gevoerd, alwaar hij op 28 Januari 1945 is overleden; dat verzoekster, die zich als de weduwe van de heer Witmond is blijven beschouwen, bij de Buitengewone Pensioenraad een verzoek tot toekenning van buitengewoon pensioen op grond van de Wet H 313 heeft ingediend, welk verzoek op 26 Maart 1954 is afgewezen op grond, dat verzoekster niet is de weduwe, maar de gescheiden echtgenote van de heer Witmond; dat inmiddels op 12 October 1954 in werking is getreden de wijziging van genoemde Wet H 313, waardoor art. 14 van die Wet met instandhouding van de qualificatie „weduwe” aldus wordt aangevuld:

„Voor de toepassing van deze wet wordt met een weduwe (echtgenote) gelijkgesteld de vrouw, die ingevolge een uitspraak van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel of enige andere rechterlijke uitspraak in vermogensrechtelijk en/of erfrechtelijk opzicht gelijk wordt gesteld met een weduwe (echtgenote)”;

dat requestrante derhalve thans recht op buitengewoon pensioen kan geldend maken, indien door de Raad is verklaard, dat zij in vermogens- en/of erfrechtelijk opzicht wordt gelijkgesteld met een weduwe; dat dit request weliswaar na het sluiten van de termijn voor het indienen van rechtsherstelrequesten op 1 Juni 1951 is ingediend, maar tijdige indiening geen

zin zou hebben gehad, omdat de Centrale Raad van Beroep in een analoog geval had beslist, dat ook na verkregen rechtsherstel een gescheiden echtgenote niet als weduwe in de zin van de Wet H 313 kan worden beschouwd; op grond waarvan zij de Raad verzoekt onder toepassing van art. 21 lid 3 K.B. E 100 ambtshalve te willen verklaren, dat verzoekster in vermogensrechtelijk en/of erfrechtelijk opzicht worde gelijkgesteld met de weduwe c.q. echtgenote van wijlen de heer Abraham Witmond, subsidiair, dat verzoekster uitsluitend ten aanzien van haar recht op buitengewoon pensioen, zoals dit voortspruit uit de gewijzigde Wet H 313 als voormeld zal worden beschouwd als diens weduwe;

Overwegende, dat de stellingen van requesstrante bevestigd worden door de overgelegde verklaringen, waarvan met name genoemd moet worden die van de firma Pierson & Co te Amsterdam, de vroegere werkgever van A. Witmond; dat uit deze verklaring o.m. blijkt, dat de firma na de arrestatie van de heer Witmond aan requesstrante een maandelijksse toelage heeft verstrekt, welke na de bevrijding is blijven doorlopen, totdat aan haar, toen vaststond, dat Witmond was overleden, een pensioen is verleend;

Overwegende, dat het de Raad derhalve aannemelijk voorkomt, dat de echtscheiding, tussen de echtelieden Witmond-Wiegel op 30 Maart 1942 uitgesproken, uitsluitend is tot stand gekomen onder onbehoorlijke invloed vanwege de vijandelijke bezetter;

Overwegende, dat de Raad in verband met deze bijzondere omstandigheden het achterwege laten van zijn ingrijpen onredelijk acht;

Overwegende, dat dit request weliswaar na de sluiting van de in art. 21, lid 2 K.B. E 100 jo de publicatie in de Nederlandse Stert. 1950, no 251 bepaalde termijn voor het indienen van rechtsherstelrequesten ter Griffie is binnengekomen, doch de Raad in verband met de eerst op 12 October 1954 in werking getreden wijziging van de Wet Buitengewoon Pensioen 1940-1945 termen aanwezig acht zijn bevoegdheden ten deze ambtshalve uit te oefenen;

Overwegende, dat het verzochte ingrijpen betreft het herstel van tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te niet gegane vermogens-

rechtelijke rechtsbetrekkingen, welke hebben bestaan tussen personen, waarvan ten minste één ingezetene van het Koninkrijk is, zodat aan alle vereisten van art. 23 K.B. E 100 is voldaan en de Raad recht zal doen in voege als hierna te melden;

RECHTDOENDE:

Herstelt de vermogensrechtelijke rechtsbetrekkingen, welke hebben bestaan tussen de echtelieden Abraham Witmond en Johannette Catherine Wiegel en welke zijn te niet gegaan door de ontbinding van hun huwelijk op 30 Maart 1942, met dien verstande, dat door derden vóór deze uitspraak te goeder trouw verkregen rechten zullen worden geëerbiedigd;

Verklaart, dat Johannette Catherine Wiegel in vermogensrechtelijk en/of erfrechtelijk opzicht zal worden aangemerkt als de weduwe van wijlen Abraham Witmond.

No. 55/479

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
15 April 1954 (Mrs van Rijn van Alkemade, Slotemaker en Schadee).

Het vermogen van Olze is op grond van art. 3 E 133 op de Staat in eigendom overgegaan, doch onder de last van het bepaalde bij art. 34 B.V.V. later aangevuld door art. 14 van de Bestemmingswet, terwijl de rechten uit voormelde bepalingen zijn overgegaan op verzoekster als enig erfgenaam.

Verzoekster is bevoegd ontvijanding van haar erflater Olze en teruggave van zijn op de Staat in eigendom overgegaan vermogen te vragen op grond dat hij, ware hij nog in leven, daarvoor in aanmerking zou zijn gekomen, met het gevolg dat bij toewijzing het vermogen van de erflater aan verzoekster moet worden afgegeven. Uit geen wettelijke bepaling blijkt, dat verzoekster ook zelf moet voldoen aan de vereisten voor ontvijanding.

(Art. 34 E 133; art. 14 Bestemmingswet).

(Zie N.O.R. 53 338).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift, ingekomen 28 April 1952, van Eva Bartlau, weduwe van Hermann Wilhelm Olze,

wonende te Rapallo-San Rocco (Italië), gemachtigde Mr Richard Janssen, advocaat en procureur te Amsterdam, strekkende tot herziening van het door de Raad, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage op 30 Januari 1952 onder rolnr. R 18.002 gewezen vonnis;

Gezien een expeditie van genoemd vonnis;

Gelet op het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, ingekomen 23 April 1953;

Gehoord partijen, verzoekster bij monde van Mr W. A. Hecker, optredende namens Mr Richard Janssen voornoemd, en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr G. Dekker;

Overwegende, dat bij het voormelde vonnis, voorzover thans van belang, is geweigerd de teruggave aan Eva Bartlau, als enige erfgename van haar op 23 Mei 1947 te Rapallo overleden echtgenoot Hermann Wilhelm Olze, van het aan deze toebehoord hebbende, krachtens artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat der Nederlanden in eigendom overgegaan vermogen, zulks op grond van de volgende overwegingen:

„dat, wil dit verzoek om teruggave ingewilligd kunnen worden, zal dienen vast te staan, dat H. W. Olze gedurende de oorlogsjaren die hij in Italië, althans buiten Nederland heeft doorgebracht, zich op bijzondere wijze verdienstelijk heeft gemaakt jegens de zaak van Nederland en/of die van zijn bondgenoten;

dat deze verdiensten een positief karakter hadden en zodanig waren, dat het niet aanvaardbaar zoude zijn, hem zijn vermogen te onthouden;

dat van dergelijke uitzonderlijke verdiensten in casu niet is gebleken;

dat als zodanig niet kunnen worden beschouwd het feit, dat Olze gedurende de laatste maanden vóór de capitulatie van Duitsland bij de Amerikaanse troepen als tolk heeft gediend en — hoe lofwaardig dit ook moge zijn — ook niet het feit, dat het echtpaar Olze-Bartlau gedurende de oorlog een in verband met de verbreking der verbindingen met Nederlands-Indië in moeilijkheden verkerende Nederlandse vrouw, Mevrouw Mallet, belangrijke financiële steun heeft verleend en

evenmin, dat Olze ondanks de op hem uitgeoefende druk nooit tot enige Nationaal-Socialistische organisatie is toegetreden en zijn kind niet naar een Duitse school heeft gestuurd”;

Overwegende, dat het verzoek om herziening van genoemd vonnis hierop steunt, dat de Raad destijds bij zijn beslissing niet in aanmerking heeft genomen:

- a. dat H. W. Olze in het voorjaar van 1944, gedwongen om in Italië als tolk dienst te doen bij de Organisation Todt, van deze functie gebruik heeft gemaakt om de plaatsen, waar grote voorraden materiaal, levensmiddelen en munitie van de Duitsers verborgen lagen, goed in zich op te nemen, en hij deze plaatsen heeft opgegeven aan de Italiaanse verzetsbeweging;
- b. dat H.W. Olze gedurende de gehele periode van zijn verblijf te Rapallo lid is geweest van de „Anti-fascistische Liga van Rapallo”,

Overwegende, dat onbetwist is, dat beide voormelde feiten destijds niet ter kennis van de Raad zijn gebracht, zodat deze daarmede bij zijn beslissing geen rekening heeft kunnen houden;

dat het onder a. weergegeven feit wordt bewezen door de overgelegde schriftelijke verklaringen van G. E. Masnata en van Vittorio Ghighizzola en het onder b. weergegeven feit door de overgelegde schriftelijke verklaring van Giovanni Sanguineti, van welke verklaringen de juistheid door het Nederlandse Beheersinstituut niet is betwist;

Overwegende, dat het eerstbedoelde feit in het licht stelt, dat H. W. Olze, toen zich de gelegenheid daartoe voordeed, bereid is geweest de geallieerde zaak metterdaad te steunen, hoewel hij daarbij uit de aard der zaak zichzelf en de zijnen in gevaar bracht, terwijl uit het in de tweede plaats bedoelde feit blijkt, dat Olze ondanks het risico, dat daaraan zeker voor hem verbonden zal zijn geweest, niet heeft geschroomd zich door het toetreden tot de Italiaanse verzetsbeweging daadwerkelijk aan de zijde van de bestrijders van de overheersende macht te scharen;

Overwegende, dat bepaaldelijk het eerste feit een verdienstelijke daad jegens de geallieerde zaak oplevert en

dat, in aanmerking genomen ook het tweede feit en het gunstige algemene beeld, dat omtrent de persoon van Olze uit de stukken kan worden gevormd, aannemelijk is, dat de Raad destijds, zo hij de thans te berde gebrachte feiten mede in zijn beschouwing zou hebben betrokken, tot een andere — voor verzoekster gunstige — beslissing zou zijn gekomen;

Overwegende dat, blijkens het vonnis van 30 Januari 1952, de Raad er destijds van is uitgegaan, dat voor de toewijzing van het verzoek om teruggave van het vermogen van Olze voldoende zou zijn, dat deze — ware hij nog in leven — voor die teruggave in aanmerking zou zijn gekomen;

dat het Nederlandse Beheersinstituut thans echter het standpunt inneemt, dat, wil genoemd vonnis ten gunste van verzoekster Bartlau kunnen worden herzien, moet komen vast te staan niet enkel dat Olze aan de vereisten voor de teruggave van het vermogen voldoet, doch dat dit evenzeer het geval is met de verzoekster zelf, en dat, nu van verdienstelijke daden jegens de geallieerde zaak van de verzoekster niet is gebleken, reeds op die grond het vonnis zal moeten worden gehandhaafd;

dat het Nederlandse Beheersinstituut ter staving van zijn standpunt heeft gesteld:

„dat verzoekster als erfgename van haar overleden echtgenoot op het moment van diens overlijden, 23 Mei 1947, derhalve vóór het inwerkingtreden van de Bestemmingswet, in beginsel in des erflaters rechten trad;

dat de opvatting, dat het recht van de erfgenaam niet in wezen zijn oorsprong zou vinden op het moment van overlijden, in strijd zou zijn met de saisine;

dat het feit, dat de erfgenaam op bedoeld moment nog geen tastbare vermogensbestanddelen verkreeg, omdat het vermogen van de erflater Staatsvermogen is, van geen betekenis is;

dat bovendien in de Bestemmingswet gesproken wordt van *teruggave* van het vermogen;

dat van teruggave slechts sprake kan zijn aan de personen zelf of aan degenen, die zijn persoon krachtens het beginsel van de saisine voortzetten;

dat de bedoeling en geest van de Bestemmingswet niet anders waren dan dat van een bepaald moment af personen niet langer vijandelijke onderdanen zouden zijn en nieuw vermogen niet meer vijandelijk vermogen zou worden, doch dat in de situatie met betrekking tot oud vijandelijk vermogen generlei wijziging zou worden gebracht”;

Overwegende, dat de Raad het standpunt van het N.B.I. niet deelt;

dat het vermogen van Olze weliswaar op de Staat in eigendom is overgegaan, doch onder de last van het bepaalde bij artikel 34 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, later aangevuld door artikel 14 van de Wet van 20 Juli 1951, Staatsblad nr. 311 (de zogenaamde Bestemmingswet), terwijl de rechten uit voormelde bepalingen zijn overgegaan op verzoekster als enig erfgename van Olze;

dat hieruit voortvloeit, dat verzoekster bevoegd is ontvijanding van haar erflater Olze, onderscheidenlijk teruggave van zijn op de Staat in eigendom overgegaan vermogen, te vragen op grond, dat hij, ware hij nog in leven, daarvoor in aanmerking zou zijn gekomen, met het gevolg, dat, zo deze grond als juist wordt aanvaard, het vermogen van de erflater aan verzoekster moet worden afgegeven;

dat de Raad niet vermag in te zien, dat uit enige wettelijke bepaling de gevolgtrekking zou moeten worden gemaakt, dat de ontvijanding — onderscheidenlijk het in aanmerking komen voor de teruggave van het vermogen — van de erflater zou terugwerken tot de dag van zijn overlijden met het gevolg, dat de erfgenaam ook zelf zou moeten voldoen aan de vereisten voor ontvijanding of teruggave van vermogen;

dat dit zeker niet valt af te leiden uit het zogenaamde saisinebeginsel, omdat dit een beperkte strekking heeft en uitsluitend betrekking heeft op het privaatrecht;

Overwegende, dat uit het bovenontwikkelde voortvloeit, dat verzoekster in haar verzoek om herziening van het meervermelde vonnis ontvankelijk is, zomede dat dit vonnis niet in stand kan blijven en ten principale alsnog behoort te worden beslist in voege als hieronder zal geschieden;

Bestissende op het verzoek om herziening:

Verklaart verzoekster ontvankelijk in dat verzoek en wijst dat verzoek als volgt toe:

Vernietigt het vonnis, door de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, op 30 Januari 1952 onder rolnr. 18.002 gewezen, voorzover daarbij is geweigerd de teruggave van het aan wijlen Hermann Wilhelm Olze toebehoord hebbende en op de Staat der Nederlanden in eigendom overgegene vermogen;

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 17 Februari 1951, houdende afwijzing van het verzoek tot afgifte van een verklaring, als bedoeld bij artikel 34 f van het Besluit Vijandelijk Vermogen, ten behoeve van voornoemde Olze;

Bepaalt, dat vorenbedoeld vermogen van Hermann Wilhelm Olze, of hetgeen daarvoor in de plaats is getreden, zal worden afgegeven aan verzoekster, althans te harer beschikking zal worden gesteld, binnen twee maanden na deze uitspraak en dat daarbij aan verzoekster een verklaring zal worden verstrekt, dat het beheer over dat vermogen is beëindigd.

No. 55/480

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
4 Mei 1954 (Mrs Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Het enkele feit, dat appellant en partij Slot steeds gezamenlijk zijn opgetreden als verkopers van het onroerend goed, is niet voldoende om hen hoofdelijk voor de gevolgen daarvan aansprakelijk te stellen.

Bij een verkoop door twee personen gezamenlijk mag de koper redelijkerwijs slechts rekenen op een gedeelde aansprakelijkheid, ieder voor de helft.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 113c).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gelezen:

1. het request van 26 November 1953 van Johannes Franciscus Delmee, wonende te Rotterdam (gemachtigde Mr J. Buskop, advocaat en pro-

cureur aldaar), waarbij deze in hoger beroep komt van een Besluit van de Afdeling Onroerende Goederen, geschil no Rd 13003 van 28 October 1953;

2. een afschrift van evenbedoelde regeling;
3. het antwoord op dit request van Jan Mudde, wonende te Schiedam (gemachtigde Mr D. A. van der Linde advocaat en procureur te Rotterdam), concluderende tot bekrachtiging van de beroepen beschikking;

Gezien de overige stukken, waarvan de inhoud evenals die van de onder 1, 2 en 3 genoemde geacht wordt hier te zijn ingelast;

Gehoord de voornoemde partijen bij monde van hun gemachtigden, zijnde de derde partij (in het beroepen vonnis en ook hier verder aangeduid als partij Slot) mevrouw Harkink geboren Kooreman, eerder weduwe van Jacobus Slot en naar tussen partijen vaststaat diens enige rechtverkrijgende, hoewel behoorlijk opgeroepen niet verschenen;

Overwegende, dat de eerste grief van appelland hierop neerkomt, dat hij naar zijn oordeel ten onrechte in dit geding is betrokken, aangezien hij het standpunt inneemt (hetgeen hij ter zitting uitvoerig mondeling heeft toegelicht) dat in zaken van rechtsherstel van onroerend goed de laatste koper te kwader trouw de door de joodse gedeposeerde geleden schade door teruggave van dat goed heeft te vergoeden zonder de vroegere kopers — verkopers daarbij kunnen worden betrokken;

Overwegende, dat de Raad dit standpunt verwerpt, omdat in rechtsherstelzaken als hier bedoeld geen sprake is van een revindicatie (die de joodse rechthebbende naar het gemene recht zou kunnen instellen) maar vernietiging krachtens het Besluit E 100 moet plaats vinden van alle achtereenvolgende overeenkomsten, waardoor het goed ten slotte in handen van de laatste koper beland is, zodat al die overeenkomsten ter beoordeling van de herstelrechter staan; waarna de gevolgen van het rechtsherstel naar redelijkheid en billijkheid zijn vast te stellen, hetgeen mede omvat de onderlinge regeling van de schade, die de achtereenvolgende kopers — verkopers met inachtneming van het Besluit E 100 behoren te dragen;

Overwegende, dat hetgeen verder bij deze eerste grief wordt aangevoerd weerlegd wordt door het feit dat appellent met partij Slot samen het bewuste goed heeft gekocht van een bezettingsinstantie, die vijandelijk vermogen zogenaamd beheerde, zodat — mede met het oog op de voorzichtigheid, die in het oorlogsjaar 1943 bij de handel in onroerend goed voor elke goede vaderlander geboden was — een beroep op objectief goede trouw — zoals in eerste aanleg op gelijksoortige gronden terecht werd beslist — ten deze niet kan opgaan;

Overwegende, dat de tweede grief klaagt over de hoofdelijke veroordeling van appellent en partij Slot in de helft van de door de tweede en laatste koper (partij Mudde) geleden schade;

Overwegende, dat de Raad deze grief gegrond acht, omdat het enkele feit dat appellent en partij Slot steeds gezamenlijk zijn opgetreden, hetgeen de bestreden uitspraak ten aanzien van dit punt als enige grond aanvoert, niet voldoende is om hen hoofdelijk voor de gevolgen van een aldus aangegane overeenkomst aansprakelijk te achten, evenmin als het beroep van partij Mudde op een handelen voor gemene rekening en *dus* als vennoten (van welk laatste niets gebleken is);

dat de Raad integendeel van oordeel is, dat bij een verkoop door twee personen gezamenlijk, de koper die hen zonder enig nader beding omtrent ieders aansprakelijkheid als verkopers aanvaardt, redelijkerwijs slechts rekenen mag op een gedeelde aansprakelijkheid, ten halve voor de een en ten halve voor de ander;

Overwegende, dat de regeling, waarvan beroep, derhalve ten aanzien van de punten II en III moet worden vernietigd, doch overigens kan worden bekrachtigd met een toevoeging als in het dictum nader aan te geven;

Overwegende, dat de kosten van het beroep behoren te worden gecompenseerd in dien zin dat elke partij de eigene zal hebben te dragen;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de regeling waarvan beroep voorzover betreft de punten II en III;

Verstaat, dat Slot en Delmee elk voor de helft aan partij Mudde een be-

drag van f 3.128,77 schuldig zijn, welke schuld onmiddellijk na het onherroepelijk worden van deze regeling opeisbaar is;

Bekrachtigt overigens die regeling;

Compenseert de kosten van het hoger beroep in dien zin dat elke partij de eigene zal hebben te dragen.

No.55 481

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
10 April 1954 (Mrs Prof. Kolléwijn, Prof. Wiarda en van Vrijberghe de Coningh).

Appellant is bij de algemene ontvindingsbeschikking van 1 Juni 1949 ontvrijd en kreeg daardoor het recht zijn vermogen terug te ontvangen. Inmiddels was zijn inboedel in 1946 geveild, zonder dat de opbrengst nauwkeurig is vast te stellen. Appellant heeft in hoger beroep zich tegen de berekening van het N.B.I. verzet.

Het N.B.I. heeft terecht de veilingswaarde van 1946 als basis van de schadevergoeding genomen; appellent heeft geen recht op de vervangingswaarde van 1946.

Het beroep tegen de berekening van 6 % transportkosten eveneens verworpen. Appellant heeft niet aangetoond, dat dit percentage te hoog zoude zijn, noch een betere berekening in de plaats gesteld.

Het beroep afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 10 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen een verzoekschrift dd. 24 Februari 1953 van B. Termond, wonende te Amstelveen, te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van G. J. Hissink, accountant, wonende te Rhenen, blijkens overgelegde volmacht voor requestrant optredende als gemachtigde;

Nog gelezen het ongedateerde op 24 April 1953 ter Griffie ontvangen antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), gevestigd te 's-Gravenhage en ten deze vertegenwoordigd door en domicilie kiezend bij zijn Bureau Amsterdam;

Gehoord ter terechtzitting van Donderdag 18 Februari 1954 beide partijen, Termond vertegenwoordigd door zijn

gemachtigde voornoemd en het N.B.I. door Mr C. N. van der Ham;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat verzoeker, een vijandelijk onderdaan als bedoeld bij art. 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, doch bij de algemene ontvrijdingsbeschikking van 1 Juni 1949 (Rechtsherstel IV, nr 1 pag. 25) ontvrijd onder meer omdat zijn vermogen minder dan f 5000,— bedroeg, weshalve hij recht kreeg dit vermogen van het N.B.I. terug te ontvangen, in beroep is gekomen tegen de beslissing van het N.B.I., vervat in zijn schrijven van 27 Januari 1953, voorzover daarbij een bedrag aan transportkosten ad f 79,98 ten laste van dit vermogen is gebracht en de vergoeding voor in beslag genomen meubilair uit dit vermogen is gesteld op f 1333,—;

dat verzoeker op de gronden, uiteengezet in zijn request — welk request in zijn geheel als hier geïnse-reerd moet worden beschouwd — mitsdien de Raad heeft verzocht:

1. te verstaan, dat door het N.B.I. voor het inbeslaggenomen meubilair de door de Schade Enquête Commissie bepaalde vervangingswaarde 1945 vergoed dient te worden;
2. te verstaan, dat het N.B.I. niet gerechtigd is om voor transportkosten 6 % der vervangingswaarde 1940 in rekening te brengen;
3. het N.B.I. te veroordelen om:
  - a. aan verzoeker bekend te maken, de waarde van het inbeslaggenomen meubilair welke de Schade Enquête Commissie per 1945 heeft vastgesteld en hetgeen deze waarde het bedrag van f 1333,— teboven gaat, aan verzoeker tegen bewijs van kwijting uit te betalen;
  - b. aan verzoeker tegen bewijs van kwijting de in rekening gebrachte transportkosten ad f 79,98 te restitueren;
4. het N.B.I. te veroordelen in de kosten van het geding;

Overwegende, dat het N.B.I. in de eerste plaats de niet-ontvankelijkheid van het beroep heeft betoogd op grond dat:

- 1e. het te laat zou zijn ingesteld, en
- 2e. het N.B.I. slechts aan de Staat —

op wie het vermogen van requestrant was overgegaan — rekening en verantwoording van zijn gevoerd beheer schuldig zou zijn en verzoeker dus niet het recht heeft om met het N.B.I. te debatteren over de vraag of bepaalde uitgaven terecht zijn gedaan dan wel bepaalde inkomsten te laag zouden zijn opgenomen, waarbij het N.B.I. zich beroept op het vonnis van deze Raad van 15 October 1952 (Rechtsherstel 53/300);

Overwegende wat het eerste niet-ontvankelijkheidsmiddel betreft, dat het N.B.I. weliswaar reeds bij brief van 19 December 1952 ter kennis van requestrant heeft gebracht op welke wijze zij het aan deze uit te keren vermogen had berekend, doch hierop een correspondentie tussen requestrant en het N.B.I. is gevolgd, waarna door het schrijven van 27 Januari 1953 eerst is gebleken, dat ten aanzien van twee beslissingen van het N.B.I. — waartegen thans bij het beroepschrift van 24 Februari 1953 beroep is ingesteld — een verschil van mening tussen requestrant en het N.B.I. bleef bestaan;

Overwegende, dat onder zodanige omstandigheden, ook om praktische redenen, moet worden aangenomen, dat de definitieve beslissing van het N.B.I. eerst bij zijn laatstgenoemd schrijven ter kennis van requestrant werd gebracht, zodat verzoeker de bij art. 43 E 133 voor beroep voorgeschreven termijn niet heeft overschreden en het eerste middel van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen;

Overwegende ten aanzien van het tweede niet-ontvankelijkheidsmiddel, dat dit feitelijke grondslag mist;

dat requestrant immers niet met het N.B.I. wenst te debatteren over de vraag of bepaalde uitgaven terecht zijn gedaan dan wel bepaalde inkomsten te laag zouden zijn opgenomen, doch over de vraag of het N.B.I. het bedrag, hetwelk dit Instituut van requestrant onder zich heeft, wel op de juiste wijze becijfert, zonder dat daarbij de rechtmatigheid of doelmatigheid van uitgaven en inkomsten, die werkelijk hebben plaats gehad, in het geding worden gebracht, zodat ook dit tweede middel van niet-ontvankelijkheid niet is gegrond;

Overwegende ten principale, dat dit geschil tussen partijen is ontstaan doordat een gedeelte van de meubilairgoederen van requestrant, na eerst te

zijn opgeslagen, met andere goederen samen in Mei 1946 ter veiling is verkocht, zonder dat meer kan worden nagegaan hoeveel deze goederen (waarvan het aantal en de specificatie wel vaststaat) op de veiling hebben opgebracht;

dat de opbrengst van die goederen dus moet worden geschat, waarbij — ook naar de mening van requestrant — een zeker bedrag voor bewaar- en transportkosten (door het N.B.I. gesteld op 6 % van de geschatte opbrengst) moet worden afgetrokken;

Overwegende, dat requestrant nu stelt, dat het gebruikelijk is, dat het N.B.I. de waarde van het inbeslaggenomen meubilair laat bepalen door de Schade Enquête Commissie, welke Commissie dan de waarde per 1945 vaststelt;

dat het N.B.I. thans, blijkens haar schrijven dd. 27-1-1953, niet de vervangingswaarde 1945, doch vervangingswaarde 1940 vergoedt;

dat het meubilair echter niet in 1940, doch in 1945 in beslag werd genomen en de vervangingswaarde 1940 dus niet ter zake dienende is;

dat verzoeker dan ook recht meent te hebben op vergoeding van de vervangingswaarde 1945;

Overwegende, dat het N.B.I. zich terecht op het standpunt heeft gesteld, dat het aan requestrant heeft uit te keren het bedrag, dat de geveilde goederen in 1946 in werkelijkheid hebben opgebracht, terwijl het zich ter bepaling van deze opbrengst heeft gewend tot de Schade Enquête Commissie;

dat de ervaring heeft geleerd, dat de prijzen die de goederen in Mei 1946 op de veiling opbrachten bijzonder laag waren en ongeveer lagen op de helft van de door de S.E.C. geschatte vervangingswaarde van 1946;

dat deze halve vervangingswaarde van 1946 dus tot grondslag van de berekening van dit gedeelte van het aan requestrant uit te keren vermogen heeft gestrekt, doch wellicht enige verwarring is ontstaan, doordat de helft van de vervangingswaarde van Mei 1946 tevens gelijk staat met de vervangingswaarde van 1940;

dat het N.B.I. echter in genen dele de bedoeling heeft gehad de vervangingswaarde van 1940 als zodanig uit te keren, doch de veilingwaarde van 1946;

Overwegende, dat de Raad zich met deze uiteenzettingen van het N.B.I. volkomen kan verenigen en mitsdien ook de stelling van requestrant verworpt, dat hij op de vervangingswaarde van 1946 recht zou hebben, weshalve zijn beroep in zoverre is ongegrond;

Overwegende, dat requestrant ten slotte zich heeft verzet tegen de berekening van het N.B.I. van de transportkosten (en gelijk ter terechtzitting is gebleken mede de opslagkosten) ad 6 % van de geschatte veilingsofbrengst, doch niet in staat is geweest hiervoor een betere berekening in de plaats te stellen, of gemotiveerd aan te tonen, dat het door het N.B.I. berekende bedrag te hoog zou zijn, weshalve ook deze grondslag van zijn beroep aan requestrant ontvalt;

Overwegende, dat het beroep mitsdien moet worden gewezen van de hand en requestrant veroordeeld in de kosten van het geding;

RECHTDOENDE:

Wijst het beroep van de hand;

Veroordeelt requestrant in de kosten van het geding, aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut gevallen tot op heden begroot op f 75,— (vijfenzeventig gulden).

No. 55/482

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 30 Juni 1953 (Mrs Sluis, Mijnsen en Köster).

Verzoeker is bij testament tot enig erfgenaam benoemd bij vooroverlijden van de echtgenote en van de beide dochters van de erflater.

Volgens verklaring van de commissie tot het doen van aangifte van overlijden van vermisten hebben deze dochters haar ouders circa 8 maanden overleefd, waardoor de Staat erfgenaam is geworden, tegen de klaarlijklijke bedoeling van de erflaters.

Het verzoek tot rechtsherstel is ingediend op 10 October 1952 i.v.m. het feit, dat de overlijdensverklaring is afgegeven op 29 Mei 1952. De Raad heeft verzoeker tot enig erfgenaam aangewezen, met toepassing van art 21 lid 3 E 100.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 23).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een request van WILLEM SCHOUTEN, dd. 10 Oct. 1952, wonende te Amsterdam, gemachtigde Candidaat Notaris C. J. A. van Dijk, alsmede de daarbij behorende stukken, waaronder twee afschriften van twee testamenten en vier codicillen, respectievelijk van Dr Wilhelm Wagener, in leven advocaat en notaris te Amsterdam en diens echtgenote Anna Loewenthal waarvan de minuten in bewaring zijn gegeven ten kantore van Mr G. Ruys, notaris te Amsterdam;

Gelet op de overige stukken, waaronder het proces-verbaal van de mondelinge behandeling dezer zaak ter zitting van de Raad van 9 Juni 1953, alsmede een schrijven van de Minister van Financiën d.d. 22 December 1952 en een schrijven van dezelfde Minister d.d. 18 Februari 1953;

Overwegende dat requestant in zijn request heeft gesteld dat Dr Wilhelm Wagener (ook geschreven „Wagner”), geboren te Erpert (Duitsland) 15 Januari 1888, en diens echtgenote Anna Minna (ook geschreven „Anni”) Loewenthal, geboren te Berlijn (Duitsland) 24 April 1894, laatst gewoond hebbende te Amsterdam, Johannes Verhulststraat 57, blijkens overlijdensregister Amsterdam omstreeks Juni 1944 in Auschwitz (Polen) zijn overleden;

dat genoemde echtelieden bij hun olografische testamenten (waarvan hierbij notariële afschriften worden overgelegd), gedeponereerd onder de minuten van notaris Mr G. Ruys te Amsterdam op 23 April 1942, gewaarmerkt door de Kantonrechter te Amsterdam op 9 October 1946 en geregistreerd te Amsterdam 14 October 1946, elkander voor de helft hunner nalatenschappen tot erfgenamen hebben benoemd en hun beide kinderen, met namen Rosemarie Wagener, geboren te Berlijn 12 Mei 1922, en Dorothee Wagener, geboren te Berlijn 14 April 1926, elk voor een/vierde gedeelte, met bepaling, dat bij gelijktijdig overlijden van de erf-laters hun genoemde kinderen de enige erfgenamen zouden zijn en bij voor-overlijden van een dezer kinderen het overblijvende kind de enige erfgena-me zou zijn, dat bij vooroverlijden van alle ingestelde erfgenamen Mejuf-frouw Gertrud Wagener (zuster van Dr Wilhelm Wagener) enige erfgena-me zou zijn en — indien geen der genoem-

den als erf genamen in aanmerking zou komen — de executeur-testamentair, zijnde de ondergetekende (als executeur benoemd bij onderhandse codicillen, waarvan hierbij notariële afschriften worden overgelegd, gewaarmerkt door de Kantonrechter te Amsterdam op 23 October 1946, geregistreerd te Amsterdam op 28 October 1946 en gedeponereerd onder de minuten van genoemde notaris G. Ruys onder repertoire-nummers 263 en 265 van het jaar 1946) enig erfgenaam zou zijn;

dat Mejuffrouw Gertrud Wagener blijkens overlijdensregister Amsterdam op 21 Mei 1943 (mitsdien vóór genoemde erf-laters) te Sobibor (Polen) is overleden;

dat de genoemde dochters der erf-laters blijkens verklaringen van het Ministerie van Justitie (Commissie tot het doen van aangifte van overlijden van vermisten) dedato 29 Mei 1952 op 28 Februari 1945 in Midden-Europa zijn overleden;

dat blijkens de letterlijke bewoordin-gen van gemelde testamenten de nalatenschappen der genoemde erf-laters zijn geërfd door genoemde dochters, als hebbende haar ouders volgens de data der overlijdensregisters circa acht maanden overleefd;

dat een vererving op genoemde dochters tot gevolg zou hebben, dat de betreffende nalatenschappen niet zouden opkomen aan de ondergetekende, doch eventueel aan de Staat (de erf-laters waren tengevolge van de Neurenbergerwetten Statenloos), aangezien de erf-laters geen verdere naaste familie in leven hadden;

dat blijkens de verdere tekst der testamenten de uitdrukkelijke bedoeling van de erf-laters medebracht, dat bij overlijden van alle in eerdere plaats aangewezen erfgenamen door één calamiteit, ongeacht de aangenomen data van overlijden, de ondergetekende enig erfgenaam zou zijn;

dat bij vóóroverlijden van de beide dochters de ondergetekende zonder enig dubium erfgenaam zou zijn geweest;

dat op grond van de omstandigheid, dat de verklaringen van het Ministerie van Justitie inzake het overlijden van de beide dochters eerst op 29 Mei 1952 zijn afgekomen, tijdige indiening van een request bij Uw Raad is achterwege gebleven;

dat de ondergetekende van oordeel

R

is, dat aan de uit de testamenten duidelijk op te maken bedoeling der erflaters alsnog rechtskracht behoort te worden verleend;

op welke gronden requestrant de Raad heeft verzocht met toepassing van artikel 21 lid 3 E 100 deze zaak terhand te nemen en te willen recht doen door te verklaren, dat de ondergetekende op grond van de bedoeling der erflaters, blijkende uit de inhoud der gemelde testamenten jo. gemelde codicillen, als enige erfgenaam van de genoemde echtelieden Dr. Wilhelm Wagener-Anni Loewenthal dient te worden aangemerkt;

Overwegende, dat notaris A. H. van Ketel hiertoe gemachtigd door de Minister van Financiën zich met betrekking tot het verzoek van requestrant aan het oordeel van de Raad heeft gerefereerd;

Overwegende, dat uit voormelde testamenten en codicillen volgt dat het de bedoeling van de erflaters was dat na overlijden van alle eerder in die testamenten genoemde erfgenamen requestrant enig erfgenaam zoude worden terwijl uit de geproduceerde overlijdensextracten blijkt dat die erfgenamen allen zijn overleden, zodat requestrant Willem Schouten als enig erfgenaam van de erflaters behoort te worden aangemerkt.

RECHTDOENDE:

Verstaat dat requestrant Willem Schouten enig erfgenaam is van Dr. Wilhelm Wagener en diens echtgenote Anni Loewenthal.

No. 55/483

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 2
November 1953 (Mrs Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

De aangifte van het betwiste effect door Rebholz Bankierskantoor op grond van het bepaalde in art. 47 E 100 is ten onrechte geschied i.v.m. de 4e Uitvoeringsbeschikking van de Afdeling Effectenregistratie (mededeling no. 33 van de Afd. Effectenregistratie). De gevolgen dier aangifte mogen in zo'n geval niet intreden. Appellant heeft ingevolge art. 44 E 100 het effect als tegenwoordige bezitter aangemeld en komt in casu voor erkenning in den eigendom in aanmerking.

Beslissing a quo vernietigd en aan appellant erkenning in den eigendom verleend.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 47, 44 en 53).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het op 30 Januari 1953 ter 's Raads Griffie te 's-Gravenhage ingekomen verzoekschrift van C. Lensveld te Overschie (hierna te noemen appellant), gemachtigde Mr. C. M. Gresnigt te Amsterdam, waarin hij in beroep komt van de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad (Afd. E.R.) van 7 Januari 1953, waarbij werd verstaan dat het certificaat groot f 600,- van aandelen Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staalfabrieken No. 8497 van rechtswege in eigendom op de Staat der Nederlanden overgaat;

Gezien de brief van de Minister van Financiën van 22 April 1953, waarin tot afwijzing van het verzoek wordt geconcludeerd;

Gezien het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) van 29 April 1953 (welk instituut door de Raad, gebruik makend van de bevoegdheid hem bij art. 132 van het K.B. E 100 toegekend, ambtshalve als partij in het geding is opgeroepen) eveneens concluderende tot afwijzing van het beroep;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak ter zittingen van 17 Augustus 1953 en van 12 October 1953 en kennis genomen hebbende van de na de zitting van 17 Augustus 1953 door appellant aan de Raad overgelegde mededelingen van de Vereniging van de Effectenhandel en van het naar aanleiding daarvan d.d. 24 September 1953 door het N.B.I. ingediende antwoord;

Gezien tenslotte een expeditie van de beslissing van de afdeling Effectenregistratie van 7 Januari 1953, waarvan beroep;

Overwegende, dat de beslissing van De Afd. E.R. berust op de overweging dat door Rebholz' Bankierskantoor te Amsterdam een aangifte ex. art. 47 van het K.B. E 100 werd gedaan, dat dit kantoor het litigieuze certificaat op 30 Juli 1940 aan Bankgeschäft Jos. Frisch te Stuttgart had uitgeleverd, als gevolg van welke aangifte, ingevolge het bepaalde in art. 53 lid 1 sub e juncto art. 53 lid 2 sub c van het K.B.

E 100 appellant diende aan te tonen dat hij het effect na 9 Mei 1940 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen, in het bewijs waarvan hij niet is geslaagd;

Overwegende, dat appellant zijn beroep heeft ingesteld op de drie in art. 68 onder 5 van het K.B. E 100 genoemde gronden, waarbij hij speciaal de nadruk heeft gevestigd op schending, althans verkeerde toepassing van art. 47 van genoemd K.B.;

dat volgens appellant Rebholz' Bankierskantoor de aangifte ex. art. 47 ten onrechte heeft gedaan, omdat de Vierde Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer Hoofdstuk 4 bepaalt dat de verplichting tot aangifte krachtens art. 47 zich niet uitstrekt tot afgifte van effecten, op grond van in regelmatig beursverkeer tot stand gekomen effectentransacties, aan een lid van de Vereniging voor de Effectenhandel, zijnde deze Uitvoeringsbeschikking in een mededeling van de Afd. E.R. (No. 33) in de Prijscourant van de Vereniging voor de Effectenhandel van 22 Februari 1946 in die zin nog verduidelijkt, dat deze vrijstelling betrekking heeft op alle effecten, die in verband met in regelmatig beursverkeer tot stand gekomen effectentransacties aan een lid zijn afgegeven, dus ook op die, welke aan een vijand hebben toebehoord, doch daarna aan een lid ter verhandeling in regelmatig beursverkeer zijn afgegeven;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn brief van 24 September 1953 ook na kennisneming van de hierboven genoemde Vierde Uitvoeringsbeschikking persisteert bij zijn verzoek tot afwijzing van het beroep;

Overwegende, dat de Raad de beschouwing van het N.B.I. over de betekenis dezer beschikking niet kan volgen en met appellant van mening is, dat Rebholz op grond van deze beschikking de aangifte niet had behoeven te doen en mitsdien deze ten onrechte heeft gedaan;

dat de gevolgen, die volgens het K.B. E 100 aan een aangifte ex art. 47 zijn verbonden, niet mogen intreden, met name niet die genoemd in art. 53 lid 1 sub e juncto art. 53, lid 2 sub c, nu de aangifte ten onrechte is gedaan;

dat nu appellant overeenkomstig het bepaalde in art. 44 van het K.B. E 100 het litigieuze certificaat als tegenwoor-

dige bezitter ter registratie heeft aangemeld, hij voor erkenning in de eigendom in aanmerking komt, behalve indien zich een der gevallen voordoet, genoemd in art. 53 lid 1 onder a t m e. hetgeen niet het geval is;

Overwegende, dat mitsdien moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 7 Januari 1953, waarvan beroep;

Verleent appellant erkenning als eigenaar van het certificaat, groot f 600,— van aandelen Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken No. 8497.

No. 55/484

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 Februari 1954 (Mrs Buddingh de Voogt, Polak en van Opstall).

Het tarief van beheerskosten is kenmerkend gebaseerd op het feit dat er in het algemeen een zekere evenredigheid bestaat tussen de grootte van het vermogen en de omvang der bemoeiingen en de gedragen verantwoordelijkheid.

Bij een vermogen uitsluitend bestaande uit geïnde lijfrente-termijnen dient het tarief niet te worden toegepast op het theoretisch gekapitaliseerde bedrag dier lijfrente, maar uitsluitend op de geïnde lijfrente-termijnen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het verzoekschrift van Margarete Bienfait-Merks, wonende te Düsseldorf, waarbij zij in beroep is gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna te noemen het N.B.I., van 10 Februari '53 met het verzoek die te vernietigen en te beslissen, dat appellante aan het N.B.I. niets verschuldigd is, met veroordeling van het N.B.I. in de kosten;

Gezien een aanvullend verzoekschrift van appellante;

Gezien het antwoord van het N.B.I.;

Gezien de overgelegde stukken, waaronder de beslissing waarvan beroep;

R

Gehoord appellante bij monde van Mr E. Emmering, advocaat te Amsterdam en het N.B.I. bij monde van Mr R. J. Mulder;

IN RECHTE:

Overwegende, dat appellante de Duitse nationaliteit bezit;

dat zij het N.B.I. een verklaring heeft verzocht als bedoeld in art. 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat het N.B.I. op 23 Februari 1951 hierop afwijzend heeft beschikt maar op 5 December 1952 de Afdeling Rechtspraak van deze Raad in hoger beroep die beschikking heeft vernietigd op grond van appellante's gedragingen in oorlogstijd en heeft bepaald, dat haar vermogen haar dient te worden teruggegeven;

Overwegende, dat het N.B.I. vervolgens bij de aangevallen beslissing de beheerskosten op f 11.522,34 heeft vastgesteld;

Overwegende, dat appellante terecht tegen die beslissing opkomt;

Overwegende, dat vaststaat, dat zij een niet afkoopbare lijfrente geniet van f 1.500,— per kwartaal en dat de bemoeiingen van het N.B.I. — afgezien van de blokkering van een klein, door het N.B.I. zelf bij zijn berekening verwaarloosd banksaldo — enkel hebben bestaan in de inning van lijfrentetermijnen;

Overwegende, dat het N.B.I. blijkens art. 35 van genoemd Besluit voor zijn „bemoeiingen” kosten in rekening mag brengen en ingevolge het ten deze toepasselijke tarief — gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 2 Mei 1947 No 85 —, die kosten in beginsel afhankelijk zijn van de grootte van het beheerde vermogen, immers de grondheffing, waaruit die kosten worden bestreden, een bepaald percentage van dat vermogen bedraagt;

Overwegende, dat dit tarief kennelijk daarop is gebaseerd, dat er in het algemeen een zekere evenredigheid be-

staat tussen de grootte van een beheerd vermogen en het belang alsmede de omvang van de verrichte bemoeiingen en gedragen verantwoordelijkheid;

Overwegende, dat gelet op die grondslag in casu uitsluitend de geïnde lijfrentetermijnen als vermogen in de zin van het tarief kunnen worden beschouwd en niet het gekapitaliseerde bedrag dier lijfrente;

dat dit bedrag voor belastingheffing van belang moge zijn maar het hier geen belastingheffing geldt, doch een honorering voor verrichte bemoeiingen;

dat het N.B.I. dit gekapitaliseerde bedrag niet heeft beheerd, er generlei bemoeiing mee heeft gehad en het zelfs niet in bezit heeft gehad in de zin van art. 10 lid 4 van meergenoemd Besluit;

Overwegende ten overvloede, dat zelfs al zou in casu de gekapitaliseerde lijfrente als vermogen in de zin van het tarief kunnen worden beschouwd, hier kennelijk een bijzonder geval is als bedoeld in het slot van dat tarief en ook dan juist beleid met zich brengt de heffing enkel over de geïnde termijnen te berekenen;

Overwegende, dat bij de mondelinge behandeling slechts een uitspraak over vorenbehandeld geschilpunt is verzocht;

Overwegende, dat de Raad vertrouwt dat het N.B.I. ten spoedigste tot uitbetaling van het appellante verschuldigde zal overgaan als bij antwoord in uitzicht gesteld;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing waarvan beroep;

Verstaat, dat het Nederlandse Beheersinstituut uitsluitend over de geïnde lijfrentetermijnen kosten in rekening mag brengen;

Vooroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, tot deze uitspraak aan de zijde van appellante begroot op f 150,—.

- e. Louis Samuel Wolf, juwelier, wonende 108-12, 69 Road Forest Hills, New York, van Amerikaanse nationaliteit;
- f. Abraham Simon Wolf, zonder beroep, wonende te Hilversum, Neuweg 431, van Engelse nationaliteit, in 1941 uit eerste echt gescheiden, thans in voor beide partijen tweede echt gehuwd onder de Engelse wetgeving zonder het maken van huwelijksvoorwaarden, zijnde het eerste huwelijk van de vrouw eveneens door echtscheiding ontbonden;
- g. Antonia Maria Kemming, zonder beroep, wonende te Amsterdam, Jan Luykenstraat 106, weduwe uit eerste echt van Benjamin Wolf, uit tweede echt gescheiden van Frits Frederik Jozef Armbrust, met wie zij buiten gemeenschap van goederen is gehuwd geweest;
Raadsman: Mr R. Korthals Altes, advocaat en procureur, Keizersgeracht 497, Amsterdam;
hierna te noemen partij Wolf;
- 2. Roelof Boven Junior, wonende te Amsterdam, O.Z. Achterburgwal 129;
hierna te noemen partij Boven;
- 3. a. Lambertus Buisman, zonder beroep, wonende te Amsterdam, Grimburgwal 9 III;
b. Catharina Maria Rong, zonder beroep, wonende te Amsterdam, Grimburgwal 9 huis, uit de echt gescheiden van Lambertus Buisman vernoemd, thans ongehuwd;
hierna te noemen partij Buisman en Rong;
- 4. de naamloze vennootschap Landelijke Hypotheekbank N.V. gevestigd te 's-Gravenhage, Daendelsstraat 1 A;
hierna te noemen de Landelijke;
- 5. Het Nederlandse Beheersinstituut, Afdeling Bijzondere Beheren, Bureau Amsterdam, voor de Staat der Nederlanden beherend het vermogen van de Niederländische Grundstücksverwaltung (Nederlandse Administratie van Onroerende Goederen);
hierna te noemen de N.G.V.;

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een schriftelijke mededeling d.d. 30 Augustus 1946 van Mr R. Korthals Altes, raadsman van partij Wolf, waarbij ter kennis van de afdeling wordt gebracht een geschil als bedoeld in artikel 113 a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer met betrekking tot het perceel te Amsterdam aan de Amstelstraat 27, hoek Wagenstraat 14, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie I, nummer 7607, groot 68 centiaren;

Gezien het dossier met betrekking tot deze zaak, in welk dossier zich onder meer bevinden:

- a. het op bedoeld perceel betrekking hebbende bericht van de hypotheekbewaarder te Amsterdam;
- b. twee verklaringen van erfrecht op 6 Augustus 1954 afgegeven door een waarnemer voor notaris J. D. Overberg te Amsterdam, met betrekking tot de nalatenschappen van Simon Louis Wolf en Benjamin Wolf;
- c. de correspondentie gevoerd tussen de door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar, notaris J. D. Overberg te Amsterdam en partijen en tussen de Gedelegeerde van de Afdeling en partijen, waaronder een door de notaris-bemiddelaar aan partijen voorgelegd voorstel tot regeling van dit rechtsherstelgeschil;

Overwegende dat uit een en ander het navolgende is gebleken:

A. Simon Louis Wolf en Benjamin Wolf waren ieder voor de onverdeelde helft eigenaar van het perceel te Amsterdam aan de Amstelstraat 27, hoek Wagenstraat 14, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie I, nummer 7607, groot 68 centiaren, afkomstig van de vervallen nummers 591 en 5888 dier sectie; Zij hadden daarvan de eigendom verkregen vóór 10 Mei 1940;

B. Voormeld onroerend goed werd blijkens proces verbaal van veiling op 1 Maart 1943 verleden voor notaris H. C. A. van Dijk te Amsterdam, overgeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op 1 April 1943 in deel 3297,

nummer 103, door de N.G.V. verkocht. Koper werd partij Boven voor een prijs van f 13.001,—; Uit de koopsom werd een bedrag van f 12.000,— aan hoofdsom en f 51.78 aan rente en f 105,— aan extra rente voldaan ter verkrijging van ontslag van het perceel uit een hypothecair verband ten behoeve van de Nationale Levensverzekering Bank te Rotterdam;

Ten gunste van partij Wolf werd een bedrag van f 63,87 aan lasten met de koopsom verrekend;

Uit de koopsom werd voorts aan de koper uitgekeerd f 100,— wegens door huurder van het benedenhuis gestorte waarborgsom, terwijl een bedrag van f 130,— werd afgedragen aan het Makelaarskantoor P. Everout (agent van de N.G.V.) als reserve voor eventuele naheffingen inzake de bij de O.O.M. gesloten molestverzekering;

Blijkens mededeling van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 9 Maart 1954 heeft de N.G.V. aan saldo koopsom in ontvangst genomen een bedrag van f 533,75, waarvan zij f 67,96 heeft overgemaakt aan de Incasso Bank te Amsterdam ten gunste van Benjamin Wolf, zodat de N.G.V. wil schuldig erkennen een bedrag van f 465,79;

C. Blijkens akte, houdende kwijting voor de kooppeningen op 30 April 1943 verleden voor de destijds te Amsterdam gevestigde notaris J. Th. A. Hermans overgeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op diezelfde dag in deel 3305, nummer 28, verkocht partij Boven gemeld onroerend goed aan Lambertus Buisman voor f 16.500,—;

D. Blijkens akte op 20 November 1944 voor de destijds te Amsterdam gevestigde Notaris H. N. Groenier verleden, overgeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op 21 November 1944 in deel 3369, nummer 70, werd gemeld onroerend goed tussen Lambertus Buisman en diens voormalige echtgenote Catharina Maria Rong in scheiding gebracht en toegescheiden aan Lambertus Buisman;

E. In verband met het vorenstaande staat gemeld onroerend goed thans kadastraal ten name van Lambertus Buisman, terwijl het te zijnen laste is bezaaid met de navolgende hypothecaire inschrijvingen:

- a. ten behoeve van de Landelijke, groot in hoofdsom f 10.000,—, ingeschreven ten gemelde hypotheekkantore op 30 April 1943 in deel 1950, nummer 1, uit kracht ener akte op die dag voor genoemde notaris Hermans verleden; De Landelijke heeft per heden te vorderen aan pro resto hoofdsom f 9.600,—, alsmede 4 % rente daarvan per jaar sedert 30 April 1945, onverminderd $\frac{1}{2}$ % boete per maand van de na gemelde datum verschenen onbetaalde rentetermijnen, f 10,90 exploitatiekosten en hetgeen eventueel overigens krachtens de akte van geldlening te vorderen is;
- b. ten behoeve van Catharina Maria Rong, groot in hoofdsom f 30.000,—, mede rustend op ander onroerend goed, ingeschreven ten gemelde hypotheekkantore op 21 November 1944 in deel 1991, nummer 125, uit kracht ener akte op 20 November 1944 voor genoemde notaris Groenier verleden, een en ander ter voldoening van een vordering wegens overbedeling;

F. 1. Simon Louis Wolf voornoemd is overleden te A'dam op 24 Augustus 1945. Hij is in algehele gemeenschap van goederen gehuwd geweest met Esthella van Gelder in voor beiden eerste echt en heeft blijkens onder de Afdeling berustende op 6 Augustus 1954 door een waarnemer voor notaris J. D. Overberg te Amsterdam afgegeven verklaring van erfrecht tot zijn enige erfgenamen nagelaten: zijn genoemde weduwe voor $\frac{2}{3}$ en ieder zijner kinderen genaamd: Helena, Abraham Simon, Rijntje, Saartje en Louis Samuel Wolf, allen voornoemd, voor $\frac{1}{3}$ gedeelte zijner nalatenschap;

2. Benjamin Wolf voornoemd is overleden te Amsterdam op 7 October 1945. Hij is in gemeenschap van meubelen, doch overigens buiten iedere huwelijksgoederengemeenschap gehuwd geweest met Antonia Maria Kemming voornoemd, in voor beiden eerste echt en heeft blijkens onder de afdeling berustende op 6 Augustus 1954 door een waarnemer voor notaris J. D. Overberg te Amsterdam afgegeven verklaring van erfrecht tot zijn enige erfgename achtergelaten zijn genoemde weduwe;

G. Partij Boven heeft tijdens haar bezit van het onroerend goed ontvangen

de huren over 1 maand is f 154,33, terwijl zij heeft betaald aan belastingen en water over 1 maand f 31,69 en de kosten van onderhoud, assurantie enz., die bij ontbreken van nauwkeurige gegevens worden gesteld op 10 % van de bruto huren of f 15,43. Partij Boven heeft derhalve aan netto exploitatiebaten genoten f 107,21;

Lambertus Buisman heeft tijdens zijn bezitsperiode aan huren ontvangen f 4.012,58 en aan belastingen en water betaald f 658,58 en aan molestpremie f 60,—, terwijl de kosten van onderhoud, assurantie enz. worden gesteld op 10 % van de bruto huren of f 401,26, zodat aan netto exploitatiebaten werd genoten f 2.892,74; Partij Wolf heeft per 1 Juli 1945 het beheer over het onroerend goed weer ter hand genomen;

H. Voor de kosten van de regeling van het rechtsherstel door de Afdeling Onroerende Goederen is door partij Wolf gedeponereerd bij de Raad voor het Rechtsherstel een bedrag van f 470,—;

I. De door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar heeft aan belanghebbenden een minnelijke regeling van het geschil voorgesteld in hoofdzaak behelzende:

dat het onroerend goed weer ten name van partij Wolf wordt gesteld; dat de hypotheken ten behoeve van de Landelijke en van C. M. Rong worden doorgehaald voor zover op het onderhavige onroerend goed rustende; dat partij Wolf betaalt aan Roelof Boven de destijds afgeloste hypotheek; dat verrekening plaats vindt van de enerzijds bespaarde hypotheekrente en de anderzijds genoten exploitatiebaten; dat Roelof Boven schuldig is aan Lambertus Buisman f 16.500,—, in mindering van welke schuld hij betaalt hetgeen hij van partij Wolf ontvangt; dat Lambertus Buisman schuldig is aan de Landelijke de pro resto hoofdsom met rente en boete en in mindering van die schuld betaalt hetgeen hij van partij Wolf ontvangt;

dat Buisman en Rong hun onderlinge rechten en verplichtingen zullen regelen, buiten de rechtsherstelakte om;

dat de vordering jegens de N.G.V. c.s. toekomt aan Roelof Boven; dat tot zekerheid voor de voldoening van het schuldig geblevene aan de Landelijke worden gecedeerd de vordering jegens de N.G.V. c.s. en de regresvordering van Lambertus Buisman jegens Roelof Boven;

Partij Wolf heeft zich met de voorgestelde regeling accoord verklaard. De N.G.V. heeft zich bereid verklaard tot schuldig erkenning van de ontvangen saldo koopsom ad f 465,79. De Landelijke gaat met de voorgestelde regeling accoord, mits door gedeponseerden ook ter tafel wordt gebracht het bedrag van f 63,87 waarmede zij werden gebaat wegens uit de N.G.V.-koopsom betaalde lasten en op het door Buisman te verantwoorden exploitatiesaldo een bedrag van f 60,— in mindering wordt gebracht wegens door Buisman aan de O.O.M. betaalde molestpremie, met welke bedragen de notaris-bemiddelaar in zijn voorstel geen rekening heeft gehouden. Voorts is de Landelijke van mening dat het bedrag van f 130,— hetwelk werd gedeponereerd bij het Makelaarskantoor P. Everout (agent van de N.G.V.) door de N.G.V. moet worden schuldig erkend, tenzij daaruit inderdaad door partij Wolf verschuldigde molest-naheffingen werden betaald, in welk geval partij Wolf met die betaalde bedragen is gebaat en die bate bij het rechtsherstel ter tafel moet brengen;

Partij Boven is bij aangetekend schrijven d.d. 22 November 1952 onder toezending van een conceptregeling door de notaris-bemiddelaar opgeroepen om uiterlijk 10 December 1953 haar accoordbevinding met, dan wel haar bezwaren tegen de concept-regeling kenbaar te maken. Partij Boven heeft aan die oproep niet voldaan zodat aangenomen moet worden dat zij weigerachtig is aan een regeling van het rechtsherstel mede te werken;

Van partij Buisman en Rong heeft slechts Lambertus Buisman zich met de door de notaris-bemiddelaar voorgestelde regeling accoord verklaard, terwijl Catharina Maria Rong ten kantore van de notaris-bemiddelaar heeft verklaard haar medewerking aan een regeling van het geschil te weigeren;

Bij schrijven d.d. 2 April 1954 aan de Gedelegeerde van de Afdeling heeft het Nederlandse Beheersinstituut verklaard dat de f 130,— „reserve molest” niet door de N.G.V. werden ontvangen, dat het niet kan nagaan wat met dit

bedrag is geschied en dat de N.G.V. dit bedrag niet zal schuldig erkennen;

Overwegende dat, gezien het niet medewerken van partij Boven en van mevrouw Rong, binnen redelijke termijn tussen belanghebbenden geen regeling in der minne tot stand gebracht zal kunnen worden;

Overwegende dat de door de notaris-bemiddelaar voorgestelde regeling aan de Afdeling redelijk en billijk voorkomt, met dien verstande dat rekening moet worden gehouden met de met de N.G.V.-koopsom verrekende lasten ad f 63.87 en met de door Buisman betaalde molestpremie ad f 60,— en dat voor de regeling van de gevolgen van dit rechtsherstel Lambertus Buisman en Catharina Maria Rong als één partij moeten worden beschouwd;

Overwegende ten aanzien van de f 130,— „reserve naheffing molest”, dat dit bedrag door notaris van Dijk op 1 April 1943 is afgedragen aan het Make-laarskantoor P. Everout, agent van de N.G.V.; dat de N.G.V. niet heeft aange- toond dat dit bedrag of een deel daarvan werd besteed ter voldoening van nog door partij Wolf aan de O.O.M. verschuldigde naheffingen, terwijl op een op 21 April 1954 door de Gedelegeerde van de Afdeling tot de O.O.M. gericht verzoek om mededeling of na 1 Maart 1943 nog naheffingen ten name van partij Wolf werden betaald, op 11 Juni 1954 telefonisch werd geantwoord dat men zulke betalingen niet kan vinden en het onwaarschijnlijk acht dat na gemelde datum nog betalingen zijn geschied; dat de N.G.V. aansprakelijk is voor het onder haar agent, Everout, gedeponeerde bedrag ad f 130,— en aangenomen moet worden dat daaruit geen betalingen ten gunste van partij Wolf zijn gedaan, nu de N.G.V. zulke betalingen niet aantoont;

Overwegende dat de N.G.V. wel nader heeft betoogd dat Everout niet alleen agent was van de N.G.V., doch ook van de molestverzekeringsmaatschappij en dat Everout in laatstbedoelde kwaliteit het bedrag van f 130,— onder zich heeft genomen, zodat de N.G.V. naar haar mening in ieder geval voor dat bedrag is gedechargeerd; dat de Afdeling echter van mening is, dat ook al had Everout in laatstgemelde hoedanigheid het bedrag onder zich genomen, het op de weg van de N.G.V. had gelegen zich er van te overtuigen dat de bedragen welke op de koopsom werden ingehouden ook inderdaad verschuldigd waren en werden aangewend voor het doel waarvoor zij werden ingehouden, te meer waar in die dagen de machtspositie van Everout als agent van de N.G.V. een zodanige was dat een opdracht van Everout om hem uit de koopsom een bedrag voor „reserve molest” uit te keren, door ieder als een opdracht van de N.G.V. werd erkend; dat derhalve het nadere betoog van de N.G.V. de opvatting van de Afdeling dat de N.G.V. aansprakelijk is voor de uit de koopsom betaalde bedragen, niet vermag te wijzigen; dat dit te meer klemt nu uit de door de Afdeling met de O.O.M. gevoerde correspondentie blijkt, dat ten laste van de Joodse partij premie noch omslag is betaald;

Overwegende dat de Nederlandsche Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit Besluit gehechte verklaring d.d. 13 Januari 1955, No. BO 5700211 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandsche Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp;

Gezien artikel 113 c van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij de Wet van 21 December 1951, Staatsblad 586;

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De verkoop door de N.G.V. blijkens proces verbaal van veiling op 1 Maart 1943 voor notaris H. C. A. van Dijk te Amsterdam verleden, overgeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op 1 April 1943 in deel 3297, nummer 103, de koopovereenkomst tussen Roelof Boven Jr. en Lambertus Buisman, geconstateerd bij akte op 30 April 1943 voor de destijds te Amsterdam gevestigde notaris J. Th. A. Hermans verleden en de daarop gevolgde levering van het onroerend goed kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie I, nummer 7607, groot 68 centiaren door de overschrijving van gemelde akte ten gemelde hypotheekkantore op 30 April 1943 in deel 3305, nummer 28, alsmede de toescheiding van gemeld onroerend goed aan Lambertus Buisman blijkens akte op 20 November 1944 voor de destijds te Amsterdam ge-

vestigde notaris H. N. Groenier verleden, overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore op 21 November 1944, in deel 3369, nummer 70, zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van partij Wolf als eigenares van gemeld onroerend goed;

- II. Het recht van hypotheek gevestigd door de inschrijving ten hypotheekkantore te Amsterdam op 30 April 1943 in deel 1950, nummer 1, alsmede het recht van hypotheek gevestigd door de inschrijving ten gemelde hypotheekkantore op 21 November 1944 in deel 1991, nummer 125, zijn nietig. De doorhaling dezer inschrijvingen wordt bevolen, voor wat de inschrijving in deel 1991, nummer 125 betreft uitsluitend voor zover die inschrijving rust op het perceel Gemeente Amsterdam, Sectie I, nummer 7607. De akte van schuldbekentenis ten laste van Lambertus Buisman en thans ten behoeve van de Landelijke, verleden voor genoemde notaris Hermans op 30 April 1943 en de akte van schuldbekentenis ten laste van Lambertus Buisman en ten behoeve van Catharina Maria Rong, verleden voor genoemde notaris Groenier op 20 November 1944, blijven van volle kracht en waarde, behoudens de bepalingen ten aanzien van de zakelijke zekerheid op voormeld onroerend goed;

- III. Partij Wolf is schuldig aan partij Buisman en Rong:

de destijds afgeloste hypotheek	f 12.000,—
de toen betaalde lopende rente	„ 51,78
het sub B gemelde op rekening van Benjamin Wolf bij de Incasso Bank gestorte deel der koopsom	„ 67,96
3½ % rente van f 12.000,— van 1 April 1943 tot 1 April 1954	„ 4.620,—
de met de N.G.V.-koopsom verrekende lasten	„ 63,87
	f 16.803,61

verminderd met:

de door partij Boven genoten exploitatiebaton	f 107,21
de door Lambertus Buisman genoten exploitatiebaton, waarbij rekening is gehouden met de door Buisman betaalde f 60,— molestpremie	„ 2.892,74
de door partij Wolf voorgeschoten kosten dezer regeling	„ 470,—
de kosten van het sluiten ener nieuwe hypotheek ad f 12.000,— begroot op	„ 223,—
een bijdrage in de kosten van juridische bijstand van partij Wolf	„ 210,— „ 3.902,95
	f 12.900,66

Deze schuld is opeis- en aflosbaar onmiddellijk na het onherroepelijk worden van dit Besluit en vermeerderd met f 1,17 voor iedere dag dat de betaling later geschiedt dan 1 April 1954;

- IV. In verband met het feit dat partij Wolf blijkens sub III moet voldoen het bedrag ad f 67,96 hetwelk destijds uitsluitend aan Benjamin Wolf is ten goede gekomen, zijn de erfgenamen van Benjamin Wolf schuldig aan de erfgenamen van Simon Louis Wolf f 33,98;

- V. Partij Boven is schuldig aan partij Buisman en Rong:

de door eerstgenoemde ontvangen koopsom	f 16.500,—
de door partij Boven genoten exploitatiebaton	„ 107,21
de helft van de kosten der onderhavige regeling, van de kosten ener nieuwe hypotheek en van de kosten van juridische bijstand van partij Wolf	„ 451,50
	f 17.058,71

verminderd met:

de uit de N.G.V.-koopsom afgeloste hypotheek	f 12.000,—
de toen betaalde lopende rente	„ 51,78
het aan Benjamin Wolf uitbetaalde bedrag	„ 67,96
de met de N.G.V.-koopsom verrekende lasten	„ 63,87
3½ % rente van f 12.000,— van 1 tot en met 30 April 1954	„ 35,— „ 12.218,61
	f 4.840,10

Deze schuld is opeis- en aflosbaar onmiddellijk na het onherroepelijk worden van dit Besluit;

- VI. Partij Buisman en Rong is schuldig aan de Landelijke de sub E a: genoemde pro resto hoofdsom met de daar genoemde rente en boete en hetgeen eventueel overigens krachtens de akte van schuldbekentenis aan de Landelijke verschuldigd is;
- VII. De N.G.V. is schuldig aan partij Boven de door de N.G.V. ontvangen saldo koopsom ad f 465,79 en het ingehouden bedrag voor „reserve naheffing molest” ad f 130,—;
- VIII. a. de vordering van partij Buisman en Rong jegens partij Wolf, sub III vermeld;
 b. de vordering van partij Buisman en Rong jegens partij Boven, sub V vermeld;
 c. de vorderingen van partij Boven jegens de N.G.V., sub VII vermeld;
 d. de eventuele aanspraken van partijen Boven en Buisman jegens de Staat der Nederlanden tot restitutie van op voormelde nietige overdrachten geheven registratierechten, gaan over op de Landelijke;
 De daaruit voortvloeiende aanspraken kunnen dus, in en buiten rechte, worden uitgeoefend uitsluitend door de Landelijke;
 De Landelijke is verplicht om hetgeen terzake dezer vorderingen door haar wordt ontvangen in mindering te brengen op haar onder VI gemelde vordering op partij Buisman en Rong; Een eventueel hierna resterend bedrag moet de Landelijke afdragen aan partij Buisman en Rong tot het bedrag dat partij Buisman en Rong alsdan nog van partij Boven te vorderen heeft en het eventueel daarna nog resterende aan partij Boven;
 Iedere uitkering door de N.G.V. en de eventuele restitutie van door partij Boven betaalde registratierechten vermindert de sub V gemelde schuld van partij Boven aan partij Buisman en Rong met het bedrag dier uitkering of restitutie;
- IX. Lambertus Buisman en Catharina Maria Rong moeten hun onderlinge verhouding zelf regelen;
- X. Alle eventuele onbetaalde lasten met betrekking tot voormeld onroerend goed, inclusief premies en naheffingen terzake van molestverzekering, zijn voor rekening van partij Wolf;
- XI. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, bedragen f 470,—; de kosten van juridische bijstand van partij Wolf worden vastgesteld op f 210,—; al deze kosten zijn blijkens het vorenstaande ten laste van partijen Boven en Buisman.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 12 Februari 1955.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

AUGUSTUS 1955

NUMMER

2

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUYSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14.—

UITGAVE VAN

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J
"DE HOFSTAD"

S C H E E P M A K E R S S T R A A T 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 — POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J „DE HOFSTAD”
S C H E E P M A K E R S S T R . 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	11
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	13
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	13
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/485 t/m 55/489	pag. 1213 t/m 1224

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

In de Nederlandse Staatscourant van 8 Juli 1955, No. 130 zijn door het Ministerie van Buitenlandse Zaken de hierna volgende mededelingen gepubliceerd:

Nederlandse Belangen in Oostenrijk.

Bij het op 15 Mei 1955 te Wenen tussen de Unie van Socialistische Sovjet-republieken, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Verenigde Staten van Amerika en Frankrijk enerzijds en Oostenrijk anderzijds gesloten Staatsverdrag heeft Oostenrijk zich onder meer verplicht — voor zoover zulks niet reeds is geschied — alle aan de Verenigde Naties en haar onderdanen op de dag van het uitbreken van de oorlog met Duitsland toebehorende wettelijke rechten en belangen, die tijdens de oorlog onder dwang zijn gesequestreerd, ontnomen of vervreemd, te herstellen en alle vermogensbestanddelen der Verenigde Naties en haar onderdanen terug te geven in de staat, waarin deze thans verkeren.

Nederlandse belanghebbenden, die tot dusver geen gebruik hebben gemaakt van de in het kader van de desbetreffende wetgeving geboden gelegenheid tot het verkrijgen van rechtsherstel, kunnen tot uiterlijk 12 maanden na inwerkingtreding van het Staatsverdrag — waaromtrent een nadere publicatie zal volgen — verzoeken daartoe indienen bij de bevoegde Oostenrijkse autoriteiten. Deze verzoeken kunnen via het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, Plein 23, te 's-Gravenhage, worden geleid.

Oostenrijk zal tevens onderdanen der Verenigde Naties, die tussen 13 Maart 1938 en 8 Mei 1945 aan in Oostenrijk gelegen vermogensbestanddelen schade hebben geleden, dezelfde gunstige behandeling geven als aan Oostenrijkse belanghebbenden.

In dit verband wordt er op gewezen, dat het in het voornemen van de Oostenrijkse Regering ligt een schadevergoedingsregeling te treffen ten behoeve van slachtoffers van het Nazi-regime, die ten tijde van dit regime in Oostenrijk woonachtig waren en aldaar schade hebben geleden. Onder

bepaalde omstandigheden zouden ook destijds in Oostenrijk woonachtige buitenlanders voor bedoelde schadevergoedingen in aanmerking kunnen komen.

Degenen, die menen hiervoor in aanmerking te komen, kunnen zich onder opgave van redenen wenden tot het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. In dit stadium dient overigens aan deze mededeling niet de gevolgtrekking te worden verbonden, dat verzoeken als hierbedoeld automatisch zullen leiden tot honorering der betreffende claims.

Het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken verzoekt tevens alle Nederlandse belanghebbenden, die om enigerlei reden tot nu toe niet de vrije beschikking hebben over hun bezittingen in Oostenrijk, dit ter kennis van het Ministerie te brengen, onder nauwkeurige opgave van de betrokken waarden en de ter zake ondervonden moeilijkheden.

Vóóroorlogse spaartegoeden in de Bondsrepubliek Duitsland en West-Berlijn.

Belanghebbenden wordt in herinnering gebracht, dat de bepalingen van het op 14 Juli 1953 in West-Duitsland afgekondigde „Altsparer-Gesetz” ook op in Nederland woonachtige personen van toepassing zijn verklaard.

Deze wet (het Altspargesetz) houdt in, dat onder bepaalde voorwaarden een zekere vergoeding wordt gegeven voor spaartegoeden, die ten gevolge van de geldsanering, welke in 1948 in West-Duitsland is doorgevoerd, zijn gereduceerd. Onder spaartegoeden zijn in dit verband niet alleen tegoeden bij banken te verstaan, maar ook tegoeden bij bouwspaarkassen, bij de postspaarbank, pandbrieven, gemeentelijke, industriële en dergelijke obligaties, voor zover vermeld in de bijlagen bij de wet, aanspraken op levensverzekeringsmaatschappijen en hypotheek.

De ten gevolge van de Duitse geldsanering gereduceerde bedragen worden op zodanige wijze aangevuld, dat, na de aanvulling, de aan belanghebbenden toekomende bedragen D.M. 20 belopen voor iedere oorspronkelijke R.M. 100.

De wet heeft slechts betrekking op spaartegoeden, die reeds bestonden vóór 1 Januari 1940 en op 20 Juni 1948 nog bestonden. Belanghebbenden kunnen zich over deze vergoedingskwestie richten tot de onderstaande adressen:

voor banktegoeden: tot de instelling, waar het tegoed op 20 Juni 1948 berustte;

voor tegoeden bij de postspaarbank: tot het „Postsparkassenamt” Hamburg, 2 Hochhaus Ring, Hamburg 13;

voor gemeentelijke, industriële en dergelijke obligaties, als vermeld in de bijlagen van de wet: tot de uitgevende instelling;

voor aanspraken uit levensverzekering: tot de desbetreffende levensverzekeringsmaatschappij;

voor hypothecaire vorderingen: tot de instelling, die belast is met het innen der door de debiteuren op grond van de wet op de „Lasten-Ausgleich” af te dragen bedragen (eventueel kan de bemiddeling van de debiteur worden ingeroepen).

Hoewel in het algemeen het indienen van een verzoek niet vereist wordt, daar de bepalingen van de wet als regel automatisch moeten worden toegepast, is het toch aan te bevelen, dat belanghebbenden, die dit niet reeds deden en die nog geen bericht uit Duitsland ontvingen over deze aanvulling, zich ten spoedigste wenden tot de voor hen bevoegde instelling en om toezending vragen van een formulier voor de indiening van een verzoek. Dit kan slechts binnen een bepaalde termijn geschieden, die voor banktegoeden op 31 Juli 1955 verstrijkt, voor postspaarbanktegoeden, hypothecaire vorderingen en vorderingen uit levensverzekeringen op 30 September 1955 en voor de hierboven bedoelde obligaties op 31 December 1955.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 24, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6, 8, en 11, IX nos 2, 3, 5, 8 en 11).

In de Nederlandse Staatscourant van 8 Juli 1955, No. 130 is opgenomen de lijst no. 165 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Ouheffing Bureau Amsterdam.

Bovenvermeld Bureau is met ingang van 1 Augustus 1955 opgeheven. De werkzaamheden van dit kantoor zijn deels overgenomen door het Bureau 's-Gravenhage, deels door het Hoofdkantoor.

De afdeling Bijzondere Beheren blijft als afdeling van het Hoofdkantoor gevestigd te Amsterdam, Drookbak 1 A.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 233. Regeling inzake het rechtsherstel O 4861 tussen:

1. Erven Johannes Franciscus van Pamel, t.w. :
  - a. Josephus van Pamel, wonende 960 East 23 Street Paterson 4, Passaic County, New Yersey, Amerika,
  - b. Louis Franciscus van Pamel,
  - c. Josephus Franciscus van Pamel,
  - d. Frank van Pamel, allen wonende 960 East 23 Street, Paterson 4, Passaic County, New Yersey, Amerika;
  - e. Cornelia Virginia van Pamel, 89 Park Avenue, Newark, New Yersey, Amerika,hierna te noemen partij van Pamel;
2. Pieter de Feyter, wonende te Sluis, hierna te noemen partij de Feyter;
3. Willemina Johanna de Mul zonder beroep te Kapelle, weduwe van Pieter Balkenende, hierna te noemen partij Balkenende.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;
Gezien een verzoek dedato 29 Augustus 1946 van Notaris Hendrik Bakker te

Hazerswoude in zijn hoedanigheid van curator over de onbeheerde nalatenschap van Johannes Franciscus van Pamel gewoonde hebbende te Sluis en overleden te Oostburg op 23 September 1940 tot herstel in de eigendom van het huis met pakhuis en erf aan de kade 23/25 te Sluis, kadastraal bekend Gemeente Sluis, Sectie A, nummer 2202;

Gelezen de stukken;

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Wijlen Johannes Franciscus van Pamel was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemeld onroerend goed, waarvan hij de eigendom had verkregen vóór 9 Mei 1940; Hij overleed op 23 September 1940 te Oostburg, waarna — aangezien toen zijn erfgenamen onbekend waren — de heer Hendrik Bakker, thans Notaris te Hazerswoude, werd benoemd tot curator over de onbeheerde nalatenschap;
2. Gemeld onroerend goed werd tijdens de bezetting — toen bekend werd dat de erfgenamen van de eigenaar in Amerika woonden — in beheer genomen ingevolge de Verordening betreffende de behandeling van vijandelijk vermogen en nadat Mr Dr M. H. H. Franssen, destijds advocaat te 's-Gravenhage, conform die Verordening als beheerder was aangesteld door dezen bij akte, op 18 Maart 1943, verleden voor Notaris H. van Mazijk te Sluis, verkocht en overgedragen aan partij de Feyter voor de som van f 8.000.—. Een afschrift dezer akte, houdende kwijting voor de betaalde kooppenningen werd ten hypotheekkantore te Middelburg overgeschreven op 19 Maart 1943, in deel 1123, nummer 5;
3. Door de koper werd bijbetaald voor lopende huur f 1.71 en uit de ontvangen koopsom werd betaald voor Grondbelasting en Waterschapslasten en vooruitontvangen huur f 110.03, zodat van de koopsom resteerde f 7891.68, welke som Mr Dr Franssen in ontvangst nam en na aftrek van f 0.80 overmakingskosten deponeerde bij de Rijnsche Handelsbank een som van f 7890.88;
4. Blijkens brief d.d. 6 Augustus 1951 aan Notaris Bakker te Hazerswoude van Jhr Mr P. J. W. de Brauw te 's-Gravenhage, die na de bevrijding werd benoemd tot beheerder over de Verwalter Franssen, heeft deze beheerder de gemelde restant-koopsom groot f 7890.88 onder zich;
5. Door partij Feyter werd het onroerende goed belast met een hypothecaire inschrijving genomen ten hypotheekkantore te Middelburg op 24 Maart 1943 in deel 311 nummer 181, uit kracht ener akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling, op 22 Maart 1943 verleden voor genoemde Notaris van Mazijk, tot zekerheid voor een schuld wegens geldlening ten laste van partij de Feyter en ten behoeve van Willemina Johanna de Mul te Kapelle, weduwe van Pieter Balkenende, groot in hoofdsom f 11.000.—;
6. Tijdens de bezetting heeft het onroerende goed bomschade geleden tengevolge waarvan de opstallen gedeeltelijk zijn verwoest. Ter vergoeding van de daardoor ontstane schade is een bijdrage verleend groot f 3237.—, welke is ingeschreven in het Grootboek voor de Wederopbouw ten name van partij de Feyter onder letter F in deel 2 nummer 335, waarop aan voorschotten is uitgekeerd f 228.97, zodat de inschrijving pro resto groot is f 3008.03, waarover rente te goed is van 1 Augustus 1952 af, doch verminderd met f 4.76 wegens teveel uitgekeerde rente over de verschotten;
7. In 1952 werd de grond waarop het woonhuis stond onteigend ten behoeve van de Gemeente Sluis, waarvoor een vergoeding werd vastgesteld, groot f 1232.—, welke werd ingeschreven op de voormelde rekening in het Grootboek voor de Wederopbouw en waarop nog rente tegoed is over een gedeelte groot f 732.— van 1 November 1944 af en over een gedeelte groot f 500.— van 1 Maart 1950 af;
8. Erfgenamen van Johannes Franciscus van Pamel zijn:
  - a. zijn broeder Josephus van Pamel en
  - b. de kinderen van zijn vooroverleden broeder Franciscus Lodevicus van Pamel te weten:

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/485

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 25 Mei 1955 (Mrs Schreuder, Hoog en Baron van Haersolte).

Ingevolge de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie zouden appellanten, aan wie herstel in de eigendom van een effect is verleend, de uitkering L.V.V.S. integraal moeten terugstorten, zodat zij alsdan de opbrengst van de dividendbewijzen nos 74 en 75 moeten derven. Grief van appellanten hiertegen gericht is gegrond.

Alleen dan kan sprake zijn van ongerechtvaardigde verrijking, indien appellanten door het rechtsherstel van het effect vermeerderd met de opbrengst van dividenden in een gunstiger positie zouden komen te verkeren dan wanneer het effect hen niet zoude zijn ontnomen. De verrekening van de gedeerde dividenden dient niet ten laste van L.V.V.S. te worden gebracht. De aanspraken van de Staat ex art. 27 lid 5 en art. 62 E 100 zijn van subsidiaire aard; aan de Staat valt datgene toe waarop derden een beter recht niet kunnen doen gelden.

Beslissing Afd. Eff. Reg. op dit punt vernietigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 27, 62, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van:

1. *Izaäk Levy*, wonende te Haarlem, zo voor zich als tot machtiging en bijstand zijner echtgenote, *Isanna Cohen*;
2. *Dr. Isaäk Cohen*, wonende te Haifa in Israël;
3. *Jacob Salomon de Haas*, wonende te Vriezenveen;
4. *Salomon Gesinus de Haas*, wonende te Naharia in Israël;
5. *Gesina Henny de Haas*, wonende te Vriezenveen;
6. *Hendrik Jacob de Haas*, wonende te Vriezenveen;
7. *Benjamin Meyer*, wonende te Groningen;

gezamenlijke erfgenamen van wijlen M. M. Cohen, gemachtigde Mr. M. A. Levison, ingekomen ter Griffie op 11 September 1954, waarbij dezen in beroep komen van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 27 Augustus 1954, voor zover bij die beslissing is bepaald, dat appellanten het door hen van L.V.V.S. ontvangen voorschot ad f 112,80 integraal zullen terugstorten;

Gezien het verweerschrift van L.V.V.S. d.d. 11 November 1954;

Gezien een verzoekschrift van de Staat der Nederlanden d.d. 10 Februari 1955;

Gezien voormelde beslissing en de verdere stukken van het geding;

Gelet op de behandeling der zaak ter zitting van 20 April 1955, waarbij appellanten zijn verschenen bij hun voornoemde gemachtigde, L.V.V.S. bij haar gemachtigde Mr. P. du Ry van Beest Holle en de Staat der Nederlanden bij zijn gemachtigde Mr. C. D. van Boeschoten;

Overwegende, dat de Staat bij zijn voormeld verzoekschrift heeft verzocht te worden toegelaten als partij, welk verzoek, de Staat ten deze belanghebbende zijnde, ter zitting is ingewilligd;

Overwegende, dat de grief van appellanten tegen de beroepen beslissing deze is, dat deze beslissing, voor zover daarbij wordt bepaald, dat het voorschot integraal moet worden teruggestort, een onredelijk en onbillijk karakter vertoont, en wel omdat appellanten niet ongerechtvaardigd zullen worden verrijkt, wanneer zij de tegenwaarde van de door hen gedeerde opbrengsten der dividendbewijzen 73 t/m 75 van het litigieuze effect zullen genieten, weshalve appellanten verzoeken, dat zal worden bepaald, dat zij slechts hebben terug te storten het voormelde voorschot ad f 112,80, na aftrek van de opbrengsten der voormelde dividendbewijzen 73 t/m 75;

Overwegende, dat appellanten ter zitting, op het voetspoor van het slot van het voormelde verweerschrift van L.V.V.S. hun petitum zodanig hebben gewijzigd, dat de tegenwaarde der dividendbewijzen 74 en 75 — hebbende

zij hun verzoek wat betreft dividendbewijs 73 ingetrokken — weliswaar zal mogen worden afgetrokken van het door hen aan L.V.V.S. terug te betalen voorschot, doch dat tevens deze tegenwaarde in mindering zal worden gebracht op hetgeen de Staat ter zake van het litigieuze effect van L.V.V.S. uiteindelijk zal hebben te ontvangen, en voorts hebben verklaard, voor het geval van inwilliging van hun aldus gewijzigd verzoek, ten gunste van de Staat afstand te doen van hun vordering op L.V.V.S. ter zake van de opbrengst van het door L.V.V.S. geïncasseerd dividendbewijs 74;

Overwegende, dat de grief van appellanten, gezien in verband met evenbedoelde wijziging van hun verzoek en met hun voorwaardelijke afstand van hun vordering ter zake van dividendbewijs 74, gegrond is;

Overwegende toch, dat van ongerechtvaardigde verrijking van appellanten eerst dan sprake zou kunnen zijn, wanneer zij door het herstel van recht ten aanzien van het litigieuze effect — zoals bij de beroepen beslissing heeft plaats gevonden — tezamen met het genieten van de opbrengsten van dividendbewijzen in een gunstiger positie zouden komen dan waarin zij zouden hebben verkeerd, wanneer het effect, met de dividendbewijzen, hun in het geheel niet ontnomen ware;

Overwegende, dat, bij inwilliging van het gewijzigde verzoek, zulks niet het geval zal zijn, daar appellanten alsdan zullen terugontvangen het effect zelf met de dividendbewijzen van 76 af, en zullen genieten de opbrengst van de dividendbewijzen 74 en 75 (hebbende hun rechtsvoorganger dividendbewijs 73 bereids zelf geïncasseerd), terwijl, ware het effect aan hun rechtsvoorganger niet ontnomen, zij, respectievelijk hun rechtsvoorganger het effect met de dividendbewijzen van 73 af zouden zijn blijven bezitten, respectievelijk de opbrengsten zouden hebben genoten;

Overwegende voorts, dat, worden aldus appellanten in precies dezelfde positie gebracht, waarin zij zonder ontneming, zich zouden hebben bevonden, zulks naar redelijkheid en billijkheid ten laste van de Staat dient te geschieden (en niet ten laste van de boedel van L.V.V.S. tengevolge waarvan het „maatstaven vonnis” ten deze in het geheel geen rol speelt);

Overwegende toch, dat de aanspraken, welke de Staat aan artikel 27 lid

5 — welke bepaling aan deze Raad de bevoegdheid tot het stellen van de daarin bedoelde voorwaarde toekent en geen verplichting tot zodanig stellen der voorwaarde oplegt — alsmede aan artikel 62 van het K.B. E 100 ontleent, in het kader van het rechtsherstel, zijn van „subsidiare” aard: aan de Staat valt datgene toe, waarop derden een „beter” recht niet kunnen doen gelden;

Overwegende nu, dat zolang de vroegere bezitter, gelijk appellanten, niet volledig rechtsherstel heeft bekomen, zijn recht „beter” is dan dat van de Staat en dus de Staat de gevolgen van dit volledig rechtsherstel in zijn uitkering ter zake van het goed waarop dit rechtsherstel betrekking heeft — hebbende het litigieuze effect ten tijde der ontneming met zijn, toekomstige, vruchten, één geheel gevormd — heeft te lijden;

Overwegende, dat derhalve beslist moet worden als volgt;

Rechtdoende:

Vernietigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie dd. 27 Augustus 1954, waarvan beroep, voor zover betreft de punten van het dictum II en IV, en in zoverre opnieuw rechtdoende:

II. Bepaalt, dat appellanten, de Erven M. M. Cohen, zullen terugstorten het van L.V.V.S. ontvangen voorschot ter zake van de verkoop van genoemd effect ten bedrage van f 112,80, *verminderd* met de bedragen van de (netto)-opbrengsten van de dividendbewijzen 74 en 75, zijnde respectievelijk f 10,20 en f 4,25, derhalve per saldo de som van f 98,35;

IV. Bepaalt, dat zodra aan de sub III bedoelde uitlevering zal zijn voldaan, de vordering van de vroegere bezitters op L.V.V.S. ten bedrage van f 282,—, alsmede de vordering van de vroegere bezitters op L.V.V.S. ter zake van dividendbewijs 74 ad f 10,20 zullen overgaan op de Staat der Nederlanden, met dien verstande, dat op de uitkering, welke L.V.V.S. ter zake dezer beide vorderingen ad in totaal f 292,20 t.z.t. aan de Staat zal blijken te hebben te doen, L.V.V.S. in mindering zal mogen brengen de som van f 14,45, welk bedrag appellanten ingevolge het sub II bepaalde in mindering op het terug te storten voorschot zullen hebben mogen brengen;

Bekrachtigt de beroepen beslissing voor het overige;

Veroordeelt de Staat der Nederlanden in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van appellanten tot aan deze uitspraak begroot op f 50,— en aan de zijde van L.V.V.S. tot aan deze uitspraak begroot op nihil.

No. 55/486

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
4 Juli 1955 (Mrs Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Slotemaker).

Bij het Duits-Tsjechoslowaakse verdrag op 20 Nov. 1938 te Berlijn gesloten is het recht om voor de Tsjechoslowaakse nationaliteit te opteren alleen toegekend aan „Personen nicht-deutscher Volkszugehörigkeit” en werd aan de zgn. Sudetenduitsers de Duitse nationaliteit opgelegd zonder recht tot opteren.

Deze omstandigheid is in het vonnis in prima gewezen niet in aanmerking genomen en levert een grond tot herziening op.

De vraag of iemand de nationaliteit van een vreemde Staat bezit, moet in het algemeen volgens het recht van die Staat worden beoordeeld, doch vreemd recht, strijdig met de Nederlandse openbare orde, kan hier te lande geen toepassing vinden.

Het opleggen van de Duitse nationaliteit aan de zgn. Sudetenduitsers zonder mogelijkheid van optie voor de Tsjechoslowaakse nationaliteit kan hier te lande voor de toepassing van het Besluit Vijandelijk Vermogen niet worden erkend.

Vonnis a quo, alsmede de beslissing van het N.B.I. vernietigd.

(art. 2 E 133; art. 143 E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 27 Augustus 1953 ter Griffie ontvangen verzoekschrift van Ir Wilhelm Robert Friedrich Weber en Ir Robert Rudolf Wenzel Weber, beiden wonende te Innsbrück, Oostenrijk, ingediend door hun gemachtigde Mr E. A. M. Hüffer, advocaat te Amsterdam, waarbij her-

ziening wordt verzocht van een op 27 Mei 1953 door een der Meervoudige Kamers te 's-Gravenhage van de Afdeling Rechtspraak gewezen vonnis, houdende bekrachtiging ener beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 17 April 1951 op het door requestanten tegen die beslissing ingesteld beroep;

- b. een op 13 October 1954 ter Griffie ingekomen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut;
- c. een expeditie van voormeld vonnis, alsmede het dossier van vorenbedoelde appèlprocedure;

Gehoord partijen ter zitting van 4 December 1954, requestanten bij monde van hun voornoemde gemachtigde en het Nederlandse Beheersinstituut vertegenwoordigd door Mr G. Dekker;

Gezien de bij de mondelinge behandeling door partijen overgelegde bescheiden;

Overwegende, dat bovengenoemde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut inhoudt, dat requestanten „als zijnde geboren voor 1 Januari 1910 in het Sudetengebied, door de inwerkingtreding op 26 November 1938 van het „Vertrag zwischen dem Deutschem Reich und der Tsjechoslowakischen Republik über Staatsangehörigkeits- und Optionsfragen” van Berlijn *automatisch* de Duitse nationaliteit hebben verkregen, zodat zij op grond daarvan dienen te worden beschouwd als personen in de zin van art. 2 sub 2 E 133;

Overwegende, dat requestanten bij hun tijdig ingediend verzoek om herziening van voormeld vonnis, waarbij de beslissing bekrachtigd werd, in de eerste plaats hebben aangevoerd, dat in dat vonnis niet in aanmerking is genomen, dat requestanten behoren tot de categorie van personen, aan wie in genoemd op 20 November 1938 te Berlijn gesloten, uit het Accoord van München voortgevloede Duits-Tsjechoslowaakse verdrag geen optierecht is toegekend, als gevolg waarvan de bij dat verdrag aan requestanten toegekende Duitse nationaliteit in het international rechtsverkeer niet kan worden erkend;

Overwegende, dat requestanten met deze stelling opkomen tegen het in het bestreden vonnis uitgesproken oordeel,

dat het optierecht in het Accoord van München en het Verdrag van 20 November 1938 voldoende is voorzien en zekerlijk niet dermate onvoldoende, dat nietigheid van beide verdragen zou kunnen worden aangenomen, welk oordeel in hoofdzaak is gegrond op de overwegingen: „dat als beginsel moet gelden „geen” nationaliteitsverandering zonder toestemming van de betrokkenen”, dat echter de eis van een geheel persoonlijke optie voor allen in het algemeen niet kan worden gesteld, dat een plebisciet dan wel een optie van groepen van bepaalde landaard als juiste wijze voor het tot kracht brengen van genoemd beginsel moet worden aangemerkt, dat in punt 7 van het Accoord van München een recht van optie is gegeven in algemene zin (droit d'option d'être inclus dans les territoires transférés ou d'en être exclus) en dat het optierecht in het Verdrag van 20 November 1938 niet beperkt is tot „Personen nicht-deutscher Volkszugehörigkeit”, daar in § 4 is bepaald, dat „deutsche Volkszugehörige, die tschechoslowakische Staatsangehörige bleiben” — behoudens een hier niet ter zake dienende uitzondering — tot 29 Maart 1939 de „deutsche Staatsangehörigkeit” kunnen kiezen, waaraan niet afdoet, dat van de zijde van Duitsland de instanties, te wier overstaan de keuze-verklaring afgelegd had moeten worden, niet zijn aangevoelen”;

Overwegende hieromtrent, dat inderdaad in het bestreden vonnis is voorbijgezien, dat in het Verdrag van 20 November 1938 — zulks in afwijking van het in het Accoord van München in uitzicht gestelde „droit d'option d'en être inclus dans les territoires transférés ou d'en être exclus” — aan de groep der z.g. Sudetenduitsers, waartoe gelijk vaststaat requestranten behoorden, geen recht van optie is toegekend;

dat toch met de in § 4 van het Verdrag genoemde „deutsche Volkszugehörige”, waarvan in bovenaangehaalde overwegingen van het vonnis gewag gemaakt wordt, niet bedoeld zijn de Tsjechoslowaakse staatburgers van Duitse volksaard, aan wie krachtens het bepaalde in § 1 van het Verdrag de Duitse nationaliteit is verleend, doch daarmede bedoeld zijn de Tsjechoslowaakse staatburgers van Duitse volksaard, die hun Tsjechoslowaakse nationaliteit behielden en dus niet

krachtens § 1 van het Verdrag de Duitse nationaliteit verkregen, waarbij in de eerste plaats te denken valt aan die Tsjechoslowaakse staatburgers van Duitse volksaard, die op 10 October 1938 hun domicilie buiten het bij Duitsland ingelijfde Sudetengebied hadden en op die datum niet in het bezit waren van een „Heimatschein” als in § 1 bedoeld;

dat verder in § 3 van het Verdrag het recht om voor de Tsjechoslowaakse nationaliteit te opteren is toegekend aan „Personen nicht-deutscher Volkszugehörigkeit”, die volgens de bepalingen van § 1 de Duitse nationaliteit verwierven;

dat overigens geen optierecht is toegekend;

dat dus aan de Tsjechoslowaakse staatsburgers van Duitse volksaard, vallende onder de omschrijvingen van § 1 van het Verdrag, welke men als de groep der Sudetenduitsers pleegt aan te duiden, de Duitse nationaliteit is opgelegd zonder toekenning van het recht om alsnog voor het behoud der Tsjechoslowaakse nationaliteit te opteren;

dat deze omstandigheid in het bestreden vonnis niet in aanmerking is genomen en daarmede dan ook onverenigbaar is 's Raads bovenvermeld oordeel, dat het optierecht in het Accoord van München en het Verdrag van 20 November 1938 voldoende is voorzien, nu de Raad, alvorens tot die beslissing te komen, heeft overwogen dat als beginsel moet gelden „geen nationaliteitsverandering zonder toestemming van de betrokkenen” en dat een plebisciet dan wel een optie van groepen van bepaalde landaard als juiste wijze voor het tot kracht brengen van dat beginsel moet worden aangemerkt;

Overwegende, dat requestranten derhalve ontvankelijk zijn in hun verzoek om herziening van het bestreden vonnis en diensgevolge de vraag aan de orde komt of aan het Verdrag van 20 November 1938 ten aanzien van de daarbij aan de z.g. Sudetenduitsers toegekende Duitse nationaliteit exterritoriale werking — dat wil voor het onderhavige geschil zeggen: werking in de Nederlandse rechtssfeer — moet worden toegekend;

Overwegende dienaangaande, dat in het algemeen de vraag, of iemand de

nationaliteit van een vreemde Staat bezit, volgens het recht van die Staat moet worden beoordeeld, doch vreemd recht hier te lande geen toepassing kan vinden, voor zover het strijdig moet worden geoordeeld met de Nederlandse openbare orde;

dat het — mede blijkens de Nederlandse nationaliteitswetgeving, volgens welke (zelfstandige) verkrijging van de Nederlandse nationaliteit door naturalisatie een tweezijdige rechtshandeling is — in strijd met de Nederlandse rechtsorde moet worden geacht, althans in die gevallen, waarin door de Nederlandse wet aan het hebben van een bepaalde nationaliteit voor de betrokkene nadelige gevolgen worden verbonden, gelijk dat in het Besluit E 133 geschiedt, een verandering van nationaliteit door niet-afgeleide verkrijging te erkennen, welke zonder toestemming van de betrokkene en zonder toekenning van een optierecht is tot stand gebracht;

dat derhalve het opleggen van de Duitse nationaliteit aan de z.g. Sudent Duitsers zonder daarbij de mogelijkheid te scheppen om voor het behoud van de Tsjechoslowaakse nationaliteit te opteren, zoals in het Duits-Tsjechoslowaaks verdrag van 20 November 1938 heeft plaats gevonden, hier te lande voor de toepassing van het Besluit E 133 niet kan worden erkend;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat ten deze irrelevant is of bij het constitutioneel decreet van de President der Tsjechoslowaakse Republiek dd. 2 Augustus 1945 de bij het Verdrag van 20 November 1938 toegekende Duitse nationaliteit is erkend en bekrachtigd terwijl voor het onderwerpelijke geschil, hetwelk beperkt is tot de vraag, of requestanten te eniger tijd na 10 Mei 1940 de Duitse nationaliteit hebben bezeten, evenmin van belang is, of zij al dan niet geacht moeten worden de Tsjechoslowaakse nationaliteit te hebben behouden;

Overwegende, dat mitsdien het vonnis, waarvan herziening wordt verzocht, niet in stand kan blijven en ook de daarbij bekrachtigde beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut behoort te worden vernietigd;

Rechtdoende:

Vernietigt het vonnis van de Meervoudige Kamer de 's-Gravenhage van de Afdeling Rechtspraak van de Raad

voor het Rechtsherstel dd. 27 Mei 1953, waarvan herziening is verzocht;

Vernietigt de bij dat vonnis bekrachtigde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 17 April 1951.

No. 55/487

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 11 Juni 1955 (Mrs Raedt, Mijnsen en Köster).

De wijze van verkrijging van certificaten van Amerikaanse aandelen na 1 Juli 1941, op bijzondere vergunning te verlenen door het Deviezeninstituut, ten behoeve van bepaalde makelaars, voor en na beurstijd, en zonder dat de koersen mochten worden gepubliceerd, is een gebruik geweest aan de Amsterdamse beurs ontstaan ten gevolge van de door de bezetter uitgevaardigde voorschriften.

Dit gebruik, uit de nood der omstandigheden geboren, waartegen door de beursorganen nimmer bezwaar is gemaakt, moet aanvaard worden als een gebruik als bedoeld in art. 53 lid 4 E 100 en de verkrijging op deze wijze als een verkrijging in regelmatig beursverkeer. Ook de stelling van appellant, dat de Afd. Effectenregistratie in ieder geval aanvullend bewijs van goede trouw van geintimeerde had moeten vorderen, gaat niet op. In Juli 1942 wees het vergunningsnummer van het Deviezeninstituut nog niet op verhandeling van uit bezettingsroof afkomstige effecten.

Beslissing waarvan beroep bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken in de zaak van:

Mevrouw E. Hartogs-Hijman, wonende te Arnhem,

appellante,

Gemachtigde Mr. J. ter Horst,

tegen:

A. C. N. Tuerlings te Tilburg, gemachtigde Mr. F. Ph. Kuethe, geintimeerde, waaronder de interlocutoire uitspraak van den Raad d.d. 18 Mei 1954 en de processenverbaal van de ingevolge die uitspraak op respectievelijk 6 Juli en 16 September 1954 in deze zaak gehouden getuigenverhoren en mondelinge behandeling;

Overwegende, dat de Raad voor de feiten verwijst naar hetgeen daaromtrent in de stukken staat vermeld;

In Rechte:

Overwegende, dat de Raad hiervoor in de eerste plaats verwijst naar hetgeen daaromtrent reeds in voormelde interlocutoire uitspraak werd overwogen, waarbij de eerste grief van appellante werd verworpen;

Overwegende, dat appellante bij die uitspraak is toegelaten tot het bewijs van feiten en omstandigheden, waaruit zou voortvloeien, dat de onderhavige transactie, te weten de aankoop van 2 cert. à 10 shares Novadel Agene Corp. nos. 1923 en 1924 niet is tot stand gekomen in regelmatig beursverkeer, althans dat de geïntimeerde deze stukken kopende, daarbij niet te goeder trouw is geweest;

Overwegende, dat uit de getuigenverklaringen het volgende is gebleken omtrent de omstandigheden waaronder en de wijze waarop de handel in certificaten van Amerikaanse aandelen sinds medio 1941 tot de sluiting der beurs in 1944 te Amsterdam plaats vond;

Bij art. 9 der Beursvoorschriften 1941 A werd met ingang van 1 Juli 1941 de handel in deze certificaten verboden. Ingevolge nadere voorschriften werd verhandeling alleen toegestaan op grond van een bijzondere daartoe door het Deviezeninstituut te verlenen vergunning. Bij art. 11 van genoemde Beursvoorschriften werd voorts verboden de koersen van dergelijke certificaten te publiceren of er toe mede te werken, dat deze koersen werden gepubliceerd.

Al spoedig na de inwerkingtreding dezer voorschriften is de handel in bedoelde certificaten zich gaan concentreren rond bepaalde effectenmakelaars, waaronder in de eerste plaats de firma Sindram te Amsterdam, die er hun geregelde bezigheid van maakten om als zelfstandig tussenpersoon bij dien handel op te treden. Zij verleenden hun bemiddeling zowel tot aankoop als verkoop hetzij op de beurs zelf tijdens de beursuren hetzij, — en dit kwam zeker het meeste voor —, te hunnen kantore in telefonisch verkeer voor en na beurstijd. Zij ontvingen de orders tot aan- en verkoop van leden van de Vereniging voor den Effectenhandel, zowel commissionairs als banken, die deze orders gaven in opdracht van hun cliënten of ten eigen

behoefte. Genoemde tussenpersonen bepaalden op den grondslag van vraag en aanbod en verder in aanmerking komende omstandigheden op hun eigen taxatie als makelaars den dagkoers van de door hun bemiddeling verhandelde certificaten en rekenden op basis van die koers schriftelijk af met de bij de transacties betrokken commissionairs of banken onder opgave van het nummer der betrokken deviezenvergunning en onder aftrek van een voor hun bemiddeling in rekening gebrachte courtage. De commissionairs en banken rekenden op deze basis af met hun cliënten, aan wie zij een normale gezegelde beursnota deden toekomen met vermelding van koers en het nummer der deviezenvergunning. Deze wijze van handelen werd geregeld gevolgd zonder dat daartegen ooit door of vanwege het Bestuur van de Vereniging voor den Effectenhandel of enig ander bevoegd beursorgaan bezwaar werd gemaakt;

Overwegende, dat blijkens deze feiten en omstandigheden al spoedig na het in werking treden der Beursvoorschriften 1941 A en kennelijk in reactie op deze met de bijzondere oorlogsomstandigheden verband houdende en onder den druk althans op het gezag van den bezetter uitgevaardigde voorschriften, welke door het vergunningsstelsel en vooral door het verbod van publicatie van koersen den normalen handel in voormelde certificaten onmogelijk maakten, aan de beurs te Amsterdam een gebruik is ontstaan en gevestigd als in de vorige overweging is geschetst;

Overwegende, dat dit gebruik, hetwelk aldus uit den nood der bijzondere omstandigheden is geboren en waartegen door of vanwege de bevoegde beursorganen nooit bezwaar blijkt te zijn gemaakt, als een aan een Nederlandse beurs geldend gebruik als bedoeld in artikel 53 lid 4 E 100 is te aanvaarden;

Overwegende, dat dit gebruik voorts niet in strijd is te achten met de destijds aan de beurs te Amsterdam geldende reglementen, voor wat betreft de wijze van koersbepaling niet, omdat als gevolg van het publicatieverbod de bepalingen van het Reglement op de notering bij dien handel in certificaten van Amerikaanse aandelen geen toepassing konden vinden, en voor zover de transacties buiten het beursgebouw en buiten beurstijd tot stand kwamen niet, vermits dit vol-

gens reeds lang voor de bezetting en ook thans nog geldende praktijk ook in andere gevallen vaak geschiedt, en nooit als een vorm van onregelmatig beursverkeer is beschouwd of behandeld;

Overwegende, dat de Raad op deze gronden van oordeel is, dat vorenbesproken wijze van verkrijging van certificaten van Amerikaanse aandelen is een verkrijging in regelmatig beursverkeer in den zin van art. 53 E 100;

Overwegende, dat deze opvatting ook in overeenstemming is met het merendeel der hierop betrekking hebbende getuigenverklaringen, waaronder die van het voormalig bestuurslid van de Vereniging voor den Effectenhandel William Schrikker aan wiens verklaring de Raad ten deze de meeste waarde hecht;

Overwegende, dat ten processe onbetwist vaststaat, dat de litigieuze verkrijging op de vorenbesproken wijze heeft plaats gehad;

Overwegende, dat uit het voorgaande volgt, dat appellante niet is geslaagd in het leveren van het haar opgedragen bewijs, dat ten deze geen verkrijging in regelmatig beursverkeer heeft plaats gehad;

Overwegende, dat derhalve ook haar op deze stelling gebouwde tweede grief faalt;

Overwegende, dat thans nog moet worden onderzocht of appellante is geslaagd in het leveren van het haar opgedragen bewijs, dat geïntimeerde de litigieuze certificaten niet te goeder trouw heeft verkregen, zulks in verband met de derde grief van appellante, welke hierop neerkomt, dat de Afdeling Effectenregistratie had moeten aannemen, dat deze goede trouw ondanks verkrijging in regelmatig beursverkeer in het onderhavige geval niet aanwezig was, of in elk geval aanvullend bewijs van die goede trouw van geïntimeerde had moeten vorderen;

Overwegende hieromtrent, dat appellante dit gebrek aan goede trouw wil afgeleid zien uit de omstandigheden, dat de certificaten zijn verhandeld onder nummer A 42051, zijnde het nummer van de aan appellante's Verwalter verleende Deviezenvergunning, welk nummer bij de N.V. Albert de Bary, die de stukken aanbod en ook bij Sindram bekend was, en dat de

stukken door De Bary zijn geleverd;

Overwegende echter, dat noch uit de verklaringen der gehoorde getuigen noch van elders blijkt, dat ten tijde van de litigieuze aankoop in Juli 1942 in beurs- en bankierskringen, laat staan daarbuiten, bekend was of redelijkerwijze bekend behoorde te zijn, dat onder bedoeld vergunningsnummer van bezettingsroof afkomstige effecten werden verhandeld of dat de N.V. Albert de Bary een zodanige instelling was, dat het voor de hand lag zulks te veronderstellen;

Overwegende, dat met name ook niet is gebleken van feiten of omstandigheden, op grond waarvan zou mogen worden aangenomen, dat zodanige wetenschap bij geïntimeerde of bij de Bank, die de opdracht uitvoerde heeft bestaan of behoorde te bestaan;

Overwegende, dat zulks evenmin is komen vast te staan ten aanzien van de firma Sindram, die haar bemiddeling bij het tot stand komen der litigieuze transactie heeft verleend, nog daargelaten of deze firma daarbij in zodanige rechtsverhouding tot geïntimeerde stond, dat haar wetenschap aan geïntimeerde zou mogen worden toegerekend;

Overwegende, dat tenslotte ook niet is gebleken van zodanige bijzondere omstandigheden, dat van geïntimeerde of dien lasthebber moest worden gevergd, dat zij een nader onderzoek zouden instellen naar de herkomst van de certificaten, alvorens zij tot de litigieuze aankoop, welke als gezegd in regelmatig beursverkeer plaats vond, overgingen;

Overwegende, dat uit het voorgaande volgt, dat ook deze grief van appellante faalt en dat zij ook op het punt van het gebrek aan goede trouw niet in de haar opgedragen bewijslevering is geslaagd;

Overwegende, dat mitsdien de beslissing waarvan beroep dient te worden bekrachtigd;

Rechtdoende:

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep.

Veroordeelt appellante in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van geïntimeerde, tot deze uitspraak begroot op f 400,—.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 13 Juni 1955 (Mrs Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Uit art. 7 lid 3 van het Tribunaalbesluit (E 101) kan niet worden afgeleid dat voor erfgenamen, die reeds gescheiden en gedeeld hebben, de verplichting bestaat de uit de boedel ontvangen zaken terug te geven. De redactie van deze wetsbepaling, die spreekt van tot de nalatenschap behorende zaken wijst er veeleer op, dat de besluitwetgever hier een nog niet verdeelde nalatenschap op het oog heeft.

Bij gebreke van een positieve wetsbepaling, waarop het N.B.I. zijn bevoegdheid tot inbeslag neming van vermogensbestanddelen van een reeds gescheiden en gedeelde nalatenschap zou kunnen gronden, dient om der wille van de rechtszekerheid deze bevoegdheid te worden afgewezen.

Het vonnis in kort geding gewezen, waarbij deze bevoegdheid is geconstrueerd op grond van de strekking van het Tribunaalbesluit en de billijkheid, gedeeltelijk vernietigd. (Zie vonnis kort geding gepubliceerd onder no. 55/459).

(Art. 7 K.B. E 101; art. 8 H 336).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 1 Februari 1955 door den President van deze Kamer der Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel in Kort Geding tussen de na te noemen appellanten en het Nederlands Beheersinstituut (N.B.I.) gewezen vonnis;

Gezien een op 7 Februari 1955 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van:

- 1e. *Cornelis Hendrik Bartels*, wonende te Amsterdam,
- 2e. *Ir. Teke Thomas Bartels*, wonende in Indonesië,
- 3e. *Mevrouw Cornelia Cathrina van der Schoot*, wonende te Oosterbeek, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met en ten deze bijgestaan en gemachtigd door *Jan Jacob van Lanckeren Matthes*,
- 4e. *Jan Jacob van Lanckeren Matthes*, wonende te Oosterbeek, tot bijstand en machtiging van zijn voornoemde echtgenote,

hierna appellanten te noemen, waarbij

zij van genoemd vonnis in beroep komen;

Gezien een verweerschrift van het N.B.I. en een door het N.B.I. op 5 Februari 1955 ingediend verzoekschrift, waarbij het N.B.I. eveneens tegen bovengenoemd vonnis in beroep komt;

Gezien een door appellanten tegen laatstgenoemd beroep ingediend verweerschrift;

Gelet op de voeging van de door appellanten en het N.B.I. aanhangig gemaakte zaken, ter Griffie geregistreerd onder de nummers 64/55 en 65/55;

Gelet op de mondelinge behandeling op 25 April 1955;

Overwegende, dat uit bovengenoemd vonnis, voorzover thans nog van belang het volgende blijkt:

Bij gefiatteerde uitspraak van het Tribunaal te Haarlem d.d. 21 Februari 1948 is de nalatenschap van H. F. Bartels, overleden te Haarlem op 27 Februari 1944 verbeurd verklaard tot een bedrag van f 50.000;

H. F. Bartels liet als erfgenamen na zijn Weduwe Mevrouw C. C. Bartels-Bok (met wie hij in gemeenschap van goederen gehuwd was) voor vijf negende deel en appellanten sub 1e en 2e ieder voor twee negende deel, welke erfgenamen de nalatenschap hebben gescheiden en gedeeld bij notariële akte van 27 September 1944;

Mevrouw Bartels-Bok is overleden op 19 Juni 1952, als haar erfgenamen nalatende appellanten sub 1e, 2e en 3e, ieder voor een derde deel;

Tot heden is deze verbeurdverklaring niet geëffectueerd;

In de tweede helft van December 1954 heeft het N.B.I. op grond van artikel 7 van het Koninklijk Besluit H 336 bij brieven, respectievelijk gericht aan de huurder van na te melden perceel, aan de firma J. H. Roelofs & Zn. te Amsterdam en aan de Nederlandsche Handel-Maatschappij N.V. te Amsterdam in beheer genomen;

- 1e. het perceel Zijlweg 170 te Haarlem,
- 2e. de effecten en geldrekeningen berustende bij de firma J. H. Roelofs & Zn. voormeld en bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij, gehouden wordende door a. appellant sub 2, b. de erfgenamen van Mevrouw Bartels-Bok, appellanten sub 1, 2 en 3;

Tegen deze in beheerneming hebben appellanten zich verzet op gronden,

waarop hieronder zo nodig zal worden teruggekomen en in kort geding de opheffing daarvan gevorderd, waarbij zij tevens hebben geconcludeerd tot de veroordeling van het N.B.I. aan de firma Roelofsz, de Nederlandsche Handelmaatschappij en de huurder van het perceel Zijlweg 170 te Haarlem binnen twee maal vier en twintig uur na de uitspraak schriftelijk te berichten, dat zij die mededeling als niet gedaan kunnen beschouwen en dat appellanten mitsdien geheel vrij zijn over hun vermogen te beschikken, een en ander op verbeurte van een dwangsom;

De President heeft verworpen de stellingen der appellanten, dat de nalatenschap van H. F. Bartels niet onder beheer kwam te staan, nu zij bij het in werking treden van het K.B. E 133 niet meer bestond en dat de verbeurdverklaring effect miste, nu tijdens de Tribunaaluitspraak de nalatenschap reeds was gescheiden en gedeeld en beslist, dat krachtens de artikelen 5 en 7 van het K.B. H 336 het N.B.I. in een geval als het onderhavige elk vermogensbestanddeel hetwelk geacht kan worden tot de nalatenschap te behoren in beheer kan nemen en dat, nu bij de akte van scheiding en deling der nalatenschap aan appellant T. T. Bartels werden toebedeeld enige contanten, voormeld huis te Haarlem en een aantal effecten, waaronder verschillende berustende bij de Nederlandsche Handelmaatschappij en de firma Roelofsz, allen gezamenlijk tot een waarde van f 20.783.81, dit aldus hem toebedeeld geacht kan worden te behoren tot de nalatenschap, zodat het N.B.I. in beginsel bevoegd was het in beheer te nemen.

De President heeft verder beslist, dat het N.B.I. niet dezelfde bevoegdheid heeft ten aanzien van de onverdeelde gemeenschappelijke boedel, waarin de weduwe en de erfgenamen gerechtigd waren en dat het N.B.I. derhalve niet bevoegd is in beheer te nemen de effecten en geldrekeningen welke ten name van de erfgenamen van Mevrouw Bartels-Bok gehouden worden bij de Nederlandsche Handelmaatschappij en de firma Roelofsz.

Op deze gronden heeft de President het N.B.I. bevolen voormeld beheer op te heffen voor zover betreft de effecten en geldrekeningen gehouden wordende door de erfgenamen van Mevrouw Bartels-Bok en om aan de Nederlandsche Handelmaatschappij en

de firma Roelofsz te berichten, dat zij in zover de betreffende mededeling als niet gedaan kunnen beschouwen en die erfgenamen geheel vrij zijn om over dat vermogen te beschikken, met weigering van iedere verdere voorziening;

Overwegende, dat appellanten thans als grieven aanvoeren, dat de President ten onrechte:

- a. zijn bevel aan het N.B.I. tot opheffing van het beheer heeft beperkt tot het beheer over de effecten en geldrekeningen gehouden door de erfgenamen van Mevrouw Bartels-Bok,
- b. heeft nagelaten aan de veroordeeling een dwangsom te verbinden,
- c. de proceskosten heeft gecompenseerd;

Overwegende, dat de grief van het N.B.I. luidt, dat de President ten onrechte heeft beslist, dat het recht van het N.B.I. tot in beheer- en in bezitneming van een verbeurdverklaarde nalatenschap zich beperkt tot de nalatenschap in enge zin en niet omvat de gemeenschap van goederen, waarin de schuldlige is gehuwd, zodat het N.B.I. veroordeeld is aan de firma Roelofsz en de Nederlandsche Handelmaatschappij mede te delen, dat de inbeheerneming niet omvat de effecten en geldrekeningen gehouden wordende door de erfgenamen van Mevrouw Bartels-Bok;

Overwegende, dat de grief sub a. van appellanten en die van het N.B.I. tesamen kunnen worden besproken, daar zij beide de vraag betreffen of het N.B.I. bevoegd was te handelen gelijk het gedaan heeft;

Overwegende dienaangaande:

dat vaststaat, dat de nalatenschap van wijlen H. F. Bartels bij akte van 27 September 1944, dus voor de Tribunaaluitspraak van 21 Februari 1948 is gescheiden en gedeeld;

dat de bevoegdheid van het N.B.I. verbeurdverklaarde vermogens, nalatenschappen of bepaalde goederen in bezit en beheer te nemen gegrond is op artikel 7 van het Besluit H 336, bepallende dat het N.B.I. met betrekking tot de ten uitvoerlegging van verbeurdverklaringen gelijke bevoegdheden heeft als hem bij artikel 11, eerste lid van het Besluit E 133 zijn toegekend ten aanzien van het beheer van vijandelijke vermogens;

dat in deze kort-geving procedure alleen de vraag behoeft te worden beantwoord of — naar voorlopig oordeel — het N.B.I. bevoegd is, nu de tot een bepaalde som verbeurdverklaarde nalatenschap is gescheiden en gedeeld de uit de nalatenschap afkomstige doch op de erven overgegangene vermogensbestanddelen in beheer te nemen, ten einde daarop de verbeurdverklaring ten uitvoer te leggen;

dat deze vraag in het beroepen vonnis bevestigend wordt beantwoord, althans voorzover betreft de bovenvermelde vermogensbestanddelen van appelland T. T. Bartels, zulks op grond van argumenten ontleend aan de billijkheid en de strekking van het Tribunaalbesluit, waarbij ook nog steun wordt gezocht in artikel 7, derde lid van het Tribunaalbesluit bepalende, dat de erfgenamen van de overleden schuldige persoonlijk aansprakelijk worden gehouden voor de teruggave van aan hen opgekomen tot diens nalatenschap behorende goederen, waarover de verbeurdverklaring zich uitstrekt, welke bepaling — naar in het vonnis wordt overwogen — kennelijk een zekere scheiding en deling veronderstelt, en bovendien een verplichting tot afgifte behelst geheel afgescheiden van de verhouding tussen de waarde der zaak en het aandeel van de erfgenaam in de nalatenschap;

Overwegende hieromtrent:

dat de Raad, evenals zulks in het beroepen vonnis geschied is, zich zal onthouden van een beoordeling van de bevoegdheid van het Tribunaal om te beslissen gelijk het heeft gedaan en dus van deze uitspraak als van een onaanstaafbaar feit zal uitgaan;

dat echter, wat de bevoegdheid van het N.B.I. betreft om de uitspraak van het Tribunaal ten uitvoer te leggen op de wijze zoals het heeft gedaan, de Raad het oordeel van den President niet kan delen;

dat immers het N.B.I. deze bevoegdheid niet kan ontlennen aan artikel 7 van het Besluit H 336 en de daarbij toepasselijkverklaarde artikelen van het Besluit E 133, daar bij deze artikelen, noch trouwens bij enige andere wetsbepaling de wijze, waarop het N.B.I. de verbeurdverklaring van een *reeds gescheiden en gedeelde* nalatenschap ten uitvoer moet leggen is geregeld;

dat met name nergens is bepaald, dat het N.B.I. als het verbeurd ver-

klaarde vermogensobject n.l. de nalatenschap doordat zij gescheiden en gedeeld is niet meer bestaat, in plaats van op die nalatenschap de verbeurdverklaring kan ten uitvoerleggen op goederen die daarvan deel hebben uitgemaakt, doch tengevolge van de scheiding en deling als afzonderlijke vermogensbestanddelen in de eigendom der erfgenamen zijn overgegaan;

dat ook uit het bovengenoemd artikel 7 van het Tribunaalbesluit een zodanige bevoegdheid van het N.B.I. niet kan worden afgeleid, daar ook uit dit artikel niet blijkt, dat voor erfgenamen, die reeds *gescheiden en gedeeld hebben* de verplichting bestaat de uit de boedel ontvangende zaken terug te geven, doch veeleer uit de redactie van deze wetsbepaling, die spreekt van *tot de nalatenschap behorende zaken* valt af te leiden, dat de Besluitwetgever hier een nog niet verdeelde nalatenschap op het oog heeft, waarvan de erfgenamen reeds goederen in hun bezit hebben genomen;

dat in ieder geval een positieve wetsbepaling, waarop het N.B.I. zijn bevoegdheid zou kunnen gronden om ten aanzien van de ten uitvoerlegging van de verbeurdverklaring van een reeds gescheiden en gedeelde nalatenschap te handelen op de wijze als in casu geschied is ontbreekt;

dat echter tot het aannemen ener zodanige bevoegdheid alleen op grond van een duidelijk wetsvoorschrift zou kunnen worden besloten, aangezien — naar 's Raads oordeel — wetsbepalingen op grond waarvan vermogensrechten worden aangetast om der wille van de rechtszekerheid strikt moeten worden geïnterpreteerd;

dat daarom de in het beroepen vonnis gevolgde redenering, welke wordt ontleend aan de strekking van het Tribunaalbesluit en de billijkheid niet als juist kan worden aanvaard;

dat derhalve de Raad — naar voorlopig oordeel — de in deze door het N.B.I. gevolgde handelwijze niet op de Wet gegrond acht, zodat appellanten terecht in hun eerste grief opkomen tegen de in het beroepen vonnis ten aanzien van het vermogen van 2e appelland gegeven beslissing;

dat uit het bovenstaande voortvloeit, dat de Raad zich met de ten aanzien van de opheffing van het beheer over de in het vonnis genoemde vermogensbestanddelen van de erfgenamen van Mevrouw Bartels-Bok gegeven beslis-

sing verenigt, weshalve de daartegen door het N.B.I. gerichtte grief moet worden verworpen, zodat het vonnis in zoverre kan worden bekrachtigd;

Overwegende, dat de grief sub b. faalt, daar de Raad evenals de President aanneemt dat het N.B.I. zich naar de uitspraak van de Raad zal gedragen, zonder daartoe door een dwangsom te worden genoopt;

Overwegende, dat de grief sub c. geen bespreking behoeft, nu tengevolge van de vernietiging van het beroepen vonnis ook de daarbij gedane uitspraak over de proceskosten niet in stand kan blijven;

Overwegende, dat derhalve moet worden beslist als volgt:

Rechtdoende:

Bekrachtigt het vonnis waarvan beroep, voorzover daarbij aan het Nederlandse Beheersinstituut wordt bevolen het bij introductief request vermeld beheer op te heffen voor zover betreft de effecten en geldrekeningen gehouden wordende door de erfgenamen van Mevrouw C. C. Bartels-Bok en om aan de Nederlandsche Handel Maatschappij en aan de firma J. H. Roelofs & Zn., beiden te Amsterdam te berichten, dat zij in zover de desbetreffende mededeling als niet gedaan kunnen beschouwen en die erfgenamen geheel vrij zijn om over dat vermogen te beschikken;

Bepaalt, dat het Nederlandse Beheersinstituut dit bericht zal zenden binnen zes dagen na deze uitspraak;

Vernietigt het vonnis voor al het overige;

En in zoverre opnieuw rechtdoende:

Beveelt het Nederlandse Beheersinstituut het beheer over de vermogensbestanddelen van Ir. Teke Thomas Bartels, wonende in Indonesië op te heffen en om aan de firma J. H. Roelofs & Zn., en de Nederlandse Handel-Maatschappij, beiden te Amsterdam en de huurder van het perceel Zijlweg 170 te Haarlem binnen zes dagen na deze uitspraak schriftelijk te berichten, dat zij in zoverre de desbetreffende mededeling als niet gedaan kunnen beschouwen en Ir. Bartels voornoemd geheel vrij is om over dat vermogen te beschikken;

Veroordeelt het Nederlandse Be-

heersinstituut in de proceskosten van beide instanties, aan zijde van appellanten, begroot voor de eerste aanleg op f 200,— en voor het hoger beroep tot aan deze uitspraak op f 300,—.

55/489

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
1 April 1954 (Mrs Prof. Kolléwijn, Duyfjes en Wiarda).

De ten processe omschreven polis van levensverzekering met de daaraan verbonden premie obligatie was door verweerster slechts uitgegeven als dekmantel voor de daarmee gepaard gaande loterij. De jurisprudentie van de Raad, geldende voor niet-betaling van premie bij levensverzekeringen, geldt niet bij staking van premiebetaling voor een loterij, waarbij geheel andere belangen zijn betrokken en andere maatstaven moeten worden aangelegd.

Vordering tot rechtsherstel van de polis afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 en vlg.).

inzake:

Erven van Esriel Elias Benjamin, requestanten.

Gem.: *Mr W. S. Wolff de Beer.*

contra:

Levensverzekering Maatschappij Haagsche Verzekering Sociëteit, gerequesteerde.

Gem.: *Mr H. D. Hofkes.*

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken;

Gehoord namens verzoekers Mr W. S. Wolff de Beer te Amsterdam en namens verweerster Mr H. D. Hofkes;

Overwegende, dat verzoekers, voorzover van belang, als grond voor hun verzoek tot herstel van na te noemen polis hebben gesteld, dat Elias Esriel Benjamin bij de verweerster heeft gesloten een met een loterij verzekering gecombineerde levensverzekering ter waarde van f 2000,— uit te keren aan zijn erfgenamen in geval van overlijden;

dat genoemde Elias Esriel Benjamin op 14 of 15 December 1942 te Auschwitz is overleden en verzoekers zijn erfgenamen zijn;

dat na de bevrijding is gebleken, dat

verweerster deze verzekering heeft gerouweerd op 15 November 1942 en dat aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat een afkoopsom van f 320,— is overgemaakt;

dat verweerster echter de verzekeringsovereenkomst niet had behoren te royeren, omdat, al vond zulks aanleiding in de omstandigheid, dat de premiebetaling werd gestaakt, deze laatste alleen achterwege is gebleven als gevolg van het feit, dat genoemde Benjamin in September 1942 naar Westerbork is gevoerd;

Overwegende, dat verweerster zich tegenover bovenstaand verzoek heeft verweerd, stellende:

- 1e dat begunstigen bij de onderhavige polis waren niet de erfgenamen, doch de echtgenote van verzekeringnemer
- 2e dat volgens de polisvoorwaarden de verzekering van rechtswege vervalt, indien binnen acht dagen na de verschijndag geen betaling der premie plaats vindt;
- 3e dat de onderhavige levensverzekering geen zelfstandig bestaan voert, doch accessoir is van een overeenkomst van geheel andere aard namelijk van een loterij-overeenkomst;

Overwegende aangaande het onder 1e genoemde verweer, dat inderdaad gebleken is, dat de begunstigde van de onderhavige verzekering was de echtgenote van Elias Esriel Benjamin en dat deze na hem is overleden, doch tevens is gebleken, dat erfgenaam van die echtgenote was Esriel Elias Benjamin, de zoon van verzekeringnemer, en dat verzoekers zijn de gezamenlijke erfgenamen van die eveneens overleden Esriel Elias Benjamin;

dat verzoekers hebben verzocht het verzoekschrift in die zin te mogen wijzigen, dat zij optreden als gezamenlijke erfgenamen niet van Elias Esriel, maar van Esriel Elias Benjamin;

dat deze wijziging, waartegen verweerster geen bezwaar heeft gemaakt, door de Raad is toegestaan;

Overwegende aangaande het onder 2e en 3e genoemde verweer, dat uit de inlichtingen, welke de Raad bij de mondelinge behandeling van deze zaak heeft verkregen over de onderhavige verzekering, met name uit het verband tussen het verzekerde bedrag en het daaraan gepaard gaande lot, dat mede

door verweerster werd uitgegeven, en het verband tussen de zogenaamde premie (welke voor alle leeftijden dezelfde was) en hetgeen voor een soortgelijk lot in de Staatsloterij pleegt te worden betaald, is gebleken, dat de verzekeringen als de onderhavige door verweerster slechts werden gesloten en polissen als de onderhavige door verweerster slechts werden uitgegeven als dekmantel voor de daaraan gepaard gaande loterij en dat van de bedongen premie dat gedeelte, dat geacht kon worden betrekking te hebben op het verzekeringselement, slechts een fractie bedroeg van hetgeen daarin was opgenomen als contraprestatie van de in de vorm van premie-obligaties door verweerster uitgegeven loten;

Overwegende, dat de overwegingen, welke ten grondslag liggen aan de jurisprudentie van deze Raad, volgens welke de niet-betaling van de premie van een levensverzekering als gevolg van feitelijke onmacht gedurende de bezettingsjaren de beëindiging der verzekeringsovereenkomst niet rechtvaardigt, — ook al is dit gevolg volgens de voorwaarden der verzekering aan de staking der premiebetaling verbonden — niet gelden voor een loterij, waarbij uiteraard geheel andere belangen betrokken zijn dan bij een levensverzekering en waarbij de zorg, waartoe de ene contractant tegenover de andere geacht kan worden te zijn gehouden naar geheel andere maatstaven moet worden beoordeeld dan daar het geval is;

Overwegende, dat het achterwege blijven van een ingrijpen in de beëindiging van een loterij-overeenkomst als gevolg van het uitblijven der betalingen, die voor de voortzetting daarvan zijn bedongen, niet onredelijk is, ook als dat uitblijven van betalingen het gevolg van feitelijke onmogelijkheid is en geen reden bestaat daarvoor anders te oordelen, indien aan zulk een loterij-overeenkomst een daaraan volkomen ondergeschikte en uitsluitend als dekmantel daarvoor dienende verzekeringsovereenkomst is verbonden;

Overwegende, dat de vordering derhalve moet worden afgewezen;

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering af;

Veroordeelt verzoekers in de kosten van dit geding, aan de zijde van verweerster begroot op f 100,— (honderd gulden);

- e. Louis Franciscus van Pamel
2. Josephus Franciscus van Pamel
3. Frank van Pamel
4. Cornelia Virginia van Pamel.

Overwegende, dat de notaris-bemiddelaar in het onderhavige geschil tevens boedelnotaris was in de nalatenschap van Johannes Franciscus van Pamel en als zodanig zich heeft gewend tot de heer Hofstra, Vice-consul van Nederland in Noordelijk New Jersey, die bij zijn schrijven van 14 Augustus 1946 volmachten zond van partij van Pamel te hunner vertegenwoordiging bij de afwikkeling van de nalatenschap van de erflater;

dat de bemiddelaar bij zijn schrijven van 23 Mei 1947 aan de Vice-consul een verslag gaf van de lotgevallen van het onroerende goed, daarbij mededeelde dat het niet bekend was of en in hoeverre de voor het onroerende goed betaalde koopsom van de Verwalter zou kunnen worden terugontvangen en toestemming vroeg om met de koper een regeling te treffen;

dat de Vice-consul op 1 Juli 1947 daarop antwoordde te hebben gesproken met de heer Joseph van Pamel en onder meer schreef:

„His family will not agree to release their claim on the moneys paid for „the J. F. van Pamel property. They say that the purchaser of the pro- „perty took a risk on making a profit and now that the building has been „destroyed and he may suffer a loss, he would also suffer the loss, in „other words, if the situation were reversed and it was profitable for „him to keep the property he would not release it at the request of the „van Pamel family”;

dat de bemiddelaar bij zijn schrijven van 20 Juli 1948 heeft gevraagd hoe partij van Pamel het geschil wenst te regelen, nu zijn voorstel gedaan bij zijn brief van 23 Mei 1947 niet was aanvaard;

dat de bemiddelaar op dit schrijven geen antwoord ontving en op 21 Mei 1952 schreef aan de erfgename mejuffrouw Cornelia Virginia van Pamel en daarbij het voorstel deed dat de koper het onroerende goed zou behouden en partij van Pamel genoegen zou nemen met de vordering op de Verwalter tot restitutie van de ontvangen koopsom;

dat genoemde mejuffrouw van Pamel op 5 Juni 1952 antwoordde dat zij en haar oom (Joseph van Pamel) bereid waren dit voorstel te accepteren, doch de andere mede-gerechtigden niet;

dat de bemiddelaar tenslotte de stukken op het geschil betrekking hebbende aan de Afdeling heeft gezonden met verzoek het geschil tot oplossing te brengen;

Overwegende, dat de Afdeling bij brief van 17 October 1952 partij van Pamel omstandig heeft uiteengezet op welke wijze het geschil op voor beide partijen meest bevredigende wijze ware te regelen;

dat partij van Pamel op 15 Januari 1953 heeft geantwoord te persisteren bij volledig rechtsherstel en de Afdeling daarop heeft gevraagd hier te lande een gemachtigde aan te wijzen met wie het geschil zou kunnen worden geregeld;

dat partij van Pamel aan dit verzoek geen gevolg heeft gegeven en daarom de Afdeling opnieuw partij van Pamel heeft aangeschreven op 22 Juli 1953 en heeft medegedeeld dat de Afdeling een regeling zal treffen met verzoek in cijfers uitgedrukt op te geven wat partij van Pamel terzake van het rechtsherstel vordert;

dat hierop niets meer is vernomen van partij van Pamel;

Overwegende, dat, hoewel de verordening krachtens welke het onroerend goed tijdens de bezetting werd verkocht voorkomt op lijst B van het Besluit E 93, artikel 23 van het Besluit E 100 toepassing kan erlangen, tenzij in verband met bijzondere omstandigheden ingrijpen onredelijk ware;

Overwegende, dat partij de Feyter er zich op heeft beroepen, dat hij tot de aankoop werd gedwongen, omdat hij in het onroerende goed zijn bedrijf uitoefende en mogelijk de bedrijfsruimte zou hebben moeten afstaan aan hem die het onroerende goed zou hebben gekocht, indien partij de Feyter niet tot de aankoop zou zijn overgegaan, doch dit verweer moet worden verworpen

aangezien een bijzondere omstandigheid niet kan worden gevonden in een mogelijkheid welke niet door een feitelijke toestand is bevestigd, nog daargelaten dat geenszins als vaststaande moet worden aangenomen, dat bij aankoop door een derde partij de Feyter tot ontruiming zou zijn gedwongen;

Overwegende, dat de Afdeling bij de uitoefening van de bevoegdheden haar verleend bij de artikelen 23 en 24 van het besluit E 100 naar redelijkheid en billijkheid moet oordelen en zij daarom zal nagaan of en in hoeverre het litigieuze onroerende goed kan en moet worden teruggegeven;

Overwegende te dien aanzien, dat het woonhuis door oorlogshandelingen geheel is verwoest en de ondergrond is onteigend, zodat teruggave niet kan plaats vinden;

dat het pakhuis door oorlogshandelingen ernstig is beschadigd en dringend herstel behoeft;

dat bij teruggave van dit pakhuis aan gedeposeerde partij de Feyter in zijn huurrechten dient te worden hersteld, doch deze rechten niet zal kunnen uitoefenen, indien herstel van het gehuurde niet plaatsvindt,

dat de Gemeente Sluis in verband met de uitvoering van haar wederopbouwplan belang heeft bij een spoedig herstel van het pakhuis en de wederopbouw van het woonhuis,

dat gezien de houding van gedeposeerde niet kan worden verwacht, dat deze tot herstel van het pakhuis zullen overgaan en gevolg zullen geven aan hun plicht tot wederopbouw verbonden aan de inschrijving in het Grootboek voor de Wederopbouw,

dat de Afdeling hierin gronden vindt om te bepalen, dat geen teruggave in natura zal plaatsvinden;

Overwegende dat ingevolge artikel 34 van het Besluit E 100 in dat geval aan geposeerde een schadevergoeding moet worden toegekend,

dat het onroerend goed bij het overlijden van Johannes Franciscus van Pamel op 23 September 1940 werd geschat op een waarde van f 8.300.— en aangezien bij de verkoop in Maart 1943 het perceel in een gevarezone lag een verkoopwaarde van f 8.000.— geenszins te laag voorkomt, zodat de Afdeling de schadevergoeding aan gedeposeerde toe te kennen zal vaststellen op dit bedrag, vermeerderd met een rentevergoeding;

dat tijdens de bezetting de gelden der nalatenschap J. F. van Pamel niet konden worden belegd en ook daarna in verband met de afwikkeling der nalatenschap deze gelden maximaal rentegevend niet anders konden worden belegd dan bij een Spaarbank en de Afdeling daarom de rentevergoeding zal stellen op 2½ % per jaar;

dat deze schadevergoeding moet worden gebracht ten laste van partij de Feyter, die daartegenover het recht moet worden toegekend tot terugverdering van de tijdens de bezetting betaalde koopsom, doch onder verplichting om de terug te ontvangen gelden aan te wenden ter voldoening en in mindering van haar verplichtingen aan partij van Pamel;

Overwegende dat nu het verzoek om rechtsherstel voor inwilliging vatbaar is de kosten dezer regeling behoren te worden gebracht ten laste van partij de Feyter;

Overwegende dat de Nederlandse Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit besluit gehechte verklaring dd. 31 Maart 1955 nummer BO 5701713 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp;

Overwegende dat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand zal kunnen worden gebracht;

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. a. door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Middelburg op 19 Maart 1943 in deel 1123 nummer 5 van een afschrift van de akte van transport op 18 Maart 1943 verleden voor Notaris H. van Mazijk te Sluis heeft partij de Feyter de eigendom verkregen van het kadastrale perceel Gemeente Sluis, Sectie A no. 2202;

- b. de geldlening tussen partij de Feyter en partij Balkenende is rechts-geldig tot stand gekomen, evenals het recht van hypotheek door de inschrijving ten Hypotheekkantore te Middelburg op 24 Maart 1943 in deel 311 no. 181.
- II. Partij de Feyter is eigenares van de Inschrijving in het Grootboek voor de Wederopbouw onder letter F in deel 2 nummer 335 respectievelijk groot f 3.237.— en f 1.232.— met de daarvan nog verschuldigde rente.
- III. Partij de Feyter is — met uitsluiting van partij van Pamel — gerechtigd tot het opvorderen en in ontvangst nemen van de instelling, beheerder of hem, die het onder zich heeft, van het bedrag van f 7.890,88 tijdens de bezetting door de Verwalter Franssen ontvangen, onder verplichting om hetgeen zij deswege zal kunnen ontvangen te doen storten bij de hierna sub VI te melden Deviezenbank in mindering van haar sub V te vermelden verplichting, indien en voorzover deze verplichting dan nog zal bestaan;
- IV. Enige verrekening van huren en lasten en uitgaven voor onderhoud vindt niet plaats;
- V. Partij de Feyter is schuldig aan partij van Pamel een som van f 8.000.— met rente à 2½ % per jaar van 18 Maart 1943 af tot de dag van betaling;
- VI. Deze regeling is van kracht onder de opschortende voorwaarde, dat partij de Feyter aan haar sub V gemelde verplichting zal hebben voldaan binnen drie maanden na het onherroepelijk worden van dit besluit door storting van het door haar verschuldigde ten name van partij van Pamel bij een Deviezenbank;
- VII. De kosten dezer regeling verschuldigd aan de Raad voor het Rechts-herstel ten bedrage van f 240.— zijn ten laste van partij de Feyter.
- Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 4 April 1955.

Besluit no. 242. Regeling inzake het Rechtsherstelgeschil Rd 6295 tussen:

1. Erven Abraham van Koppelen en Elisabeth Brandel t.w.:
  - a. Elisabeth van Koppelen, echtgenote van Otteran John Joseph Stokes te St. Alban's (Hertfordshire), 6 Marshal's Wicklane, Engeland,
  - b. Diny van Koppelen, te 's-Gravenhage, Sijzenlaan 23,
  - c. Elisabeth van Koppelen, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Anthony Mak, beiden te Rotterdam, Bergweg 151 a,
Raadsman: Mr J. Slijper, adv. en proc. te Rotterdam,
hierna te noemen partij van Koppelen;
2. Roelof Loots, te Rotterdam, Berglustlaan 72,
hierna te noemen partij Loots;
3. Lavina Jaqueline Hendrika Smit, te Rotterdam,
Raadsman: Mr J. Buskop, adv. en proc. te Rotterdam,
hierna te noemen partij Smit;
4. de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage,
hierna te noemen de Landelijke;
5. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam,
hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Notaris M. C. Samson, als behartigende de belangen van de erven van Abraham van Koppelen en diens echtgenote Elisabeth Brandel tot herstel van genoemde erven in de eigendom van de percelen Josephstraat 103 en 105 te Rotterdam, kadastraal bekend Gemeente Delfshaven Sectie D nos 1420 en 1421, samen groot 2.51 Are.

Gelezen de stukken, waaronder een concept voor een minnelijke regeling van het geschil, opgemaakt door de, door de Afdeling aangewezen Notaris-bemiddelaar alsmede het verslag van de Gedeleggerde van de Afdeling Onroerende Goederen te Rotterdam betreffende diens onderhoud met de

raadslieden van partijen van Koppelen en Smit en met partij Loots persoonlijk, benevens de met alle partijen gevoerde correspondentie.

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Abraham van Koppelen was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemelde percelen waarvan hij de eigendom had verkregen door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 16 October 1909 in deel 1423 No. 45 van een acte van verkoop en koop — houdende kwijting voor de kooppenningen — verleden voor Notaris P. J. van Wijngaarden te Rotterdam op 16 October 1909.
Abraham van Koppelen was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Elisabeth Brandel. Deze laatste overleed op 22 November 1941 te Rotterdam.
Abraham van Koppelen overleed op of omstreeks 15 October 1942 in of in de omgeving van Auschwitz. Blijkens een door Notaris M. C. Samson op 9 December 1952 opgemaakte verklaring van erfrecht zijn thans gerechtigd tot de algemele gemeenschap van goederen:
  - a. Elisabeth Stokes-van Koppelen voor $\frac{1}{4}$ gedeelte,
  - b. Diny van Koppelen voor $\frac{1}{4}$ gedeelte en
  - c. Elisabeth Mak-van Koppelen voor de helft.
2. Gemeld onroerend goed werd door of namens de N.G.V. verkocht bij acte 29 Juli 1942 verleden voor Notaris Mr I. van der Waal te Rotterdam aan Roelof Loots voor de som van f 14.000.—. Een afschrift dezer acte — houdende kwijting voor de kooppenningen — werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 29 Juli 1942 in deel 2668 no. 22.
3. De N.G.V. voldeed uit de koopsom ad f 14.000.— ter verkrijging van roeyement van een op het perceel ten laste van partij van Koppelen rustende hypotheek aan hoofdsom f 7200.— en aan rente f 260.— benevens f 16.70 roeyementskosten, of in totaal f 7476.70 en voorts ter betaling van grond- en straatlasten e.d. ten laste van partij van Koppelen een bedrag van f 136.18, zodat de N.G.V. in kas behield f 6387.12.
4. Partij Loots verkocht bij acte 27 Augustus 1942 verleden voor genoemde notaris van der Waal gemelde percelen aan Lavina Jaqueline Hendrika Smit voor de som van f 18.000.—. Een afschrift dezer acte — houdende kwijting voor de kooppenningen — werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 27 Augustus 1942 in deel 2669 no. 82.
5. Partij Smit belastte gemelde percelen met een eerste hypotheek ten behoeve van de N.V. Westlandse Hypotheekbank te 's-Gravenhage bij acte 27 Augustus 1942 verleden voor Notaris van der Waal voornoemd. Krachtens gemelde acte werd inschrijving genomen ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 27 Augustus 1942 in deel 1733 no. 98.
Bij onderhandse acte, geregistreerd te 's-Gravenhage op 30 Juni 1944 werd de betreffende vordering door de Westlandse Hypotheekbank verkocht aan de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage. De Landelijke heeft uit dezen hoofde thans te vorderen van partij Smit aan hoofdsom f 1250.— met rente ad 4 % 's jaars vanaf 1 Januari 1955.
6. Partij van Koppelen heeft als voorschot op de kosten dezer regeling bij de Raad gedeponeerd een bedrag van f 457.50.

Overwegende dat partijen het in principe eens zijn over het feit, dat partij van Koppelen aanspraak kan maken op herstel van haar rechten, doch geen overeenstemming hebben kunnen bereiken over de regeling van de gevolgen daarvan;

Overwegende, dat partij van Koppelen bereid is af te zien van haar eis tot herstel in de eigendom van gemelde percelen mits haar door partij Smit een schadevergoeding wordt gegeven, conform het in artikel 34 van het Besluit E 100 bepaalde;

Overwegende dat de Afdeling, mede in verband met het feit dat partij Smit bereid is een dusdanige, door de Afdeling vast te stellen, schadevergoeding te betalen, het geschil in dier voege zal regelen, dat zij met toepassing van artikel 34 E 100 niet de teruggave van het perceel zal bevelen, doch aan partij

van Koppelen een schadevergoeding zal toekennen voor het verlies van het perceel;

Overwegende dat volgens opgave van partijen van Koppelen en Smit aan de percelen thans een waarde kan worden toegekend van f 15.500.—;

Overwegende dat daartegenover partij van Koppelen gebaat is geworden door de aflossing van de op het perceel te haren laste gerust hebbende hypotheek al f 7200.—;

Overwegende dat de vergoeding voor het verlies van de percelen derhalve gesteld kan worden op f 15.500.— verminderd met f 7200.— of f 8300.—;

Overwegende dat voorts partij van Koppelen schadeloos gesteld dient te worden voor het gemis aan exploitatiesaldo;

Overwegende dat partij van Koppelen bereid is deze vergoeding van exploitatiesaldo te berekenen naar 3½ % rente 'sjaars van gemeld bedrag van f 8300.— vanaf 19 Maart 1948;

Overwegende dat de Afdeling, hoewel van oordeel zijnde, dat partij van Koppelen aanspraak zou kunnen maken op een vergoeding van een exploitatiesaldo, berekend volgens het voorstel van partij van Koppelen naar een zeker rentepercentage van f 8300.—, vanaf de datum van de verkoop der percelen door de N.G.V. zich, nu partij van Koppelen bereid is de vergoeding op een latere datum te doen ingaan, hiermede kan vereniging, en dienovereenkomstig de schadevergoeding zal vaststellen;

Overwegende dat de kosten van deze regeling en de kosten van juridische bijstand eveneens aan partij van Koppelen dienen te worden vergoed, zodat partij van Koppelen een vergoeding dient te ontvangen van:

a. de waarde van het perceel, verminderd met de hoofdsom van de afgeloste hypotheek, vastgesteld op	f 8300.—
b. rende ad 3½ % 'sjaars van 19 Maart 1948 tot 29 Maart 1955 of benevens een dagrente ad f 0.79 vanaf 19 Maart 1955 tot en met de dag van betaling	„ 2033.50
c. de kosten dezer regeling ad	p.m. „ 457.50
d. de kosten van juridische bijstand van partij van Koppelen, begroot op	„ 250.—
<hr/>	
Totaal, behoudens de memoriepost	f 11040.—

Overwegende dat anderzijds partij van Koppelen geen aanspraak meer kan maken op de te haren behoefte onder de N.G.V. berustende gelden, zodra zij door betaling van bovengemelde schadevergoeding, geheel schadeloos is gesteld voor het verlies van het perceel, en de Afdeling derhalve zal dienen te bepalen aan die de vordering op de N.G.V. dient te worden toegewezen;

Overwegende dat volgens de bepalingen van artikel 34 E 100 al degenen, die het onroerend goed in hun bezit hebben gehad sedert de verkoop door de N.G.V. hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de betaling der schadevergoeding en daarbij in principe de vordering op de N.G.V. toekomt aan diegene, die de schadevergoeding betaalt;

Overwegende dat echter dient te worden vastgesteld welk aandeel in de schadevergoeding naar redelijkheid en billijkheid door ieder der beide kopers, partij Loots en partij Smit, moet worden gedragen;

Overwegende dienaangaande, dat partij Loots heeft gesteld dat partij Smit vóór de aankoop heeft geweten, dat de door haar te kopen percelen oorspronkelijk Joods eigendom waren geweest en dit geen bezwaar heeft gevonden om tot de aankoop over te gaan, en partij Loots het derhalve niet redelijk vindt dat zij mede zou dragen in de aan partij van Koppelen te betalen schadevergoeding;

Overwegende dat partij Smit heeft ontkend te hebben geweten dat de percelen oorspronkelijk Joods eigendom waren geweest, en uit dien hoofde van partij Loots volledige vergoeding verlangt van de door haar te lijden schade;

Overwegende dat partij Loots heeft verklaard dat de mededeling aan partij Smit omtrent de Joodse herkomst van het onroerend goed is geschied ten kantore van de notaris, op het moment dat de definitieve koopacte zou worden verleden en de Afdeling het begrijpelijk acht dat partij Smit van oordeel was toen niet meer te kunnen weigeren de koopacte te tekenen en de mede-

deling op dat moment het aannemelijk maakt, dat partij Smit tijdens de onderhandelingen vóór de aankoop nimmer is gewezen op de Joodse herkomst van de percelen en daardoor ongewild in een dwangpositie werd gebracht;

Overwegende dat de Afdeling het op grond van het vorenstaande redelijk en billijk acht dat partij Loots de gehele door partij Smit te lijden schade vergoedt;

Overwegende, dat hieraan niet in de weg staat, dat herstel van de oude eigenaar in de eigendom van het perceel, met diens instemming achterwege blijft, mits de door de Afdeling overeenkomstig art. 34 E 100 op te leggen schadeloosstelling niet uitgaat boven de vergoeding waartoe bij herstel van de eigendom partij Loots krachtens haar regresverplichting tegenover partij Smit gehouden zoude zijn;

Overwegende, te dien aanzien, dat bij herstel van partij van Koppelen in de eigendom van het perceel partij Smit van partij Loots had kunnen terugvorderen de gehele betaalde koopsom ad f 18.000.— verminderd met de afgeleste hypotheek ad f 7200.— of f 10.800.— met de kosten der regeling en juridische bijstand tezamen uitmakende een bedrag van f 11.507.50, zodat partij Loots in dat geval een hogere verplichting zou zijn opgelegd dan thans het geval is;

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling van het geschil tussen belanghebbenden tot stand zal kunnen worden gebracht;

Overwegende dat de Nederlandse Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit Besluit gehechte verklaring d.d. 29 April 1955 Nr BO 5702255 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijkduidend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp;

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. a. door de overschrijvingen ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 29 Juli 1942 in deel 2668 no. 22 en op 27 Augustus 1942 in deel 2669 no. 82 van afschriften van de acten van transport op 29 Juli 1942 en 27 Augustus 1942 verleden voor Notaris Mr I. van der Waal te Rotterdam hebben eerst partij Loots en nadien partij Smit de eigendom verkregen van de percelen kadastraal bekend Gemeente Delfshaven Sectie D nos 1420 en 1421,
    - b. de geldlening tussen partij Smit en de Landelijke Hypotheekbank N.V. is rechtsgeldig tot stand gekomen, evenals het recht van hypotheek door de inschrijving ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 27 Augustus 1942 in deel 1733 no. 98;
  - II. Partij Smit is schuldig aan partij van Koppelen een bedrag van f 11040.— vermeerderd met een dagrente ad f 0.79 vanaf 19 Maart 1955 tot en met de dag van betaling;
  - III. Partij Loots is schuldig aan partij Smit een bedrag van f 11040.— vermeerderd met een dagrente ad f 0.79 vanaf 19 Maart 1955 tot en met de dag van betaling;
  - IV. De N.G.V. is schuldig aan partij Loots de van deze ontvangen restant-koopsom ad f 6387.12;

De N.G.V. is verplicht de uitkeringen op gemelde schuld te voldoen aan partij Smit in mindering op de vordering van deze laatste partij op partij Loots;
  - V. Deze regeling is van kracht onder de opschortende voorwaarde dat partij Smit aan haar sub II gemelde verplichting zal hebben voldaan binnen drie maanden na het onherroepelijk worden van dit Besluit;
  - VI. De kosten dezer regeling verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 457.50 alsmede de kosten van de juridische raadsman van partij van Koppelen, ten deze begroot op f 250.— zijn ten laste van partij Loots en zijn op de voren omschreven wijze verrekend.
- Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 12 Mei 1955.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG
SEPTEMBER 1955

NUMMER

3

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUIJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOPDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR / 14,-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ - UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”
SCHEEPMAKERSSTR. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	21
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	21
Afdeling Onroerende Goederen.	
Uitspraken van de Afdeling ingevolge art 113c (nieuw) van het Besluit herstel Rechtsverkeer	24
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/490 t/m 55/495	pag 1225 t/m 1236

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties Afd. Rechtspraak.

Aan Mr. M. Koppius is op diens verzoek eervol ontslag verleend uit zijn functie van plaatsvervangend lid en wel met ingang van 1 Augustus 1955.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 152. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTHERSTEL,**
13 Januari 1955 (i.z. M. Schäfer-Schenke c.s.)
Niet ontvankelijk verklaring op grond van overschrijding van de
beroepstermijn.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelezen: . . . . . enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten op de gronden, aangegeven in de beide hierboven in de prolegomena sub A en B genoemde schrifturen — waarvan de inhoud moet worden geacht, alhier in zijn geheel te zijn geïnsereerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, in beroep zijn gekomen van de beslissing van het N.B.I., vervat in twee gelijk-luidende brieven van het N.B.I., beide gedateerd 1 Juni 1953 en genummerd MS'139 en gericht respectievelijk aan appellante sub I en aan „Mej. Louise E. M. Schenke-Bippen” (appellante sub II) en aan Ons hebben verzocht, te willen bepalen:

1. dat het N.B.I. zal uitvoeren haar eigen beschikking dd. 14 November 1951 — waarbij is bepaald, dat het vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen van wijlen G. H. W. Schenke (der appellanten vader) zal worden teruggegeven — en derhalve aan appellanten onverkort ter beschikking zal stellen wat haar uit hoofde van het testament van wijlen G. H. W. Schenke toe komt;

2. dat aan het N.B.I., indien in deze aan het sub I gevorderde niet kan worden voldaan, zal worden bevolen niet tot verkoop over te gaan van de onroerende goederen, behorende tot het vermogen van wijlen haar vader, G. H. W. Schenke, zolang niet door bevoegde instanties is beslist over de interpretatie van de bovengenoemde beschikking van het N.B.I. d.d. 14 November 1951;

Overwegende, dat het N.B.I. tegen deze vorderingen zowel schriftelijk — te weten bij deszelfs in de prolegomena genoemde en alhier als geheel geïnseerd te beschouwen conclusie van antwoord — als mondeling ter terechtzitting verweer heeft gevoerd en — na oorspronkelijk bij de conclusie van antwoord te hebben geconcludeerd tot onbevoegdverklaring Onzerzijds ten aanzien van de in het petitum sub 1 omschreven vordering, voorts appellanten met hare in het petitum sub 2 gestelde vordering niet-ontvankelijk te verklaren, althans aan appellanten hare vordering te ontzeggen, kosten rechs — vervolgens bij pleidooi heeft blijk gegeven van deszelfs mening, dat Wij bevoegd geacht moeten worden kennis te nemen van het tussen partijen bestaande geschil en bij pleidooi voorts heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellanten in hare vorderingen, primair op grond van tardiviteit, subsidiair wegens het niet-belanghebbende- zijn van appellanten, althans tot bepaling door Ons, dat geen vrijgave is verleend of moet worden verleend voor wat betreft het oorspronkelijk aan appellanten toekomende gedeelte der nalatenschap van wijlen haar beider vader G. H. W. Schenke en dat de door het N.B.I. voorgenomen verkoop van de litigieuse onroerende goederen niet behoeft te worden opgeschort;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat het onderhavige beroep beoogt te voorkomen de door het N.B.I. voorgenomen en aan appellanten aangezegde verkoop van de onroerende goederen, behorende tot het vermogen van wijlen der appellanten vader G. H. W. Schenke en deze voorbereidende liquidatie-handeling, als vallende onder het bepaalde bij art. 11 lid 1 sub c E 133, behoort tot Onze competentie krachtens het bepaalde bij art. 11 lid 4 E 133;

dat het ter beoordeling van de vraag of het N.B.I. al dan niet terecht van mening is, dat het de voorgenomen verkoop bevoegdelijk kan effectueren, noodzakelijk is om de mérites te beoordelen van de door appellanten copieeljk geproduceerde beschikking van het N.B.I. d.d. 14 November 1951, waarbij is beschikt, dat „het vermogen — of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen — van: wijlen G. H. W. Schenke voornoemd, zal worden teruggegeven”, zodat Wij Ons geheel kunnen verenigen met de door het N.B.I. bij pleidooi tot uitdrukking gebrachte mening, dat Wij bevoegd zijn om kennis te nemen van het (gehele) tussen partijen bestaande geschil;

En vervolgens:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

- a. dat de Directie van het N.B.I. bij twee geheel gelijklopende brieven, beide gedateerd 1 Juni 1953 en blijkens de door Ons ambtshalve van het N.B.I. opgevraagde postregu's beide op 1 Juni 1953 aangetekend verzonden, aan appellanten als volgt heeft geschreven:
„Voor de goede orde doen wij U hierbij toekomen een afschrift van onze „beschikking op een ingediend verzoek om ontvijanding d.d. 14 November „1951.
„Deze beschikking werd gegeven op verzoek van Herman Bernard Schenke

„te Enschede teneinde het hem gemaakte legaat te kunnen verkrijgen en „heeft de strekking **slechts** dat legaat en **niet** het overige (niet gelega- „teerde) vermogen (de nalatenschap) G. H. W. Schenke vrij te geven. „In verband hiermede zullen de niet-gelegateerde onroerende goederen als „behorende tot het voormalig vermogen van wijlen Uw vader door ons „als vijandelijk vermogen verkocht worden.”;

- b. dat hierop door appellante sub II is gereageerd bij haar in de prolegomena sub A genoemd schrijven van 29 Juni 1953, ten onrechte gericht aan het Nederlandse Beheersinstituut Afd. Liquidatie, waarin zij verklaart in beroep te komen van de voorgenomen verkoop der niet gelegateerde onroerende goederen;
- c. dat dit schrijven van 29 Juni 1953 — hetwelk blijkens daarop geplaatst datumstempel door het N.B.I. op 3 Juli 1953 is ontvangen — door het N.B.I. tezamen met een copie van het schrijven van het N.B.I. aan appellante sub II van 1 Juni 1953, hierboven sub a. geciteerd, bij brief van 27 Juli 1953 is toegezonden aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, welke Griffier deze stukken wederom heeft doorgezonden aan het Secretariaat van de Raad voor het Rechtsherstel, bij brief van 28 Juli 1953;

Overwegende omtrent het door het N.B.I. voorgedragen niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op tardiviteit van het beroep:

dat ingevolge het bepaalde bij art. 43 lid 2 E 133 als *lex generalis* juncto art. 11 lid 4 E 133 als *lex specialis* ieder bij Ons aanhangig gemaakt beroep moet worden ingesteld bij een met redenen omkleed verzoekschrift binnen een maand nadat de belanghebbende kennis heeft gekregen of redelijkerwijs heeft kunnen krijgen van de handeling van het N.B.I., of binnen een maand nadat een afschrift van de beschikking, beslissing of uitspraak van het N.B.I. bij aangetekend schrijven aan de posterijen is toevertrouwd;

dat in casu appellante sub II bij haar — abusievelijk aan het N.B.I. gericht — schrijven van 29 Juni 1953, hierboven sub b. geciteerd, in beroep is gekomen van de beslissing van het N.B.I., vervat in het op 1 Juni 1953 aangetekend aan haar verzonden schrijven van het N.B.I. van 1 Juni 1953, hierboven geciteerd sub a.;

dat — gelijk reeds hierboven sub c. is gereleveerd — voornoemd als beroepschrift aan te merken schrijven van appellante sub II van 29 Juni 1953 eerst op 3 Juli 1953 — derhalve twee dagen na het verstrijken van de appeltermijn van één maand na 1 Juni 1953 — is binnengekomen bij het N.B.I.;

dat Wij op bovenstaande gronden met het N.B.I. van oordeel zijn, dat het onderhavige beroep tardief is ingesteld en dat appellanten reeds aanstonds op deze grond in haar beroep niet-ontvankelijk moeten worden verklaard;

Overwegende tenslotte, dat Wij appellanten als de in het ongelijk gestelde partij zullen veroordelen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren Ons bevoegd om van het onderhavige beroep kennis te nemen;
..... enz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit No. 243. Regeling inzake het rechtsherstel C 11880
tussen:

1. a. Jan Harmsen, zonder beroep, wonende Zwaluwstraat 28 boven, Amsterdam;
b. Christian Friedrich Johannes Kütemann, vertegenwoordiger, wonende te 's-Gravenhage, Valkenboschlaan 370;
c. Dirk Teewes, bedrijfsleider, wonende te Amsterdam, Zwaluwstraat 11, als in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Friederike Elizabeth Kütemann;
hierna te noemen partij Harmsen — Schols;
2. a. Johannes Antonius Cornelis Hoelen, koopman, wonende te Amsterdam, Keizersgracht 147;
b. Klaas Pieter de Vries, koopman, wonende te Amsterdam, Middenweg 110;
Raadsman: Mr R. J. Polak, Heerengracht 449, Amsterdam;
hierna te noemen partij Hoelen en de Vries;
3. Mr J. C. Smithuijsen, advocaat en procureur, wonende te Haarlem, Ged. Oude Gracht 65, in zijn hoedanigheid van curator in het faillissement van Andries van Zanten, kantoorbediende, wonende te Zandvoort;
hierna te noemen partij van Zanten;
4. Gijsbert Kroon, aannemer, wonende te Amsterdam, Lutmastraat 189 III;
Raadsman: J. M. van Twuyver, oud-deurwaarder, Nicolaas Witsenkade 6, Amsterdam;
hierna te noemen partij Kroon;

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een akte, verleden voor notaris J. D. Overberg te Amsterdam op 28 November 1949, houdende minnelijke regeling rechtsherstel annex proces verbaal van zwarigheden met betrekking tot het perceel Vrolijkstraat 220 te Amsterdam, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie W, nummer 1510, groot 1 are en 8 centiaren;

Gezien het op deze zaak betrekking hebbende dossier, waarin zich onder meer bevinden:

- a. een op bedoeld perceel betrekking hebbend bericht van de hypotheekbewaarder te Amsterdam;
- b. een afschrift van voormelde op 28 November 1949 voor notaris Overberg gepasseerde akte;
- c. een afschrift van de uitspraak d.d. 20 Juni 1951 van de Amsterdamse Kamer van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, gegeven naar aanleiding van het in de onder b. gemelde akte vervatte proces verbaal van zwarigheden;
- d. de correspondentie gevoerd tussen de door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar, notaris J. D. Overberg, en partijen en tussen de Gedelegeerde van de Afdeling voor Amsterdam en partijen;

Overwegende dat uit een en ander het navolgende is gebleken:

A. Bij akte op 28 November 1949 verleden voor notaris J. D. Overberg te Amsterdam, werd André Lodewijk van Emden, koopman, wonende te Amsterdam, hersteld in de eigendom van het perceel aan de Vrolijkstraat 220 te Amsterdam, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie W, nummer 1510, groot 108 centiaren, terwijl de Noordwester Hypotheekbank N.V. te Amster-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/490

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
4 Juli 1955 (Mrs Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Uit de artt. 3 en 20 van het B.V.V. is af te leiden, dat het N.B.I. niet op grond van billijkheidsoverwegingen kan afzien van de invordering van hetgeen wettelijk als vijandelijk vermogen op de Staat in eigendom is overgegaan.

Art. 6 van het Besluit A 6 houdt niets in, waaruit zou volgen, dat het voor verweerster verboden was de haar door de Duitse Staat toegekende schadevergoeding te ontvangen. De weigering van de Commissie Gedelegeerden A 6 om deze transactie te bekrachtigen mist betekenis, nu deze handeling geen bekrachtiging behoeft.

Beslissing N.B.I., dat verweerster tot terugbetaling gehouden was is niet juist, waardoor de beslissing van de Raad, neergelegd in het vonnis a quo, — afgezien van de aangevoerde gronden — moet worden gehandhaafd.

Verzoek tot herziening ontvankelijk verklaard en afgewezen.

(Vonnis a quo gepubliceerd onder no. 54/408).

(Artt. 3, 20 E 133; art. 6 A 6).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gezien de stukken, waaronder:

- a. het op 12 Juni 1954 ingekomen verzoekschrift van het N.B.I., strekkende tot herziening van het na te melden vonnis;
- b. het verweerschrift van Maria Louise Nelly Croiset van Uchelen, gescheiden echtgenote van M. S. Th. L. K. Chelkowski, wonende te 's-Gravenhage;
- c. een expeditie van het op 8 April 1954 door de Raad, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage, gewezen vonnis, waarbij de beslissing van het N.B.I. d.d. 13 Augustus 1953, dat M. L. N. Croiset van Uchelen voornoemd aan dat instituut als vij-

andelijk vermogen behoort af te dragen de som van f 92.493,59, is vernietigd en een aantal door het N.B.I. gelegde beslagen zijn opgeheven;

Gelet op de mondelinge toelichting van de zaak door Mr. E. van Haersma Buma, advocaat te 's-Gravenhage, namens het N.B.I., en door Mr. J. A. Schuering, advocaat te 's-Gravenhage, namens de verweerster;

Overwegende, dat volgens het voormelde vonnis vaststaat:

dat verweerster van de Duitse Staat omstreeks Juli 1943 een bedrag van R.M. 129.376,64 als schadeloosstelling toegewezen heeft gekregen, welk bedrag te haren behoeve is uitbetaald aan een advocaat te Berlijn, die dat bedrag, na aftrek van kosten, naar Nederland heeft overgemaakt, met het gevolg, dat verweerster door tussenkomst van de Nederlandse Handel Maatschappij N.V. heeft ontvangen de som van f 92.493,59;

dat het N.B.I., van oordeel dat deze betaling nietig is op grond van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd en derhalve verweerster het ontvangen bedrag diende te restitueren, op grond van artikel 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen de voldoening van genoemde som van haar heeft verlangd;

dat een verzoek van verweerster om de ontvangst van het bedrag van f 92.493,59 te bekrachtigen door de Commissie, bedoeld in artikel 46 van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd is geweigerd;

Overwegende dat de Raad bij voormeld vonnis, waarvan de inhoud als hier ingevoegd moet worden beschouwd, in het midden heeft gelaten, of verweerster een schuld in de zin van artikel 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen had, doch de beslissing van het N.B.I. van 13 Augustus 1953 heeft vernietigd en de door het N.B.I. ter verzekering van zijn vordering op verweerster gelegde beslagen heeft opgegeven uit overweging, dat onder de gegeven omstandigheden de invordering van het netto bedrag der door verweerster ontvangen schadeloosstel-

ling een daad van onjuist beleid van het N.B.I. is geweest;

dat de Raad ter motivering van zijn oordeel nog heeft overwogen, dat niet is in te zien welk „belang van het Koninkrijk”, als bedoeld in de considerans van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd door de uitbetaling van het bedrag aan verweerster zou zijn geschaad, en voorts, dat — gelijk ter zitting door het N.B.I. is toegegeven — in het algemeen van personen, die in de bezettingstijd van een Duitse instantie een schadeloosstelling hebben ontvangen, de afgifte van het bedrag daarvan aan het N.B.I. niet is gevorderd;

Overwegende dat voor de verzochte herziening de volgende gronden zijn aangevoerd:

„dat de rechtstrijd tussen partijen tijdens de behandeling van het hoger beroep uitsluitend liep over de vraag, of het door verweerster ontvangen bedrag inderdaad door de werking van het Besluit A. 6 Vijandelijk Vermogen is, hetgeen de Kamer in de vierde rechtsoverweging uitdrukkelijk constateert;

dat de aangevochten beslissing echter geen uitspraak op dit geschil behelst, doch zij dit in het midden latende, buiten de rechtstrijd van partijen om, bepaalt, dat de invordering onder de gegeven omstandigheden een daad van onjuist beleid zou zijn en uitsluitend om deze reden de beslissing van het N.B.I. wordt vernietigd;

dat dit echter, naar het oordeel van het N.B.I. ongeoorloofd is, omdat de Kamer, die het vonnis wees, daardoor buiten haar bevoegdheid van appelrechter ging, daar het niet tot de taak van de afdeling Rechtspraak behoort zelfstandig de door het N.B.I. gegeven beslissingen te toetsen, doch de behandeling in hoger beroep beperkt is tot de opgeworpen grieven, evenals dit in de gewone rechtspraak het geval is;

dat, nu de rechtstrijd tussen partijen het door het N.B.I. gevolgde beleid niet raakte, er voor het Beheersinstituut geen reden was dit beleid in hoger beroep te verdedigen, zodat de afdeling Rechtspraak vonnis wees zonder van de argumenten van het N.B.I. te hebben kennisgenomen, hetgeen met een goede rechtsbedeling in strijd is, zodat het ook hierom niet toelaatbaar is een beslissing van het N.B.I. in hoger beroep te vernietigen op niet aangevoerde gronden;

dat dit alles te meer klemmt, omdat

het Beheersinstituut ervan overtuigd is dat, ware het in de gelegenheid geweest zijn beleid te verdedigen de vernietiging niet zou zijn uitgesproken en het daarom de revisie mede recht tegen de in het vonnis opgenomen gronden;

dat immers in de eerste plaats het in beheer nemen van vijandelijke vermogensbestanddelen een aan het N.B.I. wettelijk opgelegde verplichting betreft en het daarom aan het Beheersinstituut niet vrijstaat uit beleidsoverwegingen van de invordering van zodanig vermogen af te zien en van een onjuist beleid in ieder geval niet kan worden gesproken, indien het N.B.I. zich van deze wettelijke verplichting kwijt;

dat dit met zich meebrengt, dat het de afdeling Rechtspraak in hoger beroep evenmin vrijstaat beleidsoverwegingen te doen gelden bij de invordering van vijandelijk vermogen;

dat het vonnis, waarvan revisie, in feite aan het Beheersinstituut verwijt, dat het de afwijzende beslissing van de Commissie Gedelegeerden A 6 niet naast zich heeft neergelegd en dit vonnis zelfs met bedoelde commissie in debat treedt;

dat het echter in een geordende maatschappij noch het N.B.I. noch iemand anders vrij staat het recht in eigen hand te nemen en het Beheersinstituut zich derhalve behoort te houden aan de beslissing, die het daartoe door de wet aangewezen orgaan neemt;

dat het ook de afdeling Rechtspraak niet vrijstaat op de stoel van de Commissie Gedelegeerden A 6 te gaan zitten;

dat in dit verband nog wordt opgemerkt, dat volgens vaste jurisprudentie van de beslissingen van de Commissie Gedelegeerden A 6 geen hoger beroep op de afdeling Rechtspraak openstaat;

dat tenslotte door de uitkering aan verweerster de belangen van het Koninkrijk wel degelijk zijn geschaad, daar de uitbetaling geschiedde ten laste van 's Rijks kas, daar tegenwoordig in Duitse markten niet verhaalbaar is;

dat hierin ook het verschil ligt met andere schadevergoedingen, die Duitse instanties aan Nederlandse hebben betaald, daar daarbij geen markentransfer plaats vond;

Overwegende dat uit het vonnis blijkt, dat de Raad van oordeel is ge-

weest, dat ingeval beroep is ingesteld tegen een beslissing van het N.B.I. op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen, de taak van de Raad niet is beperkt tot een onderzoek, of de bestreden beslissing al dan niet in overeenstemming is met de wettelijke voorschriften, doch de Raad tevens behoort na te gaan, of die beslissing strookt met een juist beleid;

dat de Raad hiermede bezwaarlijk iets anders kan hebben bedoeld, dan dat in de gevallen, waarin een beslissing van het N.B.I. op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen bepaald kan worden — en dan ook bepaald is althans mede-bepaald is — door het beleid van het N.B.I., de Raad in beroep zal mogen beoordelen, of het gevolgde beleid al dan niet juist is geweest;

dat, voorzover uit de stukken valt op te maken, met betrekking tot de vraag, of de beslissing van het N.B.I. van 13 Augustus 1953 aan zijn beleid was overgelaten en, zo ja, of die beslissing met een juist beleid strookte, geen discussie tussen partijen voor de Raad heeft plaats gehad;

dat de Raad dan ook bij het vellen van zijn vonnis van 8 April 1954 niet in aanmerking kan hebben genomen de thans door het N.B.I. te berde gebrachte omstandigheid, dat de invordering van vijandelijk vermogen niet aan het beleid van dat instituut is overgelaten, doch dat instituut tot die invordering onder alle omstandigheden verplicht is;

dat het juist is, gelijk uit de artikelen 3 en 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen is af te leiden, dat het N. B.I. niet op grond van billijkheids-overwegingen — zijn beleid bepalende — kan afzien van de invordering van hetgeen wettelijk als vijandelijk vermogen op de Staat in eigendom is overgegaan;

dat hieruit volgt, dat het N.B.I. ontvankelijk is in zijn verzoek tot herziening van het eerder vermelde vonnis;

Overwegende dat thans moet worden nagegaan, of de bij dat vonnis gegeven beslissing onjuist is en derhalve behoort te worden herzien;

Overwegende dat het N.B.I. van oordeel is, dat de ontvangst door verweerster van het netto-bedrag der haar door de Duitse Staat toegekende schadevergoeding nietig is op grond van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd;

dat echter dit besluit — en bepaaldelijk artikel 6 daarvan — niets inhoudt, waaruit zou volgen, dat het voor verweerster verboden was de onderhavige door de Duitse Staat aan haar toegekende schadeloosstelling te ontvangen;

dat toch deze schadeloosstelling een eenzijdige onverplichte handeling van de Duitse Staat vormde, en de ontvangst van die schadeloosstelling onder geen der in genoemd artikel 6 gestelde verbodsbepalingen valt;

dat nu wel de Commissie, bedoeld in artikel 46 van voormeld besluit, heeft geweigerd die ontvangst te bekrachtigen, doch zulks betekenis mist, aangezien de niet-bekrachtiging door deze Commissie van een handeling, welke om te gelden geen bekrachtiging behoefde, die handeling niet nietig kan maken;

dat de bedoelde ontvangst ook niet nietig is krachtens de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied;

dat, wijl dus de ontvangst van het netto-bedrag der schadeloosstelling niet nietig was wegens enige wettelijke bepaling, er voor verweerster geen verplichting bestond tot terugbetaling daarvan en mitsdien de beslissing van het N.B.I., dat zij tot die terugbetaling was gehouden, zodat voor haar een schuld bestond, als waarop artikel 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen ziet, niet juist is;

dat de beslissing van de Raad, vervat in het vonnis waarvan de herziening is verzocht, dus juist is, afgezien van de door de Raad voor die beslissing aangevoerde gronden;

BESLISSENDE:

Verklaart het Nederlandse Beheersinstituut ontvankelijk in zijn verzoek om herziening van het meervermelde vonnis.

Wijst echter dat verzoek om herziening af.

No. 55/491

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
7 Juli 1955 (Mrs Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Het overlijden van de Duitser Schneider in 1942 is aan Amstleven én aan het N.B.I. eerst in 1953 bekend geworden.

Amstleven acht zich gekwetten door

uitbetaling aan het N.B.I. van de tegenwaarde in 1953 van 5000 rupiahs ad f 1.666,87, waartegenover het N.B.I. alsnog vordert f 3.333,33, zijnde het totaal de tegenwaarden van 5000 rupiahs in 1946. Het N.B.I. stelt zich op het standpunt dat Amstleven in 1946 hem van het bestaan van de polis van levensverzekering ten name van Schneider had behoren kennis te geven, waardoor het in de gelegenheid ware geweest vóór de devaluatie van de rupiah het bedrag van 5000 rupiahs op te eisen.

Het N.B.I. eist het bedrag van f 3.333,33 niet op grond van de levensverzekeringsovereenkomst maar op grond van hem veroorzaakte schade wegens onrechtmatige daad.

Beslissing N.B.I. vernietigd. De Raad acht zich onbevoegd te beslissen over de vraag of Amstleven uit hoofde van onrechtmatige daad f 3.333,33 aan het N.B.I. verschuldigd is.

(Besluit Vijandelijk vermogen (E 133) art. 20).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen het verzoekschrift dd. 14 September 1954 van de N.V. Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering (Amstleven), gevestigd te Amsterdam, te dezer zake domicilie kiezende aldaar ten kantore van haar gemachtigde Mr S. J. van Royen, waarbij in beroep wordt gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in diens schrijven van 16 Augustus 1954;

Gelezen het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) dd. 3 Februari 1955;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 10 Maart 1955, reques-trante bij monde van haar gemachtigde voornoemd en het N.B.I. vertegenwoordigd door Mr J. H. A. Dubois;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat Amstleven op 1 Maart 1927 onder polis nr 66150 een overeenkomst van levensverzekering heeft gesloten met G. J. Schneider, waarbij op het leven van deze werd verzekerd een som van f 5000.— Ned. Ind. Crt. uit te betalen op 1 Maart 1952 aan de verzekeringnemer of bij vroeger overlijden van de verzekerde aan diens echtgenote H. B. Rückdeschel;

Overwegende, dat Amstleven op 27 April 1953 een schrijven ontving van

genoemde Mevrouw Schneider-Rückdeschel die toen in Ausbach in Duitsland woonachtig bleek, en welk schrijven de mededeling bevatte dat haar echtgenoot, G. J. Schneider bovengenoemd, op 19 Januari 1942 in Ned. Indië bij het vergaan van het schip Von Imhoff, aan boord waarvan hij zich bevond, om het leven was gekomen, op grond waarvan zij verzocht haar de verzekerde som uit te betalen;

dat Amstleven zich toen de mogelijkheid realiseerde dat Mevr. Schneider-Rückdeschel op 10 Mei 1940 vijandelijk onderdaan was geweest en het uit hoofde van voormelde verzekering uit te keren kapitaal van f 5.000.— Ned. Ind. courant niet aan haar doch als vijandelijk eigendom aan het N.B.I. ten gunste van de Nederlandse Staat ingevolge de bepalingen van het K.B. E 133 zou zijn uit te betalen;

dat Amstleven dan ook begin Mei 1953 van het bestaan van deze polis aan het N.B.I. mededeling deed en tevens van voormelde door haar van Mevrouw Schneider-Rückdeschel ontvangen mededeling;

dat Amstleven voorts mededeelde dat zij derhalve thans hfl. 1.666,67 zijnde de tegenwaarde van de verzekerde in Ned. Ind. courant luidende som had uit te betalen nadat haar zou zijn overgelegd de polis en de overlijdensact van G. J. Schneider, en voorts dat zij Mevrouw Schneider-Rückdeschel naar het N.B.I. had verwezen;

dat het N.B.I. zich daarop op het standpunt stelde dat Amstleven van het bestaan van deze polis ingevolge de bepalingen van het K.B. E 133 uiterlijk reeds op 1 April 1946 bij het N.B.I. aangifte had moeten doen en dat het daarom met een omrekening van Ned. Ind. courant in Ned. courant van 3 op 1 in geen geval accoord kan gaan;

dat het N.B.I. in de verdere correspondentie met Amstleven zijn standpunt heeft gehandhaafd en dit ten slotte nog eens heeft uiteengezet in zijn brief van 16 Augustus 1954, waarvan thans Amstleven in beroep komt;

Overwegende, dat, gelijk het N.B.I. in zijn antwoord stelt, aan de Raad mitsdien de vraag wordt voorgelegd of reques-trante door aan het N.B.I. een bedrag van f 1.666,67 af te dragen als de waarde in Ned. courant van 5000 rupiah's voldaan heeft aan alle verplichtingen, welke voor reques-trante voortvloeien uit de in het beroep-

schrift nader omschreven overeenkomst van levensverzekering dan wel of requestante verplicht is terzake boven het reeds afgedragen bedrag van f 1.666,67 alsnog een bedrag van f 3.333,33 aan het N.B.I. af te dragen;

Overwegende, dat tussen partijen in confesso is, dat, zoals de zaken thans zijn gelopen, het overlijden van Schneider aan Amstleven en aan het N.B.I. eerst in April 1953 bekend werd, zodat eerst sindsdien de vordering van het N.B.I. tot uitbetaling van de verzekerde som ad f 5000,— Ned. Ind. Crt. opeisbaar is geworden;

dat reeds vóór 1953 de Ned. Indische valuta was overgegaan in de Indonesische valuta en de Indonesische rupiah ten opzichte van de Nederlandse gulden tot $\frac{1}{2}$ was gedevalueerd;

Overwegende, dat, wanneer het N.B.I. krachtens het Besluit E 133 op grond van de afgesloten levensverzekeringsovereenkomst, dus thans uitbetaling in Nederlandse guldens vraagt van het verzekerde kapitaal, zij niet méér Nederlandse guldens kan vorderen dan de verzekerde Ned. Indische (Indonesische) guldens (rupiah's) thans waard zijn, dus f 1.666,67, welk bedrag bereids door Amstleven aan het N.B.I. werd overgemaakt;

Overwegende, dat hetgeen het N.B.I. méér vordert dan dit bedrag, te weten f 3.333,33 in werkelijkheid door het N.B.I. niet gevorderd wordt uit hoofde van de afgesloten verzekeringsovereenkomst, maar op grond van een onrechtmatige daad, welke Amstleven tegenover het N.B.I. (de Staat) zou hebben begaan, door van de met Schneider gesloten overeenkomst geen tijdige aangifte bij het N.B.I. te doen, terwijl indien dit wel was gebeurd, het N.B.I. naar zijn stellingen nog vóór de daling van de rupiah op 4 Februari 1952 het overlijden van Schneider zou hebben vernomen, het kapitaal zou hebben opgevorderd en in Nederlandse guldens belegd;

Overwegende, dat de Raad voor het Rechtsherstel echter niet bevoegd is om over deze vordering uit onrechtmatige daad te oordelen, daar hetgeen uit dien hoofde aan het N.B.I. (de Staat) zou toekomen, geen **vijandelijk vermogen** is, dat uit hoofde van het bepaalde in E 133 aan de Staat toevalt;

Overwegende, dat het bovenstaande daarom leidt tot de volgende beslissing;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissingen van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in zijn schrijven aan Amstleven van 16 Augustus 1954;

Bepaalt, dat het Nederlandse Beheersinstituut krachtens de bovenvermelde onder polisnummer 66150 door Amstleven met Schneider gesloten overeenkomst niets meer van Amstleven te vorderen heeft;

Verklaart zich onbevoegd om te beslissen over de vraag of Amstleven uit hoofde van onrechtmatige daad het door het Nederlandse Beheersinstituut gevorderde bedrag van f 3.333,33 schuldig is.

55/492

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 16 Juli 1955 (Mrs Prof. Duyfjes, Prof. Wiarda en Fijn van Draat).

Het N.B.I. heeft aan appellant de uitkering van een beloning als vinder, zoals bedoeld in art. 112 E 100, geweigerd en zijn houding in de appelprocedure verdedigd op grond van een geheim politierapport, hetwelk ter zitting alleen mocht worden overgelegd onder voorbehoud dat het niet aan appellant zou worden vertoond.

De Raad kan dit voorbehoud in geen geval aanvaarden i.v.m. het algemeen erkende beginsel van procesrecht dat alle stukken, waarop gelet wordt, ter kennis van beide partijen moeten worden gesteld.

De Raad kan derhalve geen acht slaan op de mededelingen van het N.B.I. omtrent de inhoud van het rapport.

Aan appellant een beloning toegekend van 10 % van het gevonden bedrag ten laste van degene aan wie het geld uiteindelijk zal worden afgedragen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 18, 112).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen het request van 7 Maart 1955 van Frans Cornelis Boulogne, wonende te Zwijndrecht, houdende het verzoek hem alsnog een beloning op grond van artikel 112 van het Besluit E 100 toe te kennen in verband met de ten requeste gestelde feiten;

Gezien de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) van 9 Februari 1955, waarbij bedoeld verzoek werd geweigerd;

Nog gelezen het antwoord van het N. B.I. van 21 April 1955 op bedoeld request;

Gehoord partijen ter zitting van 26 Mei 1955, requestant in persoon, het N.B.I. bij monde van Mr G. Dekker;

Overwegende dat uit de bovengemaakte stukken (waarvan de inhoud geacht wordt hier te zijn geïnsereerd) blijkt, dat requestant stelt op 30 Juli 1945 des morgens om 6 uur op het Veerplein te Zwijndrecht te hebben gevonden een zakje inhoudende f 4002,— in biljetten van f 25,— tot f 1,—, welke vondst hij de volgende dag aan het politiebureau te Zwijndrecht in bewaring heeft gegeven;

Overwegende dat de Raad ingevolge het aangehaalde artikel 112 E 100 bevoegd is de requestant ter zake een beloning toe te kennen, nu de eigenaar van dit geld onbekend is gebleven;

Overwegende dat het N.B.I. als grond voor zijn afwijzende houding een beroep heeft gedaan op de inhoud van een geheim politierapport, hetwelk niet aan requestant is vertoond, omdat de politie te Zwijndrecht daartegen bezwaar had, zodat dit rapport ook niet ter zitting kan worden overgelegd, tenzij de Raad het mocht willen inzien zonder het aan requestant te vertonen;

Overwegende dat de Raad dit voorbehoud in geen geval kan aanvaarden in verband met het algemeen erkende beginsel van procesrecht dat alle stukken, waarop gelet wordt, ter kennis van beide partijen moeten worden gesteld;

Overwegende, dat de Raad derhalve ook geen acht kan slaan op de mededelingen, die het N.B.I. omtrent de inhoud van dit rapport gedaan heeft, nog daargelaten dat zij door requestant zijn ontkend;

Overwegende dat de Raad, uitsluitend afgaande op de indruk die requestant ter zitting gemaakt heeft, geen aanleiding vindt de door hem gegeven voorstelling van het gebeurde niet te aanvaarden, zodat hem als eerlijke vinder volgens artikel 112 E 100 inderdaad een gepaste beloning toekomt;

Overwegende dat het N.B.I. heeft toegegeven, dat, bij aanvaarding van dit door de Raad ingenomen standpunt, de gevraagde beloning van 10 % niet onredelijk voorkomt;

RECHTDOENDE:

Kent aan requestant een beloning van 10 % van het gevondene, alzo een bedrag van f 400,20 toe, ten laste van degene aan wie het geld uiteindelijk zal worden afgedragen.

No. 55/493

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE, 19 Maart 1954 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

In verband met de bijzondere positie van appelland, die formeel Duitser zijnde, in een volledig Nederlandse sfeer is opgegroeid en zich steeds anti-Nazigezind heeft betoond, heeft de Raad in casu niet toegepast de algemene regel bestaande ten aanzien van de teruggave van het vermogen aan in Duitsland wonende Duitsers.

Beschikking a quo vernietigd; aan appelland zijn teruggegeven de pensioenbetalingen over de termijn van 1 Januari 1946 tot 1 September 1949.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gelezen:

1. het op 6 Juni 1952 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift van Oltmann Anton Helm, wonende te Bargterheide, Duitsland, te dezer zake domicilie hebbend ten kantore van de advocaat en procureur te Bodegraven Mr J. A. La Gro, die het verzoekschrift heeft ondertekend, waarmede in beroep gekomen wordt van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), vervat in het schrijven van het N.B.I. d.d. 5 Mei 1952 aan evengenoemde gemachtigde, houdende de mededeling, dat het verzoek om vrijgave van vermogen ten behoeve van appelland reeds is afgewezen bij beschikking d.d. 5 Januari 1948 en door hem geen hoger beroep is aangetekend binnen de door de wet daarvoor gegeven termijn en dat appelland's verzoek om vrijgave van vermogen d.d. 15 April 1951 ook geen feiten bevat, welke een toewijzing daar-

van thans zouden kunnen rechtvaardigen, zodat het N.B.I. geen termen aanwezig acht terug te komen op voormelde afwijzende beschikking;

2. het door appelland overgelegde afschrift van evengenoemde brief d.d. 5 Mei 1952;

3. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. d.d. 8 October 1953, concluderend tot afwijzing van het beroep;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden;

Gehoord ter terechtzitting van 26 Februari 1954 appelland in persoon, zijn gemachtigde Mr J. A. La Gro voornoemd en het N.B.I. bij monde van zijn tegenwoordiger Mr N. M. Vellenga;

Overwegende, dat, nu het N.B.I. ter terechtzitting heeft medegedeeld, dat de brief aan Mr La Gro d.d. 5 Mei 1952 niet aangetekend is verzonden en derhalve het tijdstip van aanvang van de in art. 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) gegeven termijn voor beroep niet is vast te stellen, terwijl door het noemen van de datum van 6 Mei 1952 in het beroepschrift als datum van de afwijzende beschikking aangenomen mag worden, dat Mr La Gro de brief d.d. 5 Mei 1952 niet vóór 6 Mei 1952 heeft ontvangen, het op 6 Juni 1952 ingestelde beroep tijdig is gedaan;

Overwegende ten aanzien van de vraag, of het beroep ook overigens kan worden ontvangen;

dat als niet weersproken en gestaafd door overgelegde bescheiden vaststaat:

dat appelland met een verzoekschrift d.d. 24 Januari 1948 (Maart 1948) gericht aan de Consul-Generaal der Nederlanden te Hamburg afgifte van een verklaring bedoeld in art. 34 lid 1 sub f van het B.V.V. heeft verzocht;

dat tevoren de thans overleden vader van appelland, mede Oltmann Anton Helm geheten, ten behoeve van appelland met een verzoekschrift d.d. 29 September 1947 gericht aan het N.B.I. ontvinding van zijn zoon heeft verzocht en mede met een verzoekschrift d.d. 12 November 1945, gericht aan de adviescommissie voor Rechtsherstel en Beheer te Hilversum;

dat het N.B.I. een afwijzende beschikking d.d. 5 Januari 1948 heeft genomen;

Overwegende, dat deze beschikking d.d. 5 Januari 1948 geen betrekking kan hebben op appelland's eigen ver-

zoekschrift aan de Consul-Generaal der Nederlanden te Hamburg, waarop de datum 24-1-'48 getikt staat en „Maart” met potlood aangetekend;

dat derhalve op dit verzoekschrift, in afschrift door het N.B.I. overgelegd, nog geen beschikking is gekomen, daar de brief van 5 Mei 1952 een verzoek van 15 April 1951 vermeldt;

Overwegende, dat dit feit alsmede het feit, dat appelland enige nieuwe verklaringen alle van het jaar 1951, dus daterend van na de beschikking van 5 Januari 1948 heeft overgelegd, voldoende grond opleveren om het op 6 Juni 1952 ingestelde beroep in behandeling te nemen;

Overwegende, dat het oorspronkelijk en in beroep gedaan verzoek aan appelland een verklaring als bedoeld in art. 34 lid 1 sub f uit te reiken, nu hij in gevolge art. 3 jo art. 17 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 en art 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12 ure niet langer als vijandelijk onderdaan aangemerkt wordt, in overeenstemming met art. 14, 2e lid en art. 4 lid 1 van evengenoemde wet moet worden beschouwd als een verzoek tot teruggave van appelland's vermogen of hetgeen ervoor in de plaats is gekomen;

Overwegende dat vaststaat, dat appelland de Duitse nationaliteit bezit, die steeds bezeten heeft, in Duitsland woonachtig is en niet in het bezit is gesteld van een vergunning tot voortgezet verblijf in Nederland;

Overwegende, dat derhalve voor beantwoording van de vraag, of appelland vroeger voor ontvinding in aanmerking zou zijn gekomen en of er thans termen bestaan zijn op de Staat in eigendom overgegaan vermogen aan hem terug te geven, waarbij de Raad in het algemeen dezelfde maatstaven aanlegt, niet van toepassing zijn de regelen voor ontvinding van hier te lande met een vergunning tot voortgezet verblijf wonende Duitsers, neergelegd in het besluit van de vijf met de uitvoering van het B.V.V. belaste ministers d.d. 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 No. 206;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in Duitsland of in het overige buitenland wonende Duitsers slechts dan voor de gunst van teruggave van hun vermogen in aanmerking

komen, indien zij ten behoeve van de Nederlandse en/of geallieerde zaak in de tweede wereldoorlog intrinsiek verdienstelijke daden hebben verricht, zodat het onrechtvaardig en onaanvaardbaar zou zijn hun dat vermogen blijvend te onthouden, waarbij de Raad rekening houdt met alle persoonlijke omstandigheden van de betrokken persoon als leeftijd, sexe, maatschappelijk milieu en ook of de betrokken persoon gedurende de bezetting in Nederland heeft verblijf gehouden;

Overwegende immers, dat de hoofdstrekking van het B.V.V. is de hand te leggen op vermogen van destijds vijandelijke Staten — in casu Duitsland — en van derzelve onderdanen met het doel dit aan te wenden ter verrekking met de schadevordering, die Nederland tegen Duitsland kan geldend maken voor de onnoemelijke schade, die Duitsland door de onrechtmatige aanvalsoorlog en de daarop gevolgde bezetting aan Nederland heeft toegebracht en welk vermogen bestemd is tot gedeeltelijke bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van geleden oorlogsschade;

dat weliswaar krachtens het op 26 Juli 1951 te 12.00 ure in werking getreden artikel 4 van de wet van 20 Juli 1951 Staatsblad 1951 No. 311 het B.V.V. alleen van toepassing blijft o.a. op vermogen van onderdanen van Duitsland, — tot wie appellant krachtens de begrips-omschrijving in art. 1 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 behoort, — dat vóór evengenoemd tijdstip van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan en art. 14 van genoemde wet de gelegenheid biedt dergelijk vermogen terug te geven, doch in verband met voren genoemde belangrijke doelstelling van het B.V.V. zeer ernstige redenen moeten bestaan voor zulk een teruggave, hetgeen in casu betekent, dat appellant de Nederlandse en/of geallieerde zaak door intrinsiek verdienstelijke daden moet hebben begunstigd, zoals hiervoren overwogen is;

Overwegende, dat evenvermelde algemene regel om tot teruggave van vermogen aan in Duitsland wonende Duitsers te komen echter in casu niet door de Raad zal worden toegepast in verband met de bijzondere omstandigheden van de positie van appellant;

dat ter zitting is gebleken, dat appellant op 26 Mei 1897 te Hilversum is

geboren uit het huwelijk van een Duitse vader en een van origine Nederlandse moeder, dat hij in Nederlandse sfeer is opgevoed en de H.B.S. te Hilversum heeft afgelegen;

dat de minister van marine in een brief d.d. 14 Juni 1915 op een verzoek tot toelating van appellant op het Koninklijk Instituut voor de marine te Willemsoord, gedaan door zijn vader, heeft geantwoord, dat aan dit verzoek niet kon worden voldaan en uit die brief tevens blijkt, dat appellant een vrijwillige verbintenis bij de landstorm had aangegaan;

dat ondanks herhaalde pogingen van appellant's vader om voor deze minderjarige zoon een „Entlassung aus dem Preussischen Staatsverband“ te verkrijgen uit brieven van de „Regierungspräsident“ te Postdam d.d. 13 Januari 1915, van de „Königliche Preussische Justizminister“ te Berlijn d.d. 26 November 1914 en van de „Minister des Innern“ te Berlijn d.d. 30 Maart 1915 blijkt, dat dit verzoek geweigerd is;

dat appellant bij brief van 13 November 1915 door het „Kaiserlich Deutsches General-Konsulat“ te Amsterdam naar Emmerich is opgeroepen voor melding als landstormplichtige en hij in 1917 zijn Duitse dienstplicht heeft vervuld;

dat hij tot 1919 in Amsterdam gewoond heeft en van 1919 tot Mei 1940 als planter in Deli bij de Senembah Mij werkzaam is geweest, eerst als assistent, daarna als administrateur, in welke tijd hij ook de Secretaris van de Administratie heeft vervangen en hij zijn werkzaamheden tot volle tevredenheid heeft verricht;

dat hij in het gemeenschapsleven te Medan kort vóór de tweede wereldoorlog zich verre hield van de Duitse gemeenschap te Medan, geen lid was van de N.S.D.A.P. en in hockey- en voetbalwedstrijden te Medan voor een Nederlands elftal speelde en nog begin 1940 ten behoeve van het Engelse Rode Kruis in een wedstrijd tegen Engelsen als captain van de Nederlanders heeft gespeeld;

dat hij in Mei 1940 als Duitser te Kota Tjane is geïnterneerd en in 1942 naar het interneringskamp te Dehra Dun, in het toenmalige Britsch-Indië is overgebracht, vanwaar hij als „no convinced nazi“ door de Britsch-Indische autoriteiten aanstonds voor re-

patriëring naar Duitsland in aanmerking is gebracht;

dat appellant in het kamp te Dehra Dun tot een kleine groep van tegenstanders van het nazi-regiem behoorde, welke groep actief pogingen deed de overige geïnterneerden tot het inzicht te brengen van de verwerpelijkheid van het nazi-regiem, en deze groep vooral door de volharding van appellant erin slaagde invloed op de Duitse kampleiding te krijgen;

dat appellant sedert 20 Januari 1947 na zijn terugkeer in 1946 te Bargterheide in Duitsland bij de Britse censuur werkzaam is als tolk en „Briefprüfer“;

Overwegende, dat appellant ter zitting nog heeft aangevoerd, dat hij na zijn terugkeer uit Britsch-Indië in Duitsland in 1946 moeite heeft gedaan naar Nederland terug te keren, doch dit niet ging, omdat hij niet kon aantonen, dat hij werk in Nederland had; dat hij moeite gedaan heeft bij de Senembah terug te komen, doch dit hem niet gelukt is;

dat hij bij de exportfirma Heybroek te Amsterdam werkzaam had kunnen worden, doch hij planter en geen kantoor mens is;

Overwegende, dat uit het vorenoverwogene blijkt, dat appellant een geheel in Nederlandse geest opgevoed persoon is, die tijdens zijn verblijf in het voormalige Nederlands-Indië zich geheel afzijdig hield van de nazi-gezinde Duitsers op de Oostkust van Sumatra en deelnam aan het Nederlandse en internationale gemeenschapsleven en zelfs in 1940 ten behoeve van het Engelse Rode Kruis tezamen met Nederlanders aan een wedstrijd tegen Engelsen deelnam;

dat hij weliswaar als Duitser in Mei 1940 op Sumatra is geïnterneerd, doch dit met alle Duitsers op de Oostkust van Sumatra het geval is geweest en deze maatregel geboden was voor de veiligheid van Nederlands-Indië met het oog op de aanval van Duitsland op het moederland in Europa;

dat handhaving der internering van het overgrote deel der Duitsers en hun overbrenging naar Engels-Indië mede veiligheidshalve geboden was;

dat appellant zich echter in het kamp te Dehra Dun een actief tegen de geest van het nazi-regiem optredende Duitser heeft getoond en zelfs in een op 15

December 1942 uit een interneringskamp in Britsch-Indië aan zijn vader geschreven brief zijn hevige verontwaardiging uit over het optreden van de Duitsers in Nederland;

dat appellant weliswaar in 1934 met een Duitse vrouw is gehuwd en aan deze volgens een brief van de procureur-generaal bij het Hooggerechtshof van Nederlands-Indië d.d. 25 November 1947 tijdens de Japanse bezetting een officieel hakenkruis werd uitgereikt en zij de eed van trouw aan de toenmalige Duitse Regering afgelegd heeft ter verkrijging van levensonderhoud, doch, daargelaten, dat dit alles buiten tegenwoordigheid van appellant is geschied, uit overgelegde extracten uit brieven van deze vrouw aan de ouders van appellant in de jaren 1937 tot 1939 blijkt, dat zij volkomen instemde met het feit, dat appellant geen lid der N.S.D.A.P. was, dat zij het optreden tegen de Joden in Duitsland verfoeide en dat zij van mening was, dat Hitler gek was;

Overwegende, dat, nu appellant sedert 20 Januari 1947 in het belang van de geallieerden bij de Engelse censuur in Duitsland werkzaam is en hij een brief getoond heeft, dat die arbeid eind Maart 1954 een einde neemt, de Raad op grond van al het vorenoverwogene naar billijkheid termen aanwezig acht aan appellant, die vanaf 1 September 1949 zijn pensioen van de Senembah Mij weder geniet, alle pensioeninkomsten vanaf 1 Januari 1946 die aan de Staat der Nederlanden in eigendom zijn overgegaan, terug te geven;

RECHTDOENDE:

Ontvangt het beroep.

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in zijn brief van 5 Mei 1952 gericht aan Mr J. A. La Gro, gemachtigde van appellant, waarvan beroep en opnieuw rechtdoende;

Bepaalt, dat aan appellant zullen worden teruggegeven alle aan het Nederlandse Beheersinstituut betaalde en onder beheer staande pensioen-betalingen, die op appellant betrekking hebben en omvatten de termijn van 1 Januari 1946 tot 1 September 1949, mits voldaan wordt aan de bepalingen van het Deviezen-Besluit F 222.

Wijst het meergevorderde af.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
16 Maart 1954 (Mrs Prof. Duyfjes, Prof. Wiarda en van Vrijberghe de Coningh).

Nadat het N.B.I. in 1947 de grondheffing over het beheer van appellants vermogen had bepaald op f 2681,25, heeft het in 1952 een aanvullende heffing opgelegd van f 2598,75, waartegen appellant in beroep is gekomen.

Het N.B.I. had oorspronkelijk de grondheffing berekend over het persoonlijke vermogen van appellant in plaats van over het vermogen der huwelijksgemeenschap. Het beheer was van geringe omvang geweest, aangezien dit in hoofdzaak was overgelaten aan de zoon van appellant.

De Raad is van oordeel dat het N.B.I. in redelijkheid niet de bevoegdheid kan worden toegekend om onder de gegeven omstandigheden op het aanvankelijk ingenomen standpunt terug te komen.

Beroep gegrond geoordeeld met vernietiging van de beschikking van het N.B.I. betreffende de aanvullende grondheffing.

(Besluit Vijandelijk vermogen (E 133) artt. 35, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het beroepschrift van T. P. Oosterhof te Nijega, gemeente Smallingerland, tegen de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij van verzoeker werd gevorderd de betaling van f 2598,75 als restant-heffing wegens beheer van het vermogen van verzoeker;

Gezien de stukken;

Gehoord Mr J. Walvius als gemachtigde van verzoeker, alsmede Mr J. W. Kersten namens het N.B.I.;

Overwegende, dat uit de stukken blijkt:

dat verzoeker, die tijdens de bezetting lid is geweest van de Boerenraad te Nijega-Opeinde, geïnterneerd is geweest, als gevolg waarvan zijn vermogen onder beheer heeft gestaan;

dat hij met ingang van 26 November 1946 buiten vervolging is gesteld en daarbij tevens het beheer over zijn vermogen is beëindigd;

dat de afrekening met het N.B.I. heeft plaats gevonden op 1 Juli 1947 en

daarbij als grondheffing is bepaald een bedrag van f 2681,25;

dat het N.B.I. op 26 September 1952 van verzoeker de betaling heeft gevorderd van een aanvulling op de grondheffing ten bedrage van f 2598,75;

Overwegende, dat verzoeker van mening is, dat het N.B.I., nu verzoeker reeds jarenlang buiten vervolging werd gesteld en geen verkeerde opgaven heeft verstrekt of dwaling omtrent zijn vermogen heeft veroorzaakt en het N. B.I. reeds finaal met verzoeker had afgerekend, niet het recht had om van verzoeker een aanvulling op de reeds vastgestelde grondheffing te vorderen;

Overwegende, dat het N.B.I. hiertegenover stelt, dat de grondheffing is een schuld, welke rechtstreeks voortvloeit uit hetgeen op de grondslag van artikel 35, lid 2 van het Besluit E 133 met betrekking tot de tarieven van het N.B.I. is vastgesteld bij het Besluit van 29 Augustus 1945 (Nederlandse Staatscourant van 18 September 1945 nr. 70);

dat, aangezien het bedrag van deze schuld aanvankelijk was berekend over een te laag vastgesteld vermogen, hetgeen belanghebbende al zelf had kunnen en moeten bemerken, het N.B.I. het recht en de plicht had het te weinig in rekening gebrachte na te vorderen;

Overwegende hieromtrent, dat uit het behandelde ter zitting is gebleken, dat het verschil tussen het bij de oorspronkelijke vaststelling van de grondheffing en het thans door het N.B.I. ingenomen standpunt hierin schuilt, dat destijds de grondheffing is berekend uitsluitend over het persoonlijk vermogen van verzoeker en over de helft van het vermogen, behorende tot de tussen hem en zijn echtgenote bestaande gemeenschap van winst en verlies terwijl thans in het vermogen, waarover de grondheffing is berekend, het gehele gemeenschapsvermogen begrepen is;

Overwegende voorts, dat niet kan worden aangenomen, dat het oorspronkelijk door het N.B.I. ingenomen standpunt berustte op een dwaling omtrent de feiten, daar een vermogensopstelling, waaruit zowel het gemeenschapsvermogen als het persoonlijk vermogen van verzoeker bleek, reeds destijds in het bezit van het N.B.I. is geweest;

Overwegende tenslotte, dat niet juist is, dat het verzoeker reeds destijds duidelijk moet zijn geweest, dat de grondheffing te laag was, omdat —

daargelaten de vraag, of hij heeft moeten begrijpen, dat in het vermogen als grondslag van de grondheffing het gehele gemeenschapsvermogen moet worden begrepen — het bedrag van de grondheffing niet rechtstreeks uit de vastgestelde tarieven kan worden afgeleid, daar het N.B.I. de bevoegdheid heeft in bijzondere omstandigheden van die tarieven af te wijken en zulke bijzondere omstandigheden volgens verzoeker in het onderhavige geval hebben bestaan in de omstandigheid, dat de werkzaamheden verbonden aan het beheer over het vermogen van uiterst geringe omvang zijn geweest, daar de beheerder deze nagenoeg geheel overliet aan verzoekers zoon, die tijdens zijn internering de leiding had van verzoekers boerenbedrijf;

Overwegende, dat onder deze omstandigheden de Raad van oordeel is, dat aan het N.B.I. in redelijkheid niet kan worden toegekend de bevoegdheid om op het aanvankelijk ten aanzien van de grondheffing ingenomen standpunt terug te komen, zodat het tegen de desbetreffende beschikking gericht beroep gegrond is;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij van verzoeker gevorderd is de betaling van f 2598,75 als restant-heffing wegens beheer van verzoekers vermogen;

No. 55/495

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 12 Mei 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellant niet ontvankelijk verklaard in zijn vorderingen tot schadevergoeding wegens wanbeheer en het te lang laten voortduren van het beheer. De gewone rechter is te dier zake de bevoegde instantie.

Appellant wel ontvankelijk in zijn hoger beroep tegen de beslissing van het N.B.I., waarbij een aantal posten ten laste van appellant zijn gebracht.

Het N.B.I. in de gelegenheid gesteld aan de Raad over te leggen een volledige staat van inkomsten en uitgaven betreffende het beheerde vermogen en de daarop voorkomende posten te bewijzen door bewijsstukken en of getuigen.

Beslissing aangehouden.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 10 en vlg.; 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

TJIBBE VISSER, wonende te Leeuwarden,

appellant van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 12 September 1953,

gemachtigden Mrs. N. Heemskerk en H. Smeding te Leeuwarden.

De Raad voornoemd:

Gezien het beroepschrift van appellant dd. 5 October 1953, waarbij deze op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden in beroep komt tegen de beslissing van het N.B.I. dd. 12 September 1953, waarbij is vastgesteld, dat hij uit hoofde van het over zijn vermogen gevoerde beheer een bedrag van f4290,93, vermeerderd met 5 % rente per jaar sedert 17 April 1950 tot den dag der algehele voldoening, verschuldigd is aan het N.B.I., en den Raad verzoekt:

1. te vernietigen het voorschreven besluit van 12 September 1953, waarvan appel,
2. het N.B.I. te veroordelen om hem ten overstaan van den Raad rekening en verantwoording af te leggen van het door het N.B.I. over zijn vermogen gevoerde beheer,
3. het N.B.I. te veroordelen hem te vergoeden alle kosten, schaden en interessen door hem geleden en nog te lijden door het wanbeheer van het N.B.I. en den door hem aangehouden beheerder en het nodeloos voortduren van het beheer,
4. het N.B.I. te veroordelen in alle proceskosten;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 13 Januari 1954, waarin dit op voor zoveel nodig nader ter sprake komende gronden concludeert, dat de Raad appellant niet ontvankelijk zal verklaren in zijn verzoek, althans dit zal afwijzen, kosten rechtens;

Gezien de door partijen geproduceerde stukken;

Gehoord ter zitting van 16 Februari 1954 den appellant bij monde van Mr. H. Smeding, advocaat en procureur te Leeuwarden, en het N.B.I. bij monde van Mr. G. Dekker, wonende te 's-Gravenhage;

Overwegende dat het verzoek van appellants slechts voorzover hij daarbij vernietiging vordert van de beslissing van het N.B.I. dd. 12 September 1953, is op te vatten als een hoger beroep, terwijl zijn vorderingen tot rekening en verantwoording en tot schadevergoeding wegens wanbeheer en het te lang laten voortduren van het beheer, zijn te beschouwen als directe civielrechtelijke actie's, die ten doel hebben het N.B.I. met eigen vermogen aansprakelijk te stellen voor mogelijke tekortkomingen, en niet als een hoger beroep tegen enige beslissing of handeling van het N.B.I.;

Overwegende dat dergelijke actie's niet vallen onder de bevoegdheid van de Afdeling Rechtspraak als appelrechter van beslissingen en handelingen van het N.B.I. doch tot de bevoegdheid van den gewonen rechter behoren, zodat appellants vorderingen in zoverre niet kunnen worden ontvangen;

Overwegende dat het N.B.I. appellants ook in zijn eigenlijk beroep niet ontvankelijk acht, omdat onder beschikkingen en verdere handelingen van het N.B.I., waartegen beroep openstaat, slechts zouden zijn te verstaan de zodanige, welke het N.B.I. neemt of doet krachtens een hem uitdrukkelijk krachtens het K.B. E 133 toegekende bevoegdheid dan wel in hoedanigheid van beheerder van een ingevolge dat K.B. beheerd vermogen, en daaronder niet kunnen worden begrepen geschillen, tussen het N.B.I. en belanghebbenden gerezen nopens het saldo van het beheerde vermogen;

Overwegende dat, daargelaten of deze stelling van het N.B.I. in zijn algemeenheid wel opgaat, zij in ieder geval niet geldt, indien de geschillen hun oorsprong vinden in handelingen of beslissingen van het N.B.I., waartegen beroep nog openstaat;

Overwegende dat het N.B.I., dit kennelijk inziende, heeft betoogd dat appellants reeds in October 1949 rekening en verantwoording van het N.B.I. ontving en daartegen geen bezwaar maakte;

Overwegende dat dit standpunt van het N.B.I. voor den Raad niet aanvaardbaar is, nu het weliswaar bij schrijven van 24 October 1949 aan ap-

pellants een rekening van notaris Snippe, die in opdracht van het N.B.I. het beheer over appellants vermogen had gevoerd, heeft toegezonden, maar zich blijkens een daarbij gevoegde conclusie van zijn vertegenwoordiger te Assen kennelijk zelf van deze rekening en van sommige door dezen beheerder verrichte handelingen distantieerde, zodat deze afrekening niet als een eigen rekening van het N.B.I. kan worden beschouwd;

Overwegende dat het N.B.I. eerst op 12 September 1953 een aantal gevolgen van door hem of door den door hem aangestelden beheerder verrichte handelingen in den vorm van een beslissing ten laste van appellants heeft gebracht;

Overwegende dat nu het N.B.I., zij het wat laat, deze beslissing heeft genomen, het appellants vrij stond om daartegen in beroep te komen;

Overwegende dat de Raad appellants mitsdien ontvankelijk acht in zijn hoger beroep;

Overwegende dat dit medebrengt, dat het N.B.I. in de gelegenheid dient te worden gesteld de juistheid van het door hem vastgestelde saldo aan te tonen en de appellants om deze te betwisten;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verklaart verzoeker niet ontvankelijk in zijn vorderingen tot rekening en verantwoording en tot schadevergoeding wegens wanbeheer en het te lang laten voortduren van het beheer;

Verklaart appellants ontvankelijk in zijn hoger beroep tegen de beslissing van het N.B.I. dd. 12 September 1953;

Stelt het N.B.I. in de gelegenheid aan den Raad over te leggen een volledige staat van inkomsten en uitgaven betreffende het beheerde vermogen van appellants en de juistheid der daarop voorkomende posten door bewijsstukken of door het doen horen van getuigen aan te tonen;

Stelt vervolgens appellants in de gelegenheid deze staat te betwisten en tegenbewijs te leveren;

Houdt alle verdere beslissing aan tot nadere vonniswijzing.

dam, onder voorbehoud van haar vordering jegens partij Harmsen-Schols, zich verbond tot doorhaling van de op dat perceel gevestigde hypotheek te haren behoeve en ten laste van partij Harmsen-Schols. Voorts heeft genoemde van Emden bij die akte voldaan het bedrag der hypotheek, welke uit de N.G.V.-koopsom was afgelost, terwijl zij voorts met die tegenprestatie verrekende hetgeen enerzijds genoemde van Emden schuldig was aan kopers wegens bespaarde hypotheekrente en betaalde lasten enz. en hetgeen anderzijds kopers aan van Emden schuldig waren wegens genoten huren en voorgeschoten rechtsherstelkosten. Het netto door genoemde van Emden te betalen bedrag ad f 6.339,67 werd voldaan aan de Noordwester Hypotheekbank die deze betaling deed strekken in mindering van haar vordering op partij Harmsen-Schols. In verband met gemelde verrekening heeft partij Hoelen en de Vries schuldig erkend aan partij Harmsen-Schols het door eerstgenoemde genoten exploitatiesaldo ad f 1.160,76. Aan de Noordwester Hypotheekbank werd gecedeerd de voren-gemelde vordering van partij Harmsen-Schols op partij Hoelen en de Vries, de vorderingen welke genoemde van Emden of partij Kroon (eerste koper) mochten hebben jegens de N.G.V. of wie anders ook terzake van de door de N.G.V. ontvangen saldo koopsom, de aanspraken van kopers jegens de Staat tot restitutie van de op de nietige overdrachten geheven registratierechten, alles onder de verplichting van de Noordwester Hypotheekbank om hetgeen op de gecedeerde vorderingen wordt ontvangen, in mindering te brengen op haar vordering jegens partij Harmsen-Schols en om een eventueel overschot aan partij Harmsen-Schols af te dragen. Voormelde vordering jegens de N.G.V. of wie anders ook moet worden geacht mede te omvatten de vordering jegens L.V.V.S. terzake van de doorstorting aan de L.V.V.S. van een bedrag ad f 63,96 ten gunste van de weduwe R. van Emden-Frank en een bedrag ad f 63,96 ten gunste van de erven H. van Emden-Frank;

In bedoelde akte werd voorts geconstateerd dat tussen de opvolgende kopers, te weten partij Kroon, partij van Zanten, partij Hoelen en de Vries en partij Harmsen-Schols nog verschil van mening bestond over de vraag of de opvolgende kopers een regresvordering hebben jegens hun voorgangers. Ten aanzien van bedoeld geschil bevatte meergemelde akte een proces verbaal van zwarigheden;

B. Bij uitspraak d.d. 20 Juni 1951 heeft de Amsterdamse Kamer van de Afdeling Rechtspraak met betrekking tot de sub A, slot, bedoelde zwarigheden bepaald dat ieder van de partijen Harmsen-Schols, Hoelen en de Vries en van Zanten een deel van de schade zelf heeft te dragen, en voor het overige regres heeft op haar voorgangster met dien verstande, dat blijkens de overwegingen, waarop de uitspraak berust, partij Kroon eerst dient te vergoeden de door haar bij de verkoop van het perceel gemaakte winst ad f 1.500,— en dat voorts partij Harmsen-Schols haar regresvordering tot zekerheid moet overdragen aan de Noordwester Hypotheekbank terwijl de Afdeling Rechtspraak de zaak heeft teruggewezen naar de notaris-bemiddelaar om deze met inachtneming van 's Raads overwegingen af te doen;

C. Nader is gebleken dat partij Hoelen en de Vries inmiddels aan de Noordwester Hypotheekbank heeft voldaan haar sub A gemelde schuld aan Harmsen-Schols ad f 1.160,76, terwijl ook de N.G.V. op de jegens haar bestaande vordering een uitkering van 40 % aan de Noordwester Hypotheekbank heeft gedaan.

Daarna heeft de Noordwester Hypotheekbank met partij Harmsen-Schols afgerekend, zodat die Bank ter zake van het onderhavige rechtsherstel niets meer van partij Harmsen-Schols te vorderen heeft en de aan haar gecedeerde vorderingen, voor zover nog niet geëffectueerd, aan partij Harmsen-Schols heeft overgedragen of alsnog zal overdragen. Genoemde Bank is dus niet meer bij de verdere regeling van dit rechtsherstel betrokken;

D. Op 27 Augustus 1952 is te Beets, haar laatste woonplaats, overleden Christina Friederike Schols, buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van Jan Harmsen, eerder weduwe van C. F. J. Kütemann. Deze erf-laatster liet als enige gerechtigden tot haar nalatenschap na haar genoemde echtgenoot, Jan Harmsen en haar uit haar eerder huwelijk geboren kinderen

Christian Friedrich Johannes Kütemann en Friederike Elizabeth Kütemann, gehuwd met Dirk Teewes;

E. De notaris-bemiddelaar heeft aan partijen voorgesteld de regresverhouding overeenkomstig het vonnis van de Afdeling Rechtspraak, zoals dit door hem werd geïnterpreteerd, te regelen, zodat dus ieder der partijen Kroon, van Zanten, Hoelen en de Vries en Harmsen-Schols draagt een vierde gedeelte van de door laatstgenoemde als gevolg van het rechtsherstel te lijden schade, doch dat daarbij tevens rekening wordt gehouden met de door de tussenkopers op hun doorverkoop gemaakte winst of geleden verlies, en dat voorts ieder der partijen-kopers een vierde gedeelte van de kosten dezer slot-regeling betaalt;

F. De notaris-bemiddelaar is er niet in geslaagd op deze wijze in der minne een regeling tussen partijen tot stand te brengen, ten dele omdat partijen weigerden zich over het voorstel uit te spreken, ten dele omdat zij met nieuwe zwaarigheden kwamen. De notaris-bemiddelaar heeft de zaak daarop gesteld in handen van de Gedelegeerde van de Afdeling voor Amsterdam;

G. Voor de kosten van deze regeling van de gevolgen van het rechtsherstel door de Afdeling Onroerende Goederen is door partij Harmsen-Schols gedeponereerd bij de Raad voor het Rechtsherstel een bedrag van f 490,—;

H. De Gedelegeerde van de Afdeling heeft belanghebbenden voorgesteld om de zaak alsnog overeenkomstig het voorstel van de notaris-bemiddelaar af te doen;

Partij Harmsen-Schols heeft zich reeds bij de behandeling voor de notaris-bemiddelaar met de regeling accoord verklaard; Genoemde partij heeft bij Gedelegeerde meerdere malen op spoedige afdoening aangedrongen;

Partij Hoelen en de Vries heeft gesteld dat door haar niet een prijs van f 17.000,— aan haar voorganger, van Zanten werd betaald, doch f 19.000,—, te weten f 17.000,— als in de akte genoemde koopsom en f 2.000,— zwart;

Mr. Smithuijsen, curator in het faillissement van partij van Zanten, heeft zich voor partij van Zanten met de voorgestelde regeling accoord verklaard en tevens ontkend van partij Hoelen en de Vries enig bedrag zwart te hebben ontvangen;

Partij Kroon heeft aanvankelijk bezwaar gemaakt dat bij het omslaan van de schade ook rekening werd gehouden met het door een der kopers bij zijn doorverkoop vrijwillig genomen verlies. Nadat Gedelegeerde de behandeling van de zaak had overgenomen, is partij Kroon in gebreke gebleven om haar definitief standpunt kenbaar te maken, zodat aangenomen moet worden dat zij nog steeds weigerachtig is om aan een regeling van het geschil haar medewerking te verlenen;

Overwegende, dat — gezien de houding van partijen Hoelen en de Vries en Kroon — binnen redelijke termijn geen regeling in der minne tussen partijen tot stand gebracht zal kunnen worden;

Overwegende dat het voorstel van de notaris-bemiddelaar naar het oordeel der Afdeling enige wijziging behoeft, daar rekening moet worden gehouden met het feit, dat de uitkering van de N.G.V. meer bedraagt dan in de berekening van de notaris-bemiddelaar is aangenomen en dat ook de vorderingen jegens de L.V.V.S. wegens de aldaar ontvangen, van de koopsom afkomstige, bedragen in de door de gedeposeerde gedane cessie zijn begrepen;

Overwegende ten aanzien van de bewering van partij Hoelen en de Vries, dat door haar f 2.000,— zwart aan partij van Zanten werd betaald, dat partij Hoelen en de Vries dit niet naar voren heeft gebracht, toen op 28 November 1949 de minnelijke regeling tot rechtsherstel annex procesverbaal van zwaarigheden voor Notaris Overberg werd verleden, terwijl uit voormelde uitspraak van de Afdeling Rechtspraak evenmin blijkt, dat partij Hoelen en de Vries dit punt bij de behandeling voor die Afdeling heeft aangevoerd, en dat de Afdeling geen aanleiding vindt enig onderzoek in te stellen naar de al of niet juistheid van de, niet-door-bewijzen-gestaafde en door de wederpartij van Zanten weersproken, bewering van partij Hoelen en de Vries en derhalve dit punt buiten beschouwing zal laten;

Overwegende ten aanzien van de bezwaren van partij Kroon tegen het rekening houden met het door één der kopers bij zijn doorverkoop vrijwillig genomen verlies, dat de Afdeling deze bezwaren gegrond acht;

Overwegende immers, dat de passage uit de overwegingen van de voormelde uitspraak van de Afdeling Rechtspraak, waarop de door de notaris-bemiddelaar voorgestelde wijze van schade-omslag als volgt luidt:

„Overwegende dat de Raad op deze gronden van oordeel is, dat voormelde „kopers van het onroerend goed op ieder hunner voorgangers hun regres- „recht kunnen uitoefenen, in dier voege, dat ieder hunner een evenredig „deel draagt van de schade door vernietiging der koopovereenkomsten, waar- „bij rekening moet worden gehouden met de terugbetaling door partij A. L. „van Emden van voormeld bedrag van f 7.811,02, terwijl het redelijk en bil- „lijk is, dat de regresvordering zodanig wordt geregeld, dat partij Kroon eerst „vergoedt de door haar bij de verkoop van het perceel gemaakte winst van „f 1.500,—”.

dat naar het oordeel der Afdeling de teruggave van de gemaakte winst als een bijzondere bepaling, afwijkend van het voorafgaande principe van evenredig dragen der schade, moet worden beschouwd, welke bepaling, zelve gebaseerd op redelijkheid en billijkheid, niet door de Afdeling kan worden uitgebreid tot het terugontvangen van tijdens de bezetting door een koper vrijwillig geleden verlies, alleen op grond van het feit, dat dit naar het oordeel van enige der belanghebbenden en de notaris-bemiddelaar redelijk en billijk zou zijn;

dat voorts naar het oordeel der Afdeling de zinsnede: „dat ieder hunner een evenredig deel draagt van de schade **door vernietiging der koopovereenkomsten**” erop wijst, dat de Afdeling Rechtspraak bewust de schade, door een der kopers tijdens de bezetting vrijwillig genomen door het perceel met verlies te verkopen, welke schade derhalve **niet** het gevolg is van de vernietiging der koopovereenkomsten, niet in aanmerking wilde laten komen bij de evenredige verdeling der schade;

Overwegende dat het als gevolg van het rechtsherstel door partij Harmsen-Schols geleden verlies als volgt moet worden berekend:

betaalde koopsom		f 15.500,—
af: de op 28 November 1949 ten gunste van partij Harmsen-Schols betaalde afgeloste hypotheek	f 7.811,02	
de door partij Harmsen-Schols reeds genoten of nog te genieten uitkering op de vordering jegens de N.G.V., te schatten op 65 % van f 6.818,—	„ 4.431,70	
de door partij Harmsen-Schols reeds genoten of nog te genieten uitkering op de vorderingen jegens de L.V.V.S., te schatten op 75 % van f 127,92	„ 95,94	f 12.338,66
		f 3.161,34
bij: de door partij Harmsen-Schols betaalde kosten van de akte van 28 November 1949 en toen betaalde kosten van nieuwe hypotheek akte, juridische bijstand enz.	f 646,—	
de door partij Harmsen-Schols bij de Raad gedeponeerde kosten der onderhavige regeling	„ 490,—	„ 1.136,—
		f 4.297,34

Overwegende dat van laatstgemeld bedrag eerst f 1.500,— moet worden vergoed door partij Kroon en het restant f 2.797,34 door partij Harmsen-Schols, Hoelen en de Vries, van Zanten en Kroon voor evenredige gedeelten moet worden gedragen, zodat elk van deze partijen hiervan een/vierde gedeelte of f 699,34 dient te dragen;

Gezien artikel 113 c van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit laatselijk is gewijzigd en aangevuld bij de Wet van 21 December 1951, Staatsblad 586;

Stelt de volgende regeling vast:

I. Partij Harmsen-Schols heeft te vorderen van haar voorganger, partij Hoelen en de Vries:	
a. $\frac{3}{4}$ gedeelte der schade, berekend op f 2.797,34 of	f 2.098,01
b. de door partij Kroon te restitueren winst ad	„ 1.500,—
	Totaal f 3.598,01
II. Partij Hoelen en de Vries heeft te vorderen van haar voorganger, partij van Zanten:	
a. de helft van de schade, berekend op f 2.797,34 of	f 1.398,67
b. de door Partij Kroon te restitueren winst ad	„ 1.500,—
	Totaal f 2.898,67
III. Partij van Zanten heeft te vorderen van haar voorganger, partij Kroon:	
a. de door deze gemaakte winst ad	f 1.500,—
b. $\frac{1}{4}$ gedeelte der schade, berekend op f 2.797,34 of	„ 699,34
	Totaal f 2.199,34

Alle sub I, II en III gemelde vorderingen zijn opeis- en aflosbaar onmiddellijk na het onherroepelijk worden van dit besluit.

IV. Indien en voorzover de uiteindelijke totaal-uitkering van de N.G.V. meer bedraagt dan 65 % en die van de L.V.V.S. meer dan 75 %, zal dit meerdere voor $\frac{3}{4}$ strekken in mindering van de sub I geconstateerde schuld van partij Hoelen en de Vries, voor $\frac{1}{2}$ in mindering van de sub II geconstateerde schuld van partij van Zanten en voor $\frac{1}{4}$ in mindering van de sub III geconstateerde schuld van partij Kroon;

V. a. de vordering van partij Hoelen en de Vries op partij van Zanten als sub II genoemd;
 b. de vordering van partij van Zanten op partij Kroon als sub III genoemd;

gaan over op partij Harmsen-Schols;

De daaruit voortvloeiende rechten kunnen dus, in en buiten rechte, worden uitgeoefend uitsluitend door partij Harmsen-Schols;

Partij Harmsen-Schols is verplicht om hetgeen door haar op gemelde vorderingen wordt ontvangen in mindering te brengen op hetgeen zij alsdan nog te vorderen heeft terzake van haar sub I geconstateerde vordering jegens partij Hoelen en de Vries en om het eventueel daarna resterende af te dragen aan partij Hoelen en de Vries tot het bedrag hetwelk deze alsdan nog van partij van Zanten te vorderen heeft. Mocht na voldoening van partij Hoelen en de Vries nog een deel der uitkering overblijven, dan moet partij Harmsen-Schols dit afdragen aan partij van Zanten tot het bedrag hetwelk deze alsdan nog van partij Kroon te vorderen heeft, terwijl het na integrale voldoening van partij van Zanten resterende aan partij Kroon moet worden uitgekeerd;

VI. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, bedragen f 490,— en komen blijkens het vorenstaande ten laste van partijen Kroon, van Zanten, Hoelen en de Vries en Harmsen-Schols, ieder voor $\frac{1}{4}$ gedeelte.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 23 Mei 1955.

THE HISTORY OF THE

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

OKTOBER 1955

NUMMER

4

Drukkerij-uitgeverij „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUIJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOPDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUIJSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535.39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14,-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"
SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”
SCHEEPMAKERSSTR. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	29
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	30
Afdeling Effectenregistratie	
Bekendmaking door de Afdeling Effectenregistratie in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer	34
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	34
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	34
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	35
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/496 t/m 55/500	pag 1237 t/m 1248

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Vertrek van de Secretaris van de Raad

In een op 29 september j.l. gehouden vergadering van het Dagelijks Bestuur is Drs. W. Reyseger, sinds 9 augustus 1945 secretaris van de Raad en met ingang van 1 oktober 1955 benoemd tot secretaris-generaal van het Reactor Centrum Nederland, toegesproken door 's Raads voorzitter, Professor Mr. P. S. Gerbrandy, die als herinnering aan de jaren van arbeid in dienst van de Raad namens het Dagelijks Bestuur een geschenk aanbood.

Na afloop van de vergadering maakten velen van hen, die bij de afdelingen en onderdelen van de Raad werkzaam zijn, gebruik van de gelegenheid om afscheid te nemen van de scheidende secretaris, aan wie door de adjunct-secretaris een geschenk werd overhandigd van allen, die in het gebouw van de Raad dagelijks met de Heer Reyseger hebben samengewerkt.

Lijsten van percelen in West-, Midden- en Oost-Java en Sumatra, waarvan de adressen van de eigenaren niet bekend zijn ¹⁾

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken brengt in de Nederlandse Staatscourant van 3 oktober 1955, No. 191, het volgende ter kennis van belanghebbenden:

Als vervolg op de door de Commissie ter afwikkeling van Rechtsherstel

¹⁾ Zie Rechtsherstel IX, 5, 7 en 9 (pag. 35, 55 en 74).

(Panitija Untuk Menjelesaikan Urusan Pemulihan Hak) samengestelde lijsten van percelen, bij haar in beheer, waarvan de adressen der eigenaren onbekend zijn, voor zover deze percelen gelegen zijn in West-, Midden- en Oost-Java, heeft voornoemde commissie thans lijsten samengesteld van dergelijke percelen, gelegen in West-, Midden en Oost-Java en Sumatra.

De commissie heeft reeds verschillende exemplaren van deze lijsten toegezonden aan:

- a. de griffies van de landgerechten in Indonesië;
  - b. het bijkantoor van de commissie te Surabaja, Djalan Setasiun 60;
  - c. het bijkantoor van de commissie te Padang, p/a Residentiekantoor, aldaar.
1. De lijsten zullen gedurende de maanden september en oktober kosteloos ter inzage liggen op de boven onder a t/m c genoemde kantoren.
  2. Voorts kunnen exemplaren van de lijsten worden gekocht bij het kantoor van de commissie te Djarkarta, Djalan Segara 11, tegen de prijs van Rp. 2,50 per stuk.
  3. Zij, die menen recht te kunnen doen gelden op één of meer van de percelen, in die lijsten opgenoemd, dienen zich vóór 1 december 1955, onder overlegging van de nodige bewijsstukken, met een schriftelijk verzoek tot terugverkrijging van hun bezit te wenden tot het hoofdkantoor van de commissie, Djalan Segara 11, te Djarkarta.
  4. Met ingang van 1 december 1955 behoudt de commissie zich het recht voor over te gaan tot verkoop van die percelen, welke niet werden geclaimd of ten aanzien waarvan de ingediende claim werd afgewezen.

Exemplaren van bedoelde lijsten, houdende namen van gegadigden en/of aanduiding van de ligging der percelen, liggen voor belanghebbenden ter inzage bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, DAZ/SZ, Casuariestraat 16, te 's-Gravenhage, op werkdagen van 9.30 tot 12.30 uur en van 2.30 tot 5 uur.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

**No. 153. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
30 Augustus 1955 (i.z. Th. W. P. Wehren).**

**Verkoop van grenslanderijen in het belang van de juiste verhoudingen in de landbouwsector.
Beroep afgewezen.**

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen..... enz.:

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten bij hun alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten beroepschrift van 28 Juli 1952 onweersproken hebben gesteld, dat op 17 Maart 1950 tussen hen en nu wijlen Wilhelm Wehren, vader van de in de prolegomena eerst vermelde appellant, ten overstaan van notaris Doktor juris Emil Maubach te Goch een „Ueberlassungsvertrag” is gesloten, waarbij tussen partijen is overeengekomen, dat aan appellanten in eigendom zou toebehoren onder meer het voor de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de op 15 Maart 1951 overleden en op 14 April 1954 posthuum ont-

vijande Wilhelm Wehren toebehoord hebbend perceel akker en weideland, kadastraal bekend Gemeente Bergen sectie C nummer 1533, welk perceel — groot 5.00.70 ha — door het N.B.I., bij acte van 10 Juni 1952 is verkocht aan partij Thönnissen voor de prijs van f 6.143,40, zijnde in laatstgenoemde acte — volgens appellanten in strijd met de waarheid — vermeld, dat de koopovereenkomst vóór 1 September 1952 (bedoeld in 1949) tot stand is gekomen;

Overwegende, dat appellanten, tegen laatstvermelde verkoop in beroep komende, hebben geponeerd, dat zij reeds tegen het voornemen van het N.B.I. tot die verkoop beroep hadden ingesteld, en wel bij request van 25 Juli 1951, maar dat zij niet verder op de voortgang der behandeling hebben aangedrongen, „omdat het er de schijn van had dat het N.B.I. uiteindelijk toch niet de transactie met Thönnissen zou voortzetten”;

Overwegende, dat voorts door appellanten in hun alhier geheel geïnserceerd te achten beroepschrift van 28 Juli 1952 is betoogd, dat de litigieuse verkoop in strijd is met het in 1816 tussen Nederland en Pruisen gesloten grenstractaat, opgenomen in het Nederlandse Staatsblad van 1850, nummer 10;

Overwegende, dat nog bij pleidooi namens appellanten is aangevoerd, dat de koper onder dwang afstand heeft gedaan van de hem toekomende pachtrechten op door hem van de Gemeente Bergen gepachte grond, dat hij onder dwang de litigieuse koopacte heeft ondertekend en tenslotte gedwongen is geworden, Mr R. J. van Boven in deze procedure als raadsman te adiëren;

Overwegende, dat deze koper, partij Thönnissen, bij Ons heeft ingediend een op 19 Augustus 1953 ingekomen — abusievelijk op 17 Augustus 1950 gedateerd — verweerschrift waarin is gesteld: „.....Thönnissen had in die koopacte vermeld willen hebben dat als die grond van Wehren terug ging Thönnissen die grond van zijn Moeder die Hij geerft had en verkocht was ook terug zou krijgen en al de gepachte grond die Thönnissen gehad had. Maar dat stond er niet in en toen heeft staats beHeer geantwoord als hij die zo niet tekende dat hij dan niets kreeg”;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs op 21 Mei 1954 gedateerde conclusie van antwoord heeft gesteld, dat omtrent de litigieuse koopovereenkomst wilsovereenstemming is berikt alvorens door appellant Theodor Wilhelm Peter Wehren en diens vader — onderscheidelijk op 18 Juli 1951 en 6 Juli 1950 — ontvijsing is aangevraagd, hebben het N.B.I. nader ter zitting verklaard, dat die overeenstemming in 1949 zou zijn tot stand gekomen;

dat voor wat de bevoegdheid tot verkoop betreft verder door het N.B.I. in deszelfs conclusie van antwoord en bij pleidooi, en door partij Thönnissen bij aanvullend beroepschrift d.d. October 1954, is betoogd, dat, waar in 1949 geenszins te verwachten was, dat het aan appellants vader toebehoord hebbend vermogen of hetgeen ervoor in de plaats gekomen zou zijn, zou worden teruggegeven, een snelle liquidatie van dit vermogen door het algemeen belang werd gevorderd, welke liquidatie op dat tijdstip eveneens werd gevorderd door de juiste verhoudingen in de landbouw;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende eerst en voer, dat een beroep van appellanten tegen het voornemen van het N.B.I. om tot de thans litigieuse koopovereenkomst over te gaan nimmer bij Ons aanhangig is geweest, aangezien — zoals aan appellanten onder vermelding van redenen herhaaldelijk is medegedeeld —, hun request van 13 September 1951 niet als „een initieel beroepschrift” kon worden aanvaard;

Overwegende, dat Wij ten aanzien van het onderhavige beroep — dat immers tegen de verkoop zelf is gericht — als niet terzake dienende zullen passeren der appellanten overigens niet gemotiveerde bewering, dat „het er de schijn van had, dat het N.B.I. uiteindelijk toch niet de transactie met Thönnissen zou voortzetten”;

Overwegende voor wat betreft de stelling van appellanten, dat door de verkoop het in 1816 te Aken tussen Nederland en Pruisen gesloten grenstractaat zou

zijn geschonden, op grond waarvan deze verkoop dient te worden vernietigd: dat Wij — gelijk in verscheidene andere, gepubliceerde, uitspraken door Ons is overwogen — van oordeel zijn, dat genoemd tractaat niet in de weg staat aan op grond van art. 11 lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen gesloten koopovereenkomsten ten aanzien van zogenaamde tractaat-gronden;

Ten aanzien van de verkoop zelf en de vraag of bij het passeren der koopacte dwang zou zijn uitgeoefend op de koper;

Overwegende, dat de vóór het effectueren van de koopovereenkomst door partij Thönnissen geuite wens, om in de koopacte te doen opnemen, dat bij eventuele nietigverklaring van deze overeenkomst aan hem zou worden teruggegeven het aan zijn overleden moeder toebehoord hebbend land en dat hij dan tevens zou worden hersteld in door hem reeds eerder prijsgegeven pacht-rechten op een aan de Gemeente Bergen toebehorend stuk grond, verklaarbaar is uit de omstandigheid, dat hij in het kader van het saneringsplan Bergen van laatstbedoelde pachtrechten afstand had gedaan in verband met de toezegging, dat andere — uit vijandelijk vermogen afkomstige — grond aan zijn bedrijf zou worden toegevoegd, terwijl hij in de voor hem opengestelde mogelijkheid tot aankoop van aan appellanten toebehoord hebbende grond tevens een compensatie moest vinden voor het gemis van de eigendom en het gebruik van het stuk land, dat hij van zijn inmiddels overleden moeder zou hebben geërfd;

dat anderzijds begrijpelijk is, dat het N.B.I. in de koopacte noch heeft willen opnemen, dat partij Thönnissen bij vernietiging der koopovereenkomst in de bovenbedoelde pachtrechten zou worden hersteld — hebbende het N.B.I. immers geen beschikkingsbevoegdheid over landerijen, welke aan de gemeente Bergen in eigendom toebehoren —, noch, dat dan het uit het vermogen van zijn moeder verkochte land — waarover het N.B.I. evenmin kon beschikken — aan hem worden teruggegeven;

Overwegende, dat Wij appellanten niet kunnen volgen in hun bewering, dat het N.B.I. op partij Thönnissen dwang zou hebben uitgeoefend door er hem op te wijzen, dat het geen andere grond te zijner beschikking kon stellen; dat het aan het N.B.I. eerder als een verzuim had moeten worden aangerekend, indien het partij Thönnissen niet daarop had gewezen;

Overwegende, dat Wij zullen voorbijgaan aan de op generlei wijze gestaafe bewering van appellanten, dat partij Thönnissen gedwongen zou zijn geworden zowel om van zijn pachtrechten op de grond van de Gemeente Bergen afstand te doen, als om zich door Mr R. J. van Boven als raadsman te doen bijstaan, nadat A. J. J. Willemse — die hem eerder had geadviseerd en die voor hem besprekingen omtrent de litigieuze koopovereenkomst heeft gevoerd — namens appellanten het onderhavige beroep had ingesteld;

Overwegende, dat door appellanten verschillende argumenten naar voren zijn gebracht ten betoge, dat de door het N.B.I. gestelde wilsovereenstemming tussen dit Instituut en partij Thönnissen onmogelijk in 1949, doch eerst geruime tijd later kan zijn tot stand gekomen, beogende appellanten hiermede de stelling van het N.B.I., dat ten tijde van het bereiken van wilsovereenstemming omtrent de litigieuze verkoop niet met grote mate van waarschijnlijkheid de teruggave aan appellanten van hun op de Staat in eigendom overgegaan vermogen kon worden verwacht, aan te tasten;

Overwegende, dat dit betoog appellanten slechts zou kunnen baten, indien de litigieuze verkoop uitsluitend zou zijn geschied op grond van de overweging, dat het algemeen belang een spoedige realisatie van het vijandelijk vermogen eist, aangezien dit belang van een spoedige realisatie uiteraard niet geldt indien de opbrengst van een bepaald vermogen toch naar de voormalige eigenaar zal terugkeren en derhalve niet voor vergoeding van oorlogsschade zal kunnen worden aangewend;

Overwegende, dat de litigieuze verkoop evenwel in hoofdzaak werd gevorderd door de juiste verhoudingen in de landbouw; dat immers ten tijde van het verlijden van de koopacte het bedrijf van partij Thönnissen tengevolge van een te geringe bedrijfsoppervlakte niet rendabel was en daaraan in het

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/496

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 23 Juni 1955 (Mrs. de Gaay Fortman, Schreuder en Hoog).

Uit het systeem van de Effectenregistratie, zoals neergelegd in het K.B. E. 100, moet worden afgeleid, dat degene, te wiens name een effect is aangemeld, overeenkomstig het bepaalde in art. 44, geacht moet worden tegenwoordige bezitter van dat effect te zijn, behoudens overtuigend tegenbewijs.

Geintimeerde moet geacht worden tegenwoordige bezitter te zijn nu het effect door haar toenmalige directeur is aangemeld.

In het tegenbewijs is geintimeerde niet geslaagd.

Beslissing Afd. Effectenregistratie vernietigd.

Appellant hersteld in de eigendom van het betreffende effect met terugwijzing van de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie ter afdoening.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 44, 54, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift van S. S. Wijsenbeek, notaris, wonende te Rotterdam, gemachtigde Mr. I. L. Hamburg, advocaat te Amsterdam, ingekomen ter Griffie op 23 Februari 1955, waarbij eerstgenoemde in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 25 Januari 1955, bij welke beslissing is afgewezen de vordering van appellant tot herstel in de eigendom van het door hem met formulier 6/10619 door bemiddeling van de Amsterdamse Bank N.V. te Rotterdam aangegeven effect, te weten 1 certificaat à 5 shares General Motors Corp. no. 55620;

Gezien een verweerschrift van de N.V. Harderwijker Wissel- en Effectenbank, gevestigd te Harderwijk, gemachtigde Mr. P. C. Kalff, advocaat te Amsterdam;

Gezien de bovenvermelde beslissing, waarvan beroep en de verdere stukken

van het geding, waaronder het dossier in eerste aanleg;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak ter zitting van 1 Juni 1955, waarbij partijen zijn verschenen vertegenwoordigd door haar voornoemde gemachtigden;

Overweegt:

De grief, welke appellant tegen de beroepen beslissing aanvoert, kan aldus worden weergegeven, dat hij daarin aan de Afdeling Effectenregistratie verwijt de artikelen 44 en 54 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer K.B. E 100 te hebben geschonden en verkeerd te hebben toegepast, waarbij die Afdeling tevens haar bevoegdheid op een onredelijke, onbillijke en willekeurige wijze heeft uitgeoefend, door zich te verenigen met het verweer van geintimeerde, dat zij, hoewel zij het litigieuze effect ter Effectenregistratie heeft aangemeld, niet als tegenwoordige bezitter van dat effect in de zin van gemeld K.B. E 100 behoort te worden aangemerkt, daarbij overwegende, dat, indien de aanmelding al een vermoeden van het bezit van geintimeerde mocht inhouden, dat vermoeden ontzenuwd is door hetgeen geintimeerde heeft aangevoerd, voorzover dat door het accountantsrapport en de overige stukken is bevestigd, terwijl overigens niet is aangetoond, dat geintimeerde het bezit van het litigieuze effect heeft gehad.

Deze grief komt aan de Raad grond voor.

In tegenstelling tot de Afdeling Effectenregistratie is de Raad van oordeel, dat uit het systeem van de Effectenregistratie, zoals deze is neergelegd in het K.B. E 100 — waarbij de Raad speciaal op het oog heeft de artikelen 41 t/m 44 en 52 t/m 59 van dat K.B. — moet worden afgeleid, dat degene, te wiens name een effect ter voldoening aan de in art. 44 van gemeld K.B. gestelde verplichting is aangemeld, geacht moet worden tegenwoordig bezitter van dat effect in de zin van gemeld K.B. te zijn, tenzij het overtuigend bewijs mocht worden ge-

leverd, dat niet hij, doch een ander als zodanig moet worden aangemerkt.

Hieruit volgt, dat in het onderhavige geval geïntimeerde geacht moet worden tegenwoordig bezitter van het litigieuze effect te zijn, nu dit op haar naam door haar toenmalige directeur Buitenhuis is aangemeld, tenzij voormeld bewijs van de onwaarheid daarvan mocht worden geleverd.

In dit bewijs is geïntimeerde naar het oordeel van de Raad niet geslaagd, aangezien naar zijn oordeel de feiten, welke geïntimeerde heeft aangevoerd, n.l.:

- 1e. dat bedoeld effect in de fondsen-administratie van geïntimeerde niet voorkomt;
- 2e. dat de in het boek „effecten cliënten” van geïntimeerde voorkomende rekening „Eigenfonds” niet is gedebiteerd, voor de aankoop van het effect, doch alleen gecrediteerd is in 1947 voor de opbrengst bij verkoop, welke opbrengst enige dagen later aan de directeur Buitenhuis is uitbetaald, terwijl van de verkoop door geïntimeerde een gezegelde verkoopnota met berekening van de normale provisie voor cliënten is uitgeschreven;
- 3e. dat de vóór de verkoop ontvangen dividenden en couponrente per kas zijn uitbetaald aan genoemde Buitenhuis;

Zowel ieder voor zich, als in onderling verband en samenhang, mede getel op het door geïntimeerde bedoelde accountantsrapport, onvoldoende zijn om op grond daarvan als overtuigend bewezen aan te nemen, dat geïntimeerde niet tegenwoordig bezitter in de zin van meergemeld K.B. E 100 van het litigieuze effect zou zijn en niet als zodanig zou moeten worden aangemerkt.

Hieruit volgt, dat de beroepen beslissing niet in stand kan blijven en dat met vernietiging van die beslissing appellandt alsnog moet worden hersteld in de eigendom van meerbedoeld effect.

Het komt aan de Raad gewenst voor, dat de als gevolg van dat herstel te stellen lasten en voorwaarden, waarvoor aan de Raad de nodige gegevens ontbreken, zullen worden gesteld door de Afdeling Effectenregistratie en dat de zaak daarvoor naar die Afdeling ter verdere afdoening zal worden teruggevoerd.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 25 Januari 1955, waarvan beroep;

Herstelt appellandt in de eigendom van bovenvermeld effect;

Wijst de zaak terug naar de Afdeling Effectenregistratie, ten einde haar met inachtneming van deze uitspraak verder te berechten en af te doen;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten op het geding in beroep gevallen, aan de zijde van appellandt tot aan deze uitspraak begroot op f 50,—.

No. 55/497

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 29 Augustus 1955 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Een in Mandsjoerije gevestigd Hongaars had een vordering op de Rotterdamse Bank N.V. te Rotterdam, welke vordering hij op 6 Nov. 1942 cedeerde aan appellandt, een persoon van Duitse nationaliteit.

Conform art. 10 A.B. moet de formele geldigheid van de cessie beoordeeld worden naar de destijds in Mandsjoerije geldende Japanse wetgeving, die géén acte van cessie, maar voor werking tegenover de debiteur en derden wél een kennisgeving door de cedent of toestemming van de schuldenaar vereist.

Nu vaststaat, dat de kennisgeving van de cedent aan de Bank deze laatste eerst in 1950 heeft bereikt, kan de vordering, wat de Staat betreft, eerst in 1950 geacht worden door appellandt te zijn verkregen.

Beschikking a quo vernietigd, omdat het verkrijgen van deze vordering valt onder de vrijstellingsbepalingen van de algemene beschikking van het N.B.I. d.d. 27 Januari 1949.

(Art. 10 A.B.; artt. 34 sub c en f en 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

August Krüger, wonende te Hamburg-Osdorf (Duitsland), appellandt van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 14 Juli 1952.

De Raad voornoemd:

Gezien een verzoekschrift van appelland dd. 10 Augustus 1952, waarbij deze vernietiging verzoekt van de beschikking van het N.B.I. van 14 Juli 1952 houdende afwijzing van zijn verzoek tot afgifte van een verklaring als bedoeld in art. 34, eerste lid, sub f van het K.B. E 133, hetwelk door het N.B.I. in verband met de wet van 20 Juli 1951, S. 311, is opgevat als een verzoek om teruggave van zijn vermogen;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 12 September 1953, waarin dit mededeelt, dat het in de Nederlandse rechtssfeer gelegen vermogen van appelland liquide middelen tot een bedrag van ongeveer f 850,— betreft, hetwelk afkomstig is uit een door de Rotterdamse Bank N.V. te Rotterdam naar het N.B.I. overgeboekt banktegoed, dat te harent geboekt stond ten name van Gyula Stefanus te Dairen (Mandsjoe-rijke), die dit banktegoed bij akte van cessie dd. 6 November 1942 heeft geceedeerd aan appelland, hebbende genoemde bankinstelling van deze cessie eerst medio 1950 kennis gekregen, weshalve, daar appelland de Duitse nationaliteit bezit, niet met vergunning tot voortgezet verblijf hier te lande is gevestigd en, naar de mening van het N.B.I., niet verkeert in een van de uitzonderingsgevallen, waarin desniettemin tot teruggave van vermogen kan worden overgegaan, geconcludeerd wordt tot afwijzing van het beroep;

Gehoord ter zitting van 15 December 1954 het N.B.I. bij monde van Mr. H. Th. R. M. Verstraaten, wonende te 's-Gravenhage, terwijl appelland, hoewel hem tijd en plaats van behandeling behoorlijk zijn aangezegd, niet is verschenen;

Gezien de nader ter zake ingekomen stukken;

Overwegende dat het beroep tempore utili is ingesteld;

Overwegende dat het N.B.I. zich op het standpunt stelt, dat het bovengenoemde banktegoed in November 1942 eigendom van appelland is geworden, doch de Raad de daaruit door het N. B.I. gemaakte gevolgtrekkingen niet kan delen;

Overwegende, dat toch volgens art. 10 A.B. de vorm van alle handelingen wordt beoordeeld naar de wetten van het land, waar die handelingen zijn verricht, en mitsdien de formele gel-

digheid van de onderwerpelijke cessie beoordeeld moet worden naar de in 1942 in het gebied van Dairen van kracht zijnde Japanse wetgeving, met name naar het Japanse Burgerlijk Wetboek van 1896, waarvan art. 467, voorkomende in de op overdracht van vorderingen betrekking hebben sectie IV van het eerste hoofdstuk van Boek III, aldus luidt:

„The assignment of a nominative „debt cannot be set up against the „debtor or any other third person, „unless the assignor has given noti- „ce thereof to the debtor or the „debtor has consented thereto.”;

Overwegende dat mitsdien geen akte van cessie werd vereist maar voor werking tegenover den debiteur en tegenover derden wèl een kennisgeving door den cedent of toestemming van den schuldenaar;

Overwegende dat vaststaat, dat de kennisgeving van den cedent aan den schuldenaar, zijnde de Rotterdamsche Bank, deze eerst in 1950 heeft bereikt en de Raad, in overeenstemming met de Franse schrijvers en jurisprudentie — zijnde de regeling van het Japanse recht kennelijk ontleend aan de artt. 1689 en 1690 C.C. — aanneemt dat noch tegen derden noch door derden aangevoerd mag worden, dat de overeenkomst tussen partijen al eerder tot stand was gekomen, zodat de vordering, wat den Staat betreft, eerst in 1950 kan geacht worden door appelland te zijn verkregen;

Overwegende dat volgens art. 2 zijner beschikking van 27 Januari 1949 (Rechtsherstel, Jg. III, blz. 269) het N.B.I. met betrekking tot vermogen, dat aan natuurlijke personen, die onderdanen zijn van Duitsland, zou opkomen uit hoofde van volgens het K.B. E 133 verboden rechtshandelingen, vrijstelling heeft verleend van de bepalingen, bij of krachtens dit K.B. gesteld;

Overwegende dat deze vrijstelling weliswaar niet geldt voor vermogen, hetwelk aan bedoelde natuurlijke personen zou opkomen tengevolge van erfopvolging, legatering of schenking, doch door appelland gesteld en door het N.B.I. niet weersproken is, dat appelland de tegenwaarde van het tegoed van G. Stefanus in Japanse valuta aan dezen uitbetaalde, toen hij zeer ziek werd, geen betrekking had en in uitersten nood verkeerde, zodat de uitzon-

deringsbepaling in casu niet van toepassing is;

Overwegende dat, waar G. Stefanus de Hongaarse nationaliteit bezat en mitsdien geen vijandelijk onderdaan was, de inbeslagneming van hetgeen de Staat tot 1950 als het vermogen van Stefanus had te beschouwen ten onrechte heeft plaats gehad en in en na 1950 zodanige inbeslagneming niet meer kon volgen, daar het onderwerpelijke banktegoed toen weliswaar ook ten aanzien van den Staat vermogen van appellant was geworden, doch voor deze verkrijging de vrijstelling gold, verleend bij de beschikking van 27 Januari 1949;

Overwegende dat de vordering in beroep derhalve moet worden toegewezen;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Vernietigt de beschikking van het N.B.I., waarvan beroep;

Veroordeelt het N.B.I. om aan appellant uit te keren een bedrag, gelijk aan het tegoed bij de Rotterdamsche Bank van G. Stefanus te Dairen op 1 Augustus 1946, zijnde den dag, dat dit tegoed naar het N.B.I. werd overgeboekt.

No. 55/498

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 9 Maart 1954 (Mrs. Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

De „Koninklijke” heeft tijdens de bezetting aan de D.R.T. betaald ± f 150.000,— voor accountantswerkzaamheden en heeft erkenning harer vordering te dezer zake gevraagd, welke erkenning in prima was geweigerd. In hoger beroep is gevorderd vernietiging van deze weigering door het N.B.I. Uit de ter zitting overgelegde rapporten is gebleken, dat deels van de rapporten van de eigen accountant van appellante gebruik is gemaakt en anderzijds is gerapporteerd over feiten en omstandigheden liggende buiten het zich in Nederland bevindende gedeelte der onderneming. Op dien grond hadden niet de volledige declaraties ten laste van appellante mogen zijn gebracht.

De Raad stelt ex aequo et bono vast,

dat 50 % van de declaraties als onverschuldigd betaald zijn te beschouwen en dat dit gedeelte der ingediende vorderingen moet worden erkend in de boedel van het privévermogen van de D.R.T.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 en vlg. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift van de naamloze vennootschap N.V. De Bataafsche Petroleum Maatschappij, gevestigd te 's-Gravenhage, te dezer zake domicilie kiezende aldaar ten kantore van haar gemachtigde Mr. C. R. C. Wijckerheld Bisdom, strekkende tot vernietiging der, als een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut aan te merken mededeling van de beheerders van de D.R.T., inhoudende dat deze beheerders de door verzoeker ingediende, hieronder nader te omschrijven vorderingen niet kunnen erkennen;

Gezien mede het verweerschrift van de beheerders van de D.R.T., voor welke de beheerder Notaris A. M. Vroom als gemachtigde optreedt, alsmede de overige stukken van het geding;

Gelet op hetgeen namens partijen door hare gemachtigden ter zitting van de Raad nog nader is aangevoerd;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat verzoekster gedurende de vijandelijke bezetting onder beheer is gesteld krachtens de Verordening no 26/1940 van de Rijks-Commissaris en de benoemde Verwalter als toen aan de D.R.T. opdracht heeft gegeven een onderzoek in te stellen in de boeken van verzoekster en hare Nederlandse dochterondernemingen; dat de D.R.T. terzake van dat onderzoek aan verzoekster declaraties heeft ingediend ten bedrage van resp. f 96.461,50 over de periode van 8 Augustus 1940 t/m 31 Maart 1943 en van f 13.137,18 voor werkzaamheden in Februari en Maart 1944, maakt totaal f 109.598,68, en ten bedrage van R.M. 55.000 = f 41.449,37 op 1 November 1944; dat deze nota's door verzoekster zijn voldaan resp. in gulden en in Reichsmarken; dat verzoekster na de bevrijding bij de beheerders van de D.R.T. een vordering heeft ingediend tot het gezamenlijk bedrag der nota's, stellende

dat deze nota's niet betroffen normale accountantswerkzaamheden, doch een vorm van economische spionage ten behoeve van het Duitse Rijk; dat de beheerders van de D.R.T. evenwel aan verzoekster hebben medegedeeld geen vordering terzake te kunnen erkennen, aangezien de vraag of in casu economische spionage zou zijn gepleegd zich aan het oordeel van beheerders onttrekt, terwijl voor erkenning van vorderingen betreffende door de D.R.T. verrichte accountantswerkzaamheden slechts aanleiding kan bestaan wanneer dergelijke werkzaamheden een onrechtmatige basis hadden, welk geval zich te dezen niet voordoet;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat verzoekster zich in de eerste plaats door de beslissing waarvan beroep, bezwaard acht, aangezien het over haar gevoerd beheer niet zou zijn geweest een beheer ingevolge de Verordening no 26/1940 over echt vijandelijk vermogen als bij die Verordening en met name in § 13, bedoeld;

Overwegende hieromtrent, dat de Raad vooropstelt dat de Verordening no 26/1940, als voorkomend op lijst B, bedoeld in art. 17 van het Besluit E 93, in haar geheel als tijdens de bezetting verbindend moet worden aangemerkt, en derhalve beslissend is het antwoord op de vraag of moet worden aangenomen dat het beheer is ingesteld op grond dat verzoekster onder overwegend vijandelijke invloed stond en de aanwezige leiding geen voldoende garantie bood dat rekening zou worden gehouden met de door de Rijks-Commissaris te behartigen belangen;

Overwegende, dat de Raad deze vraag, mede gelet op het internationaal karakter van verzoekster, bevestigend beantwoordt, weshalve het eerste bezwaar tegen de gegeven beslissing is ongegrond;

Overwegende, dat verzoekster in de tweede plaats er de beheerders van de D.R.T. een verwijt van maakt, te hebben beslist, dat het accountantsonderzoek niet op onrechtmatige basis zou zijn geschied;

Overwegende, dat verzoekster ter staving van haar standpunt te dien aanzien, heeft betoogd dat het ingestelde onderzoek voor het beheer niet noodzakelijk was, nu haar eigen accountant regelmatig rapporten is blij-

ven uitbrengen welke niet werden gecontroleerd, terwijl daarentegen met de door de D.R.T. verrichte werkzaamheden slechts buiten het beheer gelegen belangen werden gediend en dit onderzoek de vorm van economische spionage heeft aangenomen, gelijk zou blijken uit de inhoud der door de D.R.T. uitgebrachte rapporten, alsmede uit het feit dat de opdrachten daartoe gedeeltelijk niet door de Verwalter, doch door de Kommissar für Finanz und Wirtschaft werden verstrekt;

Overwegende omtrent dit alles, dat het beroep van verzoekster op het feit dat haar eigen accountant rapporten is blijven uitbrengen faalt, waar toch de Verwalter evenmin als in de leiding van verzoekster, in de door deze aangestelde accountant vertrouwen behoefde te stellen, en die Verwalter en ook de boven deze staande Kommissar für Finanz und Wirtschaft tot het verstrekken van zelfstandige opdrachten tot accountantsonderzoek bevoegd waren;

Overwegende voorts, dat uit het door verzoekster bij de mondelinge toelichting overgelegd exemplaar van een der rapporten van de D.R.T. alsmede uit het eveneens ten processe overgelegd schrijven dd. 31 Augustus 1953 van de huidige accountants van verzoekster, het kantoor Klijneveld, Kraayenhof & Co te Amsterdam, blijkt dat door de D.R.T. enerzijds verslag werd uitgebracht over de financiële uitkomsten van het bedrijf — waarbij mede gebruik werd gemaakt van de rapporten van de eigen accountant van verzoekster — doch anderzijds beschouwingen werden gegeven over feiten en omstandigheden staande buiten het zich in Nederland bevindende gedeelte der onderneming;

Overwegende, dat het gegeven deze omstandigheden, niet juist voorkomt dat het volle bedrag der declaraties ten laste van verzoekster is geboekt, immers rekening had dienen te zijn gehouden met de hoger omschreven werkzaamheden van de eigen accountant waarvan gebruik werd gemaakt, terwijl voor het opstellen der vorenbedoelde beschouwingen — daargelaten of daarin economische spionage kan worden gezien — in redelijkheid niet had behoren te zijn gedeclareerd ten laste van verzoekster;

Overwegende, dat de Raad, waar bezwaarlijk de juiste bedragen voor de

verschillende werkzaamheden zullen zijn na te gaan, ex aequo et bono vaststelt, dat de declaraties voor 50 % ten laste van verzoekster behoren te blijven, zodat de overige 50 % als onverschuldigd betaald zijn te beschouwen;

Overwegende tenslotte ten aanzien van de in R.M. luidende declaratie, dat de omrekeningskoers dient te worden bepaald op 1 Mark = 75 cent, zijnde dit de door het Nederlandse Beheersinstituut ingevolge het bepaalde bij art. 20 van Besluit E 133 vastgestelde en openbaar gemaakte koers;

Overwegende, dat derhalve recht moet worden gedaan als na te melden;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing waarvan beroep;

Wijst het gedane verzoek ten dele toe;

Verstaat, dat de ingediende vorderingen voor 50 % dienen te worden erkend in de boedel van het privé-vermogen van de D.R.T.;

Compenseert de kosten van deze procedure in diër voege, dat iedere partij haar eigen kosten drage.

No. 55/499

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak ARNHEM, 2 December 1953 (Mrs van der Grinten, Brouwer en Bloemers).

Krachtens de vorderingsbeschikkingen 115 A en 115 B zijn de roerende goederen van appelland eigendom van de Staat geworden en het N.B.I. is deswege niet tot enige verantwoording jegens de oorspronkelijke eigenaar verplicht. Dit brengt mede dat de oorspronkelijke eigenaar na het einde van het beheer geen gegevens heeft ter beoordeling van de vraag, of derden zich onrechtmatig goederen hebben toegeëigend, maar de Raad acht zich niet bevoegd tot ingrijpen.

Beschikking a quo, waarbij aan appelland opgave is geweigerd van de onder de vorderingsbeschikkingen vallende goederen bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het op 5 December 1951 ter Griffie van de afdeling Rechtspraak ingekomen beroepsschrift van JOHANNES MICHAEL TESSER, accountant, wonende te Ubbergen, Rijksstr.weg 6, waarbij hij in hoger beroep komt van een beschikking dd. 6 November 1951 van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij op zijn verzoek om een volledige opgave van alle roerende goederen, welke van hem door het N.B.I. zijn in beslag genomen, verkocht of in bruikleen gegeven of waarover door het N.B.I. op enige wijze is beschikt, is geantwoord, dat door het N.B.I. geen gegevens worden verstrekt over in beslag genomen meubilair, noch aan wie deze zijn verkocht en wat de opbrengst is geweest; dat verzoeker een claim kan indienen over de geleden schade bij de Schade-Enquete Commissie, die ambtelijk inzage kan krijgen van de desbetreffende bescheiden;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. en gelet op de mondelinge behandeling van deze zaak ter zitting van de Raad van 22 October 1953, waarbij aanwezig waren de appelland en het N.B.I., vertegenwoordigd door Mr. G. de Cocq, advocaat te Arnhem;

Overwegende dat appelland, stellende, dat hij als politiek delinquent in 1944 met zijn echtgenote en kinderen werd geïnterneerd en zijn huis en inboedel onder beheer kwam van het destijds bestaande Bureau Registratie en Bewaring te Nijmegen, welk Bureau nadien is overgegaan aan het N.B.I.; dat zijn inboedel op last van dat Bureau is vervoerd naar het gebouw van dat Bureau te Nijmegen; dat appelland weet en kan bewijzen, dat door personeel van dit Bureau goederen verduisterd zijn; dat van het meubilair, de vloerbedekking en de stoffering vrijwel alles in gebruik werd gegeven aan anderen en dat later door het N.B.I. diverse goederen aan de verbruikers zijn verkocht; dat buiten deze goederen nog op diverse adressen goederen aanwezig zijn of waren, die niet verkocht en mogelijk niet geadmistreerd zijn door het N.B.I.; dat het N.B.I. weigert aan hem een verantwoording te geven van alle goederen, waarover het N.B.I. of zijn rechtsvoorgangers ten nadele van appelland heeft beschikt, zomede van de goederen, welke verkocht zijn en van de daarvoor ontvangen bedragen; dat het N.B.I. heeft me-

degedeeld, dat hij zijn schade kan aan-geven bij de Schade-Enquete-Commis-sie, waarvan appelland echter medede-ling ontving, dat het N.B.I. slechts en-kele honderden guldens als opbrengst der verkochte goederen heeft aange-geven; dat appelland er belang bij heeft te weten, welke goederen bij het N.B.I. geboekt zijn, aan wie deze goederen in gebruik zijn gegeven en welke goe-deren aan derden verkocht zijn onder vermelding der opbrengsten, zulks in verband met zijn schade-aangifte voor de S.E.C. en in verband met de opspo-oring van zijn eigendommen, verzoeken- de hij het N.B.I. te gelasten de gevraag- de verantwoording volledig te verstrek- ken en het N.B.I. te veroordelen in de proces-kosten;

Overwegende dat het N.B.I. hierte- gen zakelijk heeft aangevoerd, dat het niet tot de gevraagde verantwoording verplicht is, omdat appelland's roeren- de goederen, voorzover onder beheer genomen, in eigendom zijn overgegaan aan de Staat krachtens de vorderings- beschikkingen dd. 6 Mei 1946 (Staats- courant 1946 no. 100 en 101) en het des- wege geen verantwoordingsplicht heeft jegens appelland, die te dezer zake een claim kan indienen bij de S.E.C., die over alle gegevens beschikt, die het N.B.I. heeft gehad; dat uit appelland's request niet blijkt en het N.B.I. ont- kent, dat appelland het oog heeft op roerende goederen, die buiten bedoelde vorderingen vallen; dat het N.B.I. ont- kent hetgeen gesteld is omtrent het weghalen en verduisteren van roerende goederen en de waarde daarvan; dat van kostbaarheden, ook na onderzoek niets is gebleken en evenmin waar de andere goederen, die volgens appelland aanwezig waren, zijn gebleven en het N.B.I. deze in ieder geval niet onder beheer heeft gehad en niet in staat is verdere gegevens te verschaffen; dat het N.B.I. zich overigens beroept op artikel 12 en 13 Wet Overheidsaanspra- kelijkheid Bezettingshandelingen; op welke gronden het N.B.I. heeft ver- zocht de vordering af te wijzen en ap- pelland in de kosten te veroordelen;

Overwegende dat het beroep tijdig is ingediend en appelland daarin ont- vankelijk is;

Overwegende dat bij de mondelinge behandeling namens het N.B.I. nog is medegeedeeld, dat in het najaar van 1944 en in het begin van 1945 de wo- ning van appelland en het pand, waar-

in een deel van zijn inboedel was op- geborgen, in het frontgebied lagen en dat, vóór het Bureau Registratie en Bewaring is opgetreden, onbekend ge- bleven personen zich kunnen hebben schuldig gemaakt aan plundering; dat een op verzoek van het N.B.I. hiernaar ingesteld onderzoek een negatief re- sultaat heeft gehad;

Overwegende dat appelland dit als juist heeft erkend en heeft aangevoerd, dat het er hem slechts om te doen is een specificatie in handen te krijgen van de door genoemd Bureau of door het N.B.I. aan derden verkochte roer- ende goederen; dat hij n.l. weet waar verschillende tot zijn inboedel behoord hebbende goederen zich bevinden en hij, indien hij in het bezit is van een specificatie van hetgeen door het N.B.I. is verkocht, zal kunnen controleren, of degenen, die thans tot zijn inboedel behoord hebbende goederen onder zich hebben op rechtmatige wijze in het be- zit daarvan zijn gekomen;

Overwegende dat Mr. de Cocq hierop heeft geantwoord, dat het N.B.I. de uit- drukkelijke instructie heeft aan dege- nen, wier vermogen onder beheer heeft gestaan, geen inzage te geven van de lijsten van onder de vorderingsbeschik- kingen dd. 6 Mei 1946 vallende goede- ren, doch zich refereert aan hetgeen de Raad ten deze zal beslissen;

WAT HET RECHT BETREFT:

Overwegende dat appelland's vor- dering, ook nadat hij deze heeft ver- minderd tot het opgeven van een eenvoudige specificatie der verkochte goederen, niet voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende toch, dat krachtens de vorderingsbeschikkingen 115 A en 115 B dd 6 Mei 1946 appelland's roerende goederen, voor zover deze door het N.B.I. in beheer zijn genomen, het eigendom zijn geworden van de Staat en daardoor ter volledige en vrije be- schikking van de Staat zijn gekomen, hetgeen insluit, dat het N.B.I. deswege niet tot enige verantwoording jegens de oorspronkelijke eigenaar verplicht is;

Overwegende dat deze regeling wel- iswaar medebrenkt dat personen, wier vermogen onder beheer van het N.B.I. gesteld is geweest, na het einde van dit beheer niet de beschikking hebben over al die gegevens welke nodig zouden

zijn om met succes op te treden tegen derden, die zich op onrechtmatige wijze hebben meester gemaakt van tot hun inventaris behorende goederen, doch de Raad van oordeel is, dat dit een zaak is van regeringsbeleid en dat de Raad niet bevoegd is hier in te grijpen;

Op voorschreven gronden

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking, waarvan beroep;

Veroordeelt appellant in de kosten en begroot deze tot op deze uitspraak aan de zijde van het N.B.I. op f 75,—.

No. 55/500

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 23 November 1953 (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Het schilderij „Gezicht op Nijmegen” van Jan van Goyen is in 1941 bij een veiling van v. Marle en Bignell door appellante, wier vermogen thans onder beheer staat van het N.B.I., gekocht. Na de oorlog is het schilderij door de Stichting Nederlands Kunstbezit uit Duitsland gerecupereerd en aan de oorspronkelijke eigenaar (Kohn) terugggegeven tegen cessie van diens vordering ten bedrage van f 25.000,— op de D.R.T., waar in 1941 de koopsom, groot f 50.000,—, was gestort.

Law 52 en Law 63, bevattende wettelijke regelingen, uitgevaardigd door de geallieerden in het bezette Duitsland, hebben uitsluitend de strekking de in beslag genomen goederen te doen terugkeren onder de jurisdictie van de Staat, waaruit zij zijn verdwenen. De Stichting kreeg het schilderij onder zich als houdster voor de rechthebbende en niet als eigendom van de Staat. De Stichting had het schilderij niet mogen teruggeven aan Kohn als de rechthebbende, maar aan het N.B.I. als behorende het vermogen van appellante, aangezien appellante het schilderij in 1941 had gekocht op een openbare veiling en het aan haar was geleverd.

Door de transactie met Kohn heeft de Stichting zich ten onrechte gesteld op de plaats van de herstelrechter en appellante schade toegebracht. Appellante (e.g. het N.B.I.) zal haar recht op schadevergoeding tegen de Staat kunnen aanhangig maken bij de gewone rechter.

De beslissing van het N.B.I., waarbij het standpunt van de Stichting werd overgenomen, vernietigd.

(Art. 43 E 133; Law 52 en Law 63 van de Geallieerde Bestuursraad in Duitsland).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 15 September 1950 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van:

1e. *Erna Anne Rebholz*, geboren *Schröter*, echtgenote van 2. *Otto Rebholz*, ten deze optredend tot bijstand en machtiging van zijn echtgenote vernoemd, beiden domicilie kiezende aan de Keizersgracht 401 te Amsterdam ten kantore van hun gemachtigde Mr. J. H. de Pont, advocaat aldaar;

Gezien het schriftelijk antwoord dd. 31 Januari 1951 van gerequesteerde het *Nederlandse Beheersinstituut* (N. B.I.);

Gelet op de mondelinge behandeling op de zittingen van de Raad van 9 April 1951 en 30 Juni 1952;

Gezien het verzoekschrift van de krachtens beslissing van de Raad op laatstgenoemde zitting in het geding geroepen partij, de Staat der Nederlanden, (gemachtigde Mr. D. J. Veegens, advocaat te 's-Gravenhage) dd. 15 October 1952 en het antwoord daarop van verzoekers dd. 11 November 1952;

Gelet op de hervatte mondelinge behandeling op 13 April 1953, alwaar de Staat naast het N.B.I. als gerequesteerde is verschenen.

Gezien de door partijen zowel voor als na laatst genoemde behandeling aan de Raad overgelegde stukken.

Overwegende, dat verzoekers bij het in hoofde genoemd verzoekschrift in beroep zijn gekomen tegen een beslissing van het N.B.I., neergelegd in een aan verzoeker *Otto Rebholz* gericht schrijven dd. 16 Augustus 1950 van de beheerders over zijn vermogen, inhoudende dat het N.B.I. als juist onderschrijft het standpunt van de Stichting Nederlands Kunstbezit (hierna „de Stichting” te noemen) hierop neerkomende, dat de tegenwaarde van een schilderij van Jan van Goyen voorstellende „Gezicht op Nijmegen”, toebehorend aan verzoekster *Mevrouw Rebholz*, doch door de Stichting terugggegeven aan de oorspronkelijke eigenaar

Kohn, voorzover die tegenwaarde in het vermogen van Kohn is terechtgekomen, niet naar de beheerders over het vermogen van verzoekers zal terugkeren; dat de Stichting, die zich een deel van die tegenwaarde heeft laten cederen generlei recht van verzoekers op de opbrengst erkent, doch meent dat verzoekers alleen een vordering hebben op de Duitse Regering;

Overwegende dat verzoekers hieromtrent hebben gesteld:

dat Mevrouw Rebholz genoemd schilderij door bemiddeling van zekere Stöcker heeft gekocht op 1 Juli 1941 op de veiling van de firma van Marle en Bignell te 's-Gravenhage voor f 58.500,-, zijnde de koopsom f 50.000,- vermeerderd met veilingskosten en commissie,

dat dit schilderij, dat haar eigendom was gebleven, na de bevrijding zonder haar autorisatie in het bezit is gekomen van de Stichting die het wederom zonder haar autorisatie, noch van die der beheerders over haar vermogen heeft afgegeven aan de oorspronkelijke eigenaar Kohn te 's-Gravenhage, die in Mei 1940 naar Engeland was uitgeweken, waarna zijn vermogen als vijandelijk vermogen door de bezetter in beslag is genomen;

dat de firma van Marle en Bignell, die het schilderij heeft geveild een deel der koopsom groot f 42.500,— heeft afgedragen aan de Deutsche Revisions und Treuhand A.G. (D.R.T.);

dat de beheerders van de D.R.T. Kohn voor de volledige opbrengst als crediteur hebben erkend;

dat Kohn tegen afgifte aan hem van het schilderij door de Stichting aan deze een bedrag groot f 25.000,— van zijn vordering op de D.R.T. heeft gecedeerd;

dat de Stichting ten onrechte van oordeel is dat aan Mevrouw Rebholz geen enkel recht op de opbrengst van het schilderij toekomt, zijnde zij daarentegen van mening dat zolang met betrekking tot dit schilderij geen rechtsherstel heeft plaats gehad, zij daarvan eigenaresse is en blijft;

dat zij geen bezwaar heeft tegen teruggave van het schilderij aan Kohn, indien het inderdaad van hem afkomstig is, doch dan ook de volledige opbrengst aan haar moet worden teruggegeven en derhalve genoemde vordering op de D.R.T. aan haar toekomt, tot inning waarvan het N.B.I. verplicht is zolang het haar vermogen beheert,

ook indien zij vijand zou zijn in de zin van artikel 2 E 100, daar zij dan, met het oog op een latere ontvijanding belang er bij heeft dat het N.B.I. de tot haar vermogen behorende rechten uitoefent;

Op welke gronden verzoekers de vernietiging van de bovengenoemde beslissing van het N.B.I. hebben gevorderd met verzoek dat de Raad zal verstaan dat Mevrouw Rebholz gerechtigd is tot de opbrengst van genoemd schilderij, althans dat het N.B.I. voorshands ten behoeve van de Staat tot die vordering is gerechtigd en in beide gevallen te verstaan, dat het N.B.I. de tot het vermogen van Mevrouw Rebholz behorende rechten ten deze behoort uit te oefenen op de wijze die de Raad zal vermenen te behoren.

Overwegende, dat het N.B.I. hierop heeft geantwoord dat het schilderij voor de bevrijding naar Duitsland is overgebracht, alwaar het na de bezetting van Duitsland door de geallieerden door het „Military Government” in beslag is genomen en overgedragen aan het Commissariaat-Generaal voor de Nederlandse Economische Belangen in Duitsland, waarna het schilderij naar Nederland is teruggevoerd;

dat de inbeslagneming door het Military Government is geschied op grond van de „Law 52” en berust op de mede door Nederland op 14 Januari 1946 te Parijs ondertekende „overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen herstel-betalingen enz.” (Staatsblad I 332 en I 189);

dat laatstgemelde overeenkomst en de Law 52 voortspruiten uit de mede door Nederland reeds op 5 Januari 1943 afgelegde „Joint Declaration”;

dat door die inbeslagneming Mevrouw Rebholz het eigendomsrecht op dat schilderij heeft verloren;

dat het Military Government niet voldoende geoutilleerd is om een regeling omtrent de in beslag genomen goederen met de oorspronkelijke eigenaren te treffen en daarom de regeringen der desbetreffende landen heeft ingeschakeld;

dat in dit geval de Stichting, handelende voor en namens het Ministerie van Financiën een regeling met de gedeposeerde eigenaar Kohn heeft getroffen, doch een completerende regeling tussen het Ministerie van Financiën en de beheerders van het vermogen der verzoekers niet tot stand is kunnen komen, wegens een verschil

van oordeel omtrent de grondslag van zodanige regeling tussen deze partijen;

op welke gronden het N.B.I. de Raad heeft verzocht de Staat der Nederlanden in het geding te roepen;

Overwegende, dat de Staat, na in het geding te zijn verschenen, heeft gesteld:

dat de zg. recuperatie van kunstwerken berust op de „Inter Allied Declaration” van 5 Januari 1943 en dat na de capitulatie van Duitsland door de Geallieerde Bestuursraad nadere regels voor die teruggave zijn gesteld, waarbij deze Bestuursraad jegens de betrokken landen de verplichting op zich heeft genomen tot restitutie der goederen, waarvan de identiteit kon worden vastgesteld en welke door Duitsland onder aanwending van dwang tijdens de bezetting uit hun gebied waren weggevoerd;

dat ter uitvoering van die regelen het litigieuze schilderij in 1947 door de Amerikaanse bezettingsautoriteiten aan genoemd Commissariaat-Generaal is overgedragen, teneinde door de Nederlandse Regering aan de gedeposseerde te worden teruggegeven;

dat derhalve de eigendom van bedoeld schilderij door de Staat is verkregen niet krachtens het Besluit E 133, noch krachtens enig ander Nederlands wettelijk voorschrift, doch krachtens het toenmalige Duitse Recht, overeenkomstig het volkenrecht vastgesteld door het daartoe bevoegd gezag, welke eigendom voor verzoekers onaantastbaar is;

dat voorts in Law 63 van de Geallieerde Hoge Commissarissen dd. 31 Augustus 1951 is bepaald, dat de rechten der gewezen eigenaren op gerestitueerde vermogensbestanddelen geacht worden te zijn tenietgegaan op het ogenblik van afgifte aan het eisende land en dat terzake van zodanige goederen o.m. tegen vreemde regeringen geen vordering kan worden ingesteld;

dat de Duitse Bondsrepubliek zich bij verdrag met de drie grote Westelijke Geallieerden verplicht heeft het „Gesetz 63” slechts met goedvinden van de drie mogendheden te wijzigen of in te trekken;

dat verzoekers zich derhalve tot de Duitse Bondsrepubliek zullen dienen te wenden om schadevergoeding volgens de bepalingen van genoemde wet, welk recht op schadevergoeding valt buiten de Nederlandse rechtsfeer en derhalve

buiten de werking van het Besluit E 133;

dat voorts de Staat heeft mededeeld dat het schilderij van zijentwege is terugverkocht aan de oorspronkelijke eigenaar Kohn, waarbij de waarde van het schilderij door twee deskundigen is getaxeerd op f 25.000,- welk bedrag Kohn aan de Staat heeft betaald;

Overwegende, dat verzoekers hierop in hoofdzaak het volgende hebben geantwoord:

dat Mevrouw Rebholz het schilderij tijdens de bezetting naar Duitsland heeft laten overbrengen toen zij haar woning te Noordwijk moest ontruimen; dat het schilderij niet valt onder de door de Staat geschetste regeling daar het geenszins op onrechtmatige wijze uit Nederland is weggevoerd;

dat de Staat, toen hij het schilderij uit Duitsland terughaalde, optrad als zaakwaarnemer van de rechthebbenden, hetzij dus Kohn of Mevrouw Rebholz, doch geenszins de eigendom van het schilderij verkreeg, hoogstens het bezit, hetgeen de Staat eigenlijk zelf ook zegt, waar hij stelt, dat het schilderij door de Amerikaanse bezettingsautoriteiten aan het Commissariaat-Generaal is overgedragen, teneinde door of vanwege de Nederlandse regering aan de gedeposseerde te worden teruggegeven;

dat het schilderij door de Staat uit Duitsland is gehaald, niet op verzoek van Kohn, doch op dat van de beheerders van het vermogen van verzoekers;

dat het schilderij niet valt onder de restitutie- en recuperatiebepalingen;

dat dit wellicht wel het geval ware geweest, indien Kohn bij de Raad voor het Rechtsherstel in zijn rechten met betrekking tot het schilderij ware hersteld, doch hij niet een actie tot rechtsherstel heeft ondernomen, ofschoon hij al dadelijk na de bevrijding wist, dat het schilderij in de eigendom van Mevrouw Rebholz was overgegaan;

dat voorts de bepalingen, waarop de Staat zich beroept niet toepasselijk zijn op Mevrouw Rebholz, daar zij Nederlandse is en in Nederland woont;

dat de Staat, die mededeelt het schilderij voor f 25.000,— aan Kohn te hebben verkocht, door dit te doen onrechtmatig heeft gehandeld, vooreerst door het schilderij, dat buiten de werking van het Besluit E 133 viel,

uit Duitsland terug te halen, terwijl de vorige eigenaar Kohn op rechtsherstel geen prijs stelde, vervolgens door, na eenmaal het schilderij naar Nederland te hebben teruggevoerd, en daardoor onder de werking van het Besluit E 133 te hebben gebracht, dit schilderij eigenmachtig te verkopen, zonder ruggespraak met het N.B.I. en voor een lagere prijs dan langs de weg van het rechtsherstel te bedingen ware geweest.

IN RECHTE:

Overwegende, dat het beroep van verzoekers is ingesteld tegen een beslissing van het N.B.I., inhoudende, dat het als juist onderschrijft het standpunt der Stichting dat zij generlei verantwoording aan derden schuldig is aangaande de regeling, welke zij terzake van het litigieuze schilderij met Kohn heeft getroffen en generlei recht van verzoekers op de opbrengst erkennen, doch meent dat verzoekers alleen een vordering hebben op een toekomstige Duitse Regering;

Overwegende, dat — indien de Raad van oordeel zou zijn dat genoemd standpunt onjuist ware — het N.B.I. zich derhalve ten onrechte bij dat standpunt zou hebben aangesloten;

Overwegende dienaangaande: vooreerst, dat de Raad door verzoekers voldoende aannemelijk gemaakt acht, dat het onderhavige schilderij aan Mevrouw Rebholz in eigendom toebehoorde, zijnde uit de door de Staat na de mondelinge behandeling overgelegde producties niet voldoende aanwezigingen voor het tegendeel af te leiden; voorts dat buiten bespreking moet blijven de door verzoekers te berde gebrachte vraag of het schilderij, zolang het zich in Duitsland bevond viel onder de werking van het besluit E 133, daar verzoekers hebben erkend dat het schilderij, eenmaal in Nederland teruggekeerd daar zeker onder valt, vermits Mevr. Rebholz, al moge zij dan ook de Nederlandse nationaliteit bezitten, een persoon is, als bedoeld in artikel 2 van het Besluit E 133;

Overwegende, dat partijen verdeeld zijn over de vraag onder welke titel de Staat het litigieuze schilderij onder zich heeft verkregen, nl. als eigenaar, zoals het N.B.I. en de Staat zeggen, dan wel als houder voor de rechthebbende op het schilderij;

dat het N.B.I. en de Staat zich beroepen op twee voor het door de gealli-

eerden bezette Duitsland geldende wettelijke regelingen, t.w. de „Law 52” en de „Law 63”, welke beide een uitvloeisel zijn van de ook door Nederland op 5 Januari 1943 ondertekende zg. Joint Declaration, zijnde een verklaring van de geallieerden, dat zij zich het recht voorbehouden alle transacties betreffende vermogensbestanddelen door de Duitsers in de door hen bezette landen aangegaan, zomede alle eigendomsoverdrachten als gevolg van oorlogsdaden als plundering enz. ongeldig te verklaren;

dat krachtens de Law 52, betrekking hebbende op „blocking and control of property” goederen, o.m. verkregen door confiscatie, roof of plundering in landen buiten Duitsland onderworpen zijn aan beslagname door het Military Government, terwijl de Law 63 de rechtsgevolgen voor de vroegere bezitter van de restitutie van bedoelde goederen aan de Staat, waaruit zij afkomstig zijn, regelt en dienaangaande bepaalt, dat de vroegere bezitters door de overdracht aan de Staat hun eigendomsrecht verliezen;

Overwegende dienaangaande, dat genoemde Wetten, naar de omschrijving, die de Staat zelf in alinea 6 van zijn verzoekschrift geeft, betrekking hebben op goederen, welke door Duitsland onder aanwending van dwang uit de bezette gebieden waren weggevoerd, onder welke omschrijving het litigieuze schilderij echter niet zou vallen, daar het niet door de Duitse bezetter, doch door Mevrouw Rebholz, zijnde een Nederlands ingezetene naar Duitsland is gezonden;

dat het N.B.I. en de Staat kennelijk van oordeel zijn, dat het voor de toepassing van genoemde wetten geen verschil maakt of de betreffende goederen rechtstreeks door de Duitse bezetter naar Duitsland zijn gezonden dan wel of dit geschied is door een latere verkrijger van de door de bezetter op onrechtmatige wijze verworven goederen;

dat in het midden kan blijven of aan bedoelde wettelijke regelingen de door de Staat gewenste ruime uitleg moet worden gegeven, daar ook bij deze uitleg de Staat zal moeten aantonen dat hij door de overgave der goederen aan hem daarvan de eigendom heeft verkregen, gelijk hij stelt;

dat het N.B.I. en de Staat daartoe een beroep doen op genoemde Wetten, doch daarin generlei bepaling voor-

komt, waaruit kan worden afgeleid, dat de Staat de eigendom der aan hem gerestitueerde goederen verkrijgt; dat immers uit Law 52 moet worden afgeleid dat het schilderij aan de Staat niet in eigendom is overgedragen doch dat hij het onder zich krijgt om het voor de rechthebbende te bewaren en aan hem af te geven, terwijl Law 63 wel bepaalt dat de eigendom der in Duitsland aangetroffen en aan de betreffende Staat overgedragen goederen voor de bezitters verloren gaat, doch niet dat die Staat de eigendom verkrijgt;

dat bovendien genoemde Wetten territoriale werking hebben t.w. alleen gelden voor het door de geallieerden bezette Duitse gebied en de rechtsverhouding, waarin buiten dat gebied wonende personen tot de in dat gebied aangetroffen goederen staan niet vermogen te beïnvloeden;

Overwegende, dat de Raad op grond van het bovenstaande van oordeel is, dat genoemde wetten uitsluitend de strekking hebben bedoelde goederen te doen terugkeren onder de jurisdictie van de Staat, waaruit zij zijn verdwenen en daartoe die goederen onder de feitelijke macht van de Staat brengen, die ze bewaart en doet wederkeren in het vermogen van degene, die daarop recht zal blijken te hebben, weshalve dan ook de Stichting, die ten deze met de Staat moet worden vereenzelvigd het schilderij onder zich kreeg als houdster voor de rechthebbende;

Overwegende, dat de fout van de Staat hierin bestaat dat hij de oorspronkelijke eigenaar Kohn als de rechthebbende op het schilderij heeft beschouwd en het aan hem heeft teruggegeven, in plaats van het af te geven aan het N.B.I. als beherende het vermogen van Mevrouw Rebholz, tot welk vermogen het schilderij behoorde, daar zij de eigendom daarvan had verkregen door aankoop op een openbare veiling in 1941, gevolgd door levering;

dat de Staat Kohn had moeten verwijzen naar de rechtsgang van het Besluit E 100 en aan de Raad voor het Rechtsherstel had moeten overlaten te beslissen of aan Kohn rechtsherstel met betrekking tot het schilderij zou worden verleend;

dat de Staat door het schilderij aan Kohn af te geven en met hem een transactie aan te gaan betreffende de cessie van de vordering van Kohn op de D.R.T. zich heeft gesteld op de plaats van de herstelrechter en een

handeling heeft verricht waardoor aan het vermogen van Mevrouw Rebholz een schade is toegebracht ten belope van de waarde van het schilderij, althans ten belope van de vordering van Kohn op de D.R.T., welke — gelijk in dergelijke gevallen gebruikelijk — bij eventueel verlenen van rechtsherstel aan Kohn door deze aan Mevrouw Rebholz zou zijn gecedeerd;

Overwegende, dat uit het vorenverwogene volgt dat het N.B.I. niet het ten deze door de Stichting ingenomen standpunt als juist had mogen onderschrijven, doch integendeel zich er tegen had moeten verzetten dat door de Stichting wederrechtelijk over een tot een door het N.B.I. beheerd vermogen behorend bestanddeel werd beschikt;

Overwegende, dat op deze gronden verzoekers terecht van de bovengenoemde beslissing van het N.B.I. in beroep zijn gekomen, weshalve hun vordering tot vernietiging daarvan voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat verzoekers daarenvens nog hebben gevorderd dat de Raad zal verstaan, dat verzoekster Mevrouw Rebholz gerechtigd is tot de opbrengst van het schilderij en dat het N.B.I. de tot het vermogen van Mevrouw Rebholz te dezen aanzien behorende rechten behoort uit te oefenen, doch de Raad in het kader van de onderhavige beroepsprocedure zich moet beperken tot de beantwoording der vraag of de beroepen beslissing al dan niet in stand moet blijven;

dat het N.B.I., dan wel verzoekers zelve, bij aldien het beheer over hun vermogen inmiddels mocht zijn geëindigd, zich thans zullen hebben te beraden of, zo ja op welke wijze zij hun rechten tegen de Staat zullen geldend maken, hetgeen zal moeten geschieden voor de gewone Rechter, dan wel of zal worden getracht tot een minnelijke regeling terzake met de Staat te komen.

Overwegende, dat derhalve moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing waarvan beroep.

Wijst het meer gevorderde af.

Veroordeelt gerequesteerde de Staat en het N.B.I. in de kosten van dit geding, tot aan deze uitspraak aan zijde van verzoekers begroot op f 400,— en wel ieder der gerequesteerden voor de helft.

kader van het agrarisch saneringsplan Bergen terecht aandacht is gewijd, waarbij in het bijzonder de nadruk moest vallen op ligging en kwaliteit van de daaraan toe te voegen gronden; dat door toevoeging van het litigieuse perceel aan bedoeld bedrijf, hetwelk thans 7.34.70 ha groot is, een doeltreffender exploitatie werd mogelijk gemaakt; dat Wij, nu noch door appellanten is gesteld, noch is gebleken, dat op andere wijze een even gunstig resultaat had kunnen worden bereikt, van mening zijn, dat de verkoop door de juiste verhoudingen in de landbouw werd gevorderd en derhalve in stand zal moeten worden gehouden; dat laatstgenoemd belang namelijk praevaleert boven het particuliere belang van hem, wiens vermogen ingevolge art. 2 sub 2 jo art. 3 sub 1 jo art. 10 lid 1 E 133 onder beheer van het N.B.I. is gesteld; dat art. 11, eerste lid sub c E 133 geen zin zou hebben, indien het N.B.I. niet tot verkoop van ingevolge art. 3 lid 1 E 133 aan de Staat in eigendom opgekomen vermogen zou mogen overgaan zolang de mogelijkheid of zelfs de waarschijnlijkheid bestaat, dat dit vermogen of hetgeen ervoor in de plaats was gekomen aan de eigenaar zal worden teruggegeven; dat trouwens de opneming van de woorden „of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen” in art. 12 E 133 elke twijfel op dit punt uitsluit;

Overwegende, dat de verkoop, nu deze ten tijde van het passeren van de koopacte werd gevorderd door de juiste verhoudingen in de landbouwsector, is tot stand gekomen overeenkomstig de in art. 11 lid 2 E 133 aan het N.B.I. gegeven bevoegdheid, waarbij niet terzake dienende is de partijen verdeeld houdende vraag of tussen het N.B.I. en de koper wilsovereenstemming is bereikt op een tijdstip, waarop nog niet met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, dat aan appellant zou worden teruggegeven diens vermogen of hetgeen ervoor in de plaats gekomen was;

Overwegende, dat de verkoop derhalve als een juiste vervreemdingshandeling dient te worden gehandhaafd;

Overwegende, dat Wij aan appellanten mitsdien hun vorderingen zullen ontzeggen en Wij hen als de in het ongelijk gestelde partij zullen veroordelen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Wijzen het beroep af;

Veroordelen . . . . . enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Bekendmaking door de Afdeling Effectenregistratie in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In de nummers 179 en 186 van de Nederlandse Staatscourant ddis 15 sept. en 29 sept. 1955 is door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend gemaakt, dat degene, die houder is van één of meer der in die bekendmakingen genoemde effecten, waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van artikel 63 van het Besluit herstel rechtsverkeer verplicht is, deze effecten binnen 4 weken na dagtekening der hierboven vermelde Staatscourant in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven zal ten aanzien van de desbetreffende effecten artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer worden toegepast, tengevolge waarvan deze effecten hun geldigheid zullen verliezen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Zes en dertigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de 36 ste gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer. (Vastgesteld door de Minister van Financiën bij beschikking van 15 april 1955, No. B 2643, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering).

(Ned. Stct. 27 september 1955, No. 187).

Zeven en dertigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de 37ste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, vastgesteld door de Minister van Financiën bij beschikking van 15 april 1955, No. B 2643, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering.

(Ned. Stct. 3 oktober 1955, No. 191).

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijst no. 166 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stct. 14 september 1955 No. 178).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 244. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil I. 111
tussen:

1. Edmond Elsbach, te Hampstead L.I. (N.Y.) 25 Richardsonplace,
Gemachtigde Mr P. W. M. Stieger, cand. not. te Berghem;
hierna te noemen partij Elsbach;
2. Erven Henricus Wilhelmus Wehberg, t.w.
  - a. Herman Frederik Wehberg te Nijmegen,
  - b. Bernardina Josephina Wehberg te Djakarta,
  - c. Wilhelmina Theresia Johanna Wehberg te Arnhem,
  - d. Johannes Petrus Wehberg te Oss, Wolenstraat 12,
  - e. Henricus Franciscus Bernardus Wehberg te Oss, Monsterstraat 12,Gemachtigde: J. M. Tesser, accountant te Ubbergen,
hierna te noemen partij Wehberg;
3. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam,
hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Simon den Hartog, destijds handelende in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor de afwezige Isaac Elsbach, tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van de percelen kadastraal bekend Gemeente Oss Sectie A nos. 2689 en 2913;

Gelezen de stukken waaronder een verslag van de Gedelegeerde te Utrecht van zijn onderhoud met de gemachtigden van partijen Elsbach en Wehberg op 19 Februari 1954;

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Isaac Elsbach was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemelde percelen, waarvan hij de eigendom verkreeg vóór 10 Mei 1940; Isaac Elsbach, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met Rachel de Rooy, overleed te Oswiecim, gelijktijdig met zijn echtgenote, op 6 September 1944; Blijkens een door Notaris H. A. H. Bijvoet te Berghem op 17 Juni 1953 opgemaakte verklaring van erfrecht is thans tot het onroerend goed gerechtigd Edmond Elsbach, voornoemd, voor het geheel;
2. Gemeld onroerend goed werd door of namens de N.G.V. bij acte 18 September 1943 verleden voor notaris J. van Hellenberg Hubar te 's-Hertogenbosch verkocht aan Henricus Wilhelmus Wehberg voor de prijs van f 7.000,—. Een afschrift dezer acte — houdende kwijting voor de kooppenningen — werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 20 September 1943 in deel 2344 no 13;
3. Gemeld onroerend goed was ten tijde van gemelde verkoop onbezwaard en is ook thans niet belast met hypotheek of beslag.
4. Volgens hare verklaring heeft de N.G.V. bij gemelde verkoop ontvangen de koopsom ad f 7.000,— en als aandeel in de Grondbelasting f 12,54 en hieruit geen betalingen verricht.
5. Blijkens acte 27 September 1943 verleden voor notaris Hochtin Boes te Oss heeft Henricus Wilhelmus Wehberg het perceel verhuurd aan Isaac Elsbach voor f 480,— per jaar, ingaande 1 October 1943 en eindigende bij overlijden van de langstlevende van de echtgenoten Elsbach de Rooy, of bij eerder verlaten.
6. In de sub 5 gemelde acte komt de volgende passage voor:

„Vervolgens verklaart de huurder, dat voorschreven onroerend goed oorspronkelijk zijn eigendom, door de A.N.B.O. (Algemeen Nederlands Beheer van Onroerende Goederen) is verkocht aan verhuurder, dat deze verkoop is geschied op zijn voorstel en alzo met volledige instemming van „huurder.”

7. Blijkens een door Notaris E. H. M. Goossens te Boxmeer op 28 Juli 1948 opgemaakte verklaring van erfrecht overleed Henricus Wilhelmus Wehberg op 4 November 1946 te Oss tot zijn enige en algehele erfgenamen achterlatende zijn vijf kinderen, hiervoor sub 2 a t/m e genoemd.
8. Partij Wehberg heeft een bedrag van f 1200,— gedeponeed bij Notaris Bijvoet te Berghem als gedeeltelijk exploitatiesaldo van het onderhavige onroerend goed.
9. Partij Elsbach heeft als voorschot op de kosten dezer regeling een bedrag van f 187,50 gedeponeed bij de Raad.

Overwegende dat partijen geen overeenstemming kunnen bereiken over de vraag of het ingrijpen van de Raad ten aanzien van de tot stand gekomen verkoop redelijk en billijk zou zijn;

Overwegende dienaangaande, dat de verkoop is tot stand gekomen tussen de N.G.V. en partij Wehberg op grond van een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, zodat op grond van het bepaalde in artikel 25 van het Besluit E 100, behoudens blijk van het tegendeel, moet worden aangenomen, dat het achterwege laten van het ingrijpen door de Raad in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

Overwegende dat partij Wehberg ten bewijze van het tegendeel heeft aangevoerd, dat de aankoop is geschied op verzoek of ten minste met instemming van de gedeposeerde en hiervoor als bewijzen aanvoert de sub 6 gemelde passage van het enige dagen na de aankoop opgemaakte huurcontract en een door Isaac Elsbach in September 1943 te Oss getekende onderhandse verklaring, luidende:

„Ondergetekende, Isaac Elsbach, zonder beroep, wonende te Oss, verklaart „dat de A.N.B.O. (Algemeen Nederlands Beheer van Onroerende Goederen) „heeft verkocht aan den Heer Henricus Wilhelmus Wehberg, koopman wonende te Oss, Heuvel 30, onder gemeente Oss een woonhuis met ondergrond „en erf te Oss aan de Monsterstraat plaatselijk genummerd 6, kadastraal bekend als gemeente Oss Sectie A nummers 2689 en 2913 tezamen groot 4.25 „Aren, „dat deze verkoop is geschied op voorstel en alzo met volledige instemming „van ondergetekende”;

Overwegende dat daartegenover door partij Elsbach is aangevoerd dat Isaac Elsbach voor de oorlog het huis nimmer had willen verkopen, daar hij vrijwel blind was en met het huis, waarin hij reeds 40 jaar woonde, zeer vertrouwd was,

dat derhalve het verlies van de eigendom van het huis uitsluitend zijn oorzaak vond in de bezettingsmaatregelen, welke Isaac Elsbach beletten het huis te behouden;

dat de toestemming tot de verkoop aan partij Wehberg derhalve niet geacht kan worden uit vrije wil te zijn geschied en in te houden, dat Isaac Elsbach bereid was definitief afstand te doen van het huis;

Overwegende dat de Afdeling deze opvatting van partij Elsbach deelt en derhalve van oordeel is, dat de onderhavige verkoop ongedaan gemaakt dient te worden;

Overwegende echter dat de Afdeling in het door partij Wehberg aangevoerde wel aanleiding vindt om bij de regeling van de gevolgen van het aan partij Elsbach te verlenen rechtsherstel ermee rekening te houden dat de aankoop niet uitsluitend in het belang van partij Wehberg geschiedde, maar blijkens het kort na de aankoop opgemaakte huurcontract mede in het belang van Isaac Elsbach was tot stand gekomen;

Overwegende dat partij Wehberg aanspraak maakt op teruggave van de gehele koopsom plus aankoopkosten en behoud van het exploitatiesaldo, doch dat naar de mening van de Afdeling er geen termen aanwezig zijn om op deze wijze de gehele schade, voortvloeiende uit het nietig verklaren van de aankoop, op partij Elsbach af te wentelen;

Overwegende dat bij een normale regeling van de gevolgen partij Elsbach aanspraak zou kunnen maken op het volledige exploitatiesaldo en tegenover de teruggave van het huis slechts de vordering op de N.G.V. wegens de door deze in ontvangst genomen koopsom aan partij Wehberg zou moeten afstaan, zodat hieruit voor partij Wehberg een schade zou voortvloeien bestaande uit het gedeelte exploitatiesaldo plus het percentage van de koopsom dat door insolventie van de N.G.V. niet kan worden terugbetaald;

Overwegende dat het de Afdeling redelijk en billijk voorkomt in het onderhavige geval de schade door beide partijen gezamenlijk te doen dragen op de wijze als hierna omschreven;

Overwegende dat volgens verklaring van partijen partij Elsbach met ingang van 15 November 1953 het beheer over het onroerend goed wederom op zich heeft genomen;

Overwegende dat partij Wehberg aan de Afdeling een exploitatieoverzicht heeft verstrekt over de periode 1 October 1943 tot 15 November 1953 vermeldende aan ontvangen huren een bedrag van f 5227.50 en aan uitgaven, aan belastingen, verzekeringen, electricien en loodgieter een totaal bedrag van f 1231.05 zodat het door partij Wehberg volgens hare opgaven genoten exploitatiesaldo bedraagt f 3996.45;

Overwegende dat partij Elsbach na ontvangst van het exploitatieoverzicht slechts heeft verklaard, benevens rechtsherstel, te vorderen schadevergoeding wegens verwaarlozing van onderhoud en wegens huren die niet gevorderd zijn, doch zich niet heeft uitgesproken over de al of niet juistheid van de op het overzicht voorkomende posten,

dat de Afdeling het in het onderhavige geval niet redelijk acht partij Wehberg te belasten met het risico van leegstaan van het perceel en partij Elsbach geen bewijzen heeft aangevoerd voor haar bewering dat het onderhoud zou zijn verwaarloosd, noch een bedrag heeft genoemd voor de naar haar opvatting ontstane waardevermindering van het perceel,

dat echter naar het oordeel van de Afdeling het feit, dat uitsluitend als onderhoudskosten worden opgegeven een rekening van de electricien ad f 286.53 en een rekening van de loodgieter ad f 102,— en dus het totaal der onderhoudskosten gedurende een 10-jarig bezit, slechts f 388.53 heeft bedragen er wel op wijst, dat met een verwaarlozing van het pand rekening moet worden gehouden;

Overwegende dat partij Elsbach bij ontvangst van het door partij Wehberg gekweekte exploitatiesaldo derhalve schade lijdt door het gemis aan de niet-geinde huren en de waarschijnlijke verwaarlozing van het pand, zodat de Afdeling geen termen aanwezig acht om de voor partij Wehberg uit de teruggave van het door haar genoten exploitatiesaldo te lijden schade ook nog voor een gedeelte ten laste van partij Elsbach te brengen;

Overwegende dat het naar het oordeel der Afdeling redelijk en billijk geacht moet worden de schade, ontstaan door de insolventie van de N.G.V. door beide partijen voor gelijke delen te doen dragen en zij derhalve zal bepalen dat partij Elsbach aan partij Wehberg de halve koopsom zal dienen te restitueren en daartegenover voor de helft de vordering op de N.G.V. zal behouden;

Overwegende dat ook de kosten van deze regeling naar het oordeel van de Afdeling naar redelijkheid en billijkheid in het onderhavige geval door beide partijen gezamenlijk, ieder voor de helft gedragen dienen te worden;

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand gebracht zal kunnen worden;

Overwegende dat de Nederlandse Bank Kantoor Deviezenvergunningen blijkens haar aan dit besluit gehechte verklaring d.d. 11 Mei 1955 No BO

5702471 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijkloidend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp;

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen de N.G.V. en Henricus Wilhelmus Wehberg, geconstateerd bij acte 18 September 1943 verleden voor notaris J. van Hellenberg Hubar te 's-Hertogenbosch alsmede de daarop gevolgde levering door de overschrijving ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 20 September 1943 in deel 2344 no 13 zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van Isaac Elsbach of diens erfgenamen of rechtverkrijgenden als eigenaar van de percelen kadastraal bekend Gemeente Oss, Sectie A nos 2689 en 2913.
- II. De N.G.V. is de helft van de door haar in ontvangst genomen koopsom van f 7000,— schuldig aan partij Elsbach of f 3.500,—;
- III. De N.G.V. is het restant van het door partij Wehberg betaalde bedrag ad f 7012,54 schuldig aan partij Wehberg of ..... f 3.512,54
- IV. Partij Wehberg is schuldig aan partij Elsbach:

a. het door haar genoten exploitatiesaldo, door de Afdeling vastgesteld op	f 3.996,45
b. de helft van de kosten dezer regeling ad f 187,50 of	f 93,75
Totaal	f 4.090,20
- verminderd met de halve koopsom ad f 7000,— of ..... f 3.500,— zodat partij Wehberg per saldo schuldig is aan partij Elsbach f 590,20
- V. Van het bij Notaris Bijvoet te Berghem gedeponeerde bedrag komt ter voldoening aan de sub IV gemelde schuld een bedrag van f 590,20 toe aan partij Elsbach;
- VI. Partij Wehberg is gerechtigd het restant van het bij Notaris Bijvoet gedeponeerde bedrag terug te vorderen;
- VII. De eventuele vordering op de Staat der Nederlanden tot teruggave van de op de nietige verkoop geheven registratierechten komt toe aan partij Wehberg;
- VIII. Alle achterstallige zakelijke lasten en belastingen, verzekeringspremies en -heffingen zijn voorzover deze niet in aanmerking zijn gekomen bij de berekening van het exploitatiesaldo ten laste van partij Elsbach aan wie alle uitkeringen, betrekking hebbende op het onderhavige onroerende goed ten volle toekomen;
- IX. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad ten bedrage van f 187,50 zijn ten laste van partijen Elsbach en Wehberg, ieder voor de helft en zijn op de vorenomschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 24 Mei 1955.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

NOVEMBER 1955

NUMMER

5

Drukkerij-Uitgeverij „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,

TEL. CENTRALE GRIFFIE . . . 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUIJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUIJSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14.-

UITGAVE VAN

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J
"DE HOFSTAD"

S C H E E P M A K E R S S T R A A T 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J „DE HOFSTAD”
S C H E E P M A K E R S S T R . 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	39
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	39
Afdeling Effectenregistratie	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	44
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	45
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/501 t/m 55/504	pag 1249 t/m 1260

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. Mutaties. Afdeling Rechtspraak.

Aan Mr. M. Knap is op diens verzoek met ingang van 20 November 1955 eervol ontslag verleend uit zijn functie van substituut-griffier bij 's Raads Afdeling Rechtspraak.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 154. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTHERSTEL, 12 Mei 1954 (i.z. Elders-Gossens).

Nietigverklaring van de verkoop van grenslanderijen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen..... enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat tot der appellante vermogen bij de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen behoorde — en derhalve krachtens artikel 3 lid 1 jo art. 10 lid 1 onder beheer van het N.B.I. was gesteld — een Maasweide, groot —70.30 ha, kadastraal bekend Gemeente Bergen sectie D nummer 3581, welke weide door het N.B.I. bij notariële acte van 16 November 1951 voor de prijs van f 2.274,— aan partij Verhofstad is verkocht, hebbende

appellante in haar op 21 Juni 1952 gedagtekend — alhier geheel geïnsereerd te achten — beroepschrift tegen deze verkoop als gronden voor de door haar gevorderde vernietiging van de betreffende koopovereenkomst aangevoerd:

1. dat het N.B.I. en partij Verhofstad niet, zoals in de koopacte is vermeld, vóór 1 September 1949 omtrent de verkoop tot overeenstemming zijn gekomen, maar dat zulks eerst na 31 Maart 1951 het geval is geweest, ofschoon reeds vóór laatstgenoemde datum met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten was, dat aan appellante haar vermogen of hetgeen ervoor in de plaats zou zijn gekomen zou worden teruggegeven;
2. dat de verkochte weide te rekenen is onder de grensländerijen, waarvan de eigendom bij het in 1816 tussen Nederland en Pruisen gesloten grenscontractaat is gegarandeerd;
3. dat het aan appellante krachtens Wet 5 van de Geallieerde Bestuursraad verboden was, handelingen te verrichten „tegen of met geconfisqueerd vermogen in het buitenland”, zodat zij niets kon ondernemen tegen welke handeling dan ook van het N.B.I. met betrekking tot haar onder beheer gesteld vermogen, verbindende appellante hieraan de conclusie, dat het N.B.I. vóór de intrekking van bedoelde wet niet tot verkoop van bestanddelen uit haar vermogen had mogen overgaan;
4. dat het N.B.I. bij appellante „rechtsonzekerheid” heeft teweeggebracht, door desgevraagd aan Duitse grensboeren te antwoorden dat ontvijanding en teruggave van vermogen niet mogelijk waren;
5. dat voor appellante ook onzeker was of haar op Duits gebied gelegen grond wellicht bij wege van grenscorrectie aan het Nederlandse territorium zou worden toegevoegd;

Overwegende, dat bij pleidooi nog namens appellante is gesteld, dat haar vermogen wel overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen onder beheer is gekomen, maar dat het onder de werking van dit K.B. is „uitgeschoven” door de totstandkoming van de Wet I 332; dat appellante voorts bij de mondelinge behandeling heeft doen aanvoeren, dat zich in het resterende gedeelte van haar bedrijf geen goed grasland bevindt en dat de litigieuze weide derhalve voor haar onmisbaar is;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn, alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten, conclusie van antwoord heeft gesteld, dat de verkoop inderdaad vóór 1 September 1949 mondeling is gesloten en werd gevorderd zowel door het algemeen belang — snelle liquidatie van vijandelijk vermogen, voorzover niet te verwachten is, dat aan de voormalige eigenaar daarvan zijn vermogen zal worden teruggegeven — als door het belang van de landbouwsector, zijnde het perceel weideland betrokken in het saneringsplan Bergen, hetwelk ten doel heeft kleine boerenbedrijven door vergroting van de oppervlakte meer rendabel te maken en nieuwe bedrijven te stichten voor Nederlandse boeren; dat het N.B.I. bij conclusie van antwoord en ter zitting de grieven van appellante op voorzover nodig hierna te bespreken gronden heeft bestreden en tot afwijzing van het beroep heeft geconcludeerd;

Overwegende, dat partij Verhofstad zich in zijn alhier geheel geïnsereerd te achten, op 13 Februari 1953 ingediend verweerschrift heeft aangesloten bij het verweer van het N.B.I. en daaraan heeft toegevoegd, dat hij, met inbegrip van het litigieuze perceel, 6.60.— ha grond exploiteert, welke voor het grootste deel aan hem in eigendom toebehoort, terwijl appellante — wier bedrijf ongeveer 20 ha groot is — het onderhavige perceel nooit heeft gebruikt en de grasopbrengst ervan aan partij Verhofstad placht te verkopen, in verband waarmede namens de koper Verhofstad is opgemerkt, dat de weide, aangezien zij door een grote afstand van der appellante bedrijf is gescheiden, voor haar een oneconomisch bezit was;

Overwegende, dat appellante bij pleidooi heeft bestreden dat de onderhavige verkoop in het kader van het saneringsplan heeft plaats gevonden en voorts tegenover de stellingen van partij Verhofstad naar voren heeft doen brengen, dat zij met behulp van motorische vervoersmiddelen jong vee naar

de weide kan transporteren en op dezelfde wijze de grasopbrengst kan binnenhalen; terwijl zij voorts heeft doen opmerken, dat zij in Duitsland slechts 4 ha grond in eigendom bezit en 16 ha heeft bijgepacht;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat allereerst in beschouwing dient te worden genomen de stelling van appellante, dat haar vermogen onder het Besluit Vijandelijk Vermogen is „uitgeschoven” door de Wet van 24 Juli 1948, houdende goedkeuring van de Overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen, de instelling van een Intergeallieerde Organisatie voor Herstelbetalingen en de teruggave van monetair goud (Stbl. I 332);

dat appellante kennelijk heeft willen aanvoeren, dat haar vermogen door laatstgenoemde wet onttrokken is aan de jurisdictie van de Nederlandse Staat, waarbinnen dat vermogen zich bevindt en dat zij, van deze opvatting uitgaande, heeft betoogd, dat het voordeel, hetwelk de liquidatie van dit haar vermogen aan de Nederlandse Staat heeft opgeleverd slechts 3,9 % van de koopsom bedraagt;

dat echter, blijkens de préambule van de bij de door appellante genoemde wet goedgekeurde, door Nederland op 14 Januari 1946 te Parijs ondertekende overeenkomst betreffende van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen, deze overeenkomst tussen de daartoe toegetreden Geallieerden is gesloten ten einde te geraken tot een billijke verdeling van „the total assets (le total des biens)” welke overeenkomstig de bepalingen van deze overeenkomst en de overeenkomst van Potsdam beschikbaar zijn of zullen zijn voor de voldoening van de door Duitsland te verrichten herstelbetalingen;

dat aan de ondertekening door Nederland van de in voormelde wet van 24 Juli 1948 bedoelde overeenkomst evenwel is voorafgegaan de totstandkoming en inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen, waarin bij art. 3 lid 1 is bepaald, dat vermogen, toebehorende aan een vijandelijk onderdaan, met het inwerkingtreden van dat besluit van rechtswege in eigendom overgaat op de Staat;

dat in artikel 6 van de bij meergenoemde wet van 24 Juli 1948 (Stbl. I 332) goedgekeurde overeenkomst wordt verklaard: „Chacun des Gouvernements signataires, par les méthodes de son choix, retiendra les avoirs allemands ennemis se trouvant dans les territoires soumis à sa juridiction, ou en disposera, de telle manière qu'ils ne puissent redevenir propriété allemande ou retomber sous contrôle allemand . . . . .” en hierin slechts een bevestiging kan worden gevonden van de reeds bij het Besluit Vijandelijk Vermogen getroffen maatregelen;

dat in deze overeenkomst de Duitse herstelbetalingen worden verdeeld in twee categorieën:

- A.: alle vormen van herstelbetalingen niet vallende onder categorie B;
- B.: industriële uitrusting en andere kapitaalsgoederen, weggevoerd uit Duitsland, koopvaardij schepen en binnenvaartschepen;

dat elk geallieerd land in beide categorieën een percentage van het totaal werd toegewezen, welk percentage voor Nederland werd bepaald op 3,9 % in categorie A en 5,6 % in categorie B;

dat tot de categorie A o.m. worden gerekend te behoren de zogenaamde „German external assets”, waartoe behoren de Duitse vermogens in Nederland welke krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom waren overgegaan op de Nederlandse Staat;

dat, zoals uit de hierboven aangehaalde passage blijkt, aan elk van de toegetreden landen het recht werd gegeven, deze zich onder de jurisdictie van dat land bevindende Duitse bezittingen onder zich te houden en daarover te beschikken als een vorm van vooruitbetaling op hetgeen dat land uit het totaal der Duitse herstelbetalingen toegewezen zou krijgen;

dat, indien de totale opbrengst van het gerealiseerde vijandelijk vermogen in een bepaald land meer zou zijn dan aan dit land als percentage van het totaal was toegekend, verrekening van dit surplus ten behoeve van andere landen met een tekort zou kunnen plaats vinden, doch de aldus beoogde billijke verdeling van de „German external assets” overeenkomstig de regelen

van meergenoemde overeenkomst niet medebrengrt de door appellante be-
weerde onttrekking van dit Duits vijandelijk vermogen aan de jurisdictie van
de toetgetreden landen;

dat het N.B.I., waar de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen der-
halve op het vermogen van appellante van toepassing zijn, ten aanzien van dit
vermogen van zijn bevoegdheden ex art. 11 lid 1 gebruik mocht maken;

Overwegende, dat de toepassing van deze bevoegdheden evenmin in strijd
is met het in 1816 tussen Nederland en Pruisen te Aken gesloten grenstractaat;

dat toeh dit tractaat blijkens zijn inhoud tussen Nederland en Pruisen werd
gesloten teneinde te komen tot een definitieve vaststelling der grenzen en het
uit de weg ruimen van moeilijkheden, welke waren gerezen met betrekking
tot de voorlopige occupatie van enige aan de grens gelegen gemeenten;

dat samenhangend met deze grensregeling tevens enige regelingen werden
getroffen ten aanzien van de in het grensgebied woonachtige personen, be-
trekking hebbende op het gebruik van wegen en het vervoer daarover van
goederen vrij van douanerechten, het kopen van hout en boombast aan de
andere zijde van de grens zonder bij het vervoer daarvan langs de douane
rechten verschuldigd te zijn, de aankoop van kolen tegen gelijke prijzen door
personen van beide nationaliteiten en het vrije vervoer daarvan over de
grens, het vrije vervoer over de grens voor boeren, wier landerijen gedeel-
telijk aan de ene en gedeeltelijk aan de andere zijde van de grens liggen, van
mest, stro, strooisel en meststoffen voor het bebouwen van hun gronden,
evenals van alle van die gronden geoogste producten, gelijksoortige faciliteiten
voor fabrikanten, wier installaties zich aan beide zijden van de grens bevin-
den, ten aanzien van grondstoffen voor de vervaardiging van eindfabrikaten,
vrije aankoop en vervoer over de grens van stenen, zand en andere voor het
onderhoud van grenswegen noodzakelijke materialen;

dat deze regelingen — welke derhalve vrijdom van douanerechten verze-
kerden voor degenen, die tengevolge van de vaststelling der grenzen ged-
wongen werden ten behoeve van hun bedrijf of andere werkzaamheden goe-
deren te vervoeren van het gebied van de ene verdragssluitende Staat naar
dat van de andere — strekten ter voorkoming van het ontstaan van nieuwe
lasten voor de hierbij betrokken individuen;

dat deze faciliteiten golden en gelden voor diegenen, die zich bevinden
in de in dit verdrag omschreven omstandigheden doch geen garantie in-
houden voor de handhaving van de omstandigheden, waaronder van deze
faciliteiten profijt kan worden getrokken;

dat dit verdrag de rechten van privaatrechtelijke aard op de bij deze
faciliteiten betrokken gronden en bedrijven niet stelt buiten de werking van
de nationale wet van het Rijk, tot welks rechtssfeer deze rechten behoren en
onaangetast laat de mogelijkheid, dat door het ingrijpen van een der ver-
dragssluitenden Staten in de eigendomsrechten van de bij deze faciliteiten
betrokken individuen binnen zijn eigen territor, de band met de aan de
andere zijde van de grens liggende eigendommen van betrokkenen wordt
verbroken en zodoende de omstandigheden, waarvoor deze faciliteiten in
het leven waren geroepen, niet meer aanwezig zijn;

dat derhalve de inhoud van het door appellante aangehaalde tractaat niet
in de weg staat aan maatregelen van de Nederlandse Staat, voortvloeiende
uit het Besluit Vijandelijk Vermogen, weshalve der appellante desbetreffende
stelling als onjuist moet worden verworpen;

Overwegende, dat Wij zullen moeten passeren het betoog van appellante,
dat het aan haar onder vigueur van Wet 5 van de Geallieerde Bestuursraad
verboden was handelingen te verrichten tegen of met geconfisqueerd vermogen
in het buitenland, alleen reeds omdat de bepalingen van deze wet haar niet
hebben weerhouden op 9 Mei 1950 een ontvijandingsverzoek bij het N.B.I. in
te dienen, terwijl voorts noch door het N.B.I. noch door partij Verhofstad
is opgeworpen, dat zij eerder dan een maand voordat zij haar beroepschrift
bij Ons indiende van de door haar bestreden verkoop kennis heeft gekregen
of redelijkerwijs had kunnen krijgen, zijnde ook overigens bij de behandeling
niet gebleken, dat de in art. 43 lid 2 gestelde termijn is overschreden en
evenmin, dat appellante op enige andere wijze in haar belangen is geschaad

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/501

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 10 oktober 1955 (Mrs. Tabingh Suermond, de Flines en van Nieuwkuyk).

Ingevolge het bepaalde in art. 53 lid 2 sub c E 100 dient de tegenwoordige bezitter, in geval het effect is aangemeld volgens art. 47 E 100, aannemelijk te maken, dat hij het effect na 9 mei 1940 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen.

Wanneer geen aanvraag tot rechtsherstel als bedoeld in art. 45 E 100 is ingediend moet worden aangenomen, dat geen handeling als bedoeld in art. 25 E 100 heeft plaats gehad en kan de tegenwoordige bezitter niet worden belast met het bewijs, dat hij de aanwezigheid van zo'n handeling niet heeft kunnen weten of niet heeft behoren te vermoeden.

Voor de verkrijging te goeder trouw is voldoende dat appellanten aannemelijk weten te maken, dat hun erflater bij die verkrijging redelijkerwijze de beschikkingsbevoegdheid van zijn voorganger mocht aannemen.

Appellanten hebben te dien aanzien generlei bewijs bijgebracht, zodat hun beroep faalt.

Beslissing waarvan beroep bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 45, 47 en 53).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 4 Februari 1953 ter Griffie van de Raad ontvangen verzoekschrift, ingediend namens de erfgenamen van L. Kamermans, in leven wonende te Rotterdam, Saftlevenstraat 42 (verder te noemen: de erflater), waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afd. Effectenregistratie van de Raad d.d. 7 Januari 1953, waarbij ten aanzien van de navolgende, door de erflater ingevolge art. 44 Besluit Herstel Rechtsverkeer aangemelde effecten: f 4/600.— cert. van aandelen Kon. Ned. Hoogovens & Staalfabrieken nos. 8350/51, 24200 en 24242, is afgewezen het verzoek van de erflater tot erkenning in de eigendom en is verstaan dat deze effecten van rechts-

wege in eigendom op de Staat der Nederlanden zijn overgegaan, met bijkomende bepalingen;

b. een op 9 October 1954 ingekomen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut ten behoeve van de Staat der Nederlanden (verder te noemen: de Staat);

Gehoord Mr. C. A. Swaving Dijkstra, als gemachtigde van het Ned. Beheersinstituut, ter zitting van de Raad op 24 Januari 1955, waar appellanten niet zijn verschenen;

Overwegende, dat bij de beslissing, waarvan beroep, is overwogen dat, naast de aanmelding van de litigieuze effecten door de erflater als tegenwoordige bezitter, ten aanzien van die effecten door Handel Maatschappij H. Albert de Bary & Co. N.V. en Handels-trust West N.V. te Amsterdam aangiften ex art. 47 Besluit Herstel Rechtsverkeer zijn ingediend wegens verzen-ding van die effecten op 16 September 1944 aan de Deutsche Bank te Baden-Baden;

dat mitsdien door de erflater ingevolge art. 53, lid 1 sub e, jo art. 53, lid 2, Besluit Herstel Rechtsverkeer aannemelijk diende te worden gemaakt, dat deze die effecten op een der in art. 53, lid 2, bedoelde wijzen heeft verkregen;

dat de erflater zulks niet aannemelijk heeft gemaakt;

dat de erflater daarom niet in aanmerking komt voor erkenning als eigenaar van die effecten;

dat ten aanzien van die effecten geen aanvraag tot herstel van recht, als bedoeld in art. 45 Besluit Herstel Rechtsverkeer, en geen aangifte als bedoeld in art. 45 Besluit Herstel Rechtsverkeer, heeft plaats gevonden; en voorts dat ingevolge art. 62 Besluit Herstel Rechtsverkeer die effecten van rechtswege in eigendom op de staat overgaan;

Overwegende, dat in het beroepschrift als grief is aangevoerd, dat bij de bestreden beslissing ten onrechte is aangenomen, dat de erflater zijn verkrijging van de litigieuze effecten onder bezwarende titel niet aannemelijk heeft gemaakt, en voorts dat, nu ten aanzien van die effecten geen aanvraag tot rechtsherstel, als bedoeld in art. 45

Besluit Herstel Rechtsverkeer, is ingediend, moet worden aangenomen dat geen handeling, als bedoeld in art. 25 Besluit Herstel Rechtsverkeer, heeft plaats gehad, terwijl bij de verkrijging van die effecten door de erflater geen gemis aan goede trouw in de zin van art. 32 Besluit Herstel Rechtsverkeer, dat naar art. 25 verwijst, kan worden aangenomen, aangezien, waar niet is gebleken dat een dergelijke handeling inderdaad heeft plaats gehad, deze de aanwezigheid daarvan niet heeft kunnen weten noch heeft behoren te vermoeden;

Overwegende, dat de Raad dit betoog gegrond acht, doch de beslissing, waarvan appellè, namens de Staat en het Ned. Beheersinstituut ook op deze grond is verdedigd, dat — gezien de bij de aangifte ex art. 47 Besluit Herstel Rechtsverkeer verstrekte gegevens — rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid, dat de litigieuze effecten naar Nederland zijn teruggezonden met het oogmerk vermogen aan de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen te onttrekken, en dat onder die omstandigheden slechts kan worden aangenomen dat de erflater de effecten te goeder trouw heeft verkregen, indien deze bij de verkrijging ook naar die mogelijkheid een onderzoek zou hebben ingesteld, dat geen redelijke twijfel aan de afwezigheid van een dergelijke onttrekking overliet;

Overwegende, te dien aanzien dat, waar in het onderhavige geval geen sprake is van onvrijwillig bezitsverlies in de zin van art. 32 lid 1 Besluit Herstel Rechtsverkeer en nevens erf-laters aanmelding ex art. 44 enkel aangifte is gedaan ex art. 47, art. 32 lid 1 toepassing mist;

dat dit niet medebrengt dat de tegenwoordige bezitter van elk bewijs betreffende zijn verkrijging van het betrokken effect is verschoond, daar hij volgens art. 53 lid 1 sub c Besluit Herstel Rechtsverkeer, in geval van aangifte ex art. 47, een der in art. 53 lid 2 vermelde feiten en omstandigheden aannemelijk dient te maken;

dat, nu appellanten stellen dat de erflater de litigieuze effecten tijdens de bezetting heeft verkregen onder bezwarende titel, zij volgens art. 53 lid 2 sub c Besluit Herstel Rechtsverkeer diens verkrijging te goeder trouw onder bezwarende titel aannemelijk hadden te maken, waarbij zij — wat de goede trouw betreft — konden volstaan

met aannemelijk te maken dat de erflater bij die verkrijging redelijkerwijze de beschikkingsbevoegdheid van zijn voorganger mocht aannemen;

Overwegende, dat appellanten echter ten aanzien van de wijze van verkrijging van de litigieuze effecten door de erflater generlei bewijs hebben bijgebracht, zodat hun beroep tegen de bestreden beslissing faalt;

RECHTDOENDE:

Wijst het beroep af.

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep.

Veroordeelt appellanten in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van de Staat gevallen, tot heden begroot op f 25,—.

No. 55/502

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 12 oktober 1955 (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Wanneer het gaat om teruggave van vermogens toebehorende aan rechtspersonen is het niet voldoende, dat de organen dier rechtspersonen zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de zaak van Nederland en/of de geallieerden of als slachtoffers zijn te beschouwen van het naziregiem, maar dient er vóór alles op gelet te worden of de personen, aan wie het teruggegeven vermogen rechtstreeks ten goede komt, aan voormelde vereisten voldoen. In casu zijn alle aandeelhouders van appellante als slachtoffers van het naziregiem te beschouwen, terwijl er van mag worden uitgegaan dat in verband met het rechtsherstel in Duitsland de „arisering” van appellante ongedaan is gemaakt. — Beschikking N.B.I. kan derhalve niet in stand blijven. Ingevolge art. 2 van de Wet herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied (H. 251) wordt niet erkend verkrijging van vermogensbestanddelen door een niet-ingezetene, waaronder niet zijn begrepen vijandelijke onderdanen in den zin van E 133 (art. 1 sub 5 H. 251). Voor de toepassing van art. 2 jo art. 1 sub 5 H. 251 dient de beschikking, dat het vermogen moet worden teruggegeven, gelijk te worden gesteld met de verklaring dat de betrokkene niet langer vijandelijk onderdaan is.

Hieruit vloeit voort, dat het vermogen van appellante verkregen overeenkomstig art. 2 H. 251 van rechtswege is overgegaan op de Staat en de te-

ruggave daarvan kan worden verkregen door toepassing van de artt. 4 en 5 van genoemde wet.

Beschikking N.B.I. vernietigd met bepaling dat aan appellante haar vermogen moet worden teruggegeven met inachtneming van de bepalingen van de wet H. 251.

(art. 34 E 133; art. 14 Bestemmingswet S 311; artt. 1, sub 5 en 2 H. 251)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz. de Vennootschap naar Duits Recht Rohrex Aktiengesellschaft für Textil Rohstoffe, gevestigd en kantoorhoudende te Stuttgart-Untertürkheim (Dld.) appellante van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, dd. 1 April 1954, gemachtigden Mrs. P. S. Noyon en J. M. J. Baak, advocaten te Enschede.

De Raad voornoemd:

Gezien het verzoekschrift van appellante dd. 29 April 1954, waarin zij op de hieronder ter sprake komende gronden in beroep komt van een beschikking van het N.B.I. dd. 1 April 1954, houdende afwijzing van het te haren behoeve gedaan verzoek tot afgifte van een verklaring als bedoeld in art. 34, lid 1, sub f, van het Besluit Vijandelijk Vermogen (S. E 133), welk verzoek in verband met de bepalingen van de wet van 20 Juli 1951, S. 311, is opgevat als een verzoek om teruggave van het op den Staat overgegangene, oorspronkelijk aan appellante behorende, vermogen;

Gezien het antwoord van het N.B.I. dd. 28 September 1954, waarin dit op de hieronder ter sprake komende gronden concludeert tot afwijzing van het beroep;

Gezien het de appellante betreffende bij het N.B.I. berustende dossier;

Gehoord ter zitting van 26 Januari 1955 de appellante bij monde van Mr. J. M. J. Baak voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits, wonende te 's-Gravenhage;

Gezien de in het geding gebrachte bescheiden en nader ingekomen schrifturen;

Overwegende dat appellante haar verzoek grondt op het navolgende: Appellante was vóór het nazi-regime een Aktiengesellschaft, genaamd Sapt A.G. für Textilprodukte met een kapitaal van R.M. 2.400.000. Aandeelhouders waren de Zwitserse Vennootschap Sapt A.G. te Zürich, de firma Wolf en Söh-

ne te Stuttgart en Walter L. Wolf, tot 1938 wonende te Stuttgart, later te Zürich en thans te New York. Voornoemde Zwitserse vennootschap Sapt A.G. was ook eigendom van de familie Wolf, zodat appellante geheel in eigendom toebehoorde aan deze familie.

In 1938 werd appellante — toen nog geheten Sapt A.G. für Textilprodukte — gedwongen tot benoeming van een „Arisch” college van commissarissen en van een „Arische” directie, terwijl het stemrecht, verbonden aan de meerderheid van de aandelen, door de aandeelhouders moest worden overgedragen door het verlenen van volmacht aan bepaalde, de Nazi's welgevallige, personen.

In 1941 moesten de aandelen van appellante worden verkocht en werd de naam Sapt A.G. für Textilprodukte veranderd in Rohrex A.G. für Textilrohstoffe.

Appellante werd in de jaren 1941-1945 tengevolge van boven vermelde handelingen in nationaal-socialistischen zin bestuurd en heeft gedurende den tijd, dat zij als „geariseerd” bedrijf optrad, niet alleen practisch niets verdiend, maar ook haar actief zien teruglopen van R.M. 2.400.000 tot D.M. 700.000.

Het — nationaal-socialistische — bestuur van appellante heeft voorts medegewerkt aan de overname van de te Enschede gevestigde Joodse naamloze vennootschap N.V. I. I. Rozendaal's Import en Export Co., verder te noemen „de oude Rozendaal”. Nadat deze vennootschap „geariseerd” was, werd zij overgenomen door de in 1943 daartoe opgerichte naamloze vennootschap N.V. Import en Export Maatschappij voorheen I. I. Rozendaal, verder te noemen „de nieuwe Rozendaal”, met een kapitaal van f 1.000.000, waarvan gestort werd f 500.000 en wel door appellante f 375.000. Bovendien leende appellante aan deze nieuwe vennootschap f 250.000 teneinde haar in staat te stellen haar verplichtingen betreffende de overneming van de oude Rozendaal na te komen. Na terugbetaling van f 100.000 belooft de lening thans nog f 150.000.

Appellante is alzo niet alleen door de Nazi's in Duitsland beroofd en geplunderd, maar ook is haar actief in Nederland, dat door nazi-dwang daar is terechtgekomen, ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen op den staat overgegaan.

Na den oorlog heeft de oude Rozendaal rechtsherstel verkregen, waarbij de overdracht van het bedrijf der oude aan de nieuwe Rozendaal nietig werd verklaard en verstaan werd, dat alle activa en passiva, toekomende aan de nieuwe Rozendaal krachtens de balans van 1 April 1945, naar de oude zouden overgaan en de nieuwe Rozendaal is veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding ad f 189.250,75 met 5% rente sedert 1 April 1945. Verder is naderhand bij afzonderlijke acte de vordering ter zake van de storting van den koopprijs ad f 665.093,75 bij de Vermögens-Verwaltung und Rentenanstalt aan de oude Rozendaal gecedeerd om daaruit het haar toekomende te kunnen voldoen. Het restant van deze vordering is gecedeerd aan appellante in mindering van haar vordering ter zake van geleend geld op de nieuwe Rozendaal en wordt thans door het N.B.I. als vijandelijk vermogen beschouwd;

Overwegende dat appellante op grond van het bovenstaande van mening is, dat zij voor teruggave van haar vermogen in aanmerking komt, omdat zij als nazi-slachtoffer zou zijn te beschouwen;

Overwegende dat appellante verder zich bij pleidooi er nog op heeft beroepen, dat zij zich tijdens de bezetting van Nederland in positieven zin verdienstelijk heeft gemaakt voor de zaak van Nederland, daartoe aanvoerende, dat ondanks de arisering de oude, van vóór den nazi-tijd stammende, garde van hoofdemployées van appellante heeft weten te verhinderen, dat de zich in Nederland bevindende voorraden, machines en contante geldmiddelen, alle afkomstig van de oude Rozendaal en overgebracht naar de nieuwe Rozendaal, naar Duitsland werden vervoerd, waardoor ook bijna het gehele personeel van Rozendaal in Nederland is kunnen blijven;

Overwegende dat het N.B.I. heeft aangevoerd, dat appellante, die rechtspersoon is en tot aan de beëindiging van den staat van oorlog met Duitsland vijandelijk onderdaan in den zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen was, haar voormalig, in de Nederlandse rechtssfeer gelegen, vermogen slechts kan terugkrijgen op grond van het algemeen Nederlands belang; dat, indien mocht worden aangenomen, dat aan een rechtspersoon teruggave van haar vermogen zou kunnen geschieden in

die gevallen, waarin zulks ook aan Duitse, niet in Nederland gevestigde, natuurlijke personen geschiedt, het appel toch zou moeten worden afgewezen, omdat appellante zich niet in zodanige mate in positieven zin verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse en/of geallieerde zaak, dat het onaanvaardbaar zou zijn haar de teruggave te onthouden, terwijl zij ook niet valt aan te merken als slachtoffer van het nazi-regime, dat tengevolge van de vervolging ernstige blijvende nadelen heeft ondervonden ten aanzien van haar vermogen, hebbende appellante in tegendeel door de maatregelen van het nazi-regime gedurende den oorlog haar bedrijf ten volle kunnen ontplooiën en aldus kunnen medewerken aan de oorlogsindustrie en het oorlogspotentieel van Duitsland; dat voorts de waardepapieren, waarvan appellante de teruggave verzoekt, door haar in Januari 1944 zijn verkregen door betaling met in guldens omgezette rijksmarken, hebbende appellante aldus geprofiteerd, van de door de verordening no. 65/41 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied geschapen mogelijkheid tot omzetting van — minderwaardige — rijksmarken in guldens; dat dit impliceert, dat in casu teruggave van het vermogen in strijd is met het algemeen Nederlandse belang, omdat ingeval van teruggave Nederland blijft zitten met praktisch waardelooze marken;

Overwegende dat het beroep tijdig is ingediend, zodat appellante in haar beroep kan worden ontvangen;

Overwegende dat appellante als rechtspersoon tot het N.B.I. een verzoek heeft gericht tot het verkrijgen van een verklaring als bedoeld bij art. 34, lid 1, sub f, van het Besluit Vijandelijk Vermogen, welk verzoek na de inwerkingtreding van de wet van 20 Juli 1951 (S. 311) geacht moet worden te strekken tot teruggave van het op den Staat overgegangene oorspronkelijk aan appellante behorende, vermogen, en de eerste vraag, die de Raad in dezen zal hebben te beantwoorden, is, of na de invoering van de wetten van 20 Juli 1951 S. 310 en 311 een rechtspersoon voor teruggave van haar voormalig vermogen ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen nog in aanmerking kan komen;

Overwegende hieromtrent, dat de in art. II van de wet van 20 Juli 1951, S. 310, aan den Minister van Financiën

gegeven bevoegdheid om van het aan den Staat opgekomen vermogen van rechtspersonen, waarin belangen zijn betrokken van personen, op wier vermogen het Besluit Vijandelijk Vermogen niet van toepassing is, een aan hun belang evenredig gedeelte van het vermogen dier rechtspersoon of van hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen aan die personen af te staan, geheel onverlet laat de krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen bestaande bevoegdheden van het N.B.I. en in hoger beroep van den Raad voor het Rechtsherstel, om beslissingen te nemen op verzoeken tot teruggave van vermogen aan rechtspersonen — vijandelijke onderdanen, die vóór 24 Juli 1951 bij het N.B.I. zijn ingediend, daar deze bevoegdheden geacht moeten worden te zijn blijven bestaan, zolang zij niet zijn ingetrokken;

Overwegende dat geheel hetzelfde geldt voor het bepaalde in art. 12 van de wet van 20 Juli 1951, S. 311, waarbij aan de Ministers van Justitie en van Financiën gezamenlijk de bevoegdheid is gegeven vijandelijke vermogens of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, in het algemeen belang aan de voormalige eigenaren terug te geven, omdat de hier bedoelde bevoegdheid geenszins in strijd komt met de bovenbedoelde bevoegdheden van het N.B.I. en in hoger beroep van den Raad voor het Rechtsherstel tot teruggave van vermogen voor zover het verzoeken betreft, die vóór 24 Juli 1951 bij het N.B.I. zijn ingediend, gelijk uit art 14 van voormelde wet duidelijk blijkt;

Overwegende dat het N.B.I. dus in beginsel bevoegd is tot het nemen van een beschikking, waarbij aan rechtspersonen ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen haar voormalig vermogen wordt teruggegeven;

Overwegende dat vervolgens de vraag aan de orde is, onder welke voorwaarden een rechtspersoon voor teruggave van haar voormalig vermogen in aanmerking kan komen;

Overwegende hieromtrent, dat volgens een constante jurisprudentie van den Raad een natuurlijk persoon, die niet hier te lande is gevestigd, voor teruggave van zijn vermogen in aanmerking komt, wanneer hij zich tijdens de bezetting op enigerlei wijze in positieven zin verdienstelijk heeft gemaakt voor de zaak van Nederland en zijn ge-

allieerden of zelf als slachtoffer van het nazi-regime is te beschouwen;

Overwegende dat het dus de vraag is, in hoeverre deze criteria mede beslissend zijn, wanneer het gaat om teruggave van vermogens, toebehorende aan rechtspersonen;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat hiervoor niet voldoende is, dat bepaalde organen of andere personen, die de rechtspersoon vertegenwoordigden of voor deze werkzaam waren, in bovenvermelden zin zich verdienstelijk hebben gemaakt of als slachtoffers zijn te beschouwen, maar dat vóór alles erop gelet moet worden, of de personen, aan wie het teruggegeven vermogen rechtstreeks ten goede komt, d.w.z. bij een N.V. de aandeelhouders en bij een vennootschap onder firma de firmanten, aan voormelde vereisten voldoen, terwijl tevens van belang is, of, indien in de personen van de aandeelhouders of de vennoten een wijziging is gekomen, ook vroegere aandeelhouders of vennoten aan voormelde vereisten voldoen;

Overwegende dat in casu vaststaat, dat alle aandelen van appellante in 1938 in handen waren van de Zwitserse vennootschap Sapt. A.G. te Zürich, de firma Wolf und Söhne te Stuttgart en W. L. Wolf, eveneens te Stuttgart, terwijl verder de firmanten van de firma Wolf und Söhne te Stuttgart en de aandeelhouders van Sapt A.G. te Zürich uitsluitend bestonden uit leden van de familie Wolf of althans personen van Joodse herkomst;

Overwegende dat hieruit voortvloeit, dat vóór het ingrijpen door de Nazimachthebbers — welk ingrijpen een gevolg was van de Duitse Joden-maatregelen — het gehele kapitaal van appellante in handen was van personen, die door dit ingrijpen tot slachtoffer van het nazi-regime werden gemaakt;

Overwegende dat eveneens vaststaat, dat de Sapt A.G. te Zürich en de firma Wolf und Söhne benevens de heer W. L. Wolf te New York in 1949 in Duitsland rechtsherstel hebben verkrege, terwijl ook thans nog uitsluitend de leden van de familie Wolf — zij het dat door overlijden en overeenkomst onderling een zekere verwisseling heeft plaats gevonden — deel uitmaken van de firma Wolf und Söhne en aandeelhouders zijn van Sapt. A.G. te Zürich;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat onder deze omstandigheden mag worden aangenomen, dat alle

aandeelhouders van appellante als slachtoffers van het naziregime zijn te beschouwen, terwijl in verband met het rechtsherstel, dat in Duitsland heeft plaats gevonden, ervan mag worden uitgegaan, dat de overgang van de aandelen ingevolge de Joden-maatregelen in Duitsland ten aanzien van vroegere aandeelhouders geen rechtsgevolgen heeft gehad, zodat zij geacht kunnen worden te allen tijde aandeelhouder te zijn gebleven;

Overwegende dat mitsdien in dezen niet van belang is, dat tengevolge van de roofmaatregelen van het Nazi-regime ten aanzien van de Joden de aandelen van appellante voor een groot deel gedurende enkele jaren hebben toebehoord aan een aantal beruchte personen uit den tijd van het nazi-regime, die in Nederland een beleid hebben gevoerd overeenkomstig hun misdadige instelling en evenmin van belang is, dat Sapt A.G. in 1941 is gereorganiseerd en toen den handelsnaam Rohtex A.G. heeft gekregen, zodat de beschikking van het N.B.I., waarin het verzoek van appellante om teruggave van haar vermogen is afgewezen, niet in stand kan blijven;

Overwegende dat het N.B.I. zich verder nog erop heeft beroepen, dat de activa, waarop appellante aanspraak maakt, zijn verkregen door overmaking op 10 Januari 1944 door middel van de Reichs-Kredit-Gesellschaft A.G. te Berlijn en de Amsterdamsche Bank N.V. te Amsterdam van een in gulden omgezet bedrag in rijksmarken, terwijl deze betaling mogelijk is geworden door de verordening no. 65/1941 dd. 1 April 1941 van den Rijkscommissaris van het bezette Nederlandse gebied, waarbij de deviezen-grens tussen dat gebied en Duitsland werd opgeheven;

Overwegende dat voormelde verordening het mogelijk heeft gemaakt, dat milliarden waardelooze Rijksmarken in ons land gebruikt zijn tot het doen van betalingen, waardoor Nederland een belangrijk gedeelte van zijn oorspronkelijk vermogen heeft verloren;

Overwegende dat het N.B.I. hierthans uit wil afleiden, dat in casu teruggave van het vermogen aan appellante in strijd zou zijn met de redelijkheid en de billijkheid en het algemeen belang, zodat het verzoek van appellante ook om die reden zou moeten worden afgewezen;

Overwegende hieromtrent, dat de

Nederlandse wetgever de gevolgen van het doen van betalingen met Rijksmarken na de opheffing van de deviezen-grens met Duitsland tijdens de bezetting geregeld heeft in de z.g. „Wet herstel vermogensovergang Rijksmarkengebied” van 18 Juli 1947, S.H. 251;

Overwegende dat in art. 2 van deze wet bepaald is, dat verkrijging, anders dan onder algemenen titel, van aan een ingezetene toebehorende vermogensbestanddelen gedurende het tijdvak, waarin de verordening no. 65/1941 van den Rijkscommissaris van het bezette Nederlandse gebied van kracht is geweest, door een niet-ingezetene, die op den dag van de verkrijging woonachtig of gevestigd was in het Rijksmarkengebied, in beginsel niet wordt erkend, terwijl de vermogensbestanddelen van rechtswege op den Staat overgaan;

Overwegende dat krachtens het 4e lid van art. 2 hetzelfde geldt, wanneer het betreft verkrijging van vorderingen op en andere verbintenisrechtelijke aanspraken jegens een ingezetene;

Overwegende dat voormelde bepalingen slechts gelden bij verkrijging door een niet-ingezetene, waaronder volgens art. 1 niet vallen vijandelijke onderdanen in den zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Overwegende dat deze uitzondering kennelijk gemaakt is met het oog hierop, dat het vermogen van bedoelde vijandelijke onderdanen reeds krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen aan den Staat is gekomen;

Overwegende dat hieruit mag worden afgeleid, dat voormelde uitzondering niet geldt, wanneer het betreft vermogen van personen, die ingevolge het bepaalde in het Besluit Vijandelijk Vermogen een verklaring hebben verkregen, dat zij niet of niet langer als vijandelijk onderdaan beschouwd zullen worden;

Overwegende dat de wetgever bij de wet van 20 Juli 1951 S. 311 in art. 14 bepaald heeft, dat het N.B.I. voor het vervolg nog slechts bevoegd is te beschikken, dat het vermogen van een verzoeker of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen zal worden teruggegeven, maar voor de toepassing van art. 2 jo art. 1 sub 5° van de wet van 18 Juli 1947 — welke bepaling men kennelijk verzuimd heeft te wijzigen — een zodanige beschikking geacht mag worden gelijk te staan met een verklaring, dat de verzoeker niet of niet langer vijandelijk onderdaan is;

Overwegende dat hieruit voortvloeit, dat het vermogen van appellante, voorzover dit bestaat uit vorderingen en verbintenis-rechterlijke aanspraken, verkregen overeenkomstig het bepaalde in art. 2 van de wet van 18 Juli 1947, krachtens voormelde bepaling van rechtswege in eigendom is overgegaan op den Staat, onverminderd het bepaalde in de artt. 4 en 5 van voormelde wet;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Vernietigt de beschikking van het N.B.I. dd. 1 April 1954;

Bepaalt, dat aan appellante met inachtneming van hetgeen boven is overwogen ten aanzien van de bepalingen van de wet van 18 Juli 1947 S.H. 251. haar voormalig vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen moet worden teruggeven.

No. 55/503

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
7 November 1953 (Mrs Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Vordering van de „Centrale”, strekkende tot nietigverklaring van de benoeming van Jhr. J. A. H. van der Does tot bestuurder en tot diens veroordeeling tot schadevergoeding wegens door hem gevoerd wanbeleid afgewezen.

De benoeming van v.d.D. tot bestuurder berustte op een verordening van de Rijkscommissaris, die tijdens de bezetting van kracht is geweest.

Het zou niet redelijk zijn uit het door v.d.D. gevoerde beheer enkele rechtshandelingen, welke voor de „Centrale” schade hebben opgeleverd, te lichten en v. d. D., deswege schadelijkt te verklaren. Het door v.d.D. gevoerde beleid als directeur dient in zijn geheel te worden beoordeeld. Is het beleid in zijn geheel beschouwd een wanbeleid geweest, dan zal de „Centrale” zich voor schadevergoeding tot de gewone rechter kunnen wenden.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 en vlg.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift van de N.V. de Centrale Arbeidersverzekerings- en Depositobank gevestigd te 's-Gravenhage, domicilie kiezende aldaar ten kantore van Mr. S. van Oven, strekkende tot nietigverklaring van de

benoeming gedurende de bezetting, van Jhr. J. A. H. van der Does tot tijdelijk bestuurder van verzoekster, van alle besluiten van het bestuur en de vergadering van aandeelhouders, waaraan van der Does rechten zou kunnen ontleenen, in het bijzonder van de décharge verleend voor gevoerd beheer gedurende de bezetting, alsmede tot regeling van de gevolgen van die nietigverklaringen, en veroordeling van van der Does tot betaling aan verzoekster van een bedrag van f 375.407,17 op gronden als nader in het verzoekschrift aangeduid;

Gezien het verweerschrift van Jhr. van der Does wonende te Arnhem, namens deze ingediend door zijn gemachtigde Mr. K. van Rijkevorsel te 's-Gravenhage;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gelet op hetgeen ter zitting van de Raad van 25 April 1953 nader namens partijen door hare gemachtigden is aangevoerd;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat blijkens de gedingstukken, waarvan de inhoud als hier overgenomen en ingelast moet worden beschouwd, van der Does op 8 Augustus 1940 door Rost van Tonningen, die bij besluit van 20 Juli 1940 door de Rijkscommissaris was benoemd tot Commissaris voor de Marxistische Partijen in Nederland, werd aangesteld als tijdelijk bestuurder van verzoekster (verder de Centrale te noemen) die onder voornoemde Partijen werd begrepen door Rost van Tonningen;

dat vervolgens op 18 April 1941 — nadat een Statutenwijziging op die datum had plaats gevonden — v. d. Does door Rost van Tonningen is benoemd tot hoofddirecteur en Gedelegeerd Commissaris;

dat de Centrale, de wettigheid van de benoeming van Rost van Tonningen door de Rijkscommissaris betwistend, stelt, dat van der Does in de functie, waartoe hij door Rost van Tonningen werd aangesteld, zonder enige wettelijke of rechtmatige hoedanigheid heeft beschikt over de gelden en goederen van de Centrale en beheer heeft gevoerd en dientengevolge aan de Centrale een verlies heeft berokkend van meerdere millioenen en vordert dat de benoemingen van van der Does en de daarmede verband houdende rechtsverhoudingen nietig worden verklaard

en de gevolgen daarvan zullen worden geregeld, aangezien nalaten van ingrijpen door de Raad onredelijk zou zijn;

dat de Centrale voorts stelt, dat de op 18 April 1941 tot stand gekomen Statutenwijziging, behoudens ten aanzien van de verhoging van het kapitaal, reeds ongedaan is gemaakt door de Afdeling Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad op 28 September 1945;

dat de Centrale in haar verzoekschrift een aantal handelingen opsomt, bestaande in het verlenen van steun aan het Bureau van de Commissaris voor de Marxistische Partijen in Nederland, giften aan Winterhulp Nederland, Frontzorg en Nederlandse Volksdienst, welke uitgaven als in strijd met het doel der Centrale, de uitoefening van het levensverzekeringsbedrijf in de meest uitgebreide zin, aan de Centrale zullen dienen te worden vergoed, voorts het voldoen uit de kas der Centrale van een bedrag voor overname van de aandelen van de vereniging „Ons Belang” aan de Commissaris voor de niet commerciële Verenigingen, zulks terwijl de leveringen dier aandelen niet heeft plaats gehad en de koopprijs niet is terugbetaald en de Centrale slechts voor 35 % der schade verhaal heeft gehad uit de boedel van het betrokken commissariaat, en tenslotte het opnemen uit de kas der Centrale van bedragen door van der Does ter voldoening van diens salaris;

dat de Centrale, van der Does wanbeleid verwijtend, deze aansprakelijk stelt voor de vorenomschreven schadelasten en daarop grondt de vordering tot veroordeling van een bedrag van in totaal f 375.407,17;

dat partij van der Does hiertegenover heeft betoogd dat de Raad niet bevoegd is kennis te nemen van de onderhavige vordering(en) omdat:

a. de benoeming van Rost van Tonningen door de Rijkscommissaris tot Commissaris voor de Marxistische Partijen in Nederland geenszins onwettig was, aangezien deze benoeming steunde op Verordening no. 3/1940 van de Rijkscommissaris, voorkomende op lijst B bedoeld in artikel 17 van het Besluit Bezettingsmaatregelen (E 93), en de beslissing van 27 Juli 1940 waarbij van der Does door Rost van Tonningen werd benoemd tot tijdelijk bestuurder van de Centrale, krachtens het bepaalde bij artikel 22 van het Besluit E 93 slechts door de wetgever on-

gedaan kan worden gemaakt;

b. ten aanzien van de verzochte nietigverklaring van alle besluiten van het bestuur en van de vergadering van aandeelhouders waaraan van der Does rechten zou kunnen ontlenuen, hetzelfde geldt als sub a vermeld, en al ware dit anders, dan bij uitsluiting de Afdeling Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad bevoegd zou zijn om de gevolgen van het ongedaan maken der Statutenwijziging te regelen krachtens artikel 106 jo 107 Besluit E 100,

c. voorzover de vordering is gebaseerd op z.g. wanbeleid, slechts de gewone Rechter ingevolge het bepaalde bij artikel 47c Wetboek van Koophandel tot oordelen bevoegd zou zijn;

dat voor het overige van der Does, — zich schuldig erkennend voorzover het aannemen der benoeming betreft, waarvoor hij zijn straf, hem opgelegd bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage, heeft ondergaan — nog heeft aangevoerd dat achterwege laten van ingrijpen door de Raad te dezen geenszins onredelijk zou zijn, nu het aan de Centrale weliswaar opgedrongen doch niet onwettig bestuur een onder zijn leiding als hoofd-directeur commerciële en financiële verantwoord beheer heeft gevoerd en het bedrijf na de bevrijding gezond aan de Centrale is overgedragen, terwijl giften aan Winterhulp en dergelijke instituten door het merendeel der grote bedrijven plachten te worden gedaan in de bezettingstijd en een verlies als geleden op de transactie met de aandelen van „Ons Belang” in elk normaal bedrijf kan voorkomen en dit niet als wanbeleid kan worden gequalificeerd;

Overwegende, dat na de mondelinge toelichting partijen vonnis-wijziging hebben verzocht;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat de Centrale hare vorderingen ten dele doet steunen op de onwettigheid der benoemingen van van der Does en ten dele op diens wanbeleid, immers een aantal door deze verrichte handelingen opsomt als onder de feiten weergegeven en stelt dat van der Does voor de uit die handelingen voor de Centrale voortgevoelde schade in privé aansprakelijk is;

Overwegende, dat de benoeming van Rost van Tonningen tot Commissaris voor de Marxistische partijen berust op verordening no. 3 van 1940, welke verordening ingevolge het Besluit Bezettingsmaatregelen bij de bevrijding bui-

ten werking is getreden, doch tijdens de bezetting van kracht is geweest;

dat de benoeming van van der Does aanvankelijk tot bestuurder en vervolgens tot hoofddirecteur van verzoekster een bezettingsbeslissing is geweest, waartoe Rost van Tonningen krachtens zijn voormelde benoeming op grond van de verordening no. 3 van 1940 bevoegd was, nu door hem verzoekster als een instelling van een Marxistische partij (de voormalige S. D.A.P.) is kunnen worden aangemerkt;

dat mitsdien geen termen bestaan tot de inwilliging van het verzoek, voorzover dit strekt tot nietigverklaring van de benoemingen van van der Does tot bestuurder en hoofddirecteur als voormeld, noch tot nietigverklaring van besluiten van het bestuur of de algemene vergadering van aandeelhouders van verzoekster, waaraan van der Does rechten zou kunnen ontlenuen, waaronder het besluit tot zijn décharge voor gevoerd beheer;

Overwegende, dat zulks echter aan de toepassing van artikel 23 van het Besluit herstel rechtsverkeer met betrekking tot bepaalde rechtsbetrekkingen, welke door toedoen van van der Does in het leven zijn geroepen, niet in de weg behoefte te staan;

Overwegende, dat de Raad echter van oordeel is, dat nu van der Does tijdens de uitoefening van zijn functie van bestuurder en hoofddirecteur van de Centrale een groot aantal rechtshandelingen heeft verricht, welke tezamen het door hem gevoerde beleid vormen, dat naar de uitkomsten in zijn geheel moet worden beoordeeld, het niet redelijk zou zijn de rechtsbetrekkingen, welke uit enkele van die handelingen zijn ontstaan en die door de Centrale als voor haar onvoordelig worden beschouwd, uit het geheel van de tengevolge van het gevoerde beleid voor de Centrale ontstane rechtspositie uit te lichten en dezelve nietig te verklaren;

dat de Centrale, indien zij meent, dat het beleid van van der Does, in zijn geheel beschouwd, een wanbeleid is geweest, waardoor zij schade heeft geleden, zich te dier zake met een vordering tot schadevergoeding tot de gewone rechter in burgerlijke zaken zal kunnen wenden;

dat dan ook, al moge juist zijn hetgeen de Centrale met betrekking tot de door haar gewraakte handelingen van van der Does heeft gesteld, de Raad geen reden tot ingrijpen vindt;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af:

Veroordeelt verzoekster in de kosten van deze procedure aan de zijde van de wederpartij gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op f 150,—.

No. 55/504

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 19 Januari 1954 (Mrs. Schreuder, van Zeggelen en van Lookeren Campagne).

Verzoekster heeft verzocht de inhoud van een verloren gegaan testament, verleden door haar in 1943 overleden stiefvader, aldus vast te stellen, dat zij worde aangewezen als universeel erfgename.

De Raad stelt de inhoud van het testament in dier voege vast dat $\frac{2}{3}$ gedeelte van de nalatenschap aan verzoekster wordt toegewezen en $\frac{1}{3}$ gedeelte aan de ab intestaat erfgenamen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift, ingekomen 1 September 1948, van *Simonetta Antoinetta Hendrika Valk*, echtgenote van *James W. Horner* en door dezen voor zoveel nodig bijgestaan en gemachtigd, wonende te Tuckerton-New Jersey U.S.A., gemachtigde Mr. I. S. de Vries te Amsterdam;

Gezien een verweerschrift ingekomen 20 November 1948 van *Marianna Judith Louise Swaab-Bamberg* te Amsterdam, een verweerschrift ingekomen 1 December 1948 van *Leo Maurice Son* te Amsterdam, benevens een verweerschrift ingekomen 1 December 1948 van *Louis van Loy* te Brussel, gemachtigde Mr. Dr. I. Coopman;

Gezien de overgelegde stukken, w.o. een verklaring van erfrecht van Notaris J. A. de Groot te Amsterdam en gehoord Mr. I. S. de Vries, gemachtigde van verzoekster, de verweerders, Mr. Dr. I. Coopman, gemachtigde van L. van Loy, cand. notaris Grim, gemachtigde van Heinrich Schwarzenberger, Mr. C. J. Goudsmit, gemachtigde van L. M. Son, L. Premelaar en B. Monasch;

Overwegende, dat verzoekster heeft gesteld, dat blijkens een uittreksel uit het register van overlijden, gehouden door den Burgerlijken Stand der gemeente Amsterdam, omstreeks 5 Februari 1943 in het concentratiekamp

Auschwitz in Polen is overleden Louissette Son, stiefmoeder van verzoekster, tweede echtgenote en weduwe van Simon Valk, overleden 20 October 1929, vader van verzoekster;

dat Louissette Son, voornoemd, bijkens opgave van het Centraal Testamentenregister te 's-Gravenhage, bij testament, op 16 Augustus 1923 voor den te Rotterdam residentende Notaris J. Knegt, onder repertoirenummer 350 verleden, over haar nalatenschap heeft beschikt;

dat echter door het bombardement van Rotterdam op 14 Mei 1940 het archief van den Notaris Knegt, voornoemd, is verloren gegaan, waarbij ook de minuut van bovenvermeld testament vernietigd werd;

dat voorts, voor zover verzoekster bekend, geen afschrift van dit testament meer bestaat;

dat wellicht thans — tenzij de inhoud van vorenbedoeld testament alsnog wordt vastgesteld — op de nalatenschap van Louissette Son aanspraak zouden kunnen maken hare hierna te melden bloedverwanten (verweerders) als zijnde erfgenamen volgens de wet:

1. Leo Maurice Son, wonende te Amsterdam aan de O. Z. Voorburgwal 175;
2. Marianne Judith Louise Bamberg, wonende te Amsterdam aan de Nw. Amstelstraat 24 I, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Eduard Swaab, welke laatste door de Duitsers naar Polen is gedeporteerd en van wien na zijn deportatie niets meer is vernomen;
3. Louis van Loy, wonende te Brussel aan de Rue de Ruysbroeck 3;

dat het echter verzoekster bekend is, dat de erflaatster bij testament over haar nalatenschap beschikt heeft met het oogmerk om, bij uitsluiting van hare wettelijke erfgenamen, haar stiefdochter, verzoekster, tot enige en universele erfgenaam in te stellen, in overeenstemming met de wens van haar echtgenoot, vader van verzoekster, hetgeen zij aanbiedt, voor zoveel Uw Raad zulks nodig mocht oordelen, door getuigen en andere bewijsmiddelen te bewijzen;

dat voorts verzoekster niet geacht kan worden tot de nalatenschap van haar stiefmoeder te zijn geroepen indien de inhoud van het vorenbedoelde verloren gegane testament niet in dien zin bepaald wordt, dat verzoekster enige erfgenaam is met uitsluiting van

allen die volgens de wet tot die nalatenschap zouden zijn geroepen, doch verzoekster hieraan toevoegt, dat ook de erfgenamen ab intestato niet als zodanig kunnen optreden nu vaststaat dat de erflaatster bij testament over haar nalatenschap beschikt heeft, indien en zolang de inhoud van het testament niet vaststaat;

dat het hier betreft een geval als bedoeld in art. 23 lid 1 van het Besluit E 100 zijnde immers door het overlijden van Louissette Son tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa voor verzoekster rechtsbetrekkingen ontstaan tot de nalatenschap van Louissette Son, waarvan de inhoud onbepaald is;

dat, gezien het vorenstaande, naar de mening van verzoekster, het achterwege laten van ingrijpen als bedoeld in artt. 23 en 24 jo 25 van het Besluit E 100 ten deze onredelijk zou zijn;

dat verzoekster er belang bij heeft, dat de inhoud van het bovengenoemde, verloren gegane testament wordt vastgesteld;

dat verzoekster op bovenstaande gronden aan de Raad heeft verzocht:

- a. vast te stellen de inhoud van het op 16 Augustus 1923 ten overstaan van Notaris Knegt te Rotterdam verleden, doch tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa onder omstandigheden als bedoeld in art. 25 E 100, verloren gegane testament van Louissette Son en wel in dier voege, dat vastgesteld wordt, dat de erflaatster bij voormeld testament met uitsluiting van ieder ander en met name met uitsluiting van hare wettelijke erfgenamen en met herroeping van alle hare vroegere wilsbeschikkingen, verzoekster heeft benoemd tot hare enige en universele erfgenaam met het recht tot inbezitneming der nalatenschap;
- b. voor zoveel nodig te herstellen de rechtsbetrekkingen resp. vast te stellen de rechtsbetrekkingen tussen verzoekster en de nalatenschap van Louissette Son, voornoemd, op basis van het sub a gevraagde, voortvloeiend uit het overlijden van Louissette Son, omstreeks 5 Februari 1943 in het concentratiekamp Auschwitz;
- c. gerequestreerden, behoudens in geval van referte, te veroordelen in de kosten dezer procedure;
- d. zodanige verdere beslissingen te ne-

men als Uw Raad zal vermenen te behoren;

Overwegende, dat verweerster M. J. L. Swaab-Bamberg, een nicht van de erflaatster, zich tegen de toewijzing van het verzoek heeft verzet en van oordeel is, dat Louisette Son vernoemd bij haar testament bedoeld heeft haar nalatenschap aan haar wettelijke erfgenamen ten goede te doen komen;

Overwegende, dat verweerder L. M. Son, een neef van de erflaatster, heeft gesteld zich daarentegen met de inhoud van het verzoekschrift in het algemeen te kunnen verenigen, doch van oordeel is, dat de erflaatster aan haar wettelijke erfgenamen wel legaten had toegedacht en wel al die vermogensbestanddelen, die niet afkomstig waren van de vader van verzoekster, welke vader in tweede echt met de erflaatster was gehuwd, doch deze verweerder zich aan het oordeel van de Raad heeft gerefereerd;

Overwegende, dat verweerder L. van Loy, een neef van de erflaatster, in zijn verweerschrift heeft gesteld dat de Raad in dezen onbevoegd zou zijn daar in casu geen rechtsbetrekking is te niet gegaan ten gevolge van handelingen genoemd in art. 25 onder a, b en c en voorts heeft gesteld het redelijk te achten dat verzoekster recht heeft op hetgeen haar vader heeft nagelaten, doch niet op hetgeen de eerste echtgenoot van de erflaatster heeft nagelaten en zich voorts heeft gerefereerd aan het oordeel van den Raad;

Overwegende, dat de Raad het beroep van verweerder L. Son op hare onbevoegdheid verwerpt omdat de rechtsbetrekking tussen verzoekster en de nalatenschap van de erflaatster niet is ontstaan op het ogenblik dat laatstgenoemde haar testament maakte, maar op het ogenblik van het openvallen dezer nalatenschap door het overlijden van de erflaatster in Februari 1943 in Auschwitz en naar het oordeel van den Raad onder de bij het verzoekschrift gestelde en bij de behandeling gebleken feiten en omstandigheden het achterwege laten van ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden, bestaande in het verloren gaan van het testament door oorlogshandelingen, onredelijk ware;

Overwegende, dat tijdens de behandeling van dit geding voor de Raad is gebleken dat er blijkens verklaring van erfrecht van Notaris J. A. de Groot te Amsterdam, tien intestaat erfgenamen

zijn, welke alle in het geding geroepen zijn en van deze intestaat erfgenamen, die alle nichten en neven van de erflaatster zijn, behalve de reeds hiervoor genoemde drie verweerders, vervolgens nog in het geding zijn verschenen Theodora Jacoba Lansberg-Frank, Jacoba Annie Goudsmit-Frank, Heinrich Schwarzenberger, Lucie Premsela en Herman Frederik Premsela, tussen welke wettelijke erfgenamen, voorzover zij zich over de vermoedelijke bedoelingen van de erflaatster bij haar testament hebben uitgelaten, geen eenstemmigheid dienaangaande bestaat;

Overwegende, dat wel tussen alle partijen vaststaat, dat de erflaatster bij acte van 16 Augustus 1923 voor Notaris Knecht te Rotterdam verleden, een testament heeft gemaakt, van welk testament bij het bombardement van Rotterdam op 14 Mei 1940 de ten kantore van Notaris Knecht aldaar berustende minuut is verloren gegaan en de inhoud van dit testament ook uit anderen hoofde niet bekend is;

Overwegende, dat de vader van verzoekster na een ongeveer twintigjarige echtverbintenis met de erflaatster in 1929 is overleden en tijdens het huwelijk van verzoeksters vader en de erflaatster, door laatstgenoemde in 1923 het onderhavige testament is gemaakt, toen verzoekster die in 1926 metterwoon naar Amerika is vertrokken, nog ten huize van haar vader en stiefmoeder woonde;

Overwegende, dat uit de afgelegde verklaringen en overgelegde stukken blijkt, althans niet is weersproken, dat de vader van verzoekster bij zijn overlijden vermogen bezat en tevens dat de erflaatster, die ook na het overlijden van haar echtgenoot haar tandartspraktijk is blijven voortzetten, daaruit een ruim inkomen genoot, eveneens een zij het geringer vermogen bezat, doch ten processe in geen enkel opzicht is gebleken hoe deze wederzijdse vermogens zich verhielden;

Overwegende, dat daargelaten welke beweerde gevoelens van genegenheid de erflaatster ten opzichte van alle, of een gedeelte der kinderen van haar vóóroverleden broeders en zusters koesterde, uit de mededelingen van de wettelijke erfgenamen L. M. Son en L. van Loy volgt, dat de verhouding tussen de erflaatster en verzoekster zodanig was, dat deze laatste naar hun mening in ieder geval een deel van de nalatenschap zou bekomen, waarvan een

aanmerkelijk gedeelte bestond uit van de vader van verzoekster afkomstig vermogen;

Overwegende, dat voorts drie bij de nalatenschap niet betrokkenen, t.w. S. van Dantzig, directeur van de Hollandische Bank-Unie te Rotterdam, Mevr. H. Samson-Pino te Rotterdam en Mevr. S. van Waveren-Valk te Rotterdam, bij beëdigde notariële acten, verklaringen hebben afgelegd, welke ten aanzien van de eerstgenoemde hierop neerkomt, dat hij na het overlijden van de echtgenoot van de erflaatster, vele malen bij persoonlijke gesprekken met haar, heeft vernomen dat verzoekster alles wat de erflaatster bezat zou erven; ten aanzien van de tweede-genoemde, dat zij zeer bevriend was met de erflaatster en zij na het overlijden van de echtgenoot van deze, uit de mond van de erflaatster heeft vernomen, dat verzoekster de enige erfgename van deze zou zijn; ten aanzien van de derde-genoemde, dat zij eveneens zeer bevriend was met de erflaatster en uit de mond van deze, nadat zij ongeveer een jaar na het overlijden van haar echtgenoot, een bezoek aan verzoekster in Amerika had gebracht vernomen heeft dat zij haar overleden man beloofd had, dat alles voor zijn dochter zou zijn en zij dit laatste dan ook nadrukkelijk in haar testament had bepaald;

Overwegende, dat andere ten processe gebleken feiten en omstandigheden niet uitsluiten dat de erflaatster bij testament haar wettelijke erfgenamen toch niet voorbijgegaan was, maar naar het oordeel van den Raad uit de overgelegde stukken en de afgelegde verklaringen met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid wel volgt, dat het de bedoeling van de erflaatster is geweest, dat verzoekster zo niet geheel dan toch een belangrijk gedeelte van hare nalatenschap, die voor het grootste gedeelte van de vader van verzoekster afkomstig was, zou erven en zij zulks in haar testament had bepaald en de Raad nu dit testament door oorlogshandelingen verloren is gegaan, het onredelijk acht, dat door het achterwege laten van ingrijpen verzoekster onder die omstandigheden van de nalatenschap van de erflaatster verstoken zou blijven;

Overwegende, dat de Raad aannemende dat de erflaatster verzoekster heeft willen bevoordelen, evenwel niet over enig gegeven beschikt op welke

wijze zij dat bij testament heeft gedaan, doch op grond van de ten processe gebleken feiten en omstandigheden, van oordeel is dat aan verzoekster twee-derde van de nalatenschap van de erflaatster ten goede dient te komen en aan de gezamenlijke wettelijke erfgenamen één-derde gedeelte van deze nalatenschap;

dat de Raad hierbij nochtans in aanmerking neemt, dat in bedoeld tweede-derde gedeelte naar haar oordeel begrepen behoort te zijn een bedrag ad f 8.000,— dat de erflaatster tijdens de bezetting uit hoofde van geleende gelden en opeisbaar bij haar overlijden, als verschuldigd aan verzoekster heeft opgegeven, en welk bedrag blijkens een overgelegde brief van Notaris J. A. de Groot te Amsterdam door verzoekster als vordering wordt gepretendeerd, omdat aan de Raad niet is gebleken dat dit bedrag een reële schuld van de erflaatster aan verzoekster vertegenwoordigde en onder de omstandigheden waarin de erflaatster tijdens de bezetting verkeerde, wel meer zodanige schulden werden gesteld zonder op een reële basis gegrond te zijn;

dat het hiervoren overwogene derhalve leidt tot de onderstaande beslissing;

RECHTDOENDE:

Stelt de inhoud van het ten processe bedoelde testament in dier voege vast, dat met inachtneming van het hiervoren overwogene en de inmiddels verkregen rechten van derden, aan verzoekster twee-derde gedeelte van de nalatenschap van de erflaatster toekomt en aan de gezamenlijke wettelijke erfgenamen, naar mate deze volgens de overgelegde verklaring van erfrecht van Notaris J. A. de Groot te Amsterdam, indien de nalatenschap ab intestato vererfd zou zijn, daaruit een aandeel zouden hebben ontvangen, één-derde gedeelte van de genoemde nalatenschap en stelt derhalve op genoemde basis de rechtsbetrekkingen vast tussen verzoekster, de in dit geding geroepen wettelijke erfgenamen en de nalatenschap van Louise Son, overleden omstreeks 5 Februari 1943 in het concentratiekamp Auschwitz;

Compenseert de proceskosten tussen partijen in dier voege dat iedere partij haar eigen kosten drage;

Ontzegt het meer of anders gevorderde.

door een voor Duitse onderdanen geldend voorschrift van de Geallieerde Bestuursraad, hetwelk trouwens — ook indien de door appellante daaraan gegeven interpretatie juist zou zijn — geen invloed vermog uit te oefenen op de uitvoering en toepassing van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Overwegende, dat een beroep van appellante op de „rechtsonzekerheid”, welke bij haar zou zijn ontstaan door de opvattingen van het N.B.I. omtrent ontvijandingsmogelijkheden moet falen, aangezien van elke weigering van het N.B.I. tot ontvijanding beroep openstaat bij 's Raads Afdeling Rechtspraak;

Overwegende, dat de onzekerheid omtrent de vraag of de grond, waarop het bedrijf van appellante was gevestigd, bij wege van grenscorrectie aan het Nederlandse territorium zou worden toegevoegd, voor haar aanleiding had behoren te zijn om maatregelen te nemen voor het geval, dat de grenslijn ter plaatse geen wijziging zou ondergaan;

Overwegende, dat appellante — ter bestrijding van de stelling van het N.B.I., dat de verkoop op het tijdstip, waarop zij werd gesloten, door het algemeen belang werd gevorderd — heeft betoogd, dat het N.B.I. ten onrechte in de koopacte heeft doen opnemen, dat de verkoop vóór 1 September 1949 is tot stand gekomen en daartegenover heeft gesteld, dat de totstandkoming na 31 Maart 1951 heeft plaats gehad, hebbende appellante ter adstructie van dit betoog in afschrift aan Ons overgelegd: a) een op 30 September 1950 gedateerde brief van de Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg, behelzende de mededeling, dat de eigendommen, behorende tot haar vermogen reeds voor verkoop waren doorgegeven en dat de koopacte elke dag kan worden gepasseerd, b) een brief d.d. 31 Maart 1951 van het Hoofdkantoor van het N.B.I., waarin aan appellante — in antwoord op haar schriftelijk verzoek van 28 November 1950 tot verstrekking van alle gegevens, welke zij nodig had om te kunnen appelleren — is bericht, dat „tot op heden nog geen verkopen hebben plaats gehad”;

Overwegende, dat de door het N.B.I. aan het in laatstvermelde brief voorkomende woord „verkopen” gegeven betekenis van „schriftelijke overeenkomsten” Ons niet aanvaardbaar voorkomt, aangezien blijkens ambtshalve door Ons ingewonnen inlichtingen de voor de verkoop aan partij Verhofstad vereiste toestemmingen eerst zijn gegeven bij brieven van het N.B.I. d.d. 30 Mei 1951 LRA '200 en 11 Juni 1951 LRA '82071;

Overwegende, dat Wij bij de beoordeling van de vraag of ten tijde van de verkoop met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten was, dat aan appellante haar vermogen zou worden teruggegeven, als datum waarop overeenstemming omtrent de verkoop is bereikt zullen aannemen 11 Juni 1951;

Overwegende, dat bij requesten van 9 Mei 1950 en 16 September 1950 ter motivering van appellante's ontvijandingsverzoek door haar waren overgelegd een groot aantal voor appellante zeer gunstige verklaringen, welke alvorens hogerbedoelde toestemming was gegeven, reeds ten dele door inmiddels ingewonnen informaties waren bevestigd; dat het N.B.I. weliswaar van mening is, dat aan appellante niet door de Afdeling Rechtspraak haar vermogen zou zijn teruggegeven, indien enige der door haar overgelegde verklaringen niet ter zitting van de Afdeling Rechtspraak waren bevestigd en mondeling aangevuld door degenen, die deze verklaringen hebben ondertekend, doch daargelaten of deze veronderstelling voldoende gemotiveerd is, het N.B.I. op grond van de tot zijn beschikking staande gegevens gereede aanleiding had behoren te vinden om — gesteld dat de verstrekte inlichtingen en gegevens juist waren — rekening te houden met een grote mate van waarschijnlijkheid dat aan appellante ontvijanding zou worden verleend en bij twijfel aan de betrouwbaarheid der overgelegde verklaringen en verstrekte inlichtingen, daarnaar een onderzoek had kunnen en behoren in te stellen, waartoe ongeveer een jaar lang gelegenheid heeft bestaan voordat toestemming tot de litigieuze verkoop werd gegeven;

Overwegende, dat Wij, op grond van het vorenoverwogene, van oordeel zijn, dat de verkoop niet in het algemeen belang is geschied;

Overwegende, dat waar partij Verhofstad in zijn verweerschrift van Februari 1953 heeft gesteld: „een feit is dan ook dat eiseres het onderhavige

perceel zelf nooit gebruikte; gedaagde heeft vroeger steeds de grasopbrengst van dit perceel van eiseres gekocht" niet is in te zien, waarom het belang van de landbouw de verkoop van dit perceel vorderde; dat partij Verhofstad vermoedelijk alleen tot de aankoop is overgegaan, om te voorkomen, dat de grasopbrengst hem zou ontgaan, doordat het perceel aan een ander zou worden verkocht; dat het litigieuze perceeltje, ter grootte van —.70.30 ha, zonder enige schade voor het Saneringsplan Bergen, buiten de liquidatie van de Duitse landbouwgronden had kunnen blijven; dat Wij op grond hiervan het beroep van het N.B.I. op het belang van de landbouwsector zullen afwijzen;

Overwegende, dat Wij de litigieuze verkoop, nu deze noch door het algemeen belang, noch door de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep werd gevorderd — terwijl niet is gesteld, dat in het belang van het onder beheer gesteld vermogen of deszelfs schuldeisers is verkocht — zullen nietig verklaren;

Overwegende, dat Wij te rade zijn geworden het N.B.I. te veroordelen in de voor appellante opgekomen proceskosten en te bepalen, dat partij Verhofstad zijn eigen kosten zal dragen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren nietig de bij notariële acte van 16 November 1951 door de Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg, beherende namens het N.B.I. der appellante vermogen, met partij Verhofstad gesloten overeenkomst van verkoop en koop ten aanzien van het weiland, kadastraal bekend Gemeente Bergen (L), sectie D nummer 3581, ter grootte van zeventig aren en dertig centiaren;

Machtigen appellante om een afschrift van dit vonnis bij uittreksel of in afschrift te doen overschrijven ten hypotheekkantore, teneinde het onroerend goed op haar naam te doen stellen;

Veroordelen het N.B.I. in de voor appellante op deze procedure gevallen kosten, tot aan deze uitspraak door Ons begroot op f 100,—;

Bepalen, dat partij Verhofstad zijn eigen kosten zal dragen.

Aldus..... enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Acht en dertigste en negen en dertigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In twee afzonderlijke bijvoegsels van dit nummer zijn opgenomen de 38ste en 39ste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. Stct. 14 oktober 1955, No. 200)

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 257. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil Da 12323.

tussen:

1. De Erven Philips, te weten:
  - a. Zelma Stoppelman, wonende te Hilversum, weduwe van Jacob Philips;
  - b. Aletta Helena Philips, in algehele gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van Aalje Meyer van Dam, wonende te Groningen, hierna te noemen partij Philips;
2. Wilhelmina Sophia Tolk, buiten elke gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van Johannes Adolf Hendrik Stap, wonende te Doetinchem, Faillissementscurator: Mr. D. J. Rummelink te Doetinchem, hierna te noemen partij Tolk;
3. De Centrale Arbeiders Verzekerings- en Deposito Bank N.V. gevestigd te 's-Gravenhage, hierna te noemen de Centrale.
4. De Niederländische Grundstücksverwaltung, gevestigd te Amsterdam, hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien het verzoek van de Centrale dedato 23 Januari 1953 en van partij Philips dedato 10 October 1954 om een beslissing in het na te melden geschilpunt;

Gelezen de stukken, waaronder een copie van de akte van gedeeltelijk rechtsherstel, op 14 Juli 1952 verleden voor Notaris B. J. F. Terhorst te Gendringen en het verslag van de Gedelegeerden van de Afdeling Onroerende Goederen te Arnhem van de bespreking met partijen op 5 Februari 1954;

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Bij akte, op 14 Juli 1952 verleden voor Notaris B. J. F. Terhorst te Gendringen is partij Philips hersteld in de eigendom van het kadastrale perceel gemeente Doetinchem, Sectie C, nummer 1877, en zijn de gevolgen daarvan geregeld, behoudens na te melden geschilpunt;
2. In deze akte werd onder meer bepaald:

dat partij Tolk schuldig is aan partij Philips een som van f 5280.—, zijnde het restant exploitatiesaldo over het tijdvak 5 Mei 1945 tot 1 Januari 1949;

dat partij Tolk schuldig is aan de Centrale een som van f 15222,45 met rente à 4 % per jaar van 14 April 1949 af, onverminderd f 5,— boete per maand wegens te late rente-betaling, een en ander krachtens de akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling, op 30 October 1943 verleden voor Notaris Mr. J. J. van Gorkom te Doetinchem;

dat de N.G.V. haar uitkeringen op de door haar, wegens de verkoop van het bovenvermelde onroerend goed, ten onrechte in ontvangst genomen koop-som, voor zover deze uitkeringen f 2948,68 te boven gaan, zal storten bij de Raad voor het Rechtsherstel, met opdracht aan die Raad om de daar gestorte gelden uit te keren aan hem of haar, die zal blijken daarop recht-hebbende te zijn;
3. dat blijkens de voormelde akte partij Philips en de Centrale het niet eens zijn geworden over de vraag of de som van f 5280.—, welke partij Philips van partij Tolk heeft te vorderen, door partij Philips bij voorrang kon worden verhaald uit de door de N.G.V. bij de Raad te storten gelden en de feiten, welke aanleiding hebben gegeven tot dit verschil van mening, in die akte zijn omschreven als volgt:

„Het vermogen van de echtgenoot van partij Tolk is na de bezetting inge-
 „volge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen door het N.B.I.
 „onder beheer gesteld, dat als beheerder heeft aangesteld de naamloze
 „vennootschap N.V. Rotterdamse Bankvereniging, bijkantoor Doetinchem;
 „In feite heeft deze Bank onder dit beheer tevens begrepen het vermogen
 „van partij Tolk en dientengevolge huren geind van het litigieuse onroe-
 „rend goed over het tijdvak van 5 Mei 1945 tot 11 Juli 1948;
 „Nadat voormelde Bank had bemerkt, dat over het vermogen van partij
 „Tolk ten onrechte beheer was gevoerd, heeft zij het tijdens de bovenge-
 „melde periode gekweekte exploitatiesaldo uitgekeerd aan partij Tolk;
 „De Centrale stelt thans, dat het Beheersinstituut geen toestemming had
 „mogen verlenen tot het uitkeren van dit saldo, althans dit saldo had be-
 „horen te reserveren ten gunste van gedeposedeerde, die na ontvangst
 „daarvan een vordering tot een lager bedrag zou hebben gehad op partij
 „Tolk, waardoor gedeposedeerde minder zou hebben te verhalen uit de
 „vordering op de N.G.V. en dientengevolge de verhaalsmogelijkheden van
 „de Centrale op de vordering ten laste van de N.G.V. gunstiger zou zijn
 „geweest. Derhalve meent de Centrale, dat zij gedupeerd is door de han-
 „delwijze van het N.B.I. en dat het Beheersinstituut aansprakelijk is voor
 „het tijdens zijn feitelijk beheer gekweekte exploitatiesaldo, zulks inge-
 „volge het vonnis van de kamer 's-Gravenhage van de Afdeling Recht-
 „spraak dedato 28 December 1949.

4. Door de N.G.V. zijn nog geen uitkeringen gedaan op de door haar in ontvangst genomen koopsom, hetzij aan een der partijen bij het geschil, hetzij aan de Raad voor het Rechtsherstel,
5. De Centrale heeft als voorschot op de kosten dezer regeling bij de Raad gedeponneerd een bedrag van f 205,—;

Overwegende, dat het enige geschilpunt dat ten aanzien van het onderhavige rechtsherstel nog moet worden beslist, betreft de vraag of partij Philips dan wel de Centrale bij voorrang uit de uitkeringen door de N.G.V. te verrichten, kan verhalen, wat elk dier partijen van partij Tolk heeft te vorderen;

Overwegende, dat Gedelegeerden te Arnhem van de Afdeling Onroerende Goederen partijen in de gelegenheid hebben gesteld hun standpunten nader toe te lichten en dat partij Philips hiervan geen gebruik heeft gemaakt omdat zij van mening is, dat het in wezen gaat om een geschilpunt tussen de Centrale en het N.B.I., waarbij zij (partij Philips) slechts zijdelings is betrokken, doch dat de Centrale haar standpunt heeft toegelicht en heeft gesteld:

- a. Op grond van de aan de Centrale gerichte brieven van de Rotterdamsche Bank bijkantoor Doetinchem dedato 25 Mei 1946 en van het N.B.I. Vertegenwoordiging Arnhem d.d. 17 Februari 1948 moet de Centrale aannemen dat het vermogen van partij Tolk feitelijk en rechtens onder beheer heeft gestaan, zodat bij de opheffing van dit beheer het tijdens dit beheer gekweekte exploitatie-saldo conform het vonnis van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige kamer te 's-Gravenhage, de dato 28 December 1949, door het N.B.I. moest worden gereserveerd voor gedeposedeerde (partij Philips);
- b. Op grond van de zorgvuldigheid, welke in het maatschappelijk verkeer voor de belangen van anderen moet worden in acht genomen, had partij Philips eerder dan zij nu gedaan heeft (n.l. per 1 Januari 1949), het beheer over het aan rechtsherstel onderworpen onroerende goed behoren terug te vragen. Doordat zij dit niet heeft gedaan is voor de Centrale schade ontstaan, welke niet ten lasten van de Centrale behoort te komen;

Overwegende ten aanzien van de stellingen van de Centrale:

ad. a. dat de Afdeling het mogelijk acht dat de Centrale door de inhoud van de door haar in het geding gebrachte brief van het N.B.I. Arnhem en van de Rotterdamsche Bank, bijkantoor Doetinchem, een onjuiste voorstelling van zaken heeft gekregen met betrekking tot het beheer over het vermogen van

partij Tolk en de Centrale daardoor is benadeeld, doch het niet aangaat deze schade te verhalen op partij Philips, die te dezer zake geen verwijt treft en dat veeleer die schade zou moeten worden verhaald op diegenen, die de schade hebben veroorzaakt, doch een beslissing daarover niet tot de competentie van de Afdeling behoort;

dat overigens de Afdeling bij de voorbereiding van het rechtsherstel ten aanzien van het onroerende goed heeft onderzocht of het vermogen van partij Tolk onder beheer heeft gestaan en op een desbetreffende vraag aan het N.B.I., Vertegenwoordiging Arnhem, bij brief dedato 28 Maart 1951 heeft ten antwoord gekregen, dat het vermogen van partij Tolk nimmer onder beheer heeft gestaan van het N.B.I. welke mededeling door diezelfde Vertegenwoordiging bij haar schrijven van 4 Februari 1954 gericht aan de Gedelegeerden te Arnhem van de Afdeling is herhaald;

dat weliswaar de Centrale nog heeft beweerd dat het N.B.I. c.q. de Rotterdamsche Bank, Bijkantoor Doetinchem feitelijk het onroerende goed heeft beheerd, waarmede kennelijk is bedoeld een beheer niet gegrond op een der bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133, doch dat de Afdeling aan een dusdanig feitelijk beheer — aannemende dat het zou zijn gevoerd — geen ander rechtsgevolg kan verbinden dan een verplichting tot afdracht van het geinde aan partij Tolk;

dat wellicht een andere conclusie mogelijk ware, indien dit feitelijke beheer was gevoerd op verzoek van partij Philips, doch uit de sub b gemelde stelling van de Centrale onomstotelijk blijkt, dat partij Philips een dergelijk verzoek nimmer heeft gedaan;

dat derhalve de sub a gemelde stelling van de Centrale moet worden verworpen;

ad b. dat het instituut van het rechtsherstel in het leven is geroepen ten bate van de gedeposedeerden en dat het daarom redelijk en billijk is om aan te nemen dat gedeposedeerden slechts hun eigen belangen in aanmerking behoeven te nemen bij de beoordeling van de vraag of zij al dan niet gebruik zullen maken van de rechten, welke hun bij het Besluit E 100 zijn toegekend;

dat het de Afdeling voorts niet is gebleken dat de Centrale partij Philips heeft verzocht maatregelen te nemen ter bescherming van de belangen van de Centrale, zodat haar verwijt aan partij Philips als ongegrond moet worden beschouwd;

Overwegende dat de Afdeling op grond van het vorenstaande zal beslissen dat de vordering van partij Philips ten laste van partij Tolk bij voorrang zal worden verhaald uit de uitkeringen te verrichten door de N.G.V.;

Overwegende dat de Centrale, als in het ongelijk gestelde partij, moet worden belast met de kosten dezer regeling;

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Beslist het geschilpunt van partijen als volgt:

- I. De Centrale zal gedogen dat partij Philips tot verhaal van haar vordering groot f 5280,— ten laste van Mevrouw Wilhelmina Sophia Tolk te Doetinchem bij voorrang zal worden voldaan uit de uitkeringen te verrichten door de N.G.V. als omschreven in de akte van gedeeltelijke minnelijke regeling van rechtsherstel, op 14 Juli 1952 verleden voor Notaris B. J. F. Terhorst te Gendringen.
- II. De kosten dezer regeling ten bedrage van f 205,— zijn ten laste van de Centrale.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 26 Augustus 1955.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

DECEMBER 1955

NUMMER

6

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24. 'S-GRAVENHAGE,

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUIJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR / 14,-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ - UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”
SCHEEPMAKERSSTR. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	49
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	50
Afdeling Effectenregistratie	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	54
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	54
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art 113 c (nieuw) van het Be- sluit herstel rechtsverkeer	55
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/505 t/m 55/509 . . . . . pag 1261 t/m 1272	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.

Op 23 oktober j.l. is overleden de heer J. A. Deknatel, in leven lid van de Afdeling.

Samenstelling van de Raad. Mutaties. Afdeling Rechtspraak.

Aan Mr J. M. Zuidema is met ingang van 1 december 1955 eervol ontslag verleend uit zijn betrekking van substituut-griffier bij de Afdeling.

Met ingang van bovengenoemde datum is Mr J. M. Zuidema benoemd tot waarnemend griffier bij de Afdeling.

Mr H. Warners is met ingang van 1 december 1955 benoemd tot substituut griffier van de Afdeling.

Tot waarnemend griffier is benoemd Mr L. Wichers Hoeth.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 155. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
14 november 1955 (i.z. H. H. Teiken).

Nadat in de grensstreek bekend was geworden dat vele uit vijandelijke vermogens afkomstige landerijen door de Staat waren verkocht, heeft appellant in december 1951 vergeefs getracht van het N.B.I. inlichtingen te verkrijgen omtrent hetgeen ten aanzien van de aan hem toebehorende landbouwgronden is geschied. Van tardieve indiening van zijn beroepschrift is ook anderszins niet gebleken. Appellant ontvankelijk verklaard in zijn beroep. Beroep afgewezen, omdat de litigieuze verkoopovereenkomsten op het tijdstip waarop zij zijn gesloten door het algemeen belang werden gevorderd.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen, ... enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant — aan wie bij vonnis van 's Raads Afdeling Rechtspraak, Kamer Arnhem van 3 Maart 1954, onder vernietiging van een op 8 oktober gedateerde afwijzende beschikking van het N.B.I. op appellant's ontvindingsverzoek d.d. 19 december 1949 ontvinding is verleend, voorzover bij art. 4 van de Wet van 20 juli 1951, Stbl. 311 (de zogenaamde Bestemmingswet), het Besluit Vijandelijk Vermogen, Stbl. E 133, te zijnen aanzien is gehandhaafd, zulks onder bevel van teruggave aan appelland van diens in Nederland aanwezige vermogen of van hetgeen daarvoor in de plaats was gekomen — bij alhier geheel geïnserieerd te achten beroepschrift van 12 april 1954 aan Ons heeft verzocht te vernietigen de hierna te noemen, door het N.B.I. geëffectueerde verkopen ten aanzien van tot aan de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan hem toebehoord hebbende landerijen, te weten:

de bij acte van 27 oktober 1949 geëffectueerde verkoop aan partij J. H. Hoesen van de percelen, kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummers 3722 en 7056, tezamen groot 2.06.30 ha voor de prijs van f 1.267,15;

de bij acte van 31 maart 1950 geëffectueerde verkoop aan partij Hoesen-Zomer van de percelen kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummers 3115, 4388 en 4389, tezamen groot 4.22.20 ha voor de prijs van f 6.724,90;

de bij acte van 12 mei 1950 geëffectueerde verkoop aan partij Scheven van de percelen, kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummers 6991 en 6985, tezamen groot 2.21.65 ha, voor de prijs van f 2.703,56

de bij acte van 12 mei 1950 geëffectueerde verkoop aan partij H. Többen van de percelen, kadastraal bekend Gemeente Emmen, sectie A nummers 5020 en 5021, tezamen groot 4.84.73 ha, voor de prijs van f 7.622,67;

tegen alle welke verkopen appelland, die daarvan heeft kennis genomen uit een brief d.d. 25 maart 1954 van het N.B.I., als bezwaren heeft aangevoerd:

dat de Afdeling Rechtspraak in haar hogervermeld vonnis van 3 maart 1954 heeft overwogen, dat appelland zich tijdens de Duitse bezetting van Nederland op genoegzame wijze verdienselijk heeft gemaakt, zodat het onredelijk en onrechtvaardig zou zijn hem zijn vermogen te onthouden;

dat de billijkheid medebracht, dat het N.B.I. niet tot verkoop van vijandelijk vermogen zou overgaan, voordat vaststond, dat de voormalige eigenaar geen ontvinding zou verkrijgen;

dat de verkopen niet kunnen worden gerechtvaardigd door het algemeen belang, hetwelk daarentegen door het blijvend onthouden aan ontvindinge

Duitsers van hun vroegere gronden zou worden geschaad, aangezien hierdoor de goede verhoudingen in de grensstreek in gevaar zouden komen;

dat de liquidatie zeer zeker niet in het belang van het beheerde vermogen is geweest, omdat het vermogen van een boer bij verkoop van zijn gronden ernstig wordt geschaad;

Overwegende, dat in de alhier geheel ingevoegd te achten verweerschriften van de kopers, alle gedateerd 11 november 1954, en ter zitting primair is geconcludeerd tot niet ontvankelijkheid van appellant in zijn vordering en wel omdat appellant, wonende in de onmiddellijke nabijheid van de grens, reeds veel eerder dan een maand vóór de indiening van zijn beroepschrift moet hebben geweten dat vele uit vijandelijk vermogen afkomstige landerijen door de Staat aan Nederlandse boeren zijn verkocht, zijnde in elk geval appellant's raadsman daarvan reeds in 1952 op de hoogte geweest,

terwijl terzake bovendien is aangevoerd:

door partij J. H. Hoesen: dat op de door hem gekochte, dichtbij het bedrijf van appellant gelegen grond gedurende vijf maanden door de Nederlandse Heide Maatschappij ontginningswerkzaamheden zijn uitgevoerd, hetgeen aan appellant niet onopgemerkt kan zijn voorbijgegaan en hem tot informatie en recherche aanleiding had moeten geven; dat appellant, tijdens de uitvoering van die werkzaamheden, bij een bezoek aan hem, partij J. H. Hoesen, over de verkoop van de grond heeft gesproken, met hem mede naar het land is geweest en gekeken heeft naar de resultaten van de ontginningswerkzaamheden en naar een op het land aangebrachte afscheidig;

door partij Hoesen—Zomer: dat appellant korte tijd na de verkoop aan haar van de percelen A 3115, 4388 en 4389, en wel in 1950, nu en dan op haar bedrijf kwam kijken en dat met hem bij een van die gelegenheden over de plaats gehad hebbende verkoop is gesproken;

door partij Scheven: dat appellant, wetende, dat een deel van zijn grond was verkocht, had behoren te informeren of dit ook met de percelen A 6991 en 6985 het geval was;

door partij Hendrik Többen: dat hij herhaaldelijk met appellant heeft gesproken en dat deze hem korte tijd na de verkoop te kennen heeft gegeven dat het hem verheugde dat juist partij Többen — die hem vroeger door het lenen van geld had geholpen — de percelen 5020 en 5021 had kunnen kopen;

Overwegende, dat de kopers bij hun meervermelde, alle op 11 november 1954 gedateerde verweerschriften en bij pleidooi ten gronde hebben aangevoerd, dat de koopovereenkomsten op het tijdstip waarop daaromtrent wijs-overeenstemming is tot stand gekomen werden gevorderd zowel door het algemeen belang als door de juiste verhoudingen in de landbouw, zijnde in dit verband betoogd:

door partij J. H. Hoesen: dat het N.B.I. toestemming tot medewerking aan de transport-acte heeft gegeven bij schrijven van 31 augustus 1949, derhalve vóór het tijdstip, waarop door appellant om ontvijanding is verzocht; dat door de aankoop van deze grond zijn — partij J. H. Hoesen's — bedrijf tot een rendabele hoogte is opgevoerd; dat hij na aankoop van deze en andere voormalig-Duitse gronden daarin een bedrag van ruim f 8000,— heeft geïnvesteerd;

door partij Hoesen-Zomer: dat blijkens door het N.B.I. aan haar gericht schrijven d.d. 26 september 1949 op die — enige maanden aan de indiening van het ontvijandingsverzoek van appellant voorafgaande — datum toestemming is verleend tot medewerking aan de transport-acte; dat door haar, partij Hoesen-Zomer, grote offers zijn gebracht en zware lasten zijn aanvaard voor de opbouw van een geheel op eigen grondbezit geëxploiteerd bedrijfje;

door partij Scheven: dat blijkens aan hem gericht schrijven d.d. 26 september 1949 op die datum - op een tijdstip derhalve, waarop nog geen ontvijandingsverzoek van appellant bij het N.B.I. in behandeling was — door genoemd Instituut toestemming is verleend tot medewerking aan de onderwerpelijke transportacte; dat hij, partij Scheven, door de aankoop van de

percelen A 6991 en 6985, welke aankoop hij slechts met grote opofferingen en ten koste van zware lasten heeft kunnen financieren, zijn bedrijf rendabel heeft kunnen maken en dat hij door vernietiging van de verkoop een niet te becijferen schade zou lijden;

namens partij Hendrik Többen: dat het N.B.I. blijkens deszelfs aan deze gericht schrijven van 28 oktober 1949, toestemming tot medewerking aan de transport-acte heeft gegeven op een tijdstip, waarop nog geen ontvrijdingsverzoek door appellant was ingediend; dat de percelen A 5020 en 5021 inmiddels zijn doorverkocht aan J. O. Többen, zoon van de thans 79 jarige koper en opvolger in diens bedrijf, welk bedrijf $7\frac{1}{2}$ ha groot is geweest, maar waarvan vóór de aankoop van de twee uit appellant's vermogen afkomstige percelen $4\frac{1}{2}$ ha onteigend was; dat de zoon zelf eigenaar was van $4\frac{1}{2}$ ha; dat deze laatste de percelen A 5020 en 5021 aan een derde heeft moeten verpachten omdat hij door een reumatische aandoening in zijn werkzaamheden wordt belemmerd;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs, alhier in haar geheel geïnserieerd te achten, conclusie van antwoord d.d. 5 juli 1954, en bij pleidooi, primair — en wel op dezelfde gronden als door de kopers zijn aangevoerd — aan Ons heeft verzocht appellant in zijn vordering niet-ontvankelijk te verklaren en subsidiair heeft geconcludeerd tot ontzegging van diens vordering, beroepende ook het N.B.I. zich ter motivering van de verkopen zowel op het algemeen belang als op de juiste verhoudingen in de landbouw;

Overwegende, dat ter zitting namens appellant is ontkend, dat de kopers hem van de verkoop mededeling hebben gedaan, integendeel is verklaard, dat deze in hun uitlatingen tegenover hem de indruk hebben gewekt, dat de grond niet was verkocht; dat voorts door appellant is overgelegd een door hem van het N.B.I. ontvangen, op 15 februari 1952 gedateerd schriftelijk antwoord op zijn op 21 december 1951 tot het N.B.I. gericht verzoek hem te willen mededelen of de thans litigieuze gronden waren verkocht, bij welk antwoord aan appellant werd medegedeeld: „Naar aanleiding van Uw bovenaangehaald schrijven delen wij U mede, dat het ons voorschijns niet mogelijk is U de gevraagde inlichtingen te doen toekomen”;

dat appellant verder bij pleidooi heeft bestreden, dat het algemeen belang, waardoor volgens het N.B.I. een spoedige liquidatie van vijandelijk vermogen zou zijn gevorderd, indentiek is aan het algemeen belang, bedoeld in art. 11 lid 2 E 133, „omdat immers iedere verkoop geld in het laadje brengt en dus, getoetst aan het criterium van het N.B.I., in het algemeen belang zou zijn”, implicerende toch de redactie van art. 11, „dat er ook wel eens verkopen niet in het algemeen belang zijn, zodat het criterium van het N.B.I. niet houdbaar is”; dat appellant in dit verband nog heeft betoegd, dat de bepalingen van art. 11 lid 2 E 133 waarmede volgens hem is beoogd een zekere bescherming aan het beheerde vermogen te geven — in de opvatting van het N.B.I. volkomen zinloos zouden zijn;

dat tenslotte ter zitting nog door appellant is ontkend, dat het belang van de landbouwsector de verkoop heeft gevorderd, hebbende met name partij Hendrik Többen, aan wie het grootste gedeelte is verkocht, de grond zelfs niet bewerkt;

Ten aanzien van het recht;

Met betrekking tot het door het N.B.I. en de kopers opgeworpen niet-ontvankelijkheidsweer:

Overwegende, dat appellant, die ontkent door de kopers van de verkoop van de litigieuze percelen op de hoogte te zijn gesteld, kennelijk op grond van de algemeen aan de grens aanwezige bekendheid met de verkoop van voormalige Duitse grensländerijen op Nederlands gebied, zich zekerheid heeft willen verschaffen omtrent hetgeen er ten aanzien van die ländereien was geschied en daarom aan het N.B.I. — als de daaromtrent meest gerede instantie — om inlichtingen heeft verzocht;

dat het N.B.I. echter heeft geweigerd, die inlichtingen te verstrekken, zulks ten onrechte; dat de gemachtigde van het N.B.I. er zich weliswaar

AFDELING RECHTSpraak

Uitspraken

No. 55/505

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak GRONINGEN, 9 november 1955 (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellant is op 10 april 1945 een weddenschap van f 5000,— aangegaan over de datum van de bevrijding en heeft deze weddenschap verloren, waarna zijn bankier het bedrag aan de winnaar heeft uitbetaald.

Op grond van het feit dat het vermogen van appellant onder beheer van het N.B.I. stond heeft de beheerder — met toestemming van het N.B.I. — een vordering ingesteld tegen de bankier strekkende tot nietigverklaring van de uitbetaling en tot betaling van f 5000,— aan het N.B.I. De onder beheer stelling is in 1948 geëindigd, waarna appellant de procedure tegen de bankier heeft overgenomen en voortgezet, in welke procedure het Gerechtshof te Leeuwarden bij arrest van 16 februari 1955 de vordering heeft toegewezen. Intussen heeft het N.B.I. bij schrijven van 10 februari 1955 de uitbetaling door de bankier alsnog bekrachtigd.

Deze beslissing van het N.B.I. is in beroep vernietigd op grond van de tardiviteit van de bekrachtiging.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 13, 14, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz. Heeft gegeven de volgende beslissing inzake:

Marten Heio Brongers, wonende te Groningen, appellant van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 10 Februari 1955, gemachtigde Mr. A. H. Smit, advocaat en procureur te Groningen.

De Raad voornoemd:

Gezien het beroepschrift van appellant d.d. 26 Februari 1955, waarin hij op de hieronder ter sprake komende gronden in beroep komt van een beslissing van het N.B.I., vervat in diens schrijven van 10 Februari 1955, waarbij het N.B.I. de nietigheid van de uitbetaling van een bedrag van f 5000,— in Mei 1945 door de firma van Assen en Veendorp, bankiers te Groningen, aan een zekere Schutter heeft opgeheven

door deze rechtshandeling alsnog te bekrachtigen, met verzoek om voormelde beslissing van het N.B.I. te vernietigen, althans buiten effect te stellen met zodanige verdere beslissing als de Afdeling Rechtspraak in goede justitie zal vermenen te behoren, kosten rechtens;

Gezien het antwoord van het N.B.I. d.d. 24 Maart 1955, waarin dit concludeert tot niet-ontvankelijkheid van het appèl, althans tot ontzegging aan appellant van zijn vordering in hoger beroep, kosten rechtens;

Gehoord ter zitting van 4 Mei 1955 den appellant bij monde van Mr. A. H. Smit voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. H. H. A. van West, wonende te 's-Gravenhage;

Gezien de in het geding gebrachte bescheiden en nader ingekomen schrifturen;

Overwegende dat op grond van de gedingstukken en de overgelegde bescheiden het navolgende als vaststaand kan worden aangenomen:

Op 10 April 1945 hebben appellant en voormelde Schutter zich bij de firma van Assen en Veendorp (verder te noemen: „de Bank”) vervoegd, mededelend, dat zij met elkaar een weddenschap hadden aangegaan om f 5000,—, waarbij Brongers gewed had, dat de bevrijding niet, Schutter, dat de bevrijding wèl voor 1 Juni 1945 zou plaatsvinden; dat zij nu ieder f 5000,— van hun vermogen wilden afzonderen en dit wensten uit te betalen aan de Bank met opdracht aan haar om de f 10.000,— aan den winnaar uit te betalen. De Bank heeft vervolgens deze opdracht aangenomen, daarbij f 5000,— in contanten ontvangend van appellant, die geen rekeninghouder van haar was, terwijl van de rekening van Schutter een bedrag van f 5000,— werd afgeboekt. Na de bevrijding heeft de Bank het bedrag van f 5000,—, dat haar door appellant was toevertrouwd, aan Schutter uitbetaald, zonder dat zij daartoe toestemming had verkregen van het N.B.I., welke toestemming nodig was, doordat het vermogen van appellant onder het beheer van het N. B.I. was gekomen. Hierna heeft de beheerder van appellant, daartoe gemachtigd door het N.B.I., een vorde-

ring ingesteld tegen de Bank, strekkend tot nietigverklaring van de uitbetaling en tot veroordeling van de Bank om gemeld bedrag alsnog aan hem uit te betalen. Krachtens beschikking van het N.B.I. van 28 Januari 1948 is op voormelden datum het beheer over het vermogen van appellant geëindigd. Deze heeft daarop de door den beheerder aangevangen procedure voortgezet. Dit heeft uiteindelijk ertoe geleid, dat bij arrest van 16 Februari 1955 van het Gerechtshof te Leeuwarden de nietigheid van voormelde uitbetaling is uitgesproken en de Bank veroordeeld is om aan appellant te betalen een bedrag van f 5000,— met rente. Inmiddels had echter het N.B.I. een schrijven gericht aan den raadsman van de Bank, gedagtekend 10 Februari 1955, waarbij het verklaarde de uitbetaling van de Bank aan Schutter alsnog te bekrachtigen;

Overwegende dat appellant van oordeel is, dat nu het N.B.I. aanvankelijk machtiging had verleend om bovenvermelde procedure aan te vangen en zich mitsdien uitdrukkelijk op het standpunt had gesteld, dat voormelde handeling nietig was, het niet ten nadele van appellant op dit standpunt kon terugkomen, nadat de procedure reeds jaren had geduurd en het beheer over het vermogen van appellant geruimen tijd tevoren was geëindigd, hetgeen te meer klemt, nu art. 14 lid 2 van het K.B. E 133 bepaalt, dat het N.B.I. alleen op grond van uitzonderlijke omstandigheden de nietigheid kan opheffen en het beroep op de nietigheid van een handeling, verricht in strijd met art. 13, niet alleen kan uitgaan van het N.B.I. zelf, maar ook van den persoon, wiens vermogen onder beheer is gesteld, wanneer dit beheer is geëindigd;

Overwegende dat het N.B.I. zijn houding hierop grondt, dat de machtiging, die het indertijd aan den beheerder van appellant heeft verleend tot het instellen van de procedure, waarbij de nietigheid van de uitbetaling werd ingeroepen, geschiedde met het doel, dat het vermogen van den beheerde werd in-standgehouden, zulks met het oog op de eventueel aan appellant op te leggen verbeurdverklaring; dat met de opheffing van het beheer dit motief kwam te vervallen en appellant door daarna de procedure voort te zetten in strijd handelde met hetgeen voor hem

tegenover de firma betamelijk was geweest; dat het verder gemeend heeft aan het verzoek van de Bank om de handeling alsnog te bekrachtigen te moeten voldoen, omdat anders de Bank voor de tweede maal, nu ten laste van haar eigen vermogen, een bedrag van f 5000,— zou moeten betalen;

Overwegende hieromtrent, dat het beroep op de nietigheid van de handeling, verricht in strijd met art. 13 E 133, na het eindigen van het beheer ook toekomt aan dengene, wiens vermogen onder beheer heeft gestaan, gelijk ook door den Hogen Raad beslist is bij zijn arrest van 2 April 1954 N. J. 1955 no. 553, en de redelijkheid meebrengt, dat het N.B.I., wanneer het in strijd met zijn aanvankelijke houding de handeling, waarvan de nietigheid is ingeroepen, na de opheffing van het beheer alsnog wenst te bekrachtigen, hiertoe binnen een redelijken termijn overgaat, zodat de belanghebbende zijn houding erop kan afstemmen;

Overwegende dat het N.B.I. dit in het onderhavig geval heeft nagelaten, hetgeen ertoe heeft geleid, dat de appellant de procedure van zijn beheerder heeft overgenomen en zelfs uiteindelijk een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing heeft verkregen, waarbij de nietigheid van de handeling is uitgesproken;

Overwegende dat het N.B.I. zich erthans wel op beroept, dat het niet eerder tot bekrachtiging kon overgaan dan nadat het een daartoe strekkend verzoek van de Bank had bekomen, maar deze stelling in art. 14 E 133 geen steun vindt;

Overwegende dat onder deze omstandigheden de bekrachtiging door het N.B.I. als tardief moet worden beschouwd, zodat de beslissing, waarvan appèl, niet in stand kan blijven;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Vernietigt de beslissing van het N. B.I. vervat in diens schrijven aan Mr. R. A. Vos van 10 Februari 1955, waarin de uitbetaling door de firma van Assen en Veendorp van het bedrag van f 5000 aan Schutter is bekrachtigd;

Veroordeelt het N.B.I. in de kosten van het appèl aan de zijde van appellant gevallen, tot op heden begroot op f 100,—.

No. 55/506

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
17 Maart 1954 (Mrs. Prof. Kollewijn,
Prof. Wiarda en van Vrijberghe de
Coningh).

De verkoop van het te Rotterdam gelegen onroerend goed en de daarmee verband houdende aflossing van een Joodse hypothecaire vordering moet in verband met de ligging van het perceel en het daaraan verbonden oorlogsgevaar worden beschouwd als een handeling, die ter behartiging van de belangen van gerequesteerde Bouwhuis volkomen gerechtvaardigd was. Mede de ver strekkende gevolgen ten aanzien van de overige gerequesteerden in aanmerking nemende, verzetten zich redelijkheid en billijkheid tegen het gevraagde rechtsherstel.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
art. 113c jo art. 18).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gezien de stukken, waaronder:

a. een akte van minnelijk rechtsherstel, tevens proces-verbaal van zwaargheden op 8 Augustus 1951 opgemaakt door notaris J. C. S. van Lis te Hillegersberg betreffende het rechtsherstel ten aanzien na te melden onroerend goed;

b. het advies te dezer zake door de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen aan de Raad uitgebracht;

c. een request, waarmede onder datum van 7 Januari 1952 (ingekomen op 8 Januari 1952) verzoekers, te weten: David Abraham Hamburger, wonende te Heemstede, zo voor zich als in hoedanigheid van toezienend voogd en de te Amsterdam gevestigde Stichting tot Verzorging van Joodse Oorlogspleegkinderen en andere minderjarigen in haar hoedanigheid van voogdes over de minderjarige Charles Hamburger zich hebben gewend tot deze afdeling van de Raad met een vordering tot rechtsherstel als in het petitum van het request omschreven op de daarin vervatte gronden;

d. een verweerschrift van elke der partijen

E. S. M. van Hussen te Rotterdam
de N.V. Nederlandse Verzekeringmaatschappij St. Willibrordus te Utrecht

H. Bouwhuis te Tuk

als gerequesteerden ten deze, waarin

elke harer op de daarin aangevoerde gronden de vordering tot rechtsherstel tegenspreekt;

Gehoord ter zitting van de Raad van 21 Januari 1954 Mr. A. G. Lubbers te Amsterdam voor en namens requestanten en Mr. L. E. Roes te Rotterdam voor en namens de gerequesteerden van Hussen en St. Willibrordus;

Overwegende, dat de Raad hier als overgenomen en ingelast beschouwt de inhoud van voormelde en van alle overige stukken van het geding en voorts

Overwegende, dat daaruit blijkt, dat tusschen alle betrokken partijen geen geschil bestaat voor wat betreft de volgende feiten:

1. partij Bouwhuis heeft bij akte op 28 April 1942, te bestemder plaatse overgeschreven, verleden ten overstaan van notaris J. L. Schuurs te Rotterdam verleden het hem in eigendom toebehorende perceel Rauwenhofstraat 62 te Rotterdam, kadastraal bekend als Gemeente Delfshaven Sectie I no. 2989 verkocht en in eigendom overgedragen aan partij van Hussen, welke toen van hem heeft gekocht en in eigendom verkregen bedoeld perceel;

2. op dienzelfde dag werd afgelost een hypotheek toen nog groot f 13.000 rentende 4¼ % per jaar, waarmede het pand was belast ingevolge akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling op 1 Juli 1931 verleden ten overstaan van notaris G. J. M. Schoenmaeckers te Rotterdam ten laste van partij Bouwhuis en ten gunste van Abraham David Hamburger, thans overleden, tot wiens nalatenschap uitsluitend zijn gerechtigd eerstgenoemde verzoeker en de in den hoofde dezes genoemde minderjarige, tengevolge waarvan bedoelde hypothecaire inschrijving werd doorgehaald;

3. de volmacht voor het royement der hypotheek werd door Abraham David Hamburger persoonlijk getekend;

4. op de dag der aflossing was uit hoofde van gezegde schuld partij Bouwhuis schuldig voor hoofdsom en rente in totaal f 13.227,13 welk bedrag door notaris Schuurs werd overmaakt als volgt:

a. op 20 Maart 1942 per giro op de rekening der Rotterdamse Bank ten gunste van de rekening der N(iederlân-dische) G(rundstücks) V(erwaltung) Hypothekenlosung H. Bouwhuis / A.D. Hamburger ter verkrijging van de z.g.

Genehmigung f 260,—;

b. op 2 Mei 1942 per storting bij de Nederlandsche Bank ten gunste van de rekening Bank voor de Nederlandsche Arbeid te Amsterdam een som van f 12.967,12;

5. op de dag van opgemeld transport werd het perceel door de nieuwe eigenaresse, partij van Hussen, belast met een hypothecaire inschrijving ten gunste van partij St. Willibrordus groot in hoofdsom f 13.000,— blijkens akte verleden voor notaris Schuurs voornoemd en ter bestemder plaatse ingescheven;

Overwegende, dat verzoekers zijn van oordeel, dat naar redelijkheid en billijkheid rechtsherstel ten aanzien van die hypothecaire vordering behoort te geschieden en partij Bouwhuis niet ten rechte een beroep kan doen op het bepaalde in artikel 33 E 100, daartoe aanvoerende in zijn korte zakelijke samenvatting:

dat partij Bouwhuis geheel vrijwillig en uit eigen beweging is overgegaan tot verkoop van het bezwaarde perceel en zelf zich aldus heeft gebracht in de noodzakelijkheid voorzegde op het pand rustende hypotheek af te lossen met algehele negatie van de belangen van de hypothecaire crediteur, immers hij uit de voornamen en naamsaanduiding van die schuldeiser heeft moeten weten, dat die crediteur behoorde tot de Joodse bevolkingsgroep en derhalve mede heeft moeten weten, dat die aflossing niet aan zijn werkelijke schuldeiser zou ten goede komen en bij het besluit tot zijn voormelde gedraging ofwel in het geheel niet is bedacht geweest, gelijk hij had behoren te zijn, op die belangen van zijn crediteur, ofwel die belangen in zijn overwegingen heeft betrokken met slechts het resultaat, dat hij daarmede geen rekening heeft wenssen te houden in verband met zijn voornemen in eigen belang tot verkoop van het pand over te gaan;

Overwegende, dat partij Bouwhuis in het voormeld proces-verbaal de vordering tot rechtsherstel heeft bestreden op de tweeledige grond:

a. dat de hypothecaire crediteur zelf de volmacht tot royement van de hypotheek heeft getekend en daarmede bekend met het feit, dat die aflossing hem niet zou valideren, de doorhaling van de hypotheek en de aflossing heeft goedgekeurd;

b. dat hij niet zonder grond met het

oog op de geenszins denkbeeldige gevaren, waaraan zijn eigendommen in vast goed te Rotterdam bij het verder verloop van de oorlog zouden komen bloot te staan, gelegen als dat goed was in de onmiddellijke nabijheid van voor bombardementen vanwege de Geallieerden op voor de oorlog belangrijke in handen van de vijand zijnde objecten, in een dwangpositie gebracht tot die quasi-vrijwillige verkoop van dat goed is overgegaan;

Overwegende, dat partij van Hussen zich heeft aangesloten bij het standpunt en eveneens partij St. Willibrordus, welke nog daarenboven heeft naar voren gebracht, dat generlei grond bestaat om ingeval van een mogelijkerwijze te verlenen rechtsherstel dit te doen werken ten hare nadele door verlagening in rang van haar hypotheek, waar zij toch volkomen te goeder trouw en zonder dat haar redelijkerwijze enig verwijt valt te maken als nieuwe hypothecaire creditrice is opgetreden;

Overwegende terzake van een en ander, dat de Raad zich in deze aansluit bij het standpunt van partij Bouwhuis;

Overwegende, dat toch de Raad aan de hand van een overgelegde situatiokaart is van oordeel, dat geenszins ten onrechte partij Bouwhuis gevaar voor zijn bezit te Rotterdam in hoge mate duchtte en begrijpelijk acht, dat hij, die als particulier geen andere inkomsten trekt dan uit zijn vermogensbezit, besloot zich van dat bezit middels een verkoop te ontdoen en zelf naar het Oosten van het land te verhuizen;

Overwegende, dat op die grond ten deze niet valt te betogen, dat hij geheel zonder enige noodzakelijkheid zich in de uit zijn verkoop voortvloeiende positie heeft gebracht tot aflossing der hypotheek te moeten overgaan en onder deze bijzondere omstandigheden het te verlenen rechtsherstel niet door redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd;

Overwegende, dat daarenboven hierbij nog valt in het oog te houden, dat mede bij de afweging der onderscheidene ten deze in aanmerking komende belangen, dient te worden gelet op de onvermijdelijke gevolgen welke dit rechtsherstel zoude medebrengen voor de partijen van Hussen en St. Willibrordus — willen althans verzoekers met dit herstel zijn gebaat — en — gelet op mede die belangen — waar

aan laatstgenoemde partijen geen ernstige verwijten zijn te maken ten opzichte van hare gestie en gedragingen — redelijkheid en billijkheid zich verzetten tegen het rechtsherstel met alle zijn vèr strekkende ook voor anderen werkende gevolgen;

Overwegende, dat de Raad mitsdien is van oordeel, dat reeds op dien grond het verzoek moet worden gewezen van de hand en aan het bovenstaande niet afdoet hetgeen verzoekers nog verder hebben te berde gebracht tot onderstreping van de wijze, waarop Bouwhuis met de belangen van de hypothecaire crediteur zou zijn omgesprongen;
RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af.

Kent aan verzoekers toe de voordeelingen op de instanties, welke de afgeleste bedragen hebben ontvangen.

Verstaat, dat de reeds door verzoekers voorgeschoten kosten van het rechtsherstel te hunne laste zullen blijven.

Veroordeelt verzoekers, de eerste zo voor zich als in hoedanigheid, de laatste uitsluitend in hare hoedanigheid in de kosten der procedure voor deze afdeling aan de zijde van partij Bouwhuis begroot op nihil en aan die van elk der partijen van Hussen en St. Willibrordus tot op deze uitspraak ten aanzien van elk harer begroot op f 100,— (honderd gulden).

No. 55/507

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
31 Maart 1954 (Mrs. Prof. Duyfjes, Prof. Wiarda en van Vrijberghe de Coningh).

Door de bezwaarde percelen in 1944 te doen veilen heeft de „Olveh” als hypothecaire creditrice niet voldoende rekening gehouden met de belangen van haar debiteur, daar zij immers wist dat de meerwaarde boven de hypothecaire schuld aan Duitse rooFinstituten ten goede zoude komen.

De „Olveh” kan tot de kopers van de percelen niet het verwijt richten, dat zij met deze belangen niet voldoende rekening hebben gehouden, nu zij zelf het initiatief heeft genomen tot de veiling.

Regeling van de Afd. Onroerende Goederen bevestigd, behalve een rectificatie in de rente-berekening.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113c jo art. 18).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gezien de stukken, waaronder:

I. een door de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel op 15 October 1952 gegeven regeling inzake het rechtsherstelgeschil tussen

- a. de Erven Alexander Druyf;
- b. Het Onderling Levensverzekering Genootschap DE OLVEH van 1879 gevestigd te 's-Gravenhage, hierna aan te duiden als Olveh;
- c. J. A. Slinkert te Rotterdam;
- d. W. Bierhuizen te Rotterdam;
- e. de Nationale Bouwkas N.V. gevestigd te Rotterdam, hierna aan te duiden als de Bouwkas;
- f. de V(ermögens) V(erwaltung) und R(enten) A(nstalt) te Amsterdam;

II. het verzoekschrift door de Olveh onder datum van 26 November 1952 tot de Afdeling Rechtspraak van de Raad gericht, houdende een door haar tegen de onder I. vermelde regeling ingesteld hoger beroep;

III. een verweerschrift ingekomen 27 Februari 1953 namens de erven Druyf ingediend tegen voormeld beroepschrift;

IV. een anti-dotaal request d.d. 14 Februari 1953 van de V.V.R.A.;

V. een schriftuur door de Bouwkas ingezonden naar aanleiding van het beroepschrift;

VI. een verweerschrift tegen het beroepschrift door J. A. Slinkert d.d. 16 Maart 1953;

VII. een verweerschrift d.d. 28 Februari 1953 van W. Bierhuizen tegen het beroepschrift;

Gehoord ter zitting van de Raad van 25 Februari 1954 de Olveh bij monde van Jhr. Mr. P. J. W. de Brauw te 's-Gravenhage, de erven Druyf bij monde van notaris P. L. van den Blink te Amsterdam, partij Slinkert in persoon en Mr. Geurtsen te Rotterdam voor partij Bierhuizen, zijnde de partijen de Bouwkas en V.V.R.A. niet ter zitting verschenen;

Overwegende, dat de Raad de inhoud van alle voormelde en overige stukken van het geding hier als overgenomen en ingelast beschouwt en voorts

Overwegende, dat de Olveh zich bezwaard gevoelde door de in den hoofde dezes onder I. vermelde door de Afdeling Onroerende Goederen gegeven regeling voor wat betreft de hierna aan te geven onderdelen daarvan, tegen

die regeling de volgende grieven heeft opgeworpen en toegelicht:

A. in de beroepen beslissing spreekt de afdeling als haar oordeel uit, dat de verkoop door de Olveh als hypothecaire creditrice van nu wijlen Alexander Druyf Hzn. — van wie de in die beslissing genoemden — thans als appellanten optredenden — zijnde tot diens nalatenschap gerechtigden — van de aan haar hypothecair verbonden aan genoemde debiteur toebehorende onroerende goederen in Augustus 1944 ondernomen ingevolge het bij de hypotheek gemaakte beding van artikel 1223 lid 2 B.W. tot verhaal van haar hoofdsom ad toen f 20.800,— benevens rente sedert een Augustus 1943, onder de omstandigheden van het geval niet kan worden aangemerkt als te goeder trouw te hebben plaats gehad, wijl daarbij niet genoegzaam is rekening gehouden met de belangen van haren debiteur, meergezegden Alexander Druyf, die, als behorende tot de Joodse bevolkingsgroep toen grotendeels weggevoerd en omgekomen of uitgeweken zijnde, niet in staat was wegens overmacht de rente aan te zuiveren, hebbende bovendien die verkoop plaats gevonden op een tijdstip, immers na de invasie in Frankrijk, waarop ieder kon verwachten, dat binnen korte tijd de verbindingen hersteld zouden zijn, zodat weder contact had kunnen worden verkregen met de zich daar bevindende erfgenamen van A. Druyf, aan wie dan had kunnen worden verzocht de achterstand aan te zuiveren, ten onrechte volgens de Olveh, omdat daarbij wordt voorbijgezien, dat zij ten rechte tot de veiling is overgegaan, nu een jaar achterstand in rentebetaling bestond en haar vordering hoger was dan naar het oordeel van de Verzekeringskamer als juiste belegging kon worden aangemerkt en dit te meer klemt indien daarbij in aanmerking genomen wordt

1. dat reeds in het verleden de onderhavige hypotheek bij voortduring een zorgenkind was geweest, immers al vóór de oorlog aangedrongen was harerzijds op beter onderhoud, wijl de zekerheid niet voldoende werd geacht
2. dat het onderpand — zijnde een drietal percelen te Rotterdam — in beheer was overgegaan op het ANBO, waarna alle betalingen achterwege bleven, terwijl het onder-

pand voortdurend in waarde achteruitging;

B. ten onrechte heeft de afdeling in haar thans beroepen beslissing de kopers in openbare veiling, zijnde partijen Slinkert en Bierhuizen, die ieder een gedeelte van de bezwaarde percelen hebben gekocht, te goeder trouw geoordeeld ten onrechte, omdat die kopers en dan bijzonderlijk partij Bierhuizen ter plaatse volledig bekend waren, Bierhuizen zelfs sedert jaren huurder was van het door hem gekochte en één hunner zelf aan de vertegenwoordiger van Olveh had medegedeeld, dat de eigenaar vermoedelijk ondergedoken of gedeporteerd was als jood, voorts één hunner aan dienzelfde vertegenwoordiger mededeelde, dat het pand door zijn hypotheek „gezak was” en beiden huur betaalden aan het ANBO;

C. ten onrechte heeft de afdeling in haar beslissing overwogen, dat het tijdstip, waarop de executie plaats vond, van enig belang is voor de beoordeling der vraag, of Olveh voldoende rekening gehouden heeft met de belangen van de gedeposeerde, omdat toen de oorlog in een gevorderd stadium verkeerde;

ten onrechte wijl te dien aanzien niet in aanmerking dient te komen het moment, waarop de executie plaats vond, doch dat, waarop de opdracht tot de verkoop werd gegeven, welke opdracht reeds is uitgegaan geruime tijd vóór de invasie;

D. ten onrechte is in de aangevalnen beslissing de rentevoet gesteld op 4 %, waartoe generlei aanleiding bestaat en zeker niet, nu de betaling van het surplus van de opbrengst der veiling boven hetgeen daarop viel te verhalen, zijnde dat surplus f 5.500,74 eerst in September 1944 aan de V.V.R. A. heeft plaats gehad;

terwijl daarenboven het voor die rente berekende bedrag naar 4 % op f 2.392,50 te hoog is becijferd, immers is te berekenen op f 1.781,—;

E. ten onrechte is appellante bij de beroepen beslissing veroordeeld in de kosten dier regeling, wijl het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100 niets inhoudt omtrent een veroordeling in de proceskosten en de artikelen 113 a en volgende voorzien in een regeling door de Afdeling Onroerende Goederen, die gelijk gesteld wordt met een besluit van de Raad;

Overwegende ten aanzien van elke dier grieven in het algemeen, dat overigens tussen partijen niet, althans niet in beslissende betekenis, geschil bestaat over de feiten, zoals die zijn vastgesteld in de beslissing van de afdeling en voorts voor wat betreft

grief A. dat deze aan de Raad ongegrond voorkomt en ook de Raad is van oordeel, dat de Olveh bij hare gedraging, bestaande in het in 1944 veilen van haar onderpand, niet genoegzaam haar oog gericht gehouden heeft op de belangen van de gedeposeerde eigenaar dier panden, meergenoemde Alexander Druyf, van wie haar bekend was, gelijk zij heeft erkend en trouwens door haar was te begrijpen, door het optreden van de ANBO ter zake van de bezwaarde percelen, dat hij behoorde tot de Joodse bevolkingsgroep;

dat dit Olveh in tweeërlei opzicht moest manen tot voorzichtigheid met betrekking tot haar voor te nemen veiling en wel in zoverre, dat mogelijkerwijze door die omstandigheid bijzondere gronden konden bestaan voor het achterwege laten van rentebetaling en in ieder geval in zoverre, dat naar Olveh met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kon vermoeden, dat de meer-opbrengst(en) van de panden boven haar hypothecaire belasting niet aan de eigenaar-debiteur zou ten goede komen;

dat nu weliswaar Olveh met klem heeft voorgedragen, dat ook in het verleden bij herhaling moeilijkheden waren gerezen met betrekking tot de door Druyf te verrichten betalingen op de hypotheek, doch dit aan het vorenstaande weinig afdoet;

dat, naar feitelijk vaststaat, de rente der hypotheek tot aan Augustus 1943 was betaald;

dat derhalve de Olveh ten tijde van de door haar opgezette veiling op haar hypotheek te vorderen had een hoofdsom toen groot f 20.800,— benevens rente sedert 1 Augustus 1943, voor welke rente zij mede hypotheccair was gedekt;

dat nu de vraag rijst of onder die omstandigheden gerechtvaardigd was en tegenover de Joodse debiteur was te billijken de executie, met de zekere wetenschap, dat zijn belangen in zoverre daardoor in gevaar kwamen, dat hem de meer-opbrengst zou ontgaan;

dat naar de eigen mededelingen van Olveh blijkens een toen door haar ge-

dane taxatie het onderpand in 1936 een waarde nog had van f 32.000,— en aangenomen zelfs, dat het nadien door gebrek aan genoegzaam onderhoud of uit anderen hoofde nog in waarde was gedaald, in ieder geval ten tijde der executie toen de hoofdsom tot f 20.800,— was verminderd, geacht kon worden nog ruimschoots genoegzame waarborg te bieden tot verhaal van de hoofdsom met de achterstallige rente en in geen geval dus toen het uiterste tijdstip was aangebroken om tot veiling over te gaan in verband met het boven al vaker naar voren gebrachte voor de Joodse eigenaar daaruit dreigende gevaar;

dat de Raad een open oog heeft voor de tweeledige omstandigheid, dat ten eerste toen mogelijkerwijze de hypotheccaire belasting overtrof het normale en gebruikelijke percentage van de waarde van het onderpand en ten tweede, dat de Olveh bij haar beleid had te laten wegen de belangen van haar onderling verzekerden, doch hoezeer een en ander onder normale omstandigheden een grond zou hebben kunnen opleveren tot veiling, de nadruk ten deze toch belangrijk meer dient te worden gelegd op het belang van de debiteur onder de voor hem geldende zeer bijzondere omstandigheden en bij afweging van dat belang tegenover de belangen van de Onderling Verzekerden het eerste had behoren te praevaleren, wijl een wellicht niet voor 100 % der vordering te verkrijgen opbrengst van het onderpand voor die onderling verzekerden zou opleveren een schadepost, welke in omvang niet valt te vergelijken met de door de eigenaar te belopen schade, ingeval een surplus zou vallen in handen van de bezetter en zijn roofinstituten;

dat trouwens, naar ook achteraf blijkt, de vrees van een niet tenvolle op het onderpand te nemen verhaal niet bepaald gegrond was, immers bij de veiling nog een opbrengst is verkregen, welke de uit het onderpand te verhalen vordering met ongeveer 25 % daarvan overtrof; (f 5.500,— surplus bij een totaal te verhalen vordering van ruim f 22.000,—);

dat Olveh wel nog naar voren heeft gebracht, dat sedert het onderpand in beheer van het ANBO was gekomen generlei betaling ter zake van de hypotheek meer plaats vond en nog regelmatig waarde-achteruitgang van het

onderpand was te duchten, doch, gelijk ten rechte is opgemerkt door de raadsman van partij Bierhuizen ook daarin niet kon zijn gelegen een grond om tot veiling over te gaan, immers in de Verordening van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken van 7 Mei 1942 gegeven ter uitvoering van het Besluit „Vervreemdingsbesluit niet landbouwgronden” 1942, was bepaald, dat bij executorialen of andere verkoop in het openbaar het Prijzenbureau de tegenprestatie niet lager vaststelt, dan de som van de op de onroerende zaak gevestigde hypothecaire schulden met renten en kosten, voorzoverre deze hypothecaire schulden reeds op 9 Mei 1940 op de onroerende zaak waren gevestigd, hetgeen ten deze het geval was met de belasting der panden ten behoeve van Olveh;

dat weliswaar daarmede en daardoor slechts was gegeven een minimum-limiet voor de hoogst toelaatbare tegenprestatie en daarmede de Olveh nog geen zekerheid had die als minimum voorgeschreven geoorloofde prijs bij executie te zullen behalen, doch zij in ieder geval dientengevolge de stellige zekerheid had door het Prijzenbureau niet te zullen worden belemmerd in haar wens uit de te verkrijgen veilingssom haar hypothecaire vordering ten volle te verhalen en wat overigens betreft de waarschijnlijkheid, dat op een later tijdstip de vordering tengevolge van achterwege blijven van rentebetaling door het ANBO enerzijds en het nog verder in waarde dalen van het onderpand anderzijds niet meer genoeg zou zijn gedekt, de Raad niet de overtuiging heeft bekomen, dat, gelet op het voor-overwogene ten aanzien van het totale beloop van hoofdsom en rente enerzijds en de overwaarde van het onderpand nog in 1936, de vrees voor onverhaalbaarheid van de aanspraken van Olveh genoegzaam was gerechtvaardigd en gegrond om in 1944 tot veiling over te gaan, waarbij trouwens opmerking verdient, dat Olveh noch in haar beroepschrift noch ter gelegenheid van de mondelinge toelichting zelfs maar ervan rept, dat de voor Druyf uit haar veiling te duchten risico bij haar een punt van overweging heeft uitgemaakt;

grief B. dat het daarin aangevoerde de Raad niet deugdelijk noch zelfs geheel gerechtvaardigd voorkomt;

dat Olveh daarbij immers uit het oog verliest, dat van haar is uitgegaan het initiatief tot het verloop van zaken, zoals dat tenslotte tot benadeling van de gedeposedeerde heeft geleid;

dat voorts niet wel verdedigbaar is het standpunt van Olveh, waarin zij die zelf — blijkens het voor-overwogene — kennelijk niet is bedacht geweest op de belangen van de Joodse debiteur thans aan de kopers aanwrijft zich om die belangen niet te hebben bekommerd en tenslotte een niet te ontkennen tegenstrijdigheid is gelegen in enerzijds het motiveren van haar veiling door te wijzen op anders wellicht door haar te lijden schade en anderzijds van mogelijke gegadigden tot koop te verwachten, dat zij zich terdwege zouden beraden alvorens tot aankoop over te gaan, hoedanig beraad bij de betrokken kopers en wellicht ook bij andere gegadigden toch uitermate weinig bevordelijk zou zijn geweest aan het streven van Olveh zich door tijdige executie voor schade te vrijwaren;

dat daarbij komt, dat de vraag, of en in hoever onder de destijds bestaande omstandigheden de veiling al dan niet was te rechtvaardigen voor de kopers uitermate moeilijk was te beoordelen en ook daarom reeds geen aanleiding bestaat ook hen voor de schade van het rechtsherstel aansprakelijk te stellen; dat derhalve ook deze grief geen doel treffen kan;

grief C. dat hetzelfde lot ook aan deze grief is beschoren;

dat toch — daargelaten overigens de juistheid van de stelling, dat alleen ten deze beslissend zou zijn het tijdstip, waarop Olveh de opdracht deed uitgaan tot verkoop in Mei 1944 — ook daarvoor geldt het voor-overwogene met betrekking tot de laakbaarheid van haar gedraging en zelfs nog in enigszins sterkere mate, inzoverre dat zij ten tijde van het verstreken van die opdracht aan achterstallige rente nog minder te vorderen had, dan op het tijdstip van de veiling zelve in Augustus 1944, terwijl die opdracht reeds werd gegeven in Mei 1944;

grief D. dat de Raad mede deze grief verwerpt, voorzoverre die is gericht tegen de aangenomen rentevoet van 4 %, welke reeds bij veelvuldige herhaling in gevallen als de onderwerpelijke door de Raad is aangenomen en Olveh niets heeft naar voren gebracht

ter motivering, waarom in deze niet dat rentepercentage zou zijn aan te houden;

dat evenwel gegrond is het bezwaar der Olveh dat, op basis van 4 %, de rente niet hoger is te berekenen dan tot een bedrag van f 1.781,— en wat dat betreft de beslissing niet kan in stand blijven;

grief E. dat tenslotte ook deze grief faalt;

dat toch, voorzover zij is gericht tegen de uitgesproken veroordeling in de kosten der regeling aan de afdeling Onroerende Goederen van de Raad, de bevoegdheid tot het geven van die veroordeling steunt op het bepaalde in artikel 9 Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100 en voor wat aangaat de veroordeling in de kosten jegens partij Druyf deze grief steunt op een onjuist inzicht in het karakter der getroffen regeling, welke ook naar haar opschrift is een regeling in een herstelgeschil en niet valt in te zien, dat en waarom ook niet daarvoor gelden zou het algemene beginsel, dat de in een geschil in het ongelijk gestelde partij kan worden veroordeeld in de kosten van hare wederpartij;

Overwegende op het door partij V. V.R.A. ingesteld incidenteel hoger beroep met betrekking tot de tegen haar uitgesproken veroordeling tot „terugbetaling” als neergelegd in onderdeel III van het dictum der beslissing, dat de opgeworpen grief in zoverre gegrond is, dat de term „terug betalen” ten onrechte zoude kunnen worden opgevat in dien zin, dat de Olveh zoude staan buiten de paritas creditorum der V.V.R.A. en in zoverre verbetering, althans en in ieder geval verduidelijking behoeft;

Overwegende, dat uit al het vorenstaande voortvloeit, dat uitspraak volgen moet als hierna aan te geven;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beroepen beslissing van de Afdeling Onroerende Goederen voor wat betreft de in onderdeel II van derzelfer dictum berekende cijfer sub b ad f 2.392,50 en stelt daarvoor in de plaats het bedrag van f 1.781,—.

Verstaat dat de aan Olveh in onderdeel III van het dictum toegekende vordering haar niet meer of andere aanspraken geeft, dan aan alle andere schuldeisers der V.V.R.A. — voorzover niet uit een of anderen hoofde preferent — toekomen.

Bekrachtigt de beslissing overigens in alle hare onderdelen.

Veroordeelt Olveh in de kosten der procedure voor deze afdeling van de Raad tot op deze uitspraak begroot

aan de zijde van partij Bierhuizen op f 100,—;

aan de zijde van partij Slinkert op f 50,—;

aan de zijde van partij Erven Druyf op f 100,—.

aan de zijde van incidenteel appellante V.V.R.A. op nihil;

aan de zijde van partij Bouwkas op nihil.

No. 55/508

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
9 Februari 1954 (Mrs. Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Het N.B.I. kan zijn weigering om de termijn voor de indiening van een vordering overeenkomstig het bepaalde in art. 27 E 133 te verlengen, wel gronden op de krachtens art. 4 E 133 gestelde ministeriele regelen, doch de Afdeling Rechtspraak is aan deze regelen niet gebonden bij de beoordeling van de vraag of voor zodanige weigering aanleiding bestaat.

In casu is de Raad van oordeel dat voor verlenging van de termijn voor indiening van de vordering van appellante aanleiding bestaat.

Beslissing N.B.I. vernietigd, zodat het N.B.I. alsnog over de erkenning der vordering zal hebben te beslissen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 4, 27, 28).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 29 November 1952 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van 1. Emmy Denter, weduwe van wijlen de Heer K. A. Grütznér, wonende te 's-Gravenhage, en 2. Doctor Carl Christiaan Grütznér, wonende te 's-Gravenhage, hierna te noemen appellanten, en het op 22 Mei 1953 bij de Raad ingekomen antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord partijen, appellanten bij monde van hun raadsman Mr. C. J. Colijn, het N.B.I. bij monde van Mr. H. J. van Wijk;

Overwegende, dat appellanten bij vorenvermeld verzoekschrift, hetwelk als hier ingelast wordt beschouwd, kort samengevat, hebben gesteld:

dat zij zijn de enige erfgenamen van

wijlen de Heer K. A. Grützner;

dat deze in Maart 1945 woonde in Freiburg in Duitsland;

dat hij alstoen aan de Nederlandsche Handelsmaatschappij N.V. te 's-Gravenhage opdracht heeft gegeven voor zijn rekening een bedrag van f 3000,— over te maken naar de Deutsche Bank, filiaal Freiburg, ten gunste van zijn aldaar gehouden rekening;

dat het hoofdkantoor van de N.H.M. op 29 Maart 1945 de in zijn boeken gevoerde rekening van de Deutsche Bank heeft gecrediteerd voor een bedrag van f 3000,— ter doorvergoeding naar haar filiaal Freiburg ten gunste van K. A. Grützner, doch deze dit bedrag of de tegenwaarde in Duitse Marken nimmer heeft ontvangen;

dat appellanten aan het N.B.I. hebben verzocht hun vordering te dezer zake ad f 3000,— op de Deutsche Bank in behandeling te nemen, doch het N. B. I. bij brief, gedateerd 28 October 1952, dit heeft geweigerd op grond, dat de vordering te laat was ingediend, waartoe het N.B.I. zich beriep op de bij ministeriëel Besluit van 4 October 1950 Nederlandse Stscrt. 9 October 1950 nr. 169, gewijzigd bij Ministeriëel Besluit van 18 December 1950, Nederlandse Stscrt. 4 Januari 1951 nr. 3 voor indiening gestelde termijnen;

dat echter dit Ministeriëel Besluit slechts is een opdracht aan het N.B.I., die niet kan afdoen aan de bevoegdheid van het N.B.I. krachtens art. 27 E 133 om de voor indiening gestelde termijnen te verlengen;

dat in casu voor verlenging alle aanleiding bestaat, omdat appellanten niet eerder tot indiening zijn overgegaan tengevolge van de omstandigheid, dat zij in de vaste overtuiging waren, dat de N.H.M., die destijds het transfer zou verzorgen, de nodige maatregelen had getroffen teneinde te bewerken, dat de f 3000,— weer in het bezit van appellanten zou komen, terwijl zij onmiddellijk nadat zij ontdekt hadden, dat de N.H.M. dit niet had gedaan, hun vordering hebben ingediend;

dat appellanten op die grond de Raad hebben verzocht te vernietigen de beslissing van het N.B.I. van 28 October 1952 en alsnog te bepalen, dat zij op het door het N.B.I. beheerde vermogen van de Deutsche Bank een vordering hebben ten bedrage van f 3000,—, kosten rechtens;

Overwegende, dat het N.B.I. bij bovenvermeld antwoord, hetwelk als hier

ingelast wordt beschouwd, het verzoek heeft bestreden en heeft geconcludeerd tot afwijzing daarvan, kosten rechtens, daartoe in hoofdzaak stellende, dat de met de uitvoering van het Besluit E 133 belaste Ministers aan art. 4 van dat Besluit de bevoegdheid ontlennen tot het stellen van termijnen om de indiening van vorderingen als bedoeld in art. 25 van dat Besluit en dat, al ware dit anders, er in het gegeven geval voor het N.B.I. geen grond aanwezig zou zijn, krachtens art. 27 E 133 de in art. 25 E 133 gestelde termijn te verlengen, daar het door appellanten aangevoerde de overschrijding van de termijn niet verontschuldigt;

EN IN RECHTE:

Overwegende, dat het N.B.I. een weigering, krachtens art. 27 E 133 de in art. 25 E 133 voor de indiening van vorderingen gestelde termijn te verlengen, wel kan gronden op de regelen, die het voor hem bevoegde gezag voorschrijft, doch de afdeling Rechtspraak van de Raad naar eigen inzicht vermag te beoordelen of voor zodanige weigering aanleiding bestaat en daarbij niet gebonden is aan krachtens art. 4 E 133 gestelde regelen, die immers slechts kunnen gelden met inachtneming van de bij het Besluit E 133 gestelde bepalingen, terwijl in art. 27 E 133 niets gevonden wordt wat wijst op enig voorbehoud, dat langs de weg van art. 4 E 133 zou moeten of kunnen worden gemaakt;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in casu voor verlenging van de voor indiening van vorderingen gestelde termijn aanleiding bestaat, nu naar zijn mening de veronderstelling van appellanten, dat de N.H.M. voor indiening van de vordering zou zorg dragen verklaarbaar is en voldoende verontschuldiging vormt voor de indiening na het verstrijken van de gestelde termijnen;

dat de Raad hierbij mede in aanmerking neemt, dat, gelijk bij pleidooi nader is gesteld en door het N.B.I. niet is weersproken, omtrent de rechtspositie van de erflater van appellanten en met name omtrent de vraag of hij terzake van de opdracht tot betaling van f 3000,— een vordering op de N.H.M. dan wel op de Deutsche Bank had en of de opdracht niet krachtens het bepaalde in het Besluit A 6 nietig was, geruime tijd twijfel heeft bestaan en gerechtelijk kon bestaan en dat de erf-

later hangende deze onzekerheid is gestorven;

Overwegende, dat mitsdien de indiening van de vordering door appellanten als tijdig geschied moet worden beschouwd;

dat, nu het N.B.I. de vordering, als te laat ingediend, niet in behandeling heeft willen nemen, het N.B.I. alsnog over de erkenning zal hebben te beslissen, terwijl van zijn beslissing daaromtrent eventueel beroep open zal staan op de Raad;

dat mitsdien het verzoek van appellanten slechts toewijsbaar is in voege als hieronder omschreven;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 28 October 1952;

Verstaat, dat het verzoek van appellanten tot erkenning van hun vordering op het vermogen van de Deutsche Bank tijdig is ingediend, zodat het Nederlandse Beheersinstituut omtrent de erkenning van die vordering overeenkomstig art. 28 van het Besluit E 133 zal hebben te beslissen;

Veroordeelt het Nederlands Beheersinstituut in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan de zijde van appellanten begroot op f 100,— (honderd gulden).

No. 55/509

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
1 Juli 1954 (Mrs. Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Het N.B.I. heeft herziening verzocht van een uitspraak van de Raad en daarbij in het geding gebracht een photocopie van een verzoekschrift, in 1942 door geïntimeerde gericht tot de Zentral Auftragstelle.

De kwestie of bedoeld verzoekschrift door geïntimeerde dan wel door zijn zwager was ingediend, heeft een punt van overweging uitgemaakt bij de procedure in eersten aanleg en de Raad heeft dit punt overwogen.

Nadere bewijslevering omtrent bij de eerste behandeling reeds in aanmerking genomen feiten en omstandigheden, is in een herzieningsprocedure niet toelaatbaar, zijnde een herstel van gebreken der bewijslevering in eersten aanleg een grond voor hoger beroep. (Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 143).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift van het N.B.I. strekkende tot herziening van de uitspraak door de Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's Gravenhage, dd. 9 Juli 1952 onder nr. R 19.802 gegeven op het verzoek tot afgifte van een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen, waarbij met vernietiging van een beschikking van het N.B.I. dd. 15 October 1951, dat verzoek alsnog werd toegestaan in dier voege, dat de Raad heeft verstaan, dat het onder beheer staand vermogen van Max Korbel of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, aan deze zal worden teruggegeven, onder aantekening dat Max Korbel ingevolge het bepaalde in artikel 3 jo artikel 17 van de Wet van 20 Juli 1951 Stsbl. 1951 nr 311 en artikel 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 Stsbl. 1951 nr 317 sedert 26 Juli 1951 te 12.00 ure niet langer als vijandelijk onderdaan aangemerkt wordt;

Gezien het verweerschrift van Max Korbel voornoemd, wonende te Heerlerheide-Heerlen, ingediend door diens gemachtigde A.W.M. Höppener, wonende te Hoensbroek, alsmede de overige stukken van het geding, waaronder een expeditie van de hogergenoemde uitspraak dd. 9 Juli 1952, waarvan herziening wordt verzocht;

Gelet op hetgeen ter zitting van de Raad nog door partijen is aangevoerd, namens het N.B.I. door Mr. H. M. Smits en namens gequestreerde door diens gemachtigde;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat blijkens de gedingstukken, waarvan de inhoud als hier overgenomen en ingelast moet worden beschouwd, het N.B.I. zijn afwijzende beschikking dd. 15 October 1951 op het verzoek tot ontwijding had gegrond op een aantal in de uitspraak, waarvan herziening wordt verzocht, nader omschreven feiten, waarvan thans echter nog slechts van belang is het feit, dat Korbel blijk zou hebben gegeven van een Nazi-mentaliteit door zich met een „Heil-Hitler” ondertekend klaagschrift te wenden tot de Zentral Auftragstelle, waartegenover Korbel had aangevoerd, dat niet hijzelf, doch zijn zwager Passing het klaagschrift had ingediend, en zulks

had gedaan omdat Korbelt als slager minder vlees toegewezen kreeg door de Vleesverdelingscommissie dan de Nederlandse slagers, en verzoeken aan deze Commissie zonder resultaat bleven;

dat de Raad bij zijn vonnis van 9 Juli 1952 omtrent dat feit heeft overwogen, dat — hoewel Korbelt het indienen van het klaagschrift bij zijn verhoor door het N.B.I. had toegegeven — het aannemelijk is dat Korbelt zich ook te dien aanzien onvolledig heeft uitgedrukt — zijnde zulks ook betreffende andere feiten gebleken — zodat het mogelijk is dat zijn sedert overleden zwager ten deze opgetreden is, en waar het N.B.I. niet in staat is gebleken nader bewijs op dit punt bij te brengen, het feit onbewezen heeft geoordeeld;

dat de Raad tenslotte op grond dat de andere naar voren gebrachte feiten geheel gecompenseerd werden door de ten gunste van Korbelt gebleken gedragingen, de beschikking van het N.B.I. heeft vernietigd en heeft beslist als in de uitspraak van 9 Juli 1952 nader omschreven;

dat het N.B.I. van die uitspraak herziening heeft verzocht op de hieronder nader te bespreken grond, onder overlegging van een fotocopie van het klaagschrift dd. 15 Januari 1942;

dat partijen na de mondelinge toelichting vonniswijziging hebben verzocht;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat door het N.B.I. als grond voor herziening wordt aangevoerd, dat de Kamer bij hare beslissing van 9 Juli 1952 niet in aanmerking heeft genomen de omstandigheid, dat het feit, dat Korbelt zich gedurende de bezetting terzake van te geringe toewijzing van vlees tot een Duitse instantie (de Zentral Auftragsstelle te 's-Gravenhage) heeft gericht, op eenvoudige wijze volledig kon worden beezen;

Overwegende omtrent deze grond, dat de Raad vooropstelt, dat met in de zin van artikel 143 E 100 in aanmerking genomen feiten en omstandigheden bedoeld zijn de zodanige, waaraan aandacht is besteed en daarvan te dezen sprake is, immers het feit wel in aanmerking is genomen bij de beslissing, doch daaraan geen geloof is gehecht, omdat het niet door bewijs is

gestaafd en op zichzelf niet aannemelijk is geacht;

Overwegende, dat aan de omstandigheid dat het feit — volgens het N.B.I. — op eenvoudige wijze volledig kon worden bewezen, al evenzeer aandacht is besteed, waar het N.B.I. zelf stelt er de Raad opmerkzaam op te hebben gemaakt dat het klaagschrift zich zou bevinden in een der politionele dossiers, welke ter beschikking van de Raad hadden kunnen worden gesteld;

Overwegende dienaangaande, dat de motieven op grond waarvan zulks niet is geschied en de vraag om welke redenen de Raad overigens bewijslevering niet gewenst heeft geoordeeld, in herziening niet ter toetse kunnen komen, staande een en ander toch geheel ter beoordeling van de Raad;

Overwegende, dat het N.B.I. thans in herziening in fotocopie het klaagschrift dd. 15 Januari 1942 heeft overgelegd, doch — nog daargelaten of dit stuk, indien overgelegd, door de Raad bij de eerste behandeling als bewijs niet onvoldoende zou zijn geoordeeld daarvan geen kennis kan worden genomen, aangezien nadere bewijslevering omtrent bij de eerste behandeling reeds in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in herziening in het algemeen niet toelaatbaar is — zijnde dit toch specifiek een grond voor hoger beroep, tot herstel van gebreken der bewijslevering in eerste aanleg — en dit slechts anders zou kunnen zijn wanneer bewijslevering bij de eerste behandeling bepaaldelijk niet mogelijk is geweest, doch daarvan te dezen niet is gebleken, zijnde eerder het tegendeel het geval, nu het N.B.I. zich erover beklagt, dat de Raad ter gelegenheid van de eerste behandeling niet heeft verzocht het klaagschrift alsnog te produceren;

Overwegende, dat de aangevoerde grond derhalve in geen zijner onderdelen tot herziening zal kunnen leiden, en recht kan worden gedaan als na te melden;

RECHTDOENDE IN HERZIENING:

Wijst af het verzoek tot herziening van de uitspraak op 9 Juli 1952 onder R. 19.802 door de Afdeling Rechtspraak Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage tussen partijen gewesen;

op heeft beroepen, dat het destijds krachtens een door het Dagelijks Bestuur van de Raad gesanctioneerde beslissing van de Afdeling Beheer aan het N.B.I. verboden was omtrent vijandelijk vermogen inlichtingen te verstrekken aan de voormalige eigenaren, aangezien deze na de overgang van dit vermogen aan de Staat daarmee geen bemoeienis meer hadden, maar dat de Directie van het N.B.I. op 21 februari 1951 aan Ons schriftelijk heeft medegedeeld — zulks naar aanleiding van een besluit d.d. 20 december 1950 van het Dagelijks Bestuur van de Raad, waarbij aan het N.B.I. (in afwijking van de aanvankelijk aan dit Instituut voorgeschreven gedragslijn) werd toegestaan met betrekking tot grenslanderijen summiere gegevens aan de voormalige eigenaren te verschaffen — dat aan belanghebbenden bij grenslanderijen, c. q. aan hun gemachtigden, desgevraagd inlichtingen zouden worden verstrekt omtrent kadastrale gegevens, koopprijs en datum van verkoop; dat de Directie van het N.B.I. niettemin aan appellant op diens op 21 december 1951 gedateerde vraag of zijn landerijen waren verkocht bij schrijven van 15 februari 1952 heeft geantwoord, dat het haar niet mogelijk was de gevraagde inlichtingen te verstrekken; dat waar het N.B.I. van de toenmaals op dit punt gebruikelijke procedure is afgeweken, aan appellant c.q. diens raadsman geen gebrek aan diligentie kan worden toegeschreven, en dat hij derhalve, nu niet is aangetoond, dat hij op enigerlei wijze meer dan een maand vóór de indiening van zijn request kennis heeft gekregen van de litigieuze verkopen, in zijn beroep zal worden ontvangen;

Ten gronde:

Overwegende, dat in het algemeen belang, als bedoeld in art. 11 lid 2 E 133, moet worden geacht te zijn de verkoop van vijandelijk vermogen, indien ten tijde van de verkoop van dat vermogen niet een grote mate van waarschijnlijkheid bestaat, dat aan de eigenaar daarvan zijn vermogen, of hetgeen ervoor in de plaats zou zijn gekomen, zal worden teruggegeven; dat immers mede uit de opbrengst van vijandelijk vermogen — voorzover deze opbrengst niet moet worden teruggegeven — het herstel van de door Duitsland in Nederland aangerichte oorlogsschade moet worden gefinancierd: dat in deze Onze opvatting de vermessing van het algemeen belang in art. 11 lid 2 E 133 wel degelijk zin heeft, aangezien bij een snelle liquidatie van landverraderlijke vermogen (dat niet in eigendom aan de Staat is overgegaan) of van voormalig vermogen van Duitsers die kennelijk voor teruggave daarvan in aanmerking komen, niet als motief naar voren kan worden gebracht, dat hierdoor een spoedig herstel van de oorlogsschade is bevorderd, zodat er in die — eveneens onder art. 10 E 133 bedoelde — gevallen door het N.B.I. geen beroep op kan worden gedaan dat een spoedige liquidatie door het algemeen belang werd gevorderd;

Overwegende ten aanzien van de onderhavige verkopen, dat uit een ambts-halve door Ons ingesteld onderzoek is gebleken, dat de toestemmingen van het N.B.I. tot de litigieuze overeenkomsten — welke toestemmingen uiteraard zijn gevraagd nadat door de Rijksconsulent voor Grond- en Pachtzaken met de kopers wilsovereenstemming was bereikt — alle zijn gedateerd vóór november 1949, waarmede is komen vast te staan, dat de verkoopovereenkomsten alle vóór november 1949 zijn gesloten, terwijl appellant eerst in december 1949 een verzoek tot ontvijanding heeft ingediend;

Overwegende, dat de verkopen, waar deze hebben plaats gehad op een tijdstip, waarop niet, en a fortiori niet met grote mate van waarschijnlijkheid, te verwachten was, dat aan appellant zijn vermogen zou worden teruggegeven, op het tijdstip waarop zij zijn gesloten door het algemeen belang werden gevorderd en op die grond in stand zullen worden gehouden;

Overwegende, dat derhalve niet behoeft te worden onderzocht de tweede grond — het belang van de landbouwsector — waarmee de verkoop door het N.B.I. is gemotiveerd;

Overwegende, dat Wij appellant als de geheel in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant ontvankelijk in zijn beroep;

Wijzen dit beroep af;

Veroordelen appellant in de op de procedure gevallen kosten, tot aan deze uitspraak door Ons begroot aan de zijde van het N.B.I. op f. 100.--, aan de zijde van partij J. H. Hoesen op f. 75.--, aan de zijde van partij Hoesen-Zomer op f. 75.--, aan de zijde van partij Scheven op f. 75.--, aan de zijde van partij Tôbben op f. 75. —

Aldus... enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Veertigste en een en veertigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de veertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. St.crt. 7 december 1955, No 238).

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de een en veertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. Stcrt 8 december 1955 No. 239).

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV, nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6, 8 en 11, IX nos 2, 3, 5, 8 en 11, X no. 2).

In de Nederlandse Staatscourant van 1 November 1955 No 212, is opgenomen de lijst no. 166 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekenmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 260. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil S 3508
tussen:

1. de Katholieke Bouwvakarbeidersbond „St. Joseph” te Utrecht,
Raadsman: Mr J. H. Nieuwenhuys, adv. en proc. te Utrecht, hierna te
noemen St Joseph.
2. de N.V. Bouw en Handel Maatschappij „Lofna” in liquidatie te Utrecht,
Vereffenaar: Mr W. H. J. Derks, adv. en proc. te Utrecht, Domstraat 6;
hierna te noemen de N.V. „Lofna”;
3. a. Jacobus de Nijs te Warmenhuizen,
b. Arie de Nijs te Warmenhuizen,
als enige beherende vennoten van de Vennootschap onder de Firma Jac.
de Nijs, gevestigd te Warmenhuizen;
Raadsman: Mr J. J. N. Verhoeff, adv. en proc. te Utrecht, Domstraat 6.
hierna te noemen partij de Nijs;
4. Het Nederlandse Arbeidsfront in liquidatie, te Amsterdam,
hierna te noemen het N.A.F.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van de Roomsch Katholieke Bouwvakarbeidersbond
„St Joseph” te Utrecht tot herstel in de eigendom van het herenhuis met
erf en grond aan de Bemuurde Weerd 4 te Utrecht kadastraal bekend Gemeente
Lauwerecht Sectie C no 2599;

Gelezen de stukken, waaronder de correspondentie tussen de door de Afdeling
aangewezen notaris-bemiddelaar en alle partijen en haar raadslieden en het door de
Notaris-bemiddelaar opgemaakte concept voor een minnelijke regeling van het
rechtsherstelgeschil;

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. De Roomsch Katholieke Bouwvakarbeidersbond „St. Joseph” te Utrecht,
thans zich noemende Katholieke Bouwvakarbeidersbond „St Joseph” is
eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemeld
onroerend goed, waarvan hij de eigendom verkreeg door de over-
schrijving ten Hypotheekkantore te Utrecht op 13 Mei 1930 in deel 1053
no 54 van een afschrift van een acte op 12 Mei 1930 verleden voor Notaris
F. W. Swane te Utrecht;
2. Gemeld onroerend goed is met andere percelen door H. J. Woudenberg,
door de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse Gebied bij be-
schikking van 25 Juli 1941 op grond van de Verordening 1940 no 3 als
Commissaris aangesteld van het Roomsch Katholiek Werkliedenverbond
en daarbij aangesloten diocesane Arbeidersbonden, waaronder „St. Joseph”
behoorde en als zodanig deze laatste Bond vertegenwoordigende, bij acte op
30 April 1942 verleden voor Notaris J. G. R. ter Horst te Utrecht, verkocht
en in eigendom overgedragen aan de N.V. Lofna. Een afschrift dezer acte
— houdende kwijting voor de kooppenningen — werd overgeschreven ten
Hypotheekkantore te Utrecht op 30 April 1942 in deel 1301 no 19;
3. De totale koopsom van de verkochte percelen bedroeg f 31.000.—.
Deze koopsom werd vermeerderd met Grond- en Straatbelasting, en na
aftrek van de halve transportkosten en makelaarsprovisie, in ontvangst
genomen door het N.A.F.
Volgens hare verklaring heeft het N.A.F. als saldo-koopsom in ontvangst
genomen een totaalbedrag van f 30024,62, waarin voor het onderhavige
perceel begrepen is een bedrag van f 17.909,—;
4. De N.V. Lofna verkocht het onderhavige perceel bij acte op 1 Mei 1942

verleden voor Notaris ter Horst voornoemd voor de prijs van f. 18.800,— aan de Vennootschap onder Firma Jac. de Nijs, te Warmenhuizen, waarvan de enige beherende vennoten waren — en thans nog zijn — Jacobus en Arie de Nijs voornoemd.

Een afschrift dezer acte — houdende kwijting voor de kooppenningen — werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Utrecht op 12 Augustus 1942 in deel 1305 no 47;

5. Het perceel was ten tijde van gemelde verkopen en is ook thans niet bezwaard met hypotheek.
6. In overleg met partij de Nijs heeft St Joseph vanaf 1 Juli 1945 het beheer over het perceel wederom gevoerd, de huurpenningen ontvangen en de lasten, welke ervan geheven worden voor zijn rekening genomen.
7. Door „St. Joseph” werd een bedrag van f 434.50 gedeponereerd bij de Raad als voorschot op de kosten dezer regeling;

Overwegende dat op grond van de met partijen en haar raadslieden gevoerde correspondentie en besprekingen door de Notaris-bemiddelaar een concept werd opgemaakt voor een minnelijke regeling van het geschil, welke regeling in het kort neerkomt op het volgende:

- a. St Joseph wordt hersteld in zijn rechten van eigenaar van het perceel,
- b. Partij de Nijs is aan St Joseph schuldig het door haar genoten exploitatiesaldo, door partijen vastgesteld op f 1965.40,
- c. Het N.A.F. erkent schuldig te zijn aan de N.V. Lofna de ontvangen saldo-koopsom ad f 17909.—,
- d. De N.V. Lofna erkent schuldig te zijn aan partij de Nijs als vergoeding voor het verlies van het perceel een bedrag van f 18.800.—,
- e. De schuld van partij de Nijs aan St. Joseph is slechts opeisbaar indien — en naarmate — partij de Nijs bij de liquidatie van de N.V. Lofna uitkeringen ontvangt
- f. De kosten der regeling zijn ten laste van partij de Nijs.

Overwegende dat „St. Joseph” en de N.V. Lofna accoord zijn gegaan met bovengemeld voorstel van de Notaris-bemiddelaar, doch partij de Nijs hiertegen bezwaren heeft geopperd;

Overwegende dat de bezwaren van partij de Nijs inhouden, dat zij van de N.V. Lofna verlangt dat deze haar cedeert de vordering op het N.A.F. tot zekerheid voor de betaling van de schuld van de N.V. Lofna aan haar, aan welke eis de N.V. Lofna niet wenst te voldoen;

Overwegende dat de vereffenaar van de N.V. Lofna in liquidatie zich op het standpunt stelt, dat aan de Lofna, na nietig verklaring van de beide verkopen toekomt een vordering tot teruggave van de aan het N.A.F. betaalde koopprijs, dat hetgeen door het N.A.F. op deze vordering uitgekeerd wordt in het vermogen van de N.V. in liquidatie dient te vallen en gebruikt dient te worden voor de gedeeltelijke voldoening van alle bekende schuldeisers van de N.V. in liquidatie, en dat partij de Nijs als een der concurrente schuldeisers derhalve slechts aanspraak kan maken op een evenredig deel dezer uitkeringen;

Overwegende dat de Afdeling het niet eens is met deze opvatting van de vereffenaar, daar dit tengevolge zou hebben, dat de N.V. Lofna, die als tussenkoper tijdens de oorlog voordeel genoten heeft uit haar aan- en verkoop, ook thans wederom, en wederom ten nadele van partij de Nijs, voordeel zou genieten uit de rechtsherstel regeling, inplaats van mede te dragen in de door partij de Nijs te lijden schade;

Overwegende dat de vereffenaar uit het oog verliest, dat de nietigverklaring van de aan- en verkopen niet automatisch ten gevolge heeft, dat de N.V. Lofna in liquidatie een vordering tot teruggave van de koopsom op het N.A.F. verkrijgt. De gedeposeerde heeft een vordering tot verantwoording en uitbetaling van de koopsom op het N.A.F. Daar echter door het

te verlenen rechtsherstel de gedeposeerde tevens terug ontvangt de eigendom van het perceel en het niet de bedoeling van de herstelwetgever is geweest dat de gedeposeerde door het rechtsherstel verrijkt zou worden, zoals o.m. blijkt uit het bepaalde in artikel 27 lid 5 van het Besluit E 100, dient — hetzij door partijen, hetzij door de Raad — bij het regelen der gevolgen van de nietigverklaring van de aan- en verkopen te worden bepaald, aan wie de gedeposeerde zijn vordering op het N.A.F. dient te cederen, c.q. aan wie de vordering op het N.A.F. dient te worden toegekend.

Overwegende dat in het onderhavige geval partij de Nijs degene is, die door het herstel van St. Joseph in zijn rechten ten aanzien van het perceel, schade lijdt, welke schade door partijen gedeeltelijk ten laste van de N.V. Lofna in liquidatie wordt gebracht des dat zij het redelijk achten aan de N.V. Lofna de verplichting op te leggen aan partij de Nijs de gehele koopsom of f 18.800.— terug te betalen;

Overwegende dat het naar het oordeel van de Afdeling dan ook redelijk en billijk zou zijn aan "St. Joseph" de verplichting op te leggen zijn vordering op het N.A.F. te cederen aan partij de Nijs in mindering op haar vordering op de N.V. Lofna daar slechts op deze wijze bereikt kan worden dat de door het rechtsherstel vrijkomende baten in hun geheel worden gebruikt om de door het rechtsherstel ontstane schade zo gering mogelijk te maken;

Overwegende, dat de vereffenaar zich echter slechts accoord heeft verklaard met de voorgestelde regeling in de veronderstelling dat partij de Nijs geen aanspraak zou maken op de vordering op het N.A.F. en de Afdeling derhalve ook de overige bepalingen van de voorgestelde regeling nader zal bezien, alvorens de regeling in een besluit vast te leggen;

Overwegende dat de punten a en b van de voorgestelde regeling in overeenstemming zijn met de bepalingen van het Besluit E 100, en het bepaalde onder c slechts in zoverre behoeft te worden gewijzigd dat hierin nog niet degene, die aanspraak kan maken op de vordering op het N.A.F. dient te worden genoemd;

Overwegende dat de Afdeling de regeling van het sub d vermelde punt: de regres-vordering op partij Lofna, echter niet geheel redelijk en billijk acht;

Overwegende, dat partij de Nijs bij zorgvuldig onderzoek had kunnen nagaan, dat de N.V. Lofna op het moment dat zij het perceel te koop aanbod, nog geen eigenars was van het perceel en dat het perceel eigendom was van een R.K. vereniging, welke niet meer de volledige beschikking over het perceel had;

Overwegende dat de Afdeling hierin aanleiding vindt, de schade ontstaan door de aan- en verkopen door beide kopers gezamenlijk te doen dragen en hiertoe de N.V. Lofna zal verplichten aan partij de Nijs de halve koopsom of f 9.400.— terug te betalen;

Overwegende dat dit tengevolge heeft dat de vordering op het N.A.F. voor de helft aan partij de Nijs dient te worden toegewezen in mindering op het door deze laatste te dragen gedeelte der schade en voor de wederhelft aan partij de Nijs in mindering op haar vordering op de N.V. Lofna;

Overwegende dat ook het sub e bepaalde wijziging behoeft, nu partij de Nijs naast de vordering op de N.V. Lofna een rechtstreekse vordering op het N.A.F. verkrijgt en het niet redelijk en billijk is aan partij de Nijs enige vergoeding voor de door haar te lijden schade toe te kennen, zolang St Joseph niet geheel is schadeloos gesteld voor de hem tijdens de oorlog buiten zijn wil en medeweten, toegebrachte schade;

Overwegende dat naar het oordeel der Afdeling, partij de Nijs ook voor de helft der kosten van het rechtsherstel verhaal kan zoeken op de N.V. Lofna, zodat ook punt f van de voorgestelde regeling wijziging behoeft;

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand zal kunnen worden gebracht;

Gezien artikel 113c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijke is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586).

Stelt de volgende regeling vast:

- I. a. H. J. Woudenberg, als Commissaris van het Roomsch Katholiek Werklieden verbond en daarbij aangesloten diocesane arbeidersbonden en de N.V. Bouw- en Handel-Maatschappij Lofna, geconstateerd bij acte 30 April 1942 verleden voor Notaris J. G. R. ter Horst te Utrecht, alsmede de daaropgevolgde levering door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Utrecht op 30 April 1942 in deel 1301 no 19
- b. de N.V. Lofna voornoemd en de Vennootschap onder Firma Jac. de de Nijs, geconstateerd bij acte 1 Mei 1942 verleden voor Notaris ter Horst voornoemd, alsmede de daarop gevolgde levering door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Utrecht op 12 Augustus 1942 in deel 1305 no 47;

zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van de Katholieke Bouwvakarbeidersbond „St. Joseph” te Utrecht als eigenaar van het perceel kadastraal bekend Gemeente Lauwerecht Sectie C 2599;

II. Partij de Nijs is schuldig aan „St Joseph”

a. het exploitatiesaldo van het perceel, door partijen be- groot en vastgesteld op	f 1.965,40
b. de door „St. Joseph” voorgeschoten kosten dezer regeling ad	„ 434,50
Totaal	f 2.399,90

III. De N.V. Lofna in liquidatie is schuldig aan partij de Nijs:

a. de helft van de door partij de Nijs betaalde koopsom of	f 9.400,—
b. de helft van de kosten dezer regeling of	„ 217,25
Totaal	f 9.617,25

IV. De vordering op het N.A.F. tot terugbetaling van de door deze ontvangen saldo-koopsom ad f 17.909.— komt toe aan partij de Nijs. De hierop te ontvangen uitkeringen strekken voor de helft in mindering op de sub III gemelde vordering van partij de Nijs op de N.V. Lofna;

V. Het N.A.F. is verplicht van de uitkeringen op zijn sub IV gemelde schuld aan partij de Nijs, allereerst een bedrag van f. 2399.90 te betalen aan St. Joseph ter voldoening van de sub II gemelde schuld van partij de Nijs aan St. Joseph en het restant der uitkeringen rechtstreeks aan partij de Nijs te betalen;

VI. Alle achterstallige zakelijke lasten en belastingen, verzekeringspremies en -heffingen zijn ten laste van St. Joseph, aan wie alle eventuele uitkeringen, het onderhavige perceel betreffende, ten goede komen;

VII. De eventuele vordering op de Staat der Nederlanden tot teruggave van de op de nietige verkopen geheven registratierechten komt toe aan de partijen, welke gemelde registratierechten hebben voldaan.

VIII. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 434.50 zijn ten laste van de N.V. Lofna in liquidatie en partij de Nijs, ieder voor de helft en zijn op de bovenomschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 8 September 1955.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

JANUARI 1956

NUMMER

7

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
      'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUYSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14,-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”
SCHEEPMAKERSSTR. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	59
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	61
Afdeling Effectenregistratie	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	64
Afdeling Onroerende Goederen	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art 113 c (nieuw) van het Be- sluit herstel rechtsverkeer	64
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 56 510 t/m 56/513	pag 1273 t/m 1284

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Rechtsherstel van leveringsverzekeringpolissen. Verlenging van de termijn voor indiening van verzoekschriften.

In de Staatscourant van 30 december 1955, No. 254, is gepubliceerd het navolgende besluit d.d. 21 december 1955, met de daarbij behorende toelichting:

Het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelet op artikel 4, lid 8, van het Besluit herstel rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 16 november 1945 (Stbl. No F 272) en op artikel 21 van het Besluit herstel rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd laatstelijk bij de wet van 21 december 1951 (Stbl. No 586);

Gezien zijn besluiten dienaangaande van 12 maart 1947, 7 mei 1947, 4 december 1947, 13 mei 1948, 21 oktober 1948, 30 maart 1949, 12 oktober 1949, 26 april 1950, 20 december 1950 en 18 februari 1955;

Overwegende, dat het wenselijk is gebleken, de termijn, binnen welke verzoekschriften als bedoeld in artikel 21, lid 1, van het Besluit herstel rechtsverkeer strekkende tot herstel van levensverzekeringpolissen, moeten zijn ingediend, te verlengen;

BEPAALT:

Verzoekschriften, als bedoeld in artikel 21, lid 1, van het Besluit herstel rechtsverkeer (Stbl. E 100) voorzover strekkende tot herstel van levensverzekeringpolissen moeten voor **1 juli 1956** worden ingediend bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad.

's-Gravenhage, 21 december 1955.

De wnd.-Secretaris van de
RAAD VOOR HET RECHTHERSTEL,
Mr J. G. A. ten Siethoff

Toelichting op het besluit van de Raad voor het Rechtsherstel van 21 december 1955 tot verlenging van de termijn voor het indienen van rechtsherstelverzoeken met betrekking tot levensverzekeringpolissen.

Bij zijn besluit van 18 februari 1955 bepaalde de Raad, dat verzoekschriften strekkende tot herstel van levensverzekeringpolissen moesten worden ingediend voor 1 januari 1956. Op grond van de toen bekende gegevens werd aangenomen, dat het voldoende was om tot genoemde datum de gelegenheid tot het verzoeken van rechtsherstel inzake levensverzekeringpolissen open te houden; belanghebbenden zouden dan voldoende tijd hebben gehad om een desbetreffend verzoekschrift in te dienen.

Gebleken is, dat deze verwachting niet ten volle in vervulling is gegaan. Ten aanzien van een bepaalde categorie van Indische oorlogsslachtoffers heeft zich een nieuwe situatie ontwikkeld, waardoor personen, die tevoren geen belang schenen te hebben bij een polisherstel, thans wel degelijk met een zodanig rechtsherstel zouden zijn gebaat.

Teneinde voor deze belanghebbenden de mogelijkheid van rechtsherstel niet ontijdig af te snijden heeft de Raad besloten de termijn voor het indienen van verzoeken om rechtsherstel met betrekking tot levensverzekeringpolissen **met een half jaar te verlengen, derhalve tot ultimo juni 1956** in plaats van ultimo december 1955.

De wnd.-Secretaris van de
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
Mr J. G. A. ten Siethoff

Secretaris van de Raad.

In verband met het aan de Secretaris van de Raad, Drs W. Reyseger, op zijn verzoek met ingang van 1 oktober 1955 verleende verlof voor de duur van een jaar wordt door de adjunct-secretaris van de Raad, Mr J. G. A. ten Siethoff, gerekend van genoemde datum de functie van secretaris van de Raad tijdelijk waargenomen.

Samenstelling van de Raad. Mutaties Afdeling Rechtspraak.

Op 9 december 1955 is overleden Mr G. Scholten, lid van de Afdeling. Tot plaatsvervangend lid is bij K.B. van 21 december 1955 benoemd Mr M. Knap.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 156. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
3 Mei 1955 (i.z. Humborg)

Overschrijding van de beroepstermijn.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen . . . . . enz.:

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, te wiens aanzien bij vonnis d.d. 15 april 1953 door 's Raads Afdeling Rechtspraak, Kamer 's-Gravenhage, is bepaald, dat aan hem zal worden teruggegeven zijn vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, bij alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten beroepschrift van 25 november 1953 beroep heeft ingesteld van de hierna volgende bij acte van 12 september 1949 door het N.B.I. geëffectueerde koopovereenkomsten ten aanzien van landelijke eigendommen, welke behoorden tot bedoeld vermogen, hetwelk ingevolge art. 2 j° art. 3 lid 1 en art. 10 lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom was overgegaan op de Staat en ten behoeve van deze door het N.B.I. werd beheerd:

- a. de verkoop, aan partij Stomps, van het perceel kadastraal bekend Gemeente Eibergen, sectie B, nummer 1015, groot 2.61.30 ha;
- b. de verkoop, aan partij Wantia, van de percelen kadastraal bekend Gemeente Eibergen, sectie B nummers 2980 en 2981, tezamen groot 79.20 are;
- c. de verkoop aan partij Konniger, van het perceel kadastraal bekend Gemeente Eibergen, sectie B nummer 2982, groot 81,37 are;

Overwegende, dat ter adstructie van het beroep door appelland is aangevoerd, dat de landerijen ruim tweehonderd jaar in zijn familie van vader op zoon zijn overgegaan en dat de kopers voor het verlies van de grond zouden kunnen worden schadeloosgesteld door verpachting van aan de plaats Reken grenzende cultuurgrond van de Staatsdomeinen;

Overwegende, dat het N.B.I. bij alhier geheel geïnsereerd te achten, op 11 februari 1954 gedateerde conclusie van antwoord en voorts bij pleidooi heeft betoogd, dat de verkoop werd gevorderd zowel door het algemeen belang als door de verhoudingen in de landbouwsector, hebbende het N.B.I. echter in de eerste plaats de niet-ontvankelijkheid van appelland in diens beroep ingeroepen, omdat deze op enige honderden meters afstand woont van de grond, ten aanzien waarvan de koopacte op 12 september 1949 is gepasseerd, zodat hij — volgens het N.B.I. — geacht moet worden veel eerder van de verkoop op de hoogte te zijn geweest dan in oktober of november 1953 terwijl hij in ieder geval binnen zeer korte tijd na het vonnis van de Afdeling Rechtspraak van 15 april 1953 — waarbij de teruggave werd gelast van zijn vermogen of van hetgeen ervoor in de plaats was gekomen — van de verkoop kennis had kunnen krijgen, door bij het N.B.I. informaties in te winnen;

Overwegende, dat partijen Stomps, Wantia en Konniger naast hun verweer ten gronde naar voren hebben gebracht, dat appelland zich in het begin van september 1953 heeft vervoegd ten kantore van de instrumenterende notaris en aldaar heeft gevraagd of de thans litigieuze grond verkocht was, waarop hem is medegedeeld, dat zulks inderdaad het geval was, uit welke feiten naar hun mening zou voortvloeien, dat appelland — waar hij eerst op 25 november 1954 een appelrequest tegen de verkoop heeft ingediend — de beroepstermijn van een maand ruimschoots heeft overschreden;

Overwegende, dat ter zitting door appellant is erkend, dat in september 1953 zijn vraag of de grond verkocht was ten kantore van de notaris bevestigend is beantwoord door een aldaar werkzame klerk, die echter geweigerd heeft mede te delen tot wie appellant zich kon wenden teneinde de verkoop ongedaan te doen maken; dat appellant niet heeft weersproken de stelling van het N.B.I., dat hem tijdens bedoeld onderhoud alle inlichtingen zijn verstrekt welke hij voor de samenstelling van een beroepschrift nodig had;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende met betrekking tot het door het N.B.I. en de kopers opgeworpen niet-ontvankelijkheidsweer:

dat uit het feit, dat appellant zich in september 1953 heeft begeven naar het kantoor van de notaris voor wie de koopacte vier jaren tevoren was gepasseerd, zulks teneinde te vernemen of de landerijen al dan niet waren verkocht, geen andere gevolgtrekking kan worden gemaakt, dan dat hij, — zo al voor genoemde datum geen geruchten omtrent de verkoop hem hadden bereikt — zich tevoren bewust is geweest van de mogelijkheid, dat het N.B.I. tot verkoop van de aan hem toebehoord hebbende landerijen zou zijn overgegaan; dat appellant door de weigering van de notarisklerk om hem mede te delen door welke instantie de verkoop ongedaan kon worden gemaakt, tevens zekerheid heeft gekregen omtrent de mogelijkheid om ongedaanmaking van de verkoop te verzoeken;

dat desondanks twee maanden zijn verstreken, alvorens een appelrequest bij Ons is ingediend, zodat de in art. 43, tweede lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen bedoelde termijn — die in geen geval later dan in september 1953 kan zijn ingegaan — verre is overschreden;

dat de overschrijding van de termijn geenszins kan worden verklaard uit appellants vergeefse poging om ten kantore van de notaris te vernemen, op welke wijze hij de verkoop kon bestrijden, maar dat het weigeren van inlichtingen voor hem veeleer aanleiding had moeten zijn zich hieromtrent zo spoedig mogelijk elders te oriënteren;

dat hoe dit ook zij, de in art. 43, tweede lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen bedoelde termijn ingaat op het ogenblik, waarop een belanghebbende kennis heeft gekregen of redelijkerwijs had kunnen krijgen van de door hem gewraakte handelingen, terwijl niet terzake doet — gelijk dit in het algemeen bij elke wettelijke termijn irrelevant is, zulks in verband met de rechtszekerheid, die aan de bepaling van een termijn ten grondslag ligt — op welk tijdstip belanghebbende heeft kennis genomen van de voor het beroep voorgeschreven procedure;

Overwegende, dat Wij appellant, wegens overschrijding van de appeltermijn, niet in zijn vorderingen kunnen ontvangen en hem als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen . . . . . enz.

No. 157. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
1 juli 1955 (i.z. B. Hüning).

Overschrijding van de beroepstermijn.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen een op 23 januari 1954 gedagtekend beroepschrift van Bernhard Hüning. . . . . enz.;

Ten aanzien van de feiten. . . . . enz.

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Wij allereerst een onderzoek dienen in te stellen of het beroep binnen de daarvoor in artikel 43 E 133 — welk artikel mede van toe-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 56/510

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 8 november 1955 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

Appellante heeft in 1933 Duitsland verlaten en heeft zich in 1937 in Zwitserland gevestigd en was in haar gedragingen gebonden aan de eisen, die Zwitserland stelde aan het verblijf van vreemdelingen.

Appellante heeft zich gedurende de oorlog zeer ingespannen en zich financiële offers getroost om het lot van Joodse nazislachtoffers te verzachten.

Onder deze bijzondere omstandigheden is de teruggave van het vermogen gerechtvaardigd.

Beschikking N.B.I. vernietigd met bepaling dat haar vermogen aan haar zal worden teruggegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen:

1. het op 2 maart 1953 ter Griffie van de Afdeling ingekomen en onder no. R. 24.725 geregistreerde verzoekschrift van Mevrouw Emma von Pelet-Narbonne, wonende te Ascona Moscia, Casa Shanti in Zwitserland, te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van de firma Pierson en Co te Amsterdam aan de Heeren-gracht no 206/214, waarbij in hoger beroep gekomen wordt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) d.d. 2 januari 1953, houdende afwijzing van haar verzoek om teruggave van vermogen, welke beschikking is genomen naar aanleiding van een verzoek tot afgifte van een verklaring als bedoeld in artikel 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.), terwijl in beroep wordt verzocht om met vernietiging van die beschikking alsnog de teruggave van haar vermogen te willen bevelen;

2. het door appellante overgelegde af-

schrift der beschikking van het N.B.I. d.d. 2 januari 1953;

3. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. d.d. 23 april 1954, houdende conclusie tot afwijzing van het beroep;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden, zomede op de alsnog bij schrijven van 26 juli 1955 door de Heer D. W. Roosendaal ingezonden bescheiden;

Gehoord ter terechtzitting van 13 juni 1955 de Heer D. W. Roosendaal, wonende te Wassenaar, Kerkstraat 52, blijkens overgelegde volmacht d. d. 28 april 1955 gemachtigde van appellante en het N.B.I. bij monde van Mr. N. M. Vellenga, op welke zitting aan appellantes gemachtigde nog enig uitstel is verleend voor het inzenden van enige bewijsstukken, welke bij schrijven d.d. 26 juli 1955 zijn ingekomen en waarvan het N.B.I. heeft kennis genomen;

Overwegende, dat, nu het N.B.I. heeft medegedeeld, dat het voor appellante bestemde afschrift der beschikking op 3 februari 1953 bij aangetekend schrijven aan de posterijen is toevertrouwd, het appel tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat ten aanzien van appellante vaststaat;

dat zij op 13 maart 1892 te Kassel is geboren en door geboorte de Duitse nationaliteit bezit, welke zij eerst verloren heeft, toen zij in 1953 de Zwitserse nationaliteit verwierf;

dat zij gehuwd is geweest en van haar echtgenoot gescheiden;

dat zij in 1933 Duitsland heeft verlaten en sedert 1937 in Ascona (Zwitserland) heeft gewoond — en thans sinds 1953 de Zwitserse nationaliteit heeft verworven;

Overwegende, dat krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen (Staatsblad E 133) het vermogen van personen, die te eniger tijd na 10 mei 1940 onderdanen van Duitsland zijn geweest, tot welke personen, zoals uit het bovenstaande blijkt, ook appellante behoort, van rechtswege in eigendom op de Staat der Nederlanden is overgegaan en ook

eigendom van die Staat is gebleven, nadat die personen ingevolge artikel 3 juncto 17 van de Wet van 20 juli 1951 (Staatsblad 1951 No. 311) en artikel 5 van de Besluit Proclamatie van 23 juli 1951 (Staatsblad 1951 no 317) sedert 26 juli 1951 te 12 ure niet langer als vijandelijk onderdaan aangemerkt worden;

Overwegende, dat als regel teruggave van dit vermogen slechts bijwijze van uitzonderlijke gunst zal kunnen geschieden en voor een dergelijke gunstverlening slechts aanleiding kan bestaan, indien mocht blijken, dat de betrokkene zich gedurende de tweede wereldoorlog in dergelijke mate verdienstelijk mocht hebben gemaakt voor de Nederlandse zaak of die der bondgenoten, dat het om die reden onaanvaardbaar en onrechtvaardig zou zijn om haar dat vermogen blijvend te onthouden;

Overwegende, dat bij de beantwoording van deze vraag ten aanzien van appellante rekening behoort te worden gehouden met het feit, dat zij reeds in 1933, daar zij zich niet met het naziregiem kon verenigen, Duitsland heeft verlaten en zich in 1937 in Zwitserland heeft gevestigd, alwaar zij gedurende de tweede wereldoorlog heeft verbleven, terwijl zij gedurende haar verblijf in dat gastland gebonden was aan de eisen die Zwitserland, dat zijn neutraliteit niet wenste geschonden te zien, aan het verblijf van vreemdelingen stelde;

dat niettemin uit de door haar bij schrijven van haar gemachtigde d. d. 26 juli 1955 overgelegde twintig bescheiden, voldoende is gebleken, dat appellante zich, zonder daardoor in conflict te komen met de Zwitserse autoriteiten, ten zeerste heeft ingespannen om het lot van in Duitsland verblijvende en door het naziregiem vervolgd Joden te verzachten, waarvoor zij zich financiële offers heeft getroost en onvermoeide pogingen in het werk heeft gesteld om haar bekende Joden toegang tot Zwitserland te verschaffen, hetgeen echter afstuitte op de weigering van Zwitserse zijde;

dat bovendien gebleken is, dat zij tien onderaandelen à f 100.— nom. van de Koninklijke Nederlandse Petroleum Mij., welke haar onder beheer gesteld vermogen vormen op 2 mei 1939, derhalve voor de tweede wereldoorlog door haar op de Züricher Effectenbeurs zijn gekocht, terwijl, nu zij zelf

de Zwitserse nationaliteit bezit, Duitsland door een teruggave van die stukken niet bevoordeeld wordt;

Overwegende, dat het bovenstaande in het onderwerpelijk geval de teruggave van het onder beheer staande vermogen rechtvaardigt, zodat de afwijzende beschikking van het N.B.I. niet in stand kan blijven.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 2 januari 1953.

EN OPNIEUW RECHTDOENDE:

Bepaalt, dat aan appellante haar onder beheer staand vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, zal worden teruggegeven, mits voldaan wordt aan de bepalingen van het Devisenbesluit (Staatsblad F. 222).

No. 56/511

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 9 november 1955 (Mrs de Gaay Fortman, Hoog en van Nieuwkuyk).

Uit de stelling van geïntimeerde, dat zijn vader bij het geven van de opdracht aan appelland nadrukkelijk de levering van „goede” nl. niet „besmette” Amerikaanse stukken heeft bedongen, volgt dat deze het risico van verkrijging van „besmette” stukken kende. Appellant pleegde derhalve geen verzuim in den zin van art. 1838 B.W., toen hij geïntimeerde en/of diens vader niet nogmaals voor dat risico waarschuwde. Overigens heeft geïntimeerde niet aannemelijk gemaakt dat het beding van levering van „goede” stukken tussen partijen was overeengekomen.

Beslissing Afd. Effectenregistratie vernietigd en de regres-actie van geïntimeerde afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 54 sub 2, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 1/2/'55 ter Griffie van de Raad ontvangen verzoekschrift van

H. Roskamp, wonende te Laren N.H. gemachtigde Mr. F. Ph. Kuethe, procureur te Amsterdam, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 16/12/'54, gewezen tussen J. Brunt, wonende te Hilversum (verder te noemen: geïntimeerde), als verzoeker, en appelland, als verweerder, waarbij appelland is veroordeeld om aan geïntimeerde tegen kwijting te betalen een bedrag van f 1.537.50;

- b. een, als voor appelland bestemd, uitgegeven expeditie van de beslissing, waarvan beroep;

Gehoord appelland en diens voornoemde gemachtigde, zomede Mr. A. Borst, procureur te Amsterdam, als gemachtigde van geïntimeerde, en de vader van geïntimeerde ter zitting van de Raad op 5/10/'55;

Overwegende, dat de expeditie der beslissing, waarvan beroep, is uitgegeven op 31/12/'54 en appelland daarvan niet vóór 2/1/'55 kennis heeft kunnen krijgen, zodat het beroep in verband met de bepaling van art. 68, lid 2 sub c, Besluit Herstel Rechtsverkeer tijdig is ingesteld;

Overwegende, dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing, waarvan beroep, en tot ontzegging van geïntimeerdes primaire en subsidiaire vordering, terwijl geïntimeerde, die geen verweerschrift in beroep heeft ingediend, die beslissing bij de mondelinge behandeling heeft verdedigd.

Overwegende, dat blijkens de bestreden beslissing geïntimeerde in eerste aanleg heeft verzocht appelland te veroordelen tot betaling van f 3000.— — zijnde de koopprijs, waarvoor volgens geïntimeerde in 1944 drie certificaten à 10 shares American Bemberg Corporation B, nos 850, 818 en 964, door zijn vader voor hem zijn gekocht, terwijl bij latere beslissingen van de Afdeling Effectenregistratie de vroegere bezitters van die effecten in de eigendom daarvan zijn hersteld — en wel op grond dat appelland destijds was en nog is directeur van het Agentschap Laren van de Nederlandse Handel-Maatschappij, dat geïntimeerde's vader aan appelland opdracht heeft gegeven om „goede” Amerikaanse stukken voor geïntimeerde te kopen, dat appelland vervolgens de voormelde stukken

aan geïntimeerdes vader heeft overhandigd en daarbij, op diens vraag, uitdrukkelijk heeft verzekerd dat deze stukken niet „besmet” waren, waarna geïntimeerdes vader die stukken heeft aanvaard en de koopsom daarvan aan appelland heeft afgedragen, dat geïntimeerde mitsdien bij de verwerving van die effecten is afgegaan op de verzekering van appelland, dat deze niet van „besmette” herkomst waren, en dat appelland voor de door geïntimeerde geleden schade aansprakelijk is, daar hij — aldus handelende — de hem verstrekte opdracht niet heeft uitgevoerd en hij de voormelde „besmette” stukken, in strijd met die opdracht en met die verzekeringen, aan geïntimeerde in handen heeft gespeeld;

Overwegende dat, na bestrijding van deze stellingen door appelland, bij de beslissing, waarvan beroep, is overwogen, dat buiten beschouwing kunnen blijven de vraag, of geïntimeerde uitdrukkelijk levering van „goede” stukken heeft bedongen, en de vraag, of geïntimeerde genoeg heeft genomen met de mededeling van appelland, dat de toenmalige houder der stukken deze door normale beurskanalen had verkregen, daar de vordering reeds voor toewijzing vatbaar is op grond van de omstandigheid dat appelland heeft verklaard, dat hij geïntimeerdes vader niet heeft gewaarschuwd dat de door zijn bemiddeling aangeboden stukken wel eens niet „goed” konden zijn, en appelland aldus niet voldoende aannemelijk heeft gemaakt, dat hij het redelijkerwijs mogelijke heeft gedaan om te vermijden dat hij voor zijn opdrachtgever slechte stukken zou verkrijgen;

Overwegende te dien aanzien, dat uit geïntimeerdes stelling, dat zijn vader bij het geven van de gestelde opdracht tegenover appelland levering van „goede”, nl. niet „besmette”, Amerikaanse stukken heeft bedongen, volgt dat zijn vader bij het geven van die opdracht het risico van verkrijging van „besmette” stukken kende;

Overwegende, dat appelland derhalve, bij de uitvoering van de gestelde opdracht, tegenover geïntimeerde en diens vader geen verzuim, in de zin van art. 1838 B.W., kan hebben gepleegd door deze niet nogmaals voor dat risico te waarschuwen;

Overwegende dat hieruit volgt, dat

de voormelde overwegingen van de bestreden beslissing deze niet kunnen dragen;

Overwegende dat, waar geïntimeerde de overige door hem gestelde en door appellante bestreden feiten — in het bijzonder: dat zijn vader tegenover appellante levering van „goede” stukken heeft bedongen en dat appellante bij het afdragen van de onderwerpelijke stukken heeft verzekerd, dat deze niet „besmet” waren — in eerste aanleg noch in beroep aannemelijk heeft gemaakt, zijn vordering niet voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat geïntimeerde's gemachtigde, bij de mondelinge behandeling van de zaak in beroep, heeft verklaard aan appellante een beslissende eed te willen opdragen, doch aan die verklaring — nu een zodanige eed niet nader is omschreven en geïntimeerde's gemachtigde heeft verklaard dit zodanige eedsopdracht niet bijzonder te zijn gemachtigd door zijn lastgever, die meerderjarig is — geen rechtsgevolg kan worden verbonden;

Overwegende, dat derhalve behoort te worden beslist als volgt;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep.

Wijst de vordering van geïntimeerde af.

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van appellante gevallen, tot heden begroot op f 100.—.

No. 56/512

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
11 november 1955 (Mrs Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

De verbeurdverklaring van een gemeenschapsvermogen kan, wanneer de man vijandelijk onderdaan is, alleen omvatten de helft van het gemeenschappelijk vermogen nml. het aan de vrouw toekomende deel, aangezien de andere helft op grond van art. 3 E 133 reeds aan de Staat is overgegaan.

De vrouw kan — nadat de gemeenschap van goederen is ontbonden —

alleen vorderen uitkering van een haar toekomend bedrag, overeenkomstig de bepalingen van artt. 2 en 3 H 336, maar is niet met de Staat voor een gedeelte deelgerechtigd in het verbeurd verklaarde vermogen.

Vordering van appellante op het N.B.I. tot scheiding en deling van een, met het N.B.I. bestaande, onverdeelde boedel en tot het afleggen van rekening en verantwoording te dezer zake afgevoerd.

(Artt. 2, 3, en 8 H 336).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het verzoekschrift van 28 augustus 1953 van

a. Johanna Hendrika Sanders, echtgenote van George August Hendrik Wunderink, wonende te Maartensdijk, ten deze voor zoveel nodig bijgestaan en gemachtigd door haar voornoemde echtgenoot en

b. George August Hendrik Wunderink, wonende te Maartensdijk, zo voor zich zelf als tot machtiging en bijstand zijner echtgenote Johanna Hendrika Sanders voornoemd, beiden te dezer zake domicilie kiezende te Utrecht aan de Lange Nieuwstraat No 11 ten kantore van de advocaat en procureur Mr. H. N. J. Bink, die zij stellen tot hun gemachtigde, waarbij in hoger beroep wordt gekomen van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) van 3 augustus 1953, neergelegd in het schrijven van dat Instituut aan voornoemde gemachtigde van verzoeker en luidende als volgt:

Naar aanleiding van Uw hogervermelde brief delen wij u mede, dat onze brief d.d. 10 juli 1953 DS' 5707, als antwoord op uw brief van 3 juli 1953, in hoofdzaak de vraag betrof of Mevrouw Wunderink-Sanders aan de scheiding en deling van de ontbonden Firma Koldewijn behoorde mede te werken.

Ons antwoord daarop is ontkennend. Voorts schreven wij U op 17 juli 1953, dat de verbeurdverklaring de gehele huwelijksgemeenschap omvat.

De opgelegde verbeurdverklaring kan op grond van artikel 7 lid 4 van het Tribunaal-besluit E 101 (lid 4 werd bij het besluit F 75 aan artikel 7 van E 101 toegevoegd) op alle bestanddelen van de huwelijksgemeenschap worden verhaald.

Van hetgeen na de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring van de huwelijksgemeenschap overblijft, komt op grond van de door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel op 21 mei 1952 uitgesproken scheidings van goederen de helft aan Mevr. Wunderink-Sanders.

Deze brief beschouwen wij als een voor appel vatbare beschikking, bij welk appelrequest op de daarin aangegeven gronden wordt verzocht dat de Raad moge verstaan:

1. dat als gevolg van de beschikking van het College d.d. 21 mei 1952, waarbij de tussen verzoekers bestaande huwelijksgoederen-gemeenschap werd ontbonden verklaard, er een onverdeelde boedel is ontstaan, waarin gerechtigd zijn elk voor de helft het N.B.I. en verzoekster Mevrouw Wunderink-Sanders en welke boedel in de eerste plaats moet worden gescheiden en gedeeld;

2. dat, voorzover het N.B.I. over de sub 1 bedoelde onverdeelde boedel beheer heeft gevoerd, het N.B.I. terzake van dat beheer aan verzoekster Mevrouw Wunderink-Sanders rekenplichtig is;

3. dat in de bedoelde onverdeelde boedel ook vallen alle rechten voor verzoeker Wunderink voortvloeiende uit zijn firmantschap in de Handelsvennootschap onder firma „A. Koldewijn”, gevestigd te Utrecht, zodat de scheiding en deling dier Handelsvennootschap niet zal kunnen geschieden zonder medewerking van Mevrouw Wunderink-Sanders;

4. dat de door het Tribunaal te Utrecht op 10 maart 1947 aan verzoeker Wunderink opgelegde verbeurdverklaring van zijn vermogen, behoudens een bedrag van f 10.000.—, niet kan worden tenuitvoer gelegd, dan nadat de huwelijksgemeenschap, die tussen verzoekers bestond, ingevolge de beschikking van het College d.d. 21 mei 1952 is gescheiden en gedeeld, en daarna met inachtneming van de verder op dit stuk bestaande voorschriften, alleen op het aan het Beheersinstituut toegescheiden aandeel;

Nog gelezen het antwoord van het N.B.I. van 29 oktober 1953, waarbij — na bestrijding van het betoog van appellanten — wordt verzocht dat de Raad zal verstaan:

1. dat er geen sprake kan zijn van enige scheiding en deling van een gemeenschap, waarin verzoekster Wunderink-Sanders en het N.B.I. q.q. de Staat der Nederlanden deelgerechtigd zouden zijn, doch dat verzoekster slechts recht heeft om uit de verbeurd verklaarde gemeenschap, die aan de Staat is vervallen, in verband met het bepaalde in art. 3 H 336 een bedrag en / of goederen te ontvangen tot een bedrag groot $\frac{1}{2}$ x f 10.000.— is f 5.000.—, eventueel verhoogd tot een bedrag gelijk aan 118 van de waarde van de gemeenschap;

2. dat het N.B.I. wel t.z.t. aan verzoekster Wunderink-Sanders een opgave van het vermogen zal verschaffen, waaruit blijkt op welk bedrag zij uiteindelijk aanspraak kan maken, doch dat het N.B.I. ten deze tegenover verzoekster niet rekenplichtig is in de zin der wet;

3. dat aangezien alle rechten van verzoeker Wunderink voortvloeiende uit zijn firmantschap in de fa. A. Koldewijn ingevolge de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring en het daarop verleende fiat-executie aan de Staat zijn vervallen, de medewerking van verzoekster Wunderink-Sanders aan het passeren der acte van scheiding en deling van het vermogen van de firma Koldewijn niet is vereist;

4. dat de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring dient voortgang te vinden, opdat t.z.t. aan verzoekster het haar ingevolge art. 3 H 336 toekomende zal kunnen worden uitgekeerd; zulks met veroordeling van verzoekers in de kosten der procedure;

Gehoord partijen ter zitting van 29 september 1955, appellanten bij monde van hun gemachtigde voornoemd, het N.B.I. bij monde van zijn gemachtigde Mr. H. J. van Wijk;

Gezien de stukken, waaronder een afschrift van een vonnis van het Tribunaal te Utrecht van 10 maart 1947 waarop fiat-executie is verleend, welke stukken geacht worden hier in extenso te zijn ingelast;

Overwegende, dat tussen partijen geen geschil bestaat over de feiten, doch alleen over de rechten, die daarop kunnen worden gegrond;

Overwegende te dier zake, dat uit het aangehaalde Tribunaalvonnis

blijkt, dat aan appellant Wunderink, Nederlander, daarbij onder meer de maatregel is opgelegd van verbeurdverklaring van zijn vermogen behoudens een bedrag van f 10.000.—, waaronder te rekenen de goederen bedoeld in de artt. 447 onder 2—5 en 448 eerste lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

dat in dat vonnis tevens is overwogen dat het Tribunaal geen termen aanwezig acht om de door het Tribunaalbesluit gestelde mogelijkheid van ontbinding der huwelijks-gemeenschap uit te spreken alvorens tot oplegging van de maatregel van verbeurdverklaring over te gaan, omdat deze ontbinding naar het aan het Tribunaal voorkomt, alleen beoogt, de belangen van een niet-medeschuldige echtgenoot of echtgenote te beschermen, waarvan in het onderhavige geval geen sprake kan zijn, aangezien ook de echtgenote van de beschuldigde blijkens mededeling van de beheerder voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld onder meer onder de voorwaarde f 100.— te betalen;

Overwegende, dat het Tribunaal op die grond geen gebruik heeft gemaakt van de bij het Besluit van 19 mei 1945 (houdende wijziging van 't Tribunaalbesluit) verleende bevoegdheid om de tussen de appellanten bestaande algehele gemeenschap van goederen te ontbinden zodat volgens dat wijzigingsbesluit de verbeurdverklaring omvat het vermogen van die gemeenschap;

Overwegende, dat bij deze beslissing de vraag of appellant als Verwalter van twee Joodse vermogens (op welke omstandigheid in het vonnis uitdrukkelijk wordt gewezen) krachtens art. 2, lid 1 van het Besluit E 133 — als agent of vertegenwoordiger van een vreemde mogendheid — moest worden beschouwd als vijandelijk onderdaan vermoedelijk geen rol heeft gespeeld, dan wel ontkennend is beantwoord, daar er anders geen aanleiding zou zijn geweest om zijn reeds van rechtswege aan de Staat vervallen vermogen verbeurd te verklaren;

dat derhalve moet worden aangenomen dat bij dat vonnis het destijds aan appellant toebehorende vermogen inderdaad is verbeurd verklaard, welke verbeurdverklaring omvatte alle goederen der tussen appellanten bestaande gemeenschap;

Overwegende, dat echter in overeen-

stemming met een later gevormde jurisprudentie de Raad blijkens twee nog nader te bespreken beslissingen in 1952 en 1955 heeft aangenomen dat appellant wél viel onder de vijandelijke onderdanen bedoeld in art. 2 (1) van het Besluit E 100, zodat zijn gehele vermogen sinds de inwerking-treding van dat besluit op 21 okt. 1944 van rechtswege aan de Staat is overgegaan;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat de door het Tribunaal bij gewijsde uitgesproken verbeurdverklaring haar effect verliest ten aanzien van het aandeel van de appellant in de gemeenschap doch dit behoudt ten aanzien van het aandeel van appellante, behoudens het bedrag van f 10.000.— dat niet is verbeurd verklaard en mitsdien aan de appellante moet toevallen;

Overwegende, dat na het inwerking-treden van de Bestemmingswet de appellant krachtens de artt. 1 en 3 van die wet niet langer als vijandelijk onderdaan wordt beschouwd, doch dat volgens art. 4 het Besluit Vijandelijk Vermogen van toepassing blijft op zijn vermogen dat vóórdien van rechtswege op de Staat is overgegaan;

dat appellant met gebruikmaking van het bepaalde bij art. 14 hier te middels een tijdig gedaan verzoek tot ontvrijding getracht heeft dit vermogen terug te krijgen doch de Raad in appel bij vonnis van 4 april 1955 hierop afwijzend heeft beschikt;

Overwegende dat partijen bovendien krachtens artikel 16 van die wet ontbinding der gemeenschap hebben verzoekt, welk verzoek bij vonnis van de Raad van 21 mei 1952 is toegestaan;

Overwegende, dat uit al het vorenstaande volgt, dat de gemeenschap, waarin partijen gehuwd waren, voor de helft van rechtswege op de Staat is overgegaan en voor de andere aan appellante toekomstige helft — behoudens het bedrag van f 10.000.— — is verbeurd verklaard en dientengevolge blijkens artikel 4 (2) van het Besluit van 27 september 1947 in werking getreden op 5 oktober 1947 (Stbl. H. 336) aan de Staat is toegevallen;

dat dat Besluit verder in de artt. 2 en 3 voorschrijft, dat bij de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, welke bij art. 1 is opgedragen aan het N.B.I. van de netto-waarde van het verbeurd verklaarde een vierde deel in

goederen of geld voor het levensonderhoud van de schuldlige aan hem moet worden uitgekeerd, met dien verstande dat indien de verbeurdverklaring is geschied behoudens een bepaalde som en tevens drie vierde deel van het verbeurd verklaard vermogen te boven gaat, de uitkering slechts een bedrag mag belopen dat tezamen met de niet verbeurd verklaarde som een vierde deel van de netto-waarde van 't verbeurd verklaarde uitmaakt.

Overwegende, dat mitsdien, toen de ontbinding der gemeenschap werd uitgesproken, deze heeft bestaan uit een recht van appellante tot uitkering door het N.B.I., van een bedrag, te berekenen als in de vorige overweging aangegeven, terwijl daarin ook nog kunnen zijn gevallen baten, die sinds de verbeurd verklaring aan appellante mochten zijn opgekomen, of die sinds 26 juli 1951, toen hij door het in werking treden van de artikelen 3 en 4 der Bestemmingswet is ontvrijd, aan appellant mochten zijn toegefallen, zomede het bedrag van ten hoogste f 5.000.— waarop appellant aanspraak kan maken volgens het besluit van 23 mei 1949 van de Rechtsherstel-Ministers;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat in de door appellanten onder le van het petitum bedoelde gemeenschap zich geen goederen hebben bevonden, welke aan het N.B.I. (lees de Staat) en appellante tezamen zouden toekomen, zodat dit eerste punt moet worden verworpen;

Overwegende, dat hetzelfde geldt voor de punten 2, 3 en 4, aangezien het N.B.I. uitsluitend beheer heeft gevoerd over aan de Staat toegefallen vermogen (punt 2), het vroeger (vóór de verbeurdverklaring en vóór de ontvrijding) verworven vermogen voor de echtgenoten onherroepelijk verloren is (punt 3) en ten slotte omdat de voortzetting der tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring juist in het belang van de bedoelde scheiding en deling met de meeste spoed behoort te geschieden ten einde het bedrag, hetwelk blijkens het voorgaande in die gemeenschap valt, te kunnen uitkeren (punt 4);

Overwegende, dat het N.B.I. bij zijn antwoord heeft verzocht een viertal punten vast te stellen, ten aanzien waarvan de Raad verwijst naar het vorenoverwogene, zonder aanleiding te vinden daarop verder in te gaan, als

betrof het een eis in reconventie, als hoedanig het verzoek blijkbaar niet bedoeld en ook niet door de Raad is opgevat;

RECHTDOENDE:

Wijst het gevorderde van de hand.

Veroordeelt appellanten in de proceskosten aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut tot heden begroot op f 125.— (Honderd vijf en twintig gulden).

No. 56 513

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 29 December 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellant acht zich terecht gegriefd door de regeling van de Afdeling Onroerende Goederen, waarbij een gedeelte van de veroorzaakte schade te zijnen laste is gebracht. Appellant is uitsluitend ten gerieve van de Joodse eigenaar als koper van het onroerend goed opgetreden. Appellant heeft ook recht op rente over het door hem gestorte bedrag, welke rente is bepaald op 4% 's jaars. Het feit, dat het door hem betaalde bij Liro is gestort en geen rente heeft opgeleverd tot aan de uitkeringen van L.V.V.S., staat daaraan niet in de weg.

Regeling van de Afd. Onr. Goed. vernietigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 113, 18).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
in zake:

MELLE GORTER, vroeger wonende te Middelstum, thans te Nieuw-Scheemda, appellant van een beslissing van de afdeling Onroerende Goederen, gemachtigden Mrs. T. Bout en Tj. de Jong Jr., advocaten en procureurs te Groningen,

contra

1. KLAARTJE VAN DAM, weduwe van Jacob van Haren, wonende te Amersfoort,
2. JAN HUIZINGA, wonende te Middelstum, in zijn hoedanigheid

van curator over de onbeheerde nalatenschappen van wijlen Simon van Haren en zijn echtgenote Jetje Jacobson,

geïntimeerden,

gemachtigde Mr. N. J. Polak, advocaat en procureur te Groningen.

De Raad voornoemd:

Gezien het verzoekschrift van appellant dd. 29 Mei 1954, waarin hij op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden twee grieven aanvoert tegen en deswege in beroep komt van de regeling tot rechtsherstel, vastgesteld door de afdeling Onroerende goederen op 24 Mei 1954, daarbij verzoekende vernietiging der desbetreffende beslissing in zoverre dat aan appelland zal worden terugbetaald een bedrag van f 13.500.—, vermeerderd met f 176.67 voor destijds betaalde kosten van overdracht, althans dat aan appelland zal worden terugbetaald een bedrag van f 13.500.—, vermeerderd met 5% rente daarvan per jaar vanaf 16 Februari 1942 tot den dag der voldoening, alsmede een som van f 176.67, en verminderd met het netto exploitatie-saldo ten bedrage van f 6254.57, met dien verstande dat in beide gevallen de kosten van 't rechtsherstel ten laste worden gebracht van geïntimeerden;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerden, waarin zij op de mede hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden de aangevoerde grieven bestrijden en verzoeken appelland niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep, althans dit beroep af te wijzen en de desbetreffende regeling, getroffen door de afdeling Onroerende Goederen, zo nodig met verbetering van gronden te bevestigen, met veroordeling van appelland in de kosten van de appel-procedure;

Gehoord ter zitting van 27 October 1954 den appelland bij monde van Mr. T. Bout voornoemd en geïntimeerden bij monde van Mr. A. H. Smit, advocaat en procureur te Groningen, te dezen comparerend voor Mr. N. J. Polak voornoemd;

Gezien de verder overgelegde schriften;

Overwegende dat, met de afdeling Onroerende Goederen, de volgende fei-

ten als vaststaande worden aangenoemen:

1. Jacob van Haren, Simon van Haren en Melle Gorter waren op 9 Mei 1940 gezamenlijk rechthebbenden op een boerenbehuizing met schuur en verdere betimmeringen en de vaste, altijddurende, in alle liniën verervende beklemmingen van 13 ha. 12 a. 4 ca. erf, tuin en groenland „De Grote Knol”, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur f 48.— aan den Knolweg tusschen Rottum en Stitswerd, kadastraal bekend gemeente Kantens, Sectie F nos 1331, 811, 812, 817, 818, 823, 824, 834, 835 en 836, waarvan de bekleemrechten zijn geregeld bij acte, verleden voor notaris Mr. H. W. Hoving te Onderdendam op 14 October 1820, van welke acte geen overschrijving ten Hypotheekkantore heeft plaats gehad, en wel Jacob van Haren voor het onverdeeld $\frac{1}{3}$ gedeelte, Simon van Haren voor het onverdeeld $\frac{1}{6}$ gedeelte en Melle Gorter voor de onverdeelde helft.
2. Bij acte, op 16 Februari 1942 verleden voor Notaris H. Kooi te Middelstum zijn partijen overgegaan tot scheiding en verdeling van gemeld onroerend goed. Zij hebben alle percelen toebedeeld aan partij Gorter voor een bedrag van f 27.000.—, zijnde dit de waarde, door partijen in onderling overleg aan gemelde percelen toegekend, waartegenover partij Gorter aan Jacob van Haren heeft uitbetaald een bedrag van f 9000.— en aan Simon van Haren een bedrag van f 4500.—
Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Appingedam op 27 Februari 1942 in deel 820 nr. 114. Een afschrift van een onderhandse acte van rectificatie door partijen getekend in Maart 1942 werd overgeschreven op 16 Maart 1942 in deel 820 nr. 143.
3. Blijkens een op 1 April 1942 in deel 820 nr. 151 ten Hypotheekkantore te Appingedam overgeschreven verklaring dd. 12 Maart 1942 werd de toedeling aan partij Gorter bekrachtigd door Dr. Karl Weirauch, den Treuhänder van de Omnia Treuhand Gesellschaft m.b.H.

4. Volgens een door Mr. C. S. Kooi, destijds candidaat-notaris en plaatsvervanger van Notaris H. Kooi te Middelstum, op 18 September 1945 opgemaakte verklaring van erfrecht is Jacob van Haren overleden te Middelstum op 13 November 1942 en heeft deze als enige erfgename nagelaten zijn echtgenote Klaartje van Dam vernoemd.
  5. Simon van Haren en zijn echtgenote Jetje Jacobson zijn beide overleden in de omgeving van Osqiecm op 23 November 1942.
Bij beschikking van de Arrondissements-Rechtbank te Groningen dd. 11 Januari 1952 werd Jan Huizinga vornoemd tot curator over beider onbeheerde nalatenschappen benoemd.
  6. Blijkens mededeling van notaris C. S. Kooi, opvolger van wijlen notaris H. Kooi te Middelstum, werd bij schrijven van 4 December 1941 door de „Omnia” medegedeeld, dat de aan partij van Haren toekomende gelden moesten worden overgemaakt naar Lippmann Rosenthal en Co., Sarphatistraat Amsterdam. Notaris Kooi stortte op 24 Februari 1942 deze gelden, t.w. de overbedeling ad f 13.500.— verminderd met f 70.— kosten op de postrekening van Lippmann Rosenthal en Co. en wel een bedrag van f 8.953.33 ten gunste van de rekening van Jacob van Haren en een bedrag van f 4.476.67 ten gunste van de rekening van Simon van Haren.
  7. Volgens opgave van de L.V.V.S. werd aan Klaartje van Haren van Dam reeds 75 % van het saldo der rekening Jacob van Haren uitgekeerd en zal binnenkort ook aan den curator over de onbeheerde nalatenschap van Simon van Haren 75 % van het saldo der rekening Simon van Haren worden uitgekeerd. Het saldo Jacob van Haren bedroeg, inclusief het sub 6 gemelde bedrag, f 12.243,57 en het saldo Simon van Haren, inclusief gemeld bedrag f 21.236,43.
  8. Ten dage van de sub 2 gemelde scheiding en verdeling waren de percelen verpacht voor f 1.541,65 per jaar. Partijen waren bij de scheiding overeengekomen dat partij Gorter de grond- en waterschapsgelden polderlasten over lopende dienstjaren moest voldoen alsmede de beklemhuren vanaf Midwinter 1942 waartegenover haar zou toekomen de pachtprijs over het lopende jaar en vervolgens, en dat het onroerend goed vanaf den dag der scheiding voor rekening van partij Gorter zou zijn.
  9. Partij Gorter heeft bij het opmaken der scheidingsacte aan kosten betaald een bedrag van f 176.67 en voor aangaand geschenk een bedrag van f 24.—.
  10. Partij van Haren heeft voor de kosten dezer regeling een bedrag van f 301.25 gedeponeed bij den Raad.
- Overwegende dat de afdeling Onroerende Goederen na het horen van partijen en onder overweging, dat het redelijk en billijk is, dat de schade, ontstaan door de storting van de door appellant aan Jacob en Simon van Haren betaalde bedragen bij L.V.V.S., ten laste van beide partijen, ieder voor de helft, wordt gebracht, de volgende regeling heeft vastgesteld:
- I. De scheiding en deling tussen partijen van Haren en Gorter, geconstateerd bij acte 16 Februari 1942 verleden voor Notaris H. Kooi te Middelstum, alsmede de overschrijving van een afschrift dezer acte ten hypotheekkantore te Appingedam op 27 Februari 1942 in deel 820 nr. 114, zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van Jacob- en Simon van Haren of hunne rechtverkrijgenden als rechthebbenden voor resp. 1/3 en 1/6 gedeelte op de boerenbehuizing met schuur en verdere betimmeringen en de vaste, altijddurende in alle liniën verervende beklemming van 13 ha., 12 a, 4 ca, erf, tuin en groenland „De Grote Knol”, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur f 48.— aan de Knolweg tussen Rotum en Stitswerd, kadastraal bekend gemeente Kantens Sectie F nos. 1331, 811, 812, 817, 818, 823, 824, 834, 835 en 836, waarvan de beklemmingen zijn geregeld bij

acte verleden voor notaris Mr. H. W. Hoving te Onderdendam op 14 October 1820, van welke acte geen overschrijving ten Hypotheekkantore heeft plaats gehad.

- II. Partij van Haren is schuldig aan partij Gorter een bedrag van f 5.210,73 en wel de rechtverkrijgenden van Jacob van Haren voor 2/3 gedeelte of f 3.473,82 en de rechtverkrijgenden van Simon van Haren voor 1/3 gedeelte of f 1.736,91;

Van beide bedragen is rente ad 4 % 's jaars verschuldigd, ingaande op den datum waarop de voornoemde rechtverkrijgenden van de L.V.V.S. de uitkering ad 75 % hebben ontvangen of alsnog zullen ontvangen.

- III. De restant-vorderingen op de L.V.V.S. wegens de aldaar gestorte gelden ten name van Jacob- en Simon van Haren komen toe aan bedoelde rechtverkrijgenden.

Dezen zijn verplicht onmiddellijk na ontvangst van enige uitkering boven meergemelde uitkeringen van 75 % de helft van het ontvangen percentage, berekend over de gestorte bedragen van resp. f 8.953,33 en f 4.476,67, aan partij Gorter af te dragen;

Voor zover enige restitutie wordt ontvangen van de bij of tengevolge van de scheiding betaalde kosten of aangaand geschenk komt deze aan partijen van Haren en Gorter tezamen toe, ieder voor de helft. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan den Raad bedragen f 301,25 en zijn betaald door partij van Haren, doch op bovenomschreven wijze ten laste van beide partijen gebracht;

Overwegende dat de eerste door appellandt aangevoerde grief het feit betreft, dat de door de storting bij L.V.V.S. ontstane schade niet geheel ten laste van de geïntimeerden is gebracht; dat toch Jacob van Haren, met wien hij in buitengewone goede verhouding leefde, op zekeren dag bij hem kwam met het verzoek om zijn aandeel in de boerderij, waarvan hij afstand moest doen, over te nemen en weer aan hem over te dragen, zodra hij zou zijn teruggekomen; dat toen door hem, ap-

pellandt, is geraden om dit eerst met notaris H. Kooi en met zijn broer Simon van Haren te bespreken; dat nog dienzelfden dag op aandrang van Jacob van Haren de zaak doorging en appellandt, hoewel de notaris meende dat voor het aandeel der heren van Haren f 12.500.— à f 13.000.— zou moeten worden betaald, zich ongevrraagd bereid heeft verklaard f 13.500.— te betalen, zulks in de mening dat hij aldus de heren van Haren tijdelijk hulp verleende; dat hij van oordeel is dat in verband met deze omstandigheden het risico der transactie geheel door de rechtverkrijgenden van de heren van Haren moet worden gedragen, te meer waar deze de zaak aldus hadden kunnen oplossen, dat zij den prijs niet terstond lieten betalen doch te vorderen hielden onder hypotheccair verband van het goed;

Overwegende, dat namens geïntimeerden hiertegen wordt aangevoerd dat de getroffen regeling billijk en juist is, nu hun medewerking tot de scheiding en deling plaats had, omdat de verordening 102/1941 hen daartoe dwong;

dat geïntimeerden sub 10 hieraan nog toevoegt, dat de heren van Haren aanvankelijk van eigendomsoverdracht niet wilden weten, doch slechts van een hypotheek op het land, zodat het voor den bezetter geen zin zou hebben om hun aandeel op te eisen; dat appellandt echter alleen eigenaar wilde worden en voor enige andere regeling niet was te vinden, hetgeen op het kantoor van wijlen notaris H. Kooi tot een heftige ruzie tussen Simon van Haren en appellandt zou hebben geleid; dat nadien de verhouding tussen partijen dan ook slecht is geworden; dat nog getracht is om te voorkomen, dat het gehele aan J. van Haren toekomende bedrag van f 9000.— zou worden voldaan, immers een bedrag van f 3.500.— tegen 3 % rente op onderhandse obligatie zou worden geleend, doch hiervoor van L.V.V.S. geen vergunning werd verkregen; dat de schade mitsdien aan gemis aan medewerking van appellandt is te wijten;

Overwegende dat geïntimeerde sub 10 niet tegenwoordig was bij de bespreking ten kantore van wijlen notaris Kooi en, al zou zij over een daar plaats gehad hebbende ruzie en de oorzaak hiervan kunnen hebben ge-

hoord van haar echtgenoot of haar zwager, zulks toch weinig aannemelijk is, nu zij zich blijkbaar tegenover haar raadsman Mr. N. J. Polak eerder geheel anders heeft uitgelaten, aangezien deze blijkens het Verslag van de zitting voor de Gedelegeerden te Groningen van de afdeling Onroerende Goederen op 17 December 1953 verklaarde:

„Mevrouw van Haren-van Dam weet „niet veel over deze zaak.
„Wel weet zij dat haar man het erg „vond het land te moeten verkopen.
„Mevrouw van Haren-van Dam weet „dus niets over de feiten en is ook „niet bij de in de bezettingstijd ge- „voerde onderhandeling aanwezig ge- „weest. M.i. moet de strop door bei- „de partijen worden gedragen en ge- „deeld.”

Overwegende dat de verklaring van appellant, dat er ten kantore van de notaris van ruzie geen sprake is geweest versterkt wordt door een verklaring van den zoon van laatstgenoemden, Mr. C. S. Kooi, opvolger in en destijds als candidaat-notaris werkzaam op dat kantoor, dat, als iets dergelijks had plaats gehad, hij daarvan ongetwijfeld zou hebben gehoord;

Overwegende, wat hiervan zij, dat door geïntimeerden in ieder geval niet is gesteld, dat door de heren van Haren aan appellant is verzocht om, zo dit mogelijk ware, den overname-prijs schuldig te blijven, doch slechts, om zonder overdracht van het aandeel het gemeenschappelijke onroerende goed met een hypotheek ten behoeve van een derde te belasten;

Overwegende dat naar het oordeel van den Raad aan appellant niet kan worden verweten, dat hij op een dergelijk voorstel, waaraan voor hem niet te voorziene consequenties konden zijn verbonden, niet is ingegaan;

dat daarbij nog komt, dat appellant slechts als gevolg van het gemeenschappelijk deel op het onderhavige goed bij de onderwerpelijke transactie betrokken is geworden;

Overwegende dat de Kamer in verband met het bovenstaande de eerste grief juist acht;

Overwegende dat de tweede grief van appellant hierin bestaat, dat de afdeling Onroerende Goederen niet

heeft erkend, dat hij aanspraak kan maken op 5 procent rente over het door hem betaalde bedrag van f 13.500.- en wel omdat partij van Haren geen rente van deze gelden heeft kunnen genieten, zolang zij onder berusting waren van L.V.V.S.; dat zulks echter, als hij het exploitatie-saldo moet terugbetalen, hierop neerkomt, dat partij van Haren in dezen vorm rente geniet, doch zelf geen rente betaalt;

dat de consequentie van het door de afdeling Onroerende Goederen ingenomen standpunt, de schade door partijen gezamenlijk te doen dragen, in elk geval ten gevolge zou moeten hebben, dat ook deze rente-schade door ieder der partijen voor de helft wordt gedragen, m.a.w. aan hem de helft der gedorven rente wordt vergoed, doch naar zijn oordeel aan hem de volledige rente moet worden vergoed, nu hij van zijn zijde aan de wederpartij het volledige exploitatie saldo moet vergoeden, zulks afgezien van de vraag, of deze al of niet van L.V.V.S. rente ontvangt;

Overwegende dat geïntimeerden hier tegenover hun standpunt hebben gehandhaafd, dat appellant geen rente behoort te ontvangen over het door hem betaalde bedrag, zolang dit onder berusting was van L.V.V.S., en zeker niet een rente van 5 procent, die in dezen tijd in het geheel niet had kunnen worden gemaakt, hebbende de afdeling Onroerende Goederen terecht wel een rente toegekend van 4 procent vanaf den datum, waarop uitkeringen door L.V.V.S. hebben plaats gehad over de bedragen dezer uitkeringen;

Overwegende dat, waar het rechtsherstel beoogt partijen weder zo veel mogelijk in den toestand te brengen, waarin zij zouden hebben verkeerd zonder de door den vijand tegen de Joden genomen maatregelen, niet alleen aan geïntimeerden het exploitatie-saldo behoort te worden vergoed over den tijd, dat zij niet in het bezit waren van hun eigendom, maar anderzijds appellant ook rente behoort te ontvangen over het door hem gestorte bedrag, terwijl uit het ten aanzien van de eerste grief overwogene volgt, dat ook het tengevolge van de bezettingsmaatregelen in dezen geleden rente-verlies door geïntimeerden behoort te worden gedragen;

Overwegende dat echter in verband met den toenmaligen rentestandaard een vergoeding aan appellant van 4 procent rente voldoende voorkomt;

Overwegende dat, waar geïntimeerden nagenoeg geheel in het ongelijk worden gesteld, de kosten van het rechtsherstel door hen behoren te worden gedragen;

RECHT DOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Vernietigt de door de afdeling Onroerende Goederen dd. 24 Mei 1954 tussen partijen vastgestelde regeling;

Stelt de regeling van rechtsherstel tussen partijen vast als volgt:

- I. De scheiding en deling tussen partijen van Haren en Gorter, geconstateerd bij acte 16 Februari 1942 verleden voor notaris H. Kooi te Middelstum, alsmede de overschrijving van een afschrift dezer acte ten Hypotheekkantore te Appingedam op 27 Februari 1942 in deel 820 no. 114, zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van Jacob- en Simon van Haren, of hunne rechtverkrijgenden als rechthebbenden voor resp. 1/3 en 1/6 gedeelte op de boerenbehuizing met schuur en verdere betimmeringen en de vaste, altijdurende, in alle liniën verervende beklemming van 13 ha, 12 a, 4 ca, erf, tuin en groenland „De Grote Knol”, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur f 48.— aan den Knolweg tussen Rottum en Stitswerd, kadastraal bekend Gemeente Kantens Sectie F nos 1331, 811, 812, 817, 818, 823, 824, 834, 835 en 836, waarvan de bekleemrechten zijn geregeld bij acte verleden voor notaris Mr. H. W. Hoving te Onderdendam op 14 October 1820, van welke acte
- geen overschrijving ten Hypotheekkantore heeft plaats gehad;
- II. Partij van Haren is schuldig aan partij Gorter een bedrag van f 13.500.—, vermeerderd met f 176.67 en verminderd met f 6.455.24, zijnde het in overeenstemming tussen partijen bepaalde bedrag, dat partij Gorter aan partij van Haren dient te restitueren als exploitatiesaldo van het aandeel over de jaren 1942 tot en met 1953 van partij van Haren in gemelde onroerende goederen, alzo in totaal een bedrag van f 7.221.43, waarvan 2/3 gedeelte of f 4.814.29 komt voor rekening van de rechtverkrijgenden van Jacob van Haren en 1/3 gedeelte of f 2.407.14 voor rekening van de rechtverkrijgenden van Simon van Haren; Van deze bedragen is rente ad 4% 's jaars verschuldigd, ingaande op 16 Februari 1942, tot aan den dag der voldoening;
- III. De vorderingen op de L.V.V.S. wegens de aldaar gestorte gelden ten name van Jacob en Simon van Haren komen toe aan hun rechtverkrijgenden in de sub II vermelde verhouding;
- IV. Voorzover enige restitutie wordt ontvangen van de bij of tengevolge van de scheiding betaalde kosten of aangaand geschenk, komt deze toe aan de partij, te wier laste zij zijn gekomen;
- V. De kosten van de regeling van de afdeling Onroerende Goederen, verschuldigd aan den Raad, belopende f 301.25, blijven ten laste van partij van Haren;

Veroordeelt geïntimeerden in de kosten dezer procedure, aan de zijde van appellant begroot op f 100.—.

passing moet worden geacht op de voor Ons gevoerde beroepsprocedures — gestelde termijn van een maand is ingediend;

Overwegende dienaangaande:

dat door partijen Momberg en Tolkamp is gesteld, dat appellant reeds in de herfst van het jaar 1949 op de hoogte is geweest van de litigieuse verkopen, aangezien hij tijdens een toen door hem aan de familie Momberg gebracht bezoek, heeft verklaard, „dat het geen werk was, dat de Hollanders maar zo andermans grond gingen verkopen en dat de Duitsers er niet mede in kennis waren gesteld”;

dat door het N.B.I. nog is betoogd, dat appellant, die in de onmiddellijke nabijheid van de litigieuse gronden woonachtig is, er niet onkundig van kan zijn gebleven, dat de tot het vijandelijk vermogen behorende grenslanderijen aan Nederlandse boeren werden verkocht en dat in 1952 nagenoeg al deze gronden reeds waren verkocht, zodat er alle aanleiding voor appellant bestond om te bevoegder plaatse inlichtingen in te winnen omtrent hetgeen er met betrekking tot zijn eigen grond was geschied en in het bijzonder omtrent de vraag of het N.B.I. tot verkoop daarvan was overgegaan, zodat appellant veel eerder dan een maand vóór de indiening van zijn beroepschrift redelijkerwijs van de litigieuse verkopen op de hoogte had kunnen zijn;

dat appellant, na kennis genomen te hebben van de hier vermelde stellingen van het N.B.I. en partijen Momberg en Tolkamp, heeft afgezien van de hem geboden gelegenheid om tijdens een mondelinge behandeling deze stellingen te bestrijden;

Overwegende, dat Wij op grond van de hiervoor vermelde feiten en omstandigheden — welke als zijnde onweersproken ten processe als vaststaande dienen te worden aangenomen — van oordeel zijn, dat appellant, die in 1949 blijk heeft gegeven ervan op de hoogte te zijn dat voormalige Duitse grenslanderijen op Nederlands grondgebied buiten voorkennis van de gewezen eigenaren werden verkocht, zich op de hoogte had dienen te stellen van hetgeen er geschiedde met de tot zijn vermogen behorende landbouwgronden, waartoe te meer aanleiding bestond toen hij zijn op 12 juli 1950 ingediende ontvrijdingsverzoek voorbereidde, met welk verzoek ongetwijfeld de terugverkrijging van bedoelde gronden werd beoogd;

dat appellant derhalve redelijkerwijs enkele jaren vóór de indiening van zijn beroepschrift kennis had kunnen krijgen van de litigieuse verkopen en Wij hem op die grond, als hebbende overschreden de voor indiening van een beroepschrift gestelde wettelijke termijn, niet-ontvankelijk zullen verklaren in zijn beroep;

Overwegende, dat Wij appellant als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van deze procedure zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen. . . . . enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Twee en veertigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de twee en veertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. Stct. 5 januari 1956, No. 4).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 263. Regeling inzake het Rechtsherstelgeschil P 14250
tussen:

1. Gedula Telza Grunwald, echtgenote van John Henry Blum, te New York (U.S.A.), voor zich en als moeder-voogdes over de minderjarigen:
  - a. Sally Hiegentlich, geboren te Roermond op 10 november 1937,
  - b. Bram Hiegentlich, geboren te Roermond op 14 februari 1939, Raadsman: Mr P. M. F. Rieter, Notaris te Maastricht; hierna te noemen partij Hiegentlich.
2. Mathieu Bruls te Schaesberg, Schroederstraat 3, hierna te noemen partij Bruls.
3. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam, hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek ingediend namens de destijds afwezige Cesar Hiegentlich tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van de percelen heidegrond, kadastraal bekend Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie B Nos 854, 1442 en 1608.

Gelezen de stukken, waaronder een verslag van de Notaris-bemiddelaar betreffende diens bemoeiingen en een door Notaris Mr P. M. F. Rieter te Maastricht op 29 maart 1954 opgemaakte verklaring van erfrecht.

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Cesar Hiegentlich was eigenaar in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 van bovengemelde percelen, waarvan hij de eigendom had verkregen voor 9 mei 1940.
Cesar Hiegentlich overleed te Auschwitz op 2 september 1943. Hij was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Gedula Telza Grunwald, uit welk huwelijk geboren en nog in leven zijn twee kinderen: Sally- en Bram Hiegentlich.

- Cesar Hiegentlich heeft niet bij testament over zijn nalatenschap beschikt, zodat tot gemeld onroerend goed thans gerechtigd zijn:
- a. zijn weduwe Gedula Telza Grunwald, thans gehuwd met John Henry Blum, voor 2/3 gedeelte,
  - b. Sally- en Bram Hiegentlich beiden voor 1/6 gedeelte.
2. Gemelde percelen werden door of namens de N.G.V. bij acte 17 juli 1944 verleden voor Notaris Ch. H. D. M. J. Russel te Eysden verkocht aan Matthieu Bruls voor de prijs van f 350,—; Een afschrift dezer acte — houdende kwijting voor de kooppenningen — werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Roermond op 20 juli 1944 in deel 1183 no 90.
Gemelde percelen waren niet bezwaard met hypotheek.
3. Bij acte van ruilverkaveling op 5 october 1953 verleden voor Notaris P. J. H. van Crugten te Roermond verkreeg partij Bruls in de plaats van het perceel kadastraal bekend Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie B no 1608 het perceel kadastraal bekend Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie F no 30, groot 45 Are. Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Roermond op 5 october 1953 in deel 1351 no 55.
In gemelde acte werden de ruilverkavelingskosten niet vermeld, er werd slechts in opgenomen, dat deze kosten met f 2,30 vermeerderd worden.
4. Partij Bruls heeft de te haren name staande percelen niet belast met hypotheek.
5. Volgens hare verklaring heeft de N.G.V. de koopsom ad f 350,— geheel in ontvangst genomen.
6. Door partij Hiegentlich is een bedrag van f 126,20 gedeponneerd bij de Raad voor het Rechtsherstel als voorschot op de kosten dezer regeling.

Overwegende dat partij Bruls niet verschenen is ter bespreking van het geschil na een oproep daartoe van de Afdeling te hebben ontvangen noch heeft gereageerd op voorstellen van de, door de Afdeling aangewezen, Notaris-bemiddelaar, zodat aangenomen moet worden dat partij Bruls niet bereid is aan een minnelijke regeling van het geschil mede te werken;

Overwegende dat de onderhavige verkoop is tot stand gekomen onder omstandigheden als bedoeld in artikel 25 van het Besluit E 100 en het achterwege laten van ingrijpen door de Raad derhalve onredelijk ware, tenzij het tegendeel zou blijken;

Overwegende dat de Afdeling geen feiten ter kennis zijn gebracht waaruit dit tegendeel zou kunnen blijken, zodat de Afdeling de verkoop aan partij Bruls nietig zal verklaren;

Overwegende dat bij de vorengemelde ruilverkaveling niet in aanmerking is genomen dat partij Bruls, tengevolge van het door partij Hiegentlich gevraagde rechtsherstel slechts aantastbare eigendom bezat ten aanzien van het kadastrale perceel Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie B no 1608.

Overwegende dat tengevolge van de nietigverklaring van de koopovereenkomst tussen de N.G.V. en partij Bruls, ook de ruilverkavelingsovereenkomst nietig zou zijn, doch de Afdeling zal bepalen, dat deze ruilverkavelingsovereenkomst gewijzigd in stand zal blijven, met dien verstande dat partij Bruls geacht wordt voor en namens partij Hiegentlich te hebben gehandeld, zodat zij het perceel kadastraal bekend Gemeente Melick-Herkenbosch Sectie F no. 30 voor en namens partij Hiegentlich heeft verkregen en partij Hiegentlich door de ruilverkaveling de eigendom van het perceel Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie B no 1608 heeft verloren;

Overwegende dat partij Hiegentlich geen aanspraak maakt op vergoeding van het exploitatiesaldo van de percelen, daar dit saldo, gezien de aard van de percelen, geacht kan worden nihil te zijn geweest;

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand zal kunnen worden gebracht;

Overwegende dat de Nederlandse Bank kantoor Deviezenvergunningen blijkens haar aan dit besluit gehechte verklaring d.d. 9 september 1955 Nr BO 5704452 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp.

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 december 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen de N.G.V. en Mathieu Bruls geconstateerd bij acte 17 juli 1944 verleden voor Notaris Ch. H. D. M. J. Russel te Eysden, alsmede de daarop gevolgde levering door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Roermond op 20 juli 1944 in deel 1183 no 90 zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van Cesar Hiegentlich of diens erfgenamen en rechtverkrijgenden als eigenaren van de percelen kadastraal bekend Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie B Nos 854, 1442 en 1608, behoudens het hierna sub II bepaalde.
- II. Alle rechten en verplichtingen door partij Bruls verkregen of aangegaan bij de acte van ruilverkaveling, op 5 oktober 1953 verleden voor Notaris P. J. H. van Crugten te Roermond en overgeschreven ten Hypotheekkantore te Roermond op 5 oktober 1953 in deel 1351 no 55 zijn door haar voor zover deze het kadastrale perceel Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie F no. 30 betreffen, verkregen en aangegaan voor en namens partij Hiegentlich, die gehouden is alle hier bedoelde verplichtingen volledig na te komen.
In verband met het voorgaande heeft partij Hiegentlich tengevolge van bedoelde ruilverkaveling de eigendom van het perceel kadastraal bekend Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie B no 1608 verloren en de eigendom van het kadastrale perceel Gemeente Melick-Herkenbosch, Sectie F no. 30 verkregen.
- III. Partij Bruls is schuldig aan partij Hiegentlich de door deze voorgeschoten kosten dezer regeling ad f 106,13
- IV. De vordering op de N.G.V. wegens de door deze ontvangen koopsom d f 350,— komt toe aan partij Bruls.
De N.G.V. is gehouden van de uitkeringen op deze vordering allereerst een bedrag van f 106,13 te betalen aan partij Hiegentlich ter voldoening van de sub III gemelde schuld van partij Bruls aan partij Hiegentlich en het restant der uitkeringen rechtstreeks aan partij Bruls te betalen;
- V. Alle achterstallige zakelijke lasten en belastingen zijn ten laste van partij Hiegentlich.
- VI. De eventuele vordering op de Staat de Nederlanden tot restitutie van de op de nietige verkoop geheven registratierechten komt toe aan partij Bruls.
- VII. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 106,13 zijn ten laste van partij Bruls en zijn op de voren omschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 14 september 1955.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

FEBRUARI 1956

NUMMER

8

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOorzitter, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUJSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535,39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14.—

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”
SCHEEPMAKERSSTR. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	67
Afdeling Onroerende Goederen	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	69
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 56.514 t/m 56/518	pag 1285 t/m 1296

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Uit de Ned. Staatscourant van 18 januari 1956, No. 13, nemen wij over de volgende publicatie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken:

Buitenlandse Restitutie en Geallieerde Kapitaalbelangen in de Bondsrepubliek Duitsland

Op 5 mei 1955 is van kracht geworden het tussen de Franse Republiek, het Verenigd Koninkrijk van Groot Britannië en Noord-Ierland, de Verenigde Staten van Amerika en de Bondsrepubliek Duitsland gesloten Verdrag inzake de regeling van vraagstukken, voortspuitende uit de oorlog en de bezetting.

Ingevolge artikel 3 van hoofdstuk V van genoemd verdrag — bij welk hoofdstuk het Koninkrijk der Nederlanden op 6 september 1955 is partij geworden, vide Trb. 1955, 154 — heeft elke Nederlandse onderdaan of ingezetene, aan wie (of aan wiens rechtsvoorganger) tijdens de bezetting goederen door diefstal of onder dwang (met of zonder geweld) door de strijdkrachten of de autoriteiten van Duitsland of zijn bondgenoten of individuele leden daarvan (al dan niet op bevel) zijn ontnomen, tegenover de huidige bezitter van die goederen aanspraak op restitutie.

Zodanige vorderingen moeten vóór 8 mei 1956 of vóór het verstrijken van een termijn van tien jaar, gedurende welke de huidige bezitter de goederen te goeder trouw onder zich heeft gehad — al naar gelang welk tijdstip later ligt —, voor een Westduits gerecht worden gebracht.

Geen aanspraak kan worden gemaakt, indien vóór 5 mei 1955 een door de Nederlandse regering ten behoeve van de gedeposeerde gedaan verzoek door een geallieerde restitutieautoriteit als niet gegrond werd verworpen, tenzij nader bewijsmateriaal wordt overgelegd. Bij het aanhangig maken van restitutievorderingen dient men ermede rekening te houden, dat aan de huidige bezitter moeten worden vergoed de kosten, welke na de verkrijging zijn gemaakt ter verhoging van de waarde der betrokken goederen. Bovendien moet de eiser de waarde van elke door hem of door zijn rechtsvoorganger ontvangen vergoeding afdragen.

Indien mocht blijken, dat de teruggevorderde goederen na hun identificatie in de Bondsrepubliek Duitsland zijn verbruikt of teniet gegaan, kan de gedeposeerde binnen een jaar nadat bericht is ontvangen, dat de goederen niet

voor restitutie beschikbaar zijn, een eis tot schadevergoeding indienen bij het bevoegde Westduitse gerecht.

Met nadruk wordt erop gewezen, dat deze gehele procedure alleen voor die gedeposeerde van belang is, die op de hoogte zijn van de huidige verblijfplaats der destijds weggevoerde goederen.

Voor de gevallen, waarin ten aanzien van in West-Duitsland gelegen vermogensbestanddelen van Nederlandse onderdanen gedurende de periode van 1 september 1939 tot 8 mei 1945 door het Duitse rijk discriminerende maatregelen zijn genomen, is de Duitse Bondsregering ingevolge artikel 1 van hoofdstuk X van bovengenoemd verdrag — bij welk hoofdstuk het Koninkrijk der Nederlanden op 6 september 1955 is partij geworden, vide Trb. 1955, 154 — verplicht om, voor zover dit niet reeds is gebeurd, kosteloos al het nodige te verrichten, ten einde deze discriminerende maatregelen ongedaan te maken en de belanghebbenden in hun rechten te herstellen.

De uitdrukking „discriminerende behandeling” betekent maatregelen van allerlei aard, welke tussen 1 september 1939 en 8 mei 1945 zijn toegepast op enigerlei goederen, rechten en belangen als gevolg van buitengewone, niet algemeen op alle niet Duitse goederen, rechten en belangen van toepassing zijnde bepalingen, welke schade, verlies of benadeling ten gevolge hadden zonder de vrijwillige toestemming van de belanghebbende partijen en zonder betaling van toereikende schadevergoeding. Elk handelen of nalaten krachtens de Duitse beschikking inzake de behandeling van vijandelijke eigendommen van 15 januari 1940 of enige wijziging op deze beschikking of enige andere regeling, welke een zelfde doel beoogde, kan worden beschouwd als een discriminerende behandeling, zelfs indien zulk een handelen of nalaten binnen het kader lag van die beschikking, wijziging of regeling, indien blijkt, dat:

- a. buitenlandse goederen, rechten of belangen er schade door hebben geleden en
- b. deze schade voorkomen had kunnen worden zonder inbreuk te maken op die beschikking, wijziging of regeling.

Verzoeken tot rechtsherstel kunnen worden ingediend bij het Bundesamt für Prüfung ausländischer Rückgabe und Wiederherstellungsansprüche, te Bonn-Rosenburg. Tot het indienen van zodanige verzoeken zijn gerechtigd Nederlandse onderdanen en Duitse maatschappijen, waarin Nederlandse onderdanen deelgerechtigd zijn, een en ander onder de voorwaarde, dat bedoeld onderdaanschap (of dat van een der overige leden der Verenigde Naties) — behalve wanneer het betreft de rechtsopvolgers krachtens wettelijke of testamentaire erfopvolging — bestond ten tijde van het nemen van bedoelde discriminerende maatregelen.

In te dienen verzoeken moeten zijn voorzien van de familienaam en de voornamen, alsmede van het adres en de nationaliteit van de belanghebbende ten tijde van het nemen van de discriminerende maatregelen. Dezelfde gegevens dienen te worden verstrekt omtrent een eventuele rechtsvoorganger. Voorts moet een omschrijving worden gegeven van de discriminerende maatregel en de daarbij betrokken vermogensbestanddelen. Zo mogelijk dient ook te worden aangegeven aan wie de betrokken vermogensbestanddelen werden overgedragen en wie daarover thans de beschikking heeft. De bij bovenbedoelde verzoeken over te leggen documenten kunnen in origineel of in de vorm van gewaarmerkte afschriften aan het genoemde Bundesamt worden toegezonden.

Belanghebbenden dienen ermede rekening te houden, dat bovenstaande regeling tot het verlenen van rechtsherstel niet ten doel heeft een schadeloosstelling te verlenen voor verlies van of schade aan vermogensbestanddelen.

De onderhavige regeling is evenmin van toepassing op vorderingen, welke zijn gebaseerd op de zogenaamde binnenlandse restitutiewetgeving in de bondsrepubliek, welke ten doel heeft het ongedaan maken van maatregelen van het naziregime ten opzichte van vermogens van bepaalde personen en organisaties in verband met hun ras, geloof, nationaliteit, politieke overtuiging of wereldbeschouwing, en ook niet op vorderingen tot het verkrijgen van een schadeloosstelling wegens nazivervolging in de zin van het Westduitse Bundesentschädigungsgesetz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit No. 272. Regeling inzake rechtsherstelgeschil S 14316

tussen:

1. De erven en rechtverkrijgenden van Emma Sophia Catherina Josephus Jitta, weduwe van Bernhard Leon Gompertz, t.w.:
  - a. Emma Johanna Cohen, weduwe van Hendrik Willem Verloop, te Utrecht, Koninslaan 85.
  - b. Adriaan Jacob Bernhard Cohen, te Champignolles (Eure), Frankrijk.
  - c. Dr. Max Otto Eltzbacher, te 's-Gravenhage, van Alkemadelaan 352.
  - d. Amelie Louise Eltzbacher, echtgenote van Pieter Joan Gerard Gouda, beide te Amsterdam, Stadionkade 38.
  - e. Bernadette Eltzbacher, echtgenote van Willem van de Roemer, beiden te Amsterdam, Milletstraat 5,Gemachtigde: Notaris A. E. J. Hellingman, te Utrecht, Muntstraat 4. hierna te noemen partij Gompertz.
2. De Gemeente Utrecht.
Raadsman: Mr. F. B. Keulen, adv. en proc. te Utrecht, Oude Gracht 216 bis. hierna te noemen de Gemeente.
3. De Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam hierna te noemen de N.G.V.
4. De Liquidatie Van Verwaltung Sarphatistraat te Amsterdam. hierna te noemen de L.V.V.S.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Notaris A. E. J. Hellingman te Utrecht, handelende als lasthebber van de erven van Mevrouw E. S. C. Gompertz-Josephus Jitta tot herstel van de erven in de eigendom van het perceel aan het Wilhelminapark 26 te Utrecht, kadastraal bekend Gemeente Utrecht, Sectie C no 2786.

Gelezen de stukken, waaronder het verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te Utrecht, betreffende diens onderhoud op 9 september 1955 met partij Gompertz en de Gemeente, vertegenwoordigd resp. door Notaris A. E. J. Hellingman en Mevrouw E. J. Verloop-Cohen en door Mr. F. B. Keulen en de Heer P. van Zanten, chef van de Afdeling Openbare Werken der Gemeente Utrecht.

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Emma Sophia Catharina Josephus Jitta, weduwe van Bernhard Leon Gompertz, was eigenares in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 van bovengemeld perceel.
Zij overleed op 2 januari 1941 te Utrecht. Blijkens een door Notaris Hellingman voornoemd op 18 juli 1955 opgemaakte verklaring van erfrecht zijn thans tot hare nalatenschap gerechtigd:
  - a. Emma Johanna Verloop-Cohen voor $\frac{1}{4}$ gedeelte.
  - b. Adriaan Jacob Bernhard Cohen voor $\frac{1}{4}$ gedeelte, waarvan hij zijn legitieme portie vrij verkrijgt en het restant verkregen wordt als bezwaarde erfgenaam, waarbij als verwachters zijn benoemd zijn kinderen, reeds geboren of nog geboren zullende worden,

- c. Dr. Max Otto Eltzbacher voor 16 gedeelte,
  - d. Amelie Louise Gouda - Eltzbacher voor 16 gedeelte,
  - e. Bernadette van de Roemer-Eltzbacher, voor 16 gedeelte.
2. Gemeld perceel werd bij akte 20 juli 1942 verleden voor de candidaat-notaris J. W. Borgers, als plaatsvervanger van Notaris Mr. Th. Snellen te Utrecht door de N.G.V. verkocht aan de Gemeente Utrecht voor f 26.000.-. Een afschrift dezer akte, houdende kwijting voor de koopenningen werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Utrecht op 20 juli 1942 in deel 1303 no. 62.
  3. Volgens opgave van de N.G.V. heeft deze de koopsom ad f 26.000.— vermeerderd met een bedrag van f 33.78 voor de Straatbelasting 1942 van de Gemeente ontvangen en hieruit betaald de gehele aanslag Straatbelasting 1942 ad f 76.—, terwijl aan de L.V.V.S. werd overgemaakt ten gunste van de rekening erven Mevrouw Gompertz-Josephus Jitta een bedrag van f 251.35, zodat de N.G.V. in kas behield een bedrag van f 25.706.43.
  4. Volgens opgave van de L.V.V.S. is het bedrag van f 251.35 een onderdeel van het saldo der rekening van wijlen Mevrouw Gompertz-Josephus Jitta, en is hierop reeds 75 % uitgekeerd van de nalatenschap, zodat er nog slechts een vordering op de L.V.V.S. bestaat ten aanzien van de slotuitkering.
  5. Het perceel was ten tijde van voormelde verkoop en is ook thans niet belast met hypotheek.
  6. Door partij Gompertz is een bedrag van f 507.50 gedeponoord bij de Raad als voorschot op de kosten dezer regeling.

Overwegende, dat partijen wel tot overeenstemming zijn gekomen over het feit, dat partij Compertz hersteld dient te worden in de eigendom van bovenbedoeld perceel, doch geen overeenstemming hebben kunnen bereiken over de regeling van de gevolgen van dit herstel;

Overwegende, dat partijen met name van mening verschillen over de vraag, hoe het door de Gemeente te verantwoorden exploitatiesaldo moet worden berekend en of aan de Gemeente door partij Gompertz de kosten van de tijdens de bezetting verrichte herstelwerkzaamheden en verbeteringen geheel of gedeeltelijk dienen te worden vergoed.

Overwegende ten aanzien van het exploitatiesaldo:

dat partij Gompertz van de Gemeente een huurvergoeding voor het perceel verlangt, berekend naar f 2.200.— per jaar, over de gehele periode, gedurende welke de Gemeente het perceel in beheer heeft gehad, t.w. van 20 juli 1942 tot 1 juli 1947, op welke laatste datum partij Gompertz het perceel wederom in beheer heeft genomen;

dat de Gemeente slechts bereid is de huur te vergoeden, welke zij in werkelijkheid heeft ontvangen en welke o.m. door leegstaan van het perceel gedurende enkele perioden, lager is dan de door partij Gompertz verlangde huur;

Overwegende, dat de Gemeente voorts een opgave heeft verstrekt van de door de Gemeente bestede kosten van onderhoud en betaalde lasten, doch deze opgave door partij Gompertz niet als juist wordt erkend;

Overwegende, dat het perceel, door de daaraan door of namens de gemeente uitgevoerde werkzaamheden bij de overname van het beheer door partij Gompertz op 1 juli 1947, naar de Afdeling meent uit de stukken te mogen opmaken, in goede staat van onderhoud verkeerde en zelfs, zoals hieronder nader zal worden overwogen, in waarde is gestegen;

Overwegende, dat uit het schrijven van het Prijzenbureau voor Onroerende Zaken te Utrecht niet blijkt of de vaststelling van de huurprijs per 9 mei 1940

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 56514

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 21 december 1955 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

De Duitser Coldewey, wiens verzoek om ontvinding is afgewezen, heeft in december 1944 het hem door Irmisch (statenloos) in bewaring gegeven geld ten eigen name gedeponeerd bij de Amsterdamsche Bank te Leeuwarden, die het saldo der rekening Coldewey aan het N.B.I. heeft uitgekeerd.

Kan Irmisch krachtens art. 26 E 133 dit geld opvorderen? — De Raad neemt aan dat Coldewey als middellijk vertegenwoordiger van Irmisch heeft gehandeld en past de verhouding curator tegenover vertegenwoordigde in geval van faillissement van de vertegenwoordiger overeenkomstig toe op de verhouding van N.B.I. tegenover de vertegenwoordigde.

Appellant Irmisch — als tussenkomende partij in het geding Coldewey contra N.B.I. — eigenaar verklaard van het door de Amsterdamsche Bank uitgekeerde saldo van de rekening Coldewey.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 26, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
INZAKE:

WERNER COLDEWEY, wonende te Hamburg (Dld.), appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, d.d. 2 april 1954,

en de zaak

GÜNTHER IRMISCH, wonende te Hamburg (Dld.), oorspronkelijk requérant tot toelating in bovengenoemde zaak, gemachtigden Mrs. H. S. Siebers en B. F. van Lonkhuyzen, advocaten en procureurs te Groningen,

- contra
1. WERNER COLDEWEY, wonende te Hamburg (Dld.),
  2. HET NEDERLANDSE BEHEERS-INSTITUUT, gevestigd te 's-Gravenhage.

De Raad voornoemd:

Gezien het verzoekschrift van den appellant Coldewey d.d. 23 april 1954,

ingekomen ter Centrale Griffie op 29 april 1954, waarbij deze in beroep komt van een beschikking van het N.B.I. d.d. 2 april 1954, houdende afwijzing van het verzoek van appellant tot teruggave van zijn ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen op den Staat der Nederlanden in eigendom overgegene vermogen;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. d.d. 27 september 1954, waarin het op voor zoveel nodig hieronder ter sprake komende gronden concludeert tot afwijzing van het beroep;

Gezien het verzoekschrift van de tussenkomende partij Irmisch d.d. 12 januari 1955, waarin deze verzoekt hem als interveniënt toe te laten in de appelprocedure Coldewey contra het N.B.I., en te gelasten, dat het vermogen, dat van Coldewey op den Staat der Nederlanden zou zijn overgegaan, aan hem als rechthebbende zal worden teruggegeven;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 18 februari 1955, waarin het concludeert tot afwijzing van dit verzoek;

Gehoord ter zitting op 6 april 1955 Werner Coldewey voornoemd, Günther Irmisch voornoemd in persoon en bij monde van hun raadslieden Mrs. H. S. Siebers en B. F. van Lonkhuyzen voornoemd, en het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits, wonende te 's-Gravenhage, benevens de getuige Marlis Elfriede Schultz;

Nader gehoord ter zitting van 12 oktober 1955 de appellanten en hun gemachtigden voornoemd, het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits voornoemd benevens de getuigen J. W. van den Oord, importeur van groenten, wonende te Düsseldorf, en W. Coldewey, wonende te Hamburg;

Gezien de overgelegde stukken;

Overwegende dat uit de overgelegde stukken blijkt, dat appellant Coldewey van het N.B.I. een verklaring heeft gevraagd, als bedoeld bij artikel 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Overwegende dat, terwijl dit verzoek hangende was, appellant Irmisch bij schrijven van 25 januari 1954 aan het N.B.I. heeft medegedeeld, dat hij voor het vervolg als gevolmachtigde van Coldewey zal optreden in plaats van

H. Kesting te Amsterdam, en waarin hij verder voor zichzelf verzoekt het bedrag van f 187.622,15, dat door het N.B.I. beschouwd was als vijandelijk vermogen, toebehorend aan Coldewey, aan hem uit te betalen door vrijgave van f 160.000.— en overmaking van f 27.622,15 naar Duitsland, aangezien het hier gelden betrof, die aan hem, Irmisch, toebehoorden, en door Coldewey mee naar Holland waren genomen om ze aldaar op een bank te plaatsen;

Overwegende dat hierna het N.B.I. de beschikking heeft gegeven d.d. 2 april 1954, waarin het verzoek om teruggave van het vermogen werd afgewezen;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat gezien het vorenstaande in die beschikking niet alleen gezien kan worden een afwijzing van het verzoek van Coldewey tot verkrijging van een verklaring als bedoeld bij art. 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen, maar eveneens een afwijzing van het verzoek van Irmisch tot terugverkrijging van het hem toebehorende vermogen, gegrond op art. 26 van het K.B. E 133;

Overwegende dat Irmisch dus het recht had op grond van art. 43 van E 133 van voormelde beschikking in beroep te komen bij de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel, en de door hem getekende bijlage, gevoegd bij het beroepschrift van Coldewey — zoals reeds door den Raad op 6 april 1955 is beslist — als een tijdig ingediend beroepschrift is te beschouwen, zodat Irmisch mede als appellant kan worden beschouwd;

Overwegende dat Irmisch ter ondersteuning van zijn stelling, dat hij als eigenaar van het onderhavige vermogen kan worden beschouwd, onder meer het navolgende gesteld heeft; Irmisch is in 1933 statenloos verklaard en dus niet te beschouwen als vijand in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen. In 1937 werd hij door den Duitschen Staat als anti-nationaal-socialist vervolgd. In verband hiermee heeft hij zijn liquide geldmiddelen aan Coldewey in bewaring gegeven en is daarna naar Tsjecho-Slowakije gevlucht, waar hij zich actief in de verzetsbeweging heeft geweeerd en den beruchten S.S.-beul Heidrich aan de ondergrondse beweging in handen heeft gespeeld en Konrad Henlein, den vroegeren gouwleider van Sudetenland, heeft aangehouden;

Overwegende dat de Raad op grond van door Irmisch overgelegde verklaringen van de Polizeibehörde Hamburg (206) d.d. 18 april 1955 en van Andreas Saweljew, Synodadirigent te Lindau, afgelegd als vertegenwoordiger van het Rode Kruis op 8 januari 1948, benevens door zijn paspoort als bewezen aanneemt, dat Irmisch als zijnde statenloos niet te eniger tijd na 10 mei 1940 onderdaan is geweest van een vijandelijk staat;

Overwegende dat de Raad verder op grond van de verklaring van de gehoorde getuige Marlis Elfride Schultz, de door Irmisch overgelegde kwitantie d.d. 25 juli 1937, en de verklaring van Carl Walter, voormalig Konsulatssekretär van Estland, als bewezen aanneemt, dat Irmisch op of omstreeks 25 juli 1937 een bedrag van f 196.500.— aan Coldewey in bewaring heeft gegeven, welk bedrag was samengesteld uit biljetten van f 100.— en kleiner, gebundeld in pakjes van f 1000.— ;

Overwegende dat Coldewey verklaard heeft, dat hij het geld van Irmisch meegenomen heeft in een kistje en thuis heeft bewaard; dat hij eerst gepoogd heeft het geld naar Zwitserland en naar Denemarken uit te voeren, maar toen dit niet gelukt was, het geld in december 1944 heeft meegenomen naar Nederland, waar hij te werk was gesteld bij de Reichsstelle für Ernährung und Landwirtschaft; dat hij het geld in een koffer heeft gepakt tezamen met een bedrag van f 600.000.—, dat hij van voormelde Reichsstelle had ontvangen, en hiermee naar Leeuwarden is gereisd; dat hij, aldaar aangekomen, aan J. W. van den Oord, destijds procuratiehouder te Leeuwarden, heeft gevraagd den koffer voor hem op te bergen; dat van den Oord hem vervolgens verwezen heeft naar S. J. Regnery, directeur van het Hotel „de Kroon” in Leeuwarden; dat hij het geld tenslotte gedeponereerd heeft bij de Amsterdamsche Bank te Leeuwarden en ook nog belangrijke bedragen ervan geleend heeft aan van den Oord, die deze bedragen weer heeft teruggewen; dat hij uiteindelijk alle gelden van de Reichsstelle für Ernährung und Landwirtschaft die over waren, mee naar Duitsland heeft teruggenomen, maar het geld van Irmisch op de Amsterdamsche Bank heeft laten staan, verminderd met het geld, dat hij ten behoeve van Irmisch had uitgegeven, waaronder een reis naar Zwitserland en andere landen;

Overwegende dat deze verklaring van Coldewey bevestigd wordt door de verklaring van den getuige van den Oord en door een overgelegde ongedaeterde schriftelijke verklaring van S. J. Regnery, terwijl uit een overgelegd schrijven van de Abwicklungsstelle der Reichsstelle für Fette und Eier van 3 september 1946 blijkt, dat Coldewey aan dit lichaam afrekening heeft moeten doen van het aan hem meegegeven bedrag van f 600.000.— aan guldens;

Overwegende dat deze afrekening zelf is zoekgeraakt, maar Coldewey in staat is geweest een reconstructie van de afrekening te geven, welke bevestiging vindt in het door hem overgelegde zakboekje;

Overwegende dat S. J. Regnery weliswaar in zijn verklaring aan den Commissaris van Politie in Leeuwarden heeft opgegeven, dat het in den koffer van Coldewey aanwezige geld bestond uit gloednieuwe bankbiljetten, welke in cellophaan waren verpakt, maar hiertegenover staat, dat de getuige van den Oord verklaard heeft oude bankbiljetten te hebben gezien, zodat de Raad het aannemelijk acht, dat zowel oude als nieuwe bankbiljetten zich in den koffer hebben bevonden;

Overwegende dat de Raad op grond van het vorenstaande als bewezen aanneemt, dat Coldewey in december 1944 het hem door Irmisch in bewaring gegeven geld heeft medegenomen naar Nederland en het, om het voor dezen in veiligheid te stellen, gedeponeed heeft bij de Amsterdamse Bank te Leeuwarden en het aldaar heeft achtergelaten, toen hij in Maart 1945 naar Duitsland is teruggekeerd;

Overwegende dat zich thans de vraag voordoet of, nu Coldewey het geld op eigen naam bij de Amsterdamse Bank in bewaring heeft gegeven en deze het geld naderhand als het saldo van de rekening van Coldewey aan het N.B.I. heeft uitgekeerd, hieruit voor Irmisch kan voortvloeien een recht om krachten art. 26 E 133 het geld van het N.B.I. op te vorderen;

Overwegende hieromtrent, dat de Raad op grond van de bovenvermelde omstandigheden als bewezen aanneemt dat Coldewey bij de deponering van het geld is opgetreden als middellijk vertegenwoordiger van Irmisch;

Overwegende dat in de Nederlandse rechtsliteratuur wordt aangenomen dat, ingeval een middellijk vertegenwoordiger, die op eigen naam gelden gedeponeed heeft ten behoeve van den

vertegenwoordigde, in staat van faillissement geraakt en zijn curator de gelden in ontvangst neemt, deze dit doet als vertegenwoordiger van den belanghebbenden derde en dientengevolge het geld aan dezen derde moet afdragen, die alsdan buiten het faillissement blijft (zie Houwing, Praeadvies Broed. Notarissen 1952, blz. 59, en noot Meijers onder H.R. 30 Mei 1930, N. J. 30, 945);

Overwegende dat er naar het oordeel van den Raad alle reden bestaat deze regel van overeenkomstige toepassing te verklaren, wanneer het N. B.I. gelden in ontvangst heeft genomen, die door een vijandelijk onderdaan als middellijk vertegenwoordiger van een niet-vijandelijk onderdaan bij een Nederlandse bankinstelling zijn gedeponeed;

Overwegende dat hieruit voortvloeit, dat Irmisch inderdaad op het bedrag van f 187.622,15 aanspraak kan maken;

Overwegende dat art. 26 E 133 bepaalt, dat een derde, die beweert eigenaar te zijn van vermogen, dat beweerdelijk ten onrechte als vermogen van een vijandelijk onderdaan is behandeld, gerechtigd is vóór 1 januari 1946 bij het N.B.I. een verzoek in te dienen, dat op het vermogen de bepalingen van het Besluit E 133 niet toepasselijk zijn, maar de Raad van oordeel is, dat hierin niet gelezen mag worden, dat een na voormelden datum ingediend verzoek door het N.B.I. niet zou kunnen worden behandeld, hetgeen trouwens door het N.B.I. ook niet is beweerde;

Overwegende dat dus niets aan de toewijzing van de vordering van Irmisch in den weg staat;

Overwegende dat verder uit het bovenstaande volgt, dat het beroep van den appellant Coldewey niet-ontvankelijk moet worden verklaard, omdat deze bij de toewijzing van het door hem gevorderde geen belang heeft nu hij zelf in Nederland geen vermogen bezat, dat aan Staat der Nederlanden is overgegaan;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Wijst het verzoek van den appellant Coldewey af;

Verklaart, dat de appellant Irmisch eigenaar is van het aan het N.B.I. door de Amsterdamse Bank uitgekeerde saldo van de rekening Coldewey ten bedrage van f 187.622,15, zodat op dit bedrag de bepalingen van het Besluit E 133 niet toepasselijk zijn.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 22 november 1955 (Mrs Raedt, Köster en Prof. Hijmans v. d. Bergh).

Blijkens de overwegingen van de uitspraak van de Raad d.d. 12 oktober 1948, waarbij het bedrag is vastgesteld door appelland in totaal verschuldigd, was daarin mede begrepen de beheerdersbeloning.

Het stond aan het N.B.I. daarna niet meer vrij, om langs de weg van een nadere vaststelling van een extra beloning nog meerdere beheerskosten ten laste van appelland te brengen. Deze extra beloning dient alsdan uit de door het N.B.I. geïnde grondheffing te worden betaald.

Beschikking N.B.I. vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 35, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken van het geding, waaronder:

- a. een op 17 oktober 1953 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van **Carl Wilhelm Farwerck**, wonende te Hilversum, gemachtigde Mr. C. Constandse, waarin appelland hoger beroep instelt tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 22 november 1948, houdende toekenning van een extra beloning ad f 522,92 aan de voormalige beheerder over verzoekers vermogen, met verzoek om deze beslissing te vernietigen, en de totale beloning voor de beheerder vast te stellen op f 677,08 of zodanig lager bedrag dan f 1200.— als de Raad zal vernemen te behoren kosten rechtens;
- b. een antwoord op dit verzoekschrift van het **Nederlandse Beheersinstituut**;

Gelet op de mondelinge behandeling dezer zaak;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut appelland niet ontvankelijk acht, omdat reeds bij beslissing van 4 december 1947 aan appelland zou zijn medegedeeld, dat aan de beheerder een totale beloning was toegekend van f 1200.—;

Overwegende dat dit verweer faalt, daar appelland blijkens de overgelegde uitspraak van de Raad d.d. 12 oktober 1948 tijdig heeft geappelleerd tegen de

beslissing van het Beheersinstituut d.d. december 1947, houdende vaststelling der beheerskosten;

Overwegende, dat blijkens de genoemde uitspraak bij het bewuste appèl door appelland bezwaren zijn gemaakt tegen alle onderdelen der vastgestelde beheerskosten, behalve tegen de in december 1947 vastgestelde extra beloning voor de beheerder ad. f 284,58;

Overwegende, dat derhalve appelland op basis van de uitspraak d.d. 12 oktober 1948 slechts is verschuldigd de in die uitspraak genoemde totale beheerskosten ad f 5.114,01, waarin begrepen voor beheerdersloon een basisbeloning ad. f 677,08 en een extra beloning ad. f 284,58 in totaal derhalve f 961,66;

Overwegende, dat appelland volgens zijn stellingen na 12 oktober 1948 geen enkele mededeling over een nadere vaststelling ener extra beloning voor de beheerder heeft ontvangen, totdat zijn raadsman op 17 september 1953 inzage kreeg van een beslissing d.d. 22 november 1948 inhoudende, dat aan de beheerder een aanvullende beloning werd toegekend tot f 1200.—;

Overwegende, dat het Beheersinstituut deze posita van appelland niet heeft bestreden, zodat tussen partijen vaststaat, dat de nadere beschikking d.d. 22 november 1948 niet voor 17 september 1953 aan appelland bekend is geweest;

dat het op 17 oktober 1953 ingediende appèl derhalve tijdig is ingesteld;

Overwegende, dat het Beheersinstituut ten gronde heeft aangevoerd, dat de totale beloning voor de beheerder van begin af aan op f 1200.— is vastgesteld, en dat na verlaging van de basisheffing door het Beheersinstituut terecht een hoger bedrag als zogenaamde extra beloning ten laste van het beheerde vermogen zou zijn gebracht;

dat de Raad dit standpunt niet juist acht;

dat immers de uitspraak van de Raad d.d. 12 oktober 1948 vaststelt welk bedrag in totaal door appelland is verschuldigd, aan beheerskosten, terwijl deze uitspraak blijkens de overwegingen daarvan mede betrekking heeft op de beheerdersbeloning;

dat het daarom aan het Beheersinstituut niet vrijstond om later langs de weg van een nadere vaststelling der zogenaamde extra beloning nog meerdere beheerskosten ten laste van appelland te brengen;

dat integendeel het Beheersinstituut,

van oordeel zijnde, dat aan de beheerder een totale beloning toekwam van f 1200.— het aan dit totaal ontbrekende had dienen te vereffenen uit de door het Beheersinstituut geïnde of te innen grondheffing;

dat appellants verzoek mitsdien kan worden toegewezen, in hier voege, dat de ten laste van appellante komende beloning van de beheerder dient te worden vastgesteld op de basisbeloning ad f 677,08 vermeerderd met de in december 1947 bepaalde extra beloning ad f 284,58 waartegen appellante blijktens de uitspraak d.d. 12 oktober 1948 geen bezwaar heeft gemaakt, terwijl het restant der totale beheerdersbeloning ad f 1200.— zijnde dus f 238,34 dient te worden voldaan door het Beheersinstituut;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut waarvan appel en verstaat, dat van de totale beheerdersbeloning ad f 1200.— voorzover te bovengaande de basisbeloning ad f 677,08 dient te worden voldaan door appellante f 284,58 en door het Beheersinstituut f 238,34.

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten, aan de zijde van appellante tot aan deze uitspraak begroot op f 100.—

Ontzegt het anders of meer gevorderde.

No. 56/516

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20 december 1955 (Mrs Raedt, Prof. Hijmans v.d. Bergh en Köster).

Door appellante is een vrijwillige opdracht tot verkoop van door haar bij Liro ingeleverde effecten gegeven, zodat niet is voldaan aan de voorwaarde van art. 54, sub 1 b E 100.

Nu appellante geen rechtsherstel kan vorderen dient verweerster als eigenaresse te worden erkend en komt de vraag naar hare verkrijging der effecten niet aan de orde.

Het feit, dat het Waarborgfonds geen aanbod doet in gevallen, waarin geen onvrijwillig bezitsverlies heeft plaatsgehadt, moge ook naar 's Raads oordeel tot onbillijke consequenties leiden, zulks kan geen motief zijn om de betreffende wetsbepalingen anders uit te leggen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 54, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz. Gezien de stukken, waaronder:

- a. een beslissing van de afdeling Effectenregistratie d.d. 14 Augustus 1953, gegeven tussen **Mevrouw L. Mainz-Bacharach** en P. van Leeuwen, met betrekking tot 1 cert. a 10 shares Republic Steel Corp. no. 3488;
- b. een verzoekschrift no. 893 53, ingekomen op 10 september 1953, waarbij mev. L. Mainz-Bacharach, gemachtigde Mr. J. C. S. Warendorf, in hoger beroep komt van voormelde beslissing;
- c. een verzoekschrift van P. van Leeuwen voornoemd;

Gehoord de gemachtigden van partijen;

Overwegende, dat appellante als grief tegen de aangevallen beslissing aanvoert, dat daarin ten onrechte zou zijn aangenomen dat appellante het bezit der onderhavige effecten niet op onrechtmatige wijze heeft verloren;

dat appellante bij de toelichting van deze grief niet heeft bestreden, dat de effecten, zoals in de uitspraak van de Afdeling Effectenregistratie is vastgesteld, na inlevering bij Lippmann Rosenthal & Co., Sarphatistraat (hierna te noemen **Lirosa**) zijn verkocht ingevolge een door appellante zelve verstrekte opdracht tot verkoop;

dat echter, naar het oordeel van appellante, ten deze niettemin het bezit der effecten voor haar op onrechtmatige wijze zou zijn verloren gegaan, omdat:

1. reeds de gedwongen inlevering bij Lirosa een onrechtmatig bezitsverlies zou vormen;
2. de opdracht tot verkoop door appellante werd verstrekt omdat aan appellante, ingevolge door de bezetter tegen haar overig vermogen en het vermogen harer naaste familieleden getroffen maatregelen, geen andere keuze overbleef dan verkoop der effecten, teneinde uit de verkoopopbrengst bij Lirosa een uitkering voor levensonderhoud te kunnen aanvragen;
3. niet gezegd kan worden dat appellante de bij verkoop voor de effecten verkregen tegenwaarde heeft genoten;

Overwegende, dat deze argumentatie faalt;

dat immers het inleveren der effecten bij Lirosa is geschied ten name van

appellante en deze enkele inlevering het bezit voor appellante nog niet deed verloren gaan;

dat voorts de motieven, welke appellante tot de verkoop hebben gebracht, niet kunnen afdoen aan het feit dat tenslotte een vrijwillige opdracht tot verkoop is gegeven, terwijl niet is gebleken, dat de verkoopopdracht een handeling vormt die is verricht onder één der omstandigheden, bedoeld in art. 25 van het Besluit no. E 100;

dat tenslotte het geheel of gedeeltelijk verloren gaan van de verkoop-opbrengst der effecten geenszins medebrengt, dat ook het verlies van de effecten zelf onrechtmatig is geweest, waarbij de Raad er nog op wijst, dat appellante in haar brief aan Lirosa, houdende opdracht tot verkoop van o.m. de onderhavige fondsen zonder beperking heeft verzocht om een aantal harer fondsen te verkopen en geenszins, om de verkoop te beperken tot een zodanig bedrag als nodig was voor het verrichten der aangevraagde maandelijksche uitkeringen voor levensonderhoud;

Overwegende, dat appellante als subsidiaire grief nog heeft opgeworpen, dat haar vordering tot herstel in de eigendom der effecten in ieder geval toewijsbaar zou zijn, nu verweerster de effecten niet te goeder trouw heeft verworven en derhalve nimmer eigenares daarvan is geworden;

dat ook dit standpunt moet worden verworpen, omdat de vroegere bezitter van een effect, die het bezit daarvan niet op onrechtmatige wijze heeft verloren, ingevolge art 54 lid 1 sub b van het Besluit no. E 100 geen rechtsherstel kan vorderen, zulks ongeacht de vraag op welke wijze de tegenwoordige bezitter het effect heeft verworven;

dat daarom, nu appellante geen rechtsherstel kan vorderen en naar uit de uitspraak van de afdeling Effectenregistratie voortvloeit, geen andere aanvragen tot rechtsherstel met betrekking tot de litigieuze effecten zijn ingediend, de verweerster ingevolge art. 53 van het K.B. E 100 als eigenaresse dient te worden erkend;

Overwegende, dat appellante nog met nadruk heeft gewezen op de naar haar oordeel onbillijke consequentie, dat ter zake van de onderhavige effecten door het Waarborgfonds geen uitkering zal worden verricht, wanneer wordt aangenomen dat geen onvrijwillig bezitsverlies heeft plaats gehad;

Overwegende, dat ook naar 's Raads oordeel het genoemde standpunt van het Waarborgfonds in situaties als de onderhavige tot onbillijke consequenties kan leiden, doch zulks geen motief kan vormen om in dit geding, waarin bovendien het Waarborgfonds geen partij is, het begrip „onvrijwillig bezitsverlies” anders uit te leggen dan uit de desbetreffende wetsbepalingen voortvloeit;

Overwegende dat de overige nog door appellante opgeworpen bezwaren voldoende weerlegging vinden in de aangevallen uitspraak, met welke overwegingen de Raad zich kan verenigen, zodat uitspraak dient te worden gedaan als volgt:

RECHTDOENDE

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep.

Veroordeelt appellante in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 100.—

No. 56/517

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 12 december 1955 (Mrs. Schreuder, van Zeggelen en van Lookeren Campagne).

Partijen zijn op 16 mei 1940 gehuwd zonder het maken van huwelijksvoorwaarden. Nadat het huwelijk op 9 december 1954 door echtscheiding is ontbonden, heeft verzoeker in 1955 verzoekt dat de Raad ambtshalve bepaale, dat partijen geacht moeten worden te zijn gehuwd met uitsluiting van elke gemeenschap van goederen.

De Raad acht het i.v.m. de bijzondere omstandigheden onredelijk, ingrijpen in de rechtsverhoudingen achterwege te laten en stelt ambtshalve de door het huwelijk tot stand gekomen rechtsbetrekking gewijzigd vast.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — art. 21 sub 3, 23).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Post alia:

Overwegende, dat verzoeker in zijn gemeld request onder meer heeft gesteld, zakelijk weergegeven, dat bij vonnis der Arrondissementsrechtbank te Amsterdam van 9 December 1954 de echtscheiding tussen partijen is uitgesproken, waarna gerequesteerde in het buitenland is hertrouwd met L. Boon, dat partijen op 16 Mei 1940 met het

oog op het binnenvallen der Duitsers te Amsterdam een spoedhuwelijk hebben gesloten, na eerst op dienzelfden dag ondertrouwd te zijn;

dat partijen naar door getuigen kan worden bewezen, het voornemen hadden, om buiten iedere gemeenschap van goederen te huwen, maar aan dit voornemen, met het oog op de chaotische omstandigheden, waaronder de huwelijksluiting plaatsvond, geen uitvoering hebben gegeven, onder meer, omdat het voor gerequesteerde dringend noodzakelijk werd geacht, om onmiddellijk de Nederlandse nationaliteit te verwerven;

dat de aldus tijdens de vijandelijke bezetting tussen partijen tot stand gekomen rechtsbetrekking, stellig voor ingrijpen van Uw Raad in aanmerking komt, op grond van Artikel 23, lid 1, sub B van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

dat dienaangaande na de bevrijding tussen partijen dan ook geen verschil van mening bestond, maar partijen zich niet in tempore utile tot Uw Raad hebben gewend, omdat gerequesteerde destijds aan verzoeker verzekerde, dat zij zich, indien der partijen huwelijk ooit zou worden ontbonden, nooit op huwelijksgemeenschap zou beroepen, die tegen der partijen wil is ontstaan;

dat verzoeker ook deze verzekering door getuigen kan bewijzen;

dat gerequesteerde echter, nu de echtscheiding op vordering van verzoeker is uitgesproken, deze toezegging niet gestand wil doen;

dat verzoeker meent, dat nu Uw Raad onder bijzondere omstandigheden bevoegd is, om ook een tardief ingediend verzoek in behandeling te nemen, hiertoe in het onderhavige geval aanleiding bestaat, daar het indienen van een verzoek in tempore utile uitsluitend achterwege is gebleven, ingevolge een dwaling, die door gerequesteerde zelf bij verzoeker werd opgewekt;

met vordering dat het den Raad behage verzoeker alsnog ontvankelijk te verklaren in het onderhavige verzoek en de tussen partijen op 16 Mei 1940 te Amsterdam tot stand gekomen rechtsbetrekking in dier voege gewijzigd vast te stellen, dat partijen geacht worden te zijn gehuwd buiten iedere gemeenschap van goederen, kosten rechtens;

Overwegende, dat gerequesteerde in haar verweerschrift onder meer heeft aangevoerd, zakelijk weergegeven, dat zij ontkent dat partijen vóór of bij hun huwelijk het voornemen hebben gehad

om buiten iedere gemeenschap van goederen te huwen, als ook ontkent, dat door het door verzoeker gestelde spoedhuwelijk het maken van de gestelde huwelijksvoorwaarden voorkomen of onmogelijk gemaakt werd, terwijl zij voorts ontkent, dat het tardieve van het onderhavige verzoek tot rechtsherstel voortvloeit uit een door haar niet gestand doen van een harerzijds gedane toezegging, ontkennende verweerster in dien zin toezeggingen te hebben gedaan, terwijl, ook al zou een dergelijke toezegging door haar zijn gedaan, dit voor verzoeker geen gerechtvaardigde grond zou zijn geweest, om niet tijdig het thans door hem beoogde rechtsherstel te vragen, dat partijen, Joodse Nederlanders in den ochtend van 16 Mei 1940 in ondertrouw zijn gegaan en zich in den namiddag van dien dag zich ten gemeentehuize voor hun huwelijk konden vervoegen, zodat zij een halve dag hebben gehad om zich tot den notaris van verzoeker te wenden, waarover echter beide partijen geen seconde hebben gedacht, dat de notaris van verzoeker in 1946 zich nog tegen verzoeker heeft uitgelaten, dat huwelijksvoorwaarden alsnog door een verzoek tot rechtsherstel in het leven konden worden geroepen, doch verzoeker hierop toen niet verder heeft gereageerd, dat er te dien tijde nimmer is gesproken tussen partijen over een mogelijkheid van ontbinding van hun huwelijk en verweerster het hoogstens voor mogelijk houdt, hoewel zij hierover geen duidelijke herinnering heeft, dat zij gezegd zou kunnen hebben bij enigerlei gelegenheid, dat het vermogen van verzoekers familie haar niet interesseerde, dat partijen, die na het begin der onderhandelingen over het uit elkaar gaan, welke ongeveer twee jaren vóór de echtscheiding zijn begonnen, nimmer met een woord hebben gesproken over toezeggingen, die door verweerster gedaan zouden zijn zich niet op de gemeenschap van goederen te beroepen, dat verzoeker, eerst toen hem bleek, dat verweerster niet onmiddellijk in wilde gaan op zijn eenzijdige en oncontroleerbare voorstellen tot scheiding en deling der gemeenschap, heeft medege-deeld, dat hij de mogelijkheid overwoog om alsnog rechtsherstel te vragen en het door verzoeker bedoeld zijn van huwelijksvoorwaarden pas is gesteld, toen onderhandelingen over de scheiding en deling der gemeenschap van goederen, waartoe partijen werden veroordeeld bij het echtscheidingsvonnis niet verliepen naar de wens van ver-

zoeker en verweerster op grond daarvan meent, dat de tardieve indiening van het verzoek niet verschoonbaar, niet onvermijdelijk en niet gerechtvaardigd geacht kan worden, dat verweerster haar rechten op haar deel in het gemeenschappelijk vermogen thans zo spoedig mogelijk erkend en geëffectueerd wenst te zien, daar uit der partijen huwelijk drie kinderen zijn geboren die, naar zij aanneemt, onder haar voogdij zullen worden gesteld, in verband waarmede verweerster verplicht is zo spoedig mogelijk de beschikking te krijgen over enig vermogen, teneinde zich op voldoende wijze in te richten en voorzieningen te treffen voor de opvoeding dezer kinderen, dat verweerster derhalve van mening is, dat het gedaan verzoek onmiddellijk kan worden verklaard niet ontvankelijk, daar de te late indiening geen rechtvaardiging vindt in de hieromtrent door verzoeker gestelde feiten, met verzoek het door verzoeker gedaan verzoek te verklaren niet-ontvankelijk, althans dit verzoek af te wijzen, met veroordeling van verzoeker in de kosten dezer procedure;

Overwegende, dat een verzoekschrift tot rechtsherstel, als bedoeld in artikel 21 lid 2 van het Koninklijk Besluit E 100, na 1 Juli 1951 niet meer kan worden ingediend, zodat verzoeker, nu zijn verzoekschrift eerst op 10 Maart 1955 ter Griffie van den Raad is binnengekomen, niet in zijn verzoek kan worden ontvangen;

Overwegende, dat het derde lid van genoemd artikel 21 bepaalt, dat de door den Raad in de volgende artikelen van Hoofdstuk III toegekende bevoegdheden ook ambtshalve, zelfs na afloop van den ingevolge het vorige lid vastgestelden termijn, door den Raad kunnen worden uitgeoefend;

Overwegende, dat verzoeker op het in het derde lid van genoemd artikel 21 bepaalde heeft gewezen en de Raad in verband daarmede zal onderzoeken of termen aanwezig zijn tot uitoefening van de genoemde bevoegdheden;

Overwegende, dat de Raad bij de beantwoording van de vraag of in de zaak, ondanks het verstrijken van bovenbedoelden termijn nog een onderzoek moet worden ingesteld, niet aan bepaalde regelen is gebonden, doch daartoe naar 's Raads oordeel gewichtige redenen, die een ambtshalve onderzoek ondanks termijnoverschrijding kunnen rechtvaardigen, aanwezig moeten zijn;

Overwegende, dat de Raad redenen

van dergelijken aard in casu aanwezig acht, nu aannemelijk is geworden, dat de vertraging met de indiening van het verzoekschrift in belangrijke mate te wijten is aan de door verweerster vóór de echtscheiding van partijen aangenomen houding;

dat immers Notaris Bennink Bolt, ter terechtzitting als getuige gehoord, zake-lijk heeft verklaard, dat verzoeker hem in 1945 of 1946 op zijn kantoor heeft medegedeeld, dat hij het op prijs zou stellen indien hij, notaris, er alsnog in zou kunnen slagen een akte van huwelijksvoorwaarden voor hem in het leven te roepen en dat verweerster toen heeft verklaard, nadat hij, notaris, haar de betekenis van huwelijksvoorwaarden had uitgelegd, dat zulks voor haar vermogensrechtelijke positie geen verschil zou maken, omdat zij toch niet op enig vermogen van verzoeker aanspraak zou maken anders dan tengevolge van zijn overlijden, terwijl deze getuige tevens heeft verklaard, dat verweerster goed op de hoogte was van de vermogenspositie van verzoeker en dat zij tijdens de afwezigheid van verzoeker een volmacht op zijn Bank had;

dat verweerster ook niet heeft betwist, dat zij nimmer, ook niet tijdens de procedure tot echtscheiding, die verzoeker tegen haar had aangespannen, heeft te kennen gegeven, dat zij na de ontbinding van het huwelijk haar deel van de gemeenschap van goederen wenste te ontvangen en evenmin heeft bestreden, dat zij eerst na de echtscheiding daarover is begonnen en het onder deze omstandigheden zeer wel te begrijpen is, dat verzoeker, overtuigd dat verweerster bij het standpunt zou blijven, dat zij ten kantore van den notaris duidelijk tot uitdrukking had gebracht en dat — in aanmerking genomen de abnormale omstandigheden waaronder de huwelijksvoltrekking had plaats gevonden — ook redelijk was, het onnodig heeft geoordeeld, toen de mogelijkheid daartoe nog bestond, een verzoek bij den Raad aanhangig te maken;

dat namens verweerster wel is betoogd, dat de omstandigheden, waaronder het huwelijk werd gesloten, geen beletsel hebben gevormd voor het maken van huwelijksvoorwaarden, doch de Raad zich met dit betoog niet verenigt;

dat partijen, beide Joden, toch, naar door verweerster niet is betwist, op den dag, waarop de Duitse troepen Amsterdam binnentrokken wel verloofd waren, doch nog geen huwelijks-aangifte had-

den gedaan en het toen de bedoeling van partijen is geweest, dat verweerster die van origine Duitse was, doch van hare nationaliteit vervallen was verklaard, zo snel mogelijk de Nederlandse nationaliteit verwierf, daar partijen represaille-maatregelen tegen Duitse emigranten duchtten, dat partijen op bedoelden dag in het gebouw van de Burgerlijken Stand aan de Singel te Amsterdam aangekomen om over hun huwelijk te spreken, daar vernamen dat de huwelijksvoltrekking onmiddellijk kon plaats vinden en dat men niet wist of daarvoor op een later tijdstip nog gelegenheid zou bestaan, waarna het huwelijk, toen de ouders van verweerster aanwezig waren, is voltrokken;

dat de omstandigheden, waaronder partijen zich dien dag bevonden en de spanning waarin zij moeten hebben verkeerd, naar 's Raads oordeel van die aard waren, dat een beraad over en het doen opmaken van huwelijksvoorwaarden uitgesloten moet worden geacht;

Overwegende, dat nog onderzocht moet worden of partijen, zo de genoemde omstandigheden zich niet hadden voorgedaan, onder huwelijksvoorwaarden waren gehuwd en de Raad zulks op grond van de verklaringen der gehoorde getuigen aannemelijk acht;

dat toch getuige Bennink Bolt heeft verklaard, dat hij verzoeker reeds lang voor diens huwelijk had geadviseerd huwelijksvoorwaarden te doen maken, waarop verzoeker hem had medegedeeld, dat hij daartoe ter gelegenheid van zijn ondertrouw bij hem, notaris, zou terugkomen, terwijl getuige A. heeft verklaard, dat verweerster tegenover hem heeft beaamd, dat het niet maken van huwelijksvoorwaarden een vergissing was geweest;

dat verder getuige B., een zuster van verzoeker, heeft verklaard, dat hun vader, jurist, zijn kinderen met de paplepel ingegeven had, dat zij, indien zij gingen trouwen, dit moesten doen op huwelijksvoorwaarden en dat verweerster haar later verteld heeft, dat er geen huwelijksvoorwaarden gemaakt waren, omdat het huwelijk zo plotseling was voltrokken, terwijl getuige C., een familielid van verzoeker, heeft verklaard, dat het maken van huwelijksvoorwaarden in de familie vanzelfsprekend is;

Overwegende, dat verweerster, voor het geval haar verweer ten principale zou worden verworpen, niet heeft be-

toogd, dat andere huwelijksvoorwaarden moeten gelden dan de door verzoeker genoemde;

Overwegende, dat de Raad op grond van het bovenstaande, het achterwege laten van ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk acht en derhalve termen aanwezig acht ambtshalve tijdens de vijandelijke bezetting tussen partijen tot stand gekomen rechtsbetrekking gewijzigd vast te stellen in dier voege, dat partijen geacht worden te zijn gehuwd met uitsluiting van elke gemeenschap van goederen, welke ook;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoeker niet-ontvankelijk in zijn verzoek; en wijders ambtshalve rechtdoende:

Stelt de tussen partijen op 16 Mei 1940 door de voltrekking van hun huwelijk tot stand gekomen rechtsbetrekking gewijzigd vast en wel in dier voege, dat partijen geacht worden te zijn gehuwd met uitsluiting van elke gemeenschap van goederen, welke ook;

Veroordeelt verweerster in de kosten dezer procedure, aan de zijde van verzoeker tot op deze uitspraak vastgesteld op f 100.—.

No. 56/518

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 27 oktober 1955 (Mrs van Haeften, van Walsem en Wery).

Nadat in 1948 scheiding en deling heeft plaats gehad van de gemeenschap van goederen, waarin appellante was gehuwd, waarbij alle baten der gemeenschap aan appellante waren toegescheiden, heeft het N.B.I. bij beschikking van september 1953 bepaald, dat de vermogensbestanddelen in die beschikking genoemd en vroeger behoord hebbende tot de gemeenschap van goederen, wederom in beheer werden genomen, ter zake van een vordering van het N.B.I. jegens haar gescheiden echtgenoot ad f 5.000,— op grond van een nog te effectuëren verbeurd verklaring.

De verbeurd verklaring kan alleen worden geëffectueerd op het vermogen van degene, wie de verbeurd verklaring betreft in gevolge art. 7 lid 4 van het Tribunaalbesluit ook op het vermogen der gemeenschap, maar niet, na de scheiding en deling, op het vermogen van de echtgenote. De bepalingen

van het B.W. omtrent de aansprakelijkheid van de echtgenoten voor gemeenschapsschulden ook na ontbinding van de huwelijks-gemeenschap vinden geen toepassing, omdat door een verbeurd verklaring krachtens het Tribunaalbesluit de Staat geen schuldeiser wordt.

Beschikking N.B.I. vernietigd en buiten effect gesteld.

(Art. 8 H 336; art. 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het op 22 October 1953 ter griffie ontvangen beroepschrift (R.26.076) van Guurtje Klufft, gescheiden echtgenote van Leendert Marinus van der Sluijs, wonende te Rotterdam, thans verblijvende te Zeist, appellante, gemachtigde Mevrouw Mr M. F. W. van Meerten, advocate en procureur te 's-Gravenhage, alsmede het op 12 Januari 1954 ter griffie ontvangen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, geïntimeerde, hierna te noemen het Beheersinstituut;

Gezien de overige processtukken;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 22 October 1954, appellante bij monde van haar voormelde gemachtigde, het Beheersinstituut bij monde van Mr N. W. Francken, vertegenwoordiger van dat Instituut;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat op grond van de gedingstukken en de behandeling ter terechtzitting ten processe vaststaat:

dat de gewezen echtgenoot van appellante — verder te noemen van der Sluijs — die ingevolge artikel 6, lid 1, van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) gedetineerd is geweest, bij beschikking van de Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Leeuwarden voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld onder oplegging van de bijzondere voorwaarde van betaling ener boete van f 5.000,— welk bedrag het Beheersinstituut, als beherende het vermogen van van der Sluijs, op 6 Februari 1947 aan de Griffier van genoemd Gerechtshof heeft voldaan;

dat deze voorwaardelijke buitenvervolginstelling daarna op last van de Advocaat-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage is ingetrokken, waarop genoemde Griffier op 8 Mei 1947 het bedrag van f 500,—

heeft teruggestort aan het Beheersinstituut, hetwelk dit bedrag in het credit van de rekening van van der Sluijs heeft geboekt;

dat het Tribunaal te 's-Gravenhage vervolgens bij uitspraak van 25 Februari 1948 blijkens het dictum van die uitspraak aan van der Sluijs heeft opgelegd de maatregel van „gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen in diër voege, dat deze zal betreffen een bedrag van f 9.000,— (daarin begrepen het bedrag van f 5.000,— door de beschuldigde betaald ter voldoening aan een der hem ter zake van zijn voorwaardelijke invrijheidstelling opgelegde bijzondere voorwaarden), terwijl de f 4.000,— welke overblijven, bij voorkeur verhaald moeten worden op de navolgende effecten: f 500,— aandelen Cineac Rotterdam, f 3.500,— 4 procent Nederland 1935”;

dat de Hoge Autoriteit op die uitspraak, nadat van der Sluijs daartegen een bezwaarschrift had ingediend, bij beschikking van 15 Maart 1948 het fiat-executie heeft verleend, echter in diër voege „dat de verbeurdverklaring slechts een vermogenswaarde van achtduizend negenhonderd gulden zal omvatten in plaats van het in het dictum genoemde bedrag van f 9.000,—, terwijl het verhaal van de aldus resterende som van f 3.900,— bij voorkeur zal plaats hebben zoveel mogelijk op de contante middelen en voor het eventueel ontbrekende op de aan beschuldigde toebehorende obligaties 4 procent Nederland;”

dat evenwel de, onder dagtekening van 16 Maart 1948, aan van der Sluijs door de Hoge Autoriteit gerichte schriftelijke kennisgeving van het fiat-executie inhoudt, dat de verbeurdverklaring wordt beperkt tot f 3.900,—, welk laatstgenoemd bedrag het Beheersinstituut vervolgens in het debet van de rekening van van der Sluijs heeft geboekt, waarna op grond van deze boeking bij het einde van het beheer met hem is afgerekend;

dat het Beheersinstituut, van oordeel, dat aldus ten onrechte de uitgesproken veroordeling slechts tot een bedrag van f 3.900,— is geëffectueerd, — na bij de gewone rechter tegen van der Sluijs een vordering tot terugbetaling van de gerestitueerde f 5.000,— te hebben ingesteld, ten aanzien van welke vordering de Rechtbank te Rotterdam bij vonnis van 2 November 1951, bekrachtigd bij arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 20 Maart 1953, zich on-

bevoegd heeft verklaard —, als de autoriteit, bij Koninklijk Besluit van 27 September 1947 (Stbl. No H 336) belast met de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen, bedoeld in artikel 1 van het Tribunaalbesluit, bij beschikking van 22 September 1953 opnieuw in beheer heeft genomen de in die beschikking vermelde vermogensbestanddelen, behorende tot de algehele gemeenschap van goederen, waarin van der Sluijs op de datum der Tribunaaluitspraak met appellante was gehuwd, en bij brief van 23 September 1953 onder toezending van die beschikking appellante heeft bericht, dat indien van der Sluijs niet binnen één maand na ontvangst van het aan hem gerichte schrijven van dezelfde datum aan zijn verplichting tot betaling aan het Beheersinstituut van f 5.000,— voldoet, het Beheersinstituut zal overgaan tot verkoop van de in de beschikking genoemde vermogensbestanddelen;

dat inmiddels het huwelijk van appellante met van der Sluijs bij vonnis van 11 Mei 1948 op vordering van appellante door echtscheiding ontbonden was verklaard, waarvan inschrijving heeft plaats gevonden in de registers van de burgerlijke stand te Amsterdam op 11 Juni 1948, terwijl blijkens akte d.d. 28 Juni 1948, verleden voor de notaris G. van Essen te 's-Gravenhage, scheiding en deling heeft plaats gehad van de gemeenschap van goederen, waarin partijen waren gehuwd, en wel in deze zin, dat alle baten van de huwelijksgemeenschap ter geschatte waarde van f 62.740,— behoudens een bedrag in geld van f 500 zijn toegescheiden aan appellante, waartegenover deze verklaarde afstand te doen van haar recht om in de toekomst betaling van een uitkering voor haar levensonderhoud van van der Sluijs te vorderen;

Overwegende, dat appellante van de beslissing van het Beheersinstituut, vervat in bovenbedoelde brief van 23 September 1953, en van de in die brief vermelde beschikking van 22 September 1953 tijdig in hoger beroep is gekomen en in haar request, zoals dit met toestemming van de Raad is aangevuld, de Raad verzoekt bovenbedoelde beslissing respectievelijk beschikking van het Beheersinstituut te vernietigen en het door het Beheersinstituut ingestelde beheer over de vermogensbestanddelen van appellante te doen opheffen onder bepaling, dat de door het Tribunaal te

's-Gravenhage d.d. 25 Februari 1948 ten name van L. M. van der Sluijs uitgesproken verbeurdverklaring op generlei wijze op deze vermogensbestanddelen dient te worden verhaald, subsidiair te bepalen, dat op appellantes vermogen slechts de helft van het door het Beheersinstituut te vorderen bedrag dient te worden verhaald, in beide gevallen met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van beide instanties;

dat het Beheersinstituut vervolgens bij verweerschrift de bestreden handelingen heeft verdedigd, waarna partijen de zaak mondeling voor de Raad hebben toegelicht.

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat de bezwaren van appellante tegen de bovenbedoelde handelingen van het Beheersinstituut (aanschrijving en beschikking tot inbeheerneming) neerkomen op de volgende grieven:

1. dat overeenkomstig de indertijd door de Hoge Autoriteit aan van der Sluijs gezonden kennisgeving de hem opgelegde verbeurdverklaring moet worden geacht te zijn beperkt tot een bedrag van f 3.900,—, en dat hierop thans niet meer kan worden teruggekomen;
2. dat in elk geval het Beheersinstituut de bevoegdheid mist vermogensbestanddelen, die ten tijde van de Tribunaaluitspraak behoorden tot de gemeenschap van goederen, waarin appellante met van der Sluijs was gehuwd, doch die sindsdien, na ontbinding der gemeenschap, in haar privé-vermogen zijn gevloeid, in beheer te nemen ten einde daarop te verhalen een beweerdelijk nog executabele verbeurdverklaring van f 5.000,— ten laste van van der Sluijs;

Overwegende met betrekking tot de tweede grief, welke de Raad het eerst zal behandelen, dat het Beheersinstituut het beroep op de boedelscheiding wraakt, en wel vooreerst op grond dat deze nietig zou zijn, omdat a) partijen haar kennelijk opzettelijk hebben bewerkstelligd om te trachten aan de verbeurdverklaring, voorzover deze nog niet was geëffectueerd (en eventuele andere schulden) te ontkomen en b) de toebedeling van het gehele gemeenschapsvermogen aan appellante werd geformuleerd als een vergoeding voor

de afstand door appellante van haar recht om een uitkering voor levensonderhoud in de toekomst te vorderen en zodanige afstand volgens artikel 470 B.W. absoluut nietig is;

Overwegende, dat dit verweer in zijn beide onderdelen niet opgaat:

dat onder a) reeds hierom niet, omdat dit verweer het oordeel verraadt, dat het aan artikel 1377 B.W. ten grondslag liggend beginsel in het onderhavige geval toepassing behoort te vinden, welk oordeel de Raad verwerpt, wijl het Beheersinstituut, ten deze optredende voor de Staat, door een verbeurdverklaring krachtens het Tribunaalbesluit niet wordt schuldeiser van degene wie de verbeurdverklaring geldt, doch slechts verkrijgt het recht het verbeurdverklaarde bedrag op diens vermogen te verhalen binnen de grenzen, door het Tribunaalbesluit en het Koninklijk Besluit van 27 September 1947 (Stbl. No. H. 336) gesteld, welk verhaalsrecht komt na dat der schuldeisers, terwijl ook de feitelijke grondslag van dat beroep (de korte tijd verstreken tussen de mededeling van de Hoge Autoriteit en de daarop gevolgde echtscheiding en boedelscheiding) onvoldoende is om daaruit af te leiden de wetenschap bij beide partijen, dat het bedrag der verbeurdverklaring f 5.000,— hoger was dan door de Hoge Autoriteit was bericht;

dat voorts het verweer onder b) faalt, omdat de nietigheid van de in de akte van boedelscheiding gedane afstand door de vrouw van toekomstige rechten op alimentatie niet tevens medebrengt de nietigheid van de regeling, welke overigens bij die akte ter voorziening in de alimentatie-verplichting van de man tegenover de vrouw was getroffen;

Overwegende, dat derhalve moet worden aangenomen, dat de vermogensbestanddelen der gemeenschap van goederen — behoudens de uitgezonderde som van f 500,— — eigendom van appellante zijn geworden en daaruit volgt, dat het bedrag der verbeurdverklaring daarop niet kan worden verhaald;

dat toch die verbeurdverklaring uitsluitend rust op het vermogen van degene, wie de verbeurdverklaring betreft, — en ingevolge artikel 7 lid 4

van het Tribunaalbesluit, zoals dat bij het Koninklijk Besluit van 19 Mei 1945 (Stbl. No. F 75) is aangevuld, ook op het vermogen der gemeenschap van goederen, waarin hij is gehuwd — en niet, gelijk het Beheersinstituut in zijn verweerschrift aanneemt de bestanddelen van dat vermogen ook volgt onder derden;

dat hierin ook geen verandering wordt gebracht door de omstandigheid, dat die vermogensbestanddelen aan appellante zijn toegescheiden, aangezien een verbeurdverklaring krachtens het Tribunaalbesluit de Staat niet tot schuldeiser maakt en mitsdien de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek omtrent de aansprakelijkheid van de echtgenoten voor gemeenschapsschulden ook na ontbinding van de huwelijks-gemeenschap ten deze geen toepassing vinden;

Overwegende, dat uit het voorgaande volgt, dat de beschikking van het Beheersinstituut d.d. 22 September 1953 en de aanschrijving van dit Instituut d.d. 23 September een deugdelijke rechtsgrond ontberen, weshalve de tweede grief gegrond is en, zonder dat in een onderzoek van de eerste grief behoeft te worden getreden, de beide bestreden handelingen van het Beheersinstituut behoren te worden nietig verklaard;

Overwegende, dat het Besluit H 336, hetwelk de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel ten deze als de bevoegde appèlrechter aanwijst, niet voorziet in de mogelijkheid de verliezende partij in de kosten te veroordelen;

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Verklaart nietig en stelt buiten effect de beschikking van het Beheersinstituut d.d. 22 September 1953 en de aanschrijving van het Beheersinstituut d.d. 23 September 1953, waarvan beroep;

Verstaat mitsdien, dat de ten name van L. M. van der Sluijs uitgesproken verbeurdverklaring op generlei wijze op de vermogensbestanddelen van appellante mag worden verhaald;

Ontzegt het meer of anders verzochte.

voor het onderhavige perceel gebaseerd is op de toestand, waarin het perceel ten tijde van de vaststelling (t.w. 22 november 1947) zich bevond, of naar de toestand, waarin het perceel zich op 9 mei 1940, dus voordat de waardevermeerderende werkzaamheden waren verricht, bevond;

Overwegende, dat met terzijdestelling van de door partijen over en weer naar voren gebrachte becijferingen en berekeningen, naar het oordeel van de Afdeling een redelijke en billijke vaststelling van het door partij Gompertz gederfde exploitatiesaldo kan worden verkregen, door dit exploitatiesaldo te begroten op een zeker percentage van de door de Gemeente betaalde koopsom;

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling het, gezien de goede staat van onderhoud en de aard van het perceel, redelijk en billijk geacht kan worden dit percentage te stellen op 5% per jaar.

Overwegende, dat de Gemeente het perceel in beheer heeft gehad van 20 juli 1942 tot en met 30 juni 1947, zodat de Gemeente uit hoofde van het gederfde exploitatiesaldo aan partij Gompertz dient te vergoeden een bedrag van f 6.427,78;

Overwegende, dat de vaste lasten en verzekeringen vanaf 1 juli 1947 ten laste van partij Gompertz behoren te komen en derhalve aan de Gemeente, voor de door deze betaalde bedragen, betrekking hebbende op de lasten en verzekeringen over de periode na 30 juni 1947, een vordering op partij Gompertz toekomt;

Overwegende, ten aanzien van de aangebrachte verbeteringen en het herstel der bezettingsschade:

dat omtrent de bedragen, welke door de Gemeente als uitgaven tot herstel en verbetering van het perceel zijn opgegeven, tussen partij Gompertz en de Gemeente groot verschil van mening bestaat;

Overwegende, dat de Gemeente heeft erkend, dat het herstel op luxueuse wijze is uitgevoerd in verband met de wensen van de toenmalige Burgemeester van Utrecht, voor wien het perceel als ambtswoning werd ingericht;

Overwegende, dat de Gemeente oorspronkelijk als totaalbedrag dezer uitgaven heeft opgegeven f 12.342,90, doch dat de Gemeente later twee posten, t.w. voor de aanleg van de tuin ad f 813,07 en voor het leveren van een geysier aan de Duitse Weermacht f 74,25 heeft laten vallen, zodat de gedane uitgaven volgens opgave van de Gemeente hebben bedragen f 11.455,58;

Overwegende, dat bij de door partijen gevoerde onderhandelingen door de Gemeente is gesteld, dat het buitenschilderwerk ten bedrage van f 1.558,78 moet worden aangemerkt als normale kosten van onderhoud;

Overwegende, dat de Afdeling bij de vaststelling van het te vergoeden exploitatiesaldo op een zeker percentage van de koopsom ervan is uitgegaan, dat hierdoor alle kosten van normaal onderhoud gedekt zijn, zodat de post van f 1.558,78 in ieder geval in mindering gebracht dient te worden op de totaal-uitgaven ad f 11.455,58 zodat deze totaal-uitgaven per saldo zouden hebben bedragen f 8.896,80;

Overwegende, dat partij Gompertz in oktober 1954 op grond van door de Gemeente verstrekte gegevens bij het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting een verzoek om vergoeding van bezettingsschade tot een bedrag van f 4.286,85 heeft ingediend;

Overwegende, dat blijkens mededeling van het Hoofd van de Afdeling Vaststelling Oorlogsschade en Afwikkeling Onteigeningen dit verzoek nog in behandeling is;

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling het bedrag, waarop uiteindelijk door de bevoegde autoriteiten de bezettingsschade zal worden vastgesteld, door partij Gompertz aan de Gemeente dient te worden vergoed, voorzover de Gemeente hiervoor geen uitkering van het Rijk ontvangt, met

dien verstande, dat partij Gompertz niet verplicht is aan de Gemeente de schade te vergoeden, welke mogelijkwijze ontstaat, doordat geen uitkering wordt ontvangen op grond van het feit, dat het verzoek om schadevergoeding te laat werd ingediend;

Overwegende, dat immers de Gemeente ten tijde dat een zodanig verzoek kon worden ingediend nog eigenaresse van het perceel was en ook zelf de kosten van herstel had betaald, zodat het naar het oordeel van de Afdeling op de weg van de Gemeente had gelegen om tijdig een verzoek tot schadevergoeding in te dienen en de Gemeente derhalve de eventuele schade voortvloeiende uit een te late indiening, zelve dient te dragen;

Overwegende, dat de Afdeling voorts van oordeel is, dat de aangebrachte verbeteringen enige waardevermeerdering hebben veroorzaakt en dat de ervaring heeft geleerd, dat de bereikte waardevermeerdering ongeveer een/vierde tot een derde der daarvoor bestede uitgaven bedraagt;

Overwegende, dat, waar in het onderhavige geval niet wordt ontkend dat de kosten van verbetering aan de hoge kant zijn ingevolge de luxueuse neigingen van de ex-Burgemeester, de Afdeling de waardevermeerdering zal begroten op 25 % van de daarvoor bestede onkosten;

Overwegende, dat deze onkosten kunnen worden vastgesteld op het bedrag van f 8.896,80 verminderd met de bezettingsschade;

Overwegende, dat de Afdeling voorts meent te mogen aannemen, dat van de bezettingsschade in ieder geval drie/vierde gedeelte door het Rijk zou worden vergoed, indien het verzoek niet als te laat ingediend wordt beschouwd, en ten laste van partij Gompertz dus een/vierde van deze schade zou komen;

Overwegende, dat de Afdeling het dientengevolge redelijk acht, partij Gompertz te verplichten uit hoofde van de waardevermeerdering en als voorlopig aandeel in de bezettingsschade aan de Gemeente te vergoeden een/vierde gedeelte van f 8.896,80 of f 2.224,20;

Overwegende, dat, indien tengevolge van het in oktober 1954 door partij Gompertz ingediende verzoek wel een schadevaststelling plaats vindt, maar geen uitkering van het Rijk volgt, op grond van het feit, dat het verzoek te laat is ingediend, er zoals reeds hierboven is uiteengezet, geen reden is partij Gompertz tot enige nadere schadevergoeding aan de Gemeente te verplichten, doch dat indien op grond van de schadevaststelling wel een bijdrage van het Rijk wordt uitgekeerd, deze bijdrage, tot een maximum van drie/vierde van dit vastgestelde schadebedrag aan de Gemeente behoort toe te komen en voor het restant aan partij Gompertz, hebbende deze laatste reeds een/vierde van dit bedrag aan de Gemeente vergoed.

Overwegende, dat indien de bijdrage van het Rijk minder bedraagt dan drie/vierde van het vastgestelde schadebedrag, partij Gompertz het verschil tussen het uitgekeerde bedrag en drie/vierde van de schade nog aan de Gemeente dient te vergoeden, teneinde te bereiken, dat het gehele bedrag der bezettingsschade door de Gemeente wordt terugontvangen, zodra vaststaat, dat het verzoek om een Rijksbijdrage tot een uitkering heeft geleid;

Overwegende, dat op grond van het vorenstaande de navolgende afrekening tussen partijen dient plaats te vinden:

De Gemeente is schuldig aan partij Gompertz als vergoeding voor het door partij Gompertz gederfde exploitatiesaldo ..... f 6.427,78

Partij Gompertz is schuldig aan de Gemeente voor de waardevermeerdering van het perceel en $\frac{1}{4}$ gedeelte van de nog vast te stellen bezettingsschade een bedrag van ..... „ 2.224,20

zodat de Gemeente per saldo schuldig is aan partij Gompertz .. f 4.203,58

verminderd met de door de Gemeente betaalde vaste lasten en verzekeringspremies over de periode na 30 juni 1947.

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand zal kunnen worden gebracht;

Overwegende, dat de Nederlandse Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit besluit gehechte verklaring d.d. 3 januari 1956 no. BO 6700019 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijkloidend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp.

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 december 1951 (Stbl. 586).

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen de N.G.V. en de Gemeente Utrecht, geconstateerd bij akte 20 juli 1942 verleden voor de candidaat-notaris J. W. Borgers als plaatsvervanger van Notaris Mr. Th. Snellen te Utrecht is, evenals de daarop volgende levering door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Utrecht op 20 juli 1942 in deel 1303 No 62 nietig en heeft niet geleid tot enige wijziging in de rechten van Emma Sophia Catharina Josephus Jitta, weduwe van Bernhard Leon Gompertz of hare rechtverkrijgenden als eigenares van het perceel kadastraal bekend Gemeente Abstede, Sectie C no 2786.
- II. De N.G.V. is schuldig aan de Gemeente de door eerstgenoemde in kas behouden saldo-koopsom ad f 25.706,43.
- III. Van de ten gunste van partij Gompertz bestaande vordering op de L.V.V.S. komt aan de Gemeente toe een gedeelte, nominaal groot f 251,35, waarop reeds 75 % is uitgekeerd.
- IV. De Gemeente is schuldig aan partij Gompertz:

a. het hiervoren berekende bedrag van	f 4.203,58
b. de kosten dezer regeling ad	„ 507,50
Totaal	f 4.711,08

verminderd met het aan de Gemeente toekomende, doch door partij Gompertz geïnde gedeelte van de vordering op de L.V.V.S. wegens het door deze laatste ontvangen gedeelte van de koopsom of 75 % van f 251,35 is .....

	„ 188,51
Blijft	f 4.522,57
- V. Partij Gompertz dient aan de Gemeente de door deze laatste betaalde lasten en verzekeringspremies over de periode na 30 juni 1947 op eerste aanmaning te voldoen.
- VI. De eventuele bijdrage van het Rijk in de bezettingsschade komt toe aan de Gemeente, voorzover niet 75 % van het vastgestelde schadebedrag te boven gaande. Het eventuele restant komt toe aan partij Gompertz.
- VII. Indien de Rijksbijdrage wordt vastgesteld op minder dan 75 % van het bezettingsschade-bedrag, is partij Gompertz verplicht aan de Gemeente het verschil tussen het ontvangen bedrag en 75 % van het vastgestelde bezettingsschade-bedrag op eerste aanmaning te voldoen.

- VIII. Indien op grond van het feit, dat het verzoek om schadevergoeding te laat is ingediend geen Rijksbijdrage wordt ontvangen, is partij Gompertz uit dezen hoofde niets meer aan de Gemeente schuldig
- IX. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 507,50 zijn ten laste van de Gemeente en zijn op de vorenomschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's Gravenhage, 9 januari 1956.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

MAART 1956

NUMMER

9

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSpraak: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
      'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUIJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF
VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14,-

UITGAVE VAN

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
"DE HOFSTAD"

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”
SCHEEPMAKERSSTR. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het secretariaat van de Raad	76
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	77
Afdeling Effectenregistratie	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	82
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	82
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	82
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 56 519 t/m 56/525 . . . . . pag 1297 t/m 1308	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Rechtsherstelverzoeken met betrekking tot effecten.

Het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelet op artikel 4, lid 8, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 16 november 1945 (Stbl. No. F. 272), op artikel 21 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd laatstelijk bij de wet van 21 december 1951 (Stbl. No. 586), en op artikel 41a van dat besluit, zoals dit is ingevoegd bij de wet van 15 januari 1948 (Stbl. No. I 21);

Gezien zijn besluiten van 12 maart 1947, 7 mei 1947, 4 december 1947, 13 mei 1948, 21 oktober 1948, 30 maart 1949, 12 oktober 1949, 26 april 1950, 20 december 1950, 18 februari 1955 en 21 december 1955;

Overwegende:

dat bij zijn besluit van 20 december 1950 onder meer is bepaald, dat tot op een nader door de Raad te bepalen tijdstip bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad kunnen worden ingediend verzoekschriften betreffende aanspraken op en terzake van effecten;

dat het wenselijk is gebleken, thans dit tijdstip te bepalen met betrekking tot een bepaalde categorie van effecten;

B e p a a l t :

Verzoekschriften, als bedoeld in artikel 21, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Stbl. E 100), betreffende aanspraken op en terzake van effecten, ten aanzien waarvan door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad met toepassing van artikel 41a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer wordt bepaald, dat geen registratie overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk IV van dat Besluit plaats vindt, moeten worden ingediend bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad binnen drie maanden na dagtekening van het desbetreffende besluit van de Afdeling Effectenregistratie krachtens artikel 41a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Stbl. E 100).

's-Gravenhage, 22 maart 1956

De wnd. Secretaris van de
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
Mr J. G. A. ten Siethoff

(Dit besluit is opgenomen in de Nederlandse Staatscourant van 26 maart 1956, No. 61).

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 158. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, 8 november 1955 (i.z. Jos Bauer en Cezilia Bauer-Drucken)

Beroep ex art. 11 lid 4 E 133 kan niet worden ingesteld bij een „algemeen schrijven”, gericht tegen alle verkopen in een bepaald ressort, zelfs niet indien in zodanig schrijven de namen van de diverse belanghebbenden volledig zijn vermeld.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen, ...enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat namens appellanten bij alhier geheel geïnsereerd te achten beroepschrift van 5 november 1953 is gesteld:

dat zij bij vonnis van 8 april 1953 van 's Raads Afdeling Rechtspraak zijn „ontvijand”; dat zij van mening waren, dat de tot de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan hen toebehoord hebbende landerijen niet verkocht waren, welke mening geëgrond zou zijn geweest op de wetenschap dat geen overdracht aan particuliere boeren had plaats gehad en op het vermoeden, dat de bedoelde landerijen aan de Duitse Regering te koop waren aangeboden; dat later aan hen is bekend geworden, dat van de landerijen — welke bij nader onderzoek in de openbare registers nog bleken te zijn gesteld geweest ten name van de vóór het einde van de oorlog overleden moeder van Josef Bauer — zijn verkocht:

bij akte van 18 november 1949, overgeschreven ten hypotheekkantore te Roermond op 8 december 1949, door de Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg, hierna verder te noemen de P.V.C., als beheerder over het voormalig vermogen van de moeder van appellant, Elisabeth Smets, weduwe van Johann Heinrich Bauer, een gedeelte van het perceel thans kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie D nummer 3784 — vroeger sectie D nummer 3176 — groot 0.12.90 ha, koopster Gemeente Bergen, koopprijs f 967,50; tegen welke verkoop appellanten geen beroep wensen in te stellen, omdat deze in het belang van de volkshuisvesting zou zijn geschied, en voorts:

bij akte van 29 december 1950, overgeschreven ten hypotheekkantore te Roermond op 4 januari 1951, door de P.V.C., in diens in de voorgaande alinea vermelde hoedanigheid, een weiland, kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie D nummer 3785, groot 4.26.60 ha, koopster Gemeente Bergen, koopprijs f 6.819,—, zijnde in deze akte vermeld, dat de overeenkomst — waartoe de Gemeenteraad op 18 oktober 1950 heeft besloten en waaraan de Gedeputeerde Staten van Limburg op 2 december 1950 hun goedkeuring hebben gehecht — vóór 1 september 1949 tot stand is gekomen;

dat appellanten van laatstvermelde verkoop — welke niet vóór 1 september 1949 tot stand kan zijn gekomen, aangezien het desbetreffende raadsbesluit na die datum is genomen, terwijl de toestemming van het N.B.I. eerst op 3 augustus 1950 is verleend — beroep instellen, op de volgende gronden:

- a. de verkoop heeft plaats gevonden nadat Josef Bauer een ontvijandingsverzoek had ingediend, zulks ondanks het feit, dat omtrent hem ook bij twee wethouders van de Gemeente Bergen bekend was, dat hij voor ontvijanding in aanmerking kwam;
- b. de Gemeente Bergen heeft deze gronden, welke voor het bedrijf van appellant van grote waarde waren, niet nodig;
- c. de verkoop zou in strijd zijn met het in 1816 tussen Nederland en Pruisen gesloten grenstractaat, weshalve Wij ofwel Ons onbevoegd zouden moeten verklaren, ofwel de verkoop nietig zouden moeten verklaren;

Overwegende, dat tegen het door appellanten ingestelde beroep bij alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen conclusie van antwoord van het N.B.I. is aangevoerd:

dat het N.B.I. van de verkoop melding heeft gemaakt op de op 11 maart 1953 door de Kamer Arnhem van 's Raads Afdeling Rechtspraak gehouden mondelinge behandeling in het door appellant Josef Bauer aanhangig gemaakte ontvijandingsgeschil; dat daarop der appellanten gemachtigde op 23 maart 1953 aan het N.B.I. schriftelijk heeft gevraagd hem de essentialia van de verkoop mede te delen, aan welk verzoek het N.B.I. op 9 mei 1953 heeft voldaan; dat deze essentialia ook zijn vermeld in de bij aangetekend schrijven d.d. 3 juli 1953 door de P.V.C. aan appellanten toegezonden afrekening betreffende het over hun vermogen gevoerde beheer; dat appellanten, waar hun beroepschrift op 5 november 1953 is gedateerd, de termijn van art. 43 E 133 ongebruikt hebben laten voorbijgaan en derhalve niet in hun vorderingen ontvankelijk zijn;

dat, ware dit anders, aan appellanten — die niet vóór, maar na het passeren der koopakte, namelijk op 10 januari 1951 om ontvijanding hebben verzocht — hun vorderingen zouden moeten worden ontzegd, omdat de verkoop op het tijdstip waarop deze werd gesloten zou zijn gevorderd door het algemeen belang en door de juiste verhoudingen in de landbouwsector, en wel door het algemeen belang, in verband met de noodzaak van een spoedig herstel van de oorlogsschade, door de juiste verhoudingen in de landbouwsector ter tegevoetkoming aan het tekort aan weiland van de eigenaars van zes kleine landbouwbedrijven, aan wie in het kader van het saneringsplan Bergen de door de Gemeente gekochte grond in pacht zou worden uitgegeven;

Overwegende, dat in het alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten verschrift van de Gemeente Bergen de niet-ontvankelijkheid van appellanten in hun vorderingen is ingeroepen, sluitende de Gemeente zich hierbij aan bij het door het N.B.I. gemotiveerd naar voren gebrachte tardiviteitsweer, terwijl in het verweerschrift voorts ten gronde is betoogd, dat blijkens onze vaste jurisprudentie door de litigieuze verkoop geen schending van het Nederlands-Pruisische grenscontractaat heeft plaats gehad en dat op het tijdstip van de verkoop en zelfs op het tijdstip van het verlijden der akte noch door het N.B.I., noch door de Gemeente kon worden voorzien, dat het vermogen van appellanten, van wie zelfs geen ontvijandingsverzoek bij het N.B.I. was ingekomen, aan hen zou worden teruggegeven, zodat ten tijde van de verkoop niet te verwachten is geweest, dat de opbrengst van dit vermogen niet voor herstel van oorlogsschade zou kunnen worden aangewend, maar ingevolge art. 12, eerste lid, in fine, van het Besluit Vijandelijk Vermogen naar appellanten zou terugkeren, hebbende tenslotte de Gemeente gesteld, dat zij tot de aankoop is overgegaan, omdat deze in het kader van het Saneringsplan Bergen noodzakelijk was;

Overwegende, dat Wij geen gevolg hebben kunnen geven aan een verzoek van appellanten, vervat in een op 23 april 1955 gedateerd schriftuur van hun gemachtigde om recht op de stukken te doen, aangezien dit verzoek Ons heeft bereikt zeventig minuten voor de aanvang van de op 25 april 1955 door Ons bepaalde zitting, waartoe partijen bij aangetekende brieven van 13 april 1955 waren opgeroepen; dat de verdere inhoud van dit geschrift — waarin de posita uit de conclusie van antwoord van het N.B.I. en uit het verweerschrift van de koopster zijn bestreden — moet worden terzijde gesteld, aangezien zonder Onze uitdrukkelijke toestemming — welke in casu niet was verzocht, noch was gegeven — in de voor Ons gevoerde procedures geen schriftelijke re- en dupliek zijn toegestaan; dat Wij echter een uitzondering zullen maken voor de in bedoeld geschrift geponeerde stelling, dat vóór 5 november 1953 bij Ons beroep zou zijn ingesteld van de litigieuze overeenkomst;

dat Wij ter zitting van 25 april 1955 hebben angehórd de nadere toelichtingen van de aldaar vertegenwoordigde partijen, waarbij het N.B.I. nog heeft doen verklaren, dat appellanten bij schrijven van 6 mei 1953 van de P.V.C. van de door hen bestreden verkoop op de hoogte zijn gesteld, terwijl namens de Gemeente Bergen nog is medegedeeld, dat het litigieuze perceel op advies van de Directeur-Generaal van de Landbouw aan haar is verkocht onder voorwaarde, dat — gelijk ook is geschied — dit zou worden verpacht

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 56/519

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
2 maart 1956 (Mrs Prof. Kolléwijn,
Prof. Duyfjes en Prof. Wiarda).

De O.O.M. is tegen de weigering van de erkenning van haar vordering op de V.V.R.A. ter zake van hare toetreding als deelnemer van de O.O.M. in beroep gekomen.

De Raad bevestigt de weigering en stelt vast (in overeenstemming met het op 19 mei 1951 gewezen vonnis ter zake van de L.V.V.S.-boedel, gepubliceerd onder no. 51/51), dat de boedel V.V.R.A. geacht moet worden het gezamenlijk eigendom van de beroofden of hun rechtverkrijgenden te zijn geworden en de O.O.M. alleen dan een vordering op deze boedel zoude hebben, indien deze boedel op enigerlei wijze zoude zijn gebaat door het rechtsfeit, waaruit de vordering voortvloeit, hetgeen ten deze niet het geval is.

Vordering ontzegt.

(Besluit Vijandelijk Vermogen E 133)
artt. 28, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het verzoekschrift d.d. 25 mei 1955 van de wederkerige verzekeringsmaatschappij de Onderlinge Oorlogsschadeverzekeringsmaatschappij (O.O.M.) gevestigd te 's-Gravenhage en aldaar te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr A. P. C. Peters, waarbij requestrante in beroep komt van een haar op 27 april 1955 medegedeelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij dit Instituut weigert enige vorderingen van de O.O.M. op de Vermogensverwaltung und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te erkennen;

Gelezen het antwoord d.d. 29 augustus 1955 van de Beheerders-Vereffenaars van de V.V.R.A., ten deze domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van haar gemachtigde Mr Th. P. J. Masthoff;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden voornoemd ter terechtzitting van donderdag 15 december 1955;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat requestrante onder meer in haar inleidend verzoekschrift heeft gesteld, dat in 1942 en 1943 op diverse tijdstippen de N.V. Bankierskantoor M. van Embden, gevestigd te Amsterdam is toegetreden als deelnemer van de O.O.M. en als zodanig heeft verzekerd diverse roerende en onroerende goederen in de afdelingen A en B;

dat deze verzekeringen op of omstreeks 17 augustus 1944 zijn overgeschreven op naam van de V.V.R.A., waardoor de V.V.R.A. aan de O.O.M. is verschuldigd geworden het totale bedrag van f 3555,—;

dat daarnaast op of omstreeks 6 juli 1943 de V.V.R.A. is toegetreden als deelnemer tot requestrante en als zodanig heeft verzekerd haar volledige kantoorinventaris voor f 15.000,— en uit dien hoofde aan de O.O.M. f 150,— is schuldig geworden, welk bedrag echter, door de V.V.R.A. als schuldig is erkend, zodat over deze post tussen partijen geen geschil bestaat;

Overwegende, dat gerequesteerde een in de briefwisseling met de O.O.M. door haar opgeworpen beroep op verjaring heeft laten varen, en ter terechtzitting niet meer heeft bestreden, dat de oorspronkelijk op naam van van Embden gestelde bewijzen van deelneming, door de O.O.M. op de V.V.R.A. zijn overgeschreven;

Overwegende, dat de V.V.R.A. echter heeft gesteld, dat de O.O.M. aan deze overschrijving geen rechten kan ontlenen tegen de tegenwoordige V.V.R.A.-boedel, die bestaat uit een conglomeraat van aan derden toebehorende vermogensbestanddelen, zodat — aldus gerequesteerde — vorderingen op deze boedel slechts dan voor erkenning in aanmerking komen, indien daaraan in enigerlei vorm een bate voor de boedel ten grondslag ligt, hetgeen in casu niet het geval is;

Overwegende, dat deze door gerequesteerde verdedigde opvatting van het karakter van de door beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. beheerde boedel juist is en in overeenstemming met het door deze Afdeling op 19 mei 1951 gewezen maatstaven-vonnis (Rechtsherstel no. 51/51);

dat wat daar ten aanzien van de L.V.V.S.-boedel werd overwogen ook t.a.v. de V.V.R.A. geldt: „dat deze boedel door zaaksvervangende en vermenging geacht moet worden het gezamenlijk eigendom van de beroofden of hun rechtverkrigenden te zijn geworden” waaruit volgt, dat crediteuren als de O.O.M., die zelf niet behoren tot de beroofden, van wie vermogensbestanddelen in de boedel zijn gevloeid en gebleven, slechts dan met succes een vordering op de boedel zullen kunnen geldend maken, indien deze boedel op enigerlei wijze gezegd kan worden te zijn gebaat door het rechtsfeit, waaruit hun vordering voortvloeit;

dat dit laatste echter zeker niet het geval is met de deelneming in een onderlinge verzekering ten aanzien van goederen, die zich, gelijk tussen partijen in confesso is, niet (meer) in de boedel bevinden, zodat toewijzing van de vordering zou betekenen, dat de „gezamenlijke eigendom” der beroofden werd belast met een schuld voor verzekering van goederen van een derde;

Overwegende, dat requesetrante er zich nog op heeft beroepen, dat de V.V.R.A. door de overschrijving der verzekeringen op haar naam, tegenpartij van de O.O.M. is geworden en dat, waar nimmer rechtsherstel van deze verzekeringen heeft plaats gehad, de O.O.M. alleen met de V.V.R.A. te maken heeft en van deze nakoming de overeenkomsten kan verlangen;

Overwegende, dat requesetrante hierbij echter uit het oog verliest, dat zij, indien zij de V.V.R.A., met wie zij in de bezettingstijd contracteerde, wenst aan te spreken, zij verhaal moet zoeken op het eigen vermogen van deze stichting, doch niet op het door deze geroofde vermogen, dat aan de beroofden, waartoe de O.O.M. niet behoort, toekomt;

dat de O.O.M. had kunnen overwegen om rechtsherstel van de door haar in de bezettingstijd geaccepteerde overschrijving der verzekeringen op naam van de V.V.R.A. te verzoeken, doch het feit, dat dit om welke reden dan ook is nagelaten, geen reden kan zijn om haar thans ingestelde vordering toe te wijzen;

Overwegende, dat op grond van het bovenstaande de vordering van requesetrante behalve het door de tegenpartij erkende bedrag van f 150,— moet worden ontzegt;

RECHTDOENDE:

Ontzegt de vordering in beroep, voorzover zij een bedrag van f 150,— te boven gaat;

Veroordeelt requesetrante in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van de V.V.R.A. gevallen, begroot op f 125,— (honderd vijf en twintig gulden).

No. 56/520

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
31 januari 1956 (Mrs Scholten, van Haeften en Wery).

Appellant heeft de overeenkomst met de N.A.G.U. tot koop van een, aan een Joodse eigenaar toebehorende, N.V. slechts gesloten om de Joodse eigenaar te helpen en na met deze gepleegd overleg.

De koopsom is aan de N.A.G.U. betaald na opheffing van de deviezen-grens, ingevolge de verordening no. 65/1941.

Appellants vordering hem zijn vermogen — in casu de vordering op de V.V.R.A. ter zake van bovengenoemde verkoop — terug te geven ontzegt, met dien verstande dat het N.B.I. aan appellant moet betalen de helft van hetgeen de Staat op de vordering tegen de V.V.R.A. heeft of alsnog zal ontvangen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een, d.d. 14 oktober 1952 ter Griffie ingekomen, verzoekschrift (R 23.772) van Hermann Pirazzi, wonende te Offenbach am Main, Duitsland (verder te noemen appellant), gemachtigde Mr P. A. van der Heul, advocaat en procureur te Rotterdam, waarbij appellant in beroep komt van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (verder te noemen N.B.I.) d.d. 15 september 1952, welke op 25 september 1952 bij aangetekend schrijven aan de posterijen is toevertrouwd, en bij welke beschikking is afgewezen appellant's verzoek tot teruggave van zijn vermogen t.w. een vordering op de V.V.R.A. ter zake van koop van na te noemen N.V.;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I., gemachtigde Mr H. M. Smits, als juridisch ambtenaar werkzaam bij

het N.B.I., strekkende tot afwijzing van het verzoek;

Gezien de overige stukken van het geding, waarvan de inhoud hier als overgenomen moet worden beschouwd;

Overwegende, dat de zaak ter terechtzitting van 4 maart 1955 door voormelde gemachtigden van partijen mondeling is toegelicht, waarop de Raad appelland heeft toegelaten door getuigen te bewijzen, dat hij de onderhavige overeenkomst betreffende de koop ten opzichte van de, aan de Joodse eigenaar Hakkert toebehorende N.V. Eerste Nederlandse Snaren en Catgut-fabrieken te Rotterdam, van de N.A.G.U., slechts heeft gesloten ten einde Hakkert te helpen en in overleg met dezen;

Overwegende, dat vervolgens ter terechtzitting van 16 april 1955 een drietal door appelland voorgebrachte getuigen zijn gehoord;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat appelland door voormelde getuigenverklaringen, tegenover welke generlei tegenbewijs is bijgebracht, geacht moet worden in het leveren van het hem opgelegde bewijs te zijn geslaagd;

Overwegende, dat — alle omstandigheden in aanmerking genomen — naar 's Raads oordeel dit bewijs voldoende grond zoude opleveren voor toewijzing van appelland's vordering in appel — ware het niet, dat ter terechtzitting tevens is komen vast te staan, dat appelland in oktober 1942 bovenbedoelde koopprijs ad f 60.000,— heeft betaald met waardeloze in guldens omgezette rijksmarken;

Overwegende, dat deze betaling is mogelijk gemaakt door de verordening no. 65/1941 d.d. 1 april 1941 van den Rijkscmissaris voor het bezette Nederlandse gebied, waarbij de deviezen-grens tussen dat gebied enerzijds en de gebieden, waarvoor destijds de Duitse deviezenwet in haar uitvoeringsvoorschriften van kracht waren anderzijds, werd opgeheven;

Overwegende, dat die verordening was onrechtmatig, in strijd met het volkenrecht tot stand gekomen, en dat zij voor de Nederlandse volksgemeenschap noodlottige gevolgen heeft meegebracht, aangezien die verordening een vrij betalingsverkeer tussen genoemde gebieden geschapen heeft, waardoor de ingezetenen van alle gebieden, waarbinnen de Rijksmark wet-

tig betaalmiddel was, zonder enige beperking marken in guldens konden omzetten tegen een koers van f 0,7536 per Rijksmark, van welke gelegenheid op uitgebreide schaal gebruik is gemaakt;

Overwegende, dat het Nederlandse volk tengevolge hiervan een belangrijk deel van zijn oorspronkelijk vermogen verloren heeft en, indien in een geval als het onderhavige het vermogen aan appelland zoude worden teruggegeven, appelland van zijn onrechtmatige en voor de Nederlandse volksgemeenschap schadelijke handeling onbeperkt voordeel zoude genieten;

Overwegende, dat de Raad, van hetgeen hierboven is overwogen het een tegen het ander afgewende, van oordeel is, dat naar redelijkheid en billijkheid appelland's verzoek, dat hem alsnog zal worden toegewezen de vordering op de V.V.R.A. ad f 60.000,— worde ontzegd, doch dat anderzijds het N.B.I. worde veroordeeld om aan appelland een vergoeding toe te kennen, welke naar redelijkheid is te stellen op de helft van de uitkering, welke de Staat der Nederlanden op deze vordering op de V.V.R.A. heeft of zal ontvangen;

Rechtdoende in hoger beroep:

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut tot afwijzing van het verzoek tot teruggave van het vorenbedoelde vermogen, evenwel met dien verstande, dat het Nederlandse Beheersinstituut wordt veroordeeld tot betaling aan appelland van de helft van de uitkering welke de Staat der Nederlanden op de vordering tegen de Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt te dezer zake heeft of alsnog zal ontvangen.

No. 56/521

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 22
December 1953 (Mrs. Schreuder, van Zeggelen en van Schaeck Mathon).

Door het opnemen van gelden door een verwalter uit de kas van een ondervervalting staand bedrijf, ook al is deze opname geschied binnen de kring zijner toenmalige bevoegdheden en in de boeken verantwoord, is daardoor nog geenszins een niet voor nietigverklaring in aanmerking komende rechtsbetrekking ontstaan.

Indien verzoekster door deze opna-

me op enigerlei wijze zoude zijn gebaat, ware er voor de Raad aanleiding de gevraagde nietigverklaring achterwege te laten, doch hiervan is niets gebleken.

De door de opname ontstane rechtsbetrekking nietig verklaard en gerequesteerde veroordeeld om aan verzoekster het opgenomen bedrag met rente terug te betalen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 28 Juni 1951 ingekomen verzoekschrift van de commanditaire vennootschap onder de firma *Gomperts & Lezer*, gevestigd te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. A. B. Gomperts, advocaat te Amsterdam;

Gezien een op 26 September 1951 ingekomen verweerschrift van A. M. *Scheer* te Amsterdam, gemachtigde Mr. P. B. H. van den Beld, advocaat te Amsterdam;

Gezien een op 26 November 1951 ingekomen nader verzoekschrift van de c.v. onder de firma *Gomperts en Lezer*, waarbij enige aanvullingen en wijzigingen van het voornoemde op 28 Juni 1951 ingekomen verzoekschrift worden verzocht;

Gezien de overgelegde stukken en gehoord de gemachtigden van partijen, de verweerder, alsmede de getuigen A. W. Keuker, C. Schildhuizen en D. M. Kemper, allen wonende te Amsterdam;

Overwegende, dat het verzoek strekt, dat verweerder aan verzoekster een door verweerder, als „Verwalter” aan de handelszaak van verzoeksters rechtsvoorganger tijdens de bezetting te eigen behoefte, althans onrechtmatig onttrokken bedrag van f 10.000,— met rente en kosten zal betalen, benevens dat het door verzoekster onder zich zelve voor deze vordering gelegd conservatoir beslag, zal worden van waarde verklaard;

Overwegende, dat verweerder er zich in de eerste plaats op heeft beroepen, dat verzoekster dezelfde vordering bij de burgerlijke rechter heeft aanhangig gemaakt en het in strijd is met de goede proces-orde dat verzoekster gelijktijdig aan twee rechterlijke colleges haar zaak ter beoordeling voorlegt;

Overwegende, dat bij de mondelinge

behandeling van dit geschil is gebleken, dat de burgerlijke rechter zich bij gewijsde onbevoegd heeft verklaard om van verzoeksters vordering kennis te nemen en de Raad, waar zij de ingestelde vordering tot haar competentie acht, van oordeel is dat ongeacht het vroegere beroep van verzoekster op de burgerlijke rechter dit geschil onder deze omstandigheden aan haar oordeel kan worden onderworpen;

Overwegende, dat verweerder voorts de Raad in deze onbevoegd acht, omdat verzoekster hare vordering niet bij het Nederlandse Beheersinstituut heeft aangemeld, hetwelk het aan de Staat vervallen vermogen van verweerder beheert en verzoekster derhalve niet verweerder had moeten aanspreken, doch hoogstens het Nederlandse Beheersinstituut had kunnen verzoeken hare vordering alsnog te erkennen;

Overwegende, dat evenwel uit een door verzoekster overgelegde verklaring van het Nederlandse Beheersinstituut is gebleken, dat het beheer over het vermogen van verweerder reeds vóór het aanhangig maken door verzoekster van deze procedure, op 4 December 1949 is geëindigd en naar oordeel van de Raad voor verzoekster onder die omstandigheden generlei beletsel aanwezig is om zijn aanspraken tegen verweerder in deze procedure voor de Raad geldend te maken;

Overwegende, dat verweerder heeft erkend, als Verwalter van verzoeksters rechtsvoorganger f 10.000,— aan de geldmiddelen van deze te hebben onttrokken, doch er zich op beroept, dat deze binnen de kring van zijn toenmalige bevoegdheden geschiedde opname, in de boeken van verzoeksters rechtsvoorganger is verantwoord; hij daarvan slechts f 5.000,— onder zich heeft gehouden en f 5.000,— ter bewaring aan zijn zwager J. P. Pier heeft ter hand gesteld, die vóór diens vertrek naar Duitsland dit bedrag aan hem teruggaf onder aftrek van f 2.000,—, die hij meende aan provisie te vorderen te hebben; tenslotte verweerder na zijn ontslag als Verwalter, aan zijn opvolger H. W. Nagel f 10.000,— heeft moeten afgeven en om deze reden voor de verdwijning van deze f 10.000,— niet aansprakelijk is;

Overwegende, dat waar de functie van verweerder als „Verwalter” berustte op een verordening van de bezetter die wordt geacht nimmer van

kracht geweest te zijn, uit de aard der zaak een opname van gelden door deze Verwalter bij verzoeksters rechtsvoorganger, ook al is deze opname binnen de kring zijner toenmalige bevoegdheden geschied en verantwoord in de boeken van verzoeksters rechtsvoorganger, daardoor nog geenszins een niet voor nietigverklaring in aanmerking komende rechtsbetrekking heeft doen ontstaan;

Overwegende, dat voor de Raad aanleiding zou kunnen bestaan geheel of ten dele anders te bepalen, indien de rechtsvoorganger van verzoekster althans op enigerlei wijze door deze opname was gebaat, hetgeen niet in enig opzicht is gebleken, noch gesteld door verweerder, die bovendien niet heeft weersproken dat hij zijn salaris als Verwalter regelmatig en volledig ontving;

Overwegende, dat indien verweerder een gedeelte van het door hem opgenomen bedrag aan zijn zwager J. P. Pier in bewaring gaf en dit op een later tijdstip slechts gedeeltelijk van hem terugontving, zulks — daargelaten dat van de juistheid dezer bewering niet is gebleken — in de aansprakelijkheid van verweerder tegenover verzoeksters rechtsvoorganger voor het gehele door hem opgenomen bedrag geen verandering brengt, ook niet al heeft verweerder enige tijd na zijn opname der f 10.000,— aan de boekhouder van verzoeksters rechtsvoorganger een door hem getekend kasstuk gegeven, dat van genoemd bedrag f 5.000,— ten laste van Pier geboekt moest worden;

Overwegende, dat de Raad verweerder op diens verzoek ten overvloede nog in de gelegenheid heeft gesteld om door getuigen te bewijzen, dat hij de in geding zijnde f 10.000,— aan H. W. Nagel, in diens hoedanigheid van opvolgend Verwalter over verzoeksters rechtsvoorganger heeft betaald;

Overwegende, dat de hiertoe door verweerder voorgebrachte getuige D. M. Kemper, slechts heeft verklaard, dat hij eenmaal getuige is geweest van een ruzie tussen verweerder en Nagel, waaruit hij opmaakte dat het om sleutels en geld ging en dat hij uit uitlatingen van personeel op het kantoor van Nagel opmaakte, dat verweerder het geld waar de ruzie over liep aan Nagel heeft gegeven;

Overwegende, dat afgezien er van

dat hierbij geenszins duidelijk is geworden op welk geld en tot welk bedrag deze verklaring betrekking heeft, er voor de Raad nog minder aanleiding is aan deze enkele verklaring waarde toe te kennen, omdat verweerder blijkens zijn mededeling bij Nagel in dienst was als z.g. informator, welke functie bestond in het inwinnen van informatie omtrent de activa van zaken die in aanmerking kwamen om geliquideerd te worden en Nagel als Verwalter van talrijke Joodse zaken, blijkens verklaring van genoemde getuige een overwegende, zo niet uitsluitende belangstelling had voor de geldmiddelen die hij kans zag aan die zaken te onttrekken;

Overwegende, dat de Raad evenmin waarde kan toekennen aan een overgelegde verklaring enkel behelzende dat verweerder f 10.000,— onder zich heeft genomen uit de zaak Gomperts en Lezer en heeft afgedragen aan Hans W. Nagel, welke verklaring is getekend en gedagtekend 25 April 1950 door zekere Janny Kamp Hiemstra te New York, die blijkbaar dezelfde is, die volgens uitlating van genoemde getuige Kemper destijds Nagel pappie placht te noemen;

Overwegende, dat op vorenstaande gronden het achterwege laten van het verzochte ingrijpen onredelijk ware en de verzochte nietigverklaring dient te worden uitgesproken, met veroordeling van verweerder tot betaling van het gevorderde bedrag met de daarover gevorderde rente ad 4 % sedert de dag waarop het bedrag door verweerder aan de geldmiddelen van verzoeksters voorganger werd onttrokken;

Overwegende, dat verzoekster bij exploit van de deurwaarder B. Douma te Amsterdam, d.d. 23 November 1951 onder zich zelve ten laste van verweerder conservatoir beslag heeft gelegd en bij haar aanvullend verzoekschrift ingekomen 26 Maart 1951 o.m. van waarde verklaring van voormeld conservatoir beslag heeft verzocht met bepaling, dat zij van verweerder onder zich heeft de som van f 602,60 ter zake van geliquideerde proceskosten en nakosten;

Overwegende, dat verweerder dit beslag, waarbij niet eerder tot betaling van bedoelde kosten was aangemaand, praematuur heeft geacht, doch de Raad mede uit aanmerking van het belangrijke door verweerder, die mededeelde

„van de steun” te leven, aan verzoekster verschuldigde bedrag, dit bezwaar geen beletsel acht voor de van waarde verklaring van het beslag;

Overwegende, dat verweerder het door verzoekster gestelde kostenbedrag niet heeft bestreden, doch heeft aangevoerd, dat de daarin begrepen zgnde. nakosten aan de procureur van verweerder en niet aan verweerder toekomen, welke opvatting naar oordeel van de Raad geen steek houdt, immers evenals de geliquideerde kosten te vorderen zijn door, respect. verschuldigd zijn aan de procederende partijen, ook de als sequel daarvan te vorderen, respect. verschuldigde nakosten evenmin toekomen aan of betaald dienen te worden door de uiteraard geen procespartij zijnde procureurs van partijen;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de rechtsbetrekking ontstaan tussen verweerder en het door hem aan de geldmiddelen van verzoeksters voorganger onttrokken bedrag van f 10.000,—;

Veroordeelt verweerder om aan verzoekster te betalen de somma van f 10.000,— (tien duizend gulden) met de rente over dat bedrag ad 4 % vanaf 7 Juni 1944 tot de voldoening;

Verklaart van waarde het ten deze bij exploit van de deurwaarder B. Douma te Amsterdam d.d. 23 November 1951 onder verzoekster gelegd conservatoir beslag, met bepaling dat verzoekster van verweerder een bedrag van f 602,60 onder zich heeft;

Veroordeelt verweerder in de kosten dezer procedure, met inbegrip van die van het beslag en tot heden aan de zijde van verzoekster begroot op f 200;

Ontzegt het meer of anders gevorderde.

No. 56/522

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
24 November 1954 (Mrs Prof. Duyfjes, Prof. Wiarda en van Vrijberghe de Coningh).

Het N.B.I. heeft van appellant betaling gevorderd van f 38.500.— wegens een, van een Duitse firma ontvangen, koop prijs voor een motorjacht, welk jacht niet zou zijn geleverd. Appellant is hiertegen in beroep gekomen, stellende dat de koopovereenkomst is tot

stand gekomen met de eigenaar der Duitse firma, Mr Lord, die de Peruaanse nationaliteit bezit en dat het jacht door hem is geleverd.

Het N.B.I. heeft niets aangevoerd, waardoor de juistheid van het gestelde wordt aangetast, zodat, indien er een vordering tot terugbetaling zoude bestaan, deze vordering niet valt onder het B.V.V.

Beschikking N.B.I. vernietigd.

(Artt. 20 en vlg., 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het beroepschrift van H. J. Scholtz, wonende te Hilversum tegen de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 21 November 1953 te zijnen aanzien gewezen;

Gezien de stukken;

Gehoord Mr G. Dekker, namens het Nederlandse Beheersinstituut, alsmede H. J. Scholtz, bijgestaan door Mr P. Zonderland;

Overwegende, dat Scholtz in beroep is gekomen van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut waarbij dit heeft vastgesteld, dat Scholtz onder zich had een bedrag van f 38.500.—, dat als vijandelijk vermogen moest worden aangemerkt, en dat Scholtz dit bedrag binnen een maand aan het Nederlandse Beheersinstituut moest betalen;

dat deze beschikking steunde op de navolgende door het Nederlandse Beheersinstituut gestelde omstandigheden:

Scholtz heeft op 12 September 1944 een bedrag van f 38.500.— ontvangen, dat hem door bemiddeling van de Rijnse Handelsbank N.V. was overgemaakt door de Duitse firma Carlowitz & Co te Hamburg;

Deze betaling geschiedde op grond van een overeenkomst, waarbij Scholtz aan de firma Carlowitz & Co—een Duitse rechtspersoon—voor een koop som van f 38.500.— een motorjacht verkocht;

Scholtz heeft de levering van het motorjacht niet kunnen aantonen;

De overeenkomst tussen Scholtz en de firma Carlowitz & Co is bovendien

op grond van het bepaalde bij art. 6 lid c, van het K. B. A 6, nietig en blijkens besluit van de Commissie Gedelegeerden A 6 dd. 14 October 1953 is deze nietigheid niet opgeheven;

De firma Carlowitz & Co heeft genoemd bedrag van f 38.500.— dus onverschuldigd betaald en haar recht op terugvordering daarvan is als vijandelijk vermogen van rechtswege in eigendom op de Staat der Nederlanden overgegaan;

Overwegende, dat Scholtz tegenover bovenstaande stellingen drieërlei verweer heeft gevoerd;

1e Het jacht is verkocht niet aan de firma Carlowitz, doch aan de firmant van deze firma zekere Otomar Frederico Leopoldo Lord, die de peruaanse nationaliteit had;

2e Het jacht is op de voor de aflevering overeengekomen plaats geleverd, doch de levering is moeilijk te bewijzen, omdat de gehele boekhouding van Scholtz met alle daarbij behorende bescheiden destijds door het Nederlandse Beheersinstituut in beslag is genomen en niet door Scholtz is terugontvangen. Waarschijnlijk is het jacht als gevolg van oorlogshandelingen niet te Hamburg aangekomen;

3e Het gehele vermogen van verzoeker is verbeurd verklaard en zo er al een vordering, als door het Nederlandse Beheersinstituut gepretendeerd, bestaat, dan moet deze uit dat vermogen worden voldaan;

Overwegende, dat bij de mondelinge behandeling is gebleken, dat het Nederlandse Beheersinstituut de onderhavige transactie op het spoor is gekomen door een brief van 12 October 1949 van de firma Carlowitz & Co, waarin deze firma over het onderhavige jacht van het Nederlandse Beheersinstituut bepaalde inlichting verzocht;

dat deze brief aldus aanvangt: „In 1944 the owner of our firm, Mr. Otomar Frederico Leopoldo Lord, Peruvian National, bought a motor-yacht of Messrs. H. J. Scholtz Scheepvaartbedrijf, 18 Surinamelaan, Hilversum and also paid the value of f 38.500.—;”

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut geen feiten heeft aangevoerd, die er op zouden kunnen wijzen, dat de in genoemde brief gedane mededeling niet met de waarheid in overeenstemming is en de Raad ook

overigens geen aanleiding kan vinden aan de juistheid van die mededeling te twijfelen;

Overwegende, dat Scholtz aan de Raad heeft overgelegd een brief van de Niederländische Handelskammer für Deutschland van 6 November 1952, waaruit blijkt dat volgens ingewonnen inlichtingen Lord inderdaad de Peruaanse nationaliteit bezat;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat, voorzover uit de gestelde transactie en betaling een vordering op Scholtz tot terugbetaling van genoemde f 38.500.— voortvloeit, de desbetreffende vordering toekomt niet aan de firma Carlowitz & Co, die volgens het Nederlandse Beheersinstituut een Duitse rechtspersoon is, doch aan genoemde Lord, die de Peruaanse nationaliteit bezit;

dat die vordering dus niet in eigendom is overgegaan op de Staat en Scholtz te dier zake geen schuld heeft aan het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat het beroep derhalve gegrond is;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking, waarvan beroep en verstaat, dat voor Scholtz te dezer zake geen schuld aan het Nederlandse Beheersinstituut bestaat;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten in dit geding aan de zijde van Scholtz begroot op f 125.—.

No. 56/523

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
15 oktober 1955 (Mrs van Haeften, van Walsem en Wery).

Appellant heeft tijdens de bezetting van Duitse firma's hout gekocht voor een factuurbedrag van ruim f 7.500.—. Het N.B.I. heeft van appellant betaling van dat bedrag gevorderd, vermeerderd met 6 procent rente en 25 procent boete wegens nalatigheid. Appellant heeft hiertegen verweer gevoerd, stellende dat de levering ondeugdelijk was en de waarde van het geleverde hoogstens f 3.500, —was geweest.

De koopovereenkomst is nietig op

grond van art. 10 A 6. Het N.B.I. kan derhalve niet vorderen de factuurprijs, doch alleen de teruggave van het geleverde of de tegenwaarde ten tijde van de levering. Bij gebreke van bewijs stelt de Raad deze waarde vast op het door appelland aangeboden bedrag.

Beslissing N.B.I. vernietigd met veroordeling van appelland tot betaling van f 3.500,— vermeerderd met 4 procent rente vanaf 1 april 1946.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133—artt. 20, 24; A 6, art. 10).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien:

1. het verzoekschrift (R.19.122) van A. Heinen, handelende onder de naam Meubelfabriek „Het Oosten”, wonnende te Varsseveld, appelland, gemachtigde Drs. W. D. A. den Hartog, accountant te Rotterdam, ingekomen ter Griffie op 31 Juli 1951, waarbij appelland komt in beroep van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, gedagtekend 's-Gravenhage 9 Juli 1951 FE'67'2767, en verzoekt die beslissing te vernietigen;
2. het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut (het N.B.I.), geappelleerde, ingekomen ter Griffie op 17 April 1952, waarbij het N.B.I. verzoekt appelland in zijn beroep niet ontvankelijk te verklaren of wel dat beroep af te wijzen, kosten rechtens;
3. de overige stukken van het geding, waaronder de beschikking, waarvan beroep, van welke stukken de inhoud als hier overgenomen moet worden beschouwd;

Gehoord ter terechtzittingen van 22 Mei 1953 en 26 Juni 1954, gehouden voor de mondelinge behandeling van deze zaak, appelland bij monde van zijn voornoemde gemachtigde en het N.B.I. bij monde van Mr. G. Dekker, vertegenwoordiger van dat Instituut;

Overwegende, dat ter terechtzitting van 22 Mei 1953 appellantes gemachtigde alsnog aan de Raad heeft overgelegd een behoorlijk gezegelde volmacht, zomede een afschrift van de beslissing, waarvan beroep, waarop het N.B.I. zijn verzoek appelland niet ontvankelijk te verklaren in zijn beroep heeft ingetrokken, en de Raad vervol-

gens ten principale partijen heeft in overweging gegeven de zaak alsnog in der minne tot een einde te brengen, waarin partijen echter niet zijn geslaagd;

Overwegende, dat het N.B.I. bij zijn voormelde beslissing van appelland heeft gevorderd betaling van een bedrag van f 7.523,74, vermeerderd met rente ad 6 procent per jaar van 1 April 1946 af, benevens een boete van 25 procent van de hoofdsom ad f 1.880,93, wegens verzuim van tijdige aangifte en afdracht van vijandelijk vermogen, bestaande in de gelden door appelland verschuldigd aan Gebrüder Alex te Berlijn ad f 57,17 en aan Schildknecht und Rall & Gerber A.G. te Stuttgart ad RM. 9907,87 of f 7.466,57, te zamen f 7.523,74, ter zake van door appelland tijdens de vijandelijke bezetting van die Duitse leveranciers gekochte en ontvangen partijen hout;

Overwegende, dat appelland in zijn voormeld verzoekschrift daartegen heeft aangevoerd, kort samengevat: dat het geleverde hout was ondeugdelijk, namelijk hoofdzakelijk bestond in gezaagde takken, en hij dan ook niet voornemens was het door de Duitse leveranciers gevorderde bedrag te betalen, doch ten hoogste bereid zou zijn geweest een bedrag van f 3,500,— te vergoeden; dat het hout — ook al wegens onbruikbaarheid voor de meubelfabriecage — door de Geallieerden is gebruikt om sloten te dempen teneinde de doortocht van tanks bij de bevrijding te vergemakkelijken, en de leiding van de Meubelfabriek „Het Oosten” mede daarom zich aan de zaak niets meer heeft laten gelegen liggen;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn verweerschrift een en ander heeft betwist, en subsidiair heeft aangevoerd, dat, voor zover appelland mocht stellen, dat de koopovereenkomsten, op grond waarvan het hout is geleverd, nietig zijn krachtens het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd (Stbl. No. A 6), voor de Duitse leveranciers zou zijn ontstaan een recht op terugvordering van het geleverde, bij gebreke van de mogelijkheid van teruggave te vervangen door betaling van een bedrag, gelijk aan de factuurwaarde, welk recht van de Duitse verkopers krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) zou zijn overgegaan op de Staat der Nederlanden, zodat het N.B.I. ook in dat geval terecht voormelde hoofdsom, renten en boete van appelland zou vorderen;

Overwegende te dien aanzien, dat vaststaat, dat voormelde schulden van appelllant zijn ontstaan door levering en ontvangst in Nederland van partijen hout krachtens koopovereenkomsten, welke appelllant in het jaar 1944 heeft aangegaan met Gebrüder Alex te Berlijn en met Schildknecht und Rall & Gerber A.G. Stuttgart, alzo met vijandelijke onderdanen in de zin van voormeld Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd, zonder de vereiste voorafgaande toestemming van de in dat Besluit bedoelde Commissie, weshalve die overeenkomsten krachtens artikel 10 van meerbedoeld Besluit zijn van rechtswege nietig en deze nietigheid ingevolge artikel 3 door de Raad ambtshalve is uit te spreken, hetgeen hieronder zal geschieden, nu niet is gebleken, dat de daartoe bevoegde autoriteit de nietigheid heeft opgeheven;

dat dit ten gevolge heeft, dat de Staat der Nederlanden, die ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen, ten deze vertegenwoordigd door het N.B.I., uitoefent de rechten van de Duitse verkopers, recht heeft de partijen hout, welke die verkopers ter voldoening aan de nietige koopovereenkomsten aan appelllant hebben geleverd, als onverschuldigd geleverd terug te vorderen, zulks wijl appelllant ten nadele van de verkopers ongerechtvaardigd zou worden verrijkt, indien hij zou behouden hetgeen hij ingevolge die nietige overeenkomsten van de kopers heeft ontvangen;

Overwegende, dat voorts vaststaat, dat appelllant niet in staat is het ontvangen hout terug te leveren doordien dat intussen is teloorgegaan, zodat hij de waarde daarvan zal moeten vergoeden, welke waarde het N.B.I. stelt op een bedrag, gelijk aan de factuurwaarde ad. f 7.523,74, zulks ten onrechte, vermits de factuurwaarde is gegrond op de nietige koopovereenkomsten, waarmede geen rekening mag worden gehouden, en als maatstaf slechts mag dienen de werkelijke waarde van het hout ten dage van de ontvangst door appelllant;

dat appelllant nu heeft aangevoerd, dat hij bereid was en is als deze waarde te vergoeden ten hoogste f 3.500,—, weshalve het N.B.I. de door hetzelfde gestelde en gevorderde hógere waarde heeft te bewijzen, welk bewijs het niet heeft aangeboden, zulks kennelijk niet, wijl het niet bij machte is dat te leveren, zodat bij gebreke van nadere gegevens de waarde van het hout ten dage

van de ontvangst door appelllant is te begroten op het door appelllant gestelde en aangeboden bedrag van f 3.500.—;

Overwegende tenslotte ten aanzien van de door het N.B.I. gevorderde rente en boete, dat appelllant door de overgelegde schriftelijke verklaringen van S.D. Gussinklo, landbouwer te Varsseveld, en Th. Letteboer, stationschef aldaar, heeft aannemelijk gemaakt, dat het hout bij de bevrijding door de Geallieerden is gevorderd en is gebruikt ten behoeve van de doortocht van tanks;

dat de Raad onder deze omstandigheden geloof wil hechten aan appellants verontschuldiging voor zijn nalatigheid in de aangifte en afdracht van de aan de Duitse verkopers verschuldigde gelden en daarin termen vindt de gevorderde rente te beperken tot 4 procent en het opleggen van boete achterwege te laten;

RECHTDOENDE IN BEROEP:

Spreekt ambtshalve uit de nietigheid van de onderhavige koopovereenkomsten, door appelllant in het jaar 1944 aangegaan met Gebrüder Alex te Berlijn en met Schildknecht und Rall & Gerber A.G. te Stuttgart;

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 9 Juli 1951, PE'67/2767, waarvan beroep;

Veroordeelt appelllant aan het Nederlandse Beheersinstituut ter zake voorschreven tegen behoorlijk bewijs van kwijting te betalen de som van f 3.500 (drie duizend vijf honderd gulden), met de rente daarvoor ad 4 procent per jaar van 1 April 1946 af tot de dag der voldoening;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding aan de zijde van appelllant gevallen, tot deze uitspraak begroot op f 125,— (een honderd vijf en twintig gulden).

No. 56/524

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 21 november 1955 (Mrs Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Niet degeen, die de effecten ten tijde der na-aanmelding in zijn bezit heeft, moet als de „tegenwoordige bezitter” van art. 39 sub 2 lid 6 K.B. E 100 worden beschouwd, maar alleen degeen,

die de effecten tijdens de inleverings-termijn (15 april 1945 tot 1 augustus 1946) in zijn bezit had.

Nu appellant niet als „tegenwoordige bezitter” kan worden aanvaard, is een onderzoek naar de vraag of hij door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk redelijkerwijs bij de registratie niet is kunnen opkomen, overbodig.

Beslissing Afdeling Effectenregistratie bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 39, 81, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 27 april 1955 ter Griffie van de Raad te 's-Gravenhage ingekomen verzoekschrift van **Cornelis Brouwer** te Petten, gemeente Zype (appellant) gemachtigde Mr. Dr. C. Berkhouwer advocaat en procureur te Alkmaar, bij welk verzoekschrift appellant tijdig in beroep is gekomen van de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie (Afd. E. R.) van deze Raad d.d. 31 maart 1955 houdende afwijzing van zijn verzoek tot na-aanmelding met betrekking tot de in de beslissing genoemde effecten;

Gezien het schriftelijk antwoord d.d. 5 juli 1955 van de Minister van Financiën namens de **Staat der Nederlanden** waarin geconcludeerd wordt tot bekrachtiging van de beslissing, waarvan beroep;

Gelezen een expeditie van voormelde beslissing;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op de zitting van 24 oktober 1955;

Overwegende, dat appellant zijn beroep grondt op art. 68 lid 5 a, b en c van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (K.B. E 100) en ter adstructie van zijn beroep aanvoert, dat de Afd. E.R. ten onrechte aan appellant geen erkenning van eigendom der litigieuze effecten heeft verleend;

dat appellant in zijn appel-request verzoekt de beslissing van 31 maart 1955 te vernietigen en appellant te erkennen als eigenaar der effecten;

dat appellant echter ter zitting van 24 oktober 1955 met toestemming van de Raad zijn verzoekschrift in die zin heeft gewijzigd, dat daarin verzoekt wordt hem alsnog toe te laten tot na-aanmelding der fondsen;

Overwegende, dat een verzoek tot na-aanmelding slechts voor inwilliging door de Afd. E.R. vatbaar is, wan-

neer voldaan is aan het in art. 81 van net K.B. E 100 bepaalde;

dat dit artikel twee eisen stelt n.l. ten eerste dat het verzoek gedaan wordt door een tegenwoordige of een vroegere bezitter van het effect, waarvoor na-aanmelding wordt verzocht, en ten tweede, dat deze tegenwoordige of toekomstige bezitter door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk bij de registratie redelijkerwijs niet is kunnen opkomen;

Overwegende, dat de Raad eerst wil onderzoeken of appelland in casu als tegenwoordige bezitter van de litigieuze effecten kan worden aangemerkt;

Overwegende, dat appelland aanvoert, dat hij gedurende meer dan 30 jaar in de Verenigde Staten van Amerika verbleef en pas in oktober 1951 is gerepatriëerd;

dat hij gedurende zijn verblijf in de Verenigde Staten regelmatig geld voor onderhoud van vrouw en kinderen hierheen heeft overgemaakt, welk geld door zijn zoon J. G. Brouwer te Petten in ontvangst genomen werd;

dat de litigieuze effecten in de jaren 1943 en 1944 door zijn schoonzoon Dubbeld, die in 1945 is overleden, door tussenkomst van de firma de Lange en de Moraaz te Alkmaar ter beurse van Amsterdam zijn gekocht;

dat Dubbeld de gekochte fondsen heeft betaald met het geld, dat hem door zijn zwager J. C. Brouwer werd ter handgesteld van de contanten, welke deze na het voor onderhoud van het gezin van appellant bestede onder zich had, en dat deze na levering de effecten aan zijn zwager heeft overhandigd;

dat hij in december 1951 een verzoek tot na-aanmelding bij de Afd. E.R. heeft ingediend;

Overwegende, dat J. C. Brouwer voornoemd destijds aan de Inspecteur der Belastingen te Schagen heeft verklaard, dat er ook wel een bedrag van ongeveer zes duizend gulden van hem kon zijn bij het geld, waarmede de effecten gekocht zijn;

Overwegende, dat de Afd. E.R. het verzoek van appellant tot na-aanmelding heeft afgewezen omdat zij hem niet als tegenwoordige bezitter der betreffende effecten in de zin van art. 39 lid 6 van het K.B. E 100 kon aanmerken, aangezien hij op geen enkele wijze heeft kunnen aantonen hoeveel en wanneer hij geld voor onderhoud van zijn gezin heeft overgemaakt en ook de bewering, dat van het geld effecten

zijn gekocht, door niets bewezen is;

Overwegende, dat naar 's Raads oordeel de Afd. E.R. (daargelaten of de gebezigde motivering juist is) terecht heeft aangenomen, dat appellant niet als tegenwoordige bezitter der litigieuze effecten kan worden beschouwd;

dat immers niet is komen vast te staan, dat appellant in het tijdvak, waarin aanmelding ter registratie had moeten plaats vinden (15 april 1945 tot 1 augustus 1946) bezitter van de effecten is geweest, terwijl evenmin bewezen is, dat zijn zoon J. C. Brouwer namens hem het bezit der fondsen uitoefende;

dat in de bedoelde periode J. C. Brouwer de effecten onder zich had, zodat moet worden aangenomen, dat hij het bezit der fondsen voor zich zelf uitoefende, aangezien men volgens art. 590 B.W. geacht wordt voor zich zelf te bezitten, zolang niet bewezen is, dat men heeft aangevangen voor een ander te bezitten, welk bewijs in casu niet geleverd is;

dat dus J. C. Brouwer als tegenwoordige bezitter in de zin van art. 39 lid 6 van het K.B. E 100 moet worden aangemerkt en hij, en niet appelland, de effecten ter registratie op eigen naam had moeten aanmelden, wat evenwel niet geschied is;

dat appelland's stelling, dat hij als tegenwoordig bezitter van de litigieuze effecten moet worden beschouwd, omdat hij ze ten tijde van de na-aanmelding (19 december 1951) in zijn bezit had niet steunt op de wet, daar uit de artikelen 39 lid 6 in verband met de artikelen 42 e.v. van het Besluit E 100 volgt, dat alleen hij als zodanig wordt beschouwd, die de effecten tijdens de inleveringstermijn in zijn bezit had;

Overwegende, dat nu de Raad appelland niet als tegenwoordige bezitter der litigieuze effecten kan aannemen, een onderzoek naar de vraag of hij door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk redelijkerwijs bij de registratie niet is kunnen opkomen, achterwege kan blijven;

Overwegende, dat de Afd. E.R. mitsdien terecht het verzoek van appelland tot na-aanmelding der effecten met haar beslissing van 31 maart 1955 heeft afgewezen en moet worden beslist als volgt.

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep.

No. 56/525

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING

Rechtspraak Amsterdam, 22 november 1955 (Mrs. Raedt, Mijnsen en Köster).

Als „tegenwoordige bezitter” in de zin van art. 39 lid 2 sub 6 E 100 moet niet appellante, maar haar, in augustus 1949 overleden, echtgenoot worden aangemerkt. Voor de beslissing is derhalve alleen van belang of appellante's overleden echtgenoot door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk bij de registratie redelijkerwijze niet is kunnen opkomen.

De Raad acht deze omstandigheden aanwezig en vernietigt de beslissing van de Afd. Effectenregistratie met terugwijzing van de zaak naar de genoemde afdeling.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 39, 81, 68)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken waaronder:

- a. een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 23 maart 1955, gegeven op het verzoek tot na-aanmelding dd. 31 maart 1951 ten name van wijlen de heer T. C. Kroon te Amsterdam met betrekking tot 1/f 1000,— 3½% Gem. Amsterdam 1937 1ste Ing., no. 7535
1/f 1000,— cert. gew. aand. Lever Bros & Unilever, no. 108959;
- b. een verzoekschrift no. 155/55 ingekomen 5 april 1955, waarbij **Louise Henriette Maria Hemmert**, wed. van **Ir. Tjepke Cornelis Kroon**, in hare hoedanigheid van voogdes over haar minderjarige kinderen:
  1. Tjepke Peter Kroon, geboren te Apeldoorn op 31 maart 1935;
  2. Louise Maria Josine Kroon, geboren te Naarden 18 mei 1938; appellante, gemachtigde Mr. Th. J. Jurgens te Amsterdam, in hoger beroep komt van voormelde beslissing.
- c. een verweerschrift van de **Minister van Financiën** ingekomen 13 juni 1955;

Gehoord appellante en haar gemachtigde ter zitting van 17 september 1955;

Overwegende, dat appellante als grief heeft aangevoerd, dat de Afdeling Ef-

fectenregistratie ten onrechte haar verzoek tot na-aanmelding van de bovengemelde effecten heeft afgewezen;

Overwegende, dat de Raad met de Afdeling Effectenregistratie van oordeel is, dat als „tegenwoordige bezitter” in de zin van art. 39 lid 2 sub 6 E 100 dient te worden beschouwd de in Augustus 1949 overleden echtgenoot van appellante;

dat derhalve niet terzake doet hetgeen appellante heeft gesteld omtrent de voor haar bestaan hebbende onmogelijkheid om de litigieuze effecten tijdig ter registratie aan te melden, doch uitsluitend beslissend is of **appellantes overleden echtgenoot** door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk bij de registratie redelijkerwijze niet is kunnen opkomen;

Overwegende, dat appellante dusdanige omstandigheden in casu aanwezig achtende, heeft aangevoerd, dat haar echtgenoot reeds vele jaren lijdende was aan ernstige verstandsverbijstering, welke in hoge mate is verergerd doordat hij tijdens de bezetting van Nederland ruim 2 jaren achtereen in Duitse concentratiekampen heeft moeten doorbrengen, waardoor zijn geestesgesteldheid dermate heeft geleden, dat hij zich op 18 augustus 1949 zonder aanwijsbare oorzaak te Diemen van het leven heeft beroofd;

Overwegende, dat de Staat het door appellante omtrent de geestesgesteldheid van wijlen haar echtgenoot gestelde niet gemotiveerd heeft tegengesproken, doch erop heeft gewezen, dat hieruit geenszins blijkt, dat appellantes echtgenoot door omstandigheden onafhankelijk van zijn wil niet tijdig ter registratie kon opkomen, aangezien door hem enkele andere stukken wel tijdig ter registratie waren aangemeld, waaruit voortvloeit, dat appellantes echtgenoot met de aanmeldingsplicht op de hoogte was, terwijl hij, indien hij de onderhavige stukken niet in zijn bezit had, volgens het standpunt van de Staat had dienen te opponeren;

Overwegende, dat ter gelegenheid van de mondelinge behandeling door F. J. R. Kingma als getuige zakelijk het volgende is verklaard:

„Ik kende Kroon al jaren voor de oorlog. Tijdens de bezetting is hij bij mij ondergedoken. Hij was helemaal „absent”. Na de bevrijding heeft hij mij twee effecten ter inlevering gebracht.

Ik heb hem toen gevraagd of hij niet meer stukken had, waarop hij antwoordde: „Dat wil ik niet weten voor mijn vrouw”. Kroon is na de bevrijding in '48 naar de Ursula Kliniek in Wassenaar gegaan en heeft later zelfmoord gepleegd.

Hij was bang, dat ik aan zijn vrouw zou vertellen dat hij effecten had. Hij vroeg mij of hij verplicht was dat aan zijn vrouw te vertellen, hetgeen ik ontkenkend beantwoordde. Ik kon niet zakelijk met hem redeneren. Het is voor mij alleszins aannemelijk, dat Kroon door zijn geestesgesteldheid er niet toe is kunnen komen om de litigieuze effecten aan te melden.”

Overwegende, dat appellante ter gelegenheid van de mondelinge behandeling het door haar in het appelrequest gestelde heeft bevestigd, en ook heeft verklaard, dat zij de onderhavige effecten in het bureau van haar echtgenoot heeft gevonden en dat alle coupons toen nog aan de stukken waren gehecht;

Overwegende, dat de Raad op grond van een en ander voldoende aangetoond acht, dat appellantes echtgenoot door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk bij de registratie redelijkerwijs niet heeft kunnen opkomen;

Overwegende, dat appellante niet alleen heeft verzocht om haar verzoek tot na-aanmelding der litigieuze effecten in te willigen doch tevens om aan de door haar vertegenwoordigde minderjarige erkenning van de eigendom dier effecten te verlenen;

dat de raad het echter doelmatig acht om de zaak, voor wat betreft het verzoek tot erkenning, terug te wijzen naar de Afdeling Effectenregistratie;

dat de Raad geen termen aanwezig acht voor een veroordeling van de Staat in de proceskosten;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing waarvan beroep.

Wijst het oorspronkelijk verzoek toe.

Wijst de zaak terug naar de Afdeling Effectenregistratie om deze met inachtneming van deze uitspraak verder af te doen.

Ontzegt het anders of meer gevorderde.

aan de landbouwers G. J. Vink (-.90 ha), J. Aben (-.70 ha), H. Seegers (-.70 ha), J. Ullenbroek (-.70 ha), A. Peters (-.50 ha) en A. van Oyen (-.76.60 ha;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat aan Ons ter zitting van 25 april 1955 in originali is overgelegd een op 23 maart 1953 gedateerd schrijven van der appellanten gemachtigde aan het N.B.I., luidende:

„Ter zitting van de Kamer Arnhem heeft U medegedeeld, dat van Josef Bauer, Gaesdonck Nr. 160 de landerijen werden verkocht. Volgens mij waren dit landerijen, die aan de Duitse Regering te koop waren aangeboden. Ik heb tenminste destijds aan de Prov. Voedselcommissaris om een opgave gevraagd en heb die nooit gekregen. Het betreft hier: 4.26.60 ha bouwland in één perceel onder Siebengewald Gem. Bergen sectie D 3785. Dit perceel is in andere stukken aangeduid als D 3176 voortkomende uit D 2065 groot: 4.37.50. Zoudt U mij s.v.p. van dit perceel de essentialia willen mededelen? Bij voorbaat dankend . . . . enz.”;

terwijl voorts — als door appellanten niet weersproken — ten processe is komen vast te staan:

dat aan appellanten door de P.V.C. bij schrijven van 6 mei 1953 nadere bijzonderheden omtrent de verkoop zijn verstrekt;

dat aan hen door het Hoofdkantoor van het N.B.I. schriftelijk opgave van de essentialia van de verkoop is gedaan op 9 mei 1953;

dat deze essentialia eveneens zijn vermeld in de bij aangetekend schrijven d.d. 3 juli 1953 aan appellanten toegezonden afrekening betreffende het over hun vermogen gevoerde beheer;

Overwegende, dat appellanten eerst bij op 5 november 1953 gedateerd request van hun gemachtigde bij Ons van de verkoop in beroep zijn gekomen;

Overwegende, dat Wij appellanten, nu zij meer dan een maand vóór de indiening van hun beroepsschrift van de verkoop hebben kennis gekregen, niet in hun beroep kunnen ontvangen;

dat de gemachtigde van appellanten bij aan Ons gericht en door hem in afschrift aan het N.B.I. en de koopster toegezonden, doch alhier om de sub factis vermelde reden voor het overige niet nader te behandelen schrijven van 23 april 1955 heeft gesteld, dat hij bij Ons „reeds voor 5 november 1953 in een algemeen schrijven beroep (heeft) aangetekend tegen alle verkopen van landerijen in het bedoelde ressort”, maar dat, zoals hem naar aanleiding daarvan is medegedeeld, bij „algemeen schrijven” geen beroep ex artikel 11 lid 4 E 133 kan worden ingesteld, zelfs niet indien in zodanig schrijven de namen zouden zijn vermeld van alle belanghebbenden bij in zodanig ressort plaats gehad hebbende verkopen uit diverse vijandelijke vermogens;

Overwegende, dat de op de voor Ons ex art. 11 lid 4 E 133 gevoerde procedures toepasselijke termijn van art. 43 lid 2 E 133 van openbare orde is, zodat Wij appellanten ook in hun beroep niet-ontvankelijk zouden hebben verklaard, indien hiertoe niet door het N.B.I. en de koopster was geconcludeerd;

Overwegende, ten overvloede, voor wat de tegen de verkoop aangevoerde grieven betreft:

dat appellanten ten onrechte van mening zijn, dat een door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van vijandelijk vermogen kan worden vernietigd op de enkele grond, dat ten tijde van de verkoop van algemene bekendheid in de betrokken streek zou zijn geweest, dat de voormalige eigenaar voor ontvijanding in aanmerking zou komen;

dat de waarschijnlijkheid van een goedgunstige beslissing op een ingediend ontvijandingsverzoek ten tijde van de litigieuze verkoop, slechts dan tot vernietiging kan leiden van deze verkoop, indien het N.B.I. er zich als enig motief voor de verkoop op beroept, dat een snelle liquidatie van het betreffende vermogen door het algemeen belang zou zijn gevorderd, omdat dan de opbrengst kan worden aangewend voor het spoedig herstel van oorlogsschade; dat immers deze opbrengst, indien het vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is getreden ingevolge art. 12 lid 1 E 133 zou terugkeren naar de voor-

malige eigenaar, toch niet voor dat doel zou kunnen worden aangewend, weshalve in dit geval een beroep op het algemeen belang moet falen;

dat, nu in casu door het N.B.I. inderdaad is aangevoerd, dat een snelle liquidatie, met het oog op een spoedig herstel van de oorlogsschade, door het algemeen belang werd gevorderd, door Ons zal moeten worden nagegaan, of het N.B.I. ten tijde van de verkoop de teruggave van der appellanten vermogen — of hetgeen daarvoor in de plaats zou zijn gekomen — met grote mate van waarschijnlijkheid had kunnen voorzien;

dat niet door appellanten is aannemelijk gemaakt hun stelling, dat het ontvijandingsverzoek is ingediend, alvorens de litigieuze verkoop is gesloten; dat daarentegen uit het resultaat van een daarnaar ambtshalve door Ons ingesteld onderzoek is gebleken, dat der appellanten gemachtigde zowel bij het Hoofdkantoor van het N.B.I. als bij deszelfs Vertegenwoordiging te Eindhoven een door hem op 10 januari 1951 gedateerd ontvijandingsverzoek heeft ingediend, terwijl een tweede, aan het Hoofdkantoor van het N.B.I. gericht en door appellant Jos. Bauer zelf ondertekend verzoek blijkens daarop gestempelde datum op 9 maart 1951 zijn bestemming heeft bereikt;

dat, waar de koopakte op 29 december 1950 is verleden, de litigieuze overeenkomst in elk geval moet zijn tot stand gekomen alvorens door of namens appellanten om ontvijanding was verzocht; dat, zolang zodanig verzoek achterwege was gebleven, met de mogelijkheid van teruggave van het betrokken vermogen geen rekening behoefde te worden gehouden; dat het N.B.I. dan ook bevoegdelijk tot de verkoop is overgegaan;

dat de bevoegdheid van het N.B.I. tot de onderhavige verkoop weliswaar nog door appellanten is bestreden met een beroep op het in 1816 tussen Nederland en Pruisen gesloten grenstractaat, maar dat — gelijk reeds herhaaldelijk zowel door Ons als door s' Raads Afdeling Rechtspraak is beslist — de bepalingen van bedoeld verdrag niet in de weg staan aan de toepassing van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat appellanten tenslotte hebben gesteld, dat de Gemeente Bergen de litigieuze grond niet nodig zou hebben; dat echter niet het belang van de Gemeente Bergen, maar — naast het algemeen belang — het belang van de landbouwsector als motivering van de verkoop naar voren is gebracht; dat immers voor wat laatstgenoemd belang betreft, door het N.B.I. en de Gemeente Bergen is aangevoerd, dat de Gemeente in het kader van het Saneringsplan Bergen tot de aankoop is overgegaan, teneinde de uitbreiding met weiland mogelijk te maken van een zestal bedrijven van niet-koopkrachtige landbouwers, aan wie de grond dan ook is verpacht;

Overwegende, dat Wij appellanten als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in hun vorderingen;
Veroordelen .....enz.

**No. 159 VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
27 januari 1956 (i.z. F. Th. Heitel.**

Termijn van artt. 43 lid 2 E 133.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen .....enz.:

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant bij alhier geheel geïnsereerd te achten inleidend beroepschrift van 25 februari 1955 en aanvullend beroepschrift van 10 maart 1955 beroep heeft ingesteld van de volgende door het N.B.I. geëffectueerde verkoopovereenkomsten met betrekking tot aan hem tot aan de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen toebehoord hebbende landerijen:

de verkoop, bij acte van 19 oktober 1950, aan partij Wortelboer, van de per-

celen kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummers 4505, 4506, 4507, 3106, 7022, 3930, 3931 en 3932, tezamen groot 4.86.70 ha, voor de prijs van f 8.058,25,

de verkoop, bij acte van 13 september 1950 aan partij Webers, van het perceel kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummer 6925, groot 1.10.40 ha, voor de prijs van f 1.711,20,

de verkoop, bij acte van 19 oktober 1950 aan partij Kral, wed. Dijck, van de percelen kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummers 6956, 3938, 3939 en 7024, tezamen groot 5.98.10 ha, voor de prijs van f 9.592,25;

Overwegende, dat op hierna voorzover nodig te vermelden gronden namens appellant aan Ons is verzocht deze verkopen — waarvan hij eerst zou hebben kennis gekregen door een op 31 januari 1955 aan hem toegezonden afrekening van het N.B.I. — te vernietigen;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn conclusie van antwoord en de kopers in hun verweerschrift, welke stukken beide als hier geheel geïnsereerd moeten worden beschouwd, verweer hebben gevoerd en daarin hebben geconcludeerd:

primair : tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn — volgens hen te laat ingediend — beroep en

subsidiar : tot afwijzing van het gevorderde;

Overwegende, dat ter zitting door de gemachtigde van appellant is ontkend, dat deze al in 1951 of 1952 „precies heeft geweten”, dat er verkocht was, terwijl door appellant zelf aldaar is erkend, dat partij Wortelboer hem in of omstreeks 1950 heeft medegedeeld, dat hij de grond kon kopen, waarop hij, appellant, zou hebben geantwoord, dat daar niets op tegen was, indien toch tot verkoop zou worden overgegaan;

dat ter zitting door partij Wortelboer nog is verklaard, dat hij in oktober 1950 aan appellant mededeling heeft gedaan van het passeren van de acte van koop en verkoop van het litigieuse perceel, de juistheid van welke verklaring niet is ontkend door appellant, die nog slechts heeft betoogd, dat hij niet op de hoogte was van de mogelijkheid om van de thans litigieuse verkoop beroep in te stellen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Wij op grond van het sub factis vermelde van mening zijn, dat appellant tot de indiening van zijn beroep is overgegaan geruime tijd later dan een maand nadat hij van de verkoop kennis heeft gekregen, althans redelijkerwijs kennis had kunnen krijgen, zodat Wij hem in zijn vordering niet-ontvankelijk zullen verklaren en hem als de geheel in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet ontvankelijk in zijn beroep:

Veroordelen . . . . . enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Drie en veertigste gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de drie en veertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. Stct. 5 maart 1956, No. 46).

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6, 8, en 11, IX nos 2, 3, 5, 8 en 11, X nos 2 en 6).

In de Nederlandse Staatscourant van 22 februari 1956, no. 38 zijn opgenomen de lijsten nos 167 en 168 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijst no. 169 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47—55 ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stct. 22 februari 1956 No. 38.)

RECHTSHERS

THEY ARE THE ONLY LAWYERS WHO CAN HELP YOU WITH ANY PROBLEM

THEY ARE THE ONLY LAWYERS WHO CAN HELP YOU WITH ANY PROBLEM

THEY ARE THE ONLY LAWYERS WHO CAN HELP YOU WITH ANY PROBLEM

THEY ARE THE ONLY LAWYERS WHO CAN HELP YOU WITH ANY PROBLEM

THEY ARE THE ONLY LAWYERS WHO CAN HELP YOU WITH ANY PROBLEM

THEY ARE THE ONLY LAWYERS WHO CAN HELP YOU WITH ANY PROBLEM

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

APRIL 1956

NUMMER

10

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUIJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUIJSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14,-

UITGAVE VAN

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J
"DE HOFSTAD"

S C H E E P M A K E R S S T R A A T 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J „DE HOFSTAD”
S C H E E P M A K E R S S T R . 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Effectenregistratie	
Mededelingen van de Afdeling	84
Uitspraken van de Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit herstel rechtsverkeer	84
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	86
Afdeling Onroerende Goederen	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	87
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 56/526 t/m 56/528	pag 1309 t/m 1320

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 241. Negenentwintigste uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer. Hoofdstuk IV.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelet op art. 41a van het Besluit herstel rechtsverkeer;
Bepaalt:

Geen registratie overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit herstel rechtsverkeer vindt plaats ten aanzien van:

Loten van nietrentedragende binnen- en buitenlandse premieleningen.

Toelichting.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel vestigt er de aandacht op, dat de hierboven bekend gemaakte beschikking betrekking heeft op effecten, ten aanzien waarvan zij reeds eerder, n.l. in de zevende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer onder letter g., vrijstelling heeft verleend van de verplichting tot aanmelding overeenkomstig art. 44 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

De vrijstelling van de verplichting tot aanmelding had in feite reeds tot gevolg, dat eventuele aanvragen tot herstel van recht ten aanzien van deze effecten niet in het kader van Hoofdstuk IV van het Besluit herstel rechtsverkeer konden worden behandeld. Door de thans plaats gehad hebbende toepassing van art. 41a is zulks thans ook formeel niet meer mogelijk. Dit brengt tevens mede, dat ingevolge het bepaalde in het tweede lid van art. 36 van het Besluit herstel rechtsverkeer Hoofdstuk III in zijn geheel van toepassing is geworden op rechtsbetrekkingen of rechtshandelingen ten aanzien van de onderhavige effecten.

De mogelijkheid om ten aanzien van deze effecten verzoekschriften als bedoeld in art. 21 lid 1, Hoofdstuk III, van het Besluit herstel rechtsverkeer in te dienen, staat krachtens een besluit van het dagelijks bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel van 22 maart 1956, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 26 maart 1956, Nr. 61, open tot drie maanden na dagtekening van de onderhavige beschikking van de Afdeling Effectenregistratie, derhalve tot en met 5 juli 1956.

Verdere toepassingen van art. 41a zullen t.z.t. kunnen volgen.

9 april 1956.

Uitspraken van de Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit herstel rechtsverkeer

No. 163. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 27 maart 1956 (Volledige Afdeling).

Een krachtens art. 71, 3e lid E 100 opgelegde verplichting tot levering van een gelijksoortig en gelijkwaardig effect, of bij gebreke daarvan, tot schadevergoeding ten bedrage van de waarde van het effect ten tijde van de beslissing omtrent niet-erkenning is aldus te verstaan, dat de verplichting bestaat in levering van een gelijksoortig gelijkwaardig effect, terwijl slechts indien een zodanig effect niet verkrijgbaar is, vorengenoemde schadevergoeding dient te worden betaald.

In de zaak:

Intern. Syndicaat voor Handel en Nijverheid, p/a Bank Jordaan N.V., Blankenburgerstraat 38, Haaksbergen, *rekwestrant*;

(aanvraag tot herstel van recht, ingediend met formulier 5/13290 door tussenkomst van Bank Jordaan N.V., Haaksbergen);

contra:

Mevrouw C. W. A. Rinzeveld-Van Weezenbeek, Oostkinderdijk 24, Alblas-
serdam, *gerekwestreerde*;

(aanmeldingsformulier OA-363340 ontvangen van het inleveringskantoor
de N.V. Slavenburg's Bank, Dordrecht);

geeft de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel
de navolgende beslissing met betrekking tot 1 cert. à 10 shares Anaconda
Copper Mining Cy. No. 55532;

Gezien haar beslissing dd. 13 januari 1953, waarbij gerekwestreerde over-
eenkomstig artikel 71, derde lid, van het Besluit herstel rechtsverkeer is
veroordeeld tot levering op 24 februari 1953 van 1 cert. à 10 shares Anaconda
Copper Mining Cy., zijnde een gelijksoortig en gelijkwaardig effect, of bij
gebreke daarvan tot schadevergoeding ten bedrage van de waarde van dit
effect ten tijde van deze beslissing;

Overwegende, dat De Twentsche Bank N.V., Haaksbergen, bij schrijven d.d.
9 december 1955 aan de Afdeling heeft medegedeeld, dat na herhaalde aan-
maningen eerst op 24 november 1955 namens gerekwestreerde een bedrag
van f 1634.—, zijnde de waarde van het effect op 13 januari 1953, benevens
f 780,35 aan betaalde dividenden werd overgemaakt; dat evenwel de huidige
koers belangrijk hoger ligt;

Overwegende, dat de in artikel 71, derde lid van voornoemd Besluit neer-
gelegde verplichting tot levering van een gelijksoortig en gelijkwaardig effect,
of bij gebreke daarvan, tot schadevergoeding ten bedrage van de waarde van
het effect ten tijde van de beslissing omtrent niet-erkenning, aldus is te ver-
staan, dat de verplichting van gerekwestreerde bestaat in levering van een
gelijksoortig en gelijkwaardig effect, terwijl slechts indien een zodanig effect
niet verkrijgbaar is, vorengenoemde schadevergoeding dient te worden
betaald;

Overwegende, dat, aangezien een effect als het onderhavige gemakkelijk is
en steeds was te verkrijgen, rekwestrant terecht geen genoegen neemt met
een op de koerswaarde d.d. 13 januari 1953 gebaseerde schadevergoeding en
gerekwestreerde derhalve aan de op haar rustende verplichting tot levering
van een gelijksoortig en gelijkwaardig effect dient te voldoen;

Overwegende, dat het gewent is, teneinde haar beslissing d.d. 13 januari
1953 te doen effectueren, het dictum zodanig aan te vullen, dat het komt te
luiden als volgt:

Gelet op artikel 17, tweede lid, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

BESLISSENDE:

- I. Herstelt rekwestrant met toepassing van artikel 71, lid 3 van het Besluit
herstel rechtsverkeer in de rechten, welke hij op bovengenoed effect kan
uitoefenen.
- II. Bepaalt, dat gerekwestreerde binnen veertien dagen na dagtekening dezer
nadere beslissing aan de Bank Jordaan N.V. te Haaksbergen, ten be-
hoeve van rekwestrant dan wel ten behoeve van degene, die daarop
krachtens een aan de Bank Jordaan N.V. bekende rechtsverhouding,
waarin hij tot rekwestrant staat, aanspraak kan maken, zal uitleveren
1 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Comp., tegen teruggave
van f 1634.—.
- III. Bepaalt, dat gerekwestreerde aan rekwestrant zal betalen de sedert de
verkrijging van het litigieuse effect tot op de dag der voldoening betaal-

baar gestelde opbrengsten, voorzover deze een bedrag van f 780,35 te boven gaan.

IV. Verklaart deze beslissing uitvoerbaar bij voorraad.

V. Stelt gerekwestreerde — indien deze daartoe termen aanwezig acht — in de gelegenheid binnen negen maanden nadat de onderhavige beslissing onherroepelijk zal zijn geworden, een verzoekschrift tot het bekomen van schadevergoeding tegen degene, die zij daartoe aansprakelijk acht, bij de afdeling in te dienen.

VI. Veroordeelt gerekwestreerde, voor elke dag, dat zij na de gestelde termijn aan de sub II vermelde veroordeling niet zal hebben voldaan, tot betaling aan rekwestrant van een dwangsom ten bedrage van f 10.—.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26; VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6, 8 en 11, IX nos 2, 3, 5, 8 en 11, X nos 2, 6 en 9).

In de Nederlandse Staatscourant van 12 april 1956, no. 72 is opgenomen de lijst no. 169 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 56/526

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 15 maart 1956 (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Lippmann Rosenthal en Co., Sarphatistraat, is in mei 1944 met een aantal leden van de Hoofdgroep Banken overeengekomen om de vorderingen op Joodse debiteuren tegen 80 % van de nominale bedragen over te nemen. Deze overeenkomst is onder onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand tot stand gekomen, zodat het achterwege blijven van ingrijpen behoudens blijk van het tegendeel, onredelijk zoude zijn.

Het risico verbonden aan het verhaal van vorderingen, die niet L.V.V.S. maar de banken aangaan, dient voor rekening te komen van de banken en niet voor rekening van de boedel L.V.V.S. te blijven, waardoor het gevraagde ingrijpen ten volle wordt gerechtvaardigd.

Het verweer van de Amsterdamsche Bank, dat L.V.V.S. met de debiteuren op basis van 80 % zoude hebben afgerekend en dat de resterende 20 % zoude zijn kwijtgescholden, verworpen.

Regeling van mei 1944 betreffende overname van de ten processe bedoelde vordering nietig verklaard, met regeling van de rechtsgevolgen overeenkomstig het voorstel van L.V.V.S. van december 1948 aan de banken voorgesteld. De rentevordering wordt beperkt tot vanaf de dag van de uitspraak.

(Art. 23 e.v. E. 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het verzoekschrift dd. 29 juni 1951 van

1e. het Nederlandse Beheersinstituut, beherende het vermogen van de rechtspersoon in de zin van artikel 1, sub 4, van het Besluit Vijandelijk Vermogen, de Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.) en in deze hoedanigheid optredende, gevestigd te 's-Gravenhage en

2e. Jan Daniël Jacobus Roos, wonende te Bloemendaal, Mr. Julius Paulus Barth en Eduard Spier, wonende te Amsterdam, in hun hoedanigheid van beheerders-vereffenaars van L.V.V.S.,

streckende tot nietigverklaring van de overneming van een vordering van de Amsterdamsche Bank N.V. gevestigd te Amsterdam ten laste van wijlen J. Brogholter, gewoonnd hebbende te Enschede, door de „Verwaltungstreuhandner“, althans de Duitse bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat tegen betaling van 80 % van het nominale bedrag;

Gezien het verzoek tot wijziging van voormeld verzoekschrift dd. 25 mei 1954;

Gezien de verweerschriften van de Amsterdamsche Bank N.V. en van de erven Brogholter, zomede de overige stukken in het geding;

Gehoord namens L.V.V.S. Mr. K. J. Edersheim en Mr. P. du Ry van Beest Holle, namens de Amsterdamsche Bank N.V. Mr. J. Jolles en namens de erven Brogholter Mr. M. A. Cohen;

Overwegende, dat L.V.V.S. heeft gesteld:

1. dat de Duitse „Verwaltungstreuhandner“ van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, althans de door deze aangestelde bestuurders in hun hoedanigheid in of omstreeks de maand mei 1944 krachtens een beschikking van de „General-Kommissar für Finanz und Wirtschaft“ van 3 maart d.a.v. van een aantal leden van de Hoofdgroep Banken o.a. hun vorderingen jegens Joodse natuurlijke personen uit hoofde van aan Joodse credietnemers verleende credieten hebben overgenomen, althans die vorderingen met de betrokken banken hebben afgedaan, tegen betaling van 80 % van de nominale bedragen dier vorderingen, zonder onderzoek naar de toereikendheid van de vermogenswaarden, die L.V.V.S. van de betrokken debiteuren in beheer had;
2. dat hetzelfde zich heeft voorge-

- daan met enkele vorderingen jegens niet-Joodse credietnemers, voor wie Joodse borgens optraden;
3. dat deze overeenkomsten zijn tot stand gekomen onder onbehoorlijke invloed van de „Verwaltungstreuhandler” althans de bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, die door of vanwege de vijand met macht bekleed waren, en bovendien op grond van de verordeningen nos. 148/41 en 58/42, ten aanzien waarvan bij het Besluit Bezettingsmaatregelen is bepaald, dat zij geacht worden nooit van kracht te zijn geweest;
  4. dat na de bevrijding beheerdersvereffenaars van L.V.V.S. aan de Hoofdgroep Banken hebben voorgesteld de bovenomschreven overneming, althans afdoening, van de vorderingen der banken door de „Verwaltungstreuhandler”, althans de bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, ongedaan te maken;
  5. dat dit voorstel nader is omschreven in een circulaire van de Hoofdgroep Banken aan haar leden dd. 1 december 1948, die bij het verzoek wordt overgelegd en waarnaar verzoekers zich veroorloven te verwijzen;
  6. dat een aantal banken deze alleszins billijke regeling hebben aanvaard, doch andere, onder wie gerequesteerde, daartoe ten aanzien van na te melden vordering niet zijn toetreden;
  7. dat de „Verwaltungstreuhandler”, althans de Duitse bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, op of omstreeks 26 oktober 1944 krachtens de getroffen regeling aan gerequesteerde hebben betaald f 4593,42, vertegenwoordigende 80 % van haar vordering ten laste van J. Brogholter, Emmastraat 127, Enschede;
  8. dat genoemde „Verwaltungstreuhandler”, althans genoemde bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, de genoemde schuldenaar hebben gebiteerd voor de volle 100 % van de vordering van gerequesteerde of f 5741,77;
  9. dat deze handelwijze in strijd is met de beginselen van een behoorlijk beheer en met redelijkheid en billijkheid en verzoekers dan ook besloten hebben al deze debiteringen terug te brengen tot de werkelijk betaalde 80 % van het verschuldigde;
  10. dat de betreffende, nog niet geverifieerde, rekening na deze rectificatie thans nog een debetsaldo aanwijst van f 4571,92;
  11. dat het niet op de weg van L.V.V.S. ligt aldus bankcredieten over te nemen en van de schuldenaren of hun erfgenamen en rechtverkrijgenden in te vorderen en de verhaalbaarheid van deze debetsaldi in vele gevallen twijfelachtig is;
  12. dat verzoekers bereid blijven het voorstel, gedaan in de circulaire van de Hoofdgroep Banken van 1 december 1948, in volle omvang uit te voeren;
- Overwegende, dat L.V.V.S. op bovenstaande gronden heeft verzocht:
1. nietig te verklaren de in dit verzoekschrift omschreven overneming, althans afdoening, van de hierboven bedoelde vordering van gerequesteerde door de „Verwaltungstreuhandler”, althans de Duitse bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, tegen betaling van 80 % van het nominale bedrag;
  2. gewijzigd vast te stellen de door die rechtshandeling tot stand gekomen rechtsbetrekkingen tussen de drie betrokken partijen in dier voege, dat de betaling door L.V.V.S. aan gerequesteerde wordt beschouwd als een betaling in mindering van het verschuldigde, voor zover het tegoed van de schuldenaar bij verificatie zal blijken toereikend te zijn geweest, en dat gerequesteerde voor al het overige haar rechten tegen de schuldenaar en of zijn erfgenamen en rechtverkrijgenden herneemt;
  3. de gevolgen van de toewijzing van het gevorderde onder 1 en 2 aldus te regelen, dat gerequesteerde worde veroordeeld om het hierboven genoemde bedrag, waarmede de rekening van de schuldenaar na rectificatie debet is komen te staan,

althans het bedrag, waarmede de rekening van de schuldenaar bij verificatie debet zal blijken te staan, een en ander tot ten hoogste de 80 % vorenbedoeld, aan verzoekers terug te betalen, met de rente daarvan tegen 5 % 's jaars sinds de dag van betaling tot die der algehele voldoening;

Kosten rechtens.

Overwegende, dat L.V.V.S. vervolgens heeft verzocht haar oorspronkelijk verzoekschrift te mogen wijzigen in die zin, dat het in het oorspronkelijk verzoekschrift gestelde onder 9 tot en met 12 wordt vervangen door:

„9. dat de desbetreffende nog niet geverifiëerde rekening, afgezien van deze debitering voor 100 % der door Liro overgenomen vordering, een creditsaldo zou aanwijzen van f 21,50 en rekening houdende met deze debitering een debetsaldo van f 5720,27;

„10. dat verzoekers met het oog op de mogelijkheid, dat de regeling door de banken vrijwillig zou worden aanvaard of door de Raad zou worden opgelegd, hebben doen aantekenen met het oog op de later definitief te geschieden verificatie in de boeken, dat de rekening bij L.V.V.S. van de betrokken debiteur in aanmerking kwam voor een debitering van 80 %, nu immers slechts dit bedrag door de Duitse „Verwaltungstreuhandër“, althans de door deze aangestelde bestuurders in hun hoedanigheid (hierna aan te duiden als Liro) was betaald aan de Bank;

„11. dat evenwel aan deze interne aantekening in de boeken nooit enige uitwerking is gegeven en noch aan de Bank noch aan de betrokken rekeninghouders, in casu J. Brogholter voornoemd, enige mededeling hieromtrent is gedaan en de rekeningcourant nimmer, voorzover enig debetsaldo aanwezig bleef, definitief is vastgesteld, laat staan ter kennis van de rekeninghouder is gebracht, zodat er nimmer door verzoekers enige definitieve stellingname is geschied of wel enige afrekening op die basis aan de debiteur is gezonden laat staan kwijtschelding zou zijn gegeven; dat verzoekers ook niet voornemens zijn de rekening van J. Brog-

„ holter voornoemd definitief vast te stellen, voordat de Raad op hun verzoek heeft beslist;

„12. dat het in strijd met iedere redelijkheid en billijkheid zou zijn om de boedel van L.V.V.S. te belasten met het risico van oninbare vorderingen of met procedures tegen de debiteuren uit hoofde van de op bovenomschreven wijze in de bezetting overgenomen vorderingen;

„13. dat verzoekers, indien de Raad zulks redelijk zou oordelen, ook nu nog geen bezwaren zouden hebben tegen een door de Raad uit te spreken wijziging van de tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa tot stand gekomen rechtsbetrekkingen, conform het voorstel vermeld in de circulaire van de Hoofdgroep Banken van 1 december 1948;

„14. dat dit laatste kan worden verwezenlijkt, doordat het hierboven in het 9e „dat“ vermelde bedrag ad f 21,50 als een betaling in mindering op de door Liro overgenomen vordering ad f 5741,77 wordt aangemerkt en dat gerequesteerde voor het restant ad f 5720,27 dezer vordering al haar rechten tegen J. Brogholter herneemt, onder verplichting van gerequesteerde om aan verzoekers te betalen f 4571,92, zijnde het door Liro aan gerequesteerde betaalde bedrag van f 4593,42, verminderd met het zojuist vermelde bedrag van f 21.50;”

en dat het petitum wordt vervangen door:

„1. nietig te verklaren de in dit verzoekschrift omschreven overneming, althans afdoening, van de hierboven bedoelde vordering van gerequesteerde door Liro tegen betaling van 80 % van het nominale bedrag f 4593,42, zulks onder veroordeling van gerequesteerde om aan verzoekers tegen kwijting terug te betalen het hierboven vermelde bedrag van f 4593,42 met de rente daarvan tegen 5 % 's jaars sinds de dag van de betaling van dit bedrag door Liro aan gerequesteerde, zijnde 26 oktober 1944 tot die der algehele voldoening;

„2. subsidiair de rechtsbetrekkingen tussen de drie betrokken partijen vast te stellen in voege als hier-

„ boven in het 14e „dat” vermeld
 „ onder veroordeling van gereques-
 „ treerde om aan verzoekers te beta-
 „ len tegen kwijting een bedrag
 „ van f 4571,92 met de rente daarvan
 „ tegen 5 % 's jaars sinds 26 oktober
 „ 1944 tot de dag der algehele vol-
 „ doening;”

Overwegende, dat de door de be-
 heerders van L.V.V.S. aan de banken
 voorgestelde en door een aantal banken
 aanvaarde regeling, waarnaar in het
 introductief request is verwezen, luidt
 aldus:

- a. „betalingen, welke destijds door
 „Liro aan de banken zijn gedaan
 „voor rekeninghouders, die bij
 „L.V.V.S. over een creditsaldo zul-
 „len blijken te beschikken, ten laste
 „waarvan deze betalingen gebracht
 „kunnen worden, blijven gehand-
 „haafd, voorzover dit creditsaldo
 „strekt;
- b. „voorzover door betalingen, welke
 „destijds door L.V.V.S. aan de ban-
 „ken zijn gedaan, in de boeken van
 „L.V.V.S. een debetsaldo zal blijken
 „te zijn ontstaan, zullen deze beta-
 „lingen aan L.V.V.S. worden terug-
 „betaald ten hoogste tot een bedrag
 „van het door deze betalingen ont-
 „stane debetsaldo;
- c. „indien op deze wijze de schade,
 „welke door de boedel van L.V.V.S.
 „zal blijken te zijn geleden, door de
 „banken wordt vergoed, zal L.V.V.S.
 „van haar kant de aan de vroegere
 „overname dezer vorderingen voor
 „haar verbonden marge van 20 %
 „prijsgeven;”

Overwegende, dat de Amsterdam-
 sche Bank tegen de vordering heeft
 aangevoerd, dat, toen in 1951 L.V.V.S.
 60 aan het onderhavige introductieve
 request gelijksoortige verzoekschriften
 had ingediend, tussen L.V.V.S. door
 bemiddeling van de Hoofdgroep Ban-
 ken overleg is gepleegd met de betrok-
 ken instellingen, welk overleg heeft
 geleid tot de afspraak, dat één dezer
 zaken als test-case zou worden voort-
 gezet waartoe is uitgekozen de zaak
 tussen L.V.V.S. en de Amsterdamsche
 Bank betreffende de rekening van Dr.
 Tas; dat bij uitspraak van deze Raad
 en Kamer van 22 juni 1953 L.V.V.S. in
 haar desbetreffende indiening niet
 ontvankelijk is verklaard; dat L.V.V.S.
 zich in strijd met de gemaakte afspraak
 niet bij deze uitspraak heeft willen

neerleggen en thans een nieuw request
 aan de orde wil stellen, waartoe zij
 thans bij aanvullend request de grond-
 slag aan haar oorspronkelijke indie-
 ning zeer principieel heeft gewijzigd;
 dat zulks in casu ontoelaatbaar is; dat
 immers L.V.V.S. de test-case had ver-
 loren, omdat zij, door haar besluit de
 debiteringen terug te brengen tot de
 werkelijk betaalde 80 %, welk besluit
 zij, naar zij aanvankelijk stelde, had
 genomen, omdat een andere handel-
 wijze in strijd was met de beginselen
 van een behoorlijk beheer, met de
 redelijkheid en met de billijkheid,
 over de vordering volledig en zonder
 voorbehoud heeft beschikt; dat volgens
 het aanvullend request het besluit van
 L.V.V.S. de debitering terug te bren-
 gen tot 80 %, geworden is tot een
 begin van een schuchter voornemen,
 waarvan slechts een interne aanteken-
 ing zou zijn gemaakt; dat het tegen-
 deel het geval is, daar zij haar aanvan-
 kelijk besluit in 60 gestencilde mede-
 delingen — de 60 oorspronkelijk
 introductieve requesten — wereldkun-
 dig heeft gemaakt en zij dit thans niet
 meer ongedaan kan maken; dat de
 Amsterdamsche Bank voor het overige
 heeft verwezen naar haar verweer in
 de zaak van Dr. Tas (gepubl. 53/350),
 hetwelk in hoofdzaak hierop neerkomt,
 dat, indien t.a.v. de regeling, welke in
 mei 1944 tussen Lippmann, Rosenthal
 & Co., Sarphatistraat, en de banken tot
 stand kwam, al reden tot rechtsherstel
 zou bestaan, slechts de banken deze
 zouden kunnen vorderen, omdat Lipp-
 mann deze regeling, welke de banken
 noopte op hun vordering een verlies
 van 20 % te nemen, aan de banken
 heeft opgedrongen en dat rechtsherstel
 in ieder geval reeds hierom is uitge-
 sloten, omdat L.V.V.S., welke door de
 debitering van de rekeninghouders tot
 80 % terug te brengen aan deze 20 %
 van haar vordering heeft kwijtgeschol-
 den, thans niet meer in staat is, die
 vordering voor het geheel aan de ban-
 ken te retrocederen; dat de Amster-
 damsche Bank op bovenstaande gron-
 den aan de Raad heeft verzocht:

- a. de gevraagde wijzigingen in het
 lichaam en in het petitum in het
 introductief request te weigeren;
- b. requestanten in hun oorspronke-
 lijke vordering niet ontvankelijk te
 verklaren, althans hun die te ont-
 zeggen;

Overwegende, dat ook de erven

Brogholter de vordering hebben bestreden zulks met het oog op de belangen van de rekeninghouders, die zouden worden benadeeld, omdat bij verlening van rechtsherstel aan L.V.V.S., de banken de haar geretrocedeerde vorderingen wederom voor 100 % zouden kunnen verhalen op de debiteuren, terwijl zij zonder rechtsherstel tegenover L.V.V.S. slechts voor 80 % van hun schuld aansprakelijk zouden zijn; dat zij voorts in het bijzonder bezwaar hebben gemaakt tegen de door L.V.V.S. gevorderde rente, zulks met het oog op de rente-aanspraken, welke de banken hieraan tegenover de debiteuren zouden kunnen ontlenen; dat naar hun mening redelijk zou zijn, indien L.V.V.S. zou trachten het debetsaldo, dat ontstaat door debitering van de rekening van de debiteuren voor hetgeen Liro destijds aan de banken heeft betaald, zelf op de debiteuren te verhalen en eerst, indien dit onmogelijk blijkt, de banken zou aanspreken; dat zij zelf tot aanzuivering van 75 % (uitkeringspercentage L.V.V.S.) van het debetsaldo van hun erflater bereid zijn;

Overwegende, dat de Raad in het midden kan laten de vraag, of, zoals de Amsterdamsche Bank heeft gesteld, doch van de zijde van L.V.V.S. wordt betwist, inderdaad tussen partijen is afgesproken, dat de beslissing in het tussen partijen gevoerde geding betreffende de rekening van Dr. Tas bindend zou zijn ook waar het betreft de andere 59 verzoeken tot rechtsherstel met betrekking tot de tussen Lippmann en de banken in of omstreeks mei 1944 getroffen regeling; dat uit de desbetreffende uitspraak van deze Raad blijkt, dat de beslissing in deze zaak, waarbij L.V.V.S. niet ontvankelijk is verklaard in haar vordering, berust op de overweging, dat beheerders-vereffenaars „over de vordering op Dr. Tas volledig en zonder voorbehoud hebben beschikt en mitsdien geacht moet worden de overeenkomst, welke de grondslag van deze vordering bevatte, als rechtsgeldig te hebben aanvaard,” terwijl 's Raads conclusie, dat over de vordering „volledig en zonder voorbehoud” is beschikt steunt op de daaraan voorafgaande overweging, volgens welke tussen partijen vaststaat, dat nadat de „Verwaltungstreuhänder” van de Bank derzelve vordering op Dr. Tas voor 80 % van

het nominale bedrag hadden overgenomen — beheerders-vereffenaars (requestranten) 20 % van de vordering, welke zij aldus op Dr. Tas hadden verkregen, aan deze hebben kwijtgescholden, door zonder tegenprestatie de debitering van Dr. Tas tot 80 % van het nominale bedrag der vordering terug te brengen en op die basis met Dr. Tas af te rekenen”; dat hieruit volgt, dat de beslissing in de zaak van Dr. Tas bepaald is door een omstandigheid, welke in het bijzonder deze zaak betrof en zich, naar blijkt uit de door de Raad ingewonnen en ter kennis van partijen gebrachte inlichting, noch in de onderhavige, noch in de andere thans nog voor de Raad aanhangige zaken heeft voorgedaan, te weten de afrekening op basis van een rekening, waarin de van de bank overgenomen vordering voor 80 % van het nominale bedrag dier vordering was opgenomen; dat onder deze omstandigheden, wat er zij van de betekenis, welke door partijen aanvankelijk aan het doen behandelen van de zaak van Dr. Tas is gehecht, van L.V.V.S. bezwaarlijk kan worden gevegd, dat zij de beslissing van deze zaak laat gelden ook voor de andere zaken, waarin, naar vaststaat, de beslissende omstandigheid, welke zich in de zaak van Dr. Tas voordeed, niet aanwezig was;

Overwegende thans t.a.v. het verzoek tot wijziging van het oorspronkelijk ingediend verzoekschrift, dat de Kamer, zolang de behandeling der zaak niet gesloten is, volgens art. 127 van het besluit E 100 wijzigingen in het verzoekschrift kan toelaten; dat de Amsterdamsche Bank zich tegen de wijziging heeft verzet, omdat als gevolg daarvan het verzoek in zover een geheel andere grondslag zou krijgen doch, terwijl het in het oorspronkelijke verzoekschrift vermeld besluit van L.V.V.S. om de debiteringen ter zake van de overgenomen vorderingen van 100 % tot 80 % terug te brengen een kwijtschelding van die 20 % zou impliceren, in het gewijzigde verzoekschrift wordt gesteld, dat de desbetreffende aantekeningen slechts een intern en voorlopig karakter hebben, waaraan geen uitvoering is gegeven, noch t.o.v. de Bank, noch t.o.v. de betrokken rekeninghouders, zodat nimmer door verzoeker enige definitieve stellingname is geschied, laat staan kwijtschelding is gegeven; dat de Raad

dit door de Bank tegen de wijziging van het verzoekschrift aangevoerde bezwaar echter hierom ongegrond acht, omdat hij niet kan aannemen, dat L.V.V.S. in het oorspronkelijke verzoekschrift inderdaad bedoeld zou hebben te stellen, dat zij aan de rekeninghouders 20 % van de van de banken overgenomen vorderingen had kwijtgescholden, immers met deze stelling onverenigbaar zou zijn het op de desbetreffende passage onmiddellijk volgende aanbod om het voorstel in december 1948 aan de banken gedaan in volle omvang uit te voeren, welk voorstel immers inhield het aanbod aan de banken om de aan de vroegere overname der vorderingen voor haar verbonden marge van 20 % ten behoeve van de banken prijs te geven;

Overwegende thans ten gronde, dat, wat er zij van de vraag, of de regeling, welke in mei 1944 tussen Lippmann en de banken is getroffen, gevolg is geweest van een initiatief van de banken, dan wel aan de banken is opgedrongen, die regeling in ieder geval onder onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand of van personen door de vijand met macht bekleed tot stand is gekomen, zodat behoudens blijk van het tegendeel moet worden aangenomen, dat het achterwege blijven van ingrijpen onredelijk ware;

Overwegende, dat ingrijpen onredelijk zou kunnen zijn, indien L.V.V.S. daarbij geen belang zou hebben, of haar belang niet zou opwegen tegen het nadeel, dat voor de banken of voor de rekeninghouders van het gevraagde ingrijpen het gevolg zou zijn;

dat de door de Raad bij L.V.V.S. ingewonnen en ter kennis van de Bank gebrachte inlichtingen echter hebben uitgewezen, dat volgens een recente becijfering het verlies van de boedel L.V.V.S. op de in de bezettingstijd via de Hoofdgroep Banken tot stand gekomen transacties zonder rechtsherstel zou bedragen f 218.914,65, vertegenwoordigende het verschil tussen hetgeen de boedel destijds aan de banken betaalde en hetgeen op de saldi van de intern geverifieerde rekeningen der betrokkenen verhaalbaar blijkt, van welk bedrag f 44.818,65 betrekking heeft op de van de Amsterdamsche Bank overgenomen vorderingen;

dat de Bank heeft opgemerkt, dat L.V.V.S. daarbij heeft verwaarloosd: 1° de bedragen, welke, zij het niet op

de saldi bij L.V.V.S., toch op de debiteuren verhaalbaar zijn en 2° het verlies, dat L.V.V.S. zich zelf berokkend heeft, door in gevallen, waarin de vordering voor 100 % kon worden verhaald slechts 80 % te verhalen;

dat deze bezwaren echter ongegrond zijn, het eerste, omdat het niet aangaat L.V.V.S. te belasten met de moeilijkheden, gepaard aan het verhaal op debiteuren, wier saldi bij L.V.V.S. ontoereikend zijn om hetgeen door Lippmann aan de banken is betaald te dekken, het tweede, omdat het door de Bank bedoelde verlies, dat L.V.V.S. zich zelf zou hebben berokkend is te verwaarlozen, daar blijkens de hierboven reeds genoemde inlichtingen wat de Amsterdamsche Bank betreft slechts in drie gevallen en wat de gezamenlijke andere banken betreft slechts in vier gevallen door L.V.V.S. rekening-overzichten zijn verzonden, waarin van die banken overgenomen vorderingen voor 80 % zijn opgenomen en in die gevallen L.V.V.S., hadde zij bedoelde vorderingen voor 100 % i.p.v. voor 80 % opgevoerd, dat de Amsterdamsche Bank betreft slechts f 244,31 en wat de gezamenlijke andere banken betreft slechts f 221,75 meer zou hebben kunnen verhalen;

dat het aldus becijferde verlies, dat behoort tot het risico, verbonden aan het verhaal van vorderingen, welke niet de boedel, doch de banken aangaan, en dat zonder rechtsherstel voor rekening zou blijven van de boedel, het gevraagde ingrijpen ten volle rechtvaardigt;

Overwegende, dat de Bank het gevraagde rechtsherstel blijkens het in de zaak van Dr. Tas gevoerde verweer, waarnaar zij ook voor het onderhavige geval verwezen heeft, voorts vooral daarom onredelijk acht, omdat L.V.V.S. aan de rekeninghouders 20 % op hun vorderingen zou hebben kwijtgescholden, waardoor zij niet meer in staat is tegenover hetgeen door de banken zou moeten worden terugbetaald aan de banken de gehele vordering met inbegrip van de door deze prijsgegeven 20 % te retrocederen;

dat dit verweer in de zaak van Dr. Tas terecht is gevoerd en door de Raad ook gegrond is bevonden, daar in die zaak tussen L.V.V.S. en Dr. Tas een definitieve afrekening op de basis van 80 % bleek te hebben plaats gevonden;

dat van een zodanige afrekening

echter noch in het onderhavige geval, noch in de andere thans nog bij de Raad aanhangige gevallen, sprake is geweest, terwijl de gevallen, waarin volledig verhaal wèl mogelijk was en waarin blijkbaar wèl op de basis van 80 % is afgerekend, zo weinig in aantal en van zo weinig importantie zijn geweest, dat zij voor de beoordeling van het geheel geen gewicht in de schaal kunnen leggen;

dat de Bank blijkbaar van oordeel is, dat, al heeft geen afrekening plaats gehad, en al zijn geen rekening-courant afschriften verzonden, waarin de van de banken overgenomen vorderingen voor 80 % zijn vermeld, kwijtschelding van de 20 % reeds is gelegen in hetgeen in de oorspronkelijke verzoekschriften onder 9 tot en met 11 wordt gesteld;

dat de Raad echter reeds hierboven heeft overwogen, dat hij de uitlegging, welke de Bank aan de desbetreffende passage geeft, onjuist acht en reeds om deze reden moet worden verworpen, dat deze een kwijtschelding zou impliceren;

Overwegende, dat ook de door de erven Brogholter opgeworpen bezwaren de Raad ongegrond voorkomen;

dat weliswaar bij het rechtsherstel aan de debiteuren zou ontgaan het voordeel, gelegen in de omstandigheid, dat L.V.V.S. tegenover hen waarschijnlijk genoeg zou hebben genomen met voldoening van hetgeen Liro zelf aan de banken heeft betaald, d.w.z. van 80 % van het nominale bedrag hunner vorderingen, doch die debiteuren op dit voordeel geen enkele aanspraak hebben;

dat op de renteverrekening hieronder zal worden teruggekomen;

dat ten slotte het door de erven Brogholter als oplossing in het onderhavige geschil geformuleerde voorstel door de Raad reeds hierom wordt verworpen, omdat het, naar reeds werd overwogen, niet aangaat L.V.V.S. te belasten met de moeilijkheden verbonden aan het verhaal op debiteuren, wier creditsaldi bij L.V.V.S. zelf voor dat verhaal niet voldoende zijn;

dat dit voorstel de debiteuren bovendien in geen enkel opzicht zou baten, omdat, ook indien het rechtsherstel in dier voege zou worden geregeld, dat L.V.V.S. eerst zelf zou moeten trachten verhaal te zoeken en de banken

slechts zou mogen aanspreken, als waren deze borgen, de redelijkheid tegenover de banken niettemin zou eisen, dat ook in dat geval L.V.V.S. de aan de overname der vorderingen voor haar verbonden marge van 20 %, ook in de gevallen, waarin L.V.V.S. zelf in het verhaal voor de 80 % zou slagen, ten behoeve van de banken zou prijsgeven;

Overwegende, dat de Raad op bovenstaande gronden van oordeel is, dat het gevraagde rechtsherstel moet worden toegestaan in die zin, dat in beginsel de aan de overdracht van de onderhavige vordering ten grondslag liggende overeenkomst van mei 1944 tussen Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, en de banken behoort te worden vernietigd;

Overwegende, dat de Raad met betrekking tot de regeling van de rechtsgevolgen van deze nietigverklaring niet alleen het onderhavige geval, doch het geheel der daarbij betrokken belangen in beschouwing wenst te nemen, al zal het dictum van deze uitspraak uiteraard alleen op het onderhavige geval betrekking kunnen hebben;

dat de overgedragen vorderingen kunnen worden onderscheiden in A-gevallen, waarin de debiteuren in het geheel geen credit-saldo hebben bij L.V.V.S., B-gevallen, waarin het credit-saldo van de debiteuren bij L.V.V.S. onvoldoende is om daarop hetgeen destijds door Lippmann aan de desbetreffende bank is betaald te kunnen verhalen, C-gevallen, waarin dit verhaal wèl mogelijk was;

dat de voor de Raad aanhangige zaken slechts A- en B-gevallen betreffen en de C-gevallen blijkens de verkregen inlichtingen van zo weinig belang zijn, dat deze verder buiten beschouwing kunnen worden gelaten;

dat in de A-gevallen de banken zullen moeten terugbetalen hetgeen destijds door Lippmann op de desbetreffende vorderingen aan de banken is betaald, waartegenover L.V.V.S. die vorderingen aan de banken voor de volle 100 % zal moeten retrocederen;

dat zich in de B-gevallen de vraag voordoet, of ook hier de gevolgen van de nietig verklaarde regeling geheel ongedaan zullen moeten worden gemaakt zodat de banken ook in deze gevallen het volle door hen ontvangen bedrag terug zullen moeten betalen

tegenover retrocessie van de gehele vordering, dan wel ten aanzien van deze vordering redelijk en praktisch is de hierbovenvermelde regeling, welke L.V.V.S. in 1948 aan de banken heeft voorgesteld en door een groot aantal dezer is aanvaard, volgens welke regeling de betalingen, die destijds door Liro aan de banken zijn gedaan, blijven gehandhaafd, voorzover deze door de overigens bij L.V.V.S. aanwezige creditsaldi van de verzoekende debiteuren worden gedekt;

dat deze regeling voor de debiteuren rekeninghouders van L.V.V.S. gunstiger is dan die, waarbij een volledig herstel in de oude toestand zou worden bewerkstelligd, geen nadeel toebrengt aan de banken, terwijl L.V.V.S. in haar oorspronkelijke verzoekschrift ook zelf van deze regeling is uitgegaan en blijkens de gewijzigde verzoekschriften tegen regeling in het rechtsherstel op deze grondslag ook thans nog geen bezwaren zou hebben;

dat de Raad in het bijzonder met het oog op een gelijke behandeling van rekeninghouders, wier bankschulden afkomstig waren van banken, die wél zijn toegetreden tot de door L.V.V.S. voorgestelde regeling en de rekeninghouders, wier belangen in het geding zijn in de thans bij de Raad aanhangige zaken, van oordeel is, dat ook in de voor de Raad aanhangige B-zaken het rechtsherstel op basis van genoemde regeling zal moeten geschieden;

Overwegende ten aanzien van de renteverrekening, dat de Raad de vordering van L.V.V.S. tot de betaling van een rente van 5 % 's jaars sinds de dag van betaling van dit bedrag door Liro aan de banken niet redelijk acht, daar mede met het oog op de korte verjarings-termijn van art. 2012 B.W. aan de banken bezwaarlijk kan worden toegestaan op de geretrocedeerde vorderingen over dezelfde periode rente te vorderen van de debiteuren;

dat de Raad met het oog op het betrekkelijk geringe belang, dat voor L.V.V.S. aan de renteverrekening is verbonden, het in het belang van de debiteuren en ter vermindering van complicaties verantwoord acht de door de banken aan L.V.V.S. en door de individuele debiteuren aan de banken verschuldigde rente te doen ingaan op de dag van deze uitspraak;

Overwegende, dat al het boven-

staande voor het onderhavige geval leidt tot de navolgende beslissing:

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de regeling, krachtens welke de in het verzoekschrift omschreven vordering door Liro aan de Amsterdamsche Bank N.V. voor f 4593,42, zijnde 80 % van het nominale bedrag is overgenomen;

Regelt de rechtsgevolgen van deze nietigverklaring overeenkomstig de hierboven weergegeven regeling door L.V.V.S. in december 1948 aan de banken voorgesteld;

Verstaat, dat de vordering van de dag van deze uitspraak af voor haar nominale bedrag, verminderd met f 21,50 wederom toekomt aan de Amsterdamsche Bank N.V.;

Veroordeelt de Amsterdamsche Bank N.V. aan L.V.V.S. tegen kwijting terug te betalen een bedrag van f 4571,92 met de rente daarvan tegen 5 % van de dag van de uitspraak af tot die der betaling;

Veroordeelt de Amsterdamsche Bank N.V. en de erven Brogholter in de kosten van dit beding aan de zijde van L.V.V.S. geschat op onderscheidenlijk f 250,— en f 75,—.

No. 56/527

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,

13 februari 1956 (Mrs. Block, Onnen en Versteeg).

Het verzoek van appellante tot terug-gave van haar vermogen zou in gunstige overweging zijn genomen, ware het niet, dat appellante en hare firmanten in de jaren 1942, 1943 en 1944 gebruik makende van de onrechtmatige opheffing van de deviezensgrens (Verord. no. 65/1941) met minderwaardige Rijksmarken, omgezet in guldens, waardevolle Nederlandse aandelen zouden hebben opgekocht.

Appellante en haar firmanten moeten hebben begrepen, dat deze gecamoufleerde uitplundering voor de Nederlandse economie desastreuze gevolgen moest hebben, waardoor zij alle aanspraken op gunsten van Nederlandse zijde hebben verbeurd.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen:

- 1e. het op 18 maart 1954 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen en onder no. R.26.524 geregistreerde verzoekschrift van de vennootschap naar Duits Recht (Offene Handelsgesellschaft) Boden en Haac, gevestigd te Bremen aan de Wachtstrasse 27/24, ten deze domicilie kiezende te Amsterdam aan de Keizersgracht no. 391 ten kantore van Mr. J. T. Asser, advocaat en procureur, door wie het verzoekschrift als gemachtigde is ondertekend, waarmede in hoger beroep gekomen wordt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) d.d. 19 februari 1954, houdende afwijzing van appellantes verzoek om teruggave van vermogen, welke beschikking is genomen naar aanleiding van een verzoek tot afgifte van een verklaring als bedoeld in art. 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.), terwijl in hoger beroep wordt verzocht om met vernietiging van die beschikking appellante met betrekking tot haar Nederlandse vermogen vrij te stellen van de bepalingen van het Besluit E 133;
- 2e. een door appellante overgelegde fotocopy van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 19 februari 1954;
- 3e. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. d.d. 17 januari 1955, houdende conclusie tot afwijzing van het beroep;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden;

Gehoord ter terechtzitting van 18 juli 1955 Mr. J. T. Asser als gemachtigde van appellante en het N.B.I., vertegenwoordigd door Mr. M. Meiboom, op welke zitting aan beide partijen nog enig uitstel is verleend voor inzending van stukken, waarop van appellante is ontvangen het schrijven van 22 juli 1955 met bijlage, en van het N.B.I. het schrijven van 24 november 1955, van welke stukken partijen over en weer inzage hebben gehad;

Overwegende, dat het appel tijdig is ingesteld en ook overigens ontvanke-lijk is;

Overwegende, dat ten aanzien van appellante is komen vast te staan:

dat zij een naar Duits recht opgerichte „Offene Handelsgesellschaft” is — (te vergelijken met de Nederlandse vennootschap onder firma), die handelde onder de naam Boden en Haac, en gevestigd was te Bremen;

dat de vennoten van die „Offene Handelsgesellschaft” in de tijd, die voor dit geding van belang is, waren Johann Friedrich genaamd Fritz Entholt, geboren 2 augustus 1872 te Bremen en op 25 november 1953 aldaar overleden, en Gustavus (Gustav) Haac, geboren op 9 maart 1889 te New York;

dat de firmant Gustav Haac een vol Joodse grootouder had en derhalve volgens de Neurenbergse naziwetten gold als een niet-Ariër, doch een „Mischling zweiten Ranges”;

dat de firmant Fritz Entholt, hoewel zelf als Ariër geldend, volgens de Neurenbergse naziwetten, gehuwd was met Magdalena Almoslino, die volgens die wetten van vol Joodse bloede was;

Overwegende, dat ingevolge art. 1 sub 4 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) de „Offene Handelsgesellschaft Boden en Haac” wordt aangemerkt als een rechtspersoon, zodat zij, nu zij is opgericht naar Duits recht, ingevolge art. 2 lid 3 sub a van dat Besluit beschouwd moet worden als vijandelijk onderdaan;

Overwegende, dat krachtens het B.V.V. het vermogen van „vijandelijke onderdanen”, waartoe, zoals uit het bovenstaande blijkt, ook appellante behoort, van rechtswege in eigendom op de Staat der Nederlanden is overgegaan en ook eigendom van die Staat is gebleven nadat die personen ingevolge art. 3 jo. 17 van de Wet van 20 juli 1951 (Staatsblad 1951 no. 311) en artikel 5 van de Besluit Proclamatie van 23 juli 1951 (Staatsblad 1951 no. 317) sedert 26 juli 1951 te 12 ure niet langer als vijandelijk onderdaan aangemerkt worden;

Overwegende, dat teruggave van dit vermogen slechts bij wijze van uitzonderlijke gunst zal kunnen geschieden en voor een dergelijke gunstverlening slechts aanleiding kan bestaan, indien mocht blijken, dat appellante, handelende door de organen, waarmede zij aan het rechtsverkeer deelneemt, — hetgeen onderwerpelijk de

beide firmanten Gustav Haac en Fritz Entholt zijn, — zich gedurende de tweede wereldoorlog in dergelijke mate verdienstelijk mocht hebben gemaakt voor de Nederlandse zaak of die der bondgenoten, dat het om die reden onaanvaardbaar en onrechtvaardig zou zijn om haar dat vermogen blijvend te onthouden, dan wel wanneer appellante, of de organen waardoor zij handelde — derhalve de beide bovengenoemde firmanten — tengevolge van ernstige maatregelen van het nazi-regiem in Duitsland jegens hun persoon of goed, als slachtoffer van dat regiem dienen te worden aangemerkt, die als gevolg van de door dat regiem uitgeoefende terreur ernstig blijvend nadeel hebben ondervonden in hun persoon, gezin of vermogen;

Overwegende, dat van verdiensten in bovenbedoelde zin, welke zouden kunnen leiden tot de gunstverlening van vermogensteruggave, niets is gebleken;

dat uit de overgelegde verklaring van Mevrouw H. Herzfeld, echtgenote van Erich Wallheimer wel blijkt, dat Fritz Entholt en diens echtgenote dit echtpaar, dat van Joodse afstamming is en in het voorjaar van 1939 uit Duitsland naar Nederland is vertrokken, vóór hun vertrek steeds vriendschappelijk heeft behandeld en na hun vertrek heeft geholpen door achtergelaten goederen naar Nederland over te brengen, doch deze verdienstelijke daden, welke grotendeels vóór de tweede wereldoorlog zijn verricht, niet van dergelijke aard zijn, dat zij grond voor de gunstverlening van vermogensteruggave kunnen opleveren;

Overwegende, wat aangaat de vraag, of appellante en haar firmanten als slachtoffers — in bovenbedoelde zin — van het nazi-regiem dienen te worden beschouwd, dat de echtgenote van de firmant Entholt, zoals uit het gehouden onderzoek en de overgelegde stukken is gebleken, als vol Joodse vrouw inderdaad op schandelijke wijze door het nazi-regiem is behandeld en de firmant Entholt, die steeds geweigerd heeft, om toe te geven aan de op hem uitgeoefende dwang om zich van zijn echtgenote te laten scheiden, daardoor geestelijk en moreel in hoge mate is geschaad;

dat ook aannemelijk is, dat Boden en Haac, de appellante, wier andere

firmant Gustav Haac ook niet als Ariër werd beschouwd, door de behandeling van het nazi-regiem ondervonden, ernstig in haar financiële belangen is geschaad;

dat er dan ook aanleiding zou bestaan om op grond hiervan het in appel gedaan verzoek in gunstige overweging te nemen, ware het niet, dat het navolgende een gunstige beslissing te enenmale in de weg staat;

Overwegende toch dat door of ten behoeve van appellante voor haar handel in katoen in Nederland, gevestigd te Amsterdam, is opgericht de Naamloze Vennootschap Ex- en Import Maatschappij Roessingh en Co., waarvan appellante alle aandelen bezat;

dat zowel deze N.V. Roessingh en Co. als appellante Boden en Haac en hare firmanten persoonlijk gedurende de tweede wereldoorlog in de jaren 1942, 1943 en 1944, gebruikmakende van de onrechtmatige opheffing van de deviezensgrens bij de Verordening no. 65/1941 d.d. 1 april 1941, met in geldens tegen een koers van f 0.7536 per Rijksmark omgezette minderwaardige Rijksmarken talrijke waardevolle Nederlandse aandelen: Bogota, Holland-Amerika Lijn, Nederlandsche Scheepvaart Unie en Pandbrieven Provinciale Hypotheek Bank hebben opgekocht;

dat, als gevolg van deze onwettige opheffing van de deviezensgrens, Nederland thans met miljarden vrijwel waardelooze Rijksmarken opgescheept zit, waartegen talloze Nederlandse bezittingen zijn weggekocht;

dat namens appellante wel is aan-gevoerd, dat appellante deze Nederlandse effecten niet heeft gekocht om Nederland te benadelen, doch alleen omdat zij meer vertrouwen had in de Nederlandse dan in de Duitse economie na de oorlog, doch dit excuus door de Raad niet kan worden aanvaard, aangezien de Raad van oordeel is, dat handelsmensen van de standing als appellante en haar firmanten, zeer wel begrepen moeten hebben, dat deze gecamoufleerde uitplundering van het bezette Nederland, voor de Nederlandse economie desastreuse gevolgen moest hebben;

Overwegende, dat de Raad dan ook van oordeel is, dat lichamen en personen, die aan deze uitplundering hebben deelgenomen, alle aanspraken op

gunsten van Nederlandse zijde verbeurd hebben;

Overwegende, dat derhalve de afwijzende beschikking van het N.B.I. als wel en recht gewezen behoort te worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 19 februari 1954 waarvan appel.

No. 56/528

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 24 november 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Een verzoekschrift tot teruggave van vermogen, ingediend op of na 24 juli 1951 en vóór 26 juli 1951, kan alleen in behandeling worden genomen, indien verzoeker redelijkerwijs het verzoekschrift niet vóór 24 juli 1951 heeft kunnen indienen. Verzoekschriften, ingediend na 26 juli 1951 om 12 uur, kunnen in het geheel niet meer in behandeling worden genomen.

Appellant heeft zijn request op 24 juli 1951 ingediend en heeft niet aangevoerd, dat hij dit niet eerder had kunnen indienen.

Verzoek afgewezen.

(Artt. 14, 2, 3 Wet 20 Juli 1951 Stbl. no. 311).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van den appellant, K. Ruhland, d.d. 6 Juni 1952, ingekomen ter Centrale Griffie op 3 juli 1952, waarbij deze in beroep komt van de beslissing van het N.B.I., vervat in diverse brieven gedateerd 8 februari, 10 maart, 16 april en 9 juni 1952, waarin aan appellant is medegedeeld, dat het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) zich op grond van het bepaalde in art. 14 van de wet van 20 juli 1951 (S.no. 311) niet bevoegd acht op het verzoekschrift, strekkende tot teruggave van zijn ingevolde het Besluit Vijandelijk Vermogen op den Staat der Nederlanden in eigendom overgegangene vermogen, een beschikking te nemen;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. d.d. 8 april 1953, waarin dit concludeert tot afwijzing van het beroep;

Gehoord ter zitting van 3 november 1954 het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits, wonende te 's-Gravenhage, terwijl de appellant, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet ter zitting is verschenen;

Overwegende dat art 14 van de wet van 20 juli 1951 (S. no. 311) het navolgende inhoudt:

„Ten aanzien van verzoekschriften van onderdanen van Duitsland tot het verkrijgen van een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, onder d of f van het Besluit Vijandelijk Vermogen, ingediend voor de dag waarop deze bepaling in werking treedt, blijft het Beheersinstituut, zolang de artikelen 3 en 4 dezer wet niet in werking zijn getreden, bevoegd een beschikking te nemen. Hetzelfde geldt ten aanzien van verzoekschriften van onderdanen van Duitsland tot het verkrijgen van zodanige verklaring, ingediend op of na die dag doch voor het in werking treden van de artikelen 3 en 4 dezer wet, indien de verzoeker redelijkerwijs niet voor die dag het verzoekschrift heeft kunnen indienen.

Nadat de artikelen 3 en 4 dezer wet in werking zijn getreden, is het Beheersinstituut bevoegd, op de verzoekschriften, die aan het bepaalde in het eerste lid voldoen, te beschikken dat het vermogen van de verzoeker, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen zal worden teruggegeven.

De bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen, welke betrekking hebben op de in artikel 34, lid 1, onder d of f van dat Besluit bedoelde verklaringen, zijn van overeenkomstige toepassing op beschikkingen van het Beheersinstituut, te geven ingevolge het vorige lid.”

Overwegende dat uit deze niet zeer duidelijke regeling valt af te leiden, dat verzoekschriften van onderdanen van Duitsland tot teruggave van hun vermogen, welke zijn ingediend op of na 24 Juli 1951 om 0 uur (den dag van het in werking treden van art. 14 van voormelde wet), doch vóór 26 juli 1951 om 12 uur (den dag waarop art. 3 en 4 van voormelde wet in werking zijn getreden) slechts door het N.B.I. in behandeling kunnen worden genomen, indien de verzoeker redelijkerwijs het verzoekschrift niet vóór dien dag heeft kunnen indienen, terwijl verzoekschriften, ingediend na 26 Juli 1951 om 12

R

uur in het geheel niet meer in behandeling kunnen worden genomen

Overwegende dat het verzoekschrift van appellant is ingediend op 24 Juli '51 zodat het alleen in behandeling kon worden genomen, wanneer appellant zou aantonen, dat hij redelijkerwijs het verzoekschrift niet vóór dien dag heeft kunnen indienen;

Overwegende dat appellant nu wel heeft aangevoerd, dat hij in April 1950 zijn waarde-papieren heeft aangemeld bij den Nederlandsen consul te

Emden, en daarbij van mening was, dat die aanmelding niet alleen voor de registratie van die waardepapieren diende, maar ook ten doel had teruggave van zijn vermogen te verkrijgen, doch voor deze foutieve mening geen enkele grond bestond en appellant overigens ruimschoots gelegenheid heeft gehad zijn verzoek tot teruggave van zijn vermogen vóór 24 Juli 1951 in te dienen;

Overwegende dat het beroep van appellant mitsdien behoort te worden afgewezen;

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113e (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 283. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil E 14670

tussen:

1. de erven en rechtverkrijgenden van Suzanna Jakobs, t.w.
  - a. Jacob Israel Jakobs, geboren 31 augustus 1938, staande onder voogdij van Betsy van Gilpen-Wijler, te Groningen, Oude Kijk in 't Jatstraat 34,
  - b. Harry Levi te Englewood (N.J.) Amerika,
  - c. Hendrik Warner Kuiper, als in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Saartje Rachel van Blijdestijn, te Zuidlaren, Brink 20 A.Z.Z.,
  - d. Mathilde Suzanna van Blijdestijn, echtgenote van Joseph Abraham de Lieme, te Amsterdam, Rooseveltlaan 222.

Raadsman: Notaris H. van Veen te Coevorden,

hierna te noemen partij Jakobs;

2. de Gemeente Emmen,
hierna te noemen de Gemeente;
3. de Liquidatie van Verwalting Sarphatistraat te Amsterdam,
hierna te noemen de L.V.V.S.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van David van der Vegt, destijds handelende als bewindvoerder voor de afwezige Suzanna Jakobs tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van het perceel bouwland te Emmen, kadastraal bekend Gemeente Emmen, Sectie D no. 9471;

Gelezen de stukken, waaronder een door Notaris van Veen te Coevorden in maart 1952 opgemaakte verklaring van erfrecht, betreffende de nalatenschap van Suzanna Jakobs en een concept voor een minnelijke regeling van het geschil, opgemaakt door Notaris H. Agterbos te Emmen;

Gehoord de Gemeente Emmen ter zitting van de Afdeling op 9 februari 1956, zijnde partij Jakobs, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet verschenen.

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Suzanna Jakobs was eigenares in de zin van artikel 20 van het besluit E 14670 van bovengemeld onroerend goed.
Suzanna Jakobs is overleden te Oswiecim op 26 januari 1943.
Blijkens de door Notaris H. van Veen te Coevorden opgemaakte verklaring van erfrecht zijn krachtens de door de erflaatster gemaakte uiterste wilsbeschikkingen, neergelegd in een akte op 17 oktober 1933 voor genoemde Notaris verleden, thans tot hare nalatenschap gerechtigd de hiervoor sub 1 a t/m d genoemde personen.
2. Bij akte op 6 juni 1942 verleden voor Notaris H. Agterbos te Emmen, verkocht Suzanna Jakobs het onderhavige perceel aan de Gemeente Emmen voor de som van f 750,—. Een afschrift dezer akte, houdende kwijting voor de kooppenningen werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Assen op 7 september 1942 in deel 1669 no. 96.
3. Volgens verklaring van de Heer Bewaarder der Hypotheken en het Kadaster te Assen, is het kadastrale nummer Gemeente Emmen, Sectie D no. 9471 vervallen en thans opgenomen in het nieuwe nummer: Gemeente Emmen, Sectie K no. 251, voor het geheel groot 13.03.30 hectare.

Gemeld onroerend goed was ten tijde van deze verkoop en is ook thans niet bezwaard met hypotheek.

4. Volgens verklaring van de L.V.V.S. werd door de Firma Lippmann Rosenthal en Co., Sarphatistraat, de koopsom ad f 750,— ontvangen en geboekt op een bestaande rekening ten gunste van Suzanna Jakobs. Van het saldo dezer rekening is reeds 75 % uitgekeerd aan Notaris H. van Veen ten gunste van de erven Suzanna Jakobs.
5. Blijkens de door de Gemeente overgelegde correspondentie met Suzanna Jakobs werd reeds op 3 april 1941 tussen partijen overeenstemming verkregen, omtrent de verkoop en de koopsom.
6. Door de Gemeente is een bedrag van f 125,— gedeponeed bij de Raad als voorschot op de kosten dezer regeling.

Overwegende, dat de door de Afdeling aangewezen Notaris-bemiddelaar blijkens het hoor hem opgemaakte concept voor een minnelijke regeling van het geschil aan partijen heeft voorgesteld, de verkoop te bekrachtigen zonder enige nadere verrekening tussen partijen, waarbij de vordering op de L.V.V.S. het eigendom zou blijven van de erven Suzanna Jakobs en de Gemeente de kosten der regeling zou betalen;

Overwegende, dat de gemachtigde van de sub 1b genoemde erfgenaam van Suzanna Jakobs heeft verklaard, dat zijn lastgever niet akkoord kon gaan met de voorgestelde regeling, daar deze van oordeel is, dat in het onderhavige geval geen sprake is van een vrijwillige verkoop door de erflaatster aan de Gemeente;

dat zijn lastgever wel bereid is mede te werken aan een regeling, waarbij de Gemeente het onroerend goed behoudt, mits de Gemeente als koopsom betaalt de door drie deskundigen te schatten tegenwoordige waarde van het onroerend goed, alsmede de kosten van deze taxatie en van de rechtsherstelregeling;

Overwegende, dat de Gemeente hierop heeft geantwoord, dat de aankoop van het perceel een onderdeel was van een poging van de Gemeente om langs minnelijke weg de eigendom te verkrijgen van de gronden, benodigd voor de verwezenlijking van een uitbreidingsplan, waarvan het ontwerp in januari 1941 reeds in een vergevorderd stadium van voorbereiding verkeerde;

dat in januari 1941 gelijktijdig aan 280 grondbezitters, waaronder ook Suzanna Jakobs, een voorstel tot eigendomsoverdracht is gedaan en hieruit duidelijk blijkt, dat de Gemeente geenszins heeft willen profiteren van een eventueel toen reeds bestaande noodtoestand van Suzanna Jakobs;

dat de koopsom redelijk genoemd kan worden, daar de Gemeente in het jaar 1949 onderscheidene gronden heeft aangekocht voor f 3000.— per ha en de aan Suzanna Jakobs betaalde koopsom f 0.35 per centiare bedroeg, zodat de benoeming van een schattingscommissie weinig zin zou hebben en slechts extra kosten zou veroorzaken;

dat de Gemeente bereid is aan de erven Jakobs alsnog een bedrag van f 750.— te betalen, mits daar tegenover een vordering op de L.V.V.S. ad nominaal f 750.— aan haar wordt gecedeerd;

Overwegende, dat ter zitting van de Afdeling op 9 februari 1956 door de Gemeente drie brieven zijn overgelegd, welke op de onderhavige aankoop betrekking hebben, t.w.

1. een copie van een schrijven van de Gemeente aan Mejuffrouw Jakobs d.d. 20 maart 1941, luidende:
  - „Bij dezen deel ik U mede, dat Burgemeester en Wethouders dezer Gemeente genegen zijn den Raad voor te stellen het aan U behoorende „perceel, Sectie D no. 9471 ter grootte van 2140 M² aan te koopen voor de „prijs van f 750.—.
  - „Ik verzoek U mij spoedig te berichten of U zich met deze prijs, die des „tijds door U opgegeven werd, kunt vereenigen, waarna het voorstel tot „overname den Raad kan worden voorgelegd.
  - „De Directeur van Gemeentewerken.”

2. een schrijven van Mejuffrouw Jakobs d.d. 24 Maart 1941, luidende:
 „In beleefd antwoord op Uw schrijven van 20 maart j.l. no. 1109, Afd. „Adm. deel ik U mede, dat het bedoelde perceel Sectie D no. 9471 thans „verhuurd is en dat de huurder, de Heer Hesseling het land reeds in „gebruik heeft genomen. Het gaat dus moeilijk thans tot verkoop over „te gaan.”
 waarop met potlood is aange tekend:
 „terugschrijven, dat dit geen bezwaar oplevert. Hoe lang heeft Hesseling „het gehoord?”
3. een schrijven van Mejuffrouw Jakobs d.d. 3 april 1941 luidende:
 „Door onvoorziene omstandigheden kon ik Uw schrijven van 27 Maart „Afd. Adm. no. 1911 niet eerder beantwoorden. Bij het verhuren van de „grond van Hesseling is er niet gesproken over datum of tijd, waarop de „huur eindigt, zodat ik Uw vraag daaromtrent niet kan beantwoorden. „Overigens zal ik dan genoegen nemen met de verkoopprijs van f 750.—”

Overwegende, dat de Gemeente voorts ter zitting van de Afdeling heeft medegedeeld, dat op 17 april 1941 door de Gemeenteraad tot aankoop werd besloten, op welk besluit op 25 juni 1941 de goedkeuring van Gedeputeerde Staten werd verkregen, waarna op 2 juli 1941 aan Notaris Agterbos werd verzocht voor het opmaken van de transportakte zorg te dragen, dat het de Gemeente niet bekend is, waarom het verlijden van de koopakte eerst op 6 juni 1942 plaats vond, doch dat de Gemeente vermoedt, dat dit samenhang met het verkrijgen van de nodige vergunningen van de Duitse instanties;

Overwegende, dat de Afdeling uit het voorgaande de conclusie trekt, dat de aankoop van de zijde van de Gemeente als normale daad van gemeentebeleid moet worden aangemerkt en de Gemeente niet het oogmerk heeft gehad te profiteren van de nadelige positie, waarin het Joodse gedeelte van de Nederlandse bevolking verkeerde;

Overwegende, dat anderzijds, hoewel op 3 april 1941 de verordening tot verwijdering van Joden uit het agrarische bedrijfsleven no. 102/1941 nog niet bestond (deze verordening dateert n.l. van 27 mei 1941) uit de geciteerde brieven van Mejuffrouw Jakobs niet onomstotelijk vaststaat, dat zij geen bezwaar had tegen de verkoop, daar uit de redactie daarvan zou kunnen worden geconcludeerd, dat Mejuffrouw Jakobs, hoewel niet gaarne tot verkoop overgaande, niet kon of wilde weigeren;

Overwegende, dat de Gemeente voorts ter zitting van de Afdeling heeft medegedeeld, dat de in 1941 begonnen actie tot aankoop van percelen voor het uitbreidingsplan in 1949 werd voortgezet, in welk jaar voor nog aan te kopen gelijkwaardige percelen een schattingscommissie werd benoemd, welke deze percelen taxeerde op f 3.000.— per H.A.;

Overwegende, dat de Afdeling in verband met het vorenstaande tot de conclusie is gekomen, dat Mejuffrouw Jakobs, afgezien van het feit, dat de koopsom is gestort bij de firma Lippmann Rosenthal en Co., Sarphatistraat, door de verkoop van de grond aan de Gemeente tegen een prijs van f 0.35 per centiare, niet is benadeeld en er naar het oordeel van de Afdeling geen reden is deze verkoop nietig te verklaren;

Overwegende, dat de Gemeente heeft aangeboden de koopsom ad f 750.— opnieuw te betalen tegen cessie van de vordering op de L.V.V.S., waardoor bovenbedoeld nadeel voor partij Jakobs wordt te niet gedaan;

Overwegende, dat partij Jakobs dit voorstel van de Gemeente heeft afgevozen en aanspraak maakt op de tegenwoordige waarde van het perceel, vast te stellen door drie deskundigen, doch de Afdeling van oordeel is, dat deze eis moet worden afgewezen;

Overwegende, dat nu de Afdeling van oordeel is, dat er geen reden is om de verkoop nietig te verklaren het niet van belang is, of het perceel thans in waarde is gestegen, daar de waarde in 1949 naar het oordeel van de meergemelde taxatie-commissie niet was gestegen en het rechtsherstel overeenkomstig het onderhavige besluit van de Afdeling ook reeds vóór 1949 tot stand had kunnen worden gebracht, in welk geval partij Jakobs ook niet zou

hebben geprofiteerd van een eventuele, twijfelachtige waardevermeerdering na dien datum ontstaan;

Overwegende, dat, indien de vertraging in de afwerking van dit geschil aan de Gemeente te wijten zou zijn, er wellicht reden zou zijn aan de Gemeente de verplichting op te leggen over het thans door haar ter tafel te brengen bedrag rente te betalen;

dat echter uit de aan de Afdeling ter beschikking staande gegevens niet blijkt, dat de Gemeente te dezer zake enige schuld treft en dit ook niet door partij Jakobs is gesteld;

Overwegende, dat partij Jakobs reeds 75 % van de vordering op de L.V.V.S. heeft ontvangen, zodat cessie van de vordering op de L.V.V.S. aan de Gemeente niet mogelijk is en de Afdeling derhalve zal bepalen, dat de Gemeente nog slechts 25 % van de koopsom aan partij Jakobs schuldig is;

Overwegende, dat het de Afdeling in het onderhavige geval redelijk en billijk voorkomt, dat beide partijen de kosten deze regeling gezamenlijk en wel ieder voor de helft dragen;

Overwegende, dat deze kosten door de Voorzitter van de Afdeling, met inachtneming van artikel 8 van het door de Raad vastgestelde tarief, zijn vastgesteld op f 105.75 en door de Gemeente een voorschot op deze kosten bij de Raad is gedeponeed;

Overwegende, dat derhalve de navolgende afrekening tussen partijen kan worden opgesteld:

De Gemeente is schuldig aan partij Jakobs de koopsom ad f 750.— verminderd met de door partij Jakobs ontvangen uitkeringen van de L.V.V.S. ad 75 % van dit bedrag of per saldo	f 187.50
Partij Jakobs is schuldig aan de Gemeente de helft van de door deze voorgeschoten kosten dezer regeling ad f 105.75 of	„ 52.87

zodat de Gemeente Emmen per saldo schuldig is aan partij Jakobs f 134.63;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand zal kunnen worden gebracht;

Overwegende, dat de Nederlandse Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkt haar aan dit besluit gehechte verklaring d.d. 3 april 1956 No. BO 6701582 — vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp;

Gezien artikel 113c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 december 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen Suzanna Jakobs en de Gemeente Emmen, geconstateerd bij de akte van verkoop en koop, op juni 1942 verleden voor Notaris H. Agterbos te Emmen, alsmede de levering van het perceel door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Assen op 7 september 1942 in deel 1669 no. 96, zijn rechtsgeldig tot stand gekomen en diensgevolge is de Gemeente Emmen eigenares geworden van het perceel oorspronkelijk kadastraal bekend Gemeente Emmen, Sectie D no. 9471 groot 21.40 Are, thans bekend als Gemeente Emmen, Sectie K no. 251 (ged.).
- II. De eventuele restant-vordering op de L.V.V.S. blijft toekomen aan partij Jakobs.
- III. De Gemeente Emmen is schuldig aan partij Jakobs een bedrag van f 134.63. Deze schuld is onmiddellijk na het onherroepelijk worden van dit besluit opeisbaar en aflosbaar.
- IV. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, ten bedrag van f 105.75, zijn ten laste van partij Jakobs en de Gemeente, ieder voor de helft en zijn op de vorenomschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 6 april 1956.

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

MEI 1956

NUMMER

11

Drukkerij-uitgeverij „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUIJSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
MR. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR f 14.—

UITGAVE VAN

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J
"DE HOFSTAD"

S C H E E P M A K E R S S T R A A T 1-3
'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

D R U K K E R I J - U I T G E V E R I J „DE HOFSTAD”
S C H E E P M A K E R S S T R . 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- ingevolge art. 11 lid 4 E 133	92
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	97
Afdeling Effectenregistratie.	
Bekendmakingen door de Afdeling i.v.m. art. 63, lid 2, van het besluit herstel rechtsverkeer	98
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	98
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 56/529 t/m 56/533	pag. 1321 t/m 1332

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 160. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, 22 mei 1956 (i.z. Prof. Dr. W. Pfanhauser)
Oostenrijker, voor de helft gerechtigd in alle activa van een vennootschap onder firma (de andere helft is definitief aan de Staat vervallen), wordt bij interlocutoir vonnis ontvankelijk verklaard in zijn beroep van een m.b.t. de vennootschap door het N.B.I. gesloten vreemdingsovereenkomst.
Bevel aan het N.B.I. tot verstrekking aan appellant van enige in het dictum genoemde gegevens omtrent de verkooptransactie.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat *Pfanhauser* op de gronden, aangevoerd in zijn hierboven sub A I genoemd appèlrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht, hier in zijn geheel te zijn geïnserceerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, aan Ons heeft verzocht:

1. de in augustus 1933 gesloten overeenkomst nietig te verklaren, althans te vernietigen;
2. althans, die overeenkomst, voorzover daarbij het figuurmerk L.P.W. en de woordmerken L.P.W., Elpewe, L.P.W.-Galvanotechniek en Langbein-Pfanhauser, alsmede de handelsnaam Electrolyse Elpewe worden overgedragen, een garantie van (maximaal) f 44.000.— wordt gegeven in voege als in Pfanhauser's appèlrequest sub 9 omschreven en een bedrag van f 44.000.— wordt gerestitueerd voor niet overgedragen octrooirechten, nietig te verklaren, althans te vernietigen;
3. althans, zodanige maatregelen te nemen als Wij, in goede Justitie, zullen vernemen te behoren, kosten rechtens;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs hierboven sub A II genoemde conclusie van antwoord — waarvan de inhoud eveneens moet worden geacht, alhier geheel te zijn overgenomen — alsmede bij de mondelinge behandeling tegen deze vordering uitsluitend een exceptief verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van Pfanhauser in zijn verzoek en tot veroordeling van Pfanhauser in de kosten van het geding;

Overwegende, dat de geïntimeerden Labouchère en N.C.T.B. v/h Elpewe bij hun hierboven sub A III en IV genoemde en alhier als geheel ingevoegd te beschouwen verweerschriften, alsmede tijdens de mondelinge behandeling, eveneens verweer hebben gevoerd en beiden hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van Pfanhauser in zijn verzoek, althans tot afwijzing van dit verzoek als ongegrond, een en ander met veroordeling van Pfanhauser in de kosten van het geding;

Overwegende, dat *Langbein-Pfanhauser A. G.* op de gronden, aangevoerd in haar hierboven sub B I genoemd en alhier als geheel geïnserceerd te beschouwen appèlrequest en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, aan Ons heeft verzocht:

1. de in augustus 1953 gesloten overeenkomst nietig te verklaren, althans te vernietigen;
2. althans, de in augustus 1953 gesloten overeenkomst, voorzover daarbij het figuurmerk L.P.W. en de woordmerken L.P.W., Elpewe, L.P.W.-Galvano techniek en Langbein-Pfanhauser, alsmede de handelsnaam Electrolyse Elpewe worden overgedragen en een garantie van (maximaal) f 44.000.— wordt gegeven in voege als in het eerste appèlrequest (van Pfanhauser) vermeld, nietig te verklaren, althans te vernietigen;

3. althans, zodanige maatregelen te nemen als Wij, in goede Justitie, zullen vermenen te behoren kosten rechtens;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs hierboven sub B II genoemde, hier als geheel geïnsereerd te beschouwen, conclusie van antwoord, alsmede bij de mondelinge behandeling, tegen deze tweede vordering wederom uitsluitend een verweer ten exceptieve heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van Langbein-Pfanhauser A.G. in haar verzoek, althans tot ontzegging aan haar van dit verzoek, met veroordeling van Langbein-Pfanhauser A.G. in de kosten van het geding;

Overwegende, dat de geïntimeerden Labouchère en N.C.T.B. v/h Elpewe bij hun hierboven sub B III en IV genoemde en alhier als geheel ingevoegd te beschouwen verweerschriften, alsmede tijdens de mondelinge behandeling, ook tegen deze vordering verweer hebben gevoerd en beiden hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van Langbein-Pfanhauser A.G. in haar verzoek, althans tot afwijzing van dit verzoek als ongegrond, onder veroordeling van Langbein-Pfanhauser A.G. in de kosten van het geding.

Overwegende, dat *Langbein-Pfanhauser Nederland* op de gronden, aangevoerd in haar hierboven sub C I genoemd en alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen appèlrequest en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, aan Ons heeft verzocht;

1. de in augustus 1953 gesloten overeenkomst nietig te verklaren, althans te vernietigen;
2. althans, de in augustus 1953 gesloten overeenkomst, voorzover daarbij het figuurmerk L.P.W. en de woordmerken L.P.W., Elpewe, L.P.W.-Galvanotechniek en Langbein-Pfanhauser, alsmede de handelsnaam Electrolyse Elpewe worden overgedragen en een garantie van (maximaal) f 44.000.— wordt gegeven in voege als in het eerste appèlrequest (van Pfanhauser) vermeld, nietig te verklaren, althans te vernietigen;
3. althans, zodanige maatregelen te nemen als Wij, in goede Justitie, zullen vermenen te behoren, kosten rechtens;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs hierboven sub C II genoemde, hier als geheel geïnsereerd te beschouwen, conclusie van antwoord, alsmede bij de mondelinge behandeling, tegen deze derde vordering wederom uitsluitend een exceptief verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van Langbein-Pfanhauser Nederland in haar verzoek, althans tot ontzegging aan haar van dit verzoek, met veroordeling van Langbein-Pfanhauser Nederland in de kosten van het geding;

Overwegende, dat de geïntimeerden Labouchère en N.C.T.B. v/h Elpewe bij hun hierboven sub C III en IV genoemde en alhier als geheel ingelast te beschouwen verweerschriften, alsmede tijdens de mondelinge behandeling, ook tegen deze vordering verweer hebben gevoerd en beide hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van Langbein-Pfanhauser Nederland in haar verzoek, althans tot afwijzing van dit verzoek als ongegrond, onder veroordeling van Langbein-Pfanhauser Nederland in de kosten van het geding;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in de drie onderhavige appèlzaken — welke wegens derzelver connexiteit door Ons als gevoegde zaken zijn behandeld — is gebleken:

dat — gelijk door Pfanhauser is gesteld en door geen der drie geïntimeerden is weersproken — door Pfanhauser (Oostenrijker) tezamen met een zekere Habermann (Duitsler) reeds geruime tijd vóór de Tweede Wereldoorlog is opgericht een vennootschap onder de firma „Electrolyse Elpewe”, welke vennootschap een onderneming dreef in voornamelijk galvanotechnische en andere instrumenten, vervaardigd en/of in de handel gebracht door Langbein-Pfanhauser A.G.;

dat eveneens als onweersproken vaststaat, dat Pfanhauser voor 50 % gerechtigd is in alle activa van „Electrolyse Elpewe”;

dat blijkens een door Pfanhauser's gemachtigde Mr H. Smit aan Ons overgelegd schrijven van de Secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Gooiland d.d. Hilversum, 21 december 1954, gericht aan voornoemde

gemachtigde „blijkens opgave” d.d. 30 december 1947 „Electrolyse Elpewe” „Sim. Stevijnweg 11, Hilversum, op 22 december 1947 is verkocht aan de N.V. „Labouchère & Co., Tesselschadestraat 12, Amsterdam (opgave Ned. Beheers-„instituut)”, wordende voorts bij dit schrijven „volledigheidshalve” mede-gedeeld: „dat op 22 juni 1948 in ons Handelsregister werd ingeschreven: N.V. „Nederlands Chemisch Technisch Bedrijf v/h Elpewe, Sim. Stevijnweg 11, Hilversum; „plaats van statutaire vestiging: Mijdrecht; „directeuren Mr J. van Eijk en P. Slikker. Blijkens opgave d.d. 16 augustus „1948 is deze N.V. per 1 augustus 1948 verplaatst naar Uithoorn, Amstel-„kade E 60. „Voor inlichtingen kunt U zich wenden tot de Kamer van Koophandel te „Amsterdam”.

dat volgens Labouchère en N.C.T.B. v/h Elpewe „in werkelijkheid . . . dit ge-„schied” is, dat „als gevolg van tussen het Beheersinstituut en” Labouchère „ge-„voerde onderhandelingen in de maand december 1947 wilsovereenstemming „werd bereikt en Mitsdien een mondelinge overeenkomst tot stand kwam „omtrent de verkoop door eerstgenoemde aan laatstgenoemde of een door deze „te vormen combinatie van het gehele bedrijf van de vennootschap onder de „firma Electrolyse Elpewe met inbegrip van de goodwill”, waarbij „partijen „onder de goodwill behalve de handelsnaam en toewijzingen en vergunningen „mede begrepen” achtten „de door de vennootschap toegepaste aan Langbein-„Pfanhauser Werke A.G. en/of requestrant” — te weten: Pfanhauser — „en/of „genoemde Habermann toebehorende Nederlandse octrooien en de door de ven-„nootschap bij de wederverkoop mede gebruikte, door Langbein—Pfanhauser „Werke A.G. voor haar waren hier te lande gevoerde respectievelijk inge-„schreven merken, welke octrooien en merken alle ingevolge het Besluit Vijan-„delijk Vermogen aan de Staat in eigendom waren overgegaan”;

dat, volgens deze beide geïntimeerden de geïntimeerde N.C.T.B. v/h Elpewe de door Labouchère gevormde „combinatie” is, waarin door La-„bouchère is deelgenomen voor 450 aandelen van f 1000.—, welke a pari in con-„tanten zijn volgestort;

dat voorts volgens deze beide geïntimeerden „er geen sprake van” is, dat de partijen bij het door Pfanhauser in alinea 6 van zijn appèlrequest bedoelde contract (waarvan door Pfanhauser wordt gesteld, dat het „in augustus 1953” is gesloten, terwijl deze beide geïntimeerden stellen, dat het „vijf jaar later werd getekend”, waarmede door hen vermoedelijk wordt bedoeld: vijf jaar na het tijdstip „in de maand december 1947”, waarop tussen het N.B.I. en Labouchère een mondelinge overeenkomst tot stand kwam) „meer hebben ge-„daan dan de in december 1947 tot stand gekomen mondelinge overeenkomst „in een onderhandse acte te formuleren en vast te leggen”;

dat deze „onderhandse acte” door geen der geïntimeerden ten processe is overgelegd; evenmin als de door Labouchère en N.C.T.B. v/h Elpewe in hun verweerschriften genoemde accountants-rapporten, zodat de drie appellanten volkomen in het onzekere zijn gelaten omtrent wat er „in werkelijkheid is ge-„schied”, behalve dan de zeer summiere en door geen enkel bescheid gestaafde gegevens, vervat in de verweerschriften van tweede en derde geïntimeerde, hebbende — gelijk reeds hierboven sub factis is gereleveerd — het N.B.I. is des-„zelfs drie conclusies van antwoord zich uitsluitend bepaald tot een verweer ten exceptieve;

Overwegende, ten aanzien van laatstgenoemd verweer:

dat het N.B.I. en deszelfs beide mede-geïntimeerden zich op het standpunt stellen, dat Pfanhauser niet-ontvankelijk is in zijn verzoek tot gehele of ge-„deeltelijke nietigverklaring van de litigieuse beheersdaden, door het N.B.I. q.q. de Staat der Nederlanden geëffectueerd met betrekking tot het vermogen van de vennootschap onder de firma „Electrolyse Elpewe”, waarbij door de tweede en derde geïntimeerde nog speciaal wordt gewezen op het feit, dat Pfanhauser volgens zijn eigen stellingen slechts tot de helft gerechtigd was tot de vermo-„gensbestanddelen van deze destijds te Hilversum gevestigde vennootschap onder de firma „Electrolyse Elpewe”, zijnde de andere vennoot — te weten: de Duitser Haberman — gerechtigd tot de andere helft, terwijl voorts door hen er op wordt gewezen, dat zulks bovendien geldt voor de in de litigieuse overeen-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 56,529

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,

16 april 1956 (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Door de Souvereiniteitsoverdracht van 27 december 1949 heeft de op 9 mei 1947 in werking getreden Nederlands-Indische Ordonnantie Herstel Rechtsverkeer (Ind. Stbl. 1947 No. 70) haar kracht verloren en wordt de competentie van deze Raad uitsluitend bepaald door het Besluit E 100.

De Raad acht zich bevoegd van het verzoek tot rechtsherstel van een polis van levensverzekering, gesloten in het voormalige Nederlands-Indië met een in Canada gevestigde maatschappij, kennis te nemen.

De verzekeringnemer heeft de premiebetaling gestaakt, toen hij tot betaling daarvan nog zeer wel in staat was en deze laten verrekenen met de reservewaarde van de polis, waardoor deze reservewaarde ontoereikend was geworden, toen de verzekeringnemer i.v.m. de Japanse bezetting verhinderd was voor de betaling van de premie te zorgen.

De verzekeringnemer had door betaling van de premie, zolang hem dit mogelijk was, het royement van de polis kunnen voorkomen, weshalve het niet aangaat de gevolgen van de nietbetaling van de premie gedurende de Japanse bezetting op de maatschappij te doen drukken.

De Raad verklaart zich bevoegd en ontzegt de vordering.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 en 164).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen het request d.d. 1 februari 1955 van 1° Ivonne Dorethea Ellinger, echtgenote van W. J. van der Haar, wonende te Hilversum, 2° Frits Freddy François Ellinger, wonende te Semarang en 3° Marcella Ellinger, echtgenote van A. P. Hartelust, wonende te Amsterdam, allen domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van hun gemachtigde Mr. L. Bouma;

Gelezen het antwoord d.d. 6 mei 1955 van de in Montreal gevestigde vennootschap Sun Life Assurance Company of Canada, ten deze domicilie kiezende te Amsterdam, ten kantore van haar gemachtigde Mr. M. A. Suijling;

Overwegende, dat requestanten in hun verzoekschrift onder meer hebben gesteld, dat hun vader, G. A. C. Ellinger, destijds wonende in Nederlands-Indië in september 1935 een tweetal levensverzekeringen heeft afgesloten met gerequesteerde;

dat eerst genoemde polis betrof een verzekering, waarbij de verzekeraar zich verbond tot betaling van een lijfrente van f 100.— per maand ingaande 15 mei 1958, of ter keuze van verzekerde, indien hij op die datum in leven zou zijn tot uitkering van een som in eens van f 14028,50, terwijl, indien de verzekerde voor genoemde datum zou overlijden een bedrag van f 10.000.— zou worden uitgekeerd aan zijn echtgenote Caroline Augustine Aspeling en bij haar vóóroverlijden aan de erfgenamen van verzekerde, alles tegen een op 15 april 1935 en vervolgens per halfjaar te betalen premie van f 295,55 en onder de verdere conditiën als in de polis omschreven;

dat de tweede polis betrof een verzekering, waarbij de verzekeraar zich verbond aan de verzekerde bij zijn leven op 15 april 1960 of bij zijn eerder overlijden aan zijn echtgenote Caroline Augustine Aspeling, en bij haar vóóroverlijden aan de erfgenamen van de verzekerde uit te betalen een bedrag van f 10.000.— tegen een op 15 april 1935 en vervolgens per half jaar te betalen premie van f 281.60 en onder de verdere condities als in de polis omschreven;

dat beide polissen de clause bevatten dat in geval van niet betaling der premie deze automatisch wordt voldaan door belening van de polis zolang de reservewaarde daarvoor toereikend is;

dat vorenbedoelde verzekerde door de buitengewone omstandigheden welke in Nederlands Oost-Indië intraden in verband met de oorlog, niet in staat is geweest voor de tijdige betaling der

premiën te zorgen en in zodanige mate achterop is geraakt, dat de reserve-waarde geen verdere belening tot voldoening der premiën toeliet;

dat de verzekeraar hierin aanleiding heeft gevonden nog tijdens de Japanse bezetting de verzekeringen wegens wanbetaling der premiën te royeren;

dat verzoekers van mening zijn, dat dit royement behoort te worden te niet gedaan en de verzekeringen behoren te worden hersteld, daar het ontstaan der tot royement leidende achterstand is te wijten aan de buitengewone omstandigheden, die behoorlijke betaling door de verzekerde hebben verhinderd;

weshalve requestanten de Raad hebben verzocht te herstellen de boven omschreven tussen Gottlob Alfred Curt Ellinger en de Sun Life Assurance Company of Canada gesloten verzekeringen met veroordeling van laatstgenoemde om aan ieder der verzoekers uit te betalen het hen toekomende gedeelte uit de verzekerde sommen van f 10.000.—, zulks onder verrekening wegens premiën als bovenomschreven, met zodanige voorzieningen als de Raad gepast zal achten, kosten rechs-

Overwegende, dat gerequesteerde in haar antwoord allereerst heeft opgeworpen, dat de Raad onbevoegd zou zijn van deze zaak kennis te nemen;

Overwegende hieromtrent, dat requestanten herstel van de onderwerpelijke verzekeringsovereenkomsten verzoeken op grond van het tweede lid van artikel 23 van het Besluit E 100;

Overwegende, dat volgens dit artikellid de Raad in de eerste plaats bevoegd is tot het doen herleven van rechtsbetrekkingen, indien deze bestaan tussen personen, waarvan ten minste één ingezetene van het Koninkrijk is of ten tijde van het tenietgaan van de rechtsbetrekking ingezetene van het Koninkrijk was;

Overwegende, dat met de term „Koninkrijk” in dit artikel bij het totstandkomen van het Besluit E 100 werd aangeduid het Koninkrijk „oude stijl”, dus ook Nederlands-Indië (Indonesië) omvattende, doch na de soevereiniteits-overdracht op 27 december 1949, voor zover in dit artikellid over Koninkrijk in de tegenwoordige tijd gesproken wordt, daaronder niet anders kan worden verstaan dan het Koninkrijk „nieuwe stijl”, terwijl voor zover het

Koninkrijk in de verleden tijd wordt vermeld, deze term zijn oude betekenis heeft behouden;

Overwegende nu ten aanzien van het onderhavige geval, dat de bedoelde respectievelijk op 15 mei 1942 en 6 januari 1943 tenietgegane rechtsbetrekkingen niet hebben bestaan tussen personen waarvan thans één ingezetene is van het „nieuwe” Koninkrijk, doch deze betrekkingen wel hebben bestaan tussen personen, waarvan ten tijde van het tenietgaan zeker één (te weten G. A. C. Ellinger) ingezetene van het Koninkrijk oude stijl was;

Overwegende, dat mitsdien aan requestanten, zijnde de erfgenamen van de verzekeringnemer en van zijn echtgenote het recht toekomt aan deze Raad herstel der tenietgegane overeenkomsten te verzoeken;

dat wanneer immers overeenkomstig artikel 23, 2e lid sub a vaststaat, dat herstel wordt gevraagd van rechtsbetrekkingen die bestaan hebben tussen personen waarvan ten minste één ingezetene van het Koninkrijk (oude stijl) was ten tijde van het tenietgaan, aan een ieder belanghebbende (en dat zijn requestanten zeker als erven van de moeder) het recht toekomt de Raad te verzoeken zijn bevoegdheid tot ingrijpen uit te oefenen (artikel 21);

dat hieraan niet afdoet, dat volgens de op 9 mei 1947 in werking getreden Nederlands-Indische Ordonnantie Herstel Rechtsverkeer (1947 Ind. Stbl. No. 70) het herstel der onderhavige rechtsbetrekkingen aan de Indische herstelrechter en niet aan de Nederlandse moest worden gevraagd, daar de bij deze ordonnantie (krachtens artikel 164 E 100) gegeven interregionale competentieregeling ten gevolge van de soevereiniteitsoverdracht haar kracht heeft verloren en thans de competentie van deze Raad uitsluitend door het Besluit E 100 wordt bepaald;

Overwegende, dat de gerequesteerde nog heeft aangevoerd, dat de tenietgegane overeenkomsten geheel in de Indische sfeer zouden hebben gelegen en dat daarom deze Raad niet bevoegd zou zijn, doch de Raad zich met deze opvatting niet kan verenigen, daar deze stelling van gerequesteerde in het Besluit Herstel Rechtsverkeer nergens steun vindt;

Overwegende, dat de Raad zich dus

bevoegd zal verklaren van de onderhavige vordering kennis te nemen;

Overwegende ten principale, dat vaststaat, dat G. A. C. Ellinger reeds vóór de Japanse bezetting niet aan zijn verplichtingen tot premiebetaling heeft voldaan, ofschoon hij, blijkens de door verzoekers verschaftte gegevens, hier toe zeer goed in staat was;

dat voorts onweersproken is, dat, indien Ellinger voor de bezetting de verschuldigde premies wel regelmatig had betaald, de reservewaarde der polissen ruimschoots voldoende zou geweest om met toepassing van de daarin opgenomen Automatic Premium Loan Clause de verzekeringen gedurende de oorlog in stand te houden;

Overwegende, dat Ellinger door de verschuldigde premies niet te betalen in een tijd, waarin Nederland reeds in oorlog was en het voor iedereen in Nederlands-Indië duidelijk was, dat ook dit land ieder ogenblik daarin daadwerkelijk kon worden betrokken, welbewust een risico op zich nam, dat hij door aan zijn verplichtingen te voldoen, had kunnen ontgaan;

dat de betaling der verschuldigde premies hem immers voor het verval der polissen in een tijd, dat iedere betaling onmogelijk zou worden, had kunnen behoeden, zolang als de daardoor gevormde reservewaarde voor verdere betaling der premies toereikend zou zijn geweest;

Overwegende, dat het mitsdien niet aangaat de gevolgen van de niet betaling der premies in de tijd der Japanse bezetting op de Maatschappij te doen drukken, nu Ellinger, door aan zijn verplichtingen te voldoen toen hem dit nog vrij stond deze gevolgen, waarvan het intreden als mogelijk door hem moet zijn voorzien, had kunnen voorkomen;

Overwegende, dat de vordering mitsdien moet worden ontzegt en requestanten in de kosten veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich bevoegd van de ingestelde vordering kennis te nemen;

Ontzegt die vordering;

Veroordeelt requestanten in de kosten van het geding, tot op heden aan de zijde van gerequesteerde gevallen, begroot op f 125.— (honderd vijf en twintig gulden).

No. 56/530

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
18 april 1956 (Mrs Prof. Houwing, v. Rijn v. Aikemade en Borgerhoff Mulder).

In het schrijven van het N.B.I. van 23 augustus 1950, aan appellant gericht, waarbij het N.B.I. zonder enig voorbehoud het in beheer genomen vermogen aan verzoeker heeft teruggegeven met restitutie van de beheerskosten, kon door verzoeker niet anders worden gelezen dan een verklaring dat hij niet was vijandelijk onderdaan.

De brief van 23 augustus 1950 was een verklaring als bedoeld in art. 37 B.V.V. en het N.B.I. was ingevolge art. 5 van de Bestemmingswet niet meer bevoegd deze verklaring in te trekken.

Beschikking N.B.I. vernietigd met verklaring dat deze geen rechtsgevolg heeft.

(Artt. 37, 43 E 133; art. 5 Wet van 20 Juli 1951 Stbl. 311).

De Raad voor het Rechtsherstel enz.;

Gezien een op 19 februari 1954 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Rudolf Heinrich Arthur WORCH STUHR, wonende te Osnabrück (Duitsland) en het op 24 april 1954 bij de Raad ingekomen antwoord daarop van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage;

Gehoord partijen in hun mondelinge toelichting, verzoeker bij monde van zijn raadsman Mr. H. J. C. Vlug, advocaat te Amsterdam, het N.B.I. bij monde van zijn raadsman Mr. E. van Haersma Buma, advocaat te 's-Gravenhage;

Gezien de door partijen overgelegde stukken;

WAT DE FEITEN BETREFT:

Verwijzende naar vorengenoemde stukken, welke alle als hier ingelast worden beschouwd, en voorts:

Overwegende, dat blijkens deze stukken tussen partijen vaststaat:

dat het N.B.I. te eniger tijd na de bevrijding het zich in Nederland bevindend vermogen van verzoeker in beheer heeft genomen, op grond dat verzoeker zou zijn vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen en zijn vermogen mitsdien in eigendom zou zijn overgegaan op de Staat;

dat op 23 augustus 1950 de Directie van het N.B.I. aan verzoekers toenmalige gemachtigde F. van Daelen te Amsterdam een brief heeft geschreven, luidende als volgt:

„Met verwijzing naar Uw bovenaangehaald schrijven berichten wij U, dat ons, gezien de daarbij overgelegde „Bescheienigung” afgegeven op 14 augustus 1950 vanweg de Regierungspräsident” te Osnabrück vermeldende dat Rudolf Heinrich Arthur Worch-Stuhr, geboren op 12.12.1874 te Osnabrück, wonende te Lage-Lippe (Dld.), Ehrentrup 98, ingevolge § 21 van de Duitse nationaliteitswet van 1870 uiterlijk in 1913 de Duitse nationaliteit heeft verloren, niet is gebleken, dat R. H. A. Worch-Stuhr, voornoemd, dient te worden beschouwd als vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen E. 133.”

dat vervolgens op 6 november 1950 het Bureau 's-Gravenhage van het N. B.I. aan voornoemde gemachtigde heeft geschreven als volgt:

„Betr. beheersopheffing R. H. A. Worch-Stuhr.

„In verband met het feit, dat bovengenoemde blijkens onlangs verstrekte gegevens, niet valt onder de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen, hebben wij dit beheer thans beëindigd. Ingesloten doen wij U, in Uw hoedanigheid van gemachtigde, toekomen een afrekening van het beheer, dat aanvankelijk berustte bij de heer C. Adriaanse te Baarn en per 1.5.47 werd overgedragen aan onze afdeling Eigen Beheer. Aan de overzijde is een toelichting toegevoegd.”

dat vorengenoemde toelichting een rekening en verantwoording inhield van het over verzoekers vermogen gevoerde beheer, en daarin onder meer werd vermeld:

„In verband met het feit, dat betrokkene, naar thans is gebleken, niet valt onder de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen, komen de in rekening gebrachte beheerskosten te vervallen”, en restitutie van deze kosten in uitzicht werd gesteld:

dat vervolgens door het N.B.I. afdracht van het vermogen aan verzoeker overeenkomstig de afrekening heeft plaats gevonden;

dat bij brief van 24 december 1953 het N.B.I. aan de Amsterdamse Bank te Amsterdam heeft verzocht, het ten

name van verzoeker staande tegoed voorlopig te blokkeren;

dat verzoeker daarop de Amsterdamse Bank en het N.B.I. heeft doen dagvaarden in kort geding voor de President der Arrondissementsrechtbank te Amsterdam, waarna het N.B.I. bij brief van 13 januari 1954, voordat de zaak diende, vorengenoemde brief van 24 december 1953 heeft ingetrokken en de tot dien gemaakte kosten van het kort geding heeft betaald;

dat echter bij brief van 20 januari 1954 het N.B.I. aan verzoeker heeft geschreven als volgt:

„Bij schrijven d.d. 23.8.1950, gericht aan de Heer F. van Daelen te Amsterdam deelden wij mede, dat ons, gezien de door laatstgenoemde aan ons overgelegde „Bescheinigung” afgegeven op 14 augustus 1950 vanwege de „Regierungspräsident” te Osnabrück, vermeldende dat U ingevolge § 21 van de Duitse Nationaliteitswet van 1870 uiterlijk in 1913 de Duitse Nationaliteit hebt verloren, niet was gebleken, dat U diende te worden beschouwd als vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133).

„In afwijking hiervan berichten wij U, dat ons thans wel is gebleken dat U tot het in werking treden van de Wet van 20 juli 1951 (Stbl. no. 311) vijandelijk onderdaan bent geweest, zodat het Besluit Vijandelijk Vermogen van toepassing blijft op Uw vermogen, hetwelk vóór het in werking treden van genoemde wet van 20 juli 1951 in eigendom op de Staat der Nederlanden is overgegaan.

„Te Uwer inlichting diene dat ons is gebleken, dat U bij beschikking d.d. 15 februari 1944 van de v.m. „Reichskommissar für die besetzten Niederländischen Gebiete” werd benoemd op grond van het bepaalde in § 7 van de „Verordnung” nr. 48 1941, tot „Verwaltungstreuhänder” over de Essencefabriek „Aroma”, gebr. Vredenburg, destijds gevestigd Zieseniskade 19 te Amsterdam.

„Bovendien is ons gebleken, dat U sedert 1940 lid geweest bent van het „N.S.K.K. Ortsgruppe Osnabrück (no. 080677). Tenslotte vermelden wij ten overvloede dat de „Regierungspräsident” te Detmold zich op het standpunt stelt, dat U de Duitse nationaliteit niet hebt verloren.”

Overwegende, dat bij hogervermeld verzoekschrift verzoeker tijdig in beroep is gekomen van de in deze brief

vervatte beschikking van het N.B.I. en heeft geconcludeerd, dat de Raad deze zal vernietigen en zal verklaren voor recht, dat zij geen rechtsgevolg heeft, met veroordeling van het N.B.I. in de kosten van het geding;

dat dit verzoek steunt op de volgende, verkort samengevatte, gronden:

1. dat het N.B.I. sinds inwerkingtreding van de Wet van 20 juli 1951 S. 311 niet meer bevoegd was, zijn in de boven overgenomen brieven van 23 augustus 1950 en 6 november 1950 gegeven beschikkingen, dat verzoeker geen vijandelijk onderdaan is en dat zijn vermogen wordt vrijgegeven, in te trekken of te wijzigen;
2. dat het N.B.I. door deze brieven en het daarop gevolgde teruggeven van het vermogen bij verzoeker het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt, dat het zijn aanspraak op verzoekers vermogen liet varen en de goede trouw eist, dat niet in strijd met dit vertrouwen gehandeld wordt;
3. dat hetzelfde geldt voor het intrekken bij brief van 13 januari 1954 van het verzoek om blokkering van verzoekers tegoed bij de Amsterdamsche Bank;
4. dat de in de brief van het N.B.I. van 20 januari 1954 gestelde feiten onjuist zijn;

Overwegende, dat het N.B.I. het verzoek heeft bestreden op gronden, waarop hieronder voorzover nodig nader zal worden ingegaan, en heeft geconcludeerd, dat de Raad verzoeker niet ontvankelijk zal verklaren in zijn beroep, althans hem zijn vordering zal ontzeggen en hem zal veroordelen in de kosten in hoger beroep gevallen;

EN IN RECHTE:

Overwegende, met betrekking tot de eerste, door verzoeker voor zijn verzoek, aangevoerde grond:

dat het N.B.I. verzoeker heeft aangemerkt als Duits onderdaan;

dat ingevolge art. 5 van de Wet van 20 juli 1951 S. 311 het N.B.I. ten tijde, dat het zijn beslissing van 20 januari 1954 nam, niet meer bevoegd was tot de verrichtingen, bedoeld in de artikelen 34, lid 1, onder b tot en met f, en 37 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat van deze verrichtingen te dezer zake enkel dienen die genoemd in art. 34, lid 1 sub f: de afgifte van verklaringen, dat bepaalde personen niet

of niet langer vijandelijk onderdaan zijn; die genoemd in art. 37, lid 1: het op verzoek van een belanghebbende verklaren, dat een persoon niet of niet langer vijandelijk onderdaan is; en die genoemd in art. 37, lid 5: het intrekken van verklaringen;

dat verzoeker betoogt, dat de brieven van het N.B.I. van 23 augustus 1950 en van het Bureau 's-Gravenhage van het N.B.I. van 6 november 1950 zijn te beschouwen als verklaringen van het N.B.I., dat verzoeker niet vijandelijk onderdaan is;

dat daartegenover het N.B.I. zich op het standpunt stelt:

1e. dat de brief van 6 november 1950, als afkomstig van het Bureau 's-Gravenhage, hetwelk het afgeven van verklaringen als in de artikelen 34 en 37 vermeld niet bevoegd is, en als enkel strekkend om mededeling te doen van de wijze, waarop het in de brief van het N.B.I. zelf van 23 augustus 1950 medegedeelde besluit zal worden uitgevoerd, niet een verklaring, althans geen bindende verklaring als in de artikelen 34 en 37 bedoeld, inhoudt;

2e. dat de brief van 23 augustus 1950 enkel inhoudt, dat niet is gebleken, dat verzoeker als vijandelijk onderdaan dient te worden beschouwd en geenszins inhoudt de verklaring, dat verzoeker niet is vijandelijk onderdaan;

dat de Raad op de door het N.B.I. aangevoerde gronden van oordeel is, dat de brief van 6 november 1950, op zich zelf genomen, niet kan worden aangemerkt als een verklaring als in meergenoemde artikelen bedoeld;

dat intussen deze brief wel mede in aanmerking moet worden genomen ter vaststelling van de betekenis van de voorafgegane brief van de Directie zelve van het N.B.I. van 23 augustus 1950;

dat voor het antwoord op de vraag naar de betekenis van laatstgenoemde brief, beslissend is niet de letterlijke betekenis der woorden, waarin hij is vervat, maar wat degeen, tot wie de in de brief vervatte verklaring was gericht, daaruit in de gegeven omstandigheden moest opmaken;

dat deze brief werd geschreven, nadat het N.B.I. zich op het standpunt stellend dat verzoeker vijandelijk onderdaan was, zijn vermogen als aan de Staat vervallen tot zich had genomen en nadat verzoeker daartegen was opgekomen en aan het N.B.I. gegevens

had verschaft, welke zouden aantonen, dat verzoeker geen vijandelijk onderdaan was;

dat de daarop volgende brief van het Bureau 's-Gravenhage van 6 november 1950 kennelijk strekte tot uitvoering van het door de Directie in de brief van 23 augustus 1950 kenbaar gemaakt standpunt;

dat in de brief van 6 november 1950 dit standpunt tweemaal aldus wordt weergegeven, dat verzoeker blijkens nadere gegevens niet valt onder de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat vervolgens het N.B.I. zonder in enig opzicht voorbehoud te maken het in beheer genomen vermogen aan verzoeker heeft teruggegeven met restitutie van de beheerskosten;

dat in het licht van deze omstandigheden in de verklaring, vervat in de brief van 23 augustus 1950 door degeen, tot wie de verklaring gericht was niet anders kon worden gelezen dan een verklaring, dat hij niet was vijandelijk onderdaan;

dat hierbij nog moet worden bedacht, dat iedere door het N.B.I. ingevolge art. 37, lid 1, gedane verklaring, dat een persoon niet is vijandelijk onderdaan, ingevolge lid 5 van dat artikel te allen tijde kan worden ingetrokken, hetgeen meebrengt, dat zodanige verklaring steeds gegeven wordt onder het voorbehoud, dat niet op grond van later blijkende feiten alsnog zal moeten worden aangenomen, dat degeen, op wien de verklaring betrekking heeft, wel vijandelijk onderdaan is;

dat dus ook een verklaring van het N.B.I., dat iemand niet is vijandelijk onderdaan, nimmer meer inhoudt dan dat op het ogenblik, waarop de verklaring gedaan wordt, aan het N.B.I. niet is gebleken, dat betrokkene vijandelijk onderdaan is;

dat uit het voorgaande volgt, dat de brief van het N.B.I. van 23 augustus 1950 was een verklaring als bedoeld in artikel 37 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en dat derhalve het N.B.I. ingevolge art. 5 van de wet van 20 juli 1951 na inwerkingtreding van deze wet niet meer bevoegd was deze verklaring in te trekken;

dat de brief van het N.B.I. van 20 januari 1954, waartegen het beroep gericht is, in wezen inhoudt een intrekking van meergenoemde verklaring;

dat de eerste voor het beroep aangevoerde grond mitsdien juist is en tot vernietiging van de beslissing van het

N.B.I. moet leiden, in verband waarmee de overige gronden buiten behandeling kunnen blijven;

dat toewijzing van het verzoek tot gevolg heeft, dat het N.B.I. verplicht is aan verzoeker de vermogensbestanddelen, die zij in beheer heeft genomen, af te geven, doch de Raad een veroordeling daartoe, nu deze niet is gevorderd, niet kan uitspreken;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in zijn brief van 20 januari 1954 aan verzoeker;

Verklaart voor recht, dat deze beschikking geen rechtsgevolg heeft;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan de zijde van verzoeker begroot op f 200.—;

No. 56/531

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 11 April 1956 (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Het N.B.I. heeft zijn beschikking van 7 augustus 1946 niet per aangetekend schrijven aan appellanten verzonden, zodat het beroep op tardiviteit van het beroepschrift d.d. 25 juli 1950 moet worden verworpen, aangezien het N.B.I. niet heeft kunnen aantonen, dat zij van deze beschikking vóór 25 juni 1950 hebben kennis genomen.

De vertegenwoordiger van het N.B.I. te Veendam is op 22 januari 1946 op de hoogte gebracht van de ten processe omschreven kwijtschelding van appellante's schuld aan haar vader, zodat de in art. 15 2e lid K.B. E 133 gestelde termijn van drie maanden op 7 augustus 1946 was overschreden en die beschikking niet meer genomen kon worden.

Beschikking N.B.I. van 7 augustus 1946 vernietigd.

Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 15, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

De Raad voornoemd:

Gezien een verzoekschrift van Ie. G. M. G. Brümmer, 2e. Dr. H. W. Meijer tot bijstand van zijn voornoemde echtgenote, appellanten, d.d. 25 juli 1950,

waarin zij op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden in beroep komen van de beschikking van het N.B.I. d.d. 7 augustus 1946, waarvan zij kennis kregen op 28 juni 1950, en daartoe vernietiging verzoeken van bedoelde beschikking van 7 augustus 1946 en meer speciaal buiten effect stelling van de daarbij uitgesproken nietigverklaring der daarin omschreven rechtshandelingen (kwijscheldingen), meer speciaal voor zover deze zijn geschied ten laste van het vermogen van Dr. Theodor Brümmer, vader van appellante, kosten rechtens;

Gezien het verzoekschrift van het N.B.I. d.d. 3 oktober 1950, aanvoerende dat zijn beschikking van 7 augustus 1946 bij aangetekend schrijven van dien datum aan appellante en eveneens aan notaris F. van der Wijk is toegezonden en het volstrekt onaannemelijk is dat deze niet vóór 25 (28?) juni 1950 over den inhoud daarvan, welke voor appellante en haar ouders van eminent belang was, met appellanten, die zijn cliënten waren, zou hebben overlegd, zijnde deze beschikking bovendien op 12 augustus 1946 gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant no. 156; dat appellanten mitsdien tardief en deswege niet-ontvankelijk zijn in hun verzoek; dat bovendien het hoofdkantoor van het N.B.I. op 25 mei 1946 kennis kreeg van de bedoelde kwijscheldingen en deze op 7 augustus 1946 op grond van art. 15 E 133 werden vernietigd; dat de in Juli 1943 plaats gehad hebbende kwijscheldingen tevens van rechtswege nietig zijn op grond van het bepaalde in het K.B. A 6; dat geen enkel bewijs is geleverd, dat de beide ouders van appellante met de in 1943 en februari 1945 gedane zeer grote schenkingen niet de bedoeling zouden hebben gehad dit vermogen aan de komende confiscatie van Duits vermogen te onttrekken; mitsdien verzoekende tot niet-ontvankelijkverklaring, althans afwijzing van het beroep, kosten rechtens;

Gehoord ter zitting van 24 november 1950 appellanten bij monde van hun gemachtigde en het N.B.I. bij monde van Mr. H. J. van Wijk, wonende te Wasse-naar, ter zitting van 14 november 1952 appellanten en het N.B.I. bij monde van dezelfde benevens als getuige Frans van van der Wijk, notaris te Zuidhorn, en ter zitting van 30 november 1955 appellanten bij monde van Mr. J. J. van der

Minne, advocaat en procureur te Groningen, ten deze comparende voor Mr. R. A. Vos en het N.B.I. bij monde van Mr. H. J. van Wijk voornoemd;

Gezien de verdere door partijen overgelegde stukken;

Overwegende dat in de eerste plaats moet worden onderzocht, of het N.B.I. in zijn verweerschrift terecht een beroep doet op de tardiviteit van het ingestelde beroep;

Overwegende dat het N.B.I. niet heeft kunnen aantonen, dat zijn beschikking, waarvan beroep, bij aangetekend schrijven is verzonden aan appellanten, namens wie verklaard is dat zodanige beschikking hen niet heeft bereikt en zij daarvan eerst kennis hebben gekregen door een schrijven van nu wijlen notaris F. van der Wijk te Zuidhorn d.d. 28 juni 1950; voorts dat deze beschikking wel is gezonden aan genoemden notaris, doch kennelijk in diens kwaliteit van beheerder over het vermogen van Dr. Th. Brümmer, niet als gemachtigde van appellanten zodat deze toezending niet als geschied aan appellanten kan worden beschouwd;

Overwegende dat dus dit beroep op tardiviteit moet worden verworpen;

Overwegende dat het N.B.I. bij zijn beschikking van 7 augustus 1946 de kwijscheldingen met de aanneming daarvan, hierboven bedoeld sub 2e, 3e en 4e, nietig heeft verklaard, als vormende een complex van rechtshandelingen, aangegaan vóór de inwerking-treding van het Besluit E 133 door zich in Nederland bevindende personen met vijandelijke onderdanen en betrekking hebbende op vermogen van die vijandelijke onderdanen, terwijl aan het N.B.I. summier zou zijn gebleken, dat daarbij het oogmerk bestond om maatregelen in den geest van die, bedoeld in het Besluit E 133, te verijdelen of te bemocilijken;

Overwegende dat appellanten bij pleidooi ter zitting van 24 november 1950 hebben ontkend, dat het N.B.I., zoals in zijn verweerschrift gesteld was, eerst op 25 mei 1946 kennis heeft gekregen van de onderwerpelijke kwijscheldingen, en ter zitting van 14 november 1952 nader hebben aangevoerd, dat deszelfs vertegenwoordiging Veendam daarvan reeds op 22 januari 1946 op de hoogte is gebracht, zodat zijn beschikking van 7 augustus 1946, in verband met den in art. 15, tweede lid, E 133, gestelden termijn van drie maanden,

op dien datum niet meer genomen kon worden;

Overwegende dat de wetenschap van het bijkantoor van het N.B.I. moet gelden als wetenschap van het hoofdkantoor en nu, gelijk uit den geproduceerden brief van 22 januari 1946 van den candidaat-notaris F. van der Wijk te Veendam aan den vertegenwoordiger van het N.B.I. te Veendam, blijkt, daarin een volledige uiteenzetting is gegeven van de hierboven sub 2 en 3 vermelde transacties, de bestreden beslissing van het N.B.I. te dien aanzien niet tijdig is genomen en mitsdien geen effect kan sorteren;

Overwegende ten aanzien van de hierboven sub 4 bedoelde kwijtschelding met de aanneming daarvan, welke mede door de beschikking van het N.B.I. d.d. 7 augustus 1946 werd omvat, dat gebleken is, dat de hier bedoelde onroerende goederen toebehoorden aan de moeder van appellanten, aan wie ontvijanding is verleend bij beslissing van 5 februari 1949 en mitsdien, daargelaten of oorspronkelijk grond bestond voor de vernietiging, door de latere ontvijanding de ratio voor de nietigverklaring is komen te vervallen en dus de beschikking van het N.B.I. d.d. 7 augustus 1946 ook te dien aanzien niet kan worden gehandhaafd, te meer nu het N.B.I. zich in dit opzicht heeft gerefereerd;

Overwegende dat het N.B.I. bij zijn verweerschrift van 3 oktober 1950 nog heeft aangevoerd, dat de kwijtscheldingen die hebben plaatsgehad in juli 1943 en welke alzo hierboven vermeld zijn sub 2e en 3e, tevens van rechtswege nietig zijn op grond van het bepaalde in het K.B. A 6;

Overwegende dat de Raad dit laatste oordeel niet kan delen, aangezien zodanige verkopen met daarop gevolgde te voren beoogde kwijtschelding van de koopsom volgens vaste jurisprudentie moeten worden beschouwd als schenkingen en 't hier dus betreft overeenkomsten, betrekking hebbende op in Nederland gelegen onroerende zaken, die bekrachtigd zijn bij besluit van de samengevoegde afdeling beheer, voorzieningen voor afwezig en voorzieningen voor rechtspersonen van den Raad d.d. 9 maart 1949 (Ned. Stc. 24 maart 1949, no. 59);

RECHT DOENDE IN NAAM DER KONINGIN !

Verklaart appellanten ontvankelijk in hun beroep;

Vernietigt de beschikking van het N.B.I. d.d. 7 augustus 1946 en stelt buiten effect de daarbij uitgesproken nietigverklaring van voormelde rechts-handelingen;

Veroordeelt het N.B.I. in de kosten van dit geding, aan de zijde van appellanten tot den dag dezer uitspraak bepaald op f 150.—.

No. 56/532

RAAD RECHTHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
10 april 1956 (Mrs Polak, Prof. van Opstall en Telders).

Het N.B.I. heeft het rekening-courant saldo van appellant bij de Rotterdamse Bank laten overmaken naar zijn rekening bij de Nederlandse Handel Mij. Deze overmaking mag geen nadeel toebrengen aan appellanten, over wier verzoek tot vrijgave nog niet in hoger beroep was beslist, weshalve aan appellanten moet worden verantwoord de rente, die de Rotterdamse Bank over bedoeld saldo zou hebben vergoed, onder aftrek van eventuele bankkosten. Beheerskosten teruggebracht van ruim f 19.500.— tot f 3.000.—.

(Besluit Vijandelijk Vermogen - E 133-art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 18 september 1954 ingediende verzoekschrift van

1. Ilse Erismann-Buszdämmer,
2. Margarethe Fischer,
beiden wonende te Zürich en te dezer zake woonplaats gekozen hebbende aan de Nassaulaan 4 te 's-Gravenhage, waarbij zij in beroep zijn gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna te noemen het N.B.I., van 19 augustus 1954;

Gezien het antwoord van het N.B.I.;

Gezien de overgelegde stukken, waaronder de beslissing waarvan beroep;

Gezien de ter Griffie van de Raad berustende stukken in na te noemen procedure R 15332;

Gehoord appellanten bij monde van Mr Th. Bakker, advocaat te 's-Graven-

hage, het N.B.I. bij monde van Mr G. Dekker;

Gezien de na de mondelinge behandeling ingekomen brieven van het N.B.I. en van Mr Bakker, repectievelijk dd 28 januari en 7 februari 1956;

Overwegende, dat de navolgende feiten tussen partijen vaststaan:

G. Buszdämmer, een te Zürich wonende Duitser, was eigenaar van een rekening-courant saldo van omstreeks f 150.000,— bij de Rotterdamse Bank N.V. te Amsterdam alsmede van enige zich in Nederland bevindende, waarde-loze effecten;

Het N.B.I. stelde Buszdämmer op 19 september 1946 ten aanzien van dat saldo vrij van de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Buszdämmer overleed op 24 december 1946, appellanten, beiden toen eveneens van Duitse nationaliteit, tot zijn erfgenamen, ieder voor de helft, nalatende.

Na afwijzing van een aanvankelijk verzoek, strekkende tot vrijgave van dit vermogen, verzochten appellanten dit op 11 augustus 1949 andermaal.

Het N.B.I. wees dit verzoek op 2 november 1949 af.

In hoger beroep vernietigde de Raad die beslissing op 28 juni 1954 en bepaalde, dat aan appellanten dat vermogen zou worden teruggegeven.

Het banksaldo, toen f 153.480,18 bedragend, was in opdracht van het N.B.I. op 21 juli 1951 van de Rotterdamse Bank N.V. te Amsterdam naar de Nederlandse Handelmaatschappij N.V. aldaar overgemaakt.

Uitvoering gevende aan de uitspraak van 28 juni 1954 maakte het N.B.I. blijkens zijn brief van 19 augustus 1954 f 133.872,68 aan appellanten over. Het stelde de beheerskosten over de periode 12 december 1945 tot en met 28 juni 1954 op f 19.507,50 (1½ % per jaar) en de ontvangingskosten op f 100,—. Resteerde f 133.872,68 (f 153.480,18 min f 19.607,50).

Appellanten zijn tijdig van deze afrekening in beroep gekomen;

IN RECHTE:

Overwegende, dat de eerste grief samengevat, luidt, dat aan appellanten slechts genoemd bedrag van f 153.480,18 werd verantwoord en niet de bankrente, die het N.B.I. sinds 21 juli 1951 van

dat bedrag maakte althans had kunnen maken;

Overwegende, dat het N.B.I. in deze brief ten onrechte een verzoek tot schadevergoeding voor geleden rentevermindering ziet, makende appellanten geen aanspraak op schadevergoeding voor gedorven rente maar op die rente zelf;

Overwegende, dat het N.B.I. ter verklaring en rechtvaardiging van de overmaking op 21 juli 1951 van de ene bank naar de andere heeft aangevoerd, dat de opbrengst van het vijandelijk vermogen ingevolge artikel 4 van de Wet van 20 juli 1951, Stbl 311 ten bate van de algemene middelen komt; dat daarom het onderhavige vermogen werd „afgestoten” naar de staatskas en het N.B.I. om over werkkapitaal te beschikken het saldo van de Rotterdamse Bank naar de Nederlandse Handelmaatschappij heeft overgemaakt;

Overwegende, dat, wat er van die overmaking zelf zij, zij in elk geval geen nadeel mag toebrengen aan appellanten, over wier verzoek tot vrijgave ten tijde van die overmaking nog niet in hoger beroep was beslist;

dat mitsdien aan appellanten alsnog behoort te worden verantwoord de rente, die de Rotterdamse Bank vanaf 21 juli 1951 tot 19 augustus 1954, na aftrek van eventuele bankkosten, over bedoeld saldo zou hebben vergoed;

Overwegende, dat de tweede grief luidt, dat ten onrechte beheerskosten in rekening zijn gebracht over de periode 12 december 1945 tot 24 december 1946;

Overwegende, dat het N.B.I. bij brief van 28 januari 1956 mededeelt, dat de Rotterdamse Bank Buszdämmer's vermogen op 12 december 1945 als vijandelijk vermogen bij 't Instituut heeft aangemeld en in verband daarmee ten behoeve van de Staat blokkeerde;

dat, mede gelet op het nadien door Buszdämmer ingediende, door het N.B.I. op 19 september 1946 ingewilligde verzoek tot vrijgave, derhalve terecht beheerskosten in rekening zijn gebracht over de periode 12 december 1945—19 september 1946;

Overwegende, voor zover nodig ambtshalve, ten aanzien van de beheerskosten na 19 september 1946;

dat nu het NBI op die datum het banksaldo vrijgaf, geen beheerskosten verschuldigd zijn over de periode 19 september 1946-24 december 1946, de dag waarop Buszdämmer overleed;

Overwegende, dat zich in het dossier van de procedure R 15332 de navolgende brief dd 20 januari 1948 van de Rotterdamse Bank N.V., Amsterdam, aan het N.B.I. bevindt:

„ Zooals uit onze vroegere correspondentie blijkt, voeren wij in onze boeken een gulden-rekening op naam van „den heer G. Buszdämmer, Zürich, „Kantstrasse 12. Deze heer bezat de „Duitse nationaliteit, doch heeft U met „Uw brief van 19 sept 1946 (WE 192 „T 53792a/Ver/CE) het Besluit Vijandelijk Vermogen niet meer van toepassing op het tegoed van den heer G. „Buszdämmer bij ons verklaard.
„ Intusschen is de heer Buszdämmer „overleden en zijn erfgenamen zijn: „Mevrouw Ilse Erismann geb Buszdämmer, Zürich, van Zwitsersche nationaliteit (op 10 mei 1940 echter van „Duitsche nationaliteit) en „Mejuffrouw Margarethe Fischer, Zürich, van Duitse nationaliteit.
„ Wij veronderstellen, dat de ontvijandiging van den heer Buszdämmer betreffende zijn bij ons berustend tegoed „ook van toepassing is op bovengenoemde erfgenamen, hetwelk U ons „gelieve te bevestigen.

Hoogachtend
ROTTERDAMSCH E BANK N.V.
w.g. onleesbaar”

Overwegende, dat uit deze brief blijkt dat het N.B.I. op 20 januari 1948, toen waarschijnlijk nog onbekend met Buszdämmer's overlijden, nog geen enkele beheersdaad ten aanzien van zijn nalatenschap had verricht;

dat, hoewel de Raad ter zitting van 3 november 1955 de gemachtigde van het Beheersinstituut om overlegging binnen 14 dagen van bewijsstukken van dergelijke beheersdaden had gevraagd, dit Instituut in zijn brief, gedateerd 28 januari 1956, heeft nagelaten die bewijsstukken over te leggen en de Raad deugdelijk voor te lichten;

Overwegende, dat, mede gelet op de omstandigheid, dat der appellanten eerste verzoek tot vrijgave op 6 april 1948 bij het N.B.I. werd ingediend, de na ontvangst van de brief van 20 januari 1948 verrichte eerste beheersdaad ten aanzien van de nalatenschap, in de periode 20 januari-6 april 1948 moet hebben plaats gevonden en de datum van die daad gevoegelijk op 1 februari 1948 kan worden gesteld;

Overwegende, dat uit het voorafgaan-

de volgt, dat over de periode 19 september 1946-1 februari 1948 geen beheerskosten in rekening mogen worden gebracht;

Overwegende, dat de derde grief samengevat luidt, dat geen beheerskosten verschuldigd zijn van 2 november 1949, de dag waarop het N.B.I. appellanten de teruggave weigerde, tot 28 juni 1954, toen de Raad die weigering vernietigde en de teruggave alsnog gelastte;

Overwegende, dat tijdens de appelprocedure, R 15.332, het beheer in stand bleef en er te minder aanleiding is met de lange duur van dat geding rekening te houden, nu de gemachtigde van appellanten bij brieven aan de Raad van 23 januari en 17 april 1953 uitstel van de mondelinge behandeling verzocht, dat die mondelinge behandeling eerst plaats vond nadat het N.B.I. bij brief van 15 april 1954 had verzocht de zaak bij voorrang op de rol te plaatsen;

Overwegende, dat appellanten in haar vierde grief er tegen opkomen, dat haar f 100.— voor ontvrijdingskosten in rekening is gebracht, hoewel haar verzoek tot ontvrijding werd toegewezen;

Overwegende, dat ook deze grief faalt;

dat toch blijkens het door de Raad goedgekeurd, in de Nederlandse Staatscourant van 16 januari 1946, no. 16 bekend gemaakte tarief, die kosten f 50.— per persoon bedragen en daarbij kennelijk onverschillig is of het request wordt toe- of afgewezen;

Overwegende, dat appellanten in haar vijfde grief bezwaar maken tegen het bedrag der beheerskosten ad in totaal f 19.507.50;

Overwegende, dat deze grief gegrond is;

dat toch, nu het vermogen welhaast uitsluitend bestond uit een weinig daadwerkelijk beheer met zich brengend banksaldo, het hier een „bijzonder geval” geldt als bedoeld in het door de Raad goedgekeurde en in de Staatscourant van 2 mei 1947 no. 85 bekend gemaakte tarief;

dat voorts nog in aanmerking komt, dat uit die beheerskosten in casu niet de basisbeloning van een beheerder hoeft te worden bestreden;

Overwegende, dat de Raad in een en ander aanleiding vindt het bedrag dier kosten over de perioden 12 december 1945-19 september 1946 en 1 februari

1948-28 juni 1954 terug te brengen tot f 3.000.— in totaal;

Overwegende, dat bij de mondelinge behandeling namens appellanten nog de vraag is opgeworpen of laatstgenoemd tarief in casu wel van toepassing is, nu het onderhavige vermogen niet in de zin van dat tarief „onder beheer is gesteld”;

Overwegende te dien aanzien, dat —gelet op het naar aanleiding van de tweede grief overwogene en op de omstandigheid, dat het N.B.I. zowel tijdens het leven als na het overlijden van Buszdämmer bemoeiingen met zijn vermogen heeft gehad —, in de voren genoemde perioden wel degelijk sprake was van eenonderbeheerstelling in de zin van dat tarief;

RECHTDOENDE:

Bepaalt, dat het N.B.I. appellanten de vorenomschreven rente heeft te verantwoorden;

Bepaalt de heffingen op f 3.000.— (drieduizend gulden) in totaal;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut om het ingevolge deze uitspraak verschuldigde binnen twee maanden na heden aan appellanten te voldoen, voor zover nodig na vergunning van de Nederlandse Bank;

Wijst het meer of anders verzochte af.

No. 56/533

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-Gravenhage,
7 oktober 1954 (Mrs Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en Prof. Wiarda).

De uitkeringen van ouderdomspensioenen zijn i.v.m. art. 3 B.V.V. door de Olveh gedaan aan het N.B.I. De Olveh is van mening, dat na de opheffing van de staat van oorlog met Duitsland die uitkeringen wederom aan de verzekerden zelf moeten worden gedaan.

Deze opvatting is onjuist — het aan de uitkeringen ten grondslag liggende recht is overgegaan op de Staat en de Bestemmingswet brengt daarin geen wijziging, zodat de Staat ook daarna gerechtigd blijft op de uitkeringen. Pensioenrechten vallen onder art. 1 sub 8 B.V.V. en zijn in casu vatbaar voor overdracht.

Beslissing N.B.I. bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 1 sub 8, 3, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het beroepschrift van de Olveh van 1879, Onderling Levensverzekering Genootschap te 's-Gravenhage tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 14 maart 1953 en de daarmee samenhangende beslissing van 13 maart 1953 betreffende pensioenverzekeringen ten name van K. H. Ackermann, M. F. Krüger-Beyer en A. A. M. Kreitling-Roloff;

Gehoord namens de Olveh Mr L. Roeleveld en namens het Nederlandse Beheersinstituut Mr H. G. Ubbink;

Overwegende, dat ten behoeve van K. H. Ackermann, M. F. Krüger-Beyer en A. A. M. Kreitlin-Roloff, allen personen van Duitse nationaliteit, bij de Olveh ouderdomspensioenen zijn verzekerd;

Overwegende, dat de Olveh, zolang de staat van oorlog met Duitsland duerde, de door haar krachtens bovenstaande verzekeringen verschuldigde uitkeringen, als op grond van de voorschriften van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom overgegaan op de Staat, aan het Nederlandse Beheersinstituut heeft afgedragen, doch na de opheffing van deze staat van oordeel is, dat die uitkeringen wederom aan de verzekerden zelf zullen moeten worden gedaan;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut hiertegenover het standpunt heeft ingenomen — en dit standpunt heeft neergelegd in de beslissing, waarvan beroep — dat het aan de uitkeringen ten grondslag liggende stamrecht, ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom is overgegaan op de Staat en het hier dus betreft „oud” vermogen, waarin de Bestemmingswet geen verandering heeft gebracht, zodat de Staat ook na de opheffing van de staat van oorlog met Duitsland en niettegenstaande de Bestemmingswet tot de uitkeringen gerechtigd blijft;

Overwegende, dat de Olveh van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut in beroep is gekomen, aanvoerende, dat de aan een pensioenrecht ten grondslag liggende verhouding zo persoonlijk is, dat dit recht niet valt onder hetgeen volgens art. 1, lid 8 van het Besluit Vijandelijk Vermogen onder vermogen moet worden verstaan en tot steun van haar standpunt nog heeft gewezen op art. 10, lid 3. van dat besluit waarin voor de

personen, bedoeld in art. 6, 1e lid, (N.S.B.ers e.d.) uitdrukkelijk onder het onder beheer gestelde vermogen worden gebracht het vermogen omschreven in art. 7 van het Tribunaalbesluit — omvattende o.m. „pensioenen en andere al dan niet periodieke uitkeringen in verband met het leven of den dood van den schuldige, welke hetzij aan deze zelf, hetzij aan een derde sedert de vijandelijke bezetting zijn opgekomen of alsnog zullen opkomen ingevolge een vóór de uitspraak door den schuldige verrichte, of, met inachtneming van het onder a en b gestelde, uit diens vermogen afkomstige prestatie” — waaruit zij afleidt, dat, nu in het Besluit Vijandelijk Vermogen een overeenkomstige bepaling voor „vijanden” ontbreekt, te hunnen aanzien pensioenrechten niet onder het vermogensbegrip van dat besluit vallen;

Overwegende, dat volgens art. 1, onder 8 van het Besluit Vijandelijk Vermogen onder vermogen wordt verstaan „alle vermogensrechtelijke rechten en bevoegdheden in de ruimste zin, die bestanddelen van vermogen kunnen vormen” en onder c, als daaronder begrepen, in het bijzonder worden genoemd alle „verbintenisrechtelijke rechten en aanspraken”, die „binnen het Koninkrijk kunnen worden geldend gemaakt”;

Overwegende, dat de onderhavige pensioenen voor de daartoe gerechtigden zijn verbintenisrechtelijke rechten, welke hier te lande kunnen worden geldend gemaakt, zodat zij behoren tot het vermogen in de zin van het hiertoe bovengenoemde wettelijke voorschrift en op grond van art. 3 van het Besluit als zodanig in eigendom op de Staat zijn overgegaan;

Overwegende, dat dit wellicht anders ware, indien de onderhavige pensioenrechten van een zo persoonlijk karakter waren geweest, dat zij uitsluitend kunnen toekomen aan de personen, aan welke zij zijn verleend en krachtens hun aard niet in het vermogen van anderen — hier de Staat — kunnen overgaan;

Overwegende, dat de Olveh blijkbaar van mening is, dat een zodanig hoogst persoonlijk karakter aan alle pensioenrechten toekomt, doch deze mening onjuist is, daar pensioenrechten in velerlei vorm verleend kunnen worden en

het van die vorm afhangt, in hoeverre zij als uitsluitend aan de persoon van de gerechtigden gebonden kunnen worden beschouwd;

Overwegende, dat uit de gegevens, welke met betrekking tot de onderhavige pensioenen aan de Raad zijn verstrekt niet blijkt, dat deze aan de personen van de gerechtigden zodanig zijn gebonden, dat slechts zij daaraan rechten kunnen ontlenuen en dat deze niet vatbaar zijn voor overgang in het vermogen van andere personen; dat integendeel in art. 13 van het reglement van Olveh waarnaar de pensioenacten verwijzen, de bevoegdheid tot overdracht van zijn rechten uitdrukkelijk aan de deelnemer is gegeven met dien verstande, dat in dat geval het deelnemerschap overgaat;

Overwegende, dat reeds hieruit blijkt dat de onderhavige pensioenrechten vermogensrechten zijn, waarvan de aard zich niet tegen de mogelijkheid van overgang in een ander vermogen — ook niet tegen overgang door confiscatie in een vermogen van de Staat — verzet;

Overwegende, dat de Olveh voorts ten onrechte uit het bepaalde bij art. 10, lid 3, van het Besluit Vijandelijk Vermogen afleidt, dat naar de voorstelling van de besluitgever pensioenrechten in het algemeen niet onder het vermogensbegrip volgens dit besluit vallen en er slechts met betrekking tot de aldaar bedoelde personen door verwijzing naar art. 7 van het Tribunaalbesluit onder zijn gebracht; dat toch ook in de opvatting, dat pensioenrechten in het algemeen reeds op grond van art. 1, onder 8, van het Besluit Vijandelijk Vermogen onder het daarin bedoelde vermogen vallen, de verwijzing naar art. 7 van het Tribunaalbesluit in art. 10, lid 3, van eerstgenoemd besluit niettemin zin kon hebben, omdat het in art. 7 van het Tribunaalbesluit omschreven vermogen mede aanspraken omvat — zoals de pensioenrechten, welke derden aan de „schuldige” ontlenuen — welke zonder twijfel niet tot het vermogen in de zin van art. 1, onder 8, van het Besluit Vijandelijk Vermogen vallen;

Overwegende, dat het beroep derhalve ongegrond is;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep.

komt „bedoelde merken resp. merkeninschrijvingen, welke wel — mede — „door de genoemde vennootschap onder de firma Electrolyse Elpewe wer- „den gebruikt, doch welke evenals derzelve inschrijvingen aan de Duitse ven- „nootschap Langbein-Pfanhauser Werke A.G. gevestigd te Leipzig toebehoor- „den voordat de rechten op deze merken en merkeninschrijvingen ingevolge „het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat in eigendom overgingen”, zodat volgens deze beide geïntimeerden, voorzover Pfanhauser's „verzoek tot gehele „of gedeeltelijke nietigverklaring van beheersdaden, betreffende genoemde, „niet aan hem toebehoord hebbende vermogensbestanddelen strekt”, hij „mits- „dien in zijn verzoek in ieder geval niet (zal) kunnen worden ontvangen”;

Overwegende hieromtrent:

dat — gelijk reeds hierboven is gereleveerd — als onweersproken vaststaat, dat Pfanhauser voor 50 % gerechtigd is in alle activa van de vennootschap onder de firma „Electrolyse Elpewe”, welke door hem is opgericht tezamen met de Duitser Habermann;

dat tengevolge van het feit, dat laatstgenoemde firmant geen ontvijanding heeft aangevraagd, diens vermogen — waartoe behoort de andere helft van de activa van voornoemde vennootschap onder firma — definitief in eigendom is overgegaan op de Staat der Nederlanden;

dat Pfanhauser, als gerender vennoot van deze *vennootschap onder firma* en als zodanig gerechtigd tot een deel (in casu de helft) van alle vermogensbestanddelen van die vennootschap, zowel economisch als juridisch belanghebbende is bij al hetgeen geschiedt met het vermogen dier vennootschap en tengevolge van het in eigendom op de Staat overgaan van het vermogen van de Duitser Habermann de enige belanghebbende is geworden, die in beroep kan komen van met betrekking tot dat vermogen door het N.B.I. verrichte vervreemdingshandelingen;

dat Wij derhalve het niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op het feit, dat Pfanhauser „slechts tot de helft gerechtigd was tot de vermogensbestanddelen” van de destijds te Hilversum gevestigde vennootschap onder de firma „Electrolyse Elpewe”, zullen moeten verwerpen;

Overwegende voorts, dat het N.B.I. zijn niet-ontvankelijkheidsverweer ten aanzien van Pfanhauser's vordering baseert op de stelling, dat Pfanhauser, — die evenmin als Habermann en Langbein — Pfanhauser A.G. op grond van artikel 34 van het Besluit Vijandelijk Vermogen „ontvijanding” heeft gevraagd, zolang de mogelijkheid daartoe openstond, welke mogelijkheid na 26 juli 1951 te 12 ure niet meer bestond — geen „belanghebbende” is in de zin van art. 43 E 133, omdat zijn vermogen „definitief aan de Staat overging... ook al is „sindsdien door de Nederlands-Oostenrijkse overeenkomst de mogelijkheid ge- „opend dat de Nederlandse Staat hem zijn vroegere vermogen of het liqui- „datie-saldo weer overdroeg”, betogende het N.B.I., dat Pfanhauser — die op 31 januari 1955 een tot de Ministers van Justitie en van Financiën gericht verzoek heeft gedaan tot teruggave van zijn vroegere, aan de Staat in eigendom overgegene, vermogen, met de afwikkeling van welk verzoek het N.B.I. is belast — weliswaar „voldoet aan de normen, voor teruggave gesteld in ge- „noemde Nederlands-Oostenrijkse overeenkomst”, zodat het N.B.I. „op 19 „augustus 1955 aan verzoeker's raadsman (heeft) medegedeeld dat op het „verzoek in beginsel gunstig is beschikt”, maar dat de teruggave geschiedt „op grond van artikel 12 van de Wet van 20 juli 1951 (St. 311, de zgn. Bestem- „mingswet)”, zodat de eventuele gehele of gedeeltelijke teruggave van zijn vermogen „dus niet op een recht van belanghebbende” berust;

Overwegende, dat Wij dit betoog van het N.B.I. niet kunnen volgen;

dat immers artikel II van de Nederlands-Oostenrijkse overeenkomst van 28 juli 1951 (uitsluitend — zonder vermelding van datum — gepubliceerd op pag. 242 e.v. van het orgaan „Rechtsherstel” van 15 mei 1952), luidende aldus:

„In jenen Fällen, in denen von den österreichischen *Berechtigten* Missver- „waltung geltend gemacht wird, wird eine wohlwollende Ueberprüfung „und gegebenenfalls eine *Revision* angeordnet werden.”

aan alle Oostenrijkse natuurlijke en rechtspersonen, wier vermogen hier te lande als vijandelijk vermogen in de zin van het Besluit E 133 na de inwerkingtreding van de z.g. Bestemmingswet definitief aan de Staat der Neder-

landen in eigendom was overgegaan, het *recht* geeft om zich te beroepen op *wanbeheer* (Missverwaltung) zijdens het N.B.I. q.q. de Staat, voor welk geval de Nederlandse Regering zich bereid verklaart een onderzoek in te stellen en bij gegrondheid van de klacht een herziening te bewerkstelligen;

dat aan deze tegemoetkomende bepaling in de Nederlands-Oostenrijkse overeenkomst evenwel niet de betekenis mag worden toegekend van de enig mogelijke weg voor belanghebbenden om op te komen tegen naar hun mening onjuiste beheershandelingen van het N.B.I. en derhalve van een ontneming aan deze Oostenrijkse belanghebbenden van de aan iedere belanghebbende bij beheersdaden van het N.B.I. openstaande mogelijkheid van beroep bij de daarvoor in het Besluit Vijandelijk Vermogen aangewezen instantie van handelingen van het N.B.I., waaruit nadeel voor het beheerde vermogen zou zijn voortgevloeid;

dat de door het N.B.I. voorgestane interpretatie van artikel II van hoger bedoelde overeenkomst reeds daarom moet worden afgewezen, omdat het nimmer in de bedoeling van de verdragsluitende partijen kan hebben gelegen, de Oostenrijkse belanghebbenden in een ongunstiger positie te stellen dan de belanghebbenden bij Duits-vijandelijk vermogen;

dat bovendien naar Ons oordeel uit de omstandigheid, dat voor de teruggave van vermogen aan Oostenrijkers de weg van artikel 12 Bestemmingswet wordt gevolgd, niet voortvloeit, dat de betrokken Oostenrijker niet langer als belanghebbende bij handelingen met betrekking tot zijn onder beheer van het N.B.I. gekomen vermogen kan worden aangemerkt, omdat een teruggave krachtens deze wet slechts het karakter heeft van een gunst;

dat immers — zoals vanwege het N.B.I. uitdrukkelijk ter terechtzitting is erkend — de weg van artikel 12 Bestemmingswet slechts wordt gevolgd omdat er geen andere weg meer open staat voor teruggave van de als vijandelijk vermogen aan de Staat toegevallen vermogensbestanddelen, indien deze teruggave niet moet geschieden als uitvloeisel van een gunstige beslissing op een tijdig ingediend ontvrijdingsverzoek;

dat het bij de teruggave van vermogen aan Oostenrijkers dan ook niet gaat om een gunst doch om een handeling, waarop betrokkene aanspraak kan maken uit hoofde van meerbedoelde overeenkomst, weshalve hij moet worden aangemerkt als belanghebbende in de zin van art. 43 E 133 bij door het N.B.I. met betrekking tot zijn vermogen verrichte handelingen;

dat voorts uit de tekst van artikel I van voornoemde Nederlands-Oostenrijkse overeenkomst, waarin sprake is van een overdracht, „*indie Verfügungsgewalt der österreichischen Berechtigten gegen entlastende Empfangsbestätigung laut Anlage*”, alsmede uit de tekst van bedoelde „Anlage”, welke aldus luidt: „*Ich bestätige den Empfang meiner bisher in den Niederlanden auf Grund des niederländischen Gesetzes*” Besluit Vijandelijk Vermogen” (Staatsblad E 133) *sequestrierten Vermögenswerte, beziehungsweise des hierfür erzielten Liquidationserlöses (Einzelaufstellung siehe Beilage) und befreie hiermit das Niederlandse Beheersinstituut von jeder weiteren Haftung für eine ordnungsgemäße Verwaltung.*”,

naar Ons inzien blijkt:

1. dat ingevolge deze Nederlands-Oostenrijkse overeenkomst het N.B.I. q.q. de Staat wordt aangemerkt als *sequester* van de zich in Nederland bevindende Oostenrijkse vermogens en als zodanig tegenover de oorspronkelijke eigenaren daarvan verantwoordelijk is voor (haftet für) een behoorlijk beheer (eine ordnungsgemäße Verwaltung) daarvan;
2. dat het N.B.I. q.q. de Staat aan die oorspronkelijke eigenaren een behoorlijk gespecificeerde afrekening (Einzelaufstellung = specificatie) moet doen toekomen van het door dit Instituut over die vermogens gevoerde beheer;

dat dit laatste ook voor de hand ligt omdat zonder een zodanige afrekening bezwaarlijk van de voormalige eigenaren — die gerechtigd zijn tot de terugontvangst van hun vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen — kan worden verlangd, dat zij aan het N.B.I. een verklaring van acquit en décharge (entlastende Empfangsbestätigung) zullen afgeven, terwijl bovendien door die voormalige eigenaren eerst na ontvangst van een zodanige afrekening kan

worden beoordeeld, of — en zo ja, in welk opzicht — er sprake kan zijn van enig wanbeheer (Missverwaltung);

Overwegende, dat Wij derhalve Pfanhauser ontvankelijk achten in zijn verzoek, doch Wij op dit verzoek geen beslissing ten gronde kunnen nemen voor en aler gebleken is, wat er „in werkelijkheid is geschied” met betrekking tot de litigieuse, door het N.B.I. q.q. de Staat geëffectueerde liquidatie-handelingen ten aanzien van het bedrijf van de vennootschap onder de firma „Electrolyse Elpewe”;

Overwegende ten aanzien van de beroepen, ingesteld door de beide andere (hierboven sub B I en C I genoemde) appellanten:

dat deze in een zodanig onverbrekelijk verband staan tot het door Pfanhauser ingestelde beroep, dat Wij te rade zijn geworden, hieromtrent iedere beslissing aan te houden;

Overwegende tenslotte, dat wij te rade zijn geworden ook omtrent de proceskosten iedere beslissing aan te houden;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in de gevoegde zaken:

Verklaren Pfanhauser ontvankelijk in zijn beroep;

Gelasten het N.B.I. om binnen twee maanden na heden aan Pfanhauser een behoorlijk gespecificeerde afrekening te doen toekomen en aan hem al die gegevens te verstrekken, welke Pfanhauser behoeft om met voldoende kennis van de litigieuse feiten de al — dan niet — juistheid van hetgeen is geschied te kunnen beoordelen;

Verstaan, dat de meest gerede partij, nadat door het N.B.I. aan vorenstaande last zal zijn voldaan en in ieder geval na verloop van twee maanden na heden zich bij request tot Ons zal kunnen wenden ter fine van een verdere behandeling van en beslissing in de door de drie appellanten bij Ons aanhangig gemaakte zaken;

Houden iedere verdere beslissing aan.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijst no. 170 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stct. 16 mei 1956 Nr. 94)

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Bekendmaking door de Afdeling Effectenregistratie in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

In de Nederlandse Staatscourant van 8 mei 1956, No. 89, is door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend gemaakt, dat degene, die houder is van één of meer der in de bekendmaking genoemde effecten, waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van artikel 63 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer verplicht is, deze effecten binnen 4 weken na dagtekening der hierboven vermelde Staatscourant, in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven zal ten aanzien van de desbetreffende effecten artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer worden toegepast, tengevolge waarvan deze effecten hun geldigheid zullen verliezen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Rectificatie van bekendmakingen door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

18 april 1956 / No. B 6—4241 / Generale Thesaurie Directie Bewindvoering.

De Minister van Financiën,

Gelet op het bepaalde in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer;
Maakt bekend,

dat de hieronder nader aan te duiden bekendmakingen, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer, met betrekking tot de volgende effecten als niet gedaan moeten worden beschouwd, en dat deze effecten derhalve door die bekendmakingen hun geldigheid **niet** hebben verloren:

opgenomen in de derde gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de elfde gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de vijftiende gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de zeventiende gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de negentiende gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de een en twintigste gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de vier en twintigste gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de dertigste gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de vier en dertigste gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de zes en dertigste gedeeltelijke bekendmaking	.....
opgenomen in de acht en dertigste gedeeltelijke bekendmaking	.....

opgenomen in de negen en dertigste gedeeltelijke bekendmaking .....
opgenomen in de veertigste gedeeltelijke bekendmaking .....
opgenomen in de een en veertigste gedeeltelijke bekendmaking .....
opgenomen in de twee en veertigste gedeeltelijke bekendmaking .....
dat in de zestiende gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....
dat in de achttiende gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....
dat in de een en twintigste gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....
dat in de vijf en twintigste gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....
dat in de vijf en twintigste gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....
dat in de vijf en twintigste gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....
dat in de een en dertigste gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....
dat in de zes en dertigste gedeeltelijke bekendmaking ..... staat vermeld: .....
hetgeen moet zijn: .....

En bepaald,

dat de bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voorzover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 18 april 1956.

De Minister van Financiën:
Van de Kieft.

(Ned. Stct. van 23 april 1956, No. 79).

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

TIENDE JAARGANG

JUNI 1956

NUMMER

12

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VOORZITTER, SECRETARIAAT EN
AFDELING ONROERENDE GOEDEREN:
VAN STOLKWEG 21 — 'S-GRAVENHAGE
TEL. 514521* (4 LIJNEN) - POSTREK. 507670

AFD. RECHTSPRAAK: KONINGINNE-
GRACHT 24, 'S-GRAVENHAGE.

TEL. CENTRALE GRIFFIE 116031
GRIFFIER 116031
GRIFFIE KAMER
'S-GRAVENHAGE 116032
CONCIERGE 116032
SUBSTITUUT-GRIFFIERS . 116033

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
KEIZERSGRACHT 105 - AMSTERDAM C.
TEL. 63371 (4 LIJNEN)

CENTRAAL BUREAU VOOR
EFFECTENREGISTRATIE:
SINGEL 202 - AMSTERDAM
TELEFOON 64491

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN
VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN
VOOR RECHTSPERSONEN
NEUHUYSKADE 94 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 774535

HOOFDKANTOOR VAN HET NED. BE-
HEERSINSTITUUT, NEUHUYSKADE 94,
'S-GRAVENHAGE - TELEFOON 774535/39
POSTREKENING 86085

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

VERANTWOORDELIJK REDACTEUR
Mr. J. G. A. TEN SIETHOFF

VAN STOLKWEG 21 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 514521

ABONNEMENT PER JAAR / 14.—

UITGAVE VAN

Drukkerij-uitgeverij
"DE HOFSTAD"

Scheepmakersstraat 1-3

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 773496 - POSTGIRO 12789

VOOR

BIJZONDER
EN UNIEK
DRUKWERK

Drukkerij-uitgeverij „DE HOFSTAD”

Scheepmakersstr. 1-3 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 773496

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	102
Afdeling Effectenregistratie.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	107
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 56 534 t/m 56/540	pag 1333 t/m 1344

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 161. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
1 mei 1956 (i.z. Maria Weinans-Bruns)

Appeltermijn

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen, ... enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante in haar geheel alhier geïnsereerd te achten beroepschrift en bij pleidooi heeft gesteld, dat zij uit een op 10 april 1954 aan haar gemachtigde gerichte brief van het N.B.I. heeft kennis genomen van de op 27 november 1950 door het N.B.I., beherende ex art. 2 sub 2 jo. art. 3 sub 1 jo. art. 10 lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) het tot aan de inwerkingtreding van dit Besluit in eigendom aan haar toebehoord hebbende vermogen, geëffectueerde verkoop uit dat vermogen van de percelen kadastraal bekend gemeente Vlagtwedde sectie H nummers 3651, 3657, 3658, 3659, 3660 en 3661, tezamen groot 4.69.80 ha voor de prijs van f 5.637,60 aan partij J. W. Heller en het erfpachtsrecht van het perceel, kadastraal bekend gemeente Vlagtwedde sectie H nummer 6131, groot 0.13.70 ha voor de prijs van f 1.750.— aan partij J. B. Weinans, van welke verkopen appellante aan Ons heeft verzocht de vernietiging uit te spreken, en wel omdat het N.B.I. ten onrechte geen rekening zou hebben gehouden met appellante's in de oorlogstijd betoonde gewichtige verdiensten voor de Nederlandse zaak, welke verdiensten, zo al niet voldoende om de afgifte van een ontvrijdingsverklaring door het N.B.I. te rechtvaardigen, voor dit Instituut aanleiding hadden moeten zijn om, in afwachting van de op 17 maart 1954 gegeven — gunstige — uitspraak van de Afdeling Rechtspraak in de ontvrijdingsprocedure, voorsnog van verkoop af te zien; dat toch, volgens de mening van appellante, het Besluit Vijandelijk Vermogen naar aard en strekking geenszins aldus moet worden verstaan, dat de eigendomsovergang van het vermogen van vijandelijke onderdanen op de Staat ten doel heeft, dat het N.B.I., als beheerder van dit vermogen, zich de beschikking over de waarde daarvan moet verschaffen, teneinde daardoor het herstel te helpen financieren van de in Nederland aangerichte oorlogsschade, gelijk volgens appellante al evenmin juist zou zijn de opvatting, dat een spoedige liquidatie door het algemeen belang wordt gevorderd, zijnde naar der appellante mening de aanwending van het vijandelijk vermogen tot financiering der oorlogsschade eerst mogelijk geworden na de totstandkoming en inwerkingtreding — op 26 juli 1951 — van de zogenaamde Bestemmingswet;

Overwegende, dat voorts door appellante is gesteld, dat de Staat tot aan laatstgenoemde datum het vijandelijk vermogen slechts conservatoir onder zich had en derhalve niet bevoegd is geweest dit vermogen te schaden door de percelen landbouwgrond ter bevordering van de privé-belangen van partijen J. W. Heller en J. B. Weinans aan hen te verkopen;

Overwegende, dat ter zitting van 9 mei 1955 het beroep van de verkoop van het perceel kadastraal bekend gemeente Vlagtwedde sectie H nummer 6131 door appellante is ingetrokken, zijnde omtrent de terugverkoop van dit perceel praktisch overeenstemming bereikt met de koper J. B. Weinans;

Overwegende, dat het N.B.I. zich in deszelfs alhier geheel geïnsereerd te achten conclusie van antwoord op tardieve indiening van appellante's request

heeft beroepen, welk beroep gemotiveerd was met de tussen appellante en de in haar nabijheid wonende koper Weinans bestaande familieverwantschap en met de omstandigheid dat der appellante raadsman — wiens kennis is de kennis van appellante — sinds medio 1951 zou hebben geweten, dat nagenoeg alle voormalig Duitse grond langs de Nederlands-Duitse grens door het N.B.I. was verkocht, zodat zij zich door informatie bij het kadaster van de onderhavige verkopen op de hoogte had kunnen en dienen te stellen, dat ter adstructie van het tardiviteitsweer nog door het N.B.I. is gesteld, dat partij Heller in maart 1954 de zoon van appellante van de verkoop op de hoogte heeft gesteld;

Overwegende, dat ten gronde door het N.B.I. is naar voren gebracht, dat volgens Onze constante jurisprudentie de verkoop van vijandelijk vermogen moet worden geacht in het algemeen belang te zijn geschied tenzij het N.B.I. — zoals in casu niet het geval zou zijn geweest — ten tijde van de totstandkoming van de verkoop met grote mate van waarschijnlijkheid heeft kunnen verwachten, dat het vermogen of wat ervoor in de plaats zou zijn gekomen aan de voormalige eigenaar zou worden teruggegeven; dat het N.B.I. in dit verband heeft betoogd, dat het vonnis d.d. 17 maart 1954 van de afdeling Rechtspraak is gebaseerd op feiten, welke door appellante bij het N.B.I. niet naar voren waren gebracht, terwijl bedoeld vonnis bovendien is gewezen in een tijd — namelijk na medio 1952 — waarin ontvindingsverzoeken milder werden beoordeeld dan ten tijde van de effectueering der verkoopovereenkomsten het geval is geweest;

Overwegende, dat ter adstructie van het landbouwbelang, waardoor de verkoop volgens het N.B.I. eveneens zou zijn gevorderd, door het N.B.I. ten aanzien van de koper J. W. Heller is gesteld, dat diens bedrijf — hetwelk na de litigieuze aankoop 11.29.00 ha groot is — noodzakelijk met grond moest worden uitgebreid;

Concluderende het N.B.I. op al deze gronden primair tot niet-ontvankelijkverklaring van appellante in haar beroep, subsidiair tot afwijzing van dit beroep, kosten rechtens;

Overwegende, dat in het alhier in zijn geheel ingevoegd te achten verweerschrift van de kopers is geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellante in haar vordering, subsidiair tot ontzegging aan haar van deze vordering, meer subsidiair — nl. voor het geval van toewijzing van meer bedoelde vordering — tot regeling van de gevolgen van de vernietiging van de litigieuze overeenkomsten, met name door vaststelling van een schadevergoeding te betalen door het N.B.I. en op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet, een en ander met veroordeling van appellante, c.q. het N.B.I. in de kosten van het geding;

Overwegende, dat dit niet-ontvankelijkheidsweer schriftelijk en bij pleidooi namens partij Heller is gemotiveerd met de stelling, dat deze in het begin van de maand maart 1954 over zijn aankoop zou hebben gesproken met appellante en haar zoon, Martin Weinans, bij welke gelegenheid appellante zou hebben beweerd „dat dit geen recht was”; dat appellante direct aan de grens woont, dat het aan partij Heller verkochte stuk grond juist aan de andere zijde van de grens is gelegen en dat appellante derhalve al jarenlang met eigen ogen heeft kunnen waarnemen, dat partij Heller zich als eigenaar van het litigieuze perceel heeft gedragen;

Overwegende, dat partij Heller's susidiaire vordering is gebaseerd op dezelfde gronden, waarop het N.B.I. subsidiair tot afwijzing van het beroep heeft geconcludeerd, waaraan partij Heller nog heeft doen toevoegen, dat de verkoop „een soort ruilverkavelend karakter” heeft gehad;

Overwegende, dat ter zitting door de aldaar appellante mede vertegenwoordigende Martin Weinans is ontkend, dat het door zijn moeder en hem met partij Heller gevoerde gesprek over de verkoop in maart 1954 zou hebben plaats gehad, welke ontkening werd gemotiveerd met de omstandigheid dat dit gesprek plaats vond in de weide van deze koper, die bezig was aldaar de

koeien te melken, hetgeen slechts in de zomer kan zijn gebeurd, aangezien er niet eerder koeien in de weide zijn, dat partij Heller dit erkennende, nog heeft medegedeeld, dat hij reeds in het jaar 1953 met appellante over de verkoop heeft gesproken;

Overwegende, dat namens het N.B.I. en partij Heller bij de mondelinge behandeling is betoogd, dat appellante van de aan haar verwante J. B. Weinsmans reeds vóór de uitspraak van de afdeling rechtspraak op het ontvijandingsgeschied moet hebben vernomen, dat deze een deel van het haar toebehoord hebbend vermogen van het N.B.I. had gekocht en, zelfs al ware dit anders, dat zij zulks door tijdige informatie bij het hypotheekkantoor had kunnen achterhalen; dat de raadsman van appellante, erkennende dat het voor appellante theoretisch mogelijk zou zijn geweest bij het kadaster informaties in te winnen terstond na het bekend worden — omstreeks 1951 — van het feit dat het N.B.I. bijna alle voormalige Duitse grensländerijen had verkocht, heeft gesteld dat zulks niet van haar gevegd kon worden, aangezien zij dan, tegen haar eigen belang in, zelf zou hebben bevorderd, dat de appeltermijn was beginnen te lopen op een tijdstip, waarop dit voor haar niet „aange-naam” was;

Overwegende, dat partijen voorts mondeling hun wederzijdse meningen hebben naar voren gebracht omtrent de vraag of de verkoop aan partij Heller was gevorderd door het algemeen belang en/of de juiste verhoudingen in de landbouwsector;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Wij met appellante van oordeel zijn, dat op haar niet de verplichting heeft gerust om, zodra aan haar bekend was, dat het N.B.I. op grote schaal was overgegaan tot de verkoop van tot het vijandelijk vermogen behorende grensländerijen, ten hypotheekkantore te doen nagaan of ook de tot aan de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan haar in eigendom toebehoord hebbende agrarische vermogensbestanddelen waren vervreemd; dat deze maatregel echter niet — zoals dit door haar gemachtigde is uitgedrukt — van appellante is „gevegd”, maar dat slechts door haar wederpartijen is betoogd, dat zij, door zich niet op deze wijze zekerheid te verschaffen, de voor het instellen van beroep gestelde termijn ongebruikt heeft laten voorbijgaan waardoor zij in de verkoop van haar voormalige bezittingen zal moeten berusten; dat inderdaad, voor wat het ingaan van die termijn betreft, slechts maatgevend is, wat belanghebbenden redelijkerwijs hebben kunnen doen om van door hen niet gewenste handelingen van het N.B.I. kennis te krijgen: dat dan ook onjuist is der appellante stelling, dat het inwinnen van inlichtingen het ingaan van de beroepstermijn zou hebben bevorderd, vangende die termijn aan niet op een door belanghebbenden zelf te bepalen tijdstip, maar op een door de besluitgever aangewezen ogenblik, namelijk dat waarop belanghebbenden redelijkerwijs van de bestreden handelingen kennis hebben kunnen krijgen;

Overwegende, dat toch het in artikel 43, 2e lid, vermelde woord „redelijkerwijs” rechtstreeks betrekking heeft op het kunnen kennis krijgen, door belanghebbenden, van aan hen niet welgevallige handelingen van het N.B.I.; dat de term „kennis heeft gekregen of redelijkerwijs heeft kunnen krijgen” geen andere betekenis kan hebben, dan dat de beroepstermijn, welke in beginsel een aanvang neemt op het tijdstip waarop men van zodanige handeling op de hoogte is, wordt verkort ten aanzien van hen, die eerder van die handeling hadden kunnen kennis krijgen; dat gezien deze duidelijk in artikel 43, tweede lid, E 133 neergelegde bedoeling van de wetgever, appellante het slechts aan zichzelf, c.q. aan haar raadslieden, heeft te wijten, dat zij, nagelaten hebbende te doen wat redelijkerwijs mogelijk was om van de verkoop kennis te krijgen, in haar vordering niet ontvankelijk zal worden verklaard;

Overwegende, dat Wij appellante, als de geheel in het ongelijk gestelde partij, zullen moeten veroordelen in de aan het N.B.I. en partij Heller opge-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 56/534

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
23 Maart 1954 (Mrs Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Het N.B.I. kan niet als vijandelijk vermogen opeisen een bedrag op een Duitse bank ten behoeve van een Nederlander in 1944 gestort, zonder dat deze i.v.m. de oorlogsomstandigheden over dit bedrag heeft kunnen beschikken.

Gesteld al dat enige juridische constructie zoude leiden tot de aanwezigheid van vijandelijk vermogen bij appellanten, dan zou toch het feit dat zij niet hebben beschikt, noch ook zullen kunnen beschikken over dat vijandelijk vermogen, zich verzetten tegen handhaving van de beroepen beslissing van het N.B.I., omdat bij aanvaarding hiervan het besluit E 133 zoude werken tegen een Nederlands onderdaan en hem in eigen vermogen zoude treffen, hetgeen in strijd is met doel en strekking van het B.V.V.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 20 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het request van:

Cornelis Adolph Gehrels, zo voor zich zelf als tot bijstand en machtiging van zijn na te noemen echtgenote en Anna Herendina Hylkema, echtgenote van Cornelis Adolph Gehrels voornoemd, beiden wonende te Lisse, Johanna Maria van der Wart, weduwe van Jeen Hylkema, wonende te 's-Gravenhage,

Klaas Vonk, zo voor zich zelf als tot bijstand en machtiging van zijn na te noemen echtgenote en Wilhelmina Hendrika Hylkema, echtgenote van Klaas Vonk voornoemd, beiden wonende te Wassenaar, Anna Hylkema, wonende te 's-Gravenhage,

Johan Lambert Harmsen, zo voor zich zelf als tot bijstand en machtiging van zijn na te noemen echtgenote en Anna Catharina Hylkema, echtgenote van Johan Lambert Harmsen voornoemd, beiden wonende te Aalsmeer,

Johanna Maria Hylkema, weduwe van Johannes Storm, wonende te Hillegom, Leendert Jan Kraay, zo voor zich zelf als tot bijstand en machtiging van zijn na te noemen echtgenote en Mathilde Cornelia Hylkema, echtgenote van Leendert Jan Kraay voornoemd, beiden wonende te Haarlem;

Gemachtigde Mr F. J. D. Theyse, advocaat en procureur te Haarlem;

en het daartegen gerichte verweerschrift van het N.B.I., gemachtigde Mr J. H. A. Dubois;

Gehoord de mondelinge toelichting der gemachtigden;

Overwegende, dat het N.B.I. bij brief van 25 Januari 1952 aan de erven van wijlen J. H. Hylkema, aan het adres van de eerste requestant heeft geschreven, dat de erflater krachtens de bepalingen van het K.B.E 133 aan het N.B.I. als vijandelijk vermogen moest afdragen een bedrag groot f 3382,16, zijnde de tegenwaarde van een vordering op Duitsland, groot R.M. 4488,— als restant van een totale schuld ad f 7586,64;

Overwegende, dat verzoekers bij het bovengenoemde request, op 25 februari 1952 ter Griffie ingekomen, van voormelde beslissing van het N.B.I. in beroep zijn gekomen en hebben gesteld:

dat het N.B.I. als vijandelijk vermogen wil aanmerken bedragen, die in 1944, nadat overmaking naar Nederland onmogelijk was geworden of althans zonder dat zulke overmaking had plaats gevonden, op een Duitse bank ten gunste van hun erflater zouden zijn gestort met het oogmerk, dat de erflater voor deze bedragen, indien zij hem zouden hebben bereikt, voor rekening en risico van de betreffende Duitsers bloembollen zou hebben ingekocht en verzonden, overeenkomstig de destijds daaromtrent bestaande voorschriften;

dat dergelijke bedragen niet kunnen worden aangemerkt als vijandelijk vermogen, dat aan het N.B.I. zou zijn verschuldigd;

Overwegende, dat in het request uitvoerig de gronden voor dit standpunt zijn aangevoerd, waarop hieronder, voor zoveel nodig, zal worden terug-

gekomen, en requestanten dan ook hebben verzocht, dat de beslissing van het N.B.I. zal worden vernietigd, subsidiair dat deze worde gewijzigd in dier voege, dat requestanten alle eventuele vorderingen van het N.B.I. terzake als in het request genoemd volledig zullen kunnen voldoen door tegen finale kwijting voor zoveel mogelijk aan het N.B.I. over te dragen hun vordering op de Duitse bank of anderen te dezer zake casu quo aan een dergelijke overdracht mede te werken, met veroordeling van het N.B.I. in de kosten van dit geding;

Overwegende, dat het N.B.I. heeft betoogd, dat requestanten niet-ontvankelijk zijn in hun hoger beroep op grond van tardiviteit, daar de brief van het N.B.I. dd. 25 Januari 1952 niet een beslissing inhoudt omtrent het door de erflater van requestanten verschuldigd zijn van f 3382,16, doch slechts een mededeling omtrent de beëindiging van het uitstel van betaling van dit bedrag, welk uitstel was verleend bij de beslissing van 18 Mei 1948, waarin van het totale bedrag van f 7586,64 een bedrag van f 4204,48 in eerste instantie werd opgevorderd;

dat het N.B.I. voorts heeft aangevoerd, dat, zo requestanten wel ontvankelijk zouden worden verklaard, het evident is, dat requestanten tegen beter weten in bezwaren inbrengen tegen de litigieuze vordering, daar van de op 18 Mei 1948 verstrekte specificatie tot een vijandelijk vermogen van f 7586,64 leidt;

Overwegende, dat in het door het N.B.I. overgelegde accountantsrapport, waarin is opgenomen de lijst van vijandelijke crediteuren van bovenvermelde erflater, voorkomt de zinsnede: "Buitendien werd eind Augustus begin September (scil. 1944) de rekening van de heer Hylkema bij de Duitse Bank te Hamburg gecrediteerd voor totaal RM. 4488, doch over dit bedrag kon in Nederland niet meer worden beschikt";

Overwegende, dat het N.B.I. de in genoemd rapport weergegeven specificatie van crediteuren met een totaal van RM. 10067,20 of f 7586,64 heeft overgenomen en daarop, blijkbaar volgens het overeenkomstige advies van het accountantsrapport, heeft aangetekend "uitstel van betaling te verlenen voor R.M. 4488 of f 3382,16, zodat in eerste instantie moet worden afgedragen f 4382,16."

Overwegende, dat het N.B.I. deze specificatie heeft gehecht aan zijn op 18 Mei 1948 tot de erven gerichte brief, luidende: "Bij het destijds te Uwen kantore ingesteld onderzoek werd door de accountants vastgesteld dat er bij U vijandelijk vermogen aanwezig is tot een bedrag van f 4204,48 volgens bijgaande specificatie. Deze som dient zonder vertraging aan ons Instituut te worden overgemaakt door storting op onze postrekening nr 86085 of op onze rekening bij de Nederlandse Bank N.V., Agentschap 's-Gravenhage. Mocht hieraan binnen drie weken niet zijn voldaan, dan zal door ons artikel 24 lid 1 van het Koninklijk Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) worden toegepast (Zie tekst aan de voet dezes), terwijl wij ons het recht voorbehouden dwang- en/of strafmaatregelen toe te passen";

Overwegende nu, dat, gezien de inhoud van deze stukken, geenszins onaanvaardbaar is de opvatting, die requestanten ten aanzien van deze wijze van beslissen door het N.B.I. hebben gehuldigd en die hierop neerkomt, dat het N.B.I. het boven twijfel en buiten geschil achtte, dat de erven f 4204,48 als vijandelijk vermogen moesten betalen, doch dat het N.B.I. ten opzichte van het bedrag van f 3382,16, vanwege de bijzondere aard dezer vordering, nog nader zijn standpunt zou overwegen, zulks tot uitdrukking brengend in het verlenen van uitstel van betaling, zodat, wanneer het N.B.I., tegen de verwachting van requestanten ook dit bedrag als onder hen berustend vijandelijk vermogen zou aanmerken, zij tegen een zodanige beslissing, blijkende uit de opvoering van dat bedrag, bij de Raad zouden kunnen opkomen;

Overwegende, dat daarvoor ook steun geeft de redactie van de brief van het N.B.I. aan de erven dd. 25 Januari 1952, waarin deze wordt aangezegd de f 3382,16 te betalen; dat toch het N.B.I. daarin schrijft: „Wij hebben thans een aanvang gemaakt met de erkenning van Nederlandse vorderingen op Duitsland; bij de daarbij te volgen procedure is echter voor vorderingen op Duitse banken bepaald, dat crediteuren zelve moeten trachten hun vordering in Duitsland geïnd te krijgen;

Hieruit volgt, dat Uw vordering door ons noch geheel noch gedeeltelijk verrekend kan worden met Uw schuld,

zodat er voor een verder uitstel van betaling van de reeds genoemde f 3382,16 geen termen meer aanwezig geacht kunnen worden”;

Overwegende, dat in het licht van hetgeen hierboven is overwogen de brief van het N.B.I. dd. 25 Januari 1952 als een beslissing wordt beschouwd, waarvan requestanten in hoger beroep kunnen komen, zodat, nu requestanten zulks tijdig hebben gedaan, het appel ontvankelijk is;

Overwegende, dat als vaststaande kan worden aangenomen, dat eind Augustus begin September 1944 bij de Deutsche Bank te Hamburg RM. 4488 zijn geschreven in het tegoed van wijlen Hylkema;

Overwegende, dat requestanten in het verzoekschrift hebben gesteld, dat het N.B.I. bij brief van 4 December 1951 aan de erven Hylkema heeft bericht, dat de bewuste vordering op de Deutsche Bank te Hamburg is ontstaan buiten de Nederlandse rechtssfeer en daarom niet worden verhaald op vermogen van genoemde Deutsche Bank in Nederland, welke stelling het N.B.I. niet heeft betwist;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn systeem deze vordering, welke voor de erven Hylkema waardeloos of praktisch waardeloos is, wil uitgedrukt zien in Nederlandse gulden naar een omrekeningskoers van 1 RM.: f 0.75.36 en het bedrag, dat daaruit resulteert, wil beschouwd zien als bezit van de erven Hylkema, hetwelk als hun niet toekomstig vijandelijk vermogen aan de Staat behoort te worden afgedragen;

Overwegende, dat de Raad achterwege zal laten een beschouwing en onderzoek aangaande het juridische en bank-technische karakter van de tegoedschrijving van Hylkema bij de Deutsche Bank voor RM. 4488 in de 2e helft van 1944 en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor crediteur en debiteur;

Overwegende immers, dat gesteld al, dat een constructie uit voormelde hoofde, die in theorie zou leiden tot aanwezigheid van vijandelijk vermogen bij de erven Hylkema, zou worden aanvaard, dan toch de werkelijkheid, zijnde het stellig niet beschikken en het niet zullen beschikken door de erven Hylkema over dat vijandelijk vermogen, zich zou verzetten tegen handhaving van de beroepen beslissing

van het N.B.I., omdat bij aanvaarding hiervan zich het feit zou voordoen, dat een Nederlands onderdaan in eigen vermogen zou worden benadeeld om mede te vergoeden de schade, die moet drukken op het vermogen van de vijandelijke Staat en/of zijn onderdanen, hetgeen in strijd zou zijn met doel en strekking van het K.B. E 133;

Overwegende, dat dit medebrengt, dat het N.B.I. de beschikking behoort te verkrijgen over het tegoed, dat bij de Deutsche Bank te Hamburg ten name van wijlen Hylkema aanwezig is — voor zover aangaat het bedrag waarover het geschil loopt — en de requestanten, daartoe verzocht, hun medewerking aan die verkrijging zullen hebben te verlenen;

Overwegende, dat een en ander tot de slotsom voert, dat de aangevallen beslissing moet worden vernietigd;
RECHTDOENDE:

Verklaart requestanten ontvankelijk in het hoger beroep;

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 25 Januari 1952, waarvan beroep, voorzover daarbij aan requestanten is bevolen aan het Nederlandse Beheersinstituut de som van f 3382,16 af te dragen;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van dit geding, tot op deze uitspraak aan zijde van de wederpartij begroot op f 150.- (honderdvijftig gulden);

No. 56/535

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 18 november 1953 (Mrs Van der Grinten, Rink en Bloemers).

Een beroepschrift tegen de op 24 mei 1952 aangetekend verzonden beschikking van het N.B.I. is op 24 juni d.o.v. ingekomen bij het secretariaat van de voorzitter van de Raad en is op 30 juni d.o.v. ter centrale griffie van de Afdeling Rechtspraak ontvangen.

De Raad beschouwt dit als een tijdige indiening van het beroepschrift en acht het beroep ontvankelijk.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het verzoekschrift van Johann Dückenhoff, van duitse nationaliteit en wonende te Keeken in Duitsland ten deze in Nederland domicilie gekozen hebbende te Millingen aan de Rijn ten huize van Th. J. Bach, waarbij hij in beroep komt van de beslissing van het N.B.I., dd. 12 mei 1952, aangetekend verzonden op 24 mei 1952, waarbij zijn verzoek tot ontvanging door het N.B.I. is geweigerd;

Medegezien het verweerschrift van het N.B.I., waarbij dit, onder reserve van zijn recht om ten principale te antwoorden, concludeert tot niet-ontvankelijk verklaring van het beroep;

Gezien voorts een afschrift van de beschikking, waarvan beroep en de verder ten processe overgelegde stukken;

Gelet op de mondelinge behandeling van dit beroep ter zitting van de Raad op 21 oktober 1953, waar namens het N.B.I. is verschenen en gehoord Mr. Scholtens, zijnde verzoeker, hoewel behoorlijk opgeroepen niet verschenen;

Overwegende dat het N.B.I. het beroep niet ontvankelijk acht, omdat het beroepschrift tegen de op 24 Mei 1952 aangetekend verzonden beschikking eerst op 30 juni 1952 ter centrale Griffie van de Raad is ingekomen;

Overwegende hieromtrent dat uit een bij de processtukken zich bevindend schrijven van de Secretaris van de Voorzitter van de Raad dd. 28 juni 1952 blijkt, dat het beroepschrift van verzoeker, dat geadresseerd was aan de Voorzitter van de Raad, bij het Secretariaat van de Voorzitter is ingekomen op 24 juni 1952 en op die datum voor inkomst is afgestempeld, waarna het beroepschrift, als aan een verkeerd adres gericht, door de Secretaris voornoemd is doorgezonden naar de Afdeling Rechtspraak, van welke Griffie het op 30 juni 1952 is ingekomen en afgestempeld;

Overwegende dat het N.B.I. deze laatste datum, aanmerkt als datum, waarop het beroep is ingesteld, op grond waarvan het N.B.I. dit beroep als te laat ingesteld aanmerkt;

Overwegende dat volgens artikel 43 van Besluit E 133 een beroepschrift tegen een beslissing van het N.B.I. moet worden ingediend bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad doch de, blijkbaar bij vergissing, gedane inzending van zodanig beroepschrift aan de Voorzitter van de Raad redelijker-

wijs als een indiening bij de in deze bevoegde Afdeling als onderdeel van de Raad is aan te merken, zijnde de Raad voor het Rechtsherstel ten slotte één geheel; dat de raad daarom de dag van binnenkomst van het beroepschrift bij de Voorzitter van de Raad op 24 juni 1952 — van welke binnenkomst overigens ook onmiddellijk aan de Griffie van de afdeling Rechtspraak had kunnen worden kennis gegeven — als een tijdige indiening van het beroepschrift aanmerkt, zodat de door het N.B.I. opgeworpen exceptie door de Raad wordt gepasseerd en het beroep ontvankelijk wordt geacht;

RECHTDOENDE:

Alvorens verder te beslissen:

Verklaart verzoeker ontvankelijk in zijn beroep.

Verleent aan het N.B.I. overeenkomstig zijn verzoek een termijn van een maand teneinde ten principale op het beroep te antwoorden.

N°. 56/536

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 12 April 1954 (Mrs. van Zeggelen, van Lookeren Campagne en van Schaeck Mathon).

Inlevering van effecten bij Liro en het geven van opdracht aan Liro tot verkoop waren een gevolg van de op rassendiscriminatie steunende „verordeningen” van den bezetter. Van enige vrijwilligheid kan ten deze geen sprake zijn, zodat de Afdeling Effectenregistratie terecht onrechtmatig bezitsverlies heeft aangenomen.

Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer - E 100 - art. 54 lid 1 sub b, 68)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 11 september 1953 ingekomen verzoekschrift van Mevrouw G. Teger-Klein Hekkelder, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met H. M. Teger, eerder weduwe van J. Bennink, tot bijstand en machtiging mede ondertekend door H. M. Teger voornoemd (gemachtigde Mr. C. M. Gresnigt te Amsterdam), waarbij verzoekster in beroep komt van een beslissing van de Raad voor het Rechts-herstel, Afdeling Effectenregistratie

d.d. 12 september 1951, dossier 12521/2-E 223-93983/84, gewezen tussen haar en de Erven B. Haas te Amsterdam (gemachtigde Mr. F. J. Doveren te Amsterdam), waarbij de erven Haas werden hersteld in de eigendom van 2 cert. à 10 shares Shell Union Oil Corp. no. 58219 en 60059;

Gezien een verweerschrift van de Erven B. Haas voornoemd;

Gezien de overige stukken;

Gehoord de gemachtigden van beide partijen;

Overwegende, dat appellante als grief tegen voormelde beslissing heeft aangevoerd, dat de Afdeling ten onrechte heeft aangenomen, dat geïntimeerden het bezit van voormelde certificaten anders dan op rechtmatige wijze hebben verloren, omdat de litigieuze effecten door Lippmann, Rosenthal en Co, Sarphatistraat, Amsterdam op 15 december 1941 zijn verkocht ingevolge een eigen schriftelijke opdracht van wijlen B. Haas, zodat er derhalve van onrechtmatig bezitsverlies geen sprake is;

Overwegende, dat geïntimeerden zich hebben beroepen op niet-ontvankelijkheid van appellante, omdat appellante de beroepstermijn, als bedoeld in artikel 68 van Besluit E 100, heeft overschreden, doch voorts heeft betoogd tot bekrachtiging van de beslissing waarvan beroep, omdat appellante geen feiten, argumenten of omstandigheden naar voren heeft gebracht, die de beslissing waarvan beroep, zouden kunnen aantasten, hebbende wijlen B. Haas zijn vorenbedoelde opdracht aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, gedwongen gegeven;

Overwegende, dat appellante o.m. heeft overgelegd een schrijven van Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 14 augustus 1953, waarbij deze Afdeling ermee instemde, dat appellante in het door haar in te stellen beroep ontvankelijk zou worden verklaard, indien dit beroep binnen 1 maand nadien zou worden ingesteld; dat appellante zich aan deze haar gestelde termijn heeft gehouden, immers het beroepschrift heeft ingediend op 11 september 1953, zodat appellante ontvankelijk moet worden verklaard in haar beroep;

Overwegende, dat appellante in beroep heeft betoogd, dat vorenbedoelde

opdracht aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, vrijwillig zou zijn geschied ter betaling van aan wijlen B. Haas opgelegde boeten, doch ten onrechte;

dat toch inlevering en opdracht tot verkoop een gevolg waren van de op rassendiscriminatie steunende „verordeningen” van den bezetter en van de gewelddaden, waarmede de bezetter tegen personen van Joodsen bloede optrad en van enige vrijwilligheid dan ook geen sprake is;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie dus terecht onrechtmatig bezitsverlies van de effecten heeft aangenomen, zodat de beslissing waarvan beroep moet worden bekrachtigd;

Overwegende, dat appellante moet worden veroordeeld in de kosten van de procedure aan de zijde van geïntimeerden;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep;

Veroordeelt appellante in de kosten dezer procedure, aan de zijde van geïntimeerden gevallen, tot deze uitspraak begroot op f 30.—.

No. 56/537

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 14 April 1954 (Mrs de Gaay Fortman, Schreuder en Baron van der Feltz).

Appellant woont in Baarle-Hertog (België) en heeft zijn bedrijf in Baarle-Nassau (Nederland).

Het door hem aangekochte effect behoort tot het bedrijfsvermogen, welk bedrijf als deviezen-ingezetene van Nederland wordt beschouwd.

Ten onrechte heeft de Afdeling Effectenregistratie op de enkele grond, dat verzoeker in Baarle-Hertog woont, beslist, dat de vordering op L.V.V.S. niet aan verzoeker, doch op de Staat is overgegaan.

Beslissing op dit punt vernietigd met bepaling dat de vordering op L.V. V.S. op verzoeker overgaat.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer- E 100 - art. 57).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken, waaronder:

a. een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie

tenregistratie van de Raad van 17 Juli 1953, waarbij Dr. H. J. Stokvis, wonende te Djakarta, hersteld is in de eigendom van 1 aandeel groot nominaal f 1000.— Koninklijke Nederlandse Petroleum Maatschappij no. 464328 en de vordering op L.V.V.S. is overgegaan op de Staat der Nederlanden in stede van op de tegenwoordige bezitter, A. W. van Loon, wonende te Baarle-Hertog;

b. een verzoekschrift van A. W. van Loon voornoemd, op 11 September 1953 bij de Raad ingekomen, gelijk dit is aangevuld bij verzoekschrift van 29 september 1953, strekkende tot vernietiging van de onder a. vermelde beslissing voor zover de vordering op L.V.V.S. op de Staat der Nederlanden is overgegaan;

c. een brief van de Algemene Beleggings Maatschappij N.V. te 's-Gravenhage, waarin deze namens Dr. H. J. Stokvis voornoemd mededeelt, dat laatstgenoemde zich ten deze refereert aan het oordeel van den Raad;

d. het procesdossier in eerste aanleg;

Gehoord verzoeker bij monde van zijn gemachtigde, Mr. F. J. Doveren, ter zitting van den Raad van 3 Maart 1954, alwaar noch de Staat der Nederlanden, noch verweerder is verschenen;

Gelet op de verklaring van de ter zitting gehoorde getuige A. A. Schuster, wonende te Tilburg;

Overwegende:

Verzoeker, die in Baarle-Hertog, d. i. buiten het rijk in Europa woont, is binnen 60 dagen na de dagtekening van de aangetekende brief, waarbij bovengenoemde beslissing aan zijn toenmalige gemachtigde is verzonden, van die beslissing in beroep gekomen, zodat hij daarin ontvankelijk is.

Zijn grief tegen de beslissing, waarvan beroep, komt zakelijk hierop neer, dat het onderhavige effect behoort tot het vermogen van zijn bedrijf, hetwelk in Nederland en wel te Baarle-Nassau is gevestigd, en indertijd met gelden, behorende tot dat bedrijfsvermogen, is aangekocht. Ten onrechte heeft de Afdeling Effectenregistratie op de enkele grond, dat verzoeker in Baarle Hertog woont, beslist, dat de vordering op L.V.V.S. niet aan verzoeker, doch op

de Staat der Nederlanden is overgegaan.

De Raad acht deze grief gegrond. Uit het door verzoeker gestelde, hetwelk bevestigd wordt door de verklaring van getuige A. A. Schuster volgt, dat verzoeker wat zijn bedrijf betreft, als deviezen-ingezetene van Nederland wordt beschouwd en door de Nederlandse belastingdienst zowel wat de Inkomstenbelasting als wat de Vermogensbelasting betreft, wordt aangeslagen in verband met zijn zich in Nederland bevindend bedrijfsvermogen, waartoe het onderhavige effect behoort. Aan den Raad zijn geen omstandigheden bekend, waaruit zou moeten worden afgeleid, dat het effect in strijd met Nederlandse Deviezenvoorschriften is gekocht of naar Nederland gebracht. Uit het onderzoek, ingesteld door de Fiscale Recherche is dit ook niet gebleken. Er bestaat daarom geen aanleiding de vordering van de vroegere bezitter op L.V.V.S. niet op verzoeker te doen overgaan.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 17 juni 1953 tussen partijen gewezen, doch alleen wat het sub V bepaalde betreft;

Bepaalt dat de vordering van Dr. H. J. Stokvis op de L.V.V.S. terzake van de verkoop van het in die beslissing bedoelde effect door Lippmann Rosenthal en Co., Sarphatistraat, Amsterdam, bij de uitlevering van het effect zal overgaan op verzoeker, A. W. van Loon;

Compenseert de kosten des dat iedere partij haar eigen kosten zal dragen.

No. 56/538

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20 december 1954 (Mrs. van Zeggelen, van Lookeren Campagne en van Schaeck Mathon).

De Afdeling Effectenregistratie heeft bij haar beslissing van 25 maart 1953 geen rekening gehouden met art. 1 van de Wet van 20 juli 1951 Stbl. 310, waarbij aan art. 2 B.V.V. is toegevoegd het punt 3 bis, in welk artikel het beginsel van het „beneficial ownership” is overgenomen.

De N.V. Behn Meyer en Co Handel-mij, te Djakarta gevestigd, is een dochteronderneming van de Duitse firma

Arnold Otto Meyer, gevestigd te Hamburg en is een rechtspersoon zoals bedoeld in art. 2, 3 bis B.V.V.

De Afd. Effectenregistratie heeft ten onrechte de eigendom van de ten processe omschreven effecten toegekend aan bovengenoemde N.V.

Beslissing Afdeling Effectenregistratie vernietigd met bepaling, dat de eigendom van de effecten is overgegaan op de Staat.

(Artt. 54, 68 E 100; art. 2, 3 bis E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift, ingekomen bij de Raad op 23 april 1953 en ingediend door het **Nederlandse Beheersinstituut**, gevestigd te 's-Gravenhage als beherend de aan den Staat der Nederlanden in eigendom overgegangene, zich in Nederland bevindende vermogensbestanddelen van de naamloze vennootschap Behn Meyer en Co. Handelmaatschappij N.V., gevestigd te Djakarta, Indonesië, waarbij het Nederlandse Beheersinstituut in voormelde hoedanigheid als belanghebbende ingevolge het bepaalde in artikel 68 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Stbl. E 100) in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad dd. 25 maart 1953 vH Doss. 23931/2-C. 1054-Inc. 17206/15 Geschillen, gegeven in de zaak van de N.V. Behn Meyer en Co. Handelmaatschappij voornoemd als requestante, gemachtigde de Nationale Trust Maatschappij N.V. te Amsterdam en de Stichting tot Bestuur en Vereffening van Rechtspersonen Amsterdam, gevestigd te Amsterdam ten kantore van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam, in hare hoedanigheid van bestuurster met bevoegdheid van beheerster te Amsterdam gevestigde firma Arnold Otto Meyer, waarbij de N.V. Behn Meyer en Co. Handelmaatschappij werd hersteld in de eigendom van 10 aandelen à f 1.000.— 6% preferente Rademaker's Koninklijke Cacao en Chocoladefabriek N.V. nummers 1 t/m 10;

Gezien een verweerschrift d.d. 16 juli 1953 van de Nationale Trust Maatschappij N.V. voornoemd, ingekomen bij den Raad op 17 juli 1953; alsmede een geschrift van de gemelde Stichting tot Bestuur en Vereffening van Rechtspersonen Amsterdam dd. 9 juli 1953, ingekomen bij den Raad op 11 juli 1953;

Gezien de stukken, waaronder een

afschrift van voormelde beschikking d.d. 25 maart 1953.

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak ter terechtzitting van den Raad van 9 februari 1954;

Overwegende, dat in het beroepschrift onder meer werd gesteld, zakelijk weergegeven, dat de N.V. Behn Meyer en Co. Handelmaatschappij te Djakarta een rechtspersoon is, opgericht krachtens of beheerst door het recht van een vreemde niet vijandige Staat, Inoonesië, in welke rechtspersoon een vijandelijk onderdaan op en na 10 mei 1940 belangrijke invloed heeft uitgeoefend en belang heeft gehad, daar die N.V. een dochteronderneming is van de firma naar Duits recht Arnold Otto Meyer te Hamburg, dat de Afdeling Effectenregistratie bij hare beslissing de bepalingen van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en met name artikel 54 van dit Besluit verkeerd heeft toegepast of geschonden, althans de beslissing is tot stand gekomen zonder in aanmerking te nemen dat de N.V. Behn Meyer is een rechtspersoon als bedoeld in artikel 2 punt 3 bis van het Besluit Vijandelijk Vermogen, dat immers de Afdeling Effectenregistratie de N.V. Behn Meyer en Co. Handelmaatschappij niet in haar recht op voormelde effecten had kunnen herstellen, daar het recht van deze N.V. krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat is overgegaan, zodat ingevolge artikel 54 E 100 geen herstel in de eigendom had kunnen plaats vinden en dat het Beheersinstituut voor het overige deed het bedoelde geval van bedoeld artikel 54 zich niet voor - de beslissing van de Afdeling juist acht, met verzoek dat het den Raad behage gemelde uitspraak van 25 maart 1953 te vernietigen en opnieuw rechtdoende te verstaan, dat de onderwerpelijke aandelen in eigendom op de Staat, als getreden in de rechten van de N.V. Behn Meyer en Co. Handelmaatschappij, zijn overgegaan;

Overwegende, dat de Nationale Trust Maatschappij N.V. in hare gemelde hoedanigheid in het verweerschrift onder meer heeft doen stellen, zakelijk weergegeven, dat de eerste zinsnede van punt 3 bis van artikel 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, dat een opsomming geeft van personen, welke als vijandelijke onderdanen worden aangemerkt, luidt als volgt: behoudens afwijkende internationale overeenkom-

sten, rechtspersonen, die opgericht zijn of bestaan krachtens of beheerst worden door het recht van een vreemde, niet vijandelijke staat, indien in deze rechtspersonen op of te eniger tijd na de tiende mei 1940 een vijandelijke staat of een vijandelijke onderdaan in belangrijke mate invloed heeft uitgeoefend of belang heeft gehad; dat deze categorie rechtspersonen eerst aan de opsomming is toegevoegd bij de Wet van 20 juli 1951 Stbl. 310;

dat, blijkens de Memorie van Toelichting, van de landen welke tot de Parijse Overeenkomst inzake de Duitse herstelbetalingen zijn toetreden (de z.g. I.A.R.A. landen), Nederland het enige land was tot op bovengenoemd tijdstip, dat in zijn wetgeving is uitgegaan van het beginsel van het legal ownership door de activa van in niet-vijandelijke landen gelegen vennootschappen, welke door de Duitsers op of na 10 mei 1940 werden beheerst, niet zonder meer als vijandelijk vermogen aan te merken;

dat hierdoor uiteraard een nadeel voor ons land ontstond, omdat de in de I.A.R.A.-landen gelegen activa van Nederlandse vennootschappen, welke door Duitsers werden beheerst, in die landen als vijandelijk vermogen werden beschouwd en als zodanig werden behandeld, terwijl omgekeerd de in Nederland gelegen activa van in een der I.A.R.A.-landen gevestigde en door de Duitsers beheerste vennootschappen niet als vijandelijk vermogen zonder meer werden aangemerkt;

dat met bovenstaande toelichting strekking en omvang van de betekenis van punt 3 bis van artikel 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen duidelijk zijn omschreven;

dat op een vraag in het Voorlopige Verslag door de Regering in de Memorie van Antwoord, betrekking hebbende op de onderhavige wetswijziging van 20 juli 1951, verklaard is, dat niet eerder het ontwerp bij de Kamer is ahangig gemaakt dan nadat eerst „onlangs” met verscheidene landen getroffen regelingen inzake onderling strijdige aanspraken op buiten Duitsland gelegen Duitse bezittingen in werking zijn getreden;

dat door deze op blz. 4 van de Memorie van Antwoord (Zitting 1950-1951 No. 2108) gepubliceerde verklaring van de Regering mede de betekenis van de eerste woorden van punt 3 bis: „behoudens afwijkende internationale overeenkomsten” volkomen duidelijk is en

dat met sommige landen, die van het beginsel van het legal ownership uitgaan, afwijkende overeenkomsten getroffen zijn;

dat in de onderhavige procedure de eigenaar van de betrokken aandelen een in Indonesië gevestigde rechtspersoon is;

dat de Republiek Indonesia, evenals het Koninkrijk der Nederlanden vóór 20 juli 1951, ook nu uitgaat van het beginsel van het legal ownership;

dat daarom in verband met de wetswijziging in 1951 ook met Indonesië reeds meer dan twee jaar geleden een gedachtenwisseling is aangevangen om te komen tot een overeenkomst inzake onderling strijdige aanspraken op in een der beide landen gelegen vijandelijke Duitse bezittingen;

dat deze gedachtenwisseling nog geen vruchtbaar resultaat heeft opgeleverd;

dat echter opnieuw een anomalie zou ontstaan, indien men ten aanzien van de Republiek Indonesia, welke de Parijse overeenkomst niet heeft ondertekend en dus niet tot de z.g. I.A.R.A.-landen behoort, het beginsel van het beneficial ownership zou toepassen;

dat de strekking van de wetswijziging van 10 juli 1951 zich daartegen verzet;

dat dit betoog dan ook reeds voor de Afdeling Effectenregistratie is gehouden en de beslissing van genoemde Afdeling merkbaar heeft beïnvloed en de Afdeling Effectenregistratie art. 54 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer dan ook niet verkeerd heeft toegepast of geschonden;

dat subsidiair aan de Afdeling Effectenregistratie is verzocht de beslissing aan te houden, totdat een overeenkomst met Indonesië zou zijn gesloten;

dat een beslissing van de Raad conform het huidige verzoek van het Nederlandse Beheersinstituut ongetwijfeld repercussies in Indonesië met zich mee zou brengen, welke — ongewenst zijn — moeten worden vermeden;

Op welke gronden de Nationale Trust Maatschappij N.V. heeft verzocht de uitspraak d.d. 25 maart 1953 betreffende dossier 23931/2 C 1054 Inc. 17206/15 inzake 10 aandelen à f 1.000.— 6% preferente Rademaker's Koninklijke Cacao en Chocolate Fabriek N.V., nrs. 1 tot en met 10, waarbij de N.V. Behn Meyer en Co. Handelsmaatschappij te Djakarta, Indonesië, werd hersteld in de eigendom dezer aandelen, te bekrachtigen, subsidiair de uitspraak over dit geschil aan te houden totdat met de Republiek Indonesia door het Ko-

ninkrijk der Nederlanden een overeenkomst is gesloten betreffende de onderling tegenstrijdige aanspraken op vijandelijk i.c. Duits vermogen.

Overwegende, dat de genoemde Stichting zich in haar gemeld schrijven van 9 juli 1953 heeft gerefereerd aan het oordeel van den Raad en verzocht heeft buiten kosten te blijven;

Overwegende, dat de Raad het beroep van appellante gegrond acht;

dat toch de bepaling van artikel 2 punt 3 bis van het Besluit Vijandelijk Vermogen, zoals deze bepaling thans luidt, op gemelde N.V. Behn Meyer en Co. Handelsmaatschappij van toepassing is, daar zij, naar niet is betwist, is een rechtspersoon, die opgericht is of bestaat krachtens of beheerst wordt door het recht van een vreemde niet vijandelijke Staat, in casu Indonesië, terwijl in die rechtspersoon, naar evenmin is bestreden, op of te eniger tijd na de tiende mei 1940 een vijandelijke onderdaan te weten de firma Arnold Otto Meyer te Hamburg in belangrijke mate invloed heeft uitgeoefend of belang heeft gehad en terwijl verder van een afwijkende internationale overeenkomst niet is gebleken;

Overwegende, dat de raadsman van verweerster ter terechtzitting nog heeft betoogd, dat een overeenkomst met Indonesië betreffende onderling strijdige aanspraken op in een der beide landen gelegen vijandelijke Duitse bezettingen in bewerking is, doch de Raad uit nadien ingewonnen ambtsberichten bekend is, dat het tot stand komen van een beginselovereenkomst met Indonesië nog geheel onzeker is en dat niet bekend is, dat in een eventueel met Indonesië te treffen dergelijke overeenkomst een regeling betreffende vijandelijk vermogen wordt opgenomen;

Overwegende, dat de raadsman van verweerster ter terechtzitting heeft verzocht de zaak aan te houden totdat de door hem bedoelde overeenkomst met Indonesië is tot stand gekomen, doch de Raad onder de gegeven omstandigheden geen termen voor nadere aanhouding aanwezig acht;

Overwegende, dat dus ingevolge het in artikel 54 I sub e van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100 bepaalde geen herstel in de eigendom had mogen plaatsvinden en derhalve moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beroepen beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel d.d. 25 maart 1953 en verstaat dat de ten processe bedoelde tien aandelen à f 1.000.— 6% preferente Rademaker's Koninklijke Cacao en Chocoladefabriek nummer 1 tot en met 10 in eigendom op de Staat, als getreden in de rechten van de N.V. Behn Meyer en Co. Handelsmaatschappij, zijn overgegaan;

Bepaalt dat het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften zich daartegen verzetten — de gehele effecten binnen een maand uit te leveren aan het Nederlandse Beheersinstituut in haar voormelde hoedanigheid;

Bekrachtigt voormelde beslissing voor het overige;

Vooroordeelt verweerster in de kosten der procedure in hoger beroep, aan de zijde van appellant gevallen, tot op deze uitspraak begroot op f 100.—

No. 56/539

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 Juni 1954 (Mrs van Haeften, Bud-
dingh de Voogt en Onnen).

Intrekking van een verzoekschrift door verzoekster na het antwoord van het N.B.I. is, zonder toestemming van het N.B.I., niet mogelijk.

Besluit E 100 geeft daaromtrent geen bepaling. De Afdeling Rechtspraak stelt dit vast naar analogie van art. 277 B.Rv. i.v.m. art. 146 E 100.

Verzoek van appellante afgewezen met hare veroordeling in de kosten.

(Art. 146 E 100 jo 277 B. Rv.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Rekening houdende met de inhoud van het door de Raad op 16 April 1953 gewezen tussenvonnissen in de door de N.V. Vernis-, Verf- en Japanlakfabrieken Herman A. Schreuder & Co bij het in dato 13 Oktober 1950 ter Griffie der Afdeling ingekomen en op die datum onder Nr R 17.203 geregistreerde verzoekschrift, tegen het Nederlandse Beheersinstituut aanhangig gemaakte appelzaak en zich naar de inhoud van

dat tussenvonniss gedragende, van welk tussenvonniss het dictum luidt:

„Alvorens ten principale te beslissen:

Wijst uit hoofde van de faatste overweging van deze beschikking de zaak terug naar partijen, met toekenning van de bevoegdheid aan de meest gereede partij als hiervoren bedoeld en met toekenning tevens van hare bevoegdheid om de zaak te zijner tijd weder ter rolle van de Raad aanhangig te maken en behoudt zich de eindbeslissing te dezer zake voor”;

Gelet op het door het Beheersinstituut bij conclusie van 24 September 1953 overgelegde besluit, dat naar aanleiding van het dictum van voormeld tussenvonniss door de Commissie Gedelegeerden A6 op 7 September 1953 werd genomen, bij welk besluit de nietigheid van de aldaar vermelde handelingen werd opgeheven door deze alsnog van kracht te verklaren;

Rekening houdende met de inhoud van de daarop door partijen bij de Raad ingezonden brieven en nadere conclusies, van welke bescheiden de inhoud geacht moet worden hier volledig te zijn ingelast;

Overwegende, dat de appellante blijkens een in dato 9 October 1953 tot de Raad gericht schriftuur, dat op 17 October daaraanvolgend ter Griffie werd ontvangen, heeft verklaard haar in deze zaak ingediend introductief verzoek in te trekken, tegen welke intrekking het Nederlandse Beheersinstituut verklaard heeft zich krachtig te verzetten, zich daarbij beroepende op zijn uitvoerig gemotiveerd belang bij een uitspraak van de Raad over het bij introductief request aanhangig gemaakt beroep;

Overwegende, dat de Raad er geen bezwaar tegen heeft om de gevraagde acte te verlenen, doch van oordeel is, - zulks met een beroep op de bepaling van art. 146 E 100, en daarbij handelende in overeenstemming met hetgeen de bepaling van art. 277 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorschrijft omtrent hetgeen rechtens is in een analoog geval in de procedure voor de gewone rechter, — dat deze acte in het onderhavige geval op de normale rechtsgang der procedure geen invloed uitoefent en, voorzoveel de gevraagde acte de strekking heeft van een verzoek aan de Raad om haar vordering alsnog te mogen intrekken, dit

verzoek behoort te worden afgewezen, nu het Nederlandse Beheersinstituut heeft verklaard, onder aanvoering van gemotiveerd gestelde gronden, waarop zijn belang dit medebrengr, in het stadium waarin de procedure zich thans bevindt, tegen het intrekken van het beroepschrift bezwaar te hebben;

Overwegende, dat, in verband met het bij genoemd tussenvonniss besliste, tengevolge van de uit het overlegde besluit van de Commissie Gedelegeerden A6 blijkende bekrachtiging — welke naar het oordeel van de Raad als een bekrachtiging ex tunc moet worden beschouwd — de bij het introductief request ingestelde vordering van de appellante, als zijnde ongegrond, behoort te worden afgewezen en de aangevallen beslissing van het Beheersinstituut behoort te worden bekrachtigd.

RECHTDOENDE:

Verstaat, dat de door de appellante afgelegde verklaring, dat zij alsnog haar bij introductief request ingestelde vordering intrekt, geen effect kan sorteren, en wijst, voorzoveel nodig, het daartoe gedaan verzoek af;

Wijst het door appellante bij bedoeld introductief request gedaan verzoek af en verwijst de appellante in de kosten, welke tot op deze uitspraak aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut worden begroot op f 200 — (tweehonderd gulden);

No. 56/540

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 2
September 1954 (Mrs Raedt, Mijnsen en Prof. Hijmans v. d. Bergh)

Ingevolge art. 7 van het Besluit van 27 September 1947 (Stbl. H 336) houdende de vaststelling van regelen betreffende de ten uitvoerlegging van verbeurdverklaringen, zijn aan het N.B.I. gelijke bevoegdheden toegekend als omschreven in art. 11 lid 1 K.B. E 133.

Uitoefening van deze bevoegdheden is in redelijkheid niet gerechtvaardigd en verantwoord te achten, wanneer niet vaststaat of althans voorschijns aannemelijk is, dat de uitgesproken verbeurdverklaring voor enige ten uitvoerlegging vatbaar is of ooit zal worden.

(Art. 7 H 336 jo artt. 11 en 43 E 133).
De Raad voor het rechtsherstel, enz.;

Gehoord partijen, H. H. A. J. Stahlberg, appelland, contra het Nederlandse Beheersinstituut, bij de mondelinge behandeling d.d. 8 juni 1954;

Gezien de stukken;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende, dat de Raad hiervoor verwijst naar de inhoud der gedingstukken, waaruit onder meer het volgende blijkt:

Blijkens beschikking d.d. 30 December 1953 heeft geïntimeerde ingevolge het bepaalde bij het Koninklijk Besluit van 27 September 1947 (St. H 336), houdende vaststelling van regelen betreffende de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen, bedoeld in artikel 1 van het Tribunaal besluit juncto het bepaalde in de artikelen 11 lid 1, 33 lid 1, 36 en 38 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (St. E 133) het beheer over het vermogen van appelland op zich genomen.

Bij op 21 Januari 1954 bij de Raad ingediend verzoekschrift is appelland van deze beschikking in hoger beroep gekomen, en heeft daarbij onder aanvoering van een viertal grieven gevorderd, dat de Raad gemelde beschikking van geïntimeerde zal vernietigen en aan het Ned. Beheersinstituut zal opdragen onverwijld alle maatregelen ongedaan te maken, die het tot uitvoering daarvan mocht hebben verricht en met veroordeling van het Ned. Beheersinstituut in de kosten.

Bij op 3 April 1954 bij de Raad ingekomen verweerschrift heeft geïntimeerde de grieven van appelland bestreden en geconcludeerd tot ontzegging van appellands vordering, kosten rechtens.

Partijen hebben daarop hun standpunt ter zitting van 8 Juni 1954 mondeling nader toegelicht.

In Rechte:

Overwegende, dat de Raad uitgaat van de volgende onbetwist vaststaande feiten:

Appelland is tijdens de bezetting als „Verwalter” opgetreden. Daarom is hij na de bevrijding aangemerkt en behandeld als vijandelijk onderdaan in den zin van artikel 2 aanhef en sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (S. E. 133).

Diensvolgens is zijn vermogen onder beheer genomen door het Ned. Beheersinstituut, welk beheer een einde

heeft genomen op 4 December 1949. Appelland is met ingang van dien datum ontvrijd, op grond, dat hij voldeed aan de daarvoor in de Ministeriele beschikking van 23 Mei 1949 6e Afdeling no. 2006 en de daarop gegronde Algemene Verklaring van het Ned. Beheersinstituut d.d. 1 Juni 1949 (beide gepubliceerd in de Ned. Staatscourant 1949 no. 108) gestelde vereisten;

wat betreft het vereiste sub e. in die beschikking en verklaring bedoeld werd appellands vermogen door het Ned. Beheersinstituut geacht negatief te zijn per 1 Juni 1949.

Voordien was bij gefiatteerde uitspraak van het Tribunaal te Amsterdam d.d. 10 December 1947 ten laste van appelland verbeurd verklaard drie kwart gedeelte van zijn later vast te stellen vermogen volgens de stand per 10 December 1947.

Enige tenuitvoerlegging van deze verbeurdverklaring heeft tot de beschikking waarvan beroep niet plaats gevonden. Bij die beschikking heeft het Ned. Beheersinstituut op grond van de desbetreffende bepalingen van het K.B. H. no. 336, van 27 September 1947 en van het Besluit Vijandelijk Vermogen het vermogen van appelland in beheer genomen, teneinde daarop voor zover mogelijk de uitgesproken verbeurdverklaring ten uitvoer te doen leggen;

Overwegende, dat appelland tijdens van deze beschikking in beroep is gekomen, en daartegen de volgende grieven heeft ontwikkeld:

- I. Nu het Ned. Beheersinstituut in 1949/1950 eenmaal heeft verklaard, dat appellands vermogen negatief was en op dien grond het beheer over appellands vermogen heeft beëindigd en de verbeurdverklaring als niet effectueel heeft aangemerkt, is het Ned. Beheersinstituut daaraan gebonden en niet bevoegd op grond van een gewijzigd inzicht jaren later daarop terug te komen, zeer zeker niet wanneer, zoals ten deze, geen activa verzwegen of passiva onjuist zijn opgegeven;
- II. De mening van het Ned. Beheersinstituut, dat appellands vermogen volgens de stand per 10 December 1947 niet negatief was, is onjuist;
- III. Bij de beschikking is niet in aanmerking genomen, dat verbeurdverklaring van reeds op de Staat in eigendom overgegaan Vijandelijk

Vermogen inhoudsloos is en niet ten uitvoer kan worden gelegd;

IV. Het Ned. Beheersinstituut kon appellants vermogen op grond van het Besluit H. no. 336 niet in beheer nemen zonder eerst de scheiding en deling overeenkomstig artikel 4 van dat Besluit te vorderen;

Overwegende naar aanleiding van de tweede grief, dat het Ned. Beheersinstituut zowel in zijn verweerschrift als bij de mondelinge behandeling heeft toegegeven, dat niet vaststaat en voorshands nog niet vast te stellen is, of het vermogen van appellant ten tijde der verbeurdverklaring (10 December 1947) al dan niet negatief was;

dat het Ned. Beheersinstituut daarbij uitdrukkelijk het standpunt heeft ingenomen, dat het er niets toe doet, dat zulks niet vaststaat en nog niet vast te stellen is, en dat het in beheer nemen van appellants vermogen, waardoor het Ned. Beheersinstituut zekerheid omtrent de stand van appellants vermogen per 10 December 1947 hoopt te verkrijgen, reeds gerechtvaardigd wordt door de mogelijkheid, dat te zijner tijd zal blijken, dat bedoeld vermogen op 10 December 1947 niet negatief was;

dat de Raad echter dit standpunt van het Ned. Beheersinstituut onjuist acht;

dat voorop zij gesteld, dat de onderwerpelijke verbeurdverklaring, als omvattende 3/4 van appellants vermogen op 10 december 1947, slechts dan enig effect kan hebben, wanneer op genoemde datum de activa van appellants vermogen de passiva overtroffen;

dat nu wel bij artikel 7 van het Besluit van 27 September 1947 S. H. 336, houdende de vaststelling van regelen betreffende de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen, bedoeld in artikel 1 van het Tribunaalbesluit, zoals dit nader is gewijzigd bij Besluit van 19 November 1952 S. no. 567, aan het Ned. Beheersinstituut met betrekking tot tenuitvoerlegging van gemelde verbeurdverklaringen gelijke bevoegdheden zijn verleend als aan hetzelve in artikel 11 lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen zijn toegekend ten aanzien van het beheer van vijandelijk vermogen;

dat echter uitoefening dezer bevoegdheden in redelijkheid niet gerechtvaardigd en verantwoord is te achten wanneer, zoals in het onderhavige geval, niet vaststaat of althans voorshands aannemelijk is, dat de uitgesproken verbeurdverklaring voor enige tenuitvoerlegging vatbaar is of ooit zal worden;

dat de Raad hierbij nog opmerkt, dat het Ned. Beheersinstituut tegenover de gemotiveerde betwisting van appellant zelfs niet voorlopig aannemelijk heeft weten te maken, dat zulks later het geval zal blijken;

dat reeds op deze gronden de beschikking waarvan beroep niet in stand kan blijven, zodat de daartegen door appellant ontwikkelde bezwaren verder onbesproken kunnen blijven;

Overwegende, dat appellant in het petitum van zijn verzoekschrift nog heeft verzocht, dat de Raad aan het Ned. Beheersinstituut zal opdragen onverwijld alle maatregelen ongedaan te maken, die het Ned. Beheersinstituut ter uitvoering der beschikking waarvan beroep mocht hebben verricht;

dat de Raad echter dit onderdeel van het petitum niet voor toewijzing vatbaar acht, als zijnde te vaag en te onbepaald en omdat de gevolgen van toewijzing daarvan zonder nadere gegevens niet voldoende zijn te overzien;

Overwegende, dat voor een veroordeling in de kosten van het Ned. Beheersinstituut in deze geen plaats is, omdat het Ned. Beheersinstituut hier niet in het geding staat als beheerder van enig vermogen doch als ambtelijke instantie, immers het beroep alleen betreft de vraag of het Ned. Beheersinstituut al dan niet gerechtigd was appellants vermogen in beheer te nemen.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking waarvan beroep en verstaat, dat het Ned. Beheersinstituut onder de gegeven omstandigheden niet gerechtigd was om appellants vermogen onder beheer te nemen.

Wijst af het meer of anders gevorderde.

komen proceskosten, hebbende de ter zitting van 9 mei 1954 aanwezige gemachtigde van de beide kopers aldaar niet te kennen gegeven, dat tussen partij Weinans en appellante bij de tussen hen getroffen minnelijke regeling enig voorbehoud was gemaakt ten aanzien van de door zijn cliënt gemaakte proceskosten, welke derhalve moeten worden geacht tussen appellante en partij Weinans te zijn gecompenseerd;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellante niet ontvankelijk ..... enz.

No. 162. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, 31 mei 1956 (i.z. J. W. A. Meulenkamp)

Beroep van weigering van het N.B.I. tot (terug)betaling van een koopsom betreft een controverse tussen twee met elkander een overeenkomst aangegaan hebbende partijen en valt als zodanig buiten het kader van art. 11 lid 4 E 133. Voorzitter onbevoegd.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen, ... enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de gronden en middelen, aangevoerd in zijn appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht, alhier in zijn geheel te zijn geïnserveerd — en nader aangevuld en geadstrueerd in zijn bij brief van zijn gemachtigde Mr A. J. Verstegen van 12 april 1956 aan Ons toegezonden „akteverzoek” d.d. 12 april 1956, in aansluiting aan een door hem bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad aanhangig gemaakte appelprocedure, aan Ons „in hoger beroep subsidiair” heeft verzocht, te willen bepalen, „dat aan appellant zal worden terugbetaald, subsidiair als schadevergoeding terzake als in het appelrequest omschreven zal worden voldaan, een bedrag van vijf duizend gulden, vermeerderd met de wettelijke interessen ad 5 % sedert 13 november 1946, alles voorzover nodig met vernietiging althans herziening der bestreden weigering van het N.B.I.” (om de verkoop aan hem, appellant, van de in het request genoemde goederen te annuleren), „kosten rechtens”;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs hierboven genoemde conclusie van antwoord — waarvan de inhoud eveneens moet worden geacht, alhier in zijn geheel te zijn overgenomen — tegen deze vordering verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van appellant in diens beroep, althans tot afwijzing daarvan, met zijn veroordeling in de kosten van het geding;

Overwegende, dat de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage, zich bij vonnis van 15 december 1955 onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de vorderingen, ingesteld door appellant bij appelrequest van 1 december 1953, welk appelrequest met producties evenzeer als het tegen-request van het N.B.I. met producties ingevolge het daartoe strekkend verzoek van appellant door Ons wordt beschouwd als in appellants aan Ons gericht appelrequest volledig te zijn herhaald en mutatis mutandis ingelast;

dat namens het N.B.I. voorts nog enige bescheiden aan Ons zijn overgelegd en tenslotte door appellant bij „akteverzoek” van 12 april 1956 acte is verzocht van zijn verklaring, „dat hij naar aanleiding van de namens het Nederlandse Beheers Instituut alsnog overgelegde bescheiden slechts enkele aanvullende opmerkingen hoopt te mogen maken, waarna pleidooi” zijdens appellant „achterwege zou kunnen blijven”, op welk akteverzoek zijdens het N.B.I. is gereageerd bij brief van deszelfs gemachtigde Mr J. P. van Loon van 24 mei 1956, houdende de mededeling, dat, „waar in deze zaak wederzijds geen mondelinge behandeling nodig wordt geacht”, wat hem betreft „thans tot het wijzen van een vonnis kan worden overgegaan”;

Overwegende, dat Wij daarom te rade zijn geworden om recht op de stukken te doen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1. dat appelland bij onderhandse acte d.d. Rotterdam, 13 november 1946 van het N.B.I. heeft gekocht en in eigendom heeft aanvaard de handel in scheepsbenodigheden, uitgeoefend onder de naam C. Plücker, aan de Zalmhaven 48 b te Rotterdam, zijnde in deze koop medebegrepen het recht tot het voeren van de firmanaam en de goodwill van het bedrijf, doch zijnde daarvan uitgesloten de vorderingen en schulden van het bedrijf, de inventaris en de voorraden, hebbende blijkens voornoemde onderhandse acte appelland als tegenprestatie aan het N.B.I. betaald een bedrag van f 5000,— (vijfduizend gulden), welk bedrag het N.B.I. bij ondertekening der koopacte heeft verklaard ontvangen te hebben, onder verklaring tevens „aan koper volledige kwijting en décharge te verlenen”, e.e.a. onder bepaling bij de acte, dat „verkoper . . . . . tot generlei vrijwaring gehouden” is;
2. dat volgens appelland later is gebleken, dat bovengenoemde verkoop door het N.B.I. „ten onrechte was geschied, omdat het beheer achteraf beëindigd „bleek te zijn met ingang van 30 juni 1946”;

Overwegende, dat volgens appelland derhalve de door hem betaalde f 5000,— behoren te worden terugbetaald;

Overwegende, dat appelland in zijn aan de Afdeling Rechtspraak gericht appelrequest — zij het dan ook „slechts ten overvloede” — nog een uiteenzetting heeft gegeven omtrent de nationale status van genoemde Plücker, van de handelingen, verricht door het N.B.I. met betrekking tot het vermogen van Plücker en van de aanspraken, welke appelland zonder resultaat jegens het N.B.I. heeft geldend willen maken;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs aan de Afdeling Rechtspraak gericht verweerschrift van 30 januari 1954 zich heeft beroepen op de onbevoegdheid van voornoemde Afdeling en als deszelfs mening heeft te kennen gegeven, dat „op grond van art. 11 lid 2 en 4 van het K.B. E 133 . . . . . uitsluitend 's Raads Voorzitter bevoegd is van een appel als het onderwerpelijke kennis te nemen, hebbende het N.B.I. in deszelfs bij Ons ingediende conclusie van antwoord d.d. 28 januari 1955 zich beperkt tot een beroep op appelland's niet-ontvankelijkheid in diens appel wegens tardiviteit en tot een subsidiair gedaan verzoek tot afwijzing van het bij Ons ingediende appel;

Overwegende, dat Wij — anders dan het N.B.I. — van oordeel zijn, dat Wij ratione materiae **niet** bevoegd zijn om van de onderhavige vordering van appelland kennis te nemen;

Overwegende immers, dat ingevolge het bepaalde bij art. 11 lid 4 juncto art. 11 lid 1 sub c van het Besluit Vijanderlijk Vermogen bij Ons beroep kan worden ingesteld van alle rechtshandelingen van het N.B.I. betreffende het vervreemden en bezwaren van door het N.B.I. beheerd vermogen, daaronder begrepen iedere daad van vereffening, het geheel of gedeeltelijk stilleggen en sluiten van handelszaken of bedrijven, zomede het aangaan van regelingen en het sluiten van dadingen;

dat echter in casu door appelland wordt geklaagd over het feit, dat het N.B.I. heeft geweigerd om hem de door hem betaalde koopsom ad f 5000.— het zij bijwege van restitio in integrum, hetzij bijwege van schadevergoeding — (terug) te betalen en in zijn aan de Afdeling Rechtspraak gericht appelrequest van 1 december 1953 als rechtsgrond heeft aangevoerd, „dat hier een onrechtmatige althans niet rechtens gegronde vermogensverrijking voor de Staat der Nederlanden is ingetreden”;

dat deze klacht derhalve betreft een controverse tussen twee met elkander een overeenkomst aangegaan hebbende partijen en als zodanig valt buiten

het kader van art. 11 lid 4 E 133, zodat zij door Ons niet kan worden onderzocht en Wij Ons terzake onbevoegd zullen moeten verklaren;

Overwegende tenslotte, dat Wij appellant als de in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partij zullen moeten veroordelen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren Ons onbevoegd..... enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Vier en veertigste gedeeltelijke bekendmaking van effecten als bedoeld in art. 64 lid 2 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de vier en veertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. Stcrt. 6 juni 1956 No 108).